Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Decretales

Gregor <IX., Papst>

[Venedig], 7. Sept. 1484

Liber Secundus. De iudicijs

urn:nbn:de:bsz:31-323976

Visual Library

bitri eligãt tertiũ.ſ̃.de offi.dele.ſuſpitionis.ſed partes nõ eligant illos: ut ſi diſcordes fuerint eligãt tertiũ.ſed ſimpliciter eligũt duos nulla mẽtione habita de tertio.⁊ ius oſtendit ibi quid facere debeãt partes ⁊ quid poſtea ipſi arbitri.cũ in fine nõ poterunt cõcordare.⁊ etiã quod dicit hic reſpicit ipſum factũ.ut ſi tertius eligatur incertus nõ teneat ꝯpromiſſuꝫ ut hic factũ fuit. ſi dictũ fuiſſet hic ꝙ certã perſonã eligerẽt ſi diſcordaſſent tunc valeret.ff.e.iteꝫ ſi vnus §.ſi in duos.

a Cum a nobis cõcorditer ꝯpromiſſo.⁊ ſic d̃ re ſpirituali põt in eccleſiaſticaꝫ ꝑſonã ꝯpromitti.qḋ verũ ẽ.ſ̃.e.ꝯtingit.vbi de hoc.

b Sub certa.ſ̃.e.dilecti.cui tantũ metu pene ſtabiť ut ibi ⁊.C.eo.l.i.⁊ ſic religioſi põt exigere penã qualiter ⁊ quãdo ƀ liceat.diciť.ſ̃.e.dilecti.

c Mediatoꝝ.ſic videtur ꝙ arbiť incertus poſſit aſſumi q꞉ hic nõ fuit expreſſũ de mediatoribus iſtis.vñ ſignať cõtra.ſ̃.c.ꝓxi.ff.e.iteꝫ ſi vnus.§.ſi i duos.Sed dicas ꝙ cardinalis nõ fuit aſſumptus ut verus arbiter nec illi mediatores ſed potius fuerũt amicabiles ꝯpoſitores qui d̃ plano ⁊ ſine ordine iudiciario ⁊ ſine aliqua cognitione parteſ ꝯcordauerũt.⁊ hoc pꝫ ex verbis illis arbitrio ſeu ordiatõi ⁊ ex eo qḋ dicit inferius ordinãdo ⁊ diffiniẽdo. vñ quod factũ fuit per legatũ ſiue per illos qḋ ad hoc mediatores elegit tenet.vel ſi fuerũt arbitri adhuc ceſſant ꝯ̃ria. q꞉ hic nõ fuit ꝯpromiſſũ factũ d̃ incerta ꝑſona ſed ꝑtes dederũt poteſtatẽ legato ut ipſe eligeret arbitros ſeu mediatores: et ipſe elegit certos ⁊ hoc nõ eſt ꝯtra iura ſuperiꝰ ſignata. ⁊ ideo papa ꝯfirmat ordinationẽ illoꝝ.q꞉ nec cardinalis poterat diſcordare.ſed in ſuperiori decr.potuerũt diſcordare ⁊ ita nõ cõtradicit.

d Compromiſſuꝫ heredes hoc ſumptũ ẽ de legibꝰ illis.ff.e.diem proferre.§.i.⁊ l.ſꝫ interpellať.§. ſi ab altera ꝑte.ſecꝰ ẽ in iudicijs.iudiciũ eni trãſferť ad heredes:ꝙuiſ d̃ heredibꝰ mẽtio nõ fiat.C. de iura.calũ.autẽ.ꝑncipales.⁊ hoc iõ: q꞉ arbitria ſtricti iuris ſunt. cõpromiſſum vero nõ extendiť niſi ad ea tantũ de quibus expreſſe in cõpromiſſo caueť.ſ̃.eo.cum dilecti.⁊.ff.eo.nõ diſtinguemus.§.de officio.nec ad alias pſonas ut in legibus ꝑ̃dictis. Sic pactũ perſonale nõ extendiť ad heredes quãdoqꝫ.ff.de pact.idem in duobus.§.perſonale.⁊.l.iuriſgentiũ.§.pactoꝝ. ſi alterius ꝑtis tantũ heredis mentio etiã fiat morte nihilominus ſolviť compromiſſum. vnde ex vtraqꝫ parte debet fieri mentio heredũ.alias nõ tranſit ad heredes ut dicit lex ꝑ̃dicta. ſed interpellať.§. ſi ab altera. vnde melius diceret in cõpromittentiũ heredes. ⁊ ita ſolviť ꝯpromiſſum per mortẽ alterius compromittentis.ſ̃.eo.ex parte.⁊ per mortẽ alterius arbitrorum.ſ̃. de offi. deleg.vno.b.

Cum a nobis petitur:⁊ infra. Ex parte ueſtra fuit propoſitum: ꝙ olim inter uos ⁊ ſenonẽ. archiepiſcopum queſtione ſuborta ſuper eo: ꝙ idem archiepiſcopus aſſerens monaſterium ueſtruꝫ metropolitano iure ſibi ſubeſſe: procurationes ⁊ res alias exigebat a uobis. Tandem in.r. ſancti angeli diac. cardina. tunc apoſtolice ſedis lega. a partibus concorditer[a] compromiſſo: ⁊ promiſſo ſub certa pena[b]: ꝙ arbitrio ſeu ordinatiõi eiuſdem uel duorum mediatoruꝫ[c] quos idem ſuper hoc deputaret: preciſe parerent magiſter. p. capellanus noſter: ⁊. j. archidiaconꝰ ſenonẽ. mediatores ab eodem ſuper hoc deputati legato ordinando ⁊ diffiniendo cauſam huiuſmodi terminauerunt. Nos igitur quod ꝑ predictos mediatores ſuper hoc actuꝫ eſt: auctoritate apoſtolica cõfirmamus.

Idem.

Compromiſſum non extenditur in compromittentis heredes[d] ſi de ipſis nõ caueatur ibidẽ.

e Deo quo uult deo.propꝛiũ nomen eſt.

f Que.i.qui caſus.ꝓ caſu.⁊ ẽ antithoſis figura.ſic.lxv.di.ordinatões.⁊.xviij.q.ij.qdã.vbi eos poniť ꝓ hi.

g Interrogatuſ.ex ſuꝑabundãti interrogať.quoniã alias ex neceſſitate tenebať ſub eis reſpõdere. q꞉ iudiciũ reddiť in initiũ.ff.de v̾.obli.inť ſtipulãtẽ §.i.q꞉ oẽs cauſe tũc in ſynodo tractabãť. uel forſitã ne poſſet poſtea iudicẽ recuſare.iij.q.iij.§.offeranť.ſ̃.de of.dle.ſuꝑ qõnuꝫ.§.nos.⁊ §.veꝝ.niſi aliqd poſtea de nouo emergat.ſ̃.de of.dele.inſinuãte.⁊.ff.d̃ iter.act.d̃ etate.§.ex cã.⁊.ff. de ꝓcu. ſi poſt datuꝫ damnũ.⁊ de pe.di.vi. placuit.ſꝫ illa nõ fuit cã.q꞉ ſynoḋ totã nõ potuit recuſare.

Liber ſecundus. De iudicijs.

Ex concilio aphricano.

De quo uult deo centurię[e] ſi epõ: queꝫ[f] cũ aduerſarius ipſius cũ petiſſet ad cõciliũ itroduci interrogatus[g]: an cum eo uellet experiri[h], primo id promiſerat: ⁊ altera die rñdit hic ſibi nõ placere[i]: atqꝫ diſceſſit: placuit ut nullꝰ eidẽ cõicet: donec[k] ſatiſfactiõe premiſſa fuerit abſolutus. Nam adimi[l] ſibi epãtuꝫ[m] ante cãe eiꝰ exitũ nulli põt iure uideri.

Ex ſynodo eugenij pape.

Decernimus ut laici[n] eccleſiaſtica tractare negocia nõ preſumant[o]: ſed epiſcopi abbates archiepi: ⁊ alij eccleſiaruꝫ[p] prelati de negocijs eccleſiaſticiſ: maxime de illis que ſpiritualia eſſe noſcuntur laicorum iudicio nõ diſponãt: nec ꝓpter eoꝝ ꝓhibitioneꝫ eccleſiaſticã dimittãt iuſticiã exercere.

Alexãder.iij.illuſtri regi ãglie.

Quanto diuina gratia: ⁊ infra. Cauſa uero iuriſpatronatus ita ꝯiuncta ẽ ⁊ ꝯnexa[q] ſpiritualibus

b Expiri.experiri poniť hic ꝓ defenderť. aliqñ tñ poniť ꝓ ageť.j.de cã poſ.⁊ ꝓpꝛi.paſtoralis.⁊ no.j.de ſen.⁊ re iudi.c.penul.

i Placere. ſꝫ nõne fuit locus pñie. vř ꝙ ſic.ff. de iuriſ.om.iu. ſi ꝯuenerit. Reſpõdeo locus ẽ pñie.j. d̃ iurepa.cũ laici.ſꝫ nõ hic q꞉ nõ põt penitere in alterius ꝑiudiciũ.ff.de regu.iu.nemo.⁊ q꞉ ꝯtumaciter receſſit fuit excõicatus.xi.q.iij.certũ. imo iuſtius ꝯpelliť reſpõdere.ut dictũ eſt.

k Donec.loquitur ꝺm antiqua tꝑa qñ cã excõicati tractabať anteꝙ abſolueret.xi.q.iij.ſi epus forte. Intellige ꝺm antiquã lrãm q̃ oliꝫ in antiq̃ ꝯpilatione talis erat hic nulluſ eidem cõicet donec cã eius q̃leꝫ potuit terminũ ſumat.⁊ ꝺm iſtã lrãm hñ loquiť ꝺm hodierna iura. q꞉ cuꝫ ꝓ ꝯtumacia fuerit excõicatus nullus dꝫ ei cõicare donec ſatiſfactione ꝑ̃miſſa.i.ſatiſdatione ꝑ̃ſtita iudicio ſiſti fuerit abſolutꝰ.j.de v̾.ſig.ex ꝑte.hodie v̾o ſtatim dꝫ abſolui ⁊ poſtea cognoſci de cã excõicationis niſi in caſibus .ut.j.de ſen.ex.per tuaſ.⁊ niſi quis excõmunicatus ſit ꝓ manifeſta offenſa.j.de v̾b.ſig.ex ꝑte.⁊.xxiij.q.vi.ꝑ ſuimam.⁊.j. de ſen.excõi.ſolet.

l Adimi.reſpondet tacite queſtioni.

m Epatum.imo dꝫ expectare ꝑ annũ anteꝙ adimať.xi.q.iij.rurſus.⁊.c.ſe.maxie cũ lis nõ fuit ꝯteſtata. de hac materia tractať.iij.q.ix.i ſum.⁊.c.decernimꝰ.⁊.xi.q.iij.rurſus.⁊.j.d̃ do.⁊ ꝯtu.c.vitaniſ

n Decernimꝰ ut laici. Laici.n.de eccleſiaſticis negocijs itromittere nõ debent.j.de re.ec.nõ alie.cũ laicis.ſ̃.de arbi. ꝯtingit.⁊.ſ̃.de ꝯſti.eccle.⁊.xcvi.di bene quidem.

o Preſumant.auctẽ ſua. delegati tñ poſſunt ſaltẽ cauſe pecuniarie ſiue hmõi mere ciuiles ut hic colligiť. ⁊ in laicos etiã de talibꝰ põt ꝯpromitti.ſ̃.de arbi.expoſita.papa vero ciuiles criales ⁊ ſpirituales cauſas põt laico delegare. ar.xxxij.di.§.verũ. ⁊.ij.q.v.mennã.⁊.lxiij.di.in ſynodo.⁊.c.hadrianus.⁊.x.q.iij.illud. videť etiaꝫ ꝙ eas teneať delegare.xi.q.i.te quidẽ.⁊.§.ex his omnibus.ij.⁊ de hoc dictũ eſt.ſ̃.ti.ꝓxi.ꝯtingit.

p Eccleſiaꝝ prelati. Ar.omnes eccleſiaꝝ prelatos eſſe iudices ordinarios.ar.ſ̃.de of.or.cũ ab eccleſiaꝝ.xxv.di. perlectis.ij.q.i.nemo.xi.q.i.experientie.⁊.c.ſi qui ex fratribus.⁊.j.de app.reprehenbilis.⁊.j.de eo qui fur.or.reci.c.i.

q Quanto cõnexa.ius vero patronatus nõ diciť ꝓprie ſpũale ſꝫ

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

cauſis: q non niſi eccleſiaſtico iu/
dicio ualeat diffiniri.

Idem ſalernitano archiepiſcopo.

Et ſi clerici coram ſeculari iu
dice conuicti fuerint uel con
feſſi de crimine: non ſũt ꝓpter hoc
a ſuo epiſcopo aliquatenus condẽ
nandi[a]. Sicut enĩ ſententia a non
ſuo iudice lata non tenet[b]: ita ⁊ fa/
cta confeſſio coram ipſo. Si uero
corã epõ de criminib⁹ in iure con
feſſi ſũt[c]: ſeu legitima probatione[d]
conuicti: dũmodo ſint talia crimi
na ꝓpter que ſuſpendi debeãt uel
deponi: non immerito ſuſpendẽdi
ſũt: a ſuis ordinibuſ uel ab altaris
miniſterio ꝑpetuo remouendi.

¶De adulterijs uero ⁊ alijs cri
minibus que ſunt minora[e]: põt epi
ſcopus cũ clericis poſt pactã peni

ſpirituali annexũ. j. de iurepa. de iure. Et ideo dicit hic hug. q ei⁹ cauſa annexa eſt ſpũalibus cauſis. vñ ſpũale cenſet propter conexitatẽ. q: que religioſis adherẽt religioſa ſunt. ff. de rei vendi. que religioſis. ⁊ ex tali coherentia ſumit ſuam naturã. ſic. j. de parro. ſuper eo ⁊ ideo talis cauſa per iudicẽ eccleſiaſticũ tantum tractari debet ut hic. ⁊ arg. ſ. c. ꝓxi. vnde vẽdi nõ poteſt. j. de iure patro. de iure. ⁊ laicus tale ius poteſt poſſidere cum non ſit mere ſpirituale: ſed ei annexuꝫ. ſed alia iura ſpirituali/a mere poſſidere nõ poteſt. ut. j. de pre/ſcrip. cauſaꝫ que. et ⁊. xvi. q. vij. c. i. ⁊ ſ. d elec. ſacroſancta. ⁊. c. meſſana. ⁊ ius funerandi põt laicus poſſidere. ff. d mor. inferẽ. l. i. ⁊ ni dominiũ ſepulture nõ habet. inſtit. de re. diuiſ. §. nullius. Bernardus.

a ¶Et ſi clerici. cõdemnandi. niſi ex h granata ſit: multũ eorũ opinio arg. op. j. de teſti. teſtimonium. et. j. de ſenten. excõ. cuꝫ deſideres. §. i. in eo caſu propt infamiã debet ſe purgare ut dicit illa decre. cum deſideres. alias ſi ſe purgare nõ poteſt debet puniri quaſi cõuictus interpretatur. j. de purga. ca. cum. p. ⁊. j. de ſi. inſinuatum. De hoc arg. cõtra. ij. q. i. multi. ſed ibi exponitur circa princi

b ¶Non tenet. ut. ij. q. i. in primis. v̓. de perſona. ut. ſ. de cõſuet. ad audientiã. C. ſi a non cõpe. iudi. l. vlti. Ex eo eniꝫ q iſti ex tali confeſſione nõ puniuntur ſeu ſentẽtia cõtra eos lata nõ tenet. colligit q iſti inuiti tracti fuerunt ad iudiciũ ſeculare. nam ſi voluntarij h feciſſent. etiam ſi pro eis eſſet lata ſentẽtia locuꝫ ſuũ amitterent in criminali ⁊ in ciuili perderent cauſam. xi. q. i. inolita. ⁊. c. placuit. et j. de fo. compe. ſi diligenti. vnde nõ preiudicat eis. Sed ſi clericus cõueniat laicũ coram iudice laico ⁊ ille laicus recõueniat clericum ciuiliter de crimine ſi feratur ſentẽtia contra clericũ bene tenet. q: ſuus iudex eſt per reconuentionẽ. j. de mu. pe. c. i. ⁊. ij. ⁊. iij. q. viij. §. cuius in agendo. ⁊. C. de ſen. ⁊. inter. om. iudi. cum papinianus ⁊ autẽ. ⁊ cõſequenter. Criminaliter vero ipſum cõuenire nõ poſſet coram iudice ſeculari. xi. q. i. c. i. ⁊. ij. nec recõuenire. quia in crimine no admittitur recõuentio. iij. q. ix. neganda. q: nõ relatione criminũ ſed innocentia reus purgat. ff. de publi. iudi. is qui. Sed pone clericũ condẽnatum ciuiliter de furto uel de alio crimine quod infamet a iudice ſeculari per recõuentionẽ. nunquid epus ſuus ꝓ tali ſententia ex qua infamis videt ſeu cõfeſſione cõdemnabit illũ q talis ſit infamis. Dicit lex q nõ põt facere preſes ꝓuincie quin ꝯdemnatũ de furto ſequat infamia. ff. d fur. nõ poteſt. Reſpõdeo ex tali ſnia nõ deponit q: cuꝫ ciuiliter actũ ſit nõ debꝫ dici infamis Si vero ex tali ſentẽtia uel ꝯfeſſione grauata eſt eius opinio ab officio debet ſuſpendi vſqꝫ ad debitã purgationẽ. arg. ij. q. v. preſbyt ſi a plebe. ⁊. j. de ſi. accuſatum. ⁊. c. ſeq. ar. ff. de ſuſpec. tuto. l. tutor. §. preterea. ⁊. C. de teſti. nullũ. argu. deponi uel beneficio priuari nõ debet donec aliud cõtra ipſum ꝓbaretur. arg. ſ. eo. c. i. ⁊. xv. q. vlti. c. vlti. in fi. ⁊ preterea nõ debet puniri. q: nondũ fuit actum ad hoc. ⁊ ideo pena ordinaria ſibi imponi nõ debet. j. de or. cogni. cuꝫ dilectus. ⁊. j. de excep. c. i. in fi. ⁊ iuxta iudicij formã ſentẽtia debet formari. j. de ſimo. licet heli. quando cõfeſſio preiudicet: uel qñ nõ dicitur. j. de cõfeſſi. c. vlti.

c ¶Confeſſi ſunt. confeſſus in iure pro victo habet. C. de confeſſ. l. vna. ⁊. j. de cõfeſ. c. penulti. ⁊ vlti. ff. c. certum.

d ¶Probatione. puta q per legitimos teſtes ⁊ omni exceptiõe maiores. ut. ij. q. i. in primis. in fi. In criminib⁹ enĩ aperte debẽt eẽ ꝓbatiões ⁊ luce clariores. C. d ꝓba. ſciãt cũcti. ij. q. ulti. ſciãt cũcti. ⁊. v. q. vi. epiphaniũ. ⁊ in abſẽtia iudicis teſtes tales nõ ſũt recipiendi ſꝫ tãtum in pñtia iudicis ut ſi res exigerit tormentis ſubijciant. C. d ſi. inſtru. aut. apud eloquẽtiſſimũ. ⁊. v. q. v. illi qui. ⁊ ita demũ ſunt puniendi ſecundũ qualitatẽ ⁊ quãtitatẽ criminis. j. de homi. ſicut dignũ. ut iuxta iudicij formã ſententia dictetur. j. de ſimo. licet heli ⁊. j. de or. cog. cum dilectus. in fi.

e ¶Minora. arg. contra. xxxij. q. vij. quid in omnib⁹ adulterio grauius. Sol. illa interrogatio nõ implicat q adulteriũ ſit grauius alijs criminib⁹ ſꝫ quaſi raritatẽ denotat. ⁊ eſt ſi. de pe. di. i. ſi ſacerdoſ vel dic grauius. i. cõius. ⁊ illud dictũ fuit in deteſtationẽ crimis ut

tentiam diſpenſare: ſed non debꝫ
quẽlibet depoſitum ꝓ ſuis exceſſi
bus cũ ſuo ſit functus officio[g]: nec
duplici[h] debeat ipſum contritione
cõterere nec iudici tradere[i] ſecula
ri. Idem.

Ceterum q: in eos quos ab
eccleſia tua conſtat poſſeſſio
nes tenere in feudum: occaſiõe ip
ſaꝝ excõicatiõis ſeu interdicti ſen
tentia ꝓmulgat: nos id diſtrictius
inhibemus: quãdiu parati[k] fuerit
ſuper his in tua preſentia iuſticiaꝫ
exhibere. Idem exonẽ. epõ
⁊ capitulo londonẽ.

Dilecti filij prior ⁊ clerici de
guiſeburnẽ. ꝯtra eborace/
nẽ. archiepũꝫ ap. ſe. leg. grauem
querimoniã trãſmiſert: q: Proui
deatiſ attẽti⁹: ne ita ſubtiliter[l] ſicut

magis vitaret. q: multa alia peccata grauiora ſunt adulterio: utputa inceſt⁹ xxxij. q. vij. adulterij malũ. Ex vbis iſtis colligit quidã q eps de adulterio tantũ ⁊ inferioribus criminib⁹ põt diſpẽſare ⁊ nõ in maioribus quaſi a ꝯtrio ſenſu cũ dicat de adulterio ⁊ alijs que ſũt minora. ergo nõ de maioribus. q: hoc qd de quibuſdã ꝯcedit de alijs negare videt. ar. xxv. di. qualis. ⁊. C. de ꝓcu. maritus. ⁊. j. de ꝑſump. nõne. ⁊ argu. de his que fi. a ꝑla. ſine conſen. ca. cum apoſtolica. ad fi. Et dicunt q tãtũ diſpenſare poſſunt in caſibus expreſſis a iure. arg. huius. c. vbi de quibuſdã conceditur. vnde in alijs videt ꝓhibitũ per iura ꝑdicta. et eſt ad hoc arg. ſ. de temp. ordi. dilectus. ex eo q ibi dicit cũ illi huiuſmodi diſpenſatio a canone minime ſit permiſſa ⁊ ſic argumentat ex eo q intelligitur ꝓhibita eſſe. et ſic quelibet diſpẽſatio ꝓhibita epis intelligit. niſi eis ſit expreſſe cõceſſa. q: nunq intelligitur eſſe prohibitũ qd nõ eſt expreſſe conceſſum. ſ. de trãſla. inter corporalia. Alia eſt magis ꝯmunis opinio q epus vbicunqꝫ põt diſpenſare vbi nõ inuenitur prohibitũ. Et vacat hic arg. a cõtrario ſenſu. q: in multis grauioribus criminibus q de adulterio diſpenſatio eſt ꝑmiſſa epis puta in hereſi. l. di. ꝑſbiteros. Itẽ cum ſacrilegio. l. di. ſi quis preſbyter. ⁊ in capitalibus criminibus occultis. l. di. de his vero. Item cũ ſimoniaco. quãdoqꝫ in beneficio quãdoqꝫ in ordine. i. q. v. c. i. ⁊ vlti. ⁊. ſ. de elec. ſi alicuius. Item cũ ſciſmatico. l. di. ut cõſtitueretur. Et generaliter vbicũqꝫ nõ prohibetur diſpenſatio intelligit eſſe permiſſa arg. j. de ſen. excõ. nuper. ⁊. c. a nobis. ij. ⁊ lex hoc optime probat. ff. quibus ex cau. maio. necnon. §. i. Edictum de diſpenſatione ꝓhibitoriũ eſt ſecundum hanc opinionẽ. ⁊ in hac opinione fuit hug. ut inuenies. l. di. ſi quis ꝑſbyter. ⁊ Io. qui notauit de hac materia. l. di. minor. ⁊. i. q. vij. §. niſi. ⁊ Lau. Vincẽ. ⁊ Tan. hoc idẽ dicũt. Quãdoqꝫ inuenies q ꝓhibetur diſpenſatio ut in caſibus quos diſtinxit. Io. in. c. minor. quãdoqꝫ inuenies q permittit ut in caſibus nõis in ꝑdicto. §. niſi. imo eps ⁊ quilibet ſacerdos poteſt diſpenſare ⁊ mitigare canoneſ penitẽtiales qui ſatiſfactionẽ iniungunt pro peccato cõfeſſo in penitẽtia. arg. de pe. di. i. menſurã. ⁊. l. di. de his clericis. ⁊. c. hi qui. ⁊. xxvi. q. vij. tẽpora penitudinis. Sed canones illos qui inducũt penam depoſitionis uel ſuſpẽſionis in enormib⁹ criminibus mitigare uel diſpenſare nõ poſſunt. l. di. minor. ⁊. xij. q. ij. de viro. ⁊. j. de accuſa. inquiſitionis. i. reſponſo.

f ¶Penitentiã. hoc ideo dicit q: venia non cõceditur niſi penitenti. xxiiij. q. ij. legatur. ⁊ qño gaudebis. ⁊c̃. xxiij. q. vij. c. vlti. ⁊ nemo põt bene agere penitentiã niſi ſperauerit indulgentiam. de pe. di. i. nemo. uel ſaltem partẽ penitentie egerit. lxxxij. di. preſbyter. ſi.

g ¶Functus officio. ſic. ſ. d of. dele. i lrĩs. ⁊. c. venerabili. ff. de re iudi. iudex

h ¶Duplici. lxxxi. di. ꝑſbr̄. aut diaconus. ⁊ de pe. di. iij. §. his auctoribus. ⁊. §. auctas. nõ debet duplici pena ꝯteri ita q vtraqꝫ p ſe ſufficiat. alias hñ poſſet inferre duas penas. xxi. q. v. ſi quis cuiuſlibet. ⁊. xvij. q. iiij. attendendũ. ⁊. c. ſi quis deinceps. ⁊. j. de rap. in archiepatu. ⁊. v. q. vi. q: iuſt. ⁊. j. de calũ. cũ fort⁹. ⁊. j. ut li. nõ ꝯteſt. quoniã. §. vl. ⁊ creſcente ꝯtumacia creſcere debꝫ ⁊ pena. ff. de pe. relegati.

i ¶Tradere curie ſeculari. niſi poſt depoſitionẽ fuerit incorrigibilis tunc poteſt excõicari ⁊ poſtmodũ creſcẽte ꝯtumacia tradi curie ſeculari. j. e. cũ non ab homine. ⁊ ſic intelligit. iij. q. iiij. clericus. xi. q. i. ſi quis ſacerdotũ. qualit debeat tradi curie ſeculari habes. j. de. v̓. ſig. nouimus.

k ¶Ceterũ. parati. q̃diu ꝗ dñs feudi eſt paratus facere iuſtitiã int vaſallos ⁊ ipſi etiã parati ſunt reſpõdere ſub eo nullus alius debet ſe intromittere de illa iuriſdictione. alias ſi negligẽs eſſet dñs trãſferret iuriſdictio ad aliũ. ar. ſi. j. de fo. ꝯpe. lꝫ ex ſuſcepto. ⁊. c. ex tenore. ⁊ ſi alter de vaſallis nollꝫ reſpõdere ſub dño põt illũ punire ⁊ ipſi tenent litigare de feudo ſub domio feudi. j. ti. ꝓxi. ex tranſmiſſa. ⁊. c. verũ. ſꝫ in iudicio poſſeſſorio põt agere vaſallus corã ordinario. j. ti. ꝓxi. ex pte. h. q: exceptio talis locũ hꝫ in petitorio ut ibi dicit. ⁊ no. ſup hoc q ſi queſtio feudi vertit inter dñm ⁊ vaſallũ vtruꝫ vaſallus debeat ipm hr̃e uel nõ: tũc per alios vaſallos cã illa dꝫ tractari. Si vero int duos vaſallos tractat cã. ſ. quis illoꝝ ſit potior in feudo: tunc dñs feudi dꝫ cognoſcere ut hic ⁊ in ꝯſtitu. frederici. hac edictali. §. ꝑterea. ⁊. j. e. nouit. ſi v̓o inter vaſallos ⁊ alios qui nõ ſũt vaſalli agat de illa re rei vẽdicatione tunc dñs nõ cognoſcet. q: eſſet iudex in cã ſua qd eſſe nõ dꝫ. C. ne qs in ſua cã. l. vna. ſꝫ ordinarius tũc cognoſcet uel delegatus. j. c. ꝓxi. cũ ſit gñale. ⁊. xi. q. i. experientie. h.

l ¶Dilecti. ſubtiliter. Nota ſubtilitates in cãis eccleſiaſticis reprobandas ſi. de iura. calũ. lrãs. ⁊. j. de do. ⁊ ꝯtu. c. i. ⁊. j. de reſti. ſpo. ſepe. q: hmõi ſubtilitates ad ꝑniciẽ reuertũt. C. ad trebel. l. pe. ⁊ ſtricta ratio qñqꝫ omitti

ſolet.ff.de reli.ꝛ ſūp.fu.l.ſunt pſone.ꝛ.ff.ad.l.acqui. ita vulnerat⁹.§.vl.ff.q̄bus mo.pig.uel hypo.ſol.ſic̄ te.§.ſi debitori.cū eni de bona fide agit̄ de apicib⁹ iuris nō eſt diſputandū.ff.mā.ſi fideiuſſor.§.quedam.

m Actio intentet̄.ſic pꝫ ꝙ nō tenemur actionē ꝓponere ſm canones.ar.ꝯ de mu.pe.c.i.ꝛ.xij.q.ij.octaua.ꝛ.xi.q.i.experiētie.ꝛ.c.ſe.ꝛ.j.e.examiata.ꝛ.C ſi p vim uel ali.mo.l.i.ꝛ.j.de poſiti.grauis. Sol. dicas ꝙ nullus ꝯpellit̄ ut ꝓponat actionē nec tenet̄ ſi nō vult ꝓponere in iudicio eccleſiaſtico. ſi aūt quis vult ꝓponere in iudicio eccleſiaſtico ꝛ ꝓponat admittit̄. ſi aūt ineptā ꝓponat ſuccūbit ſꝫ pōt ꝓponere aptā ꝛ ꝯgruētē poſtea ꝛ admittit̄.j.e.examiata. Lau. tn̄ dixit ꝙ tenet̄ qn̄qꝫ aliquiſ ꝓponere actiōꝫ.q꞉ cū ex vna cā plures actiones oriūt̄ n̄ ſufficit ꝓponere cām ſimpliciter.ff.de iureiu.duobus.§.colon⁹.ꝛ.ff.de inſti.ac.habebat.ꝛ.ff.ar.fur.ce.l.i.ꝛ.l.ſi colonus.ꝛ.ff.de le.ij.cū fili⁹.§.varijs. q꞉ alit̄ fit ꝯdemnatio in vna ꝙ̄ in alia. ꝛ tunc ſatis vr̄ ꝙ eligere debeat ex q̄ via ꝓcedere dēat.cā vō petendi: ſemp exprimēda ē.alias n̄ audit̄.j.de libel.ob.c.vl.ꝛ.j.de cen.ꝓuenit.ꝛ.C.de edic.di.ha.tol.l.vlti.v̄.ſin aliqd ꝯdic toꝝ.ꝛ cā petēdi ſemp ꝓcedere dꝫ.ff.qn̄ dies le.cedat huiuſmodi legatū. ꝛ h̄ in in pſonali.in reali ſec⁹ vbi nō tenet̄ qs ſpecificar̄ niſi velit.ut no.j.ꝺ libel.ob.c.ij.ꝛ illa iura canonica q̄ vident̄ dicere ꝺ actione.expone actio.i. petitio Scd̄m leges vō actio ꝓponēda ē. q꞉ nemo ſine actione experit̄.ff.de neg.geſt. ſi pupilli.§.vl.ꝛ.ff.de edē.l.i. ff.ꝺ admi.tu.quotiēs.§.itē ſi.inſti.ꝺ ac.in pn̄. Actio.n.ē ius ꝓſequēdi in iudicio qꝺ ſibi debetur.ſed ſm canones exponimus actionē.i.cauſam.

a multis fieri ſolet cuiuſmodi actō intentetur[m]: inquiratis: ſed ſimpliciter[n] ꝛ pure factum ipſum ꝛ rei ueritatē ſecūdum formam canonū ꝛ ſanctorū patrū inſtituta inueſtigar̄ curetis.

Idem paduano epiſcopo.

Intelleximus: ꝛ infra. Quia poſtulaſti a nobis: utrum excōicatus in iudicio ſtari poſſit: reſpondem⁹: ꝙ conuenire[a] poteſt: ꝛ debet p aliū reſpōdere in iudicio: ne uideat̄ de ſua malicia ꝯmoduꝫ reportar̄.

Lucius terti⁹ ſtrigon̄. archiepiſcopo.

Clerici: ꝛ infra. Cum imperator dicat: ꝙ leges nō dedignā tur[b] ſacros canones imitari: in quibus generaliter traditur: ut de oī crimine[c] clericus debeat coram eccleſiaſtico iudice conueniri: nō debet in hac parte canonibus ex aliqua conſuetudine[d] preiudiciū generari.

Clemens tertius.

Cauſam que uertitur inter fratres dulmeñ. mōaſterij ꝛ monachos ſancti albani: ꝛ īfra: Pro uideas inter cetera: ut fratres dulmeñ. monaſterij. cum auctoritate ꝛ aſſenſu epiſcopi[e] ſui ingrediātur negociū: ne ſi fratres ſancti albani obtineāt: epiſcopus idem abbatē monaſterij ſe ꝓponens litē ſopitā ualeat ſuſcitare.

Celeſtinus tertius.

n Simpliciter.ſic.j.e.paſtoralis.

a Intelleximus.ꝯuenire.excōicati.n.cōueniri pn̄t ſꝫ nō ꝯuenire.j.de here.excōicam⁹.§.credētes.j.de ſen.ex.ſi vere.ne ex ſuo dolo ꝯmodū habeāt: ut ibi dr̄.ꝛ p ꝓcuratorē ut hic dicit debēt in iudicio reſpōdere. Sꝫ qd ſi noluerit ꝯſtituere ꝓcuratorē cū nemo ad h̄ ſit ꝯpellēdus.ſ.de ꝓcu.querelā.ꝛ p̄terea p̄ncipalis pſona de calūnia dꝫ iurare.qūo ḡ per ꝓcuratorē h̄ facere dꝫ. So.ſi nō vult ꝯſtituere ꝓcuratorē nō credo illū ꝯpellendū.q꞉ forſitā nō inuenit q ita fidelit̄ tractet cām ſuā ꝛ pticipātes ei in eadē nō ſunt excōicati.j.de ſen.ex.ſi vere.cū talis pticipatio ſit tātū ad dānuꝫ illoꝝ. Sꝫ nūquid pōt recōuenire: nō.j.de excep.cū int̄. Excipere vō pōt ꝛ appellare ꝛ alia oīa que ad ſui defenſionē ptinēt.j.de excep.cū inter.ꝛ.c.ſe.p to. q꞉ cui p̄ncipale ꝑmittit̄ ꝛ acceſſoriū ꝯcedit̄.ar.ſ.de of.dele.p̄terea.ꝛ.c.prudentiā.§.ſexta.ꝛ.c.ſuſpitionis.ꝛ.ff.de iuriſdi.om.iudi.l.ij.

b Clerici.nō dedignār̄.j.de iura.calū.c.i.ꝛ.j.de no.ope.nū.intelleximus ꝛ in aut̄.ut clerici apud ꝓprios epos.§.pe.co.vi.

c Crimine.xi.q.i.c.i.ꝛ.ij.ꝛ in pluribus capitulis ſe.

d Conſuetudinē. Ar.ꝙ ꝯſuetudo iuri ſcripto nō p̄iudicat.ar.xi.di.ꝯſuetudinis.ar.ꝯ.di.e.c.in his.ſꝫ veꝝ eſt vbi ꝯſuetudo nō eſt rōnabilis nec p̄ſcripta.ſ.de conſuet.c.vlti.ubi de hoc.ꝛ ita in caſu iſto non poteſt habere locum conſuetudo quandocūqꝫ tempore obtenta eſſet quia eſſet contra eccleſiaſticam libertatē ꝛ ſtatutum eccleſie.ſic.ſ.de ꝯſue.ad audientiam.ꝛ.c.cū inter.ꝛ ſ.de elec.c.cauſam que.

e Cauſam.aſſenſu epī.q꞉ ſine aſſenſu p̄lati collegiū nec ꝯuenit nec cōuenitur.C.de epiſ.ꝛ cleri.omnes.§.nihilominus.ꝛ.ar.xij.q.ij.ſi qua de reb⁹.ſic ꝛ prelatus ſine aſſenſu capituli cōuenire uel cōueniri nō poteſt.ſ.de ꝓcu.c.i.ꝛ.ff.de iure deli.ait pretor.de hac materia dicitur.ſ.ꝺ reſcrip.edoceri.ꝛ.ſ.de ꝓcu.c.i.

f Cum nō ab homine.deprehenſus.ita ꝙ aliqui clerici admiſſi interſint deprehenſioni ꝛ detentioni per ſpacium.xx.horarū. arg.ff.ad.l.iuliā.de adult̄.capite.ſed etiā per laicos poteſt cōprehendi clericus in ipſo facinore ut ita notoriū fiat crimen ꝛ detinere ſine nota excōmunicationis.dum tn̄ hoc faciant de prelatoꝝ ſuoꝝ auc̄te.j.de ſen.ex.ut fame.

g Deponendus.ſ.eo.at ſi clerici.ꝛ.ſ.eo.clerici.C.de ſpor.l.ij.C.vbi ſenato.uel clar.l.vltima.

h Excōmunicari.i.ſuſpendi ut differat a ſequēti qui dodcit anathematis. alias verbo excōmunicationis maior excōmunicatio intellgit̄.j.de ſen.ex.ſi quem.

i Poſtmodū. Nota q̄liter in criminibus ſit procedendū ut primo deponat̄ poſtea excōmunicet̄.ſi.lxxxi di.dictū.ꝛ.iij.q.iiij clericus.ꝛ.xi.q.i.ſi quis ſacerdotum.ꝛ ſ.e.at ſi clerici.ar.contra.xxiij.q.iiij.forte.ꝛ.xxxiiij.diſ.quorūdā.lxxiiij.di.honoratus. Solu. quandoqꝫ proceditur cōtra aliqueꝫ p crimine.quandoqꝫ pro cōtumacia. vbi pro crimine primo loco procedit̄ ꝯtra aliquem ſi crimē tale eſt ꝙ inducat ſuſpenſionē. primo debet ſuſpendi uel ſi ducat depoſitioneꝫ debet deponi.et ſi corrigibiliſ apparuerit nō proceditur amplius cōtra ipm̄ ſic intelligit̄.ſ.e.at ſi clerici. ſi vero incorrigibilis fuerit: ſeruat̄ qꝺ hic dicit̄ ut tunc demum tradat̄ curie ſeculari: cū eccleſia nō habeat vltra quid faciat ꝛ ſic intelligunt̄ illa capitula. iij.q.iiij. clericus.ꝛ.xi.q.i.ſi quis ſacerdotū.licꝫ quidā intelligant illa ſpecialiter in cauſa epiſcoporum ꝓpter enormitatem delicti et excellentiam perſonarum.et ſic etiam illa capitula intelliguntur de incorrigibilibus.xvij. nec licuit. xi.q.i.petimus.xxiij.q.v.de liguribus.ſic ergo ꝓcedendū eſt quādo pena incipit a crimie excepto falſario litteraꝝ apoſtolice ſedis.ille in exaggeratione ꝛ odio criminis ipſo iure excōicatus eſt ꝛ depoſit⁹ omni priuilegio clericali ꝛ incōtinenti tradit̄ curie ſeculari.j.de falſa.ad falſarioꝝ.ꝛ in crie hereſis.j.de here.excōicamus.ꝛ.c.ad abolēdā.§.i.Qui vō falſat lr̄as alioꝝ puniri dꝫ ut tradit̄.j.de falſa.ad audientiā.vbi vō pena incipit a ꝯtumacia p̄mo dꝫ ſuſpēdi poſtmodū creſcente ꝯtumacia excōicari deinde deponi ut dicit.c.forte.ꝛ alia capitula ꝯria.vltio dꝫ tradi curie ſeculari.

k Quia gu.ſic inter eundē.p.ꝛ p̄fatū gu. Sic ḡ videt̄ ꝙ ſingularis ſucceſſor poſſit ꝯueniri p reſcriptū impetratū ꝯ anteceſſorē etiam re integra.ar.j.de ꝯceſ.p̄ben.ꝓpoſuit.ꝛ vr̄ expſſuꝫ ꝙ quicūqꝫ ſuccedit poſſit ꝯueniri ſ.de alie.mu.iu.c.i.ꝛ decretalis epiſtola vim ꝯſtitutionis hꝫ.xix.di.in memoriā.ꝛ.c.ſi romanoꝝ.ḡ ad ſimilia oīa illa trahere poſſumus.ar.ff.ꝺ legi.nō pn̄t.ḡ tā ſingularis ꝙ̄ vniuerſalis an̄ceſſor ꝯueniri pōt ꝛ decretū factū in pſonā an̄ceſſoris iā defuncti in pſonā heredis trāſfert̄.ff.de fideicō.lib.l.i.cū q̄ſi. Sꝫ ꝯ vr̄ ꝙ nō ſit ꝯueniēdus ſucceſſor.q꞉ reſcripta ad alias pſonas uel res nō extēdunt̄ niſi que ꝯtinent̄ ibidē. ut.ſ. de of.dele.p.ꝛ.g.in fi.ꝛ.c.cū olim.ad fi.ꝛ ē expſſum etiā de ſucceſſore vniuerſali.ſ.de reſcrip.ſignificauit.ꝛ iudicis datio nō trāſit ad heredē ill⁹ qui nō erat in rebus hūanis ꝯ quē dat⁹ fuit iudex.ff.q̄ ſen.ſine ap.reſcin.eū qui.veꝝ eſt ꝙ reſcriptū re integra nō tranſit ad ſucceſſorē.nec ſucceſſor illius ꝯ quē impetrat̄ pōt ꝯueniri.ut.ſ.ꝺ reſcrip.ſignificauit.vbi de hoc.qꝺ hic dr̄ intelligit̄ de illo ſucceſſore qui ſcienter occupauit rē alterius quā ſciebat ad ſe nō ptinere.vn̄ quaſi viciū ſucceſſit. ſicut ille qui ſciēter recipit rem a deiectore.j.de reſti.ſpo.ſepe ꝯtingit.ꝛ ſicut ille qui recipit rē ab alio cā mutandi iudicij.ſ.de ali.mu.iudi.c.i.iſti eni q̄ſi ſimiles ſunt in vicio vn̄ pn̄t ꝯueniri corā eiſdē iudicib⁹ ꝛ p eaſdē lr̄as ſicut an̄ceſſores ut hic dr̄.ꝛ in illo ti.de ali.mu.iu.cau.facta.c.i.ꝛ eo ipo ꝙ.r.occupauit rē quā iſte p.ſpoliatus fuit p illū gu.vr̄ hr̄e ratū factū illius.ſi.j.de imu.ecc.c.

Cum non ab homine: ꝛ infra A nobis fuit ex parte tua queſitum: utrum liceat regi uel alicui ſeculari perſone iudicare clericos cuiuſcūqꝫ ordinis ſiue ī furto ſiue in homicidio uel periurio ſeu quibuſcūqꝫ fuerint criminibus deprehenſi[f]. Conſultatiōi tue taliter rn̄. ꝙ ſi clericus ī quocūqꝫ ordine cōſtitutus in furto uel homicidio uel piurio ſeu alio crimīe fuerit deprehenſus legitime atqꝫ ꝯuictus: ab eccleſiaſtico iudice deponēd⁹[g] eſt. Qui ſi depoſitus icorrigibilis fuerit: excōicari[h] debet: deīde ꝯtumacia creſcente anathematis mucrone feriri. Poſtmodū[i] vō ſi in ꝓfūdum maloꝝ ueniēs ꝯtēpſerit: cum eccleſia non habeat ultra quid faciat: ne poſſit eſſe ultra perditio plurimoꝝ: per ſecularē comprimēd⁹ eſt poteſtatē: ita ꝙ ei deputetur exilium uel alia legittima pena inferatur.

Idem.

Quia gu. qui uiolēter dicebat̄ eccleſiam.p.clerici occupaſſe defunctus eſt: ut accepimus: ꝛ.r eam poſtmodū eſt ingreſſus: precipimus: ut ſecūdū formā prioꝝ litterarum inter ipſos.r.ꝛ.p. ſub eiſdem iudicibus mediante rōne ſicut inter.p.eūdē ꝛ prefatū gu.[k] ſi uiueret negocium terminetur.

Idem. tertius ſancti ſergij ꝛ ſancti georgij abbatibus.

Cum veniſſent[a]: ⁊ infra. Cuz ſup priuilegijs ſedis apoſtolice cauſa uertatur: nolum⁹ de ipſis per alios iudicari.

Idem prelatis per franciam cõſtitutis.

Nouit ille[b] qui nihil ignorat: ⁊ infra. Non putet aliquis ꝙ iuriſdictionẽ illuſtris regis francorum perturbare aut minuere intẽdamus: cum ipſe iuriſdictiõem noſtram[c] nec uelit nec debeat impedire. Sed cum domin⁹ dicat in euãgelio. Si peccauerit ĩ te frater tu⁹ uade ⁊ corripe eum inter te ⁊ ipſũ ſolum ſi te audierit: lucratus eris frẽz tuũ ſi te ñ audierit: adhibe tecũ unũ uel duos: ut in ore duorũ uel trium teſtiuz ſtet omne uerbũ Quod ſi nõ audierit: dic eccleſie. ſi autem eccleſiam non audierit: ſit tibi ſicut etnicus[d] ⁊ publicanus ⁊ rex anglie ſit paratus ſufficiẽter oſtendere: ꝙ rex frãcoꝝ peccat[e] in ipſum. ⁊ ipſe circa eũ in correctiõe ꝓceſſit[f] ſecũdum regulã euãgelicã ⁊ tãdẽ qꝛ nullo modo profecit: dicit eccleſie: quo modo nos qui ſumus ad regimen uniuerſalis eccleſie ſuperna diſpoſitiõe uocati: mãdatũ diuinũ poſſim⁹ non exaudire ut nõ procedamus ſecundum formã ipſius: niſi forſitan ipſe coram nobis uel legato noſtro ſufficiẽtez in cõtrariũ rationẽ oſtendat. Non enim intendimus[g] iudicare[h] de feudo cuius ad ipſum[i] ſpectat iudiciũ niſi forte iure cõmuni per ſpeciale priuilegium: uel contrariam ꝯſuetudinez[k] aliquid ſit detractum: ſed decernere de peccato cuius ad nos ꝑtinet ſine dubitatiõe cenſura: quã in quemlibz exercere poſſumus ⁊ debemus. Non igitur iniurioſuz ſibi debet regia dignitas reputare ſuper hoc apoſtolico iudicio ſe cõmittat: cuz ualentinianus inclytus ĩperator ſuffraganeis mediolañ. eccleſie dixiſſe legatur: talez in põtificali ſede conſtituere procuretis cui ⁊ nos qui gubernamus imperiuz: ſyncere noſtra capita ſubmittamus: ⁊ eius monita cum tanquã homines deliquerim⁹ ſuſcipiam⁹ neceſſario uelut medicamenta curãtis. Nec ſic illud humillimũ omittamus quod theodoſius ſtatuit imperator: ⁊ carolus innouauit de cuius genere rex ipſe noſcitur deſcendiſſe: quicũqz uidelicez[l] litẽ habens ſiue petitor fuerit ſiue reus ſiue initio litis uel decurſis tẽporuz curriculis: ſiue cum negociũ peroratur: ſiue cum iam ceperit promi ſententia: ſi iudiciũ elegerit ſacroſancte ſedis antiſtitis: illico ſine aliqua dubitatione etiã ſi pars alia refragetur ad epiſcopoꝝ iudiciuz cũ ſermone litigantiũ dirigatur. Cũ enim non humane cõſtitutioni ſed diuine potius innitamur: quia poteſtas noſtra non eſt ex homine[m]: ſed ex deo nullus qui ſit ſane mentis ignorat: quin ad officium nr̃m ſpectet de quocũqz mortali peccato quemlibet corrigere[n] chriſtianũ ⁊ ſi correctionẽ ꝯtẽpſerit ꝑ diſtrictionẽ eccleſiaſticã cohercere. Sz forſan dicetur: ꝙ aliter cũ regibus[o] ⁊ aliter cum alijs eſt agendũ. Ceterum ſcriptum nouim⁹ in lege diuina: ita magnũ[p] iudicabis: ut paruum: nec erit apud te acceptio perſonarum: ⁊ infra. Licet autez hoc modo procedere ualeamus ſuper quolibet criminali peccato: ut pec

aduerſus. alias quare oppoſita fuiſſet hec decr. ĩ hoc ti. Alij dicũt ꝙ iudices illi ꝓcedunt tantũ ex vi iſtaꝝ litteraꝝ. nec alias poterãt procedere per ꝑmas qḋ nõ credo. her.

a Cum veniſſent. hic eſt pars illius quã habes. ſ. de in integ. reſti. cũ veniſſent iudicari. ⁊ hoc iõ. qꝛ eius eſt interꝑtari cuius ẽ condere. ut. j. de ſen. ex cõ. inter alia. ⁊. xi. q. j. §. ex hiſ. ⁊. C. ḋ le. l. ylt. ⁊. ff. de ꝑro. ſti pu. in ꝑtorijs. Sed nũquid incidenter põt ali⁹ cognoſcere ꝙ papa. videtꝰ ꝙ ſic C. de iudi. quotiẽs ⁊. ſ. de in inte. reſti. cã. in fi. inſpiciẽdo priuilegiũ: ⁊ ſi vba ſunt manifeſta iudex põt dicere. non obſtat ꝑuilegiũ. ar. j. de fi. inſtru. accepimus. Ar. ꝯ. ff. de poſtu. quos ꝓhibz ⁊ j. ḋ excep. exceptiõẽ. i fi. j. qui fi. ſint leg. lator. Dicas ꝙ hoc hz locuz verba obſcura ſunt ⁊ ãbigua tũc eius eſt interꝑtatio cuius eſt cõdere. vbi vero apta ſunt ⁊ clara põt iudex dicere. obſtat ꝑuilegiũ uel ñ obſtat arg. ꝑdicte decr. accepimus. Sz qliter põt papa eẽ iudex ĩ cauſa ſua cũ ali⁹ debet eſſe iudex ꝙ actor. ut. iiij. q. iiij. c. i. ⁊. ij. C. ne quis ĩ re ſua ius ſibi di. l. vna Papa eni in tali caſu litigat per ꝓcuratoẽ. j. de cõfir. vti. cũ dilecta. Itẽ qꝛ lites ſine omni ſuſpitione ꝓcedere debẽt. iij. q. v. q ſuſpecti. Itẽ qꝛ res eccleſie romane proprie ſunt pape. ſicut res fiſci ſunt impatoris quaſi patrimoniũ. ff. ne qd ĩ loco pub. l. i. §. hoc ĩterdictũ. Itẽ de cã fiſcali cognoſcet debet procurator ceſaris. ff. ḋ offi. ꝓcon. nec quicꝙ: ſz dic ꝙ papa põt eſſe iudex in cauſa ſua ſicut impator in cã fiſcali. ff. de his q̃ in teſta. delẽ. l. ꝓxime. ⁊. xxi. di. nunc aũt. ⁊ ꝑlatus põt eẽ teſtis in cã eccleſie ſue. xxiiij. q. ij. ſup prudentiã. ſic ⁊ eps iudex ẽ in cã eccleſie ſue. xxiij. q. iiij. guiliſarius. ⁊. vij. q. i. ſicut. Cõſultius tñ ⁊ honeſti⁹ faciet ſi alij hoc cõmiſerit. ar. ij. q. vij. nos ſi incõpetẽter. ⁊. ff. de of. ꝓcõſu. l. nec quicꝙ. ⁊ intelligitꝰ de ꝑuile. que papa ꝯcedit alijs eccleſijs ⁊ nõ ḋ illis ꝑuilegijs que a dño papa collata ſunt romane eccleſie. ſ. ḋ trãſac. c. i. ⁊. xxi. di. in nono. ⁊. c. q̃uis. de alijs ꝑuilegijs hñ iudicat per alios. vel põt exponi: nolum⁹ iudicari ꝑ alios niſi ꝑ delegatos a nobis. ⁊ ſic ẽ planũ qꝛ exquo papa dat ꝑuilegiũ uel indulgentiã uel etiam ꝯfirmationẽ nullus de illis cognoſcit ammodo ſine eius mãdato. j. de ꝯfir. vti. uel inuti. c. i. ⁊. ij.

b Nouit ille caſus. rex anglie ⁊ rex frãcie ſup q̃dã diſcordia quã inter ſe habebãt occaſione feudi ſup comitatu pictauie ꝯpoſuerũt adinuicẽ ⁊ ꝯpoſitio illa fuit hicinde iuramẽto firmata. tãdem rex frãcie nõ obſtãte iuramẽto venit ꝯtra illã ꝯpoſitiõz occupãdo dictũ comitatũ. rex anglie ſepe monuit illũ ut ꝯpoſitionẽ ſuaret et pacta inita intꝰ eos. ſz cũ ille deſiſtere nollet: rex anglie denũciauit hic eccleſie. vñ dñs papa intellecta denũciatiõe illa qꝛ ille veniebat ꝯ pacẽ ⁊ pacis federa iuramẽto firmata cũ ad ipm ꝑtineat corrigere de peccato quẽlibz xpianũ. ſcribit dñs papa ꝑlatis francie ⁊ ꝑmo inducit ꝯ eũ illã auctẽ euãgelij. nec tñ ꝓpterea in hꝯ derogatꝰ vult i aliquo iuriſdictioni illi⁹. nec intẽdit iudicare de feudo ſz decernere ḋ peccato illius cui⁹ cẽſura ad ipm ſpectat. niſi per ꝑuilegiũ uel ꝯtrariã ꝯſuetudinẽ iuri cõi ſit detractũ. ſz decernere de peccato cui⁹ cẽſura ad ipm ꝑtinet. tandẽ oñdit ꝙ ipſe nõ dz ſibi iniuriã reputare exẽplo valẽtiniani ⁊ aliorũ impatoꝝ oñdendo ꝙ ad ipm ꝑtinet corrigere quẽlibet de peccato ⁊ pacis federa reformare. vñ ꝯmittit cãm iſtã cuidã abbati qui de plano ḋ ꝗrimonia illa cognoſcat. qḋ ſi rex francie hũiliter nõ acqeuerit ꝑcipit cuidã legato ꝙ ipſe ꝓcedat in negocio ſecũdũ formã ſibi traditã.

c Noſtrã. per hoc ꝙ dr hic pz ꝙ eccleſia uel papa nõ hz vtrũqz gladiũ. xcvi. di. cũ ad verũ. ⁊. j. de ap. ſi duob⁹ ⁊. j. q fi. ſint legit. cãm que. Imperiũ. n. ⁊ ſacerdotiũ ab eodez ꝑncipio ꝓceſſerũt. in auten. quõ oportz. e. in ꝑn. col. i. nõ ḡ de tpali iuriſdictione dz intromittere ſe papa. niſi in ſubſidiũ. ſ. cũ iudex ſecularis negligẽs ẽ uel cũ vacat impium j. ti. ꝓxi. lz. ⁊. c. ſe. ſz vr ꝙ papa maior ſit impatore. xcvi. di. duo ſũt. ⁊. ſ. de ma. ⁊ obe. ſolite. nã iura celeſtis impij ⁊ t̃reni petro ꝯmiſſa a deo ſũt xxij. di. c. i. ipe. n. vtrũqz gladiũ habuit ut dic̃ euãgeliſta. ecce duo gladij ſunt hic. quã ꝑtãtem ſuis ſucceſſorib⁹ trãſmiſit. xl. di. c. i. verũ executõnẽ gladij tẽporalis impatoribus ⁊ regib⁹ ꝯmiſit eccleſia ⁊ tñ iuriſdictionẽ cauſaꝝ ciuiliũ aliqñ per ſacerdotes exercuit. xi. q. i. relatũ. Quedã eni poſſumus alijs ꝯmittere que nobis nõ poſſumus retinere. ar. j. de inſti. c. vlt. nec debet eps ſibi retinere qḋ debet alijs dare. xij. q. ij. q̃tuor ⁊ meli⁹. xi. q. i. te quidem. de hac materia hẽs. j. qui fi. ſint legit. cauſam.

d Etnicus. xlv. di. ſed illud xxiiij. q. i. oĩbus. j. de iureiu. quẽadmodũ.

e Peccat in ipſũ. i. offendit uel ledit eũ. aliter accipitꝰ peccare in aliquẽ in auctoritate illa. ſi peccauerit. ⁊c̃.

f Proceſſit illũ admonẽdo: ut ſeruaret federa pacis: alias denuncians non auditur. niſi admonitione premiſſa. j. de accuſa. cum dilectus. cum ſuis concor.

g Intendimus. reſpõſio tacite queſtionis.

h Iudicare de feudo. directe ſcilicet ſed tantũ ratõne peccati ⁊ inducẽdo ad pñiam. vi. q. i. illi qui. ⁊. xxij. q. i. predicandũ. ⁊. xxiij. q. iij. ecce. ⁊ ſic per cõſequẽtiã cogit reſtituere feudũ ar. xiiij. q. vi. ſi res aliena. qualitꝰ queſtio feudi tractari debeat. dr. ſ. e. ceterũ

i Ipſum. ſ. qñ queſtio eſt de feudo inter vaſallos tũc iudiciũ pertinet ad dominũ feudi. de hac materia no. ſ. eo. ceterũ.

k Conſuetudinẽ. Nota ꝙ cõſuetudo parificatꝰ priuilegio. ix. q. iij. conqueſtus. ⁊. lxiij. di. qꝛ ſancta. ⁊. lxiiij. di. qꝛ per ambitiones. Item pz hic ꝙ cõſuetudo dat iuriſdictionẽ. ſ. de arbi. dilecti. ⁊. C. de emanci. l. i. ⁊ vlt. ⁊. lxiij. diſt. qꝛ ſancta. ⁊ ꝙ cõſuetudo iuri cõi preiudicet habes hic.

l Quicũqz videlicet. ſed cũ hec lex ſit abrogata penã ſuſtinet recitator ⁊ auditor. C. de vete. iu. enu. l. vlti. §. hec omnia igitꝰ ut quid membranã occupat xix. di. ſi romanoꝝ. Reſpõdeo licet ſit etiã ſublata noticia tñ ipſius neceſſaria eſt. ut. vij. di. fuerunt. ut oſtendat quantã dilectionẽ habuit ꝓmulgator legis erga ſacerdotiũ. ⁊ ratio eius durat. licet ius ciuile deſtruatur. ff. de capi. dimi. eas. Item eſt argu. ꝙ eccleſia poteſt inducere legem cuz pro ipſa facit. ſed eam ꝯtra ſe recipere non tenetꝰ. xi. di. lege. legẽ iſtã habetꝰ. xi. q. i. quicũqz cũ ſermone. ſ. de in integ. reſti. c. cũ ex litteris.

m Ex hoie. ſimilitꝰ impiũ a ſolo deo ẽ. xxiij. q. iiij. q̃ſitũ. ⁊. liij. di. ſit rector.

n Corrigere quẽlibet. ſaltẽ indirecte. ij. q. i. multi. ṽ. ſi ḡs frater. ⁊c̃. ar. ꝯ. ff. de peti. here. hereditas. in fi. qñqz tñ aliquis malũ nõ tñ punitꝰ immo remuneratꝰ. ut ille qui colligit oliuã imaturã animo nõ dandi damnũ ⁊ nõ tenetur acquilia. ff. ad. l. acquil. ſi ſeruus ſeruũ. §. ſi oliuam.

o Cum regibus. ſ. de offi. dele. ſane. ⁊. c. paſtoralis. ⁊. xij. q. ij. ſi qua de reb⁹ ⁊. xviij. di. ſi eps. ⁊. xxiiij. q. i. qui cõtra pacẽ.

p Ita magnũ. ut. iij. q. ix. c. vlti.

q Pacem. ad eccleſiam enĩ ſpectat pacem ſeruare ⁊ obſeruari facere. ſ. de treuga ⁊ pa. c. i. ⁊. xxiiij. q. iij. ſi quis romipetas. ⁊. c. paternarũ.
r Nõ eſt dubiũ. xxij. q. i. omne qḋ. ⁊. c. pdicandũ. ar. xciij. di. diaconi.
ſ De plano. nõ in forma iudicij ſ; in modũ denũciationis. ſic. ij. q. iij. §. abolitio. vel de plano. i. ſine ſtrepitu iudiciorum. j. de accu. olim. ⁊. c. ſicut.
t Eius exceptio. ſic ꝗ cõtra denũciationẽ admittitᷣ exceptio. j. de deſpõ. ipu. ad diſſoluendũ. qḋ verum eſt ſi obijciatᷣ ꝙ ſit crioſus. ⁊ lꝫ ſiue pſequatur iniuriã ſuã ſiue nõ. cũ in modũ denũciationis agitᷣ repellitᷣ ꝑtextu criminis. q꞉ tũc agit q̃ſi quilibet extraneus. aliter enĩ moueretᷣ bono zelo ad cõrectionẽ alteri⁹ qui nondũ ẽ correct⁹. iij. q. vij. qui ſine. et e. q. §. porro. in fi. ⁊. c. iudicet ⁊. i. q. i. multi. ⁊. xxv. di. c. vlt. ⁊. xxxv. q. vi. eps i ſinodo. et j. de teſti. cogẽ. pterea. ⁊. j. de ſpõ. cũ in tua. ḋ hac materia dᷣ. ij. q. i. ſi peccauerit.

a Paſtoralis. factũ pponãt ⁊ pſeipſos reſpõdeãt et nõ palios. ff. de inter. ac. qui ſeruũ. §. vlt. ⁊. C. de iura. ca. auᷣ. pncipales. niſi vbi tenetᷣ ratõne officij. ff. ḋ pcu. nõ ſolũ. Item vniuerſitas p aliũ reſpõdet. xij. q. ij. qui manumittitᷣ. ⁊. ff. qḋ cuiuſq; vni. l. i. §. quibus ⁊. l. itẽ eorum. §. actor. Itẽ excõicatus p aliũ oꝫ reſpõdere. ſ. e. intelleximus. Itẽ et eps. v. q. iiij. q꞉ epi. Itẽ illuſtres. C. de pcu. l. pe. ⁊ indiſcrete pſone ut hic ⁊ minores ſ. de eta. ⁊ q̃li. ex ratione. C. de aucto. pre. clarum. Itẽ furioſi pdigi ⁊ mulier luxurioſa. ff. de cura. fu. l. ⁊ mulieri. tã.
b Examiata. tãꝙ ſequeſtratã. Sequeſter appellatᷣ ille apud quẽ res in litigiũ ḋducta cõiter a litigatorib⁹ deponitᷣ. ⁊ hmõi depoſitio non põt fieri niſi a plurib⁹: ꝙuis alias ⁊ vnus ⁊ plures diſponere poſſint. ff. depo. licet.
c Eccleſie poſſidebas. ſed ſi ita intelligitᷣ lr̃a iſta ꝙ iſte dicebat ſe poſſediſſe anteꝙ deponeretᷣ apud ſequeſtrũ. ⁊ cũ ſequeſtrata fuit tũc planũ eſt qḋ hic dicit. q꞉ tũc habetᷣ pro poſſeſſore. niſi ea mẽte depoſuiſſet eccleſiã apḋ ſequeſtrũ ut ipm ſequeſtrũ cõſtitueret poſſeſſorẽ poti⁹ ꝙ cuſtodẽ. ff. ḋ acq. poſ. intereſſe puto. ff. depo. l. licet. §. i. vñ non poterat intẽtare rei vẽdica. ꝯ illoſ milites nec interdictũ poſſeſſoriũ cũ ipſe poſſideret. poſſeſſori enĩ nõ datᷣ rei vẽdicatio. inſti. de act. §. i. ⁊. C. de ali. iudi. mu. can. fac. l. vna. Si vo dicebat ſe poſſidere poſtꝙ depoſuerat rẽ apud ſequeſtrũ ſeipm poſuit cuſtodẽ. tũc adhuc dᷣ poſſeſſor alias nõ. ut. ff. depo. licet. §. i. ⁊ iõ nullo mõ agere poterat rei vẽdicatiõe nec interdicto poſſeſſorio ꝯ milites. ſ; ꝯ ſequeſtrũ poterat agrere depoſiti. ff. depo. ei apud. §. i. ar. ff. de pecul. l. depoſiti. i. rñſo. ⁊. ff. de ꝑuile. credi. ſi neutri. §. ij. in fi. ⁊. C. de vſur. acceptũ. in fi. q̃nq; tñ rei vẽdicatio datᷣ poſſidenti. nã a depoſitario uel a ꝯmoditario poſſum rẽ vendicare lꝫ ego rẽ illã poſſideã. ⁊ hoc dᷣ fieri ratiõe detẽtionis. ff. de rei ven. officiũ. ad fi. ⁊ ꝯfeſſoria ſimilitᷣ datᷣ poſſidenti nec inquietetᷣ. ff. ſi ſerui. vẽdi. ſi forte. §. i. ⁊. l. ſicuti. §. ſed ſi queritᷣ. ⁊ cũ eſt in q̃ſi poſſeſſione ſeruitutis ne vicin⁹ altius tollat domũ ſuã ſi ille vult altius edificare. tũc per ꝯfeſſoriã ille põt phibere vicinũ edificare ut dᷣ in. l. ſi forte. ⁊. l. ſicuti. §. ſ; ſi queritᷣ. et ꝯfeſſoria datᷣ etiã ei qui nõ poſſidet ⁊ ꝯtendit ſibi ſeruitutẽ deberi. ff. ſi ſerui. vẽdi. l. ij. negatoria datᷣ dño qui negat aliũ hr̃e ſeruitutẽ. ut in. l. pdicta. Iſto modo debuit agere miles iſte negãdo milites illos habere ius in eccleſia petendo ne inquietarent eũ ſuper iurepatronatus. ⁊ de iſtis duabus habes. j. de cauſa. poſ. cum eccleſia.
d Non tenere. cũ enim inepta pponitᷣ actio iudex nõ debet ſtatim illã corrigere ſi eſt dubia. q꞉ licet debeat ſupplere ḋ iure de facto tñ ſupplere nõ debet ſed debet abſoluere reũ cum poſtea perpẽderit eam ineptã ex pbationib⁹ ut hic. ff. ſi menſ. fal. mo. dix. l. i. §. i. ⁊. j. de dona. inter dilectos. ⁊. j. de reſt. ſpo. cũ ad ſedẽ. Si vero manifeſte cognoſcit ꝙ ſit inepta ſtatim eã reijciat iudex uel aſſeſſor. ſ. e. cum cãm. ⁊ ff. de aſſeſ. l. i. ⁊. j. ḋ deſpõ. impu. ad diſſoluẽdũ. ⁊. ſ. ḋ elec. cõſtitutis. Item ex hoc loco vᷣ ꝙ actio ſm canones ſit proponẽda. ar. j. ḋ mu. pe. c. i. cõtra. ſ. e. dilecti. vbi de hoc. dicunt tñ quidã ꝙ in ſpũalibus cauſis actor nõ tenetᷣ pponere actionẽ ut ſic intelligãtur iura que dicunt actionẽ non eſſe pponendã; in ciuilibus vero tenetur. Jo. dixit ꝙ ſm canones non tenetᷣ quis pponere actionẽ que nõ magnã requirit ſubtilitatẽ ſ; leuẽ. ſicut eſt rei vẽdicatio locati depoſiti. Utrũ; hmõi leues. tenentᷣ nominarᷣ. dicas ut dictũ eſt. ſ. e. dilecti.
e Cum deputati nationis. Forte iõ querebant iſti de natione iſtorum ut ſciretᷣ de fama ipſorũ. nã; infames cõſueuerũt fugere loca nationis ſue. xix. q. ij. due ſũt. ar. ad hoc. ſ. de cleri. peregri. tue. et infamis nõ põt eſſe pcurator uel iudex. iij. q. vij. c. i. ⁊. c. infames §. ſunt aũt. vel ideo querebatᷣ ut ſciretᷣ: an eſſent ſui. quia huius in iudicio ſtare nõ põt. C. de iudi. ſeruus. niſi i caſibus. ff. ḋ iudi. vir certis ex cauſis. ſ; ſpretis his ꝑſumitᷣ ius quẽlibet eſſe ingenũ: niſi pbetur cõtrariũ. ſ. de ſeru. c. vno. ⁊. j. de pſcrip. dudũ. ⁊ pſumitᷣ liber ex quo apparet in poſſeſſione libertatiſ. iij. q. vij. §. tria v. verum. ſi ſeruus. in fi. ⁊. ff. de offi. preto. barbarius. ſi. j. de inſti. ad decorẽ. vel dic ꝙ eo ipſo ꝙ deputauerũt ſe obſequio ieſu chriſti omnis tollitᷣ irregularitas ſi qua fuit. arg. xix. q. vlti. non licet. ⁊ in autẽ. de mona. in prin. col. i. ideoq; non ſunt repellendi. quia legitime perſone preſumuntur. xi. q. iij. eorum. ff. de proba. verius. ⁊. l. i.
f Laudabiliter exequuntᷣ. ⁊ ſic ꝑpter induſtriã ⁊ pbitatẽ luebant penam. C. depoſiti. l. vlti.
a Qualiter ⁊ qñ appellationibus. que ipſo iure non tenent. j. de app. paſtoralis. i. rñſo. ⁊. c. ut debitus.
b Prohibemus. imo ⁊ ſi velint nõ poſſunt laicũ ſuũ iudicẽ conſtituere. j. ti. pxi. ſi diligenti. ⁊. c. ſignificaſti. xi. q. i. inolita. ⁊. c. placuit Et videtᷣ ꝙ etiã de conſenſu epiſcopi. nõ poſſit. ⁊ puto illud verũ. j. ti. pxi. ſignificaſti. licet iura antiqua cõtraria innuere videantᷣ ut dicitᷣ ibi. Sed ecõuerſo laici trahuntᷣ ad forũ eccleſiaſticũ ꝑpter defidiã iudicis ſecularis. j. ti. pxi. licet. ⁊. c. ſeq. ⁊. c. ex tranſmiſſa.
c Cauſam que. ſimilis pene. Et ita videtᷣ ꝙ iudex qui habet cõſimilẽ cauſam cauſe ſibi ꝯmiſſe poſſit recuſari ex eo ꝙ dicit nimis fauorabilis. ⁊c̃. quod eſt mirabile ut ex eo naſcatᷣ ſuſpitio. Uñ

catorem reuocemus a uicio ad uirtutem: ab errore ad ueritatẽ: precipue cum contra pacẽ[q] peccatᷣ: que eſt uinculũ charitatis: poſtremo cũ iter reges ipſos reformata fuerit pacis federa: ⁊ utrinq; preſtito pprio iuramento firmata: que tamẽ uſq; ad tempus pretaxatũ ſuata nõ fuerint: nũquid nõ poterim⁹ de iuramenti religione cognoſcerᷣ quod ad iudicium eccleſie nõ ẽ dubium[r] pertinere: ut rupta pacis federa reformentur. Ne ergo tantã diſcordiã uideamur ſub diſſimulatione fouere: predicto legato dedim⁹ in preceptis: ut niſi rex ipſe uel ſolidam pacem cum predicto rege reformet: uel treugaſ ineat competentes: uel ſaltem humiliter patiatur ut idẽ abbas ⁊ archiepiſcopus bituricenſ: de plano[ſ] ꝯgnoſcãt: utrum iuſta ſit querimonia quã cõtra eũ pponit coram eccleſia rex anglorum uel eius exceptio[t] ſit legittima quã contra eum per ſuas nobis litteras duxit exprimendã iuxta formã ſibi datã a nobis pcedere non omittat

Idem epiſcopo helienſi.

Paſtoralis: ⁊ ifra. Statuim⁹ preterea ut pricipales pſone nõ per aduocatos: ſed per ſeipſas factũ ppon ãt[a]: niſi forte ſint adeo indiſcrete ut earum defectus de iudicis licentia per alios ſuppleatur

Idem nobili uiro matheo de riparia.

Examinata cauſa que uertitᷣ inter te ⁊ milites campanie. ⁊ ifra. Actionẽ quam ſuper iurepatronatus eiuſdem eccleſie contra prefatos milites intentabas: incõgruentẽ cognouimus ⁊ ineptã: quia cum teſtes induxeris ad probandum ꝙ quãdo prefatus. a. uicedominus eccleſiã eandẽ tãquã ſequeſtratam[b] accepit: tu iurispatronat⁹ ipſius eccleſie poſſidebas[c]: profecto nec rei uendicationẽ intentare nec ipſius reſtitutionẽ poteras poſtulare: unde intentionem tuam in hac parte pronunciauimus non tenere[d]: abſoluentes eoſdem milites ab eadẽ: ita tamẽ: ꝙ ſi ꝯgruẽtem ⁊ aptã intentare uolueris actiõem: reſpõdere tibi nihilomin⁹ teneantᷣ.

Idem magiſtro ⁊ fratribus militie templi in italia cõſtitutis.

Cum deputantᷣ[e]: ⁊ infra. Accepimus: ꝙ quidam tam ſeculares quam eccleſiaſti iudices illos quos habetis in domibus ueſtris preceptores: in cauſis ad pſequẽdam ſuã iuſticiam non admittunt tãquã licitũ nõ ſit eis ſuper litigioſis negocijs curã gerere: qui pacificis decreuerũt ſtudijs inherere: illud allegantes in repulſionẽ eorũ: ꝙ eorum ipſis generatio nõ ẽ nota: qui undecũq; uenerit gratia diuina uocati dum laudabiliter[f] exequantur officium ſui ordinis ex ſuperabũdanti requiritur ſue notionationis. Ne quis igitur in perſecutione cauſarum preceptores eoſdem ab agendo uel reſpõdẽdo occaſiõe huiuſmõi repellat. auctoritate preſentium inhibemus.

Idẽ uercellenſ. epiſcopo ⁊ abbati de toleto.

Qualiter ⁊ quando: ⁊ infra. Precipiatis ex parte noſtra prelatis: ut laicis de clericis ꝯquerentibus plenã faciant iuſticiam exhiberi non obſtantibus appellatõnibus[a] fruſtratorijs: quas in eorũ grauamine clerici frequenter opponũt: ne p defectu iuſticie clerici trahãtur a laicis ad iudicium ſecularᷣ: quod omnino fieri phibem⁹[b].

Idem.

Cauſam que inter abbatẽ ⁊ cõuẽtũ vuidõ. ⁊ archidiaconum carnot. ſup quibuſdã pcurationibus uertitur: uobis ⁊ archidiacono pariſienſ. meminim⁹ ꝯmiſiſſe: ⁊ ifra. Quia uo cum eundem archidiaconũ ſimilis pene[c] cauſa cõtingat: nimis fauorabilis pri alteri ui

derẽt nos te fili decane loco ipſi⁹ archidiaconi ſubrogantes[d]: mandamus: quatenus nõ obſtantibus prioribus l̃ris i cã rõne preuia ꝓcedatis.

Hono. iij. archi. remẽſi ⁊ decano brimẽſi coloñ. dioc.

Exhibita nobiſ .r. uirdimẽſis electi petitõ declarauit: q cũ ſuper facto electionis ſue. b. archidiaco. ac quorundam canoñ. uirdimẽ. aduerſarioꝝ ſuoꝝ procuratores ad noſtram audientiaȝ acceſſiſſent pariſieñ. epiſcopo ⁊ cõiudicibus ſuis ſub certa forma litteraſ noſtras direximus inter alias continentes: ut uocatis qui forẽt euocãdi[e] ſuper ꝓpoſitis ſuis ⁊ alijs negocium cõtingẽtibus[f] iquirerent[g] ueritatẽ: ⁊ infra. Cũ aũt idem electus ex his qui contra euȝ agebãt cõſpiratiõem[h] ⁊ quibuſdaȝ excommunicatiõem[i] in modum exceptionis obijceret ſe id offerens ꝓbaturũ prefati iudices iterlocuti fuerunt: q de his ⁊ pricipali negocio ſimul iquirerent: nolẽtes quaſi nõ iudices ſed inquiſitores exiſterẽt ſup predictiſ exceptiõib⁹ ipſius electi probatiões admittere: ſed ꝑuertẽdo[k] iuris ordinẽ de premiſſis exceptiõibus ⁊ principali pariter ꝑ ſe iquirere intẽdentes ⁊ ꝓcedentes etiã ad receptionez teſtiuȝ lite nõdum ſuper eodem negocio conteſtata[l]: quare prefatus electus noſtram audientiã appellauit: ⁊ ifra. Quia uero non in modum inquiſitionis ſed commiſſionis negocium extitit delegatum: mandamus quatenus: ſi ex dictis grauaminibus[m] uel aliquo ipſoruȝ appellatũ cõſtiterit: reuocato in irritum quicquid poſt ap. huiuſmodi iuenerit attentatuȝ: in cã ipſa iuxta priorũ cõtinẽtiã l̃raꝝ rõne preuia ꝓcedatis.

Idem magiſtro tãcredo canonico bononieñ.

Venerabilis frater noſter archiepiſcop⁹ rauẽnas ꝓpoſuit coram nobis: q cum deciſio cauſe que inter ipſum ⁊ cõitatem ceruie ſuper iuriſdictione ciuitatiſ ceruie ⁊ quibuſdam alijs articulis uertitur: ſit ꝑ ſubterfugia ⁊ cauillatiões eorum ꝑ trienniũ prorogata: dicti ceruieñ. aſſerẽtes inſtantiã iudicij ꝑ decurſũ triẽnij piſſe. rñdere ſub tuo examie recuſarũt: ⁊ infra. Mãdam⁹ quaten⁹ exceptiõe huiuſmodi nõ obſtãte[n] in negocio iſto ꝓcedas iuxta traditã tibi formã.

Idem epiſcopo ⁊ magiſtris. r. ⁊ h. prateñ. bononie cõmorantibuſ.

Significauerũt nobis oliȝ abbas ⁊ conuentus ſancte marie de florentia: q florentina poteſtas pro eis contra cõmunitatẽ caſtri de ſigna ſup poſſeſſiõe uel quaſi iuris ibidem eligendi rectorem quod ad ſe ꝑtinere dicebant: diffinitiuã ſententiã promulgauit[a]. ſed poſtmodũ abbatẽ ⁊ conuentũ prefatos ipſa poteſtas coegit communitati predicte ſuper proprietate[b] uel quaſi memorati iuris in ſeculari iudicio reſpondere unde uobis

ſi aliquis ageret de iure exemptionis corã aliquo iudice qui in ſimili cauſa laborat. iudex ille de facile ſententiaret ꝓ illo. ſimile eſt i teſte qui habet cõſimilẽ cauſã. q2 ille nõ debet admitti in teſtẽ propter hmõi ſuſpitionẽ ne de facili teſtificaret̃ pro illo. j. de teſti. perſonas ⁊ qui cõſimili morbo laborant nõ ſunt admittendi in teſtimonio. ut iij. q. iij. §. liberi. et .c. teſtes. ſi. j. de excep. cũ eccleſiaſtice nõ tñ extendaſ hãc ſimilitudinẽ ad omnes cauſas. nã ſi iudex habeat cãm decimaꝝ: et alia cauſa puta iuriſpatronatus uel electõnis ei cõmittat̃ illud ei nõ nocet. vel etiã ut dixit Jo. bene poſſuȝ petere eccleſiaȝ uel aliud corã iudice q habet cõſimilẽ cãm. vel hic cã nõ videt̃ ſufficiẽs ad recuſãdũ iudicẽ. lȝ ſit ſufficiens ad ſubrogãdũ. nec dicit̃ hic q cauſa iſta ſufficiat ad recuſandũ iudicẽ: licet ſit ſufficiẽs ad ſubrogandũ: cũ eni plures iudices dati ſunt ad petitionẽ alteriuſ partis ſi ne qualibet tali ſuſpitione uel cõſimili remouet̃ aliquis illoruȝ ⁊ alter ſubrogat̃ ut cauſa ſine ſuſpitione ꝓcedat frequẽter h̃ cõtigit. uel dic qd pri⁹ dictũ ẽ.

d Subrogantes. Sic ꝓpter ſuſpitionẽ dõnationis alius ſubrogatur. s. d of. dele. cãm que. Itez ſi neceſſarius ſit iudex in teſtẽ reuocetur ⁊ alter ſubrogatur. j. de teſti. dilcõ.

e Exhibita. euocãdi. oẽs eniȝ illi euocandi ſunt: quos negociũ tangit. s. de temp. ordi. ſi archiepus. lxvi. diſt. archiepus. ⁊. viij. q. ij. licet ergo. ⁊. ff. de adop. nã diuus. ⁊. ff. de mino. in ce. §. cauſa. C. de aucto. preſtã. l. vlti.

f De cõtingentibus. cõtingentia ipſam electionẽ puta de meritis electi ⁊ ſtudijs eligentiũ ⁊ de zelo. ⁊ an aliquid ſimoniace prauitatis interceſſerit. s. d elec. ſcriptũ eſt. ⁊. c. ſuper eo. ⁊. j. de excep. deniqȝ. in fine.

g Inquirerent. Ex hoc v̄bo viſum fuit iudicib⁹ q in modũ inquiſitionis deberent ꝓcedere ⁊ nõ in forma iudicij. ⁊ ita lite nõ cõteſt. poterant ꝓcedere ꝓpter cõtumaciaȝ alterius partis. j. ut. lite nõ cõteſt. quoniã frequẽter. §. ſũt ⁊ alij. ⁊. j. de accu. qualiter ⁊ qñ. §. debȝ Sed errauerũt cũ forma iſta nõ fuiſſet in modũ inquiſitionis commiſſa ſed in modũ iudicij mera inquiſitio nõ cõmittit̃ in tali caſu. q2 inquiſitio fit ſuper exceſſibus ⁊ inquiſitor debet accedere ad locũ. ij. q. i. deus omnipotens. ⁊. j. de ſimo. licet heli.

h Conſpirationẽ. quod ſi verũ fuiſſet repellendi erãt nec audiẽdi cõtra electũ. q2 quaſi inimici ⁊ ex odio hoc facere p̃ſumuntur. vnde ab agendo ſunt repellendi ſicut a denũciatione ſeu inquiſitione. j. de accu. nõ oporteat. ⁊. s. e. nouit. in fi. nec tales ad teſtimoniũ ſunt admittendi. j. de ſimo. licet heli. ⁊. c. per tuas. cõſpiratio eni grauiſſimũ crimẽ eſt ita ut accuſatũ a ꝓprio gradu repellat. xi. q. i. cõiurationũ. ⁊. c. ſe.

i Excõicationem. Exceptio excõicationis repellit ab agẽdo. ⁊ q2 iſti agebãt cõ electũ talis exceptio admittẽda fuit. q2 excõicati audiendi nõ ſunt. j. de ſen. ex. per tuas. ⁊. c. ſi vero. j. de here excõmunicamus. §. credẽtes. ſed cũ electus petit cõformationez agendo contra ipſos qui ſe ſibi opponũt ſi opponãt aliquid electo in modũ exceptionis ad defenſionẽ eccleſie ſue cõtra illos nõ admittit̃ replicatio excõicationis. q2 ⁊ ſi cõſtet illos eſſe excõicatos nõ repellerent̃ a defenſione. j. de excep. dilecti. q2 a defenſione nullus excõicat⁹ repellit̃. j. de excep. in tribus. vlti. c.

k Peruertẽdo iuris. vñ nõ valuit qd fecerũt q2 fines mandati ſeruandi ſũt s. d reſcrip. cũ dilecta. ⁊. s. de offi. dele. venerabili. imo ⁊ ſi verba reſcripti viderent̃ eſſe cõtra ordinẽ iuris tñ nõ debet recedi a iure. s. de reſcrip. cãm q.

l Lite nõ cõteſta. qd fieri nõ debet. j. ut li. nõ cõteſta. per to. niſi electus eſſet cõtumax. tunc eni ne patiatur eccleſia detrimentũ ex mora poſſunt recipi teſtes. li. nõ cõteſta. j. ut li. nõ cõteſta. quoniam. §. porro.

m Dictis grauaminib⁹. ſ. q2 ſimul ſup exceptione ⁊ pñcipali negocio ꝓcedebant ⁊ li. nõ cõteſta. Et colligit̃ ex hac l̃ra q ſi plura grauamia aſſignent̃ in appellatiõe ſufficit alterũ ꝓbare dũmodo quodlibet per ſe ſit ſufficiens. ſi. j. de app. ſignificauit. ⁊. j. de ꝑben. cũ iam dudũ. ⁊. s. de reſcript. ex parte. vbi de h. Si aũt plures ponũt̃ que habẽt diuerſos effectus nõ ſufficit alterũ ꝓbari quoad vtrunqȝ effectũ ſed ſufficit quoad alterũ exemplũ habes. s. de reſcrip. olim. ſed omia que hic dicta fuerũt habent eundẽ effectũ. ſ. ut appellatõ legitima fuerit: ergo ſufficit quodcunqȝ ꝓbet̃. q2 vtrũqȝ per ſe ſufficit.

n Venerabilis frater obſtãte. ſic ergo pȝ q hodie nõ habet locũ lex illa. C. de iudi. ꝓperandũ. i. rñſo. §. vlt. ⁊. §. plerũqȝ. vbi dr̃ q inſtantia iudicij perijt niſi cauſa finita ſit. j. trienniũ a tẽpore litis cõteſtate cõnumeranduȝ ut iterũ incipiat de nouo ꝓcedere ac ſi nunq̃ fuiſſet ꝓceſſum. Si eni iſti reſpõdere volebãt. q2 inſtãtia iudicij perierat nõ erãt audiendi. q2 lȝ ſm. l. predictã inſtantia iudicij perierat decurſũ triennij l̃re ſiue iuriſdictio iudicis nõ perierat. q2 iuriſdictõ iudiciſ eſt ꝑpetua ⁊ reſcripta perpetua ſunt. C. d diuer. reſcrip. falſo. ⁊. ar. C. de cõſti. pe. l. ij. ⁊. C. de preſcrip. xxx. uel. xl. an. l. vlti. Poterant tñ dicere nõ tenemur reſpõdere. niſi nouus libellus det̃ de nouo ⁊ omnia iterũ procedãt ab initio per. l. predictã ꝓperandũ. que modo nõ habẽt locũ q̃tũ ad hũc articulũ ꝑ decr. iſtã. ⁊ ſic obuiãdũ ẽ malicijs eorũ qui cauſas malicioſe volunt ꝓrogare. Sed ex hac decr. nõ videt̃ q lex illa ꝓperandũ corrigatur. quia nõ colligit̃ hic q lis fuit cõteſtata ſed per ſubterfugia ⁊ cauillationes cauſa ſit prorogata. ⁊ hoc potuit eſſe totũ ante litem conteſtatã. immo lis cõteſtata fuit. quia deciſio etiã cauſe prorogata fuit ut dicit. Et ſic fuit lis cõteſtata. ⁊ ita habet̃ expreſſum in antiqua q lis erat conteſtata. ⁊ ex eo q dicit inſtantiã iudicij periſſe. apparet q proceſſuȝ erat in pñcipali negocio quod dicit̃ fieri per litis cõteſtationẽ que eſt principiũ cauſe.

Nota quod obuiandum ſit hijs qui cauſſas malicioſe prorogare nituntur.

a Significauerunt. promulgauit. ⁊ hoc bene fieri potuit cũ cauſa iſta non fuit ſpiritualis ſed ſuper iuriſdictione tẽporali. ⁊ abbas ⁊ cõuentus fuerint actores. vnde debuerũt ſequi forũ rei. j. titu. proxi. cuȝ ſit generale. ⁊. xi. q. i. experientie. ⁊. c. ſeq. ⁊. C. de iuriſdic. om. iudi. iuris ordinẽ ⁊ ſentẽtia ſup poſſeſſione diffinitiua appellat̃. j. ut lit. nõ cõteſta. c. ij. ⁊ hic.

b Super proprietate. Sed videtur q iſti monachi tenebantur reſpondere aduerſe parti ſuper proprietate coram iudice qui cognouit de poſſeſſione. quia iudex ille qui cognouit de poſſeſſione ⁊ cognoſcere debet de propritate j. de cauſa poſſeſ. c. i. ⁊ eſt illi audientia deneganda. quia continentiaȝ cauſe nititur diuidere ut coram vno agat de poſſeſſione: ⁊ in alio iudicio de ꝓprietate. C. de iudi. nulli. preterea cauſe cõuentionis ⁊ recõuentionis coram eodem iudice fieri debet. C. de ſen. ⁊ inter. om. iudi. cum papinianus. et. iij. q. viij. cuius in agendo quis obſeruat iudicium ipſum in eodẽ negocio habere contra ſe iudicem nõ dedignetur. ut in. l. cum papinianus. ⁊. iij. q. viij. cuius in agendo. ⁊ illud quaſi videtur idem negocium. j. de mu. pe. c. i. Solu. verũ eſt q cõtinentia cauſe diuidi nõ debet. ⁊ ille qui cognouit de poſſeſſione debet cognoſcere de ꝓprietate. ſiue ſit ordinarius ſiue delegatus cui cauſa ſimpliciter quo ad vtrunqȝ fuit cõmiſſa. j. de ſequeſtra. ad hec. ⁊ hoc locũ habet cum actor ⁊ reus ſunt eiuſdem fori. ſed in caſu preſenti non ſunt eiuſdẽ fori. Unde monachi qui primo egerunt de poſſeſſione debebant ſequi forum rei

quod fecerunt ⁊ obtinuerũt. ⁊ ſi aduerſarij volebant poſtea cõuenire mona-
chos ſuper ꝓprietate debebant ſequi forũ monachoꝝ: et cauſa poſſeſſionis
⁊ ꝓprietatis bene poſſunt tractari corã diuerſis. maxime vbi cauſa talis ſub
eſt quia nihil cõmune habet cauſa poſſeſſionis cũ cauſa ꝓprietatis. ff. de ac-
qui. poſ. naturaliter. §. nihil. ⁊ ſi aliquis poſtulauerit aliũ iudicẽ ſuper ꝓprie
tate ⁊ alium ſuper poſſeſſiõe
nõ eſt audiendus. ⁊ ſic loqui
tur. j. d̃ cau. poſ. c. i. ⁊. C. de
iuriſdictio. om. iudi. nulli. et
ita nõ ꝯtradicunt huic decr.
quia hic iſti monachi nõ fece
runt. alia iura cuiuſ in agẽdo
⁊c. nõ tangũt cãm iſtã. q2 illa
loquunẽ in recõuentõne que
debet fieri ſimul cũ ꝯuentio
ne. j. de mu. pe. c. i. ⁊. j. de or.
cog. cũ dilectus. ⁊ tunc etiã ſi
vellent recõuenire de alia re
nõ poterãt cũ queſtio ſpolia-
tionis de qua agebant mona
chi ꝓuilegiata ſit. j. d̃ or. cog.
ſuper ſpoliatione. nec de pro
prietate ſimul tunc cũ poſſeſ-
ſione poterat agi. C. d̃ rei vẽ
di. ordinarij.

c ¶ Propter vindemias. tem-
pore enim vindemiarum et
tempore meſſiũ nõ ꝯpellitur
quis in iudicio reſpondere:
ita ꝙ ſententia lata cõtra ab-
ſentem nõ tenet. tamẽ ſi con-
ſentiunt partes bene valet iu
dicium. ff. de fer. l. i. ⁊. l. ſi fe-
riatis. ⁊ de iſtis ferijs habes
C. de fer. omẽs dies. in ꝑn.
ſed illis ferijs q̃ inducte ſunt
ob reuerentiã dei ⁊ aliorum
ſanctoꝝ nullus poteſt renun
ciare etiam ſi partes vellent.
Alijs vero inductis in fauo-
rem hominũ bene renuncia-
tur. hoc eſt expreſſuʒ. j. d̃ fer.
c. vlti. ⁊ de ꝯſe. di. iij. c. i. ⁊ ar.
ad hoc. ff. de arbi. ſi feriatis.
xv. q. iiij. c. i. ⁊. ij. poteſt tñ ta
li die ut videẽ libellus offer-
ri. ff. de adult. l. miles. §. ſexa
ginta. ⁊. §. illius. ſed ex cauſa
tali tẽpore aliquis ꝯpelliẽ liti

iniunximus: ut ſi ita eſſʒ cogeretis communitatem eandem electuʒ a monachis in rectorem admitere: audituri poſtea que partes ſuper ꝓprietate: uel quaſi predicti iuris ducerẽt ꝓponenda: ⁊ infra. Uerũ pars altera inter alia excipiendo propoſuit ſe tunc reſpondere corã nobis de iure non teneri: cuʒ tempus propter uindemias[c] exiſteret feriatum reſpondente ſindico monaſterij hoc malicioſe proponi: ut uidelicet cauſa protracta tempus regiminis electi predicti ĩutiliter relabatur: ⁊ infra. Mandamus: quatenus hoc non obſtante in negocio ratione preuia ꝓcedatis.

De foro competenti.

Ex concilio calcedoñ.

Siquis clericus aduerſus clericum negociuʒ habeat: nõ deſerat[d] epiſcopum proprium: ſed prius apud ipſum actio[e] uentiletur uel conſilio eiuſdem[f] apud alios[g] quos utraqʒ pars[h] uoluerit iudicium obtinebunt.

Ex concilio pariſieñ.

Nullus iudicũ[i] neqʒ preſbyterũ neqʒ diaconuʒ aut clericũ ullũ: aut minores[k] eccleſie ſine permiſſu[l] pontificis p ſe diſtiguere aut ꝯdẽnare[m] preſumat. quod ſi fecerit ab eccleſia dei cui iniuriã[n] irrogaẽ dinoſciẽ: tãdiu ſit ſequeſtrat⁹[o] quo

gare ut hic dicit in fi. ne tp̃s illius electi ad regimẽ illius loci elabaẽ. Et ideʒ
credo ſi finireẽ iuriſdictio iudicis tp̃e illo ꝙ tunc poſſet ꝓcedi: ne iudicialis
inſtãtia euaneſcat. ar. ſ̃. de offi. dele. conſuluit.

d Siquis clericus nõ deſerat. qd̃ ſibi fecerit puniri debet ꝓut diciẽ. q.
i. inolita. c. placuit. ⁊. j. co. ſi diligenti.

e ¶ Actio. i. petitio. q2 ſm canones actionẽ ꝓponere nõ teneẽ. ſ̃. c. ꝓxi. dilec
ti. vbi de hoc. ⁊. c. examinata.

f ¶ Eiuſdẽ. aliẽ. n. nullo mõ pñt eligere iudiciũ alioꝝ. imo d̃ licẽtia epi iudiciũ
ſeculare nõ pñt eligere ſʒ eccleſiaſticã pſonã hñ de licẽtia epi. j. c. ſignificaſti.
alias nec volẽtes nec inuiti pñt deſerere epm etiã ſi iuramẽtũ interueniret. j.
c. ſi diligenti.

g ¶ Alios. i. eccleſiaſticos. j. c. ſignificaſti. uel eps ꝯmittat alicui.

h ¶ Utraqʒ pars. honeſtũ ⁊ iuſtũ ẽ iſtud ut ãbe ptes ſi pñtes ſint eligãt iudi-
cẽ cõiter ut hic. ⁊. ij. q. vi. placuit. ar. ꝯ. ſ̃. de of. dele. cũ. r. ſʒ illã intelligo qñ al
tera pars ẽ abſens. vel cũ nõ vult ꝯcordare re⁹ ut ibi dẽ. alias iniquũ eẽt illd̃
qd̃ dareẽ ad volũtatẽ alteri⁹ altero pñte. ⁊ ſic obſuaẽ in curia ro. ꝯ. xi. q. i. c. iu
dices. ⁊. xv. q. vij. c. ſi aũt. ſed intelliguntẽ in criali ⁊ nõ tenent hodie.

i Nullus iudicũ. ſ. ſeculariũ.

k ¶ Minores. quos appellat hic minores. Põt dici ꝙ ſcholares ſiue ſer-
uientes eccleſie deputatos ad eius obſequiũ. q2 illi eodem priuilegio cenſen
tur. ar. xij. q. ij. eccleſiarum ſeruos.

l ¶ Sine pmiſſu. hic vacat ar. a ꝯrio ſenſu. ut ꝓbaẽ. j. eo. ſignificaſti. vbi de h.

m ¶ Aut ꝯdemnare. niſi forte in cã recõuentionis. q2 hñ rñdere teneñẽ de ci
uili ſʒ nõ de ſpũali ut dictũ eſt. ſ̃. c. ꝓxi. ⁊. ſ̃. de iudi. at ſi clerici. c. vlt. arg. j. de
mu. pe. c. i. ⁊. ij. ⁊. iij. q. viij. cuius in agendo. C. de ſen. ⁊ inter. o. iudi. cũ pa-
pinianus. in auẽ. ⁊ ꝯſequẽter. ſʒ in criali nõ hʒ locũ recõuentio corã iudice ſe
culari. nec etiã corã quocunqʒ ut dictũ eſt. ſ̃. ti. ꝓxi. at ſi clerici.

n ¶ Cui iniuriam. qui iniuriaʒ facit eccleſie debet priuari cõmunione ipſius
xvij. q. iiij. ſicut antiquitus. nec ad ſupplicandũ debet admitti vbi ſacrilegiũ
cõmittere nõ dubitauit. c. cau. q. iiij. frater ⁊ coepiſcopus. xij. q. ij. de viro ne-
fando. ut ſic puniaẽ in quo peccauit. ſic. j. de iurepa. paſtoralis. in fi. ⁊. ſ̃. d̃ of
fi. dele. cum olim. ⁊. ſ̃. de tranſla. quanto. ⁊. ſ̃. de temp. or. lr̃as. et. j. de iude.
ad deliberandã. ⁊. j. de immu. eccle. c. fi.

o ¶ Sequeſtratus. per ſñiam. ſi. xxx. di. quaſi per totũ.

p Sane. ille primas. ⁊ hoc intellige cũ ipſe non põt ſiue nõ vult p
ſe cognoſcere.

q ¶ Prouincia. ſic pʒ ꝙ ſub illo iudice agere dʒ actor in cui⁹ ꝓuicia
res eſt litigioſa ut ex ipſa re ſortiaẽ forũ. ff. de cẽſi. forma. §. ſi vero.
⁊. j. c. c. vl. ⁊. xi. q. i. experiẽtie. ⁊. C. vbi in rẽ actio. actor. ⁊. C. de p-
di. mino. ſi prediuʒ
⁊. C. de pſcrip. lõ.
tẽpo. l. vlti.

uſqʒ reatũ ſuũ cognoſcẽs emẽdet.

Ex concilio aphricano.

Sane ſi epiſcopi iter quos cã uerſatur ſint diuerſarum prouinciaruʒ: ille primas[p] det iudices in cuius ꝓuincia[q] eſt locus de quo contenditur.

Grego. bononieñ. deſẽſori corſice.

Siquis contra clericum cãm habuerit: epiſcopũ ipſius adeat: qui ſi ut ſuſpectus[a] fuerit recuſatus executor[b] ab eo deputeẽ: aut ſi hoc actor[c] refugerit: ab eodẽ epõ eſt deputãdus: qui partes ſibi mutuo ꝯſenſu iudices ꝯpellat eligere a quibus quicquid fuerit diffinitũ ipſius ſolicitudine[d] ſuata legẽ[e] modis omnibus compleatur.

Alexander tertius.

Si clericus laicũ de rebus ſuis uel eccleſie impetierit ⁊ laicus res ipſas non eccleſie eſſe aut clerici: ſʒ ſuas ꝓprias aſſeuerat: dʒ de rigore iuris ad forenſeʒ iudicẽ trahi: cum actor foruʒ rei[f] ſequi debeat: licet in pleriſqʒ partibus aliter de conſuetudine[g] habeatur.

Idem.

Ex trãſmiſſa[h] nobis inſinuatione. h. g. ⁊. vu. militum eccleſie tue intelleximus: ꝙ cum. r. de caſauille eos qui ſuper quadã poſſeſſione coraʒ treceñ. epiſcopo traxiſſet in cauſam: nobilis uir de cã-

a Siquis contra. ut ſuſpectus quid tenendũ ſit. cũ iudex ordinarius recuſatur ut ſuſpectus plene diciẽ j. de app. cũ ſpeciali. que videẽ hãc decre. interpretari. et illi ſtandũ eſt.

b ¶ Executor. i. dele gatus. q2 ordinari⁹ cũ fuerit recuſatus debet cãm ꝯmitteẽ perſone neutri parti ſuſpecte. ut dicit ꝯſtitutio illa. j. d̃ appel. cũ ſpeciali. ⁊. ij. q. vi. placuit. ij. ⁊. xi q. i. ꝓuenit. Sʒ ſi appelleẽ a tali ſubdelegato ad quẽ appellabiẽ: põt dici ꝙ ad papã cũ ad ordinariũ recuſatũ non videaẽ appellandum nec ad metropolitanuʒ omiſſo medio q2 talis appellatio nõ tenet. j. de ap. dilecti. ſʒ ſatis poſſet appellari ad epum nõ obſtante tali recuſatione nõ ꝙ ipſe cognoſcat ſʒ ut alij pſone ñ ſuſpecte cõmittat. ar. ꝯ. c. pdicto placuit. ij.

c ¶ Aut ſi hoc actor ſ̃. dixit ꝙ reus põt recuſare ordinariũ

⁊ actor ſimiliẽ ut hic diẽ. ⁊ tũc eps ꝯmittit alicui ꝙ ꝯpellat ptes eli-
gere iudices ſup cã illa quib⁹ eps ꝯmittet cãm h̃ ipſemet facere poſ
ſet. ſʒ cã vitande ſuſpitõis hoc dictũ eſt. ⁊ idẽ iuris credo eſſe ſiue
reus ſiue actor recuſauerit ordinariũ. ⁊ ẽ ſimile huic. xi. q. i. ꝓuenit.
vel ſic põt intelligi qd̃ dicit ſi h̃ actor. ⁊c̃. i. ſi actor recuſauerit iſtuʒ
executorẽ ab epõ datũ tunc eps debʒ aliquẽ eligere qui ꝯpellat par
tes ut in aliquẽ ꝯueniãt ne poſtea ipm valeãt recuſare. ſ̃. de off. de
le. ſup queſtionũ. §. i. Idẽ eẽt ſi reus recuſaret iſtũ executorẽ.

d ¶ Ipſi⁹ ſollicitudine. h̃ id̃ diẽ q2 delegat⁹ ab ordinario nõ põt ſuã
ſñiam executioni demãdare. ſʒ ille ordinarius illã dʒ exequi. ff. de
re iudi. a diuo pio. i. rñſo. nec põt poſſeſſionẽ dare. ff. d̃ iuriſdi. om.
iudi. iubere. ſʒ nõ credo illã ſubtilitatẽ ſeruandã quin poſſit exequi
ſuã ſñiam. q2 ex quo cã ſibi ꝯmittiẽ intelliguntẽ ſibi oia eẽ ꝯmiſſa q
ad cãm ipſã ſpectare noſcuntẽ ⁊ ſine qbus cã expedire nõ põt. ſ̃. de
of. dele. pterea. ⁊. c. ſuſpitiõis. ⁊ lex illa a diuo pio. ⁊ h̃ decr. nõ ꝓhi
bẽt h̃. lʒ dicaẽ in eis ꝙ ordinari⁹ hãc ſñiaʒ exeqẽ. ⁊ h̃ etiã nõuit io.
ij. q. vi. gſquis. ſed ſi velles h̃ ſuare poſſet dici ꝙ hoc hʒ locũ cũ or
dinari⁹ eſt pñs. ſʒ eo abſente delegatus uel officialis ei⁹ exequatur
ſñias ſuas. alias pniciosum eſſet hanc ſubtilitatẽ ſeruare. h.

e ¶ Seruata lege. que loquiẽ de tp̃e executionis ſñie que facienda
eſt in pſonali actione poſt quattuor menſes. C. de vſur. rei iudi. l.
vlti. ⁊. ff. de re iudi. l. ij. ⁊. iij. §. ſi quis.

f Si clericus foꝝ rei. hec regula gñalis eſt. j. c. cũ ſit. ⁊. xi. q. i. ex
periẽtie. ⁊. c. ſe. ⁊. iij. q. vi. c. ij. ⁊. c. neminẽ. ⁊. C. d̃ iuriſdi. om.
iudi. itẽ in criali. ⁊. C. vbi in rẽ ac. l. vl. ⁊. ff. de alie. iudi. mu. cã fa. q
etiã. in ꝑn. ⁊ in auẽ. ut cle. apud ꝓprie. c. rñſo, col. vi. fallit hec regu
la in caſib⁹ notatis. j. c. cũ ſit. ⁊. c. licet. ⁊. c. ex tenore.

g ¶ De cõſuetudine. talis cõſuetudo cõtra omnia iura ꝑdicta ẽ. ſed
introducta eſt ꝓpter negligentiã laicoꝝ in exhibenda clericis iuſti
tia. j. c. cũ ſit generale. ⁊. c. licet. ⁊. c. ex tenore. ſed papa ſiue ſint ne-
gligentes ſiue nõ quotidie cõcedit litteras clericis cõtra laicos ſu
per quacũqʒ queſtione. ⁊ ita aſſumit ſibi iuriſdictionẽ alioꝝ cõtra
id qd̃ dicit. ſ̃. ti. ꝓxi. nouit. in prin.

b Ex trãſmiſſa. r. forte cleric⁹ erat iſte. r. q2 alias papa nõ dediſſet

pis eorum dominus ſub debito fi/delitatis eis inhibuit: ne de ſeculari feudo in iudicio[k] eccleſiaſtico reſponderēt: ⁊ infra. Per dominū feudi cauſam iubeas terminari: ⁊ ſi ipſe malicioſe diſtulerit[l]: tu ei debitum finem imponas.

Idem.

Uerum quoniā de quibuſdā feudis aduerſus prepoſitum queſtio mota[m] fuit: ſtatuim[o]: ut ex quo epiſcopus fuerit in eccleſia cōſecratus[n]: de feudis[o] ipſis ſub ſuo iudicio cognoſcatur ſi ad eccleſia/ſticā cognitiōē[p] ptineāt. alioquin[q] beneplacito imperiali: ſicut iuſtū fuerit relinquatur.

Lucius tertius.

Cum ſit generale. ut actor forū rei[r] ſequat: ⁊ infra. Uerū quoniā ſeculares iudices in exhibēda iuſticia pſonis eccleſiaſticis ſepe ī iudicio ſunt remiſſi[s]: in fauorē eccleſie eſt introductū. ut malefactores[t] ſuos qui ſacrilegi ſūt cēſēdi uenerabiliū locorū rectores poſſint ſub quo maluerit iudice ꝯuenire.

Celeſtinus tertius.

Quod clericis[u]: ⁊ infra. Mā/damus: quatenus ſiquas cās pecuniarias clerici pariſius ꝯmo/rātes habuerint ꝯtra aliquos uel aliqui ꝯtra eos: ipſas iure canonico decidatis.

Innocentius tertius. uercell. epiſcopo.

Licet ex ſuſcepto: ⁊ īfra. Mā damus: quatenus ſi quādo a laici uercell. litteras ſuper rebus precipue que forum ſeculare con/tingūt a ſe. apo. cōtigerit impetra/re: ſub ap. ob. decernas auctorita te noſtra irritas ⁊ ianes: dūmodo ꝯſules ⁊ cōe de ſe ꝯquerēnbus in iudicio ſeculari exhibeant iuſticie ꝯplemētū[a]. Liceat tamē ipſis qui ſub eiſdem cōſulibus taliter duxerint cōtēdendū: ſi ſe in aliquo ſenſerint pregrauari: ad tuā ſicut hactenus ſeruatū eſt uel ad noſtrā ſi maluerint audiētiā appellare: hoc preſertim tempore quo uacante[b] i/perio ad iudicem ſecularem recurrere nequeūt: quia ſuperiorib[9] in ſua iuſticia opprimūtur. Si uero ꝯſules iuſticie tāquā merito ſuſpecti fuerit recuſati corā arbitris cōiter electis de cauſa ſuſpitionis agatur: que ſi pbata fuerit eē iuſta: ad te uel ad[c] nos p iuſticia recurraẗ ſicut ſupius eſt expreſſū.

Idem archidiacono ⁊ theſaurario turoneñ.

Ex tenore lrāꝝ comitis britanie eſt noſtris auribus īīmatum: ꝙ cū cām que inter mulierē nobilem. f. ⁊. j. de meduano ſuper hereditate ſua noſcitur agitari uobis cōmiſimus terminādam ipſe comes eidem mulieri: cum tā ipſa quā predictus. j. eſſent de foro ip/ſius: mādauit: ut cām deferrent ad ipſum pmittens eidē: ꝙ faceret ei iuſticie plenitudinē exhiberi[d]: ⁊ infra. Nos igitur attēdētes: ꝙ ſic ſumus uiduis in iuſticia[e] debitores: ꝙ alijs iiuſticiā facere nō debem[9] mādamus quatenus: niſi ſit talis cauſa que ad eccleſiaſticum[f] iudicē ptinere noſcatur: ei ſupſedere cu/retis: dūmodo per iudicem ſecularem ſuam iuſticiam poſſit obtine/re alioquin non obſtante ipſius cōtradictione cām ipſā ratiōe preuia

ei litteras. q2 licet cōcedat clerico contra laicū nō tamē concedit laico cōtra laicū. dū tamen habeant aliū ſuperiorē cū cōſuetudo curie ſic ſe habeat. niſi ō cōſuetudine ⁊ ſpōte ſe ſubiaceāt iuriſdictōi eccleſie. ſic pōt intelligi. ſ. de arbi. innotuit. ⁊ conſimilia ⁊. ſ. c. pxi. in fi.

i ¶ Ipſis. q[o] ad feudū illō. alias vī ꝙ erāt milites ecclie ut. ſ. dī in lra

k ¶ Iudicio eccleſiaſtico. qō quidem facere potuit: cum papa talē phi/bitionē admittat. qliter cauſa feudi debeat tractari. dicit ſ. ti. pxi. ceteꝝ.

l ¶ Diſtulerit. ⁊ ſic p negligentiā iudicis ſecularis iuriſdictō que prius erat ineſficax apud delegatū modo eſt efficax ſic. j. eo. licet. ⁊. c. ex tenore. ſic etiā delegatus per negligē tiam perdit iuriſdictionē ⁊ transfert ad ordinarium. ſ. ō offi. ordi. ſignificauit. ſ. de offi. deleg. prudentiā. §. vi. in fine.

m ¶ Uerum. queſtio mota fuit vacāte eccleſia. vnde nō erat qui de illa queſtiōe poſſet cognoſcere. nec tunc aliqd fieri poteſt in piudiciū vacātis eccleſie. j. ne ſe. vac. p to. Unde propoſitus nō tenebaẗ nec debebat reſpōdere de feudo eccleſie corā alio iudice. ſ. c. proxi. ⁊ ſ. ti. pxi. ceteꝝ. Et ideo papa mandat ꝙ differaẗ queſtio illa quouſq3 eccleſia platum habuerit.

n ¶ Conſecrat[9]. idē eſſet ſi electus eſſet ⁊ cōfirmatus. quia tunc habet plenam adminiſtrationē ꝙtum ad ea que pertinent ad iuriſdictionē. ſ. de elec. tranſmiſſā. ar. ad idem. ſ. de tranſla. inter corporalia.

o ¶ De feudis. ſupple cognitio de feudis.

p ¶ Cognitionē. q2 forte dicebaẗ ab aduerſarijs ꝙ nō erat feudū eccleſie ſed potius imperatoris. vnde dicit hic ſub ꝯditione. ⁊ ſi epūs eſſet negligens in queſtione feudi pcedere. ſecularis iudex poſtea pcederet ſicut ecōuerſo. ſ. e. c. proxi. nō eni cognitio feudi eccleſiaſtici ſemper ad iudiciū eccleſie ſpectat. ut no. ſ. ti. pxi. ceterū. Sed cōtra videẗ potius ꝙ ſecularis iudex nō poſſit ſupplere negligētiā epi ſed per papā tunc ſupplenda eſt illa negligētia. q2 nō ad iudicē ſecularē. de hac cauſa pertinet etiā ſi laici ſint.

q ¶ Alioquin. i. ſi ad eccleſiam nō pertineat.

r Cum ſit. forum rei. ſ. c. ſi clericus. ⁊ in ꝯcor. ibi poſitis. ⁊. C. ō iuriſdic. om. iudi. iuris ordinem.

s ¶ Remiſſi. in quo caſu poſſūt per excōicationē cōpelli iuſticiā exercere. xxiij. q. v. adminiſtratores. imo iudex qui negligit facere iuſticiā litem facit ſuā. xxiij. q. i. dñs noſter. ⁊. iij. q. vij. qui ſine peccato. arg. in auẗ. ut diffe. iu. §. hoc autē. col. ix. ⁊. C. de app. ſi appellationē. ⁊ ſi per dolū uel gratiā uel inimiciciā iudicauerit in verā litis eſtimationē ꝯdemnari debet. ff. de iudi. ſi filiuſfamilias. ⁊ in decr. noua. j. de ſen. ⁊ re iudi. c. cum eterni.

t ¶ Malefactores. i. raptores rerū eccleſiaſticaꝝ ⁊ inuaſores. xij. q. ij. de viro. Et iſti qui ſic bona eccleſiarū eripiūt tanꝙ ſacrilegi iudicantur. ⁊ poſſunt excōicari vſq3 ad cōdignā ſatiſfactionē. xij. q. ij. nulli liceat ignorare. ⁊. c. quicūq3. ⁊. c. predia. ⁊ eſt expreſſū. j. eo. cōqueſtus. ⁊ quaſi homicidie reputanẗ. xij. q. ij. qui abſtulerit. ⁊ quia iſti ſacrilegiū cōmittunt ut dicūt iura pdicta corā eccleſiaſtico iudice ſunt trahendi. cū iſtud crimen ſit eccleſiaſticū ut hic dicit ⁊ hoc ſacrilegiū quādoq3 tamē per iudicē ſecularē puniẗ. C. de epiſco. ⁊ cle. ſi quis in hoc genus. Itē crimen vſuraꝝ. j. de vſur. cū tu. hereſis ſimonie periurij ⁊ adulterij. hec pertinent ad eccleſiā ⁊ ꝯſimilia. ⁊ de quocūq3 peccato. ſ. de iudi. nouit. ⁊ hoc qō hic dicit introductū eſt in fauorē eccleſie. ⁊ quia hoc dicit ſpecialiter de malefactorib[9] ꝙ poſſint cōueniri ſub quo iudice velint. ſecus videtur intelligendū de alijs ꝙ coram ſuo iudice ſint trahēdi: dūmodo ibi poſſint ſuā iuſticiā conſequi ut dicitur. ſ. eo. ex tranſmiſſa. quia qō de vno concedit de alio phibere videtur. xxv. di. qualis. cū ſuis cōcor. niſi cōſuetudo ꝯriū inducat ut dicitur. ſ. eo. ſi clericus. in fine.

u Quod clericis. aliquos etiā laicos. ⁊ eſt ſpeciale pariſius vbi epūs habet tēporalē iuriſdictōnē ⁊ gerit vicē comitis. vnde ⁊ preco bānū tibi nunciat nomie epi et regis. alias laici debēt in cauſis pecuniarijs corā ſuo iudice cōueniri. nec tractareẗ ibi cauſa iure canonico ſed ciuili: ſiue iure gentium: uel iure municipali: ſed cauſe tractādi inẗ clericos ⁊ laicos quos cōueniunt. uel ſi cōueniātur iure canonico: non obſtante ꝯſuetudine.

a Licet. iuſticie ꝯplemētū. Ergo quouſq3 ad ſniā puenit ſemp eſt in pendenti an valeat reſcriptū. j. c. pxi. ⁊. ſ. e. ex trāſmiſſa. qñq3 enī reſcriptū eſt in pendenti. ſ. ō reſcrip. ſi autem.

b ¶ Quo vacante. Iſte eſt ergo vnus caſus in quo iudex eccleſiaſticus pōt ſe imiſcere ſeculari iuriſdictioni. ſ. cū ſuperior nō inueniẗ. Alius eſt cum iudex ſecularis negligit facere iuſticiā ut hic. v̄. dummodo. ⁊c. ⁊. j. c. proxi. ⁊. c. ij. ar. xxiij. q. v. adminiſtratores Tertius eſt cum aliquid ambiguū fuĕit ⁊ difficile ⁊ inter iudices variaẗ. j. qui fil. ſint legit. c. per venerabilē. circa mediū. Quartus eſt ī omni crimie eccleſiaſtico. puta vſura: ſacrilegio: et ſimilibus. vt vi. q. ij. c. i. ⁊. xij. q. ij. nulli liceat. ⁊. j. de vſur. quoniā. Quintus eſt cū p denūciatiōē criminis cauſa deferẗ ad iudicē eccleſiaſticū. ſ. ti. pxi. nouit. Itē ratōne ꝯnexitatis ut in dote. j. de dona. inter vi. ⁊ vxo. de prudentia.

c ¶ Ad te uel ad nos. Contra. j. de appel. cū ſpeciali. ⁊. ſ. e. ſi quis contra clericū. vbi ordinarius recuſatus cōmittit cauſā. So. illa cōtineret ius cōmune ⁊ qō hic dicit locale eſt de recuſatione iudicis ordinarij ⁊ delegati. et de illis habes. j. de app. ſecundo requiris. ⁊. c. cum ſpeciali.

d Ex tenore. exhiberi. ⁊ q2 iudices nihilominus pcedebāt in cauſa comes ſignificauit hoc domino pape.

e ¶ In iuſticia. j. de dona. inter vi. ⁊ vxo. nuper. Per hoc pꝫ ꝙ cauſa viduarū nō pertinet pncipaliter ad eccleſiaſticū iudicē. licet pertineat ad eccleſiā quātū ad ptectionē. ut. lxxxvij. di. c. i. ⁊. ij. imo ad iudiciū ſeculare ſpectāt primo cauſe viduarū pupilloꝝ ⁊ orphanoꝝ. xxiij. q. v. regum. ⁊. q. iij. ab imperatoribus. ⁊. C. quādo impe. inter pu. l. vna. ſecūdario ꝙtum ad defenſionē ad eccleſiā ſpectant. xxiij. q. v. adminiſtratores. ⁊. j. de cenſi. licet. ⁊ cauſa viduarū ⁊ aliarū miſerabiliū perſonaꝝ ſpectat ad eccleſiā vbi agiẗ de iniuria ſiue de violentia eis illata. xxiij. q. iij. ſi quis de potētibus. ⁊ ſic intellige. j. eo. ex parte. vbi papa ꝯmittit cauſā vidue ſuper violentia irrogata. ⁊ ſic poteſt intelligi j. de verb. ſigni. ſuper. §. vlt. ⁊ precipue circa dotes. ut in pdicta decre. nuper. cauſa penitentiū ad eccleſiā pertinet. xi. q. i. aliud. hereſis ſimonie adulterij: cū agitur ad ſeparationē matrimonij. j. ut lite nō cōteſta. c. i. ⁊. ſ. de procura. tue. ⁊ alie de quibus diceẗ in ſeq. notula. ⁊ indirecte ratione peccati oēs cauſe pertinent ad eccleſiam. ut. ſ. ti. pxi. nouit.

f ¶ Eccleſiaſticū iudicem. ſicut ſunt cauſe matrimoniales. ſ. de offi. dele. cauſam matrimonij. ⁊. j. de cōſang. ⁊ affi. ex litteris. Itē cauſa natiuitatis alicuius. j. qui. fil. ſint legit. lator. ⁊. c. cauſam. Itē iuriſpatronatus. ſ. de iudi. ꝙto

p

Item decimarum.j.de deci.per totū.Itez cauſa vſurarum.j.de vſur.quoniā.⁊ ꝑ totū.⁊ alia plura ut dictū eſt.ſ.eo.cū ſit.⁊.c.licet.

g ¶ Terminetis.per litteras prius ipetratas ut incipiant valere ex nunc quo ad effectū.ſ.de offi.deleg.c.iij.§.i.ff.de leg.iij.l.i.§.i.C.de dona.inter.vir.⁊ vxo.donationes.⁊.ſ.de reſcript.eam te. Interi3 eni iuriſdictio dormit. ſic ſ.de reſcrip.paſtoralis. in fi. videt̃ enim cōmitti cauſa ſub cōditione:ſi iuſticia coram ſeculari haberi nō poſſit. ar.j.de iureiu.quēadmodū. ſicut cognitio principalis cāe ſub cōditione cōmittitur in cauſa appellationis.j.de appell.ut debitus.ſic.ſ. de off.dele.inſinuante.⁊.ff. de iure dot.ſtipulationē. Qd autē littere que ab initio nō valēt:poſtea ↄualeſcāt.eſt ar.ſ.ð reſcrip.ſi autē.j.de cōuer.cōiug.placet.ff. de iniuſto rup.⁊ ir.teſta.cū in ſecundo.ff. de libe.⁊ poſthu.ſi quis poſthumos in prin.⁊.ff. de pign.act.ſi in rem.§.vlti.⁊.ſ.de elect.ꝙ ſicut.Arg.cōtra.ſ. de elec.dudū.vbi de hoc.⁊.j.de proba.poſt ceſſionē.Itez hic habes ꝙ iuriſdictio perdit̃ per negligentiā.ſic.ſ.de offi.deleg.prudentiam in fi.⁊.ſ.de off.or.ſignificauit.⁊.c.licet.⁊ ſic littere iſte ſunt in pendenti quouſq3 appareat ð negligentia iudicis ſecularis.ſ.e.c.ꝓxi. ſicut in pēdenti eſt. an in ſenatuſcō.macedo.ↄmiſſum ſit.ff.ad mace.l.i.§.ſi pendeat.

b Si diligenti priuatorum.ſic ergo p3 ꝙ priuatorum pacto iuri publico nō derogat̃.ff.de pact.ius publicū.⁊.l. inter debitorē.ſ.de arbit. cū tpe.et.j.de ſen.ex.cōtingit.i.nemo.n.ius publicū remittere pōt aliquibus pactionibus. nec mutare formā antiqtus ↄſtitutā.ff.de admi.tu.quidā decedēs.⁊.j.de teſta.requiſiſti.⁊ nemo pōt facere ꝙ leges in teſtamēto ſuo locū nō habeāt.ff.de leg.i.nemo.⁊.ff.ad.l.falſi.qd de bonis.§.i.⁊.C.de cōdi.inſer.l.ij.⁊.C.ð iura.ca.l.vlt.§.ſed qꝛ.⁊.x.q.i.ſic quidā.ff.de poſtu.quos ꝓhibet.j.de excep.c.exceptionē.arg.ↄtra.ff.de pact.paciſci.⁊.l.pactū inter heredes.ff. a quibꝰ app.nō licet.l.i.in fi.⁊.§.i.⁊.C.de tēpo.ap.l.vlti.in fi.⁊.ff.de fer.l.i.ff. de mino.ſi index.⁊.j.de regu.ad apoſtolicā.⁊.j.de ꝓule.ſi de terra.⁊.c.accedentibus.⁊.C.de pact.ſi quis in ↄſcribendo.vbi videt̃ expreſſū.⁊.j.e.dilecti.Super hac ↄtrarietate dicas ꝙ illi iuri qd eſt tantū introductū in fauorē aliquorū bene pōt quis renūciare.ſed ſi aliqd ius in troductū eſt in fauorē quorundā pro publica vtilitate ipſorum ⁊ odio aliorum nullus pōt tali iure renūciare.tale eſt hoc de quo hic agit̃.qd introductū eſt nō tam in fauorē clericorū ꝙ in odium laicorum.ipſi eni clericis opido ſunt infeſti.ut.ij.q.vij.laicos.et.c.laici.⁊ tale eſt illud.xvij.q.iiij.ſi quis ſuadente.qꝛ ei renūciare nō poteſt.j. de ſen.excō.ↄtingit.ſicut potes videre in ſimili.mulier pōt renūciare vell.quia in fauorē ipſius tantū introductū eſt.ff.ad vell.l.vlti.§.pe.⁊.C.e.ti.iubemus.ꝓpter infirmitatē ſexus.C.ad vell.ſi ſine.⁊.ff.e.l.ij.§.verba. ſed macedo.non pōt renūciari.qꝛ illud in fauorē quorundā introductū eſt ⁊ in odiū creditorum ff.ad macedo.ſed ⁊ ſi pater.in fi. Similit̃ beneficio reſtitutionis nō pōt renūciari.qꝛ tam in fauorē ꝙ in odiū introductū eſt.licet ſit arg.ↄtra.ff.de mino.ſi index.Item ⁊ alia ratio ↄſueuit aſſignari:quare nō poſſit clericus in aliū iudicē ↄſentire.qꝛ preiudicat̃ epo ſuo ſine cuius cōſenſu iurarē non pōt nec aliū iudicē habere.xi.q.i.clericū.⁊.iij.q.vi. nō liceat.j. de iura.calū.c.i.in fi. Itē ab alio nō poteſt recipere ordinē niſi ab epo ſuo. ergo nec iudiciū qd eſt maius.ſic argumentat̃ canon.ix.q.ij. nullus primas.j. de parro.c.iij.Item nō pōt ab alio p̄lato petere anime iudiciū qd eſt occultū.molto fortius nō poteſt petere iudiciū ꝑſone.j.de peni.⁊ re.omnis vtriuſq3.⁊ de peni.di.vi.placuit. Sic poſſet ↄtingere ꝙ omnes ſubditi epi aliū ſibi iudicē eligerent. Laicus vero bene pōt aliū iudicē ſibi eligere in ciuili negocio.ff. de iudi.l.i.⁊.ij. ſed in criminali nō.xi.q.i.ſi quis cū clerico.⁊.C.de iuriſdic.om.iudi.itez in criminali.Clerici tñ arbitros bene poſſunt eligere p̄ter ↄſenſu3 epi.ſ.de arbi.c.i.⁊.ij.⁊.c.dilecti.⁊ per totum titulū.Itez dixi ꝙ illi priuilegio. ſi quis ſuadente. renunciare nō poteſt. tamē clericus verberatꝰ a laico uel ab alio poteſt ei remittere iniuriā quantū ad ſe ſed nō quantū ad eccleſiam .xxiij.q.iiij.ſi is qui.lxiij.di.ſalonitane.

i ¶ Concilijs ſit. que concilia tu habes.xi.q.i. inolita. et.c.placuit. quorum verba hic ponuntur.

k ¶ Ne clerici.hic ponit tenorē.c.inolita.⁊.c.placuit.quorum v̄ba hic ponunt̃

l ¶ Pertrahant.⁊ ſic trahunt̃ inuiti.⁊ ideo punit̃ ille qui eos trahit. ⁊ ſic loquitur.c.inolita in actore.

m ¶ Cauſam perdant. Sed nunquid per ſententiā an ipſo iure? H. dicebat ꝙ ipſo iure perdit cauſam. ſed videt̃ potius ꝙ per ſententia3. arg. predicti c.inolita.vbi dicit cōuentus.⁊ cauſam perdit.⁊.C.de iuriſdic.om.iudi.itez in criminali.vbi dicit.actor actione cauſe mulcetur: reus pro condemnato habeatur.⁊.arg.predicti.c.placuit.vbi dixit.locū ſuum amittat. quod verius videt̃ oppo.ad hoc arg.j.de exceſ.prela.grauem. Hoc dicit Jo.h.contra.Sed nunquid intelligimus hanc penā imponendā ſtatim vel poſt contentionē uel poſt litis ↄteſtationē.uel tantū ſi perſeuerat vſq3 ad finē cauſe.Et videt̃ certe ꝙ poſtꝙ vocatus eſt ad iudiciū.xi.q.i.inolita.vbi dicit ad iudicia publica nō pertrahant ſi ↄtrafecerint cauſam perdant.⁊.c.placuit.vbi dicit qui de ſeculari iudice poſcit auxilium.⁊c.⁊.C.de iuriſdic.om.iudi.itez in criminali.vbi dicit.qui inuocauerit in vetito examie.Sed videt̃ ꝙ ante litis cōteſtationē poſſit penitere. nec incidit in penam.ff.rē rat.habe. amplius hoc ⁊.ff.de in ius vo.l.quāuis.⁊.ff. de iuriſdi.om.iudi. ſi cū venerit.⁊.ar.illius c.placuit.vbi dicit: ſi crimen fuit intentatū.uel ciuilis cauſa cōmota per que verba innuit̃ ꝙ lis fuit cōteſtata. imo etiā videt̃ ꝙ quandocūq3 ante ſententiā licitū ſit penitere.arg.ff.de inoffi.teſta. papinianus.§.meminiſſe.⁊.C.de his quibuſ ut indig.alia cauſa.⁊.ff.quod me.cauſa.ſi cū exceptione.§.hec actio.⁊.§.ſatis.Hu.dicebat ꝙ hic nō eſt locus penitentie. benignius tamē eſt et tutius dicere: ꝙ ante litis cōteſtationē ſine pena deſiſtere poteſt. arg.illius.c.placuit.quia ꝓmptiores debemus eſſe ad miſericordiā ꝙ ad rigorem ff.de ac.⁊ obli.l. arrianus. poſt litē vero conteſta. nō poteſt vitare penā.arg.predictarum.ll.amplius hoc.⁊.c.quāuis.⁊.l.ſi cū venerit. ſed in cauſa ſpirituali ſola depoſitio querimonie ſufficit ut ab eccleſia tanꝙ membrū putridū abſcindat̃ ⁊ beneficia alijs conferantur j.de exceſſ.prela.grauem.Sed pōt dici ꝙ illud eſt propter exceſſū nimiū eo ꝙ in ſuū epiſcopū tantū facinus attētare preſūpſit ut merito augeri debeat pena.ff.de re mili.omne delictū.§.i. ſed de rigore debent puniri qui in vetitū examen alios trahunt.

n ¶ A cōmunione ſacramentorum. quia in penā reuocabunt̃ a ſacramentis ad tēpus.arg.ij.q.vi. catholicus. uel potius a cōmunione.i.officio ⁊ beneficio .ſi clericus eſt priuet̃ ut dicit Hu.ſed nimis rigida eſſet hec pena.nec etiā talis expoſitio cōſonat littere. ⁊ ita dicit ꝙ nō perdit locū ſuū. ſi perdere vult quod euicit ⁊ huc uſq3 loquit̃ in actore.ſequentia v̄ba ⁊ tam epi.⁊c.in reo.

o ¶ Tam epi.hic ponit tenorem illius.c.placuit.

p ¶ Purgare.Et ſic loquit̃ in reo.c.placuit. Et ideo quia ſponte eligit vetitū iudiciū punitur.⁊ expone purgare.i.examinare cauſā ſuam. Et dic ꝙ voluerint cū effectu.i.fecerint . ꝙ examinaretur ibi cauſa.nam ſi inuiti traherent̃ nō punirent̃.Arg.ↄtra.ſ.de iudi.at ſi clerici.⁊.xi.q.i.in clericorum.

q ¶ Pro eis lata ſit.Sed quid ſi cōtra eos lata ſit? videt̃ ꝙ nō teneat.quia ſentētia a nō ſuo iudice lata nō tenet.ſ.de iudi. at ſi clerici.xi.q.i.clericorum.ſatis p3 quid dicendū ſit.nam ſi obtineret ſentētia nō valeret.ſed ſi ↄtra eos lata eſt de iure tenere nō deberet.tamen quantū ad ſe ⁊ in odiū illorum ſeruabit̃ talis ſententia et cōpellet̃ ad hoc ꝓpter culpā ſuam.imo multo fortius pro ↄdemnato debet haberi.arg.ſ.de renunci.quod in dubijs.

r ¶ Perdant.i.rem que ab eo petebat̃ de qua fuerūt abſoluti ⁊ habebant̃ pro ↄdemnatis et res illa dabit̃ actori cui facta eſt iniuria. qꝛ reus aliter ſe ↄueniri nō patiebat̃.quia forte potens erat ⁊ actor ipſum timebat. vnde nō audebat illū ↄuenire coram ſuo iudice. ⁊ ſic actor inuitus ⁊ coactus cōuenit illū ſic in precedenti caſu actor perdit qd euicit ⁊ datur reo qui inuitus tractus fuit ad iudicē alienū ſed ſi vterq3 fuerit in culpa tunc debet dari ille eccleſie cui facta eſt iniuria ⁊ iuriſdictio eius ſpreta.⁊ qd dicit perdant qd euicerint. intellige cū cauſa eſt ꝓpria clerici.ſecus ſi negociū ſit eccleſie. quia ð lictum perſone.⁊c.xvi.q.vi.ſi epum.

ſ ¶ Si locū.ecce reus habet electionē uel perdat cām uel amittat locū ſi potius vult perdere locū.nūquid habebit quod euicit? ſic ſi actor fuit in culpa aliaſ nō.qꝛ factū iſtius nō deb3 obeſſe actori innocenti.⁊ ſic eſt caſus in quo tenet ſnia a nō ſuo iudice lata.

t ¶ Manifeſte patet.hic ergo patet arg.ex precedentibus concilijs ꝙ nec inuiti.⁊ hoc ex concilio milenita.inolita. nec volentes ⁊ hoc ex concilio.Cart.placuit.

u ¶ Paciſci poſſunt. ut iudicia ſecularia ſubeant. S3 nūquid tacite poſſunt renūciare ſuo foro. videt̃ ꝙ ſic reſpōdendo corā laico?Ar.ij.q.vi.pulſatus.nam ⁊ papa renūciat ſuo foro.ij.q.vij.nos ſi incōpetēter.⁊.q.v.mandaſtis.multa eni poſſumus tacite ad que nō poſſumus nos pacto aſtringere.ff.de ꝑcu.filiuſfamilias.§.veterani.⁊

terminetis[g].

Idem piſano archiepiſcopo.

Si diligenti:⁊ infra. Aſſeruiſti te uſq3 ad hec tempora tenuiſſe ꝙ licitum ſit clerico renunciare ſaltem in temporalibus cauſis iuri ſuo:⁊ ſibi laicum iudicem conſtituer̃ preſertim ubi aduerſarij uoluntas accedit ac tenere iuramentum ſuper hoc interpoſitum reſpondiſti:immemor conſtitutionis[b] qua cauetur pacto priuatorū iuri publico minime derogari. Cū ergo iuſ hoc in mileuitañ.⁊ carth. concilio[i] ſit ſpecialiter promulgatum:ne clerici[k] clericos relicto ſuo pontifice:ad iudicia publica pertrahant[l]:alioquin cauſā perdant[m] ⁊ a communione[n] habeantur extranei:⁊ tam epiſcopi[o] quā diacones ſeu quilibet clerici i criminali:ſeu in ciuili negocio:ſi derelicto eccleſiaſtico iudicio publicis iudicijs ſe purgare[p] uoluerint etiam ſi pro eis ſit lata[q] ſententia:locum ſuum amittant:⁊ hoc in criminali actione:in ciuili uero perdāt[r] quod euicerint:ſi ſuum locū[ſ] maluerint obtinere:manifeſte patet[t] ꝙ non ſolū inuiti:ſed etiam uoluntarij paciſci non poſſunt[u]:ut ſecularia iudicia ſubeant.cū non ſit beneficiū hoc perſonale:cui renunciari ualeat:ſed potius toti collegio eccleſiaſtico ſit publice indultum:cui priuatorū pactio derogari non poteſt.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

C.de pac.l.vlti.ꝛ.C.de iura.calum.l.ij.in fi. Dicas ꝙ neqȝ tacite neqȝ expreſſe pōt clericus aliū iudicē ↄſtituere.imo in eccleſiaſticā perſonā ſine licētia ſpeciali epi ſui ↄſentire nō poteſt nec illū in iudicē eligere.ut.iij.q.vi.nō liceat.j.e.ſignificaſti. vbi determinatur iſta dubitatio.ut ibi dicit.

nec iuramentum[a] licite ſeruari potuit:quod contra canonica ſtatuta illicitis pactionibus informat.

Idem beluaceñ.epiſcopo.

Cum contingat interdum:ꝛ ĩfra. Inſuper poſtulaſti:an cū aliqui clerici deputati ſeruitio capituli beluac.aut aliorum clericorum tue dioceſis ſuper exceſſibus impetuntur:ſint cogendi coram te uel potius coram illis quibus ſeruiunt querelantibus reſpondere: cum illi ſibi iuriſdictionem huiuſmodi uendicare contendant:licet illos excommunicare non ualeāt uel alias etiam coercere. Super quo taliter reſpondemus:ꝙ ad te utpote ordinarium de talibus debent conquerentes habere recurſum:maxime[a] ſi ſuper his impetūtur:que in tua noſcūtur dioceſi cōmiſiſſe:niſi forte hi quibus delinquentes ipſi deſeruiunt ex indulgētia uel conſuetudine[b] ſpeciali iuriſdictionem huiuſmodi ualeant ſibi uendicare. Idem.

Poſtulaſti per ſe.apo.edoceri utrum ſacerdos habēs eccleſiam in una dioceſi:ꝛ reſidens ĩ eadē:domiciliuȝ uero patrimonij ratione in alia ibi delinquēs ab eo in cuius dioceſi habȝ patrimoniū pro delicto ibidem commiſſo debeat iudicari:preſertim in cauſis que officij ſui ſeu beneficij priuatōnez expoſcunt. Ad quod breuiter reſpondemus:ꝙ per epiſcopuȝ in cuius dioceſi deliquit[c] ſententia ꝓmulgari poterit in eundem. Sed ab eo in cuius dioc.beneficiuȝ obtinet:erit quo ad illud executio facienda[d].

Hono.tertius archiepō decano ꝛ archidiacono turoñ.

Ex parte.b.quondam anglie regine fuit propoſitū:ꝙ cum nobilem uirum gu.detentorem caſtri ſegrey.ratione dotalicij[a] pertinentis ad ipſam:quo per eum uel eius complices[b] cōtra iuſticiā fuerat ſpoliata:auctoritate bone memorie.Io.pape pre.n.coram uobis traxiſſet in cām:dictus nobilis excipiendo ꝓpoſuit:ꝙ littere apoſtolice nō ualebāt:pro eo ꝙ caſtrū guargie ubi eſt eius domiciliū pricipale:ↄſiſtit in dioc.rodoñ.que ultra duas dietas a turonis eſt remota. Uex replicatum fuit ex ꝑte regine:ꝙ idem nobilis turonis ſatis poterat ↄueniri:cum non ſoluȝ in rodoñ.dioc.ſed etiā in andegaueñ[c].dioc.exiſtat:eo ꝙ ꝛ caſtra ꝛ redditus pluref habet in ipſa:ꝛ caſtrum de quo queſtio uertitur ĩ eadem[d] eſt dioce.que a turoñ.nequaquā ultra.xij.leucas diſtat. Idem quoqȝ adiecit:ꝙ cum dicta regina ius ſuum coram domino feudi proſequi debuiſſet:littere apoſtolice nō ualebant:cum nō faciebant mētionez:ꝙ dominus feudi fuerit requiſitus:ꝛ ipſe in exhibenda iuſticia extiterit negligēs uel remiſſus ſubijciens ꝙ eedem littere falſitate expreſſa fuerāt impetrate:eo ꝙ ſuggeſtum fuerat caſtrum illud ad eandem reginā rōne dotalicij pertinere:cū nec ab initio nec durante matrimonio a uiro ſibi fuerat in donationē ꝓpter nuptias aſſignatū. Ad hec autem fuit ex parte ipſius regine reſponſum ꝙ uidua ſpoliato irrequiſito feudi domino ſpoliatorem ſeu detentorem rei coraȝ eccleſiaſtico iudice poterat cōueni re:cuius intereſt uiduas defenſarꝛ ꝛ infra. Mandamus:quatenus ſi uobis conſtiterit dictum nobilem terram ꝛ mentionē habere in andegaueñ.dioceſi:in qua interdū conſueuit cōmorari:ꝛ ipſaȝ dioc.ultra duas a turoñ.non diſtare dietas:ꝛ in eadem litigioſaȝ rem eſſe nō obſtantibus exceptiōib[9] alijs[e] que ĩ petitore potius quā in poſſeſſorio quod regina ↄtra eūdē nobilē ītētabat:locū habere uidētur:in ipſo negocio iuxta prioꝝ ↄtinētiā lraꝝ rōne preuia ꝓcedatis.

Grego.nonus fratri palmerio canonico ſancte trinitatis.

x ¶ Iuramentuȝ.ſic ergo pȝ ꝙ ſi contractus non tenet ſiue pactū iuramentum de obſeruādo ipm ↄtractū uel pactuȝ nō tenet neqȝ obligat. C.de leg.non dubiū.ꝛ q2 iuramētuȝ ↄtra bonos mores ꝛ vim legū ꝛ auctoritatē iuris nullius eſt momēti.ff.ꝺ le.i.ſi quis inquilinos.§.ſi quis.ꝛ q2 iuramentū nō debȝ eſſe vinculū iniquitatis.xxij.q.iiij.int cetera.ꝛ.j.ꝺ iureiu.quāto. Item ar.ꝙ ſi ꝑncipale n̄ tenet nec acceſſorium.ut C.de vſur.eos.C.depoſiti.l.ſi depoſita pecunia.ꝛ.l.predicta nō dubiū.ꝛ.j de fide inſtru.inter dilectos.ꝛ q2 idem iuris eſt in ꝑncipali ꝛ in acceſſorio.ſ.de offi.dele.prudētiā.in fi. Ar.contra j.de iureiu.debitores.ꝛ.c.cū ↄtingat ſimiliter qꝺ iuris ē in acceſſorio ꝛ i ꝑncipali.ar.xxiij.q.i.paratus.verſus fi.v.nam ſi xpiana.in fi.alias eſt.c. Arg.ↄtra:ꝙ aliud eſt in acceſſorio q̄ꝫ in ꝑncipali.ff.ꝺ pac.l.iij. Arg.cōtra ſublato acceſſorio tollit̃ ꝑncipale.ff.de pact.l.ij. Arg.ↄtra.C.de remiſ.pig.creditricē. Item ſignat̃ cōtra.j.de iureiu.cuȝ contingat.vbi iuramentū ſuper ↄtractu ↄtra legē facto ꝑſtitū ſeruatur.ꝛ ibi de hoc.b.

a ¶ Cum cōtingat maxime.i.tantum.ſic.xi.q.iij.ſi quis epiſcopus dānatus.nā tantū ab illo puniendus eſt vbi delinquit.vi.q.iij.placuit.j.de rap.c.i.ubi de hoc. Uel dic:ꝙ licet alibi poſſit excōicari.nō tñ ab alio pōt deponi q̄ꝫ a ſuo dioceſano.ſecus ſi ciuiliter a geret̃ de beneficio.j.eo.poſtulaſti.quādo reus ſit remittendus ad ſuum iudicē.dicit̃.iij.q.vi.c.i.ꝛ.j.de rap.c.i.

b ¶ Uel cōſuetudine. Nota ꝙ ↄſuetudo dat iuriſdictionē.ix.q.iij.cōqueſtus.ſ.de arbi.dilecti.C.de eman.l.i.ꝛ vlt.ꝛ.ſ.de offi.ordi.irrefragabili. Sed qualiter poteſt in hoc caſu priuilegiū uel cōſuetudo dare iuriſdictionē:cuȝ nemo ſibi uel ſuis ius dicere poſſit.ff.de iuriſdic.om.iudi.qui iuriſdictioni prec̄.ꝛ.C.ne quis i ſua cauſa ius ſibi dicat.l.vnica. Sed dic ꝙ dñs familie poteſt habere ordinariaȝ iuriſdictionē ſuper familiā ſuā.ſicut magiſter ſup diſcipulos ſuos ut in conſti.frederici.C.ne fil.pro patre.aut̃.habita.ſicut epus in ſuos canōicos.ꝛ ſicut pater ſup filio ſuo.ut.iij.q.vij.§.tria.circa fi.ꝛ.xxiiij.q.iiij.duo iſta nomina.ꝛ ſi ſuſpectus fuerit dominus petat actor ei aliquē aſſociari.iij.q.iij.§.offerat̃.vel eligat arbitros.ſ.e.ſi quis contra clericū.ꝛ.xi.q.i.peruenit.j.de ap.cū ſpeciali.

c ¶ Poſtulaſti.deliquit.ꝛ ita delictū dat iuriſdictionē.j.eo.c.vlt.ꝛ.vi.q.iij.placuit.ꝛ epus iſte in cui[9] dioceſi deliquit debet ferre ſententiā ↄtra ipm ſup crimine ꝛ nō ſuper eccleſia:ꝛ hec ſentētia lata ſub vno facit fidē et in alio iudicio.ſi.xxiiij.q.i.ſubdiaconus.xi.q.i.ſtatuimus.ff.de iureiu.ſi duo patroni C.de lib.cau.iubemus.

d ¶ Executio facienda.ille eniȝ iudex in cuius dioc̄.ē res in qua fieri debet executio ꝺbet ſententiā mādare executioni.ꝛ ſic ille eps cui ſubeſt illa eccleſia iſtius clerici ꝑuabit illū per ſententiā ab alio epiſcopo latā.ar.ff.de re iudi.a diuo pio.§.i. In criminib[9] ſi crimē magnū eſt ille iudex exequat̃ ſentētiā ubi delictuȝ eſt perpetratū.j.de rap.c.i.ꝛ ff.de re mili.deſertorē.in ꝑnci.ꝛ in autē.ut nulli iudi.§.ſi vero quis cōprehenſorum.col.ix.

a ¶ Ex pte.b.dotalicij.i.donationis ꝓpter nuptias mulier.n.dotē dare viro.vir autē dicit̃ dare vxori donatōnē ꝓpter nuptias.j.de dona.inter vir.ꝛ vx.nuper.in fi.

b ¶ Complices. Nota ꝙ tenetur quis ꝟ interdicto ſiue qs fecit ſiue complices ei[9] ipſi[9] mādato ſiue etiā ratū habuerit.j.de reſti.ſpoli.cū ad ſedē ꝛ.ff.ꝺ vi ꝛ vi ar.cū a te.ꝛ.l.iij §.cū ꝓcurator.q2 facientes ꝛ cōſentiētes pari pena puniūtur.ſ.ꝺ of.del.c.i.ꝛ.ij.q.i.notum in fi.ꝛ tenent̃ etiā alia ratione ſi rē illam ſcienter recepit a deiectore.j.de reſti.ſpo.ſepe ↄtingit.ꝛ.ſ.ti.ꝑxi.q2.

c ¶ Andegaueñ. pōt eni quis habere domiciliū in diuerſis locis.ff.ad munic.aſſumptio.§.iure.ꝛ.l.filij.§.ſenatores.ꝛ.ff.de ſena.ſenatores.verū tñ ſola poſſeſſio domus que ↄparat̃ in alia ciuitate nō fac̄ domiciliū.ff.de muni.libtus §.ſola domus.niſi eā inhabitauerit.vnde dicit.j.in qua iterdū ↄſueuerat habitare:ſȝ deſinit eſſe municeps adept[9] ſenatoriā dignitatē.ff.ad municeps. Sed hoc verū ē quātū ad munera nō q̄ꝫtū ad dignitatem.ut ibi dicit.

d ¶ In eadem dioc.i.andegaueñ. Hoc eni ſufficeret ſoluȝ ſi coram ordinario andegaueñ.queſtio iſta mota fuiſſet q2 ratione rei de qua quis cōuenit̃ ſortit̃ quis forū.ſ.e.c.ſane.j.e.c.vl.ꝛ.C.vbi i rē ac.l.actor.etiaȝ ſi res ſit mobilis.ff.de iudi.quod legat̃.ꝛ de ꝟ dicitur.eo.c.vlti.

e ¶ Alijs.ꝙ caſtrum illud aſſignatū nō fuit ipſi in donationē ꝓpter nuptias a viro. Item ꝛ alia ꝙ domin[9] feudi nō fuit requiſitus anteq̄ꝫ litteras impetraret.iſte exceptiones locuȝ nō hñt in poſſeſſorio ſed in petitorio locū hñt ut hic dicit.ꝛ ſic videt̃ ꝙ lr̄e impetrate contra laicū nō valeant.niſi primo iudex ſecularis fuerit requiſitus et negligēs.ſiue fuerit dñs feudi.ſiue alius iudex niſi de hoc in litteris fiat mentio.cū hec exceptio in petitorio locū videatur habere.vnde ſignat̃ ↄtrarium ſ.e.ex tenore.ꝛ.c.licet.ꝛ.c.ex trāſmiſſa.ꝛ.ſ.ti.ꝑxi.ceterū.vbi expreſſe videt̃ ꝙ non ſit neceſſe de hoc facere mentionē.ſed ſufficit ꝙ ſuperſedeat litteris.dūmodo dñs feudi vel alius ſecularis velit ꝛ paratus ſit iuſticiaȝ exhibere ꝛ poſtq̄ꝫ cōſtiterit de negligentia procedāt alij. Sic ergo intellige qꝺ hic dicit que potius in petitorio locum habere vident̃.ut.ſ.nō ꝓcedat delegatus per litteras impetratas ſuper ꝓprietatis iudicio ſi dñs feudi:uel etiā alius ſecularis paratus ſit iuſtitiā exhibere.ꝛ ita lr̄e ab initio ſuſpēſe manēt poſtq̄ꝫ vero apparuerit de negligentia iudicis ſecularis ſiue domini feudi.ex tunc incipiūt habere effectū.ſed ex toto nō elidunt̃ ſm ꝙ hic iſte nobilis intēdebat.de hoc dictum eſt.ſ.de of.dele.ſignificantib[9]. Itē eſt arg.ex hac decre.ꝙ cā

viduarũ pertinet ad eccleſiã. quia hic dominus papa audit viduã iſtam non obſtan̄. exceptioni. predictis. Dic de hoc ut dixi. ſ̄. eo. ex tenore. Item hec exceptio ꝙ caſtrũ nõ fuerit in donatione propter nuptias aſſignatũ merito debuit reprobari. quia erat queſtio ꝑncipalis ſi regina ageret de ꝓprietate. vnde nõ debebat ꝓponi in modũ exceptionis. hic eni debebat ꝓbare regina ſi principaliter ageret petitorio iudicõ. Illud ſcias ꝙ illõ qõ venit in principali queſtione ſiue ipſam ꝯtingat aut exceptio peremptoria nõ debet ꝓponi in exceptione dilatoria quia talis exceptio nõ impedit lit. ꝯteſta. ut hoc traditur in quadã decre. Inno. iiij. in cõcilio Lugõ. de lit. cõteſta. que incipit. Exceptionis peremptorie. niſi in caſibꝰ ibidẽ ꝯtentis. quia exceptio eſt actionis excluſio ut peremptoria. ff. de excep. l. ij. ſiue iudicis uel actoris repulſio. ſicut ſunt dilatorie. j. de except. paſtoralis. ⁊. j. de app. ſecundo requiris. Sed quare appellatur mulier iſta in principio. ⁊ h̄ regina. cũ rex qui fuit maritus ipſius mortuus ſit. põt ⁊ debet ſic appellari quouſq̄ʒ nupta fuerit viro iferioris dignitatis. ff. de ſena. femine. ⁊ C. de nup. cuʒ te. ⁊. ff. ad municipa. filij. §. vidua.

f Cõnqueſtus. pleno iure. i. quoad ſpũalem ⁊ tẽporalẽ iuriſdictionẽ.

g Quaſi poſſeſſione. hoc iõ dicit. quia iuriſdictio ⁊ omia iura icorporalia ⁊ ſeruitutes nõ poſſiden̄ ſed quaſi poſſiden̄. ſic. j. de cau. poſ. cuʒ eccleſia. ⁊ habes hoc. ff. de vſucapio. ſequit̄. §. ſi viam. q; incorporalia corporaliter apprehẽdi nõ poſſunt. poſſeſſio vero corporalis dicta eſt quaſi pedũ poſitio. ff. de acquiren. poſ. l. i.

Conqueſtus ẽ nobis bonon̄. epiſcopus: ꝙ poteſtas ⁊ commune bonon̄. temporalem iuriſdictionẽ que ĩ quibuſdã caſtris ⁊ uillis eccleſie bonon̄. cõpetit pleno iure[f]: ⁊ in cuius quaſi poſſeſſione[g] fuiſſe ac eſſe dinoſcitur: per uiolentiã uſurpare preſumũt: ⁊ infra. Cum aũt ualde ſit iniquũ: ea que collata ſunt ꝓ remedio peccatorum uenerabilibus eccleſijs uel relicta aut eis modis iuſtis alijs acquiſita alijs uſibꝰ applicari: propter quod merito inuaſores ipſarum rerum[h] tanquam ſacrilegi ſũt anathemati uſq̄ʒ ad ſatiſfactionem congruã ſupponẽdi: ⁊ infra. Mãdamus quatenus ſi tibi conſtiterit de premiſſis monitione premiſſa per cen. ec. ceſſare ipſos ab huiuſmodi ⁊ ſatiſfacere de preteritis dãnis ⁊ iniurijs appellatione remota compellas.

Idem epiſcopo dulmen̄.

Dilecti filij. j. ⁊. a. ciueſ romãi ſua nobis petitione monſtrarunt: ꝙ cum abbati ſancte genoueſe pariſienſis ſuper quadam pecunie ſumma contra[i]. a. predeceſſorẽ tuum litteras impetraſſent: tu proponi feciſti: ꝙ omnibus anglicis eſt a ſede apoſtolica indultum: ut ſuper cauſis pecuniarijs citra mare conueniri non poſſunt: propter quod idem abbas in negocio non proceſſit. Uerum quia ⁊ ſi fuiſſet priuilegium tale conceſſum: nõ tamen prodeſſet illis: qui ſe certo loco[k] reſpondere uel ſoluere aduerſarijs promiſerunt: cum ibi ⁊ ubi domicilium[l] habent: ualeant conueniri: mandamus: quatenus eiſdem de pecunia ipſa cum iuſtis ⁊ moderatis expenſis[m] ⁊ congrua ſatiſfactione damnorum uſuris omnino ceſſantibus ſatiſfacias ut teneris: alioquin eideʒ abbati noſtris damus litteris in mandatis ut in commiſſo ſibi negocio propoſita: ex parte tua indulgentia non obſtante iuxta prioris mandati noſtri tenorem ſine diſpendio more procedat.

Idem abbati trecen̄.

Significaſti nob: ꝙ. p. clericus ad petitionem. C. mercatoris ſe tue iuriſdictioni ſubiecit ſi in termino nunc elapſo de pecunia mutuata non ſatiſfeciſſet eideʒ ⁊ infra. Inquiſitioni tue taliter reſpondemus: ꝙ licet priuatorum[a] conſenſus eũ qui iuriſdictioni preeſſe dinoſcitur: ſuum poſſit iudicẽ conſtituere: clerici[b] tamen in iudicem non ſuum: niſi forte ſit perſona eccleſiaſtica: ⁊ epiſcopi dioceſani uoluntas accedat: conſentire nõ poſſunt.

Idem.

h Inuaſores rerꝝ. Sic patꝫ ꝙ inuaſores rerũ eccleſiaſticarũ tanꝙ̄ ſacrilegi ſunt vſq̄ʒ ad ſatiſfactionẽ excõmunicandi. quicquid eniʒ datũ eſt eccleſie pro remedio peccatorũ ad humanos vſus non debet amplius applicari. ut hic dicit. ⁊. j. de rerũ permut. iniuſtũ videtur. ſic. xij. q. ij. nulli liceat. quicunq̄ʒ predia. qui abſtulerit. ⁊. c. i. de illis capitulis hic fit mentio de hoc quod dictũ eſt. ſ̄. eo. cum ſit. Iſtos inuaſores poteſt eccleſia ſub quo maluerit iudice cõuenire. ut. ſ̄. eo. cum ſit generale. et iſti nõ ſunt excõmunicati ipſo iure ſed ſunt excõmunicandi quouſq̄ʒ ſatiſfecerint tã de iniurijs ꝙ̄ de damnis. ut hic patet. imo iniuriã eccleſie factã prelatus remittere non poteſt. xxiij. q. iiij. ſi is qui. ⁊. lxiij. di. ſalonitane.

i Dilecti filij. contra. a. licet propriũ nomẽ anteceſſoris ſit expreſſum. ad ſucceſſoreʒ tamẽ extendit̄ reſcriptum. ⁊ hoc ideo: quia nomine eccleſie ⁊ pro ipſius eccleſie vtilitate mutuũ contractũ hic fuit. ⁊ ideo ſucceſſor conuenit̄ per reſcriptũ impetratũ cõtra anteceſſorẽ. nec obſtat expreſſio nominis qui vna perſona intelligitur. de hoc notatur. ſ̄. de reſcrip. ſignificauit.

k Qui ſe certo loco. Qui certo loco ſoluere promittit ⁊ nõ ſoluit tenetur aduerſario ad intereſſe pro eo ꝙ nõ ſoluit loco promiſſo ſi ſua intereſt ꝙ ibi nõ fuit ſatiſfactũ. ff. de eo qui certo loco. l. ij. de hoc dictũ eſt. ſ̄. de offi deleg. p. ⁊ g. per hoc enim ꝙ certo loco ſoluere promiſit renunciaſſe intelligit̄ indulgẽtie conceſſe anglicis: quod facere potuit cũ tantum in fauorẽ cuiuſlibet ⁊ ſingulariter cõceſſa fuerit cũ non ſit tale priuilegiũ quod ſit publicũ vtilitate et auctoritate. vnde quilibet ei iuri quatenus tangit perſonã ſuam põt renunciare. C. de pact. l. ſi quis in cõſcribendo. j. de regu. ad apoſtolicã. de hac materia dictum eſt ſatis. ſ̄. eo. ſi diligenti.

l Ubi domiciliũ. Et ſic duobus locis poterat cõueniri: ſcilicet vbi promiſit ⁊ vbi habet domiciliũ. j. eo. c. vlti. ⁊. ſ̄. eo. c. ex parte. ſic eſt in electione creditoris. vbi malit ipſum cõuenire. ſi. ſ̄. eo. cum ſit.

m Cum iuſtis ⁊ moderatis expenſis. Expenſe iſte moderate debent eſſe. j. de ſequeſtra. ad hoc. ⁊. j. de dolo ⁊ cõtu. finem. ⁊. cum dilecti. ⁊. j. ut lit. non cõteſta. quoniã. §. in alijs. ⁊ nõ ſuperflue ſiue delicate. ff. de pigno. actio. ſi ſeruos. in fi. ⁊. ff. de damno infec. inter quos. §. vltimo. ⁊. l. ſequẽti. de hac materia dicitur. j. de dolo ⁊ cõtu. finem. ⁊. c. cũ dilecti. ⁊ damna que ſuſtinuit reficere debet. j. de fideiuſſori. peruenit. Sed qualiter probabunt̄ expenſe ⁊ dãna illata propter hoc. Expenſe probabunt̄ per iuramentũ illius qui eas fecit premiſſa taxatione a iudice. ſicut hic bene probat̄. C. de iudi. ſancimus. ⁊ ſ̄. de procura. conſtitutus. ⁊. ſ̄. quod vi metuſue cau. c. vlti. ⁊. C. vnde vi. ſi quando. ⁊. ij. q. i. in primis. vbi ſtatur iuramento premiſſa taxatione. licet illa loquatur in alio caſu. De damnis ſiue intereſſe dico ꝙ debent probari per teſtes. inſti. de verbo. obliga. §. nõ ſoluʒ. ⁊ ideo vtile eſſet certam ſummã adijcere. quia difficile eſt probare intereſſe. ff. de preto. ſtipul. l. vltimo. §. nõ ſolũ. ⁊ iudex h̄ intereſſe ingrere dʒ per ſuaʒ ſubtilitatẽ C. de ſentẽ. q̄ ꝓ eo ꝙ intereſt hoc ꝓfe. l. vna. ⁊ ita h̄ eſt nota dignuʒ ꝙ expenſe ⁊ damnũ datum per dolum ſiue per violẽtiã uel rapinã poſtquã conſtiterit de violentia per teſtes ꝓbatur per iuramentũ ut dicunt iura predicta. ſ̄. qõ met. cau. c. vlti. ⁊. l. ſi quando. C. vnde vi. ⁊. c. in primis. et l. ſancimus. Intereſſe vero aliũde veniens. per teſtes ꝓbandũ eſt.

a Significaſti ꝑuatorum conſenſus. ⁊. C. de iuriſdic. om. iudi. priuatoꝝ. ⁊. l. i. duʒ tamen ex certa ſcientia ⁊ nõ per erroreʒ. ff. de iudic. l. i. ⁊. ij. ff. de iuriſdi. om. iudi. ſi per erroreʒ.

b Clerici tamẽ in iudicẽ nõ ſuum. hic expreſſe patʒ ꝙ clericus in nõ ſuuʒ iudicem etiã eccleſiaſticũ ſine conſenſu expreſſo ſui epiſcopi cõſentire non poteſt. ſic. iij. q. vi. nõ liceat. ⁊. ix. q. ij. c. i. ⁊. ij. qõ ſi fecerit ſentẽtia nõ tenet ut in ꝓximis. c. ix. q. ij. c. i. ⁊. ij. et vi. q. i. deniq̄. Sed nũquid clerici qui cõſentiunt in iudicẽ eccleſiaſticũ non ſuũ cadunt ꝓpterea a iure ſuo. ſicut cum trahunt uel trahuntur ad ſeculare iudiciuʒ. ſ̄. eo. ſi diligenti. ⁊. xi. q. i. inolita. et. c. placuit. nõ credo ꝙ in caſu iſto debet perdere cauſaʒ. licet ſentẽtia lata ſit pro ipſo uel cõtra ipſũ. quia nõ tantũ deliquit quantuʒ cum iudicẽ laicũ ſibi cõſtituit. niſi velis dicere ꝙ in odiũ ipſius epiſcopus habeat eam ratã qui eũ dimiſit: ſine cuius licentia hoc facere nõ potuit. ⁊ hanc ignominiã uel ꝯtumeliaʒ irrogauit. ff. de arbi. litigatores. C. de iureiurã. ſi quis. alias punietur. prout dicit̄. iij. q. vi. nõ liceat. Clericus enim nõ poteſt venire contra ſententiã. quia videtur habere tacitum pactũ in ſe ne vlterius petat: ſicut acceptilatio inutilis. ff. de pact. ſi vnus. §. penult. ⁊. ff. de acceptila. ſi acceptilatum. Epiſcopus vero ſi vult poteſt talem ſententiã ratuʒ habere. arg. ſ̄. de renunci. quod in dubijs. Sed cõtra hoc quod hic dicit videtur cõtra. iij. q. vi. pulſatus. vbi videtur dari optio clerico pulſato corã non ſuo iudice an velit ibi reſpondere uel nõ: ibi dicit pulſatus ſi voluerit taceat. ſed ibi non habet locũ argu. a cõtrario ſenſu cũ alia iura cõtradicant. iij. q. vi. nõ liceat. ⁊ hic. ⁊ ita tollitur hic argu. a cõtrario ſenſu. Uel intellige illud pulſatus: cum iſte habet cõſenſum epiſcopi. quia ⁊ tunc adhuc habet optionẽ nec poteſt cõpelli. Sed nũquid poteſt clericus conſentire in laicũ iudiceʒ de cõſenſu epiſcopi? Uidetur ꝙ ſic. xi. q. i. clericum nullus. ibi dicit: nullus preſumat clericũ apud ſecularẽ iudicẽ epiſcopo nõ permittente pulſare. ergo de ꝯſenſu epiſcopi videtur ꝙ poſſit. Sed nõ credo. quia nec cõſenſus epiſcopi ſufficit. hic ſupple in. c. clericũ maxime. quia nec de conſenſu epiſcopi poteſt. Sicut enim clericus huic priuilegio quod introductũ eſt in fauorẽ totius ordinis clericalis renũciare nõ poteſt. ita nec epiſcopus poteſt huic ꝑuilegio renunciare uel cõſentire ut clerici hoc poſſint. nec poteſt eos cõpellere ad hoc cuʒ eadẽ ratio ſit hincinde. quia ep̄us priuilegiũ clericorũ minuere nõ poteſt. ſicut nec poſſet facere ꝙ aliquis cleric' verberaret̄ ſine ſententia excõicationis. arg. j. de ſentẽ excõ. cõtingit. ⁊ de hac materia dictũ eſt ſatis. ſ̄. e. ſi diligenti.

Propoſuiſti nobis: ꝙ quidã ſubditus tuus ad petitionem cuiuſdam aduerſarij ſui a te legitime citatus ad cauſaʒ: quia poſtmodum iuriſdictionis alterius eſſe cepit: tuum intendit iudicium declinare. Porro tue prudentie dubiuʒ eſſe non credimus: ꝙ is ĩ predicta cauſa ius reuocandi forum nõ habet quaſi ab alio iaʒ preuentus[c].

Idem.

Licet ratione delicti[d] ſeu contractus[e] aut domicilij[f] ſiue rei de qua contra poſſeſſoreʒ[g] cauſa mouetur quibus foruʒ regulariter quis ſortitur: epiſcopus ueſter apud ſedeʒ apoſtolicam conuentus non fuerit quia tamen omnium eccleſiarum mater eſt eadeʒ ⁊ magiſtra: rite cõpelli potuit[h]: ut ibi aduerſarijs reſponderet: niſi pro alia iuſta ⁊ neceſſaria cauſa ueniſſet: quam ſi tũc allegaſſet: ius reuocandi domum ſaluum fuiſſet eidem.

De libelli oblatione.

Ex concilio apud ſanctum me.

Ignarus epiſcopus dixit. Habetis libellum reclamationis[a] uel poſtulationis. Illi reſpõderunt ſe pre manibus nullum habere libellum. Ignarus epiſcopus dixit: oportet uos ſecundum eccleſiaſticam auctoritatem reclamationem ueſtraʒ libelli ſerie declarare eamq; ueſtris manibus roboratã ſynodo porrigere: ut tunc uobis canonice ualeat reſpõderi. Et tũc ipſi fratres libelluʒ conſcribentes porrexerunt.

Innocentius tertius.

Significantibus[b] .t.⁊.r. fratribus noſtro fuit apoſtolatui declaratum: ꝙ cum inter ipſos ex una parte .⁊.u. ex altera ſuper quadaʒ terra corã iudicibus delegatis tracti fuiſſent in cauſam: oblato eis libello: illi cuʒ plures terras haberẽt: ut terra illa ſuper qua queſtio uertebatur oſtenderetur eiſdem a iudicibus poſtularunt: quod cum ipſi facere denegarent: ad noſtram audientiaʒ prouocarunt. Quocirca mandamus: quatenus ſi eſt ita reuocato in ſtatuʒ debitum ſiquid poſt appellationem huius noueritis attentatum.

Gregor. nonus archidi. ciuitatis noue. ⁊.m.cañ. culmeñ.

c Propoſuiſti. preuentus. ff. de iudi. ſi quis poſtea. vnde hec ſupra eſt. ⁊.l. vbi ceptũ eſt. ff. de iuriſdic.om.iudi.cuʒ quedã. ſic ergo patet ꝙ per ſolã citationẽ perpetuatur iuriſdictio tam ordinarij ꝙ delegati ut hic ⁊ in ꝑdictis iuribus. ut. ſ. de offi.delega.c. gratum.⁊.c.licet.⁊.ſ. de offi.lega.c.fi.⁊ per ſolã citationẽ ſeu cõuentionẽ preuenitur iuriſdictio. j. de appel. ut debitus. et. ſ. de reſcript.c. capitulũ ſancte crucis. i quibus habes ꝙ ſi primo litteras preſentauit facta citatõne obtinere debʒ iudices ſuos. nõ obſtãte ꝙ alter prius litteras ĩpetrauit qui litteras ſuas non preſentauit. Qui ergo cõuenitur coram aliquo iudice competẽti: neceſſe habet vſq; ad fineʒ perſiſter̃ etiã ſi mutauerit forum. quia preuentus eſt per hanc conuentioneʒ ut hic dicit. ⁊ patet hoc ꝑ iura ꝑdicta.

d Licet ratiõe delicti. Nota ꝙ ratione delicti efficitur quis de iuriſdictione alterius. ſic. j. de rapt.c.i.⁊. iij.q.vi.ibi cauſa. et ij.q.i. ſi peccauerit. ⁊.vi.q.iij.placuit.⁊ C. vbi de crimi.agi opor.autẽ.qua in ꝓuincia.⁊.C.vbi ſe.uel cla.l.i.⁊.ſ.e.ti.poſtulaſti.⁊.ff. de accuſa.l.vlt.⁊.l.ſi cui.§.idem imperator. ⁊ ita delictũ dat iuriſdictionem ei qui alias eam nõ habet. Item delictũ tollit priuilegiuʒ ut in predicta autẽ.qua in prouincia.et.xi.q.iij.priuilegiũ. quid iuris ſit de priuilegiatis dicitur.j.de priui.ex tuarũ.⁊ pro delicto cõuenitur quis vbi domiciliũ habet uel vbi inuenitur.C.vbi de cri.agi opor.l.i.⁊ ſi crimen graue ſit remittitur puniẽdus ad iudicẽ ubi deliquit in autẽ.ut nulli iudi.§.ſi vero quis cõprehenſoꝝ. coll.ix.⁊.ff. de re mili. deſectorem.⁊.ff.de cuſto.⁊ exhi.re.l.ſolent.

e Siue cõtractus. Hoc nomẽ ꝯtractus largiſſime ſumit̃ ſiue ſit verus cõtractus uel quaſi cõtractus uel aliud vnde obligatio oritur. ff. de iudi. heres abſens.§.i.⁊.l.omnẽ obligationẽ.⁊.l.interdum.§.vlti.⁊ hoc intellige ſiue inueniatur ſiue nõ debet eum illuc remitti: ſicut in criminibus dicit̃ cum in hoc parificentur. in autẽ. ut omẽs obe.iudi.in.ij.colum.§.hoc cõſiderantes.coll.v. In delictis eniʒ hoc ſeruatur. in autẽ. ut nulli iudi.§.ſi vero quis ꝯprehenſoꝝ.⁊.§.ſeq. col.ix. Quidam tñ dicunt illũ eſſe cõueniendũ ſi ibi inueniatur ubi cõtraxit.per.l.heres.in prin. Item ⁊ vbi quis ſoluere promiſit põt cõuenire.ſ. de offi.delega.p.et.g.et.ſ.eo.dilecti. quod dicit littera iſta ratione contractus intellige ſecundũ ꝙ traditur expreſſe.j.eo.ti.romana.§.contrahentes.c.vlti.in decr. Innocen.iiij.j. de priui.c.volentes.⁊.c.vltimo.

f Aut domicilij. ratione domicilij ſortitur quis forum. ⁊ ibi cõueniri poteſt.ſ.eo.dilecti.⁊.ff.de iudi.heres abſens.§. proinde.⁊ poteſt quis habere domiciliũ in pluribus locis.ſ.eo.ex parte.⁊.ff.ad municipa.aſſumptio.§. viris prudentibus. de hoc dictum eſt.ſ.de reſcrip.dilectus filius.

g Contra poſſeſſorẽ. ratione poſſeſſionis de qua quis cõuenitur ſortitur quis forũ ⁊ corã illo iudice cõueniri debet in cuius iuriſdictione res eſt.ſ.eo.ſane.⁊ etiam vbi habet domiciliũ.⁊.C. vbi i rẽ acti.l.fi.⁊.ſ.eo.ex pte.h.etiã ſi res ſit mobilis. arg.l.C.vbi in rem acti.l.vltima.⁊.ff.de iudi.qõ legatur.§.ſin autẽ. Quidaʒ tñ dicunt hoc habere locũ tantũ in imobilibus.

h Compelli potuit. Cum dñs papa ſit iudex ordinarius ſingulorum nullũ fori priuilegiũ poterat allegare.ix.q.iij.cuncta.⁊ Roma cõmunis patria eſt omniũ.ff.ad municipa.roma.ergo nullus declinare poteſt forũ eius.vnde ille ꝯpellitur ibi ſuis aduerſarijs reſpõdere nec ius reuocandi domũ haberet.niſi pro alia iuſta cauſa ⁊ neceſſaria veniſſet ut dicit littera iſta.puta ſi fuiſſet vocatus a principe pro publica vtilitate.in autẽ.de ſanctiſ.epiſco.§.ſi vero epiſcopi.colla.ix.uel clerici legati aut epiſcopi tunc nõ tenent̃ reſpõdere: niſi tunc ibi cõtraxiſſẽt. vel ſi in delegatione deliquiſſẽt uel rem aliquaʒ tunc emiſſent reſpondere tenebunt̃. alias daretur occaſio res alienas deferẽdi domũ.ff.de iudi.non alias.i.reſpõſo.⁊.§.i.⁊.l.ſeq. Iteʒ qui cauſa dicendi teſtimonij ibidẽ vocatus eſt.vel qui iudicandi cauſa ibi accerſiti ſunt.vel qui cauſa exercende appellationis illuc venerunt.vel cauſa reddendi tutele.iſte perſone in his criminibus habẽt ius reuocãdi domuʒ ſi nõ ibi cõtraxerunt vbi cõueniũtur. ut hoc totũ dicitur.ff.de iudi.l.ij.§.legatis.⁊.§.ſequentibus. ſed legati nõ tenentur reſpõdere niſi de his tantũ que tẽpore legationis ſue cõtraxerunt ut ibi dicitur. Item ſi legati agant tunc tenentur ſe defendere ſi recõueniatur. niſi agant pro iniuria ſibi illata. ut ea.l.§.ſed ſi agant. ſi quis allegauerit talem cauſaʒ non cõpellitur reſpondere: ut hic patet. ⁊ hoc eſt expreſſum. j. de dila.expoſuit. vbi qui vocatur a principe pro vtilitate romane eccleſie habet ius reuocandi domũ.

a Ignarus reclamationiſ. Nota ꝙ duplex ẽ libelluſ. Eſt auteʒ libellus conuentionalis ſeu poſtulatõis. qui datur in ciuilibus queſtionibus. j.eo.c.vlt.de quo hic intelligit̃. ⁊ eſt libellus accuſatõnis qui datur in criminalibus actionibus.ut.ij.q.viij libelloꝝ.⁊.j.de accu.per tot.⁊.ij.q.i.legũ. Eſt ergo libellus ſcriptura in qua ꝯtinetur res que petit̃ ⁊ cauſa petẽdi: ⁊ nomẽ actoris ⁊ rei ⁊ coram quo iudice.ut.j.e. per totuʒ. ⁊ ſic patet ꝙ ſemꝑ offerẽdus eſt libellus iudici ⁊ per ipſuʒ reo ut ipſe reus poſſit deliberare.ut.iij.q.iij.offerat̃. ⁊ in ſcriptis debet dari ut hic patet.⁊ in auten.offeratur.⁊.j.de proba.quoniã contra.⁊ in principio litis per predictã auten.offeratur.notat̃ tamẽ arg.cõtra.xi.q.i. ſi quis cũ clerico. Sed illud obtinet in modicis ⁊ vilibus cauſis vbi ſcriptura nõ requiritur. Item cõtra.j.de dolo ⁊ cõtu.prout.⁊ illud intelligo ꝙ libellus antea datus fuerat.⁊ per talem libellũ ſic oblatũ iudici ⁊ poſtea res actio annalis perpetuatur.C.quãdo libel.princi.da.litis cõteſta.fa.l.ij. ⁊ rem litigioſaʒ facit ſubſecuta per executorẽ cõuentione.⁊.C.de litig.autẽ.litigioſa. ⁊ interrũpit preſcriptionẽ.C.de preſcrip.xxx.uel.xl.an.ſicut. Sed nũquid libelli oblatio eſt de ſubſtãtia ordinis iudiciarij: videt̃ ꝙ ſic. quia conciliũ iſtos fratres noluit audire niſi primo libellũ ſcriberent.⁊.opti.arg.j.de proba.quoniã cõtra ⁊ per libellũ apparet de modo agendi ſecũdũ quẽ ſemper debet formari ſententia.j.de ſimo.licet heli.j.de accuſa.qualiter ⁊ qñ.⁊ per autẽ.predictã offeratur.optime videt̃ probari ubi dicit.litis autẽ conteſtatio ꝯtra hoc indultũ habita pro nihilo eſt. Et ſic videt̃ ꝙ ſit de ſubſtantia ſicut ⁊ litis cõteſtatio.j.de lit.cõteſta.c.vnico.⁊.ſ.de elect.dudum.ij. Dicunt tñ quidam ꝙ non eſt de ſubſtantia iudiciarij ordinis oblatio libelli. ⁊ ſic poteſt omitti tacite. ſicut cõſueuit dici de iuramento calũnie. Alij cõtra ꝙ nõ valet quicquid factũ eſt ⁊ hoc per iura predicta.niſi ſit vilis cauſa ut dictũ eſt: quod melius videt̃ iure canonico.iſta enim ꝓncipalia ſunt libellus qui eſt principiũ ⁊ fundamẽtũ cauſe litis cõteſtatio.⁊ ꝙ ſñia ferat̃ in ſcriptis.

b Significantibuſ. Nota ad intelligentiã iſtius.c.⁊ ſequẽtis ⁊ eoꝝ que circa hanc materiã dicũtur. Aut eniʒ conuenit̃ quis actione reali puta rei vendicatione ut hic.tunc exprimenda eſt res que petitur.⁊ vtrum petat̃ tota aut pars.ut peto talem fundũ.ff.de rei vendi.ſi in rem.alias enim reus deliberare nõ poſſet ut hic dicit.nec iudex ſententiã ferre debet ſuꝑ incerto. ar.inſti.de actio.§.curare.⁊.xxxiij.di.habuiſſe.⁊.xi.q.iij.graue. Item duos ꝓximos vicinos illius fundi adminus deſignare debet.ff.de cenſi.forma cenſualis.quia generalitas parit obſcuritatẽ.ff.de iure fiſci.ita fidei. Arg.cõtra ff.de rei vendi.que de tota.§.incerta.⁊.ff.cõmu.diuidũ. ⁊ ſi nõ omnes.§. ſi icertũ. Sed ꝯtraria iſta ſpecialia ſunt circa defalcationẽ legatoꝝ.⁊ licet in caſu iſto debeat quis ſpecificare rẽ ⁊ ipam deſignare ut eſt dictũ. cauſam tñ exprimere nõ tenet̃ in libello.cauſa eni expreſſa eſt eoipſo ꝙ proponit rei vẽdicationẽ.cauſa eni nõ eſt alia niſi ipſũ dominiũ.cum dicit rem ad ſe pertinere iure dominij uel quaſi.ff.de excep.rei iudi.ſi mater.§.eandẽ.⁊.§.i.⁊.ij. ⁊ melius in.l.⁊ an eadẽ.§.actiones. Item ⁊ hoc nota.cũ agit̃ de rei vendicatione ꝙ ſi aliquis ſubijciat vnã cauſam in libello ⁊ ſuccũbat põt adhuc eandẽ rem petere ex alia cauſa nõ obſtante exceptione rei iudicate.ff.de excep.rei iudi.ſi mater.§.i.⁊.ij.⁊.l.⁊ an eadẽ.⁊.C.de peti.here.hereditas.ff.ad exhibẽdũ de eo.§.ſepius.⁊.ſ.de iudi.examinata. Idẽ ẽ in poſſeſſorio.j.de dona.inter

dilectos.⁊ hoc mtiꝰ eſt actori.ar.ↄ.ff.ꝺ iureiu.duobꝰ.§.colonꝰ. vbi dr̃ ꝙ qui ꝓponit vnã actionẽ nõ põt aliã ꝓponere ꝑ eadẽ re. ſꝫ illud eſt. q: ille actiões ſurgũt ex eadẽ cã. ſi võ nullã cãm exp̃ſſit tũc totũ ius ſuũ in iudiciũ deduxiſſe vr̃.vñ obſtabit ei exceptio rei iudicate ſi abſoluit̃ reus. q: actor nõ ꝓbauit ff.ꝺ excep.rei iu.l.⁊ an eadẽ.§.actiones.⁊.j.ꝺ cã poſ.cũ eccleſia. Jtẽ ſi fuit abſolutꝰ reuſ. q: ipe nõ poſſidebat ſi poſtea icipiat poſſider̃. nõ obſtat exceptio iteꝝ petẽti.ff.de except.rei iu.ſi a te.i.riſo.⁊.l.ſi rẽ meã.⁊.j.de excep.c.pe. ſi autẽ agat̃ ꝑſonali actiõe.ut ſi petas.x. dari tibi cã petẽdi exprimẽda eſt in libello alit̃ eni nõ tenet̃ reſpõdere.j.c.ꝓxi.⁊.C.ꝺ edic.di.hadri.tol.l.vl.⁊.j. de cenſi.ꝑuenit.q: cã ſemꝑ p̄cedere dꝫ ex q̃ aliqd debet̃.ff. qñ di.le.ce.hmõi legatũ. ⁊ ſi abſoluit̃ reus nõ obſtat exceptio ſi idẽ poſtea petat̃ ex alia cã.ff. de excep.rei iu.l.⁊ an eadẽ.§.actiones.⁊.j.de cã poſ.c.vlti.et idẽ eſt quãtũ ad h̃ qꝺ i rei vẽdicatiõe. aſſignata.n.vna cã petẽdi in libello ſiue actio ſit ꝑſonalis ſiue realis: ñ obſtat rei iudicate exceptio: ſi agat ex alia cã ut dicũt iura p̄dicta. Jn vniuerſalibꝰ iudicijs nõ eſt neceſſe exp̄mere ſiue deſignare ſingulas res. ſꝫ ſufficit̃ dicere peto talẽ hereditatẽ q: ſum heres.ff.de peti.here.l.iiij.⁊.l.ſi quo tp̄e.ff. ſi ꝑs here.pe.l.i.§.vl.⁊ ſic põt ſnĩa ꝓferri ↄdẽno te ut reſtituaſ hereditatẽ q̃ fuit talis. Jtẽ peto eccleſiã cũ ꝑtinẽtijs ſuis.j.ꝺ reſti.ſpo.cũ ad ſedẽ.⁊.j.de ꝓba.licet.⁊.j.de dona.int̃ dilectos. Jn gñalibꝰ võ iudicijs.ſ.tutelis.neg.geſ.ꝓ ſocio:⁊ ↄſimilibꝰ ſufficit exprimere cãm uel factũ ſic. peto rationẽ de adminiſtratiõe quã geſſiſti. nec exigit̃ exp̄ſſio aliquaꝝ reꝝ.C.de iudi.licet. Jtẽ nõ ꝙ libellꝰ põt mutari ⁊ emẽdari ⁊ corrigi ſic placet vſqꝫ ad litis ↄteſta.ij.q.viij.libelloꝝ.⁊.C.de eden.l.iij.⁊ poſt litis ↄteſta.nõ põt mutari nec aliqd addere uel minuere. ff.ꝺ iudi.nõ põt.⁊.ff.de excep.rei iu.egi.⁊.l.cũ querit̃. ⁊ ſic noua interpellatione opꝰ eſt ut dic̃ lex illa nõ põt.⁊ ſi mutauerit actionẽ uel addiderit hr̃e dꝫ nouas inducias ad deliberãdũ.niſi ex p̄mo libello potuit eẽ inſtrictus. ⁊ hoc ſꝫ ſine p̄iudicio aduerſarij ut.ſ.ei teneat̃ ad intereſſe totiẽs variãdo.ff. de interrog.act.de etate.§.vl.ar.ff.de eden.vbi.§.is aũt.⁊.ff.ꝺ iudi.cũ quẽ temere ꝓpter leuẽ ⁊ nimiã additionẽ nõ dꝫ hr̃e nouas inducias.j.de dila.lr̃e. Jllud p̄terea ſcias ꝙ ſi reus ſit iã ↄuentus edita ſibi actione ꝑ iudicẽ uel executorẽ reo poſtulante neceſſe hꝫ ꝑficere litẽ actor.C.quõ ⁊ qñ iu.aut.qui ſemel. ſi võ ñ ſit reus p̄dicto mõ ↄuentus licitũ eſt ei deſiſtere.q: nemo inuitus agere ↄpellit̃ C.ut nemo iui.agere.l.vna. Qꝺ aũt dictũ ẽ ꝙ actio põt mutari: h̃ locũ hꝫ in his i quibꝰ vna nõ tollit̃ ꝑ electionẽ alteriꝰ ſꝫ ſi vna tollit̃ ꝑ electiõꝫ alteriꝰ tũc ñ põt mutari qꝺ obtinet incaſibꝰ.ſ.in ſeq.ↄcor. C.de fur.l.i.⁊.C.ſi ſer.mãumiſ.eo.l.vna.⁊.C.de codicil.l.vl.⁊.ff.de tribu.qꝺ in heredẽ.§.eliget̃.⁊.C.ꝺ pac.int̃ emp.⁊ vẽ.l.ↄmiſſorie.ff.de leg.ij.cũ filiꝰ.§.varijs. Et ꝙ dixi ꝙ actio põt mutari ñ intelligas ꝙ ab eo i totũ recedi poſſit. ſꝫ neceſſe hꝫ accuſator eã cũ noua actione uſqꝫ ad finẽ ꝑducere. C.quõ ⁊ qñ.in autẽ.qui ſemel. ſic intelligũt doctores legum illam auten.

c ¶ Dilecti.ↄuẽtionali.qd ſit libellus ↄuentionalis.dictũ eſt.ſ.c.c.i.

d ¶ Quare ſibi.hic manifeſte pꝫ ꝙ in ꝑſonali actione tenet̃ quis exp̄mere cauſam petitionis.de hoc dictũ eſt.ſ.c.ꝓxi.

a ¶ Ex litteris.reſpõdere. Nõ qualit̃ debeat fieri recõuentio corã iudice delegato ꝓut hic ſatis colligit̃.ꝓpoſita eni petitiõe actoris ⁊ reus actorẽ ſi vult recõuenire añ litis ↄteſta.ſuã porrigat ei petitionẽ.⁊ ita deliberatione ſuꝑ vtraqꝫ petitione hicinde hita dꝫ fieri ↄteſtatio litis ſuꝑ petitione actoris p̄mo ⁊ incõtinẽti ſuꝑ petitiõe rei reſpõdere dꝫ actor ⁊ poſtmodũ iudex viciſſim audiat vtrãqꝫ cãm ⁊ vna ſnĩa termiare dꝫ cãs ut h̃ totũ pꝫ hic.⁊.j.de or.cog.cũ dilectos.⁊ ſi actor nollet reo rñdere iudex dꝫ ei iuſticiaꝫ denegare nec audire ipm ſuꝑ cã ſua.ut.j.de iura.ca.impatoꝝ.⁊.c.vl.§.pena ⁊.ff.de ꝓcu.murꝰ.§.pena.⁊.C.ꝺ ↄpẽ.neqꝫ ſcriptura.⁊.ff.ꝺ var.⁊ ex̃or.cog.l.i.§.vl.in fi.⁊ ſi iudex h̃ negligeret ⁊ ꝓcederet in ꝓpoſita qõe nõ tenet factũ eiꝰ.uel ẽ potius appellãdũ ab ipo.ff.que ſen.ſi.ap.re.l.i.§. vl.in fi.ſi võ reus differat ſuã petitionẽ porrigere poſt litis ↄteſta.nõ vr̃ ꝙ ſit audiẽdus.C. de ſen.⁊ interlo.om.iu.aut.⁊ ↄſequent̃. vbi dr̃ ⁊ ↄſequent̃: ego pulſatꝰ reus ab aliquo ſi viciſſim ⁊ ipm lite pulſare veli ſtatiꝫ quidẽ hoc nõ licet niſi apud eũdẽ iudicẽ. Et ſic videt̃ ꝙ ſtatim debeat ipſum recõuenire. ⁊ idem videt̃ exp̄ſſum in autenticoꝝ corpore de executoribꝰ.§. ſancimus.coll.viij.vbi dicit̃. ſi reus vult recõuenire actorẽ mox ab initio apud eũdẽ iudicẽ recõueniat ipm: ſed nõ apud aliũ niſi lite finita poterit illũ cõuenire. Et quidã dñi legũ intelligũt iſtud ſtatim vſqꝫ ad ſententiã. quidã tñ vſqꝫ ad aperturã teſtiũ. Hodie iſta diuerſitas determinat̃ per decre. Jnno.iiij. in cõcilio Lugduñ. de reſcript. diſpendia.§. reus quoqꝫ. vbi dicit̃ expreſſe ꝙ reus põt actorẽ ſuũ recõuenire corã eodẽ iudice durãte iudicio. ⁊ ſi tunc coram illo ipm traheret ꝓceſſus nullus eſſet et in expenſis ↄdẽnabit̃. et quod dicit durante iudicio: intelligo quouſqꝫ renunciatũ eſt ⁊ cõcluſũ in cauſa q: tunc tantũ dicit̃ iudiciũ dũ negocium diſcutit̃.j. de verb.ſigni.forus.arg.ad hoc.C.de cõpen.l.vlti. Jtẽ eſt arg.ex hoc loco: ꝙ fruſtra petit debitũ qui qꝺ debet nõ impendit iij.q.viij.cuius in agẽdo.⁊.xxxij.q.vi.nil iniquiꝰ.xcv.diſ.eſto ſubiectus.⁊.j.de iureiu.peruenit ij.⁊.j. de vſur.quia fruſtra. ⁊ eadẽ lege ↄuenitur quis qua ius ſibi tribui poſtulat.C.de rei vend.ratas. ⁊ in autẽ. de ſan.epiſ.§. reuerendiſſimi.coll.ix.⁊.j.de app.an ſit. Arg.ↄtra.xxiij.q.v.non nos.⁊.xvi.q.vij.ſi quis deinceps.⁊.xxiij.diſt.in nomine domini.circa fi.⁊.j.de hereti.excõicamus.§.credentes.⁊.C.ꝺ cõpen.l.vlti.ſed iſtud vltimũ eſt ſpeciale in depoſito.

Dilecti filij fratres eccleſie ſancte marie de hiſpida: ſua nob petitione monſtrarunt: ꝙ cum prior ⁊ conuẽtus ſancte marie ad carceres ipſos ſuper quadaꝫ pecunie ſumma coram priore ſancte trinitatis ueroneñ. auctoritate apoſtolica conueniſſent: ex parte ipſorum fuit excipiẽdo ꝓpoſitũ ꝙ cuꝫ dicti prior ⁊ conuẽtus nollẽt exprimere in porrecto libello conuentionali[c] quare[d] ſibi dicta pecunia deberet̃: ſuper hoc minime reſpondere tenebantur: ⁊ quia dictus iudex exceptionem huiuſmodi admittere denegabat: noſtram audientiã appellauerunt. Jdeoqꝫ mandamus quatenꝰ ſi ẽ ita ñuocato i irritũ ⁊c̃.

De mutuis petitionibus.

Alexãder tertius epiſcopo ⁊ abbati de ſpongia.

Ex litteris: ⁊ iſra. Quoniã rationis ordo exigit: ut plebanuſ ⁊ clerici mariceñ. abbati ⁊ fribus mariceneñ. monaſterij de hiſ que aduerſus eos ꝓponunt: debeant in ueſtra preſentia reſpõdere[a]: cum ſibi ex ipſis coram uobis a ſede apoſtolica delegatis: iuſticiam poſtulant exhiberi: mãdamuſ quatenus actione[b] plebani ⁊ clericorũ ꝓpoſita ⁊ reſponſione[c] facta monitione premiſſa compellatis eoſdẽ memoratis abbati ⁊ fratribus icõtinẽti[d] coram uobis ſuper ſuis queſtionibꝰ[e] reſpõdere: ⁊ uiciſſiꝫ poſt modum rationis partium audientes concordia[f] uel iudicio utriuſqꝫ negociuꝫ termineris. Celeſtinꝰ tertius rothoma. decano.

Prudentiam: ⁊ infra. Sane cõſuluiſti nos. utrum cum cã appellatio. remo. committitur: ⁊ reus coram eodem iudice actoreꝫ reconuenerit ⁊ actor ſuper reconuentione appellationis obſtaculum interponit: an ſit huiuſmodi appellationi deferendũ. Nos uero ita ſentimus: ꝙ cũ actoris ⁊ rei eadeꝫ ſit conditio[g]: ⁊ uno eodẽqꝫ iure circa appellatiõis remedium debeat uterqꝫ cenſeri: ſicut deſiderat actor: ut ſibi iuxta mandatoris reſcriptũ iuſticia fiat appellatione remota eodẽ modo[h] recõuenienti

b ¶ Actione.i.petitione.quia ſm̃ canones nemo tenet̃ ꝓponere actionẽ.de hoc dictũ eſt.ſ.de iudi.dilecti.

c ¶ Reſponſione facta. hic patet qualiter litis cõteſtatio fiat. de qua dicet̃.j.ti.ꝓximo.

d ¶ Jncõtinenti. Jſtud incõtinenti intelligendũ eſt nullo actu medio interpoſito.⁊ eſt ſimili illi mox qꝺ tu habes.ſ.de elec. q: ꝓpter ibi habes multas interp̄tationes de hmõi dictionibꝰ. iſtud incõtinenti intellige durante iudicio. ut dicit̃ in p̄ma notula in fi.

e ¶ Super queſtionibus.idẽ eſt ac ſi actor ageret poſſeſſorio ⁊ reus vellet recõuenire actorẽ ſuper alia ſpoliatione. ſecus ſi actor ageret poſſeſſorio ⁊ reus uellet cõuenire eũ petitorio. quia queſtio ſpoliationis priuilegiata eſt ut primo expediat̃.j.de ordi.cogni.ſuper ſpoliatõne.ſed ſi prima ſit petitoria reus ſuper ſpoliatione bene poteſt recõuenire actorẽ in modũ actionis.j.de ord.cogn.cũ dilectus. ſic nota ꝙ per recõuentionẽ ſit iudex qui alias iuriſdictionẽ nõ habet in recõueniente quantũ ad illã cauſã recõuentionis ſiue ſit ordinarius ſiue delegatus cũ cauſa recõuentõnis delegato nõ eſt cõmiſſa ut hic habes ⁊.ſ.de offi.deleg.prudentiã.in fi.⁊ iudex laicus ordinarius habet iuriſdictionẽ per recõuentionẽ.puta cũ clericus cõuenit laicũ corã laico iudice tunc clericus tenet̃ reſpõdere laico coraꝫ eodẽ iudice. niſi ſit cauſa que corã iudice eccleſiaſtico ſit tractanda de quibus dictũ eſt.ſ.de foro cõpe.ex tenore.⁊.c.p̄cedenti.neqꝫ in criminibus locũ habet recõuẽtio.de hoc dixi.ſ.de iudi. at ſi clerici

f ¶ Cõcordia.eſt hic ar.ꝙ iudex p̄mo ſi poteſt debet partes reducere ad ↄcordiã.ar.ad idẽ.v.q.ij.ſi primates.vbi ꝺ hoc.⁊.xxiij.q.iiij ſi quis mẽbroꝝ.⁊ eſt ſi.ff.de vſufru.equiſſimũ.⁊.j.ꝺ ſimo.querelã ⁊.ſ.de tranſac.c.vlti.vbi de hoc.

g ¶ Prudentiam.eſt cõditio.quia in iudicijs nõ debet eſſe perſonarũ acceptio.ſ.de iudi.nouit.⁊.iiij.q.iiij.⁊.c.ij.⁊ nõ debꝫ actori licere quod reo nõ permittit̃.ff.de reg.iur.nõ debet.⁊ ita ſi remota eſt appellatio quo ad agentẽ.⁊ eodẽ modo quo ad recõuenientẽ. quia eodẽ iure quod quis in alteꝝ ſtatuit ipe debet vti.ff.ꝙ quiſqꝫ iur.in alterũ.l.i.ij.⁊.iij.⁊.ſ.de conſti.cũ omnes. Et hodie nõ videtur habere locũ quod dicit̃ de appellatione. quia ipſo iure remota eſt appellatio in qualibet queſtione.j. de appel.ut debitus.et.c.paſtoralis.in prin.

h ¶ Eodẽ modo.i.ſecundũ eandẽ formã qua procedit iudex in principali ⁊ in recõuentione.⁊ parẽ poteſtatẽ habet iudex quo ad omnia in vtraqꝫ queſtione.⁊ ſic eſt arg.ꝙ iudex eandẽ habet auctoritateꝫ in prorogata iuriſdictione ſicut ⁊ in delegata.de hoc dictũ eſt.ſ.de

De mutuis petitionibus
De litis conteſtatione
Vt lite non conteſtata non pro...

offi.deleg.p.⁊.g. Remotio eniꝫ appellationis repetita intelligit̃ in recõuentione.ſi.xxxij.q.vij.apoſtolus.ſicut cũ aliquid relinquitur ab herede intelligit̃ repetitũ ⁊ a ſubſtituto. C.ad trebell.l.nõ iuſtã ⁊.ff.de leg.ij.debitoꝛ.§.i.⁊.ff.de verb.oblig.ticia.§.i. Sed pone ꝙ actoꝛ ſuper vna re tantũ litteras impetrauit:nũquid reus poteſt il lum cõuenire ſuper pluribus? Videt̃ ꝙ non.arg.ff.de iuriſ dict.om.iudi.ſi idẽ §.quod ⁊ ſi.⁊ argu. huius littere. Sed contra credo. arg. ſ.c.proxi.ibi ſuis q̃ ſtionibus. Item re tenta hac eadẽ poſi tione reus recõue nit actoꝛẽ ſuper plu ribuſ uel ſuper vno tantum: ⁊ ſic actoꝛ efficitur. Nũquid actoꝛ quaſi recõue niens poteſt agere cõtra reum ſuper a lia re que in litteriſ expſſa nõ fuit.arg. ff.de excep.l.ij.§.il lud. Non credo ꝙ hoc poſſit. quia re cõuentio nõ intelli gitur niſi quantum ad illũ qui ꝑmo cõ uenitur. Item arg. ꝯtra. C.de legibus quod fauoꝛe.nõ eſt cõtra.quia illud in telligitur cum prin ceps ſuo motu in fa uoꝛem aliquod ius concedit. puta mio ribus uel eccleſijs. quod dicit hic intel ligitur quando ali quis impetrauit il lud ius ⁊ papa ad i ſtantiam petẽtis il lud conceſſit:vnde ipſe debet vti eodẽ. ff.qꝺ quiſqꝫ iuris. l.i.⁊.ſ.de conſti.cũ omẽs. Sed hodie ut dixi ius cõmune eſt quantũ ad omnes.j.de ap.ut debitus.

debeat in ſua iuſticia reſpondere.

De litis conteſtatione.

GRego.nonus abbati ſancti ioã nis in uineis.

OLim inter epiſcopuꝫ nouieñ.ex parte una: ⁊ capitulũ eccleſie ſã cti quĩtini ex altera ſu per quibuſdã iniurijs ⁊ excõicationum ſententijs ⁊ qui buſdam alijs articulis oꝛta fuit ma teria queſtionis:⁊ infra. Iudices factis quibuſdam poſitionibꝰ ⁊ rñ ſionibꝰ ad eaſdẽ: auditis etiã que ꝑtes uoluerũt ꝓponere corã eis: cãm eandem ad examẽ ap. remiſe runt. ¶ Procuratoꝛibus igitur ꝑtiũ ꝓpter hoc in noſtra preſentia conſtitutis: quãuis poſitiões ⁊ re ſponſiones[i] hincinde ſuper pluri buſ articulis facte fuerũt corã iudi cibus memoꝛatis: quia tamẽ litis ꝯteſtationem non inuenimus eſſe factam: cum non per poſitiones ⁊ reſponſiones ad eas: ſed per poſi tionem in iure propoſitã ⁊ reſpon ſionem ſecutam conteſtatio litis fi at. proceſſum ipſoꝛum de.fratrum noſtroꝛum concilio irritum duxi mus nunciandum.

Ut lite non conteſtata non proce datur ad teſtium receptionem: uel ad ſententiam diffinitiuam.

INnocentius.tertius abbati ſã cti ꝑculi.⁊.I.canonico bononieñ.

i OLim inter.⁊ reſponſiones.ſic.ſ.de electio.dudũ.ij. Sed uidetur ꝙ iſtud ſufficeret. quia poſitiões ſuper ipſo facto ſatiſſiunt. vnde ſatis intelligit̃ litis cõteſtatio fieri per po ſitiones ⁊ reſponſiones. ſed nõ eſt verũ.quia litis cõteſtatio eſt ex oꝛdiũ litis ſiue principiũ cauſe appellat̃.ſ.de offi.deleg. ſuper que ſtionũ.§.i.⁊.ij.⁊ res deducta in iudiciũ nõ videt̃ per ſimplicẽ peti tionẽ uel per edictionẽ actionis. C.eo.titu.l.vna. ⁊ vbi principium deeſt nihil ſuperedificare poteſt.i.q.i.cũ paulus.⁊.j.de pꝛeſby.non bapti.veniens.⁊ cuiuſqꝫ rei principiũ potiſſima pars eſt.ff. de oꝛi. iur.l.i.⁊ licet cõteſtatio litis ſit principiũ: tamẽ neceſſe eſt libellũ ꝑ cedere uel poꝛrigere ſuper quo litis cõteſtatio fiat ut dictũ eſt.ſ.de libel.obla.c.i. Eſt autẽ litis cõteſtatio negocij principalis hincinde apud iudicẽ facta narratio ⁊ ſubſecuta reſponſio ut hic ſiue negan do ſiue cõfitendo.de hoc nõ.ſ. de elec.dudũ.quod eſt ita intelligẽ dũ ut fiat animo procedendi in cauſa ⁊ ea intentione directe ex ꝓ poſito. Unde ſi aliquiſ proponat factũ corã iudice nõ ea mente ut li tem cõteſtetur uel reſpondeat ſaluo iure ſuo ⁊ ſine preiudicio: non erit propterea litis ꝯteſtatio facta cũ hec fiant nõ ad iudicis inter rogationẽ ſed motu proprio. Litis ꝯteſtatio fieri debet interrogã te iudice actoꝛe ꝓponente ſuã actionẽ ⁊ reo reſpõdente ad interro gationẽ iudicis ut mos eſt fieri.arg. C.eo.l.vna.in fi.j. de do.⁊ cõ tu.prout hic patet.ꝙ nõ erit facta litis ꝯteſtatio cũ factuꝫ proponit̃ cũ proteſtatione ⁊ ſine preiudicõ.ar.op.ff.quibꝰ mo.pig.uel hypo. ſolui.ſi debitoꝛ.§.ſi in vend.⁊ ar.ſ.de elec.cumana.vbi dicit̃ de ꝓ teſtatione.vbi ergo litis cõteſtatio nõ precedit nil valet quod agit̃. ut hic.⁊.j.titu.ꝓxi.per totũ. Et poteſt ratio aſſignari quare per po ſitiones ⁊ reſpõſiones ad eas nõ ſit litis ꝯteſtatio. qui eñi ponit ali quod dictũ uel factũ nihil petit ab aduerſario. nec etiaꝫ oſtendit ſe per hoc velle agere.⁊ ita nõ poſſet per hoc fieri ſententia cõdemna tionis uel abſolutionis cum nil petitũ ſit per poſitionẽ ſed oſtendi tur aliquid eſſe factũ uel dictũ ſeu promiſſum ⁊ ſentẽtia ſemper fe renda eſt ſecundũ modũ agendi.j. de accuſa.qualiter ⁊ quãdo. ad fi.⁊.j.de ſimo.licet heli. ⁊ cõdemnatio nõ eſt facienda niſi ad hoc ſit actum. j.de oꝛdi.cogni.cum dilectus.ad fi. Et hoc etiã probatur. qꝛ interrogatões ⁊ reſponſiones aliquãdo fiunt ante litis cõteſtationeꝫ.ff.de interro.act.qua ſi per totuꝫ.de quibus quidẽ notatur.j.de iura.calũ.l.penulti.in glo.que in cipit.omnia que.⁊ per illas interrogationes ⁊ reſponſiones nulla fieret con demnatio uel abſolutio. niſi fieret poſtea litis conteſtatio ſuper petitione actoꝛis. ⁊ ita patet ꝙ vbi fiunt tantum po ſitiones ⁊ reſponſiones nul la petitione premiſſa uel nul la litis cõteſtatione facta nul lus eſt ꝓceſſus.ut.ſ.de elec. duduꝫ.⁊ hic. Sed quid ſi pe titio oblata fuit ⁊ in actis re dacta. ſed cõteſtatio litis nõ fuit facta ſed poſitiones ⁊ re ſpõſiones facte fuerũt. Ideꝫ credo ſcilicꝫ ꝙ proceſſus nõ valeat. quia litis cõteſtatio ñ eſt facta.h.

AD hoc deus. ⁊ infra. Cum cauſa que iter .r. ⁊.h.uxoꝛem eius uer titur auctoꝛitate apo. uobis commiſſa fuiſſet: tandem ꝓ curatoꝛ eiuſdem.r. libello uxoꝛis quo uirum ad ſeparationem toꝛi ⁊ ut doteꝫ reciperet[a] de adulterio ac cuſabat: noluit reſpõdere[b]: donec aduocatus[c] eius ueniret inducias poſtulãdo: qui cum huiuſmodi in ducias ſepe petendo uobis illude re uideretur: tandem ad preſentiã ueſtram accedens dixit ſe reſpõde re paratuꝫ. Sed die ſtatuto cũ cre deretur reſponſurus libello: reſti tutionem uxoꝛis primo fieri poſtu lauit: ne ſecus fieret appellando. Verũ quia dicebat mulier ſe uirũ habere ſuſpectum[d] ⁊ ideꝫ procura toꝛ nec de mulieris impunitate ca uere nec ueſtro ſe curaſſet poſtmo dum ꝯſpectui preſentare: uos te ſtes mulieris recipere ſtuduiſtis. ⁊ infra. Conſultatiõi ueſtre taliter reſpondemus: ꝙ licet oꝛdo iudici arius in alijs ꝯtrouerſijs ſit ſeruã dus ⁊ in mrĩmonialibus cauſis nõ uſqꝫquaqꝫ ſeruetur[e]: quia tamẽ in preſenti negocio non eſt actum de feder̃ matrimonij: ſed de crimine adulterij per quod ad ſeparationẽ coniugij[f]: non ad coniunctionẽ in tenditur: qꝛ lite non conteſtata te ſtes fuerunt recepti: ⁊ atteſtatiões etiã publicate: ſiue deferendum:

a AD hoc recipiat.⁊ eti am donationeꝫ pro pter nuptias.nam ſi cut propter adulteriũ vxoꝛis vir lucrat̃ dotẽ. ita mulier ꝓ pter adulteriuꝫ viri lucratur donationẽ propter nuptias. C.de repu.conſenſu.§.ſi ve ro.quia vir ⁊ mulier non ad imparia iudicant̃. xxxij.q.i. ſi quis vxoꝛẽ.ſi tñ filij extent ex coꝝ matrimonio tũc dos ſiue donatio ſpectat ad filios in autẽ. ut libe.matri ⁊ auie. §.ſi de adulterio.col.viij.

b ¶ Noluit reſpondere. licet agat̃ h̃ de crimie. quia tamẽ nõ agitur criminaliter poteſt interuenire procuratoꝛ ⁊ re ſpondere ⁊ agere. ſ.de ꝓcu. nuẽ.

c ¶ Aduocatus.ſi aliquis vo catur ad iudiciũ ⁊ dicat ſe ñ habere aduocatũ dande ſũt ſibi inducie ad querendũ ad uocatũ.ff.ex quibuſ cau.ma. l.ab hoſtibꝰ.§. ſed quod ſim pliciter. ⁊.l.ait pretoꝛ.§. vlti. ⁊ arg.ad idem. C.de iudi.ꝓ perandũ.§.pe.ff.de poſtul.l.i.§.ait pretoꝛ.⁊ ex cauſa etiã medio tẽpoꝛe dan de ſunt inducie ꝓpter abſentiã aduocati ſi iuſta de cauſa eſſet impeditus.cũ nimis eſſet difficile ⁊ graue aliũ querere aduocatũ qui merita cauſe ñ nouit ⁊ ſic eodẽ modo pro alio inducias obtineret ut inſtrueret̃. ſed ſi malicioſe pe tant̃ nõ ſunt dande.arg.j.de do.⁊ cõtu.prout.poſt ſententiã nõ habet locuꝫ ſi diceret nõ habui aduocatũ tẽpoꝛe ſententie. C.de poſtul.velamẽto.⁊ ideo propter hoc nõ retractabit̃ ſñia.eſt tñ ſpeciale in cauſa fiſci ut nõ valeat ſen tentia lata ꝯtra fiſcũ aduocato eis abſente.ff. de iur.fiſci.ſi fiſcus. C.de ad uoca.fiſci.l.vltima.

d ¶ Suſpectũ. Hic eſt vnus caſus vbi ſpoliato viro vxoꝛ nõ reſtituit̃ ſcilꝫ cuꝫ timet̃ de ſeuicia viri.j.de reſti.ſpo.ex tranſmiſſa.⁊.c.litteras.in fi.⁊.xxxij.q i.de benedicto. Itẽ ſi incõtinenti ꝓbet̃ impedimentũ ſaltẽ in gradu indiſpẽ ſabili in quo caſu nõ debet fieri reſtitutio.j.de reſti.ſpo.lr̃as. Iteꝫ ſi publice foꝛnicat̃.j.de diuoꝛ.ſignificaſti. Iteꝫ ſi virgo fuerit ⁊ timeat̃ coꝛrumpi.j. de ſpon.cum locũ.⁊ ar.j.de reſti.ſpo.ex trãſmiſſa.⁊.c.ex parte. Itẽ ⁊ ſi nõ vult habitare cũ viro ſine ꝯtumelia creatoꝛis denegat̃ ei reſtitutio. q̃uis iniuſte fuerit ſpoliata.j.de diuoꝛ.gaudemus.§.qui autẽ.alias viro facienda eſt reſti tutio ante principalis cauſe ingreſſũ.j.de reſti.ſpol.ex ꝯqueſtione. ꝑſtita pri mo ſufficiẽti ⁊ idonea cautiõe de ĩpunitate pſone.j.de reſti.ſpo. ex trãſmiſſa ⁊.c.lr̃as.⁊.xxxij.q.i.ꝺ benedicto. niſi tãta eſſet viri auſteritas ꝙ nõ auderet ſe viro ꝯmittere tunc nullo modo debet reſtitui.ut in.c.lr̃as.in fi.

e ¶ Seruet̃. Nõ ꝙ plura ſunt ſpãlia in cãis mrĩmonialibus.qꝛ vbi agit̃ de fe dere matrimoniali põt agi ꝯ cõtumacẽ lite nõ ꝯteſtata ad diffinitiuaꝫ ſñiam j.c.quoniã.§.poꝛro. Itẽ qꝛ minoꝛ põt eſſe in cauſa etiã ꝓcuratoꝛẽ.j. de reſti. ſpo.ex parte. Itẽ cõfeſſio ꝯtra matrimoniũ nõ preiudicat.j. de eo qui cogn. con.vxo.ſue.ſuper eo. Itẽ qꝛ pater ⁊ mater poſſunt teſtificari tam in ꝯiũgen do q̃ in diſiungẽdo matrimonio.j.qui matri.accu.poſ.videt̃. Itẽ qꝛ ſentẽtia lata ꝯtra matrimoniũ ad ſeparationẽ eoꝝ qui iam ꝯiuncti erant non tranſit in rem iudicatã.j de ſentẽ.⁊ re iudi.latoꝛ.⁊.c.ꝯſanguinei. Iteꝫ nec trãſactio ſiue cõpoſitio poteſt in matrimonio interuenire.ſ.de tranſac.c.vlti. Itẽ nec arbitriũ.ſ.de reſti.in integ.cauſa in fine. Iteꝫ nec pena locũ habet.ff. ꝺ ver. obli.ticia.⁊. C.de ſpon.l.vlti.⁊.j.de ſpon.gemma.

f ¶ Coniugij. Verbũ iſtud cõiugij impꝛopꝛie ponit̃. quia ꝓpter adulterium

ipſum ꝯiugiũ nõ diſſoluit. imo manẽt ꝯiuges etiã ſeparati. xxxij. q. vij. c. i. et ij. Et id expone ꝯiugij. i. ꝯiugum. qui ꝓpter adulteriũ ſeparant ab inuicem: quo ad mutuã ſeruitutẽ tantũ vinculo matrimonij nihilominus ꝑdurãte. et hoc pꝫ. q: licet ſic abſoluat ille qui nõ peccauit a ſeruitute alterius qui adulteriũ ꝯmiſit ꝯtrahere tñ nõ põt. xxxij. q. i. dixit dñs. ⁊ ſi ꝯtraheret cõpelleret redire ad primã. j. de diuort. ex lris.

ſiue nõ deferẽdũ appellatiõi fuiſſꝫ: nõ ẽ ad diffinitiuã ſniãꝫ ꝓcedẽdũ. Potuit tamẽ prefatus. r. propter ſuam contumaciam vel etiam procuratoris[b] ſi ſciẽs non purgauerit eã/dem: excõmunicationis ſententia innodari.

Idem hieroſolymitano patriarche ⁊ archiepiſcopo caſſeñ.

Accedens: ⁊ infra. Cum in iudicium delegatorum preſentia archiepiſcopus cirenenſis reſtitutionis beneficiuꝫ poſtularet: plebanus ſancti marci de venetijs: cõtra quem agebat: nihil ad obiecta reſpõdit: ſꝫ ad nr̃aꝫ audiẽtiã appellauit[a]: ⁊ lꝫ ſepe fuiſſet admonit⁹ ut iuri pareret: q: eius appellatio nõ tenebat: noluit tamen reſpondere amplius vel corã eis etiã ꝯparere. Ipſi vero iudices: cũ plebanus in ſua contumacia ꝑduraret: teſtes receperunt[b] ab aduerſa ꝑte ꝓductos ⁊ depoſitiõibus redactis ĩ ſcriptis mãdauerunt eidem. ut ad eos accederet in perſonas vel in dicta teſtium obiecturus: quod cum facere noluiſſet: in ipſum excõicatiõis ſententiam ꝓtulerunt: poſſeſſionẽ[c] iuris parrochialis adiudicantes archiepiſcopo memorato: ⁊ eum reſtituẽtes in integrum diſtricti⁹ inhibuerũt ne quis poſſeſſioneꝫ cireñ. eccleſie reſtitutã preſumeret perturbare[d]. Cum igitur lis corã eiſdẽ iudicibus non fuerit conteſtata: ⁊ manifeſte pateret litteras ipſas ꝑ veri ſuppreſſionẽ obtentas: cũ manifeſtum eſſet duos predictorũ iudicuꝫ accoñ. videlicet ⁊ cireñ. epiſcopos eidẽ archiepiſcopo tãquaꝫ ſuffraganeos ſuos metropolitano iure ſubeſſe[e] ac ex[f] his plebanuꝫ legitime appellaſſe ꝯſtaret ĩ quẽ etiã ſi min⁹ legitime appellaſſꝫ: ⁊ iudices ipſi lꝫ ꝑꝑ ꝯtumaciã[g] excõicationis forte potuerũt ꝓferre ſniaꝫ: nõ tñ debuerũt ſuꝑ ꝑĩcipali negocio diffinitiuã ſniam lite nõ ꝯteſ. ꝓferre: predictas caſſauim[h] ſnĩas imo

g ¶ Ad diffinitiuã ſniam. hic pꝫ ꝙ in ciuilibus cãis nunꝗ̃ eſt ferẽda ſnia lite nõ ꝯteſtata. ar. j. de dol. ⁊ cõtu. ꝓut. et C. quõ ⁊ qñ iu. l. ꝯſentaneuꝫ in fi. ⁊. j. e. ti. per totũ. ⁊ in auten. de exhi. reis. §. ſi võ. col. v. ſiue in criminali ciuilit̃ mota ut hic. Hu. ꝯtradicit ꝙ teſtes poſſunt recipi ⁊ ſnia ferri. ⁊ in criminali dũmodo de cã liqueat: vel liquere poſſit ſiue cã ſit criminalis ſiue ciuilis. De hac tñ materia traditur. iij. q. ix. in ſum. j. de do. ⁊ ꝯtu. veritatis. Et nota ꝙ dominus papa per totũ ti. iſtuꝫ fuit in opi. Jo. qui dixit ꝙ lite nõ ꝯteſtata nõ ſunt recipiẽdi teſtes. Mar. ꝯtra. cũ Hu. ⁊ dñs papa qñqꝫ ſequit̃ opi. Mar. j. de teſta. rainucius. ⁊ c. rainaldus. vbi tractatur de duabus quartis deducẽdis.

b ¶ Procuratoris. Ex hoc euidẽter apparet qñ dñs puniendus ſit. Eſt ergo dñs puniendus qñ ipſe cõtumax fuit. Item ꝓpter ꝯtumaciã ſui ꝓcuratoris eo ſciente ⁊ eam nõ purgãte. q: tunc intelligit̃ ratã habere ꝯtumaciã ſui ꝓcuratoris. vnde põt excõicari aut alias puniri. q: alienã culpã fecit ꝓpꝛiam per ꝯſenſũ. ⁊ ita punit̃ dñs ꝓpter factũ ꝓcuratoris ſiue eius ꝯtumaciã. ar. j. de ap. ſepe ꝯtingit. ⁊. ij. q. vi. §. biduũ. v̄. ſi aduerſus. nam factũ ꝓcuratoris nocet dño. ſ. de in integ. reſti. cũ veniſſent. ⁊ confeſſio procuratoris nocet dño. j. de re iudi. ſuborta. etiam ignoranti ut ibi. et dolus ꝓcuratoris nocet dño. ff. de tribu. ꝓcuratoris. ⁊. C. de exact. ⁊ tranſ. mili. an. l. in exactione. li. xij. ⁊ ꝙ factũ ꝓcuratoris dño preiudicet. habes. j. de cã poſ. ⁊ ꝓpꝛie. cũ olim. ⁊ generalit̃ factũ ꝓcuratoris dño preiudicat. niſi excedat fines mandati. ſ. de offi. deleg. cũ olim. ⁊. C. de ꝓcu. ſi ꝓcurator. et ſibi imputet qui malũ procuratorẽ eligit. ff. de mino. cũ mandato. nam cũ ꝑſit dño factũ ꝓcuratoris etiã ſi iniuſte obtinuit. ff. de ꝓcu. qui ꝓprio. §. ut in ceteris. ſic ⁊ ei debet nocere. Sed ꝯtra videt̃ ꝙ ꝯtumacia ꝓcuratoris nõ dꝫ noceri dño. ff. ſi quis ius di. nõ ob. l. i. §. ſi ꝓcurator ⁊ expreſſe tradit̃ ꝙ tantũ ꝓcurator ꝯueniendus eſt nõ dñs. ff. man. ſi mandato nõ expreſſiſſet in ꝑn. Item ignorãtis dñi ꝯditio per ꝓcuratorẽ deterior fieri nõ debet. ff. de ꝓcu. ignorantis. nec tñ ſcientia eius dño ignoranti nocet. ff. de lib. cau. in ſer. nec delictũ eius. in aut. de ec. ti. §. ſi quis in ſua domo. coll. ix. nec alienus dolus alteri noceri debet. ff. de excep. do. ſi ꝓcurator. Sol. dicas ꝙ ꝓcuratoris contumacia ipſi dño preiudicat in eo caſu in quo loquitur hic. puta q: ſcit ei⁹ cõtumaciã ⁊ ratã habet eã eoipo ꝙ nõ purgat ipaꝫ. vnde in eo caſu põt dñs excõicari. Si võ dñs ignorat ei⁹ ꝯtumaciã. nec eã ratã hꝫ ipſe ꝓcurator punit̃ de dolo ſuo ⁊ nõ dñs. ⁊ ſic loqtur. ff. ſi qs ius di. l. i. §. ſi quis ꝓcurator. ⁊ alia iura ad hoc inducta. q: iniquũ eſt aliquẽ alterius odio ꝑgrauari. C. de inof. teſta. ſi quis ſeruo. v̄ſus fi. ⁊ peccata ſuos debẽt teneri auctores. j. de his qui fi. a ma. par. ca. queſiuit. ⁊. C. de pe. ſancimus. alias ergo dñs nõ eſt excõicãdus. ignorans culpã ⁊ dolũ ſui ꝓcuratoris. vel cum eã ſcit ſtatim eã purgat. ⁊ eſt hoc nõbile circa ea que facit in iudicio ſecundũ formã mandati bene fit preiudiciũ dño per ꝯfeſſionẽ ꝓcuratoris ſeu per factũ illius ut dicũt iura ꝑ̇mo inducta dũmodo nõ egrediat̃ formã mandati. alias nõ obeſſet dño ſi cũ primũ ſcit ꝯtradicat. ſ. de offi. deleg. cũ olim. Sed quid ſi ꝓpter ꝯtumaciam ꝓcuratoris tantũ dñs excõicet̃ a iudice dño ignorante ꝯtumaciaꝫ ꝓcuratoris. nec eã ratã habente: nũquid erit excõicatus? hoc ſepe ꝯtingit. videt̃ ꝙ ñ teneat. q: hic dicit potuit excõicari ꝓpter ſuam ꝯtumaciã vel ꝓcuratoris. et illud dicit̃ poſſe fieri qḋ de iure fit. xxij. q. ij. faciat hõ. Sed videt̃ ꝙ excõicatio teneat cũ ſit lata a ſuo iudice ſiue iuſte ſiue iniuſte. xi. q. iij. ſentẽtia paſtoris. ⁊ in culpa quodãmodo videt̃ qui talẽ ꝓcuratorẽ ꝯſtituit qui nõ obtẽperat iuri. ⁊ aliquis ꝓ facto alterius etiã ſine culpa punit̃. j. de ſpon. nõ eſt. Credo ꝙ tutius ſit dicere ꝙ ſit excõicatus licet nõ debuerit excõicari. ⁊ debet abſolui ſine aliqua ſatiſfactiõe ⁊ abſqꝫ grauamine. ⁊ credo ꝙ iudex tenet̃ ei ad intereſſe. j. de ſentẽ. excõ. ſacro. quia illũ excõicauit iniuſte etiã nõ citatum.

a ¶ Accedens appellauit. Hic nullam cauſam appellandi ſeu grauaminis expreſſit. vnde nõ valet ſecundũ hodierna iura appellatio. j. de appell. ut debitus. quia cauſa ſemper debet exprimi corã iudice et propter illam appellari. j. de appel. dilecto filio. g. alias admitti nõ debet. quare talis appellatio non valet hodie. hic enim appellauit propter ſuſpitionẽ ⁊ appellare nõ debet hoc modo. debuit enim cauſa ſuſpitionis corã iudicibus allegare probabilem. ⁊ ſi nõ admiſiſſet legitimã ſuſpitionem: tunc debuit demũ appellare. j. de appel. cum ſpeciali. tamẽ infra videtur ꝙ legittima fuerit appellatio. verſi. ex his plebanum legittime. ⁊c̃. Et ita ſecundũ antiqua iura ſufficiebat appellare. licet cauſam nõ exprimeret ut h̾ videtur. quia papa taleꝫ appellationem videtur admittere. q: illi iudices fuerunt ſuffraganei archiepiſcopi: ſed hodie nõ teneret. Vel dic ꝙ cauſa ſuſpitionis fuit allegata nec admiſſa. vnde tenuit appellatio ⁊ ita nullum: cõtrarium. vel quia ſuſpitiõis cauſa notoria erat valuit appellatio plebani. quãuis cauſam nõ expreſſerit ut infra ſequitur in ipſa littera. ſecus cũ cauſa ſuſpitionis aut etiam appellationis latens eſt. quia tũc debet exprimi ſecũdum ꝙ traditur. j. de appel. ut debit⁹. ⁊. c. cum ſpeciali. ⁊. c. interpoſita.

b ¶ Teſtes receperunt. lite non conteſtata: et male. ſ. eo. c. proxi. ⁊. j. eo. per totum.

c ¶ Poſſeſſionem iuris. nõ autẽ poſſeſſionẽ cauſe rei ſeruande. qḋ forte facere poterunt. immo ſine forte ſi contumax fuiſſet. j. eo. ca. proxi. ⁊. c. quoniam. §. in alijs. ſed appellatio premiſſa videt̃ defendere ipſum plebanũ a cõtumacia. vnde nõ tenetur ſententia excõmunicationis ut inferius ſequit̃. Quidã intelligunt hanc decre. loqui in cauſa reſtitutionis in integrũ iure minoris.

d ¶ Perturbare. Arg. ꝙ iudex debet defendere inductũ in poſſeſſionẽ. j. de ſimo. querelam.

e ¶ Subeſſe. hec eſt iuſta cauſa recuſationis ꝙ iudex ſit ſuffraganeus aduerſarij. ſicut ⁊ illa ꝙ iudex ſit domin⁹ aduerſarij. ſ. de offi. deleg. cauſam que inter. r. vbi plures caſus notant̃ de recuſatione. Idem videt̃ ſi eſſet affinis. iij. q. ix. abſens. ⁊. ff. de iureiur. lex cornelia. in prin. ⁊. iiij. q. iij. §. item lege iul. Iteꝫ ſi eſt comes. ff. de offi. pre. ſenatuſconſultũ. ⁊. ſ. de offi. deleg. cum. r. propter dominũ tota familia poteſt recuſari. C. ſi quis quacunqꝫ predi. po. l. vna. ⁊ licet ex iſtis cauſis repellatur iudex a iudicando. nõ repellitur teſtis a teſtificando. et hec eſt cauſa. quia facilius poſſet habere multos iudices ꝙ̃ vnũ teſtem. vnde repellitur iudex a iudicio ꝓpter defectũ teſtis ut ſic ferat teſtimoniũ in cauſa. j. de teſti. dilecto.

f ¶ Ac ex his. Quare dicit ex his. q: nõ appellauit ex pluribus cauſis. ſed tantũ: quia erant ſuffraganei poſt appellationẽ vnica videbatur cauſa appellationis eo tempore quo appellauit. licet tamẽ nõ expreſſerit. ſcilicet quia iudices duo erant ſuffraganei. ſed poſt appellationem alia cauſa grauaminis ſuperuenit. ſcilicet quia receperunt teſtes lite nõ conteſtata. ⁊ propter hoc dicit ex his. quia ex ſuperuenienti grauamine ſumpſit apellatio maiorẽ firmitatẽ. ⁊ ſic ex his que poſtea fiunt intelligit̃ fortius valere. ſed ab inicio vnica videtur ⁊ ſic legittimam vocat appellationẽ ⁊ tamen nulla cauſa fuit expreſſa ut dictum eſt. ⁊ ita ex poſtfacto apparet legittima. j. de frigi. ⁊ malefi. fraternitatis. Vel dic ꝙ duo iudices recuſati fuerant. ⁊ quia nõ admiſerunt recuſationẽ appellatum fuit. ⁊ ſic eſt planum quod dicitur ut ſupra dictum eſt.

g ¶ Propter contumaciaꝫ. ſi appellatio nõ fuiſſet legittima propter contumaciã debuit ⁊ potuit excõmunicari. vel aduerſariũ in quaſi poſſeſſionẽ iuris mittere cauſa rei ſeruande. ut. j. c. proxi. ſed diffinitiuam nũꝗ̃ potuit proferre ſententiã ſuper poſſeſſione: que erat queſtio ſpoliationis cũ lis nõ eſſet cõteſtata. j. eo. per totuꝫ. ⁊ ꝙ dicit forte nõ notat dubitationẽ ſed potius affirmationẽ.

h ¶ Caſſauimus. i. caſſaꝫ denunciamus. Hoc ideo ita exponit. quia proprie dicitur caſſari ſententia vbi tenet. ſed cum ſententia nulla eſt ut hec ſententia nõ debet caſſari. quia quod nõ eſt caſſari nõ debet: ſed debet denunciari nulla ſicut fit in ſententia excõmunicationis. j. de ſentẽ. excõ. per tuas. ⁊. ſ. de offi. deleg. cũ contingat. ⁊ hic due fuerunt ſententie. ſcilicet excõicationis in plebanum. ⁊ alia ſuper reſtitutione poſſeſſionis iuris parrochialis.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

i ¶ Univerſa. quia ſi principale nō tenuit: nec illud quod ex eo noſcit̃ eſſe ſecutū. ĩ. de fide inſtru. inter dilectos. §. cū igit̃. in fi. ⁊ C. de legi. non dubiū. cum ſuis cōcor. omnia ergo ſunt reſtituēda que occaſiōe ipſius ſentētie habuit. Sicut cū reſtituit̃ minor aduerſus ſenētiā pignora preſtita debent reſtitui. ff. de mino. ſi ex cauſa. §. i. ⁊ cum retractatur ſententia omnia debent reſtitui in priſtinū ſtatum ut hic ⁊ ex vtraqȝ parte fieri debet reſtitutio C. de repu. l. vna. ff. de mino. quod ſi minor. §. reſtitutio. ſ. de in integ. reſti. c. i.

k Que fraternitatis. cōtumaciter. plurib⁹ modis dicitur quis contumax. ĩ. eo. quoniaȝ. §. i. ⁊ x. q. iij. certuȝ ff. de re iudi. contumacia.

l ¶ Poſſeſſionē. uel quaſi poſſeſſioneȝ. ĩ. de cau. poſ. cuȝ eccleſia. i.

m ¶ Inducendus. nō tamē iudex multum debet feſtinar̃ ad decernendā huiuſmodi miſſioneȝ in poſſeſſionē. alias fieret reſtitutio cōtra eam. arg. ff. de dam. infec. ſi finita. §. ſi forte. quia etiaȝ ſentētia diffinitiua reuocat̃ iuſta de cā ĩ. de re iudi. cuȝ bertoldus. ⁊ debȝ ſummatim negociū perſcrutari ante miſſioneȝ. arg. C. vbi in rē ac. l. ij. ⁊ ĩ. e. quoniam. §. penult. An iſte ſic miſſus ſit cuſtos tantū uel ver⁹ poſſeſſor. dicitur. ĩ. de dol. ⁊ cōtu. contingit. Nota tamē ꝙ quiqȝ auxilia ꝓdita ſunt contra illos qui non admittunt actorē in poſſeſſionē ſecundū mandatū iudicis. Primuȝ quia puniunt̃ in expenſis. ĩ. eo. quoniā. §. in alijs. ⁊ ĩ. de ſequeſtra. ad h. Secundū eſt: quia eo nō obſtante ꝙ nō poſſidet ver⁹ efficitur poſſeſſor anno elapſo. ĩ. de dol. ⁊ cōtu. cōtingit. ff. de bo. auct. iudi. poſ. ꝗuis. Tertiū eſt. q᷑ pōt excōicari ut hic. ⁊ ĩ. e. quoniā. §. vlt. Quartū q᷑ pōt ꝯuenire aduerſariū ꝗ̃ti ſua intereſt poſſeſſionē nō habuiſſe. ff. vti poſ. l. ſi duo. §. vlt. ⁊ ff. ne vis fi. ei qui i poſ. mit. l. i. in ṗn. Quintū quia manu militari eijci poteſt. ff. ne vis fi. ei qui in poſſ. mit. ſi quis m iſſam. ff. de rei ven. qui reſtituere.

n ¶ In poſſeſſioneȝ neḡat. puta ſi cā eēt crialis ſiue ciuilit̃ ſiue crialit̃ agat̃ uel mr̃imonialit̃. ſ. qñ agit̃ ad ſepationē mr̃imonij ꝯtumax eſt excōicādus. ſ. e. c. i. in fi. ⁊ xi. q. iij. rurſus. ⁊ c. quicūqȝ. ⁊ hic.

o Accedens. linea ꝯſanguinitatis que eſt ſufficiēs cā recuſatōis ĩ. de ap. poſtremo. idē eſſet ſi eſſet affinis. iij. q. ix. abſens. de h dixi. ſ. c. accedens. ⁊ ſ. de offi. dele. cauſam que.

p ¶ Ei⁹. ſ. comitis britānie. īōqȝ erat ſuſpect⁹ illi. ſ. ḋ of. del. iſinuāte.

q ¶ Qui. ſ. comes.

r ¶ Oriūdus. vñ quis oriūd⁹ fuit ibi domiciliū retinet̃ dr̃. ff. ḋ ſena. l. pe. ⁊ ē iſta admirabilis ſuſpitō quā ſufficere ñ credo. ſȝ q̄ nō ꝓſūt ſingula multa iuuāt. ut nō. ĩ. ḋ ꝓba. cū cāȝ. vel dic oriūdus ḋ t̃ra ſua i. ḋ terra q̄ ptinebat ad iuriſdictōȝ illi⁹ cōitis. ⁊ ad ꝓpetatē ipi⁹ dn̄e

ſ ¶ Nimis fauēs. ſȝ nūqd tenet̃ q̄liber diligere ꝓximū ſuū. ḋ pe. di. i. ois qui nō diligit. Rn̄. nō ois amicicia repellit iudicē ſed maxia. ff. de ver. ſig. late. §. amicos. ſič nec oēs inimicicie repellūt teſtē niſi maxime. ĩ. de ſimo. licȝ heli. ⁊ c. ꝑ tuas. ⁊ cā cognita illud diſquiri debȝ ff. de q̄b⁹. l. i. §. ꝑ queſtionē. nā ꝓpter leues inimicicias nō extinguit̃ legatū. ff. de adi. lega. l. iij. in fi. Sȝ videt̃ ꝙ modica cā iudiceȝ repellit ut dictū eſt. ſ. e. accedēs. ⁊ ſ. de offi. dele. cām que. q᷑ lites

caſſas denūciamus ⁊ inanes. Vñ ciren̄. archiepiſcopo dedimus in mandatis: ut eccleſie ſancti marci inſtrumenta reſtituat: ⁊ etiam uniuerſa que huiuſmodi occaſione ſententie per ſe uel per alios occupauit. Idem epō brixiē.

Que fraternitatis deuotio: ⁊ infra. Conſultatiōi me duxim⁹ reſpondendum: ꝙ ſi reus lite non conteſtata abſentauerit ſe contumacit̃[k] taliſqȝ cauſa ſit: ꝙ actor poſſit in petitarum rerum poſſeſſionē[l] induci: eſt in eandem cauſa cuſtodie inducēdus[m]. Quod ſi cauſa talis fuerit. ꝙ idem in poſſeſſionem nequeat[n] intromitti: ut iuri pareat: per cen. eccleſi. eſt contumax compellendus.

Idē de decima ⁊ elemoſina ab batibus aurel. ⁊ carnot. dioc.

Accedens ad ſedem apoſtolicam nobilis uir. gu. uicecomes nobis expoſuit: ꝙ cum ſopiten̄. epiſcopus comiteȝ britanie, ꝓxima linea conſanguinitatis[o] attingat: ⁊ archid. eius[p] ſit clericus cōmenſalis: qui[q] eidem uicecomiti ē aduerſari⁹ principalis: utpote qui uxorem ſuā ⁊ terram publice detinet̃ preſumūt: ⁊ magiſter. p. de terra uxoris ſue oriundus[r]: exiſtens nimis fauēs[ſ] eidē: ⁊ oēs ſub diſtrictu[t] exiſtūt comitis memorati: nec niſi ꝑ diſtrictū ipſius ei patet acceſſus ad eos. ⁊ ipſi quib⁹ cauſa inter ipſum ⁊ uxorem ſuā cōmiſſa fuerat nunquā ei uoluerūt: niſi in terra inimicorum[u] ſuorum locuȝ ⁊ terminū aſſignare: ubi ſine mortis periculo accedeṙ non audebat: ⁊ licet litteras non habuit de cōductu: ſi tamen miſſe ei fuiſſent: non debebat ſe credere ſuis capitalibus inimicis[x]: ⁊ infra. Mandam⁹: quaten⁹ cum propinquiores ſitis terre nobilis tam dicte quā ſue: ⁊ cauſa ipſa per uos commodius ualeat terminari. cum ad uos ſecurus pateat acceſſus: utrinqȝ ꝑtibus conuocatis ſi uobis conſtiterit ꝙ ante litem legittime conteſtataȝ uel poſt appellationem ex premiſſis[y] cauſ interpoſitā: teſtes ſuper conſanguinitate ꝯtra mr̃imoniū abſqȝ culpa contumacie recepti fuiſſent: uos atteſtatiōes huiuſmodi decernatis irritas ⁊ inanes: compellentes dictam nobilem: ut reuertatur ad uirum ſuum: quem inconſulte dimiſit. ita ꝙ poſtquam ipſe uir plenariā reſtitutiōem habuerit: tam uxoris quam terre[ȝ] cauſaȝ ſuper matrimonio audiatis. eāqȝ ſine canonico terminetis. Idem.

Quoniā frequēter in dubium reuocatur a multis: an lite nō conteſtata teſtes recipi ualeant: auctoritate preſentium duximus declarandum regulariter ueruȝ eſſe[a] ꝙ lite non conteſtata non eſt ad receptionem teſtium procedenduȝ[b] niſi forte de morte teſtium timeat̃ uel abſentia diuturna. in quibus caſibus cum ciuiliter[c] eſt agendum: ne ueritas[d] occultetur: ⁊ probationis copia fortuitis caſibus ſubtrahatur[e]: ſenes ⁊ ualitudinarij ⁊ alij teſtes de quibus ex aliqua rationabili cauſa timetur[f]: etiam lite nō cō

ſine ſuſpitione ꝓcedere debent. iij. q. v. q᷑ ſuſpecti. ⁊ C. de iudi. apertiſſimi. Sed quod dicit nimis fauens ſoluit qḋ dictū eſt.

t ¶ Sub diſtrictu. hec exceptio omnes tangit.

u ¶ Inimicoȝ. Hec fuit ſufficiens cā appellandi. iij. q. ix. hortamur. ⁊ ĩ. ḋ ap. ex parte. ff. de iudi. ſi longius. ff. de arbi. ſi cū dies. §. ſi arbiter.

x ¶ Inimicis. ſi. ĩ. ḋ ſen. ex. de cetero ⁊ c. ꝗuis. nec i h cāu ſufficiēſ potuit cautō ꝑſtari. ar. ĩ ḋ reſt. ſpo. lr̃as. i fi. ⁊ h ꝓpter fragilitatē cautiōis. ff. ad trebel. qui ita. §. i.

y ¶ Ex cāis ꝑmiſſis. ſ. q᷑ epūs erat ꝯſanguine⁹ comitis ⁊ archi. ꝯmēſalis eiuſdē ⁊ alt̃ oriundus ḋ terra vxoris: ⁊ locū aſſignabāt ꝑ terrā inimicoȝ q᷑ hmōi exceptiōes ñ admittebāt legitia fuit appellatō. ⁊ q̄libȝ etiā ꝑ ſe ſufficereȝ ad appellandū pter illā. ꝙ oriūdus fuit alter iudiciū ḋ terra vxoris illā ſolā nō putarē ſufficiētē ad recuſandū iudicē uel iudices ſȝ ꝑſtat adminiculū aliis. ut dixi. ſ. q̄ nō ꝓſūt ſingula multa iuuāt. ſic. ff. q. ex ca. ma. necnō. §. ſi qs ſepius. niſi velis dicere de terra q̄ ptinet ad iuriſdictiōȝ vxoris tūc bona ē exceptō. ⁊ q᷑ oēs erāt ḋ diſtrictu ipius comitis. ar. ĩ. de ꝑſūp. iij. ⁊ ita ſiue teſtes recepti fuerūt añ litē ꝯteſta. ſiue poſt appellatōnē ꝑmiſſā ex ꝑdictis cāis nō valet receptio teſtiū ſuꝑ ꝯſanguinitate niſi ille fuiſſȝ ꝯtumax tūc. n. in cā mr̃imoniali añ litē cōteſtatā recipiūt̃ teſtes ñ obſtañ. abñtia illi⁹. ĩ. e. c. ꝓx. §. i. ⁊ h ē quod ſequit̃ abſqȝ culpa cōtumacie.

ȝ ¶ Terre. ſ. dotalis. ei⁹. n. cognitio ptinet ad papā rōe cōnexitatis. q᷑ ē acceſſoria ipſi mr̃imonio. ĩ. ḋ dona. int̃ vi. ⁊ vxo. c. i. ij. ⁊ iij. ⁊ ſic nō eſt ꝯ. ĩ. qui fi. ſint leg. cām que. ij.

a Quoniā regularit̃ veruȝ eſſe. hec regula fallit in caſib⁹ hic poſitis. ſ. ubi timet̃ ḋ morte uel abſentia teſtiū. ⁊ vbi agit̃ de electione uel mr̃imonio ⁊ in cā inquiſitōnis ⁊ publicatōnis. Itē in cā denūciationis. ſ. de iudi. nouit. Itē in actoris abñtia pñte reo recipiunt̃ teſtes lite nō ꝯteſta. C. qño ⁊ qñ iu. aut̃. qui ſemel. ĩ. de do. ⁊ ꝯtu. cām q̄. Itē vbi actor nō pōt agere ꝓpter iuramētū qḋ iurauit nō repetere vſuras. ĩ. de iureiur. ad nraȝ. Itē cū minor ab hereditate officio iudicis ſe abſtinet. ut in aut̃. ut ſpō. lar. §. ad hec. col. ix. Itē vbi aliqd iudicis officio expedit̃. C. ut mi. ſe ab he. abſti. in aut̃ ibi poſita. Itē cū in integ᷑ reſtitutio incident̃ poſtulat̃ officio iudicis. ſ. de of. iudi. c. ij. Itē cū agit̃ de iniquitate iudicis in caſu quē habes. ĩ. de ap. iterpoſita. §. vl. Itē in petitione legati uel fideicōmiſſi. ar. C. de vſu. et fruc. l. ij. ſȝ ibi dič poſt litē nō ꝯteſta. in fi. vñ caſus iſte nō dȝ excipi de regula Itē cū agit̃ finiū regūdoȝ iudicio. ut. C. fi. regū. l. iij. Itē in trebellianica reſtitutiōe. C. ad trebel. l. pe. §. cū aūt. Itē in cā hereſis poſt mortē. xxiiij. q. ij. ſane. ij. Itē vbi offendit̃ publicū ꝯmodū. C. ḋ pe. ne diu. ⁊ iij. q. iij. q᷑ ea. ar. Itē cū pſona ē incerta. v. q. i. quidē. ⁊ q. ij. c. ij. ⁊ ſm quoſdā in cā libratis. C. de inge. manu. diffamari. ar. ꝯ. ĩ. de teſt. cū olim. Itē vbi agit̃ de bñficio obtinēdo eccliaſtico ut in ꝯcil. lugdu. inno. iiij. ĩ de eo q mit. i poſ. cā rei ſer. cū q.

b ¶ Procedendū. ſuꝑ ꝑncipali. ſed ſuꝑ incidenti interdū uel emergenti bene recipiunt̃ teſtes ut ꝓbet̃ ꝙ citatio puenit ad aliquē. uel ꝙ cōtumax fuerit in caſu quē habes. ĩ. de ap. interpoſita. §. vlti.

c ¶ Ciuilit̃. h iō dicit. q᷑ in crialibus nūꝗ̃ recipiūt̃ teſtes lite nō ꝯteſt. ⁊ ibi ꝓbatiōes ſtrictiſſime requirunt̃. v. q. vi. epiphanīū. C. de ꝓba. l. vl. Qualit̃ in crimiali cā ꝓcedat̃ dicit̃. iij. q. ix. in ſumma. ⁊ ĩ. de do. ⁊ ꝯtu. veritatis.

d ¶ Ne veritas. xiiij. q. ij. quanꝗ̃.

e ¶ Subtrahat̃. tunc eni curare dȝ iudex ⁊ magiſtratus ut ſalua ſit rerū ꝓbatio. ff. de teſti. curēt. ⁊ in aut̃. de teſt. in vlti. colū. coll. vij. §. pe. ⁊ §. h vero. ⁊ ĩ. de teſti. ſi quis teſtiū. ⁊ ff. ad. l. acquil. l. i. vel etiā ſi timet̃ ꝙ teſtes ꝓpter morā varient fidē ſuā. aut moriant̃. ff. ad carbo. l. iij. §. duc. ar. ĩ. e. c. §. ſunt ⁊ alij ⁊ ĩ. de teſti. ſignificauit.

f ¶ Timet̃. tunc illi ſoli recipiunt̃ de quibus timet̃ ⁊ nō alij. niſi in cā publica

teſtata ſunt proculdubio admittendi: ſeu pars conuenta[g] ſit cōtumax ſeu ſit abſens abſq; malicia: ut conueniri non poſſit. Sed ſi actor nō conuenerit aduerſarium[h] infra annum[i] exquo conueniri poterit: uel ſaltem receptionem huiuſmodi teſtium non denunciauerit illi: atteſtationes ſic recepte non ualeant[k]; ne forte hoc procuret in fraudem[l] ut proceſſu temporis exceptiones legitime ad repellendum[m] teſtes uel[a] alie locuz habere non poſſint. ¶ Porro ſpeciales cauſe poſſunt occurrere: in quibus caſualiter eſt aliud obſeruandum: ut uerbi gratia: ſi ſuper alicuius[b] electione[c] uel copula maritali queſtio moueatur: tunc eteniz ne propter longam moram in ſpiritualibus ⁊ temporalibus patiatur eccleſia leſionem: uel uiro ſiue mulieri fornicationis occaſio prebeatur: maxime cum propinquitatis gradus opponitur lege diuina probibitus[d] i huiuſmodi caſibus[e] ſi contumax apparuerit is in quem fuit actio dirigenda: ſeu quia peremptoria citatiōe recepta uenirꝫ contemnit: ſeu quia malicioſe ſeipſum occultat[f]: ſeu qꝛ impedit[g] ne poſſit ad eum citatio ꝑuenire. teſtes lite non conteſtata ſunt merito admittendi: ⁊ nihilo minus ſi de cauſa liqueat ad diffinitiuam ſententiam procedendum. ¶ Si uero aliter[h] abſens fuerit ⁊ agatur de ſpirituali coniugio inter eccleſiam ⁊ prelatum iam cōtracto electiōe maxime[i] confirmata illud in hoc articulo uolumus obſeruari quod ſuper expectatione talium perſonaruz in ſacris eſt canonib[k] diffinitum. ¶ Quod ſi forſan agatur de ſpirituali coniugio cōtrahēdo: is qui eſt in prelatum electus. per ſpacium ſex menſium expectetur: niſi penſatis negociorū circūſtantijs per ſuperioris prouidentiaz magis uel minus fuerit expectādus[l]. ¶ Si autem de carnali coniugio ſit agendum[m]: alteruter tamdiu coniuguz expectetur donec de ipſius obitu ueriſimiliter preſumatur[n]: quia cuz ſine culpa ſit abſens ut ſi captiuitate uel egritudine: aut alio iuſto impedimento forſitan te

tionis. j. de teſti. ſignificauit. ⁊ j. eo. c. §. ſunt ⁊ alij. licet in his caſibus recipiantur teſtes lite nō cōteſtata. veritate tamē inſpecta ⁊ quo ad effectū nō intelligntur recepti lite nō ɔteſtata. quia nō publicanꝫ niſi lite ɔteſtata ⁊ cuz aliis. ſi alij lite ɔteſtata inducti fuerunt nec ad ſententiā procedat iudex per tales teſtes ſed in ſequenti. §. recipiunꝫ lite nō ɔteſtata ⁊ ferꝫ ſnia. ⁊ ſic eſt differentia in. i. rūſo. ⁊. ij.

g ¶ Conuenta. idem eſt ſi nōdū ſit cōuenta ſed ɔueniēda.

h ¶ Aduerſariū. cū fuerit abſens ⁊ nō ɔtumaciter.

i ¶ Infra annum. ecce preſcriptio annalis. ſic. ſ. d reſcrip. plerunq;. ⁊. ſ. de offi. ord. paſtoralis. C. de here. antē. idē ⁊. j. eo. §. in alijs. ⁊. j. de here. excōmunicamus. §. i. ⁊. ix. q. iij. rurſus. ⁊. c. quicūq;. ⁊ iſte annus vtilis eſt ab initio. qꝛ nō currit: niſi ab eo tempore quo potuit experiri. ut in decre. plerūq;. ⁊. ij. q. vi. biduū

k ¶ Non valeāt. illi qui teſteſ produxit. ſed aduerſario bene valebunt qui dolū non adhibuit. xiiij. q. v. c. nō ſane. qꝛ pro utraq; teſtificanꝫ.

l ¶ In fraudem. nō eni artanda eſt alicui probandi facultas. ff. de incen. rui. ⁊ nau. nequit. §. d hiſ. ⁊ iij. q. vij. §. tria verſ. ſi quis ex litigatoribus. ⁊. j. de teſti. ſignificauit. et. c. dilecto. Item eſt hic preſumptio iuris ⁊ de iure ɔtra quā nō admittitur probatio. liiij. di. fraternitatez. j. de iude. c. vlti. ⁊. j. de ſpon. ad id. ⁊. c. is qui. vbi de hoc. ſecus ſi eſſet etiam tantū de iure. ff. quod me. cau. nō eſt veriſimile. xxvij. q. i. nec aliqua. h.

m ¶ Ad repellendū teſtes. teſtibus humanis rebus exēptis per quos teſtes recepti reprobarentur ſiue eoꝝ dicta. j. de teſti. ex tenore. ⁊. c. preſentiū. ⁊. C. de cōtrahen. ſtipu. optimā. verſi. ⁊ ſi inter preſentes partes. uel quia ſe abſentarent uel efficerenꝫ inimici actoris. ff. de carbo. edic. l. iij. §. due. ⁊. ff. de fur. l. quidam. ⁊ ar. ff. ad. l. acquil. in. l. acquilia. Dicta vero illorū poſſet quandocunq; reprobare ex ipſis depoſitionibus ⁊ per teſtes etiam poſt mortē ipſorum teſtiū ⁊ in perſonas. dūmodo teſtes haberet per quos poſſet hoc ꝓbare. C. d teſti. l. fi. xxiiij. q. ij. ſane. ij. ar. C. ſi pen. ap. quāuis. ſed quia poterat contingere ꝙ illi interim morerentur uel alias ut dictum eſt impedirentur. ideo infra annū debet denunciari ipſi reo receptionē talem factā eſſe contra eū. qd niſi fecerit nō valebit talis receptio teſtiū.

a ¶ Uel alie exceptiones elidentes principale negocium. utputa preſcriptio quā tunc poterat probare. uel pactū de nō petendo uel cōſimiles. quia poteſt eſſe ꝙ tunc temporis probationes ſuper his haberi nō poſſent. arg. ff. ad le. acquil. in lege. ⁊. ff. de fur. quidam.

b ¶ Alicuius. electi nō confirmati ⁊ qui nondū ɔſenſit.

c ¶ Electione. Puta ꝙ nō ſit canonice celebrata. uel ꝙ electus ſit criminoſus ⁊ licet videatur loqui capitulū in prelato poteſt idez dici in electione cuiuſlibet clerici. quia ibi leditur eccleſia ex longa mora. uel etiam ſi vocatur ut conſentiat ⁊ nō veniat. ſ. de elec. ſtatuimus. in ɔcilio Lugdun̄.

d ¶ Probibitus. j. de reſti. ſpol. lras. ⁊. xxx. q. iij. pictacium.

e ¶ Caſibus. ſuperfluunt iſti ablatiui. quia hoc aduerbium tunc quod preceſſit ſufficeret.

f ¶ Malicioſe occultat. ſi. v. q. i. quidā. ſ. de alie. iudi. mu. cau. fact. c. i. ⁊. ſ. de offi. dele. c. cōſultationibus.

g ¶ Impedit. talis habetur pro citato denunciatione facta publice ad domū ſuam. j. de cleri. nō reſi. ex tue. ⁊. j. de dolo ⁊ cōtu. c. vlti. ff. de euic. ſi dictum. §. ſi preſente. ⁊. l. ſi idem. §. preſenti. Et ita ſufficit ꝙ publice edictum proponatur ad domū ſuam uel eccleſiam ut dicunt iura predicta. ⁊ citari poteſt litteris uel edictis. ff. de fideicōmiſ. l. cum vero. §. penult. ⁊ ſunt tres modi contumacie. ⁊ quocunq; illorū aliquis cōtumax ſit habetur pro cōtumace. Primū modum habes hic. et alios duos modos contumacie habes. xi. q. iij. certum eſt.

h ¶ Si vero aliter. i. nō per cōtumaciā. ſ. de offi. dele. cōſultationibus.

i ¶ Maxime. proprie. ſic. ſ. de electio. cuz inter. ver. ut per mutuū. ⁊c̄. Alij exponunt maxime. i. tantum.

k ¶ In ſacris canonibus. De hac abſentia varie loquunꝫ canones. Quidam dicunt de duobuſ menſibus. vij. q. i. preſentiū. Quidaz de tribus ſeptimanis ut ea. cauſa. q. i. ſi quis in clero. Et quidam de quinq; annis. j. de cleri. nō reſi. c. ij. Quidā de trib⁹. Quidā de quinq; mēſibus. ea. di. quoniā. ⁊. lxxv. di. quoniā. Quidā de vna hora. xci. di. clericus. xcij. di. c. vl. Sup hac expectatione dicendum eſt ꝙ ſi aliquis eſt abſens in eo loco vnde poſſit citari uel in ſtudio uel in aliquo loco vbi apparet manifeſte. quia nō latitat prelatus illius ipm legittime monere debet ut ad ſuā eccleſiā reuertatur infra tempus cōueniens ſecundū locoꝝ diſtantiam ⁊ temporis qualitatem ab ipſo prelato prefigendū. Quod ſi nō venerit poterit poſtmodū ſuo beneficio ſpoliari. niſi rationabilē cauſam oſtendat quare venire nō poſſit. j. de cleri. reſid. inter quattuor. ⁊. c. vlti. ⁊. j. de appella. peruenit. ij. uel ſi alias de licentia prelati ſui ſe abſentat: vſq; ad certuz tempus ſibi ſtatutuz infra quod reuertatꝫ: tunc ſi non reuertatur ad terminū epiſcopus poteſt illuz priuari beneficio ⁊ officō niſi iuſta cauſa impediatur. ⁊ ſic loquitur illud. c. vij q. i. preſentium. Dico tamen ꝙ ſiue clericus ſit abſens de licentia epiſcopi ad certum tempus: ſiue preter licentiam epiſcopus ſemper ipſum primo monere debet ut redeat per iura predicta. j. de cleri. nō reſid. c. inter. ⁊. c. vlti. ⁊. j. d appel. peruenit. ij. alias nō teneret ſententia lata cōtra abſentem non vocatū neq; citatum. et iura antiqua que hic ſignantur ſic intelliguntur. Uerū eſt ꝙ clerici ab eccleſijs ſuis abeſſe nō debent. tamē ſi hoc cōtingat taliter ſunt vocandi anteq̄ ſpolientur. ⁊ ita ſeruandum eſt circa eos qui cōparent ⁊ citari poſſunt. Si vero neſciꝫ vbi ſint nec citari poſſunt perſonaliter: trine citationis edictum apud eoꝝ eccleſias publice proponatur ut reuertātur. ⁊ ſi vltra ſex menſes venire diſtulerint ſuis beneficijs poſtea ſpoliētur. j. de cleri. nō reſidē. ex tue. ⁊ ſic qualitercunq; ſit aliquis abſens ſemper debet citari predicto modo. Itez videtur ꝙ melior ſit cōditio illoꝝ qui malicioſe ſe abſentant ꝙ conditio illoꝝ qui cōparent et citari poſſunt perſonaliter. quia illi habent ſex menſes. iſti citantur ad arbitrium prelati uel ad menſem uel duos uel plures uel minus ſecundum ꝙ requirit ⁊ exigit diſtantia locoꝝ. ſed illud cōtingit. quia neſciꝫ vbi ſunt. quia poteſt eſſe ꝙ ſunt multū remoti uel impediti. nec in breui poſſunt per cōſanguineos reuocari uel amicos. Et ideo maius tempus ⁊ certum datur eis vltra ꝙ eccleſia vacare non debet. j. de cōceſ. preben. nulla. ⁊ hoc locuz habet in his clericis ⁊ prelatis qui iam cōfirmati ſunt ⁊ poſſeſſionē diutius habuerunt uel etiam conſenſerunt. De his vero qui ſolūmodo electi ſunt nec confirmationem uel poſſeſſionē habuerunt teneas quod hic dicitur. quia expectantur per ſex menſes plus uel minus ſecundū ꝙ viſum fuerit ſuperiori. cum per cōtumaciaz non eſt abſens. Si vero ille qui accuſabat electionē aut excipit contra electū nō comparet anno elapſo: electus poteſt confirmari. ff. de mu. ⁊ ho. reus. Sed nō credo ꝙ tātum ſit expectandus. immo ſuperior prefigit ei certum terminū infra quem ɔpareat proſecuturus intentionē ſuam alioquin ɔfirmabit eum. j. de accuſa. licet. ⁊. j. de clam. deſpon. cū inhibitio. ⁊. j. qui matri. accu. poſ. cum in tua. ⁊ hoc totum expeditū eſt. ſ. de elec. ſtatuimus. ſed in epiſcopatu dantur accuſatori tres menſes. in auten. de ſanctiſ. epiſ. §. ſi quid autem. colla. ix. ſed potius iſta in arbitrio ſuperioris ɔſiſtunt. j. de do. ⁊ cōtu. cū olim. i. ɔtra. ſed ibi ſoluiꝫ. ſi vero ɔtra prelatū abſentē agaꝫ criminaliꝫ uel etiā ciuiliter per denūciationē alicui⁹ tunc citeꝫ ut veniat ad defendendū ſe. ſi nō veniat excōicetur ꝓpter ɔtumaciā ⁊ expectabitur per annū. ⁊ poſt annū ꝓcedatur ɔtra ipm ſup bonis nō ſuper crimine ſm ꝙ traditur xi. q. iij. rurſus. ⁊. c. quicūq;. ⁊. j. de do. ⁊ cōtu. veritatis. vbi de hoc.

l ¶ Expectandus. poſtmodū ꝓceditur cōtra eū ⁊ recipienꝫ teſtes ⁊ diffinitie ꝓcedeꝫ uel ali⁹ eligaꝫ ſi nō vult ɔſentire ⁊ nil ei opponiꝫ.

m ¶ Sit agendū. cū nō ſit abſens per ɔtumaciam.

n ¶ Preſumaꝫ. per famā. quia ſenex erat: uel etiā qꝛ in acie fuit nec redijt preſumiꝫ ꝙ his caſibus ſit mortuus. ⁊ ſi cōtrahat credēs ita excuſaꝫ ab adulterio etiā ſi viuat propter ignorātiā. xxxiiij. q. ij. cū per bellicā. quia nō ɔmittitur adulteriū ſine dolo. ff. de adult. l. pe.

vel ſi receperat litteras illoꝝ cū quibus militauit. C. de repu. autē. hodie tamē dicitur ꝙ non debet cōtrahere niſi primo ſit certa ꝺ morte ipſius. j. de ſecū. nup. domin⁹. j. de ſpō. in preſentia. ſed ſatis certum eſt illi per ſolas huiuſmōi violentas pſumptiones poſtꝙ aliꝗto tēpore duxerit expectandū forte per annū uel etiā quiqꝫ annis ut in pdicta auten. hodie.

diatur uel abſoluatur ſic. C. de bo. auc. iudi. poſ. aut. qui iurat. C. de iudi. ſancimus. C. q̄uo ⁊ quando iudi. aut. qui ſemel.

b ¶ Poſſeſſionē recuperet. Ergo videtur ꝙ eam amiſerit. ⁊ ſic alter erat verus poſſeſſor quod eſt ꝯtra nos. ff. de acqui. poſ. poſſideri. ſꝫ expone poſſeſſionem. detentionē poſſeſſionis recipiat quam illa habebat. ⁊ talis poſſeſſio ē facti ⁊ nō iuris ⁊ imaginaria. Uel dic recuperet. i. retineat verā poſſeſſionē quā nō amiſit. ſi. iij. q. v. quia ſuſpecti. xxvij. q. ij. pauluꝗ. in fi.

neatur: aut etiaꝫ propria. ſed nō maliciosa[o] uoluntate in remotis partibus moram faciat: ut de facili uel i breui citari[p] non poſſit: ei quidem preiudicari non debet[q]: cum habeat forſan exceptiōes legittimas ad intentionem contrariam elidendā ea nequaquā obſtante: ꝙ de lapſu carnis poſſit opponi[r]: quoniam in coniugio caſus multi[ſ] occurrunt: in quibus coniuges ſine culpa ſed non ſine cauſa continentur coguntur. ¶ Sunt ⁊ alij[a] caſus ſimiliter ſpeciales in quibus abſqꝫ litis conteſtatione legittime poſſunt teſtes pduci: ut quando exceſſiuꝫ inquiſitio[b] uel teſtiuꝫ publicatio[c] imminet facienda. ¶ In alijs uero caſibus prudenter eſt attendendū: utrum contumax reali actione[d] an perſonali conueniatur. Si reali: mittendus eſt actor in rei petite poſſeſſionem: ut tedio affectus[e] reus ueniat reſponſurus. Qui ſi uenerit infra annum iudicio ſiſti preſtita cautione[f] ac exhibita ſatiſfactione cōgrua

expenſarū[g] poſſeſſioneꝫ[h] recuperet. ¶ Quod ſi cautionē offerre neglexerit[i] infra annum: actor poſt annū conſtituatur[l] uerus[k] poſſeſſor ſuper proprietate dumtaxat aduerſe parti defenſione legittima reſeruata. Quod ſi ſuper reb⁹ immobilib⁹[m] quiſquā conueniatur. qui eas poſſidet nomine alieno: debet[n] ſtatiꝫ in iudicio dominuꝫ nominare certo dierum ſpacio a iudice finiendo cogꝫ ad eius noticiam producendo[o] ut uel ipſe ueniens uel idoneū dirigens reſponſalem actoris intētionem excipiat[p]. ¶ Si uero poſt tempus indultum quod diſpoſitū eſt noluerit adimplere: tanquaꝫ lite que ingeritur ex eo die quo poſſeſſor ad iudicium uocatus eſt ad interrumpendam preſcriptionem lōgi temporis conteſtata[q]: dominuꝫ poſſeſſionis iudex tribus edictis[r] legittimis euocabit: ⁊ tunc ipſo in eadem uoluntate manente negocium ſummatiꝫ[ſ] examinans in poſſeſſionem ipſarum rerum actorem

o ¶ Maliciosa. iiij. q. iij. §. iteꝫ his qui nō detractādi cā.

p ¶ Citari nō poſſit Si nō poteſt citari cōtra ipſum pcedi nō poteſt. Et ſic eſt ar. ꝙ nō tenet ſentētia cum peremptoriuꝫ nō peruenit in notitiā abſentis. iij. q. ix. caueāt. ff. que ſen. ſine ap. reſcin. l. i. §. item ex eo edicto. C. quomodo ⁊ quādo iu. eo que. ⁊ ff. locati. §. i ē queritur. §. exercitu. Sꝫ verius eſt ꝙ ſufficiat ſi diligens ſit inquiſitio facta: licet nō ſit inuentus. j. ꝺ do. ⁊ cōtu. cauſam. ⁊ c. vl. ⁊ j. de cleri. nō reſi. ex tue. ⁊ vij. q. i. pſentiū. ⁊ C. de iudi. pperandū. §. ſiquidē. ff. ꝺ euic. ſi ideo. §. pniti. ⁊ l. ſi dictū. §. ſi pſente. ⁊ hoc verū eſt quando maliciose eſt abſens. alias nō procedit ꝯtra eū quantū ad caſum pſentis lr̄e.

i ¶ Neglexerit. nec ſufficit offerre niſi eam preſtet. j. de eo qui mit. in poſ. c. i. ar. ꝰ. ꝺ off. ordi. paſtoralis. in fi. ꝙ ſi nō eam pōt preſtare iudici preſtet epo uel alijs publicis pſonis ut. c. paſtoralis. Ar. ꝯtra j. de eo qui mit. in poſ. c. ij. ſꝫ vbi iudex voluit recipere eaꝫ in. c. paſtoralis nullus fuit iudex cui poſſet uel deberet offerri.

k ¶ Uerus. i. vere ⁊ incōmutabiliter. nā ⁊ ante ſm quoſdā eſt verus poſſeſſor: ſed nō incōmutabiliter. q. j. annuꝫ tenetur reſtituere poſſeſſioneꝫ ⁊ ita ſtatim eſt verus poſſeſſor. ar. C. de pſcript. xxx. uel xl. an. ſi quis emptiōis. §. pe. Nos tn̄ ꝯtrariū dicimus ſecundū iura canonica. arg. ꝰ. de offi. or. paſtoralis. ⁊ j. de do. ⁊ cōtu. cōtingit.

l ¶ Conſtituatur. ⁊ ita eſt ar. ex eo ꝙ dicit ꝯſtituetur. ꝙ ante annū nō ſit verus poſſeſſor. ut dictū eſt in pxima notula Sed qualiter conſtituitur? forte ab ipſo iudice ſi petatur ⁊ ſine forte. j. de eo qui mit. in poſ. c. i. ⁊ ff. de dā. infec. ſi finita. §. ſed ⁊ ſi quis. ⁊ §. ſe. ⁊ ar. ꝰ. de of. or. paſtoralis. in fi. Uerius eſt ꝙ in realib⁹ actionibus nō habet locū ſm decretū. niſi aliquis ad cautelā illud impetret. q: ſolus tranſcurſus anni cōſtituit aliquē poſſeſſoreꝫ verū. ut. ꝰ. de offi. or. paſtoralis. ⁊ j. de do. ⁊ cōtu. ꝯtingit. In perſonalibus vero ſm decretū locū habet ſed nō vniformiter. de hoc plenius dicitur in pdicta decre. contingit

q ¶ Nō deꝫ. Arg. ꝯtra. j. qui fi. ſunt legit. per latū. ſed ibi agebatur tantū de prole an eſſet legitima uel nō ⁊ nō cōtra abſentē vel ille fuit requiſitus ut ibi inuitur. Contra. j. qui ma. accu. poſ. c. i. illa corrigitur per iſtā. Preterea ille fuit abſens culpa ſua pter maleficiū quod cōmiſerat. vnde nō preiudicatur mulieri. ⁊ ſic differt caſus ille ab iſto ⁊ ibi ſoluitur.

r ¶ Opponi. Rn̄det tacite queſtioni. Diceret aliquis ſi mulier tantū ꝯpellitur expectare incideret forte i fornicatiōꝫ. ⁊ papa rn̄det ad h̄

ſ ¶ Caſus multi. ut ſi alter de fidelibus labatur in hereſim. j. de diuor. quāto. uel ſi alter coniugū incidatur. uel ſi mulier impotens caſu reddatur ad reddendū debitū. xxxij. q. vij. illi qui ſani. uel ſi alter furioſus factus ſit. xxxij. q. vij. neqꝫ furioſus. ⁊ c. hi qui. uel ſi in captiuitate alter teneretur. j. de ſpō. in preſentia. uel ſi vir incidat in caſum lepre. j. de cōiug. lepro. c. i.

a ¶ Sunt ⁊ alij. aliū caſum habes qn̄ agitur de bono eccleſiaſtico obtinendo in decre. noua. j. de eo qui mit. in poſ. cā rei ſer. eum qui.

b ¶ Inquiſitio. ⁊ hoc cū eſt abſens per ꝯtumaciā ille cōtra quē fit inquiſitio. j. de accu. q̄liter ⁊ qn̄. ij. §. debet. ⁊ j. de ſimo. licet heli.

c ¶ Publicatio. hoc tunc fit qn̄ aliquis timet ꝙ ſibi in poſterū ſuper aliquo ꝯtractu ꝯtrouerſia moueatur tunc poteſt petere a iudice ut teſtes qui interfuerunt negocio publicentur. i. coꝝ dicta redigantur in publicā formā ad eternā rei memoriā. j. de teſti. ſignificauit. in auten. de teſti. §. penul. colla. vij. ⁊ in hoc caſu omnes teſtes recipiuntur ſiue ſenes ſiue debiles ſiue iuuenes ⁊ ſtatim publicantur. ⁊ in hoc eſt differentia inter hanc receptionē ⁊ illā de qua premiſit in principio capituli. q: ibi recipiuntur tantū ſenes ⁊ infirmi. uel de quorū abſentia timetur. ⁊ illi nō ſtatim publicantur ut dixi.

d ¶ Actione reali. Duo ſunt genera actionū. aut ſunt in rē aut in pſonā qualiter hoc ſit intelligendū traditur bene inſti. de act. in prin.

e ¶ Affectus. tediū erit in hoc caſu q: actor miſſus in exceptionē expellet reū de poſſeſſione ⁊ erit poſſeſſor ⁊ pcipiet fructus ⁊ conſeruabit eos. j. de ſequeſtra. c. ij. ⁊ iij. ⁊ ſi reus venerit infra annū preſtita cautione iudicio ſiſti recuperabit rē cū fructibus deductis expenſis. ut. j. ſequitur. ſed in perſonali actione tediū erit. quia cuꝫ cultura ſpectet ad ꝯtumacem ille admiſſus erit cum eo in agro: ut cuſtodiat fructus ne ille cōſumat illos. ff. ut in poſſ. le. is cui. §. qui legatorū. ff. de dam. infec. ſi finita. §. ſi quis autem. de hoc dicetur plenius. j. de dol. ⁊ contu. contingit.

f ¶ Cautione. Ex eo ꝙ dicit ſimplici cautione videtur ſufficere nuda cautio. C. de vb. ſig. ſancimus. ſed nō eſt verū. immo ſufficientem preſtare debet. j. de ſequeſt. ad hoc in fi. ⁊ ita pignora uel fideiuſſores. ff. man. ſi mandato. §. vlt. ⁊ ff. de fideicō. lib. l. ergo. § adijci. h.

g ¶ Expenſaꝝ. Primo ergo debet ſatiſfaceri in expenſis anteꝙ audiatur

m ¶ Rebus imobilibus. ſecus eni videtur in rebus mobilibus. ibi nō videtur pdeſſe nominare dn̄m in iudicio cū habeat facultatē reſtituendi rem. ff. ꝺ rei ven. officiū. in fi. Idem iuris eſt etiā in rebus mobilibus. q: pōt ⁊ debet dominū nominare in iudicio. C. vbi de cri. agi opor. aut. qua in puincia. ſed in rebus imobilibus quas aliquis poſſidet nomine alieno vbi nullū ius habet. ſi cōueniatur debet ſtatim in iudicio dn̄m nominare ut hic. C. vbi in rē act. l. ij. ſi eni ius habet in re nō prodeſt dn̄m nominare. q: ipſe poſſet agere pro iure ſuo. ergo tenetur ſe defendere. arg. op. j. de fi. inſtru. g. perpetu⁹. poſſeſſor eni ſemper ꝯueniendus eſt. xij. q. ij. quicunqꝫ. ⁊ xvi. q. i. in canonibus. arg. j. de ap. ad audientiā. ⁊ ꝰ. de alie. iudi. mu. c. i. ⁊ ff. qd me. cau. l. ſi cū exceptiōe. §. aliqn̄. ff. de noxa. de illo. ⁊ ff. de admi. re. ad ci. perti. imperatores. §. i. Ar. ꝯ xij. q. ij. de rebus. ⁊ ff. de ſer. cor. in hoc. ⁊ ff. de ꝯtrahen. empt. l. vl. §. lucius. ff. de his que in frau. cre. qui a debitore. arg. j. de pſcrip. auditis. ⁊ xvi. q. iij. inter memoratos.

n ¶ Debet ſtatim. i. ante libelli oblationē. uel etiā poſt anteꝙ reſpōdeat tenor iſtius. §. ponitur quaſi de verbo ad verbū. C. vbi in rem actı. l. ij.

o ¶ Producendo per illū qui in iudicio dn̄m nominauit.

p ¶ Excipiat. i. ſuſcipiat. ſic. xxiij. q. v. nō eſt noſtrū. ⁊ j. ti. pxi. imperatorum. ⁊ j. de pluſ. peti. c. vno.

q ¶ Conteſtata. ſcilicet ne currat preſcriptio poſſeſſori. quoniā pſcriptio poſſeſſoris interrupta eſt per hanc denunciationē. licet videatur lis quaſi cōteſtata. nō tamē actor audiretur volens pducere teſtes ſuper proprietate ac ſi lis eſſet cōteſtata. quia illud locum habet quādo lis eſt vere cōteſtata per narrationē ⁊ reſponſionē. ſed hic nō eſt vere cōteſtata ſed quaſi quo ad interrumpendā preſcriptionē ut hic dicit.

r ¶ Edictis. i. citationibus ad domū eius miſſis. j. de dol. ⁊ contu. cauſā que. ⁊ c. vltimo.

ſ ¶ Sūmatim. ſic. C. vbi in rem act. l. ij. ⁊ ff. ut in poſ. leg. ſi is a quo. et. ff. de carbo. edic. l. iij. §. cauſe. ⁊ C. de bo. auc. iu. poſ. aut ⁊ qui iurat. ⁊ dic ſummatim. i. ſemiplene. nō eni ſtatim iudex pter ꝯtumaciā alterius partis cōſtituit preſentem poſſeſſorē. uel etiā mittet eū in poſſeſſionē cauſe rei ſeruande. niſi aliquā videat primo preſumptionē pro eo. quia poſſet eſſe ꝙ aliquis calūnioſe peteret. vnde iudex primo recipiet ab actore iuramentū de calūnia. ff. de carbo. edic. l. iij. §. cauſe. ⁊ ſic obſeruatur. ⁊ iſtud iuramentuꝫ ſufficiet ita ꝙ aliud vlterius nō preſtabit ſi reus infra annū rediret volēs in cauſa procedere. ar. ff. ad exhi. theſaur⁹. vn̄ petet ab actore iudex ut ſuper hoc ſcilicꝫ ꝙ nō calumnie cauſa petat hoc exhibeat calūnie iuramentum. ff. ad exhi. theſaurus. ⁊ j. de reſt. ſpo. litteras. ⁊ ꝰ. de elect. cum dilecti. nō eni debet iudex

feſtinare ad miſſionē faciendā. quia ſi reus ꝓbabit iuſtā abſentie cauſam reſtituetur. ff. de dam. infec. ſi finita. §. item ſi forte. ⁊. ĵ. de re iudi. cū bertoldꝰ ⁊ ſic obſeruatur hodie de facto. ⁊ iſtud iuramentū ſufficiet ita ꝙ aliud actor vlterius nō preſtabit ſi reus infra annū redierit volens ꝓcedere in cauſa. ut in. §. i. ſed in caſu huiuſmodi. §. iterum iurabit actor tanꝗ reus quando ꝯuenitur. quia primo iurabit ut actor poſtea ut reus. et idē ē ſi poſt ānū agere uelit q pˀo cōuēiebaī ſm ꝙ ē i cāu huiꝰ. §.

f ❡ Reſeruata. ſed ꝙdiu reſeruabitur queſtio ꝓprietatis? ſecundū canones videtur ꝙ perpetuo cū res ſit facta litigioſa. ⁊ debebat per hoc dubitare de iure ſuo. Dico ꝙ in caſu iſto bene pōt preſcriberē. quia bonā fidē videī habere quia credit rem ad ſe pertinere. cū etiam iurauerit ꝙ non malicioſe ſeu per calūniaȝ petit rem illam. ⁊ ideo preſcribere poteſt ⁊ iuſte poſſidet q auctore pretore poſſidet. ff. ð acqui. poſ. iuſte. Quidam dicunt ꝙ in caſu iſto ſicut in pˀori ſeruatur queſtio ſuper poſſeſſione uſqȝ ad annū abſenti. Sed prius dictū veriꝰ credo ⁊ abſolute dicitur hoc. nā ſicut reſeruatur ius ſaluū poſſeſſionis uſqȝ ad annū. in. § prox. ſicut ibi expreſſe hʼ dicitur ita hic diceretur ſi hoc eſſet verum. Sed que eſt ratio quare ibi auditur uſqȝ ad annuȝ ſuper poſſeſſione. hic vero ſtatim eſt verus poſſeſſor nec auditur vſqȝ ad annū ſuper poſſeſſiōe? Ratio illa cōſueuit aſſignari. quia maior cōtumacia ꝓſumitur in caſu iſto ꝙ in priori. quia per plures citationes vocatus eſt et plus cōtempſit. primo eni vocauit colonū ⁊ colonus denūciauit dn̄o poſt quā denunciationē citatur dominus edictis legitimis. ⁊ ideo plus punitur ⁊ ſufficit legiſlatorē ita voluiſſe. ſic eni eſt in. l. ff. qui ⁊ a quibus ꝓſpexit legiſlator. ⁊. vi. q. iij. ſcriptum eſt. in. l. ſcriptū. ergo ita tenendum eſt.

t ❡ Vel immobiliū. hoc ordine iudices ſententiā exequenī. vltimo ad actiones decurritur. ff. de re iudi. a diuo pio.

u ❡ Declarati. in libello ſuo. C. de bo. auc. iu. poſ. auī. ⁊ qui iurat.

x ❡ Magis timeri. illa eni potius eſt infligenda. qꝛ hoc ſolum bene agitur. ⁊c̄ xxiiij. q. v. ꝓdeſt. ar. ð. ē. de offi. dele. ſane. ⁊. c. paſtoralis. i. rñſo. ſȝ ibi ſoluiī.

y ❡ Ad alteram. quia creſcente ꝯtumacia creſcere debet pena. ff. de pe. l. relegati. Sic ergo due pene ab initio non ſunt infligende. ē. de iudi. at ſi clerici. Arg. ꝯtra. xvi. q. i. ſtatuimus.

ȝ ❡ Diſtinctionē. Sed nō videī ꝙ diſtinctio facta in reali actione locū poſſit in perſonali habere licet littera hoc innuat. quia debitor poteſt recuperare pignora ſua quādocunqȝ venerit dūmodo nō ſint diſtracta. C. de diſtra. pigno. ſi prius. creditor eni nullo tēpore preſcribit rem ſibi obligatam pignori ff. de vſuc. nō ſolum. §. qui pignori. ⁊. l. pignori. quia creditor quantū ad hūc caſum nō poſſidet pignus. ff. qui ſatiſda. co. ſciendū. §. creditor. Et ad hʼ dixit Jo. an. ⁊ bene. quia crediī poſt annū nō efficitur poſſeſſor quantū ad vſucapionē ſed tantū poſt annū habet ꝯmodum poſſeſſionis in hoc ꝙ cū prius teneretur ꝓbare pecuniā quā petebat eſſe debitam poſt annū etiaȝ transfertur ꝓbatio ad reum ut tunc aduerſarius teneatur ꝓbare illam indebitaȝ. et ſic efficitur petitor de poſſeſſore. arg. bo. ad hoc. ĵ. de ſolu. is qui. Lauré. dixit ꝙ huic ſeruatur queſtio poſſeſſionis ⁊ ꝓprietatis quouſqȝ preſcriptū eſt iuri offerendi. arg. C. de preſcript. xxx. uel. xl. an. cum notiſſimi. §. ſed cuȝ illud. vſi. eodem iure. niſi ex ſecundo decreto res ſint ei iaȝ pro debito aſſignate. uel diſtracte. alias ad. xxx. annoſ recuperet res ſuas oblato debito. Dicaſ ꝙ debitor ſemper auditur quouſqȝ preſcriptū ſit volens recuperare rem ſuam reſtitutis expenſis ⁊ preſtita cautione iudicio ſiſti. niſi pignora diſtracta ſint. uel inſolutū data auctoritate iudicis uel ſecundū legem cōuentionis diſtracta ut dixit lex predicta ſi prius. ⁊ ita infra annuȝ ⁊ poſt annū veniens reſtitutis expenſis preſtita cautiōe ꝙ iuri parebit recuperabit res ſuas ſiue cōfiteatur debitum ſiue neget. C. de bo. auc. iudi. poſ. auten. ⁊ qui iurat. Et ꝙ dixit iuxta diſtinctionem in alia. ⁊c̄. ſic intellige iuxta diſtinctionem. i. ſecundum primuȝ membrū diſtinctionis in quo tantum ſimilitudo notatur ⁊ non iuxta ſecundū quaſi dicat. ſicut ibi veniens infra annum in reali actione auditur preſtita cautione ⁊ reſtitutis expenſis recuperat poſſeſſionē. ita in perſonali actione ſiue infra annum ſiue poſt annum veniat recuperat res ſuas. dum tamē caueat iudicio ſiſti ⁊ reſtituat expenſas. ut ſic notetur ſimilitudo tantum in hoc caſu. ⁊ in illo cum ante annū cōtumax inuenitur ita ꝙ ſimilitudo nō tranſeat ad alium caſum poſt annum. ⁊ ita plana eſt littera. Lau.

mittere non tardabit: omni allegatione abſenti ſuper principali queſtione reſeruata[f]. ❡ Si autem ſuper perſonali actione conueniatur uel mittenduſ eſt actor in poſſeſſionem mobiliuȝ ipſius uel immobilium[t]: ſi forte mobilia non habeat pro modo debiti declarati[u] uel in contumacem eſt eccleſiaſtica ſententia proferenda: ita uidelicet: ꝙ alterutra pena que magis timeri[x] debeat: iudex a principio contentus ad alteram[y] nihilominus proceſſurus ſi hoc meruerit proteruitas cōtumacis qui ueniens infra annum uel poſt annum etiam audietur iuxta diſtinctionem[ȝ] in alio caſu ſuperius annotatam.

De iuramento calumnie.

Hono. iij.

Inherentes ueſtigijs predeceſſorum noſtrorum dicentium grauiores queſtiones[a] per ſūmum pontificeȝ terminari: ⁊ infra. Legibus[b] itaqȝ comperimus eſſe cautuȝ: ut nullus clericus iurare preſumat. Alibi uero repertur ſcriptum: ut omnes principales[c] perſone i primo litis exordio ſubeant iuramentū calumnie[d] propter quod pleriſqȝ uenit in dubium: utrum clericus iuſiurandum preſtare debeat aut alij hoc officiū delegare: quia illud conſtitutionis edictum ubi clerici iurare prohibentur: a Marco auguſto de conſtantinopolitanis clericis promulgatum fuiſſe uidetur idcirco ad alios non creditur pertinere. ❡ Ut ergo dubietas iſta auferatur ſecundum deciſionē filij noſtri. h. quondam imperatoris: cuius ſunt uerba[e] hec: eius itaqȝ interpretationē corroboramus: ⁊ diui. Marci[f] cōſtitutionem ita interpretari debere decernimus: ut ad omnium[g] eccleſiarum clericos generaliter pertinere iudicetur. Nam cum imperator Juſtinianuſ decreuerit ut canones patrum uim legum[h] habere oporteat: ⁊ in nonnullis patrum canonibus[i] reperiatur: ut clerici omnino iurarī nō audeāt: dignū eſt: ut totus clericalis ordo a iuramento calū. preſtādo ſit imunis. Preterea ſtatuti pricipis[k] tenor talis eſſe dinoſcif. Nos[l] itaqȝ diuine ⁊ hūane legiſ intentione ſeruata decernimꝰ ⁊ iperiali auctoritate irretractabiliter diffinimꝰ: ut nō epūs: non preſbyter: nō cuiuſcunqȝ ordinis clericus. non abbas: non aliquis monachus uel ſanctimonialis i cā quacūqȝ ſeu cōtrouerſia crimiali[m] ſiue ciuili iuſiurādum ꝯpellaf qua

a ❡ Inherētes grauiores queſtioneſ que dicantur maiores cauſe. dictum eſt. ē. de of. lega. quod tranſlationem.

b ❡ Legibus. C. de epiſ. ⁊ cleri. cum clericis. ꝟ. ꝙ ſi lis.

c ❡ Principales. C. eo. titu. auten. principales.

d ❡ Calumnie iuramentum. In iuramēto calumnie qnqȝ capitula continētur. ſcilicꝫ ꝙ credat ſe bonam cauſā habere. interrogatus nō negabit quod uerūȝ eſſe credit. nec vtetur ſcienter falſa probatione. ⁊ ꝙ dilationem non petat in fraudem. nec dedit nec dabit nec promiſit nec ꝓmittet aliquid pro hac cauſa: niſi illis perſonis quibus leges dare permittūt. C. eo. tit. l. ij. circa principiū. ⁊ auten. principales. ⁊ in auten. ut litigan. iurent. in princi. colla. ix. vnde verſus. Illud iuretur: ꝙ lis ſibi iuſta videī. Et ſi queretur: verum nō inficietur. Nil promittetur: nec falſa probatio detur. Ut lis tardetur dilatio nulla petetur.

e ❡ Verba ſunt. Ab illo loco legibus itaqȝ vſqȝ ad illum locum verum cum et cetera. exceptis predictis. ſcilicet ſecunduȝ etiam uſqȝ ibi corroboramus.

f ❡ Diui Marci. C. de epiſ. ⁊ cle. cū clericis. ꝟ. ꝙ ſi lis.

g ❡ Ad omniū eccleſiarum. Arg. quod vni cōceditur ad cōſequentiam trahi poteſt a ceteris. ⁊ quod vni conceditur nulli eſt denegādum. xvi. q. i. predicator. ⁊. v. diſt. ad eius vero. in fi. de conſe. diſt. iiij. proprie. l. diſt. ⁊ purgabit. C. de fideicom. l. penult. Arg. contra xvi. q. i. hinc etiam. ⁊. vij. q. i. penſti. Solutio. quod vni iure cōmuni conceditur trahi poteſt ab alijs in exemplum ⁊ nulli debet denegari. v. diſt. ad eius vero. quod vero per priuilegium alicui cōceditur nō extenditur ad alios. ⁊ ſic intelligitur. xvi. q. i. hinc etiam. ⁊. xvi. q. ij. non exemplo. ⁊. ff. de cōſti. princi. l. i.

h ❡ Uim legum. in autē. de eccle. ti. in prin. colla. ix. ⁊ in auī. ut de. apud ꝓpri. epiſ. §. illud. colla. vi.

i ❡ Canonibus. xxij. q. i. in nouo. ⁊. ĵ. de iureiur. ⁊ ſi chriſtus. ⁊. ij. q. v. ſi quis preſbyter. xxij. q. v. c. vlti.

k ❡ Principis. ſ. henrici.

l ❡ Nos. ſ. henricus.

m ❡ Seu criminali. Hic colligitur ꝙ in criminali cauſa iuramentū de calumnia ſit preſtandum. arg. C. eo. tit. l. i. vbi dicitur ꝙ in omnibus cauſis vbi probatio requiritur eſt iuranduȝ de calumnia. ut C. de fi. inſtru. l. vlti. ꝟ. ſancimus. Arg. contra. inſti. de publi. iudi. in prin. ⁊. ff. de bo. eo qui mor. ſibi conſci. l. i. Sed contra. iſta non obſtant. quia magna differentia ⁊ diuerſitas eoruȝ eſt in inſtituendis ⁊ et exercendis huiuſmodi cauſis. nam ſecundū hoc nec lis cōteſtareī nec libellus daretur in cauſa criminali. ſed omnino aliter ꝙ ciuiliter deberet tractari. Item nō valet cauſa quam quidaȝ aſſignant ꝙ in criminali tranſigere liceat. Et ideo iuramentum de calumnia nō exigitur. nam ſacramentū de calumnia tranſactionē nō excludit nec ab ea excluditur. quia quāuis licitum ſit reo trāſigere nō tamē ſequitur ꝙ liceat ei falſa inſtantia vti. nam ideȝ diceres ſecundū hoc in pecuniaria cauſa. ſimiliter ſoluiī illud. ff. de bo. eorū qui. mor. l. i. vbi diciī ꝙ in cauſa ſanguinis licitū eſt cuilibet aduer

ſariū ſuū corrumpere. ⁊ ita licitum eſt ei mentiri. Dominus azo. eſt in hac ſententia: ꝙ in cauſa criminali de calumnia ſit iurandū ⁊ inducebat hanc decretalem pro ſe. Sed qualiter clericus poteſt hoc iuramentū alijs delegare in cauſa ciuili ſiue criminali: contra illa iura que dicunt ꝙ principales perſone debent hoc iuramentū preſtare. ⁊ contra illa que dicunt: ꝙ in cauſa criminali nō interuenit procurator. Dicas ꝙ forte quandoqȝ obtinuit quod hic dicit. ut clerici: etiam in cauſa ꝓpria hoc iuramētum poſſent alij delegare. et hoc in fauorem ipſoꝝ cōceſſuȝ eſt. Sed hodie hoc nō obſeruatur imo quilibet in cauſa propria perſonaliter iurare debet. ut. j. eo. ceterum. et C. eo. tit. autē. principales. ⁊ ſic obtinet de iure ⁊ de ꝯſuetudine. ⁊ ſic nō tenet quod hic dicit quātum ad ꝓprias cauſas clericorum quecunqȝ ſit cauſa ⁊ reſtringit̄ tantum qḋ dicit hic ad cauſas eccleſiaruȝ. Et hoc ſatis patet per litteram illaȝ que ſequitur. vbi dic̄ ſi eccleſie ſue nouerit expedire. ⁊ ſic nō habet locum quod obijcitur. et etiam clericꝰ ⁊ prelatus eccleſie: ſi in propria perſona voluerit litigare in cauſa eccleſie preſtat hoc iuramentū. j. eo. c. vlti. tamen ſi in cauſa eccleſie voluerit deferre alij hoc iuramentum non cōpellitur ſubire hoc iuramentū ut hic dicit. ⁊. j. eo. imperatoꝝ.

n ¶ Defenſoribus. i. ſindicis uel actoribus aut ꝓcuratoribus. licet nomina ſint diuerſa officium tamē eſt idem. vnde ſufficit ſiue dicatur: ꝯſtituimus talem ſindicum, ꝓcuratorem ſiue actorē ad cauſam talem. ṡ. de procu. petitio. ⁊ iſte perſone in cauſis vniuerſitatis ſiue collegij de calumnia iurant. j. eo. in pertractandis. ⁊. c. imperatoꝝ. ⁊. c. vlti. ut hic patet.

o ¶ Inconſulto ro. pon. Iſtud difficile videtur ut epiſcopus ꝓpter hoc debeat requirere ro. pon. ſed hoc nō ſeruatur. vnde ſi epiſcopꝰ litigat in propria perſona ipſemet preſtat iuramentū de calumnia. nec eſt neceſſe requirere papam. j. eo. c. vlti. clericus facilius poteſt requirere epiſcopū. vnde tenetur primo requirere ipſum. contrarium tamē ſepe cōtingit. ſed iudiciū propterea nō viciatur. Et eſt ar. hic ex eo ꝙ clericus iurare nō poteſt ſine licentia ſui epiſcopi ꝙ nō poteſt in iudicem nō ſuum cōſentire. de hoc traditur. ṡ. de fo. compe. ſi diligenti. ⁊. c. ſignificaſti. ⁊. xi. q. i. inolita. ⁊. c. placuit.

a ¶ Litteras. rebus ſpiritualibus. Quedaȝ cauſe dicuntur ſpirituales ut hic patet. uel ſpiritualibus annexe. ut cauſa iuriſpatronatus. ut. ṡ. de indi. quāto. ⁊ in iſtis nō iuratur de calumnia ut hic patet. ſed de veritate dicenda. ṡ. de elec. dudum. ij. ⁊. j. de iureiu. ex litteris. quia aliter iudex veritatē de facili non poſſet quā tenet inquirere. xxx. q. v. iudicantem. xxiij. q. viij. occidit. C. de eden. l. ij. ⁊ C. de procu. l. vlti. Sed certe fortius videret̄ iurandū de calumnia in hmōi ſpiritualibus cauſis ꝙ̄ in ciuilibus. quia grauius eſt periculū ſi calūnioſe in ſpiritualibus quis litiget. ⁊ ideo debet iurari ꝙ calumnioſe nihil faciet. quia circa maiora maius periculū vertitur ⁊ ideo cautius eſt agendū. vij. q. ij. c. vlti. ⁊. xlij. di. quieſcamus. ⁊. ff. ad carbo. l. i. §. ij. licet ſeruetur quod dicitur hic: honeſtius eſſet ut de calūnia iuraretur ratione premiſſa. Quedaȝ vero cauſe ſunt mere ciuiles. utputa cum agitur rei vendicatione uel pecuniaria cauſa ṡ. de libel. o. c. penul. ⁊ vlti. Alia eſt criminalis vbi agitur directe ḋ crimine. ⁊ debet ſe obligare ad talionem. j. de accu. veniens. ⁊. c. ſuper his. ⁊ in iſtis iuratur de calumnia. ṡ. eo. c. i. multo fortius iurar̄ deberet in ſpiritualibus ꝙ̄ in criminalibus. Alie ſunt mixte. ut cuȝ agitur de crimine ciuiliter. ṡ. de procu. tue. hec probant̄. xiiij. q. ij. ſuper prudentia. xi. q. iij. placuit. xvi. q. i. frater noſter. Et nota ꝙ licet in cauſis ſpiritualibus de calumnia nō iuretur. tamē ſi agatur poſſeſſorio pro re ſpirituali iuratur de calumnia. arg. j. de reſti. ſp. litteras. Item licet nō in actionibus. tn̄ in exceptionibus poſitis in re ſpirituali iuratur de calumnia. ṡ. de elec. cū dilectus. j. de teſti. preſentium. ⁊. j. de excep. paſtoralis. arg. ad hoc. j. de accu. cū dilectuſ.

liber ratione ſubire: ſed alijs idoneis defenſoribus[n]: ſi expedire eccleſie ſue nouerint: huiuſmodi officium liceat delegare. Uerum cuȝ hac moderatione ut epiſcopus inconſulto[o] ro. pon. uel quiſqȝ clericus incōſulto prelato ſuo minime iurare audeat. ¶ Omnibus autē epiſcopiſ ⁊ uniuerſo clero ita cuſtodire hoc debere mandamus: ut ſi quis i illa ꝯmiſerit: ueniā ſibi deinceps nouerit denegari. ¶ Idem ordinatori ec. ſubdi. ⁊ magiſtro oī bono.

Litteras: ⁊ infra. Sane ro. ec. in his caſibus i quibus de eccleſijs decimis ⁊ rbus ſpūalibus[a] tantum agitur iuramentum calumnie nec dare nec recipere cōſueuit eo ꝙ tales cauſe non ex legum diſtrictione[b]: ſed ex canonum equitate finem debitum ſortiuntur: canones autem iuramentum calumnie i huiuſmodi cauſis nulli prorſus i dicunt: unde contentione de iuramento calumnie preſtanda admiſſa ad ulteriora diſcretio noſtra procedat.

Eugenius papa.

In pertractādis[c] cauſis ſacramētuȝ calumnie nō paſſiȝ precipimꝰ exhiberi: ſed cāc ⁊ pricipaliū ꝑſonaꝝ qualitate inſpecta: quādoqȝ ꝑ ipſas principales[d] ꝑſonas: quādoqȝ ꝑ economos[e] qui cām oino non neſciāt[f]: in aīam iurāns[g] illud precipimus preſtari.

¶ Idem magal. ⁊ neumaſeñ. epis.

Imperatoꝝ: ⁊ infra. Accepimus ꝙ ab abbate ⁊ fratribus clare uallis. ſicut ab alijs exigitur calūnie iuramentum: ad quod faciendū eos cogere non debemus[h] ſed ne aliena iura uideantur huiuſmodi occaſione illicite detinere: ⁊ ipſi a cauſa ſua decidant[i] ſi ex pte ipſorum predictum iuramentuȝ cuȝ res poſtulauerit: nō fuerit preſtitū eiſdem precipimus ut in ſuo mōaſterio economum[k] ſtatuāt: qui pro eis petere ⁊ accipere atqȝ iuramētum de calumnia cuȝ neceſſe fuerit ualeat exhibere: ⁊ infra. Tu uero frater neumaſeñ. epiſcope economū idoneum[l] ſtatuas: qui in tali officio conueniens ipſi monaſterio uideatur.

Lucius. iij. elieneñ. epiſcopo ⁊ archidiacono. norwiceñ.

Ceteꝝ[m] qꝛ nouis morbꝭ[n] noua conuenit antidota preparari: mādamꝰ: quatenꝰ in cā que inter r. clericum de ſancto albano. ⁊. i. ⁊ f. cañ. lōdoñ. uertitur ad ueritatē[o] eliciēdā ap. ceſ. preſtari faciatis ab utraqȝ pte[p] calūnie iuramētū ꝯſuetudine que legi eſt cōtraria[q] nō obſtāte. ¶ Idem. iij. epō. placeñ.

b ¶ Diſtrictione. ṡ. de iudi. dilecti. ⁊. j. de do. ⁊ cōtu. c. i. xxvij. q. ij. ſunt qui dicunt.

c ¶ In pertractandis. nō paſſim. quia nō in ſpiritualibus. ṡ. c. proxi.

d ¶ Principales. ṡ. eo. c. i. ⁊. j. eo. ceterum. b.

e ¶ Economos. ṡ. eo. c. i.

f ¶ Neſciāt. aliter eni auceps ſubiret periurium quod facere nō debet. ff. de in lit̄. iurā. videamus. ⁊. ff. rerū ammo. marcellus. ⁊. §. qui rerum.

g ¶ In animaȝ iurantis. ⁊ ita ſindicus collegij ſiue vniuerſitatis iurat in propriam animam. ſic ⁊ tutores et curatores cum habeant legittimaȝ adminiſtrationem. C. e. l. ij. §. ſin autem. uel dignitas. ſecus eſt in procuratore qui nō iurat ſed dominus principalis. C. eo. ti. l. ij. §. ſin autem. affuerit altutra pars. ⁊ i aut. ibi poſita principales.

h ¶ Imperatorū. cogere nō debemus. Sed videtur ꝙ abbas potius eſſet cōpellēdus. uel etiam alij quibus cura monaſterij cōmiſſa eſt. ff. ad muni. municeps. quia huiuſmodi perſone intelligunt̄ ſcire veritateȝ ut ibi dicit̄. ff. de cōdi ⁊ demō. municipibuſ C. eo. ti. l. ij. §. ḣ etiam. in fi. ⁊ ideo tales inſtituendi ſunt. qui veritatem ſciant. ṡ. e. c. ꝓxi. ſic etiam cōtingit in procuratoribus. C. de procu. l. vlt. ſed aliud eſt in collegijs illis ſecularibus. uel eſt ſpeciale priuilegiū clericoꝝ.

i ¶ Decidant. qui enim de calūnia iurare nō vult. ſi eſt actor cadit a cauſa ⁊ reus habetur pro confeſſo ut hic. ⁊. j. c. vlti. §. pena. ⁊. C. eo. ti. l. ij. §. quod ſi actor. ⁊. §. ſequenti.

k ¶ Economū. Economus eſt cui res eccleſiaſtica gubernanda mandat̄. lxxix. di. qꝛ in quibuſdā. ⁊. c. volumus. ⁊ ideȝ eſt economus qḋ ſindicus ſiue ꝓcurator uel actor in cauſa vniuerſitatis ſiue collegij de quo habes. ix. q. iij. cū ſimus. ⁊. v. q. iij. quia epiſcopi. ⁊. ṡ. de ſindi. c. vno. ⁊ iſte economus auctoritate epi ordinari debet. C. de epiſ. ⁊ cleri. oēs. §. nihilominus. ⁊ hic in fi. ⁊ iſte iurabit de calūnia ſiue ſit reus ſiue actor. ſi monachi hoc nō faciant tunc eps hoc facere debet ut hic dicit. ⁊ ſi eps in rebus ſui epatus hoc neglexerit tūc archieps ſibi economū cōſtituet. ix. q. iij. cū ſimus.

l ¶ Idoneū. idoneus ē dūmodo cām oino nō ignoret. ṡ. ti. ꝓxi. ⁊ ſi ſit bone fame. alias infamis ⁊ ſuſpectus eſſe nō debet. v. q. iij. qꝛ epi. ⁊. iij. q. vij. c. i. ⁊. c. infames. Contrariū tn̄ dicit lex ꝙ ꝓcurator propter infamiaȝ nō repellitur. inſti. de excep. §. vlti. Hic habes ꝙ de auctoritate epi ſindicus ꝯſtitui debet: in eccleſijs ſibi ſubditis. Et dic ſtatuas. i. auctoritatē preſtes.

m ¶ Ceterū. hec eſt pars illius. j. de fideiuſ. peruenit.

n ¶ Nouis morbis. nā experimenta morboꝝ cogūt nos inuenire multas medicinas. l. di. ut cōſtitueret̄. ⁊ que medicamenta morbis exhibent hec iura negocijs. in aut̄. ḣ conſtit. que innouat con. in prin. col. viij. ⁊ que de nouo emergunt nouo auxilio indigent. ff. de inter. act. de etate. §. ex cauſa. ⁊. ff. ut in poſ. le. plane. ⁊ nouis rebus nouū remedium eſt adhibendum. ff. de ven. inſpi. l. i. in prin.

o ¶ Ad vitatē. hec ē pcipua cā q̄re iuramētū illud pſtat̄ ut vitas eliciat̄. j. ḋ iuriu. ex lris. ſcḋa ut tiore iuramēti ꝯtētioſa litigātū iſtātia ꝯpeſcat̄. C. e. ti. l. i.

p ¶ Ab vtraqȝ parte. vtraqȝ pars ꝑncipalis dn̄s. ſ. iſtud iuramētū preſtare debet. ṡ. e. in pertractandis. Sȝ pone ꝙ aliquis litigat per procuratorē ⁊ dominus qui cōſtituit ꝓcuratorē eſt longe remotus. puta vltra mare uel in alia peregrinatione quid erit in hoc caſu cū iſte ꝓcurator de calūnia iurare nō poſſit? In caſu illo debet citari curator bonis ⁊ ille iurabit de calūnia. ff. de cur. bo. dan. l. i. ⁊. ij. Contra vr̄. ṡ. e. c. i. ubi dicit̄ ꝙ clerici ḣ iuramentū debent alijs delegare. ⁊ hic dicit̄ ꝙ iurent nō eſt ꝯtra qꝛ ibi loquit̄ de cāis collegij ſiue vniuerſitatis. hic de cauſa ꝓpria ſingularis clerici.

q ¶ Que legi eſt ꝯtraria. Nō ꝙ cōſuetudo que cōtra legē eſt nō eſt ſeruanda.

⁊ hec cõſuetudo eſt cõtra legem quã habes. C.e.ti.l.i. ⁊.ij. ⁊ cõtra canones: qui iuramentũ admittũt.ij.q.v.c.i.⁊.ij. ⁊ ꝯtria decretalibꝰ de ti.iſto.b.

r Cum cãm per ꝓcuratorẽ. Hic patet ꝙ collegiũ ſiue vniuerſitas poteſt cõſtituere ꝓcuratorẽ.⁊ eſt expreſſum.s.de procu.quia in cauſis.⁊.c.petitio.⁊ canon etiã omnes adminiſtratores generali verbo ꝓcuratores appellat.i.q.iij.ſaluator.⁊ lex dicit ꝙ monaſteriũ ſe defendere debet per ꝓcuratorem.in auten.de ſanct.epiſ.§. ſi vero epiſcopi.in fi.colla.ix.⁊ ita tam iure canonico ꝙ ciuili collegium ſiue vniuerſitas cõſtituit procuratorẽ.de hoc dixi.s. de ꝓcur.petitio. ⁊ talis ꝓcurator de calumnia iurabit.ut hic dicitur.⁊.s.eo.in pertractandis. ⁊.c.imperator. Sʒ cũ iuramentuʒ de calumnia ſit de credulitate ut ſecundũ ꝙ credit ⁊ eſtimat debeat reſpondere.C.e.l.ij.⁊.§.i.numquid põt petere tempus ad deliberandũ ſuper eo de quo interrogatur? Et videt̃ ꝙ non quia aut credit aut nõ credit illud ſuper quo interrogatur Et ita ſtati põt ⁊ debet reſpõdere.credo uel nõ credo.nec põt dicere dubito.ſʒ in ſacramento de veritate dicẽda poteſt dubitar̃.vnde habebit inducias ad deliberandũ ſi dicat ſe dubitare.ff.de inter.act. qui interrogatur. C.de iure deli.ſi curatoris.⁊.ff. de iure iu.l.iuſiurandũ.i.rñſo.⁊ etiã ubi de calumnia iurat̃ datur tempus ad deliberanduʒ Sed ſi excõicatus cõueniatur. nũquid preſtabit hoc iuramentũ? vidtur ꝙ nõ.q2 nõ eſt ei licituʒ ingredi ſacramẽta.ergo nec tangere ea.v.di. ad eius vero. ⁊ quibus reliq̃ ſacramenta negant̃. quomõ vnũ genus ſacramenti eis cõceditur. ut.xcv.di.illud. Dico ꝙ bene debet preſtare iuramentũ nõ obſtãte excõicatione.arg.j.de ſen.excõ.a nobis.⁊.c.cũ deſideres.i.rñſo. vbi iuramentũ excõicati nõ admittitur anteꝙ̃ abſoluat̃. Preterea cũ poſſit ⁊ debeat in iudicio reſpõdere omnia licet eis ſine quibus cauſa expediri nõ põt.arg.s.de offi.dele.preterea.⁊.ff.de iuriſ.om.iu.l.ij.⁊ eſt expreſſum. ar. j.de excep.cum inter.alioquin in poteſtate ſua eſſet etiã reſpõdere uel nõ reſpõdere.⁊ ſic reportaret ꝯmodũ de ſua malicia qḋ eẽ nõ dʒ.j.de ſen.ex.ſi ve.

ſ Alterã.per hᷓ facta eſt litis ꝯteſta.s.de elec.dudũ.ij.⁊.s.de li. ꝯteſt.c.vno

t Reſponſiõibꝰ.oĩa q̃ i iudicio fiũt ſũt redigẽda in ſcriptis.j.de ꝓba.quoniã ꝯ falſã.q̃dã vo interrogatiões faciẽde ſunt añ litis ꝯteſt.q̃ nõ debẽt omitti añ litis ꝯteſta. reus debet interrogari an poſſideat reʒ que petit̃ ab eo ⁊ ꝓ qua parte.uel ſi deſijt dolo poſſidere.ff.de inter.act.qui ſeruũ.§. qui in iure.ff.de rei ven. qui petitorio.⁊ ſi quis reſpondeat ſe nõ poſſidere cũ ipſe poſſideat ſi actor hoc probauerit res auferenda eſt illi ⁊ debet dari actori.q̃uis nõ probet rem ſuã eſſe.ff.de rei ven.l.vlti. alias eſt pe.hec interrogatio omitti non debet ne iudiciũ deluſoriũ ſit.j.ut.li.pen.eccleſia ſancte marie. Et alie interrogationes plures faciende ſunt.puta an ſit heres uel quota ex parte ſit heres.⁊ an in poteſtate ſeruũ habeat cuius nomine noxali iudicio agit̃. Item an quadrupes qui damnũ dedit ſit eius. Iteʒ an ex teſtamẽto ſit heres. Itẽ an edes ſit ſua ex qua damnũ timet̃.que colligunt̃.ff.de inter.ac.qui interrogatur.⁊.l.ſi quis in iure.⁊.l.ſi fideiuſſor.§.illud.⁊.l.defenſor.§.vlt.⁊.l.nõ alienũ. Item ꝙ reſpondeat cuius etatis ſit reus. ſi de ea dubitat̃.ff.e.de etate. Itẽ q̃cũqʒ ⁊ añ litis ꝯteſt.⁊ poſt litis ꝯteſt. vbicũqʒ eq̃tas mouet iudicẽ dʒ iterrogare.ff.e.vbicunqʒ.⁊.xxx.q.v.iudicantẽ. pars ad interrogatiõeʒ aduerſarij reſpondere nõ cogit̃.tñ ſi reſponderit tenet reſponſio.ff.eo.ſi ſine.⁊.j.de do.⁊.contu.ꝓut.⁊ certũ debet reſpondere.ff.e.de eta.§.nihil.

a Cum in cauſa.per illũ quidem.iſtud regulare eſt.s.c.ꝓx.⁊.c.in pertractandis.⁊.c.imperator.⁊.s.e.c.i.

b Per te ipſum.ex quo aſſumpſit officiũ in ſe debet iurare de calũnia.cũ ſit acceſſoriũ ſine quo nõ poteſt cauſa expediri.arg.s. de of.dele.preterea.⁊.c. prudentiã.⁊ in hoc ei defert̃.q2 non tangit ſacra.ſicut ⁊ in teſtimonio.xi.q.i. imperator.⁊.C.de epiſ.⁊ cler.aut̃.ſi iudex.⁊ in autẽ.de ſanctiſ.epiſ.§.nulli vero.colla.ix.⁊.ij.q.v.qua de cauſa.quandoqʒ tamẽ tãgit ſacra.i.q.vij.quotiens.⁊.C.de ſanct.epiſ.autẽ.ſed iudex. Sed contra.s.eo.c.i.ybi dicitur ꝙ epiſcopus iurar̃ nõ debet ſed alijs hoc officium delegare. nõ eſt cõtra.quia nõ dicitur ibi ꝙ nõ debeat iurare ſed dicitur ꝙ nõ debeat compelli ut ibi dicitur.

c Pena vero.ſic.s.e.imperator. ⁊.C.eo.ti.l.ij.⁊ in autẽ. ut litig. iu.in exor.lit.§.ſi autem.in fi.colla.ix.vnde ſumptus eſt.§.iſte. Sic actor qui nõ vult iurare cadet a cauſa. Sed nunquid ipſo iure an per ſententiam. Dicas ꝙ per ſententiaʒ iudicis. quia iudex ꝓcedit cõtra illum ac ſi nihil probaſſet reum abſoluendo.⁊ eodẽ modo de reo. C.e. aut̃. ꝑncipales.i ſi.

Cum cauſam que inter rauennaten̄. archiepiſcopũ ⁊ commune fauentinũ ſuper villa luci ac quibuſdaʒ alijs uertitur delegatis iudicibus duxerimus committendam: ⁊ idem in negocio minime ꝓceſſiſſent: nos partibus dedimus in mandatis: ut pro ipſa cauſa noſtro ſe cõſpectui preſentarent: quorum procuratoribus cuʒ inſtrumẽtis de rato in noſtra preſentia conſtitutis petitionem ipſius archiepiſcopi per procuratorem eius fecimus exhiberi: ⁊ ad eam partem alteraʒ reſpondere: ac interrogationibus ⁊ reſpõſionibus redactis ĩ ſcriptis ⁊ lite coram nobis pleniſſime conteſtata fecimus calumnie iuramentum ab ipſis procuratoribus utriqʒ preſtari.

Greg.ix.epõ beluacen̄.

Cum in cauſa pecuniaria quã inter te ⁊.r.mota eſſe propoſnis: non per te ſed per ſyndicũ uel actorem elegeris litigar̃: per illũ quideʒ preſtandũ erit calumnie iuramentuʒ: quod ſi per teipſum ꝓpoſitis tantũ: ſed non tactis euangelijs ſicut in dicendo teſtimonio a te uidetur huiuſmodi iuramẽtuʒ exhibenduʒ: ⁊ infra. Pena uero recuſantiſ hoc iuramentũ cum preſtandũ fuerit: eſt ut actor ab inſtituta cadat actiõe: reus haberi debeat pro confeſſo.

De dilationibus.

Alex.iij.cant.⁊ vuigorien̄.epiſcopis.

Dilecti filij abbas ⁊ monachi de.b.nobis inſinuare curarunt: ꝙ cuʒ cãm que uertitur inter ipſos ⁊ monialeſ de leden̄. ſuper eccleſia de alten̄. decano ⁊ archid. lincoñ. cõmiſerimus terminãdã ipſi timẽtes ſe a iudicibus aggrauari: eo ꝙ ad primã citationẽ terminũ ſibi nimis breuẽ ⁊ ꝑemptorium ſtatuerũt ad nr̃am audiẽtiã duxerint appellãdũ: ⁊ infra. Quia vo nõ ſpectat ad iuris ordinem diẽ ꝑemptorium maxime cuʒ de rebus eccleſiaſticis agitur: niſi forte neceſſitate urgẽte taliter maturare: mãdamus: quatenus ſi eſt ita: reuocato in irritum ſi quid inueneritis poſt appellatiõem huiuſmodi attentatũ in cã iuxta prioruʒ ⁊ cetera.

Celeſtinus tertius.

Preterea adiecisti: ꝙ cuʒ cauſe tibi a ſe.ap.delegãtur ⁊ ĩ litteris citatorijs reſcriptũ apoſtolicum inſeris: ut eo uiſo deliberare ualeat qui ab altero cõuenitur: ⁊ ĩfra. Quia igitur quid agendũ ſit ĩ hoc caſu deſideras edoceri taliter tibi reſpõdemꝰ: ꝙ reo ad iudiciuʒ legittime ꝯuocato ſi ex reſcripto ſibi trãſmiſſo pleneꝰ potuit iſtrui ſup eo de quo ĩ iudicio ꝯuenit̃. ĩducie deliberatorie nõ ſũt ulteriꝰ idagã de ſʒ ꝓcedẽdũ potiꝰ ẽ ad exaĩatiõnẽ cãe: ⁊ finẽ ei debitũ ĩponendũ.

Hono.iij.ferentino epõ.

d Dilecti filij. nimis breuem. Sed quẽ terminũ dicis nimis breuem cum hic nõ exprimatur quot dierũ terminũ iudiceſ ſtatuerũt. hoc relinquo arbitrio iudicis inſpecta qualitate negocij ⁊ locoruʒ diſtantia.j.de app. cum ſit romana.

e Peremptorium quod eſſe nõ debet imo tribus edictis uel vno peremptorio quod ꝯtinere debet tãtũ tẽpus quãtum tria edicta.xxiij.q.iij. de illicita. circa mediũ.vſ.quicunqʒ. ⁊ in autẽ.de litig.§.ſi vero caſu. coll.viij.⁊.ff.de re iudi.contumacia.⁊ ff.de iudi. ad peremptoriũ.⁊.l.nõnũꝙ̃. vnde q2 nimis breuem terminum ſtatuerũt iuſta fuit cã appellandi.ex cauſa tamẽ peremptorium iſtud poteſt moderari ſicut iudex viderit expedire.ff.de iudi. nõnunꝙ̃.⁊.s.de offi.dele.cõſuluit. circa fi. ⁊ hic. v̄.niſi forte. ſicut tempus quod datur cõdemnatis arbitrariuʒ eſt.j. de re iudi.quod ad conſultationẽ.⁊.ff.de re iudi.l.ij.ſic ⁊ tempus appellationis poteſt moderare iudex.j.de ap. cũ ſit romana.⁊.c.cum ſpeciali. ⁊ qui ex cauſa nimis breuem terminũ peremptoriũ ſtatuerit exprimere debet cauſam in citatione ut pars illa cauſam nõ habeat appellãdi. s.de in integ.reſti.tum ex lr̃is.in fi.

f Preterea deliberare valeat.ſi.iij.q.iij.offerat̃.⁊.in auten.de litig.§.omnem.colla.viij.b.

g Plene potuit.q2 in lr̃is ꝯtinet̃ quid velit petere et cã petendi.et qualit̃ agere velit ⁊ res aperte ſpecificant̃ qḋ facere debʒ qui aliq̃d petit.s.de libel.ob.c.ij.⁊.iij.vbi de hoc.⁊.ff.de rei ven.ſi in rẽ.ſʒ raro ꝯtingit per lr̃as pape oĩa ſic ſpecificent̃.ſic ⁊ in criali debʒ apponi in lr̃is citatorijs quicq̃d reo obijcit̃ ut paratus veniat.v.q.i.ſi p̄mates. Quidã vero ad cautelã in fine citationis apponũt libellum actoris ut ſic plene deliberare poſſit. Et ſi tũc per lr̃as uel libellum plene inſtrui potuit nõ debet alias inducias deliberatorias hr̃e. q2 potuit plene eẽ inſtructꝰ.niſi forte ad querendũ aduocatũ ⁊ cõſilia amicorum.iij.q.iij.de inducijs.⁊.ff.qui.ex cau.ma.l.ab hoſtibus.§.ſʒ qḋ ſimplicit̃.ſed in hᷓ caſu cũ ad libellũ debeat rñdere.de ipſo facto nõ dabunt̃ inducie ad q̃rendũ aduocatũ.ar.s.de iudi.paſtoralis.q2 per factũ ipm de quo agit̃ debet ſcire vtrũ verũ ſit qḋ ab eo petitur uel nõ.alias eni dilatio ſemꝑ danda eſt ei qui vocat̃ ad iudiciũ.iij.q.iij.offerat̃.ſed actori dilatio ab initio dari nõ debet.q2 inſtructus venire potuit.iij.q.iij.ſpaciũ.v̄.ei autẽ. Item dant̃ dilationes gr̃a teſtiũ uel inſtrumentorum.q̃qʒ ſm̃ diſtinctionẽ illius.l. C.e.l.i.⁊.iij q.iij.§.ſpaciũ.dilationes iſte hodie vident̃ arbitrarie.ut iudex ꝯſiderata locorum diſtantia ⁊ tpis q̃litate inducias ꝯcedat.ar.j.de ap.cũ ſit romana.⁊.c.cũ ſpeciali.ultra mediũ.⁊.j.de re iudi.qḋ ad ꝯſultationẽ.niſi forte illis de q̃bus dr̃.iij.q.iij.§.ſpaciũ.⁊.C.e.l.i. In illis inducijs nõ dʒ iudex maiorẽ dilationẽ dare.ſʒ illas bene põt abbre

niare ut ex illa lřa pꝫ. In pecuniarijs cāis tātū vna dilatio dꝫ dari. ⁊ illa ſine cauſe ꝯgnitiōe. ſcđa uel tertia dāda nō eſt niſi cā ꝯgnita. ff.e.l.vl.⁊.l.orone. In criali danť duo actori. tres reo. ff.e.l.vl.⁊ dilatio dari dꝫ iudice ſedēte ꝓ tribunali ⁊ vtraqꝫ pte pn̄te ⁊ cā ꝯgnita de plano uel ſemiplene. iij.q.iij.§.ſpaciū.v̄.a iudice. ⁊ data dilatiōe iudicis officiū ꝯquieſcit donec tps dilatōis effluxerit. C. e. ſiue pars. et. j. de ap. ſignificāte. Itē iudex dꝫ dare dilatiōné qnqꝫ ad malicium rei ꝯuincēdā. j. de do. ⁊ ꝯtu. ꝑnt. ⁊ c. cū olim. v̄. volētes. Itē pōt facere grāz etiā poſt ꝑemptoriū. ſ. de of. dele. cōſuluit. vltra mediū.

a Litterę tue tribus annis. et vltra. Si qs nō ſoluit penſioné rei eccleſiaſtice in emphiteoſim date ꝑ biēniū cadit a iure ſuo x.q.ij.§. h̾ ius porrectū. v̄. q̄ rē hmōi. ⁊. j. de loca. c. pe. et vl. hodie v̄o pōt emphiteota purgare morā ſi celeri reſtitutōe ſibi ꝓſpexerit ut in dictis decr. in re ꝑuati requiritur trienniū. C. de iure emphi. l. ij. Idē ē ſi colonus ceſſauerit in ſolutione penſionis ꝑ bienniū in re ſibi locata. ff. locati quero. §. inter locatoré. ⁊ h̾ cū ad longū tps fuit locatio facta. ꝓ re fiſci ſimiliter cadit a iuř ſuo ff. de pub. vec. l. vectigalia. §. ñ ſolutis tñ ſine auctoritate ꝑncipiſ agri publici reuocari a curatore fiſci nō poſſunt qui perpetuo locati ſūt ff. de pub. ⁊ vect. cōté ferro. §. agri. hec aūt adiectio ⁊ vltra niſi aliť exprimeretur ad modicū tps refeř. ff. de v̄b. ſig. hec adiectio. ⁊ licet per hanc adiectiōꝫ vltra nō ꝯſtet d̾ certa quātitate tpis nil nocet quantū ad iudicēꝫ ⁊ reū q̄ certe ſunt per h̾ qd̾ dixit per trienniū qd̾ tēpus ſufficit ad ꝯdēnatioņé. qd̾ patet ꝑ iura ꝑ̄dicta. vñ ſuperflue additū fuit. ⁊ vltra. ⁊ ꝓ nihilo petebať determiatio illꝰ quātū ad rei reſtitutioņé. vñ nō debuit eis dare tps vlteriꝰ ad deliberādū q̄ plene potuit inſtrui per libellū primū ſine vlla adiectione. ſ. c. ꝓ xi. Si v̄o penſio tantū ſubtracta petereť q̄ diceretur nō ſoluta tribus annis ⁊ vltra. tunc bñ petereť ut determinareť illud vltra. q̄ q̄tuꝫ ad illud tps nō potuit deliberare reus ꝑ primū libellū. ⁊ iō facta expꝛeſſione illꝰ tpis dꝫ hr̄e inducias ad deliberandū. ff. de teſta. heredes palā. §. qd̾ v̄o quis. ſi ꝑ primū libellū deliberare nō potuiſſet. ſꝫ hoc ſatis potuit deliberare. iij. q. iij. offerať. de h̾ dixi. ſ. de lib. ob. c. pe. ⁊ ſic pꝫ q̄ vbi quis plene pōt inſtrui per primū libellū lꝫ aliqd addať qd̾ nō mutet naturā negocij nō habebit nouas inducias. b.

b Procedas. ⁊ ita qñ appellatio fruſtratoria eſt remittiť ad euꝫ a quo appellauit. j. de appel. cum in eccleſia. ⁊. c. ut debitus. ⁊ in expenſis debet cōdemnari ut ibi dicitur.

c Expoſuit. ꝑemptoriū. ſic. n. iudex ꝓpť diſtātiā viaꝝ ex cā ꝑ̄ma vice pōt ꝑēptorie citare. ſ. d̾ i ite. reſt. tñ ex lr̄is. i fi. ⁊. ſ. e. c. i. b.

d Perſonaliť. cū qs ꝓſonaliť vocať per papam nō ſufficit mittere ꝓcuratoré. ſ. de ma. ⁊ obe. c. vl. ⁊. j. de do. ⁊ ꝯtu. cū dilecti. ar. ſic cū alicui aliquod negociū ꝓſonaliter ꝯmittiť. alij cōmittere nō poteſt. ſ. de offi. dele. quoniā apoſtolica. ⁊. ſ. de reſcrip. c. cū dilecta. tamē delegatus nō poteſt iubere ptes corā ſe ꝓſonaliť ꝯparere. niſi id in reſcripto ꝯtineať. niſi i caſibꝰ quos habes. ſ. d̾ iudi. iuris eſſe ābiguū q̄ eſt Inno. iiij. in ꝯcilio lugduñ.

e Saluis exceptionibꝰ. ⁊ ita ꝓteſtatio nō valꝫ. ſ. de elec. cumana. vbi de h̾. ⁊ ſ. qd̾ me. cā. ꝑlatuꝫ. alias ſi h̾ nō dixiſſet videreť cōſentire ut reſpōderꝫ aduerſario. nec haberet ius reuocandi dominum ut videtur. Sed certe ꝯ̄triuꝫ credo. ſi. n. ſimpliciter ꝯſtituiſſet ꝓcuratoré illū poſſet opponere exceptiōes dn̄o ꝯpetētes. imo ad h̾ teneť. exceptio. n. q̄ ꝯpetit reo ꝯpetit fideiuſſori. ff. mā. q̄ d̾ mutua. §. gnālit. ⁊ ſi ſcient illā omittat iputať ei. ff. de excep. oēs exceptiōes. ⁊. ff de fideiuſ. ex ꝑſona. ⁊ procurator ad ea oīa intelligiť ꝯſtitutꝰ que ad cāꝫ ſpectare videnť. ar. ſ. de offi. del. ꝑterea. ⁊. c. cū oliꝫ. i. ⁊. ff. de ꝓcu. ad legatū. ⁊. l. ad reꝫ mobilé. ⁊ ita ad cautelā qnqꝫ talia dicunť. vtilior tñ eſt proteſtatio. ut cū aliqd proponiť proteſteť ſic. ſaluo iure meo: uel ſaluis alijs exceptionibꝰ mihi ꝯpetentibꝰ. ff. qui. mo. pig. uel hyp. ſol. ſi d̾bitor. §. i.

Litterę tue ac petitio archipreſbiteri ſcōꝝ priſce ⁊ aquile de urbe nobis exhibite ꝯtinebāt: ⁊ infra. Idem archipbr̄ cōtra nobiles uiros. a. ⁊ g. libellū eccleſie ſue nomine obtulit ꝯtinenté q̄ penſio de poſſeſſiōibꝰ ſoluta nō fuerat ipſi eccleſie elapſis iā tribꝰ ānis ⁊ ultra. Nobilibꝰ v̄o ipſis petentibꝰ ut explicaret ipſis ſpaciū: quod ꝑ hanc adiectiōem ⁊ ultra ſignificari uolebat ⁊ ipſo archipbr̄o exprimēte: q̄ vij. ānis fuerit in dicte pēſiōis ceſſatū ſolutiōe ijdē dicētes libellū eſſe huiꝰ modi expreſſione mutatū lōgiores ad deliberādū petierūt inducias: quas q̄ denegaſti eiſdem ad nr̄am audiētiā appellauerunt. Nos igiť ap. huiuſmodi friuolaꝫ reputātes: mādamꝰ quatenꝰ ea nequaquā obſtāte in negocio ipſo rōne preuia ꝓcedas[b] iuxta prioꝝ continentiā lr̄aꝝ. G. Reg. ix. abbati a que uiue turoñ. dio. ⁊ archid. turoneñ.

Exposuit nobis bituriceñ. archiepūs: ⁊ infra. Burdegaleñ. archiepō dedimꝰ i mādatis: ut ſuꝑ iure primatie: quā in eo ⁊ in ꝓuincia ſua dictꝰ bituriceñ. archiepiſcopꝰ ſe hr̄e ꝓpoſuit ad initiū ꝓxime preterite quadrageſime q̄ ei terminū ꝑemptoriū[c] aſſignauimus ꝑ ſe aut ꝑ ꝓcuratoré idoneū ſe conſpectui nr̄o preſētaret. Cūqꝫ poſtmodū ꝓſonaliter[d] uocatꝰ ꝓ ec. ro. ſubſidio ad no. audi. accedēť. bituriceñ. archiepūs apud ſe. ap. ꝯſtitutꝰ: poſtulauit inſtāter: ut i eodēꝫ negocio ꝓcedere deberemꝰ. idēꝫ uero burdegal. archiepūs ad propria rediēs ꝯſtituit ꝓ ſe ꝓcuratoré i ipſo negocio: qui ſaluis[e] exceptionibꝰ ſibi ꝯpetētibꝰ i reſpōdēdo ⁊ defendēdo ac alijs oīa faceret que i ꝓpria erat ꝓſona facturꝰ. Petente ergo archiepō ſupradicto bituriceñ. ut prefatꝰ ꝓcurator reſpōderet eidē: ille excipiēdo ꝓpoſuit ſe ad hoc non teneri cū ꝓ alia maiori cā ꝓ publica utilitate[f] dictꝰ burdegal. uocatꝰ ꝓ abſente reputari debuerat ⁊ reuocādi domū priuilegium habuiſſet. Nōdū etiā ſuꝑ hoc deliberauerat cū ſuffraganeis[g] ſuis ⁊ alijs: quoꝝ ꝯſiliū tā ardua cā reqrit: nec tēpꝰ hūerat i quo ad utrūqꝫ negociū ualuerit: ſic expediret eē parꝰ. Sꝫ ꝑs altera ecōtra rñdit q̄ cū ſuꝑ qōne predcā prius fuerat euocatꝰ nr̄e itētōis nō fuerat primū mādatū ꝑ poſteriꝰ reuocare: tpis quoqꝫ ſpaciū hūerat tam ꝓlixū ut potuiſſꝫ ſi uoluiſſꝫ ſuꝑ cā delibera re predcā: ſic fecerat cū quibuſdaꝫ ⁊ ꝯmode utriqꝫ negocio īminere ⁊. j. Nos igiť de ꝯſilio fratꝝ nr̄oꝝ uſqꝫ ad ꝓximū uētuꝝ feſtū natiuitatis dn̄ice dilatiōēꝫ ad hoc ſibi duximꝰ indulgēdam.

De ferijs.

Ex cō. apud ꝯpēdiū.

Omnes dies dn̄icos[h] a ueſpa i ueſpā cū oī ueneratiōe decernimꝰ obſeruari: ⁊ ab oī illicito ope abſtinere ut in eis mercatū minime fiat: neqꝫ placitū neqꝫ aliquiſ ad morté[i] uel ad penā iudiceť: nec ſacramēta niſi ꝓ pace[k] uel alia neceſſitate[l] preſtentur.

Alex. iij.

Quoniā i pte: ⁊ ifra. Licet ſcriptū[m] ſit de ueſpa i ueſpaꝫ celebrabitis ſabbata ur̄a: feſtoꝝ tamē pricipiū ⁊ finiſ iuxta eoꝝ qualitaté ⁊ diuerſaꝝ regionū ꝯſuetudiné debet attēdi: ⁊ ſicut magnitudo dierū exigit prius incipere[n] ⁊ tardiꝰ terminari: ⁊ ifra. Diebꝰ aūt dn̄icis ⁊ alijs precipuis[o] feſtiuitatibꝰ ſiue inter paſcha ⁊ pentecoſten genuuꝫ flexio nequaquā debet fieri: niſi aliquis ex deuotiōe id uelit facere i ſecreto[p]. In ꝯſecratiōibꝰ autēꝫ

f Utilitate. cū. n. burdegal. ꝓ publica tātū vtilitate vocatus fuiſſet ad illū terminuꝫ ñ debebat tūc ꝯueniri. imo ius reuocādi domū hēbat. i auť. de ſanc. epiſ. §. ſi v̄o epi. coll. ix. Itēꝫ ꝓ alia cā iuſta ius hꝫ reuocādi domū. ſ. d̾ fo. ꝯpe. c. vl. vbi de hoc. ⁊ plures alie cāe ſunt ex qbus ius reuocādi domū qs hꝫ. ff. d̾ iudi. l. iij. §. legatis. ⁊. v. q. ij. c. i. ⁊ iō inducie ꝓrogant huic ut dič in fi. alias officiū ſuū eſſet dānoſū ei qd̾ eē nō dꝫ. ff. de fur. ſi huus cōis. §. qd̾ vero. ⁊. ff. quēadmodū teſti. ap̄i. ſed ⁊ ſi quis. ⁊. ff. ex qui. cau. ma. l. videlicet. ⁊. iiij. q. iij. §. vēturis. nec dꝫ damnū ꝯſequi. vñ premiū mereť. j. de fideiuſ. ꝑuenit. ⁊. ſ. de renū. ſane. h.

g Cū ſuffraganeis. cū qbuſ ⁊ etiā cū capitulis cathedralium eccleſiarū dꝫ deliberare: cū eoꝝ interſit. ſ. de maio. et obē. c. vlti.

h Omnes dies dn̄icos ſic. j. e. c. vl. ⁊. C. eo. ti. oēs. qd̾ dič de veſpera ſabbati. nō hřať quātuꝫ ad cās. imo pōt iudex ꝓcedere uſqꝫ ad illā horam qua poſſit ꝑficere qd̾ incūbit añ noctis tenebras. ſ. de off. dele. ꝯſuluit. ſed quantū ad celebratōnem officioꝝ. hoc dicitur. j. c. ꝓxi.

i Ad morté. maxime quia nec aliqua cauſa tunc tractari debet. niſi pietas h̾ ſuadeat. j. eo. c. vlti.

k Niſi pro pace. pro pace quidem omni die iurari poteſt cum ſit opus pietatis. xxij. q. i. omne quod. arg. j. c. fi.

l Neceſſitate. puta ꝓ fide pro obia pro fama. ſ. de elec. ſignificaſti. vbi d̾ h̾.

m Quoniam ſcriptū ſit. ergo ita ſeruandum eſt. vi. q. iij. ſcriptuꝫ eſt. ff. qui ⁊ a quibus ma. proſpexit.

n Prius incipere. Dies incipit ⁊ terminatur diuerſis horis diuerſo reſpectu. incipit in veſperis quantū ad officij celebrationé ut hic. ⁊ canonicam cōputationé fictione iuris. lxxv. diſt. quod a partibus. quo ad iudicium incipit in mane ⁊ terminatur in fine diei ante noctis tenebras. ſ. de offi. deleg. conſuluit. ⁊ in auten. de iu. §. ſedebunt. colla. vi. quo ad contractus media nocte terminatur ⁊ incipit. ut in decretali. conſuluit. ⁊. ff. eo. tit. more. quo ad eſum carniū poſt cenā. de cōſe. diſt. iij. de eſu. quantum ad obſeruationé treuge in ortu ſolis. ſ. de treu. c. i. ⁊ ſꝫ conſuetudiné locoꝝ ꝯſiderať h̾ lxxvi. di. vtinā.

o Precipuis. que enumeranť de ꝯſe. di. iij. c. i. ⁊. j. eo. c. vlti.

p Secreto. ex deuotione. Arg. ꝯtra. xxx. di. c. vlt. ⁊. lxxvi. di. ſcire. ſed illa cōtraria intelligunť cū determinatione iſtius.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

epõꝝ ⁊ clericoꝝ ordinationibꝰ cõſecrãs ⁊ ꝯſecratꝰ tantum genua flectere poſſũt ſecũdũ ꝙ conſecrationis modus requirit. ¶ Preterea feſtiuitas ſancte trinitatis ſecũduꝫ conſuetudines[q] diuerſarum regionum a quibuſdam ꝯſueuit in octauis[r] penteco. ab alijs in dominica prima ante aduentum domini celebrari. ¶ Eccleſia ſiquideꝫ romana[ſ] in uſu non habet ꝙ in aliquo tẽpore huiuſmodi celebret ſpecialiter feſtiuitatem: cum ſingulis diebus gloria patri ⁊ fi. ⁊ ſpi. ⁊ cetera ſimilia dicãtur ad laudẽ ꝑtinẽtia trinitatis.

Idem triburieñ. archiepõ.

Licet tam ueteris quã noui teſtamẽti pagina. vij. diẽ[a] ad humanã quieteꝫ ſpecialiter deputauerit: ⁊ tam cum quã alios dies maieſtati[b] altiſſime deputatos necnon natalicia ſanctoꝝ martirum[c] eccleſia decreuerit obſeruanda. ⁊ in his ab oĩ ope ſeruili ceſſãdum: ⁊ infra. Indulgemus: ut liceat parrochianis ueſtris diebus dominicis ⁊ alijs feſtis preterquã ĩ maioribus[d] anni ſolẽnitatibus ſi alecia[e] terre ſe inclinauerint coꝝ captioni ingruẽte neceſſitate intendere: ita ꝙ poſt factã capturã eccleſijs[f] circũpoſitis ⁊ chriſti paupibꝰ ꝯgruã faciãt portionẽ.

Clemens tertius.

Capellanus tuꝰ frater epiſcope corã nobis ex parte tua ꝓpoſuit: ꝙ cũ ſtatuta[g] canõica declarent nuptias tribus ſeptimanis ante feſtũ beati Io. baptiſte minime celebrari debere: quidaꝫ ebdomadas illas abſqꝫ interpellatione cõtinuãdas[h] intelligunt. Alij uero[i] inter feſtum ⁊ ipſas uolentes facere interuallum: illud dicunt ob reuerẽtiã feſtiuitatis penteco. fuiſſe ſtatutũ: que in ſeptimanis iſtis ſolet interuenire quãdoqꝫ. ⁊ ſic a tribus diebus rogationum ante aſcenſionem domini inchoantes: uſqꝫ ad octauũ diem poſt penteco. illis ebdomadis computatis illo tantum ſpacio temporis celebrari nuptias permittunt earum celebrationẽ abinde nullatenus inhibẽtes. Quia ergo conſulti fuimus utrũ iſtarum opinionũ potior uideatur: nobis ⁊ fratribus noſtris apparuit: ꝙ licet ea ſit roma. eccleſie conſuetudo: ut quocũqꝫ tempore[k] matrimonium contrahatur conſenſu interueniente legitimo[l] de preſenti. quia tamẽ a ſeptuageſima uſqꝫ ad. vij. dies poſt penteco. celebrari nuptie non ſinuntur: ⁊ poſtea etiã tribus ſeptimanis uel pluribus ante feſtiuitatem ſancti Ioannis ſine differẽtia celebrantur: poſterior ſentẽtia meliori ⁊ ſubtiliori[m] nititur ratione. ⁊ ſiue ſecundũ canones a ſeptuageſima uſqꝫ poſt octauas paſche: ſiue iuxta conſuetudinẽ eccleſie roma. uſqꝫ poſt. vij. dies feſti pẽte. quod caret octauis nuptie ſuſpendantur ĩ dominica que ſequit: ⁊ deinceps poſſunt licite celebrari.

Gregorius nonus.

Conqueſtus eſt nobis: ⁊ infra Quãuis non prorogari[n]. ſed expediri deceat queſtiones: debet tamen iudicialis ſtrepitus diebus conquieſcere feriatis: qui ob reuerentiam dei noſcuntur eſſe ſtatuti: ſcilicet natalis domini ſãcti ſtephani: ioannis euangeliſte: innocẽtuꝫ ſancti ſilueſtri: circunciſionis: epiphaniarũ. vij. diebꝰ dominice paſſionis: reſurrectionis cum. vij. ſequẽtibus aſcenſionis: pente. cum duobus qui ſequũtur: natiuitatis Ioannis baptiſte: feſtiuitatũ oĩuꝫ glorioſe uirginis. xij. apoſtoloruꝫ ⁊ precipue Petri ⁊ Pauli: beati laurẽtij: dedicatiõis beati michaelis: ſolẽnitatis omniũ ſanctorũ: ac diebus dominicis: ceteriſqꝫ ſolẽnitatibus: quas ſinguli epiſcopi in ſuis dioce. cum clero ⁊ populo duxerint ſolẽniter uenerandas. quibus utiqꝫ ſolẽnibus[o] ferijs niſi neceſſitas[p] urgeat uel pietas[q] ſuadeat uſqꝫ adeo ꝯuenit ab huiuſmodi abſtinere: ut conſentiẽtibus etiã partibus: nec ꝓceſſus habitus teneat nec ſententia quã contingit diebus huiuſmodi ꝓmulgari. lꝫ diebus feriatis qui gratia uindemiarum uel meſſiũ ob neceſſitates hominũ indulgentur: ꝓcedi ualeat ſi de ꝑtiuꝫ proceſſerit uoluntate.

De ordine cognitionum.

Clemens tertius alatrino epiſcopo.

Intelleximus[a]: ꝙ cuꝫ quedã mulier peteret quendam in uiruꝫ. teſtes ad ſue intentiõis aſſertionem induxit: per quos pars uiri futurũ ſibi preiudicium metuens exceptionẽ cõſanguinitatis obiecit. ex qua itẽdit

q ¶ Conſuetudines diuer. ſi. xij. diſ. illud. ⁊. c. illa. ⁊. lxxvi. di. vtinã. ⁊. j. de ſepul. certificari. ⁊ ſic ꝯſuetudo cuiuſlibet loci ſeruabit.

r ¶ In octauis. Ar. ꝯ. j. e. capellanus. vbi dicit ꝙ penthecoſtes caret octauis

ſ ¶ Eccleſia ro. Et ſic eſt arg. ꝙ cõſuetudo romane eccleſie nõ eſt ab alijs obſeruanda. ar. ix. di. quis neſciat. Ar. ꝯtra. xij. di. nouit. ⁊. c. nõ decet.

a ¶ Licet tam. ſeptimũ diem uetus teſtamẽtũ ad litteram precipiebat ſabbatuꝫ cuſtodiri. Nouum vero ſpecialiter illud ſeruat primã diem pro ſeptimana. ſicut eniꝫ carnalia ſacramenta ad litteraꝫ ſeruare nõ poſſumus. ita nec ſabbatũ ad litteram licet ſeruare. de conſe. diſt. iij. peruenit. ad me.

b ¶ Maieſtati. j. e. c. fi. et. C. e. omnes dies.

c ¶ Martirum. j. eo. c. fi. ⁊ de coſe. di. iij. c. i.

d ¶ Maioribus. utputa natiuitatis domini. dies epiphaniarum. paſcha. aſcenſio dñi ⁊ pentecoſtes.

e ¶ Alecia. genus piſci eſt. et raro ⁊ certis diebus apparet ideoqꝫ propter neceſſitatem facilius indulgetur dñicis diebus ut captioni intendant. ſic enim ꝓpter neceſſitatem: uel pietatem poſſet eodẽ die iudiciũ exerceri. j. e. c. vl. ⁊. ff. e. ti. l. ſolet. ⁊. l. penul.

f ¶ Eccleſijs circũpoſitis. quibus propter eandem neceſſitatem cõgruaꝫ faciant portionẽ. ⁊ ꝓcipue illis in cuiꝰ territorio captio facta eſt. quia quaſi decime ꝑdiales eſſe cẽſentur. vnde ſaltem pro decima parte eis ſoluant. j. de deci. ad apoſtolice.

g Capellanus. ſtatuta. xxxiij. q. iiij. nõ oportet. ii.

h ¶ Continuandas. ipſi feſto beati Ioannis.

i ¶ Alij vero. In hiſ vero que ad ſolennitatem ſpectant diuerſa tenere non ẽ peccatuꝫ. quia vnaqueqꝫ prouincia abũdat in ſuo ſenſu. lxxvi. diſ. vtinam. ⁊. xij. diſt. illud. et. c. illa. ⁊. j. de ſepult. certificari. xij. di. nouit.

k ¶ Quocũqꝫ tempore. et ita quolibet tempore poteſt mrĩmoniũ contrahi. ſed nuptiarum ſolẽnitas tantũ his diebus ne carnaliter cõiungant ꝓhibetur. ſi. j. de matr. ꝯtra. ꝯtra inter. ce. c. i. ⁊ ſm hoc intelligitur. xxxiij. q. iiij. non oportet. i. ⁊. ii. ⁊. c. ſeq.

l ¶ Conſenſu legitimo. ſ. mutuo. quia ſolus conſenſus facit mrĩmoniuꝫ. xxvij. q. ij. ſufficiat. et. j. de ſpõ. ſi int virũ.

m ¶ Subtiliori. ſubtilitas hic comendatur. ſed alibi nõ excuſat errantes in fide. xxiiij. q. i. ſciſma. alibi etiam ſubtilitas pernicioſa eſt. C. ad trebel. ſancimus. ⁊. ꝯ. de iudi. dilecti. ⁊. c. examinata. nec de apicibus iuris eſt diſputandũ ff. man. ſi fideiuſſor. §. quedã

n Conqueſtus. non ꝓrogari. j. de dol. ⁊ cõtu. finem. ⁊. c. venerabilis. ⁊. C. de iudi. properandũ. circa prin. ⁊ boni pretoris eſt lites diminuere. ff. ſi cer. pe. quidam. ⁊. j. de re iudi. urgantium. nec ꝑmittere debet pretor partes ad arma uel rixam venire quas põt ſua iuriſdictione compeſcere. ff. de vſufruc. l. ſi cuius. §. equiſſimũ.

o ¶ Quibus vtiqꝫ ſolennibus. Nota ꝙ ferie dierum precedentium introducte ſunt ob reuerentiam dei ut hic dicit in prin. ⁊. C. e. ti. omnes dies. ⁊. l. dies feſtos. ⁊ ſolennes ferie appellantur. Alie etiam ferie dicuntur ſolennes ob reuerentiam principis ⁊ honorem. ut dies natiuitatis ſue. vel dies principij de imperio. C. eo. omnes. Iteꝫ ⁊ alie ferie dicuntur ſolennes. ut tempus meſſium ⁊ tempus vindemiaꝝ de quibus hic inferius ſequit. et. ff. e. ti. l. i. ⁊ iſte ferie inducuntur ad requiem laboris ut quieſcant tunc homines a cauſis. ⁊ iſte ferie inducuntur varijs tẽporibus ſecundũ diuerſitatem locoꝝ quia quidam tardius colligunt meſſes ſiue vindemiã. quidam citius. ff. e. l. ꝓ ſides. ferijs introductis ob reuerentiã dei partes renũciare nõ poſſunt ut hic dicit expreſſe. alijs enim ferijs introductis ob fauorem hominum bene poſſũt partes renunciare ut hic in fi. compelli tamen nõ poſſunt niſi in caſibus. ꝯ. de iudic. ſignificauerunt. ⁊. ff. e. l. i. §. vlt. ⁊. l. ſe. alias nõ valet ſententia. ut. ff. e. l. i. ⁊ iſte ferie omnes continue ſunt ⁊ cõputantur in anno uel biẽnio appellatõis ꝓſequẽde. ⁊ quolibet die feriato põt quis appellare ſed nõ ꝓſequi appellationeꝫ C. eo. l. i. temporis meſſium uel vindemiaruꝫ. quandoqꝫ cõpelluntur aliqui ad iudicium venire ꝯ. de iudi. c. vlt. ſaltem ut litem ꝯteſtẽtur. puta ſi actõ uel res ſit tempore peritura. puta actõ furti iniurie damni ⁊ alij. ut. ꝯ. ꝺ iud. ſignificauerunt. ⁊. ff. e. ti. l. ſi. §. ſꝫ excipiũt et. l. ij. et. iij. ea uero que pertinẽt ad pacem uel cõcordiam quolibet die feriato poſſũt cogni C. e. l. vl. puta trãſactiones pacta ut ibi.

p ¶ Neceſſitas. puta ſi eẽt res tpe peritura exẽpla plura hẽs. ff. eo. l. i. ij. ⁊. iij. ⁊ vbi res celeritatẽ ꝯſiderat. ff. ꝺ dã. infec. l. i.

q ¶ Pietas. puta cã ꝺ biliũ uel miſabiliũ ꝑſonaꝝ: q in opibꝰ nĩe dieꝝ diſtictõ nõ ẽ hñda. arg. lxxvi. di. vtinã. ⁊ ꝺ cõſ. di. v. nũqꝫ. et ſũma eſt ratio que pro religione facit. ff. de reli. ſunt ꝑſone. in fi. b.

a Intelleximꝰ. ꝯgnoſcẽdũ ex hac decr. colligit manifeſte ꝙ cũ reꝰ in modũ exceptõis aliquã exceptõꝫ obijcit actori ꝙ de illa incidẽti tãtũ ꝯgnoſcere debeat fũdata intẽtiõe actoris prio C. de pba. exceptiones. ⁊. C. de excep. ſiquideꝫ. et nõ ſiniare

ſup ea ſed tantū ſuper ꝑncipali ꝓnunciandū ſit. ſup h̓ fuit diuerſitas int̄ doctores. B.dicebat ꝙ ſup incidenti q̄ōe ſiue exceptione ꝓnunciari nō dʒ. ſed tantū cognoſci de ipſa. ſʒ ſup ꝑncipali ſolūmodo. q2 eo ipſo q̄ ꝓnunciatur ſup ꝑncipali q̄ōe ſatis intelligit̄ eē ꝓnunciatum ſuper incidēti ꝑ quandam ꝯſequentiam. ⁊ hoc dicebat ꝑ leges illas. C.de ordi.iudi.l.i.⁊.l.iij. ⁊ q2 ibi dr̄ ad officium iudicis pertinet vniuerſam incidentē q̄ſtionē examinare quoniā nō de ea ꝓnūciat ſed ō hereditate.C.ō or.cog.l.ij.ij.reſpōſo.⁊.C ad.l.iul.ō adul.quoniā alexandrum. ⁊ C.ad.l.fal. ō plag.l.preſes prouincie. M.⁊.p.dicebat.ꝙ ſup hac ſemꝑ dʒ ꝓnunciari.ff.ō iudi. de q̄ re.⁊.j. de cauſa poſ.cū ſup.⁊.ff.ō mino.intra vtile.⁊. ff.de priua.l.iij.⁊ ff.de libe.cā liberis.§.vl.niſi impediat̄ propter ꝯditionem ſue perſone. q2 eſt pedaneus iudex.ut C.de iudi. quotiēs uel ꝯditionē rei uel q2 pupillus eſt. cui mouet̄ queſtio ſtatus incident̄. tūc n̄ ꝓnunciatur. ſʒ defert̄ ſup cā ſtatus. ſʒ de hereditate.C.ō or.iu.l.i.Dominus Jo.⁊ azo.cū eo diſtinguit ⁊ bene int̄ incidentes q̄ōes ⁊ emergētes ſiue exceptiōes. Incidens q̄ſtio dr̄ que cōpetit reo et iaʒ ante litis ꝯteſt.puta pactum de nō petēdo res iudicata.delatio iuramēti ꝯſanguinitas.que obſtat matrimonio uel aliud quodcūqʒ impedimentū ꝑpetuuʒ ⁊ ꝯſimilia. In his.n.obtinet ſententia. B.q2 non ꝓnunciatur in his.ſʒ ſup ꝑncipali.ut hic expreſſe apparet.⁊ in his nō ꝓnunciatur.niſi q̄n ciuilis incidit in criminali.uel ecōtra.iij q.xi.§.aliq̄n.v̄.qui ꝯfitetur.⁊.C.ad.l.iulia.de adul.quoniā alexandrum.⁊.C.ad.l.fal.de plag.preſes.ꝓuncie.⁊ ecōtra cū ciuilis ciuili ꝑiudicat.j.e.tuā.⁊.iij.q.ix.§.ſi de hēditate.j.q fil.ſūt legi.lator. Emergētes dicunt̄ ille.que cōpetūt ⁊ emergūt in lite.puta an dilatio ſit danda an nō.an talis teſtis ſit recipiēdus uel nō.an talis poſitio uel interrogatio facienda ſit uel nō. uel vtrū aliq̄s ſit in poſſeſſionem libertatis uel nō.⁊ in iſtis emergētibus obtinet ſentēcia.m.⁊.p.⁊ ſic intelligit̄ lex illa.ff.ō lib.cā liberis.§.vlt.⁊ in iſtis ꝓnunciari dʒ alias nō poſſet ꝓcedere iudex in ꝑncipali.niſi in his ꝓnunciaret.⁊ ſic intelligit̄.l.ff.de iudi.de q̄ re.⁊ decre.cū ſup. Uel dic de q̄ re cognouit.vez eſt ꝑncipaliter. Ad illā.l.intra vtile rñdetur.ꝙ ibi nō fuit ꝓnūciatū ſup incidēti.ſ.ſup etate.⁊ ē ſpāle ut reſtitueret̄ in integꝝ.ratione etatis fuit ꝓnunciatū.⁊ ita ꝑ ꝯſequentiā ſuper etate ꝓnunciat̄. Ad.l.illā.ff.de ꝑua.dicūt.ꝙ ſpāle eſt ibi. uel dicas ꝙ neceſſariū.eſt.ut ubi ꝓnunciet̄ de ꝑuaricatione.anteq̄ȝ admittatur ad accuſationē.⁊ in modū replicationis illud obijcit̄.⁊ q2 illud cōpetit an̄ lit.ꝯte.tantū.ideo ꝓnunciandū ē.⁊ in hoc ē ſimile exceptioni dilatorie.q2 in h̓ an̄ lit.ꝯteſt.dʒ opponi.⁊ ideo dʒ ꝓnunciari ſup illa.ſicut in dilatorijs an̄ lit.cōteſt.ꝓnunciat̄.⁊ poſtea eſt ꝑēptoria. Ar.ꝯ.j.ō fi.inſtru.cū ioānes.ibi ꝓnunciat papa ſup exceptione incidenter ꝓpoſita in cā appellationis. Rō ibi pōt aſſignari. q2 cū nō ꝓnunciet̄ in cā ap.directe ſup ꝑncipali q̄ōe.ſʒ tātū ꝯfirmat̄ uel infirmat̄ ſentēcia.ꝓnunciari dʒ ſup incidenti q̄ōne oppoſita in cā ap. uel ſi ꝓnunciat̄ ſup talib⁹ nō eſt ꝯ̄ ſubſtantiā ordinis iudicioꝝ ⁊ ſuper incidēti ſiue ꝑemptoria exceptione ꝓnunciat̄.ſ̄.de elec.cū dilectus.ad fi. Illa exceptio vr̄ poti⁹ incidēs q̄ȝ emergēs. Et idē ēt pōt dici in.l.intra vtile q̄ ꝓnunciatū fuit ſup incidēti q̄ōne.ſ. ſup etate ne ꝓpterea ius offendit̄.nec ē ꝯ̄ ordinē iuris.ꝙ ibi ꝓnunciet̄ ſuper etate q̄ ꝗt incidēs q̄.nec dr̄ in iure.ꝙ talis ſentēcia nō teneat.

b Cum dilectus armata.illa uis q̄ fit cū armis publica eſt. q̄ vero ſine armis ꝑuata dr̄.inſti.ō pub.iudi.circa fi.§.itē lex iulia de ui ꝑ.⁊.ff.de ui pu.l.i.vn̄ iſti plus peccauerūt. Un̄ verſus. Uis priuata reum deponit ab ordine rerum, Sed deportatur. ſi uis armata probatur.

petitionē mulieris elidi: ⁊ īfra. Inquiſitioni tue taliter duximus reſpondendum: ꝙ cum exceptiōe ꝓbata queſtio pꝛicipalis perimatur ante eſt cognoſcēduʒ de ipſa quaʒ ad diffinitionis articuluʒ procedatur: quo facto uirum ab impetitione mulieris ꝓut expoſcit ratio iuris abſoluas.

Innocēti⁹ tertius epiſcopo nouarienſi.

Cum dilectus filius abbas de ferēnllo de nobilib⁹ uiris dominis de artone depoſuerit queſtionē: ꝙ manu armata[b] ⁊ cuʒ exercitu ad caſtrum monaſterij uenientes in predijs animaliū ⁊ alijs dānificare dictū cenobiū preſumpſerūt: de quibus iuſticiā ſibi fieri poſtulabat. ei citra litis conteſtatiōeʒ ſub forma exceptiōis[c] fuit ex aduerſo reſponſum: ꝙ per ipſius doluʒ[d] ⁊ uiolentiam caſtrum ſirati amiſerant quod ⁊ ꝓgenitores eorum tenuerant. ⁊ ipſi poſſederāt ī quiete ſibi petentes prius reſtitui quā petitionibus ipſius reſpōderent: preſertiʒ cū teſtes haberet preſentes per quos intētiōem ſuam incōtinē[e] probare uolebāt. Uerum ex pte abbatis fuit taliter replicatū: ꝙ ab eo reſtitutio peti non poterat: qui nō fuerat ſpoliator: preſertim cū dictum caſtrum ad ius ⁊ ꝓprietatem ſui mōaſterij pertineret: quod etiā pars aduerſa nullatenus denegabat. unde uerus dominus ad quē ab alio res ſua poſſeſſa reuertitur etiā poſt tempora longiora retentionis[f] debebat cōmodū optinere ⁊ iudiciū reſtitutoriū cōtra ſpoliatorem[g] tantū competere dinoſcitur ⁊ infra. Nos autem diſtinguēduʒ eſſe credimus: utruʒ ſpoliationis queſtio ab eiſdeʒ nobilibus ſit obiecta in moduʒ actionis ad reſtitutionem petēdam: an ī forma exceptionis ad intentionem aduerſarij repellēdam: cum ea in modū actionis propoſita intelligantur mutue petitiones ſeſe tāquā diuerſe minime contingentes: ac per hoc iuxta regulam[h] iuris qua dicitur: qui prior appellat: prior agat: que prius eſſet ꝓpoſita: prius foret tractāda quāquā in idē iudiciū ambe deducte uiciſſimqʒ tractate ſimul eſſent eadē[i] ſnīa terminā̄de. Sed quoniaʒ queſtio illa fuit ab eiſdē nobilibus tantuʒ in modū exceptiōis[k]

c Exceptionis.§ q excipit nō ꝯteſtatur litem. Et ſic patet.ꝙ qui negat non excipit.§ q excipit n̄ ꝯfitet̄.ff.de excep.nō vtiqʒ.⁊.j.ō excep.cū venerabilis.

d Ipſius dolum. Sʒ q̄re debuit nocere eccleſie dolus abbatis ſiue violentia.cum delictum perſone ⁊c̄.xvi.q.vi.ſi ep̄m. Sed hic totus ꝯuentus cōſenſerat abbati uel ab initio uel ex poſtfacto.ar.j.de reſtitu.ſpolia. cum ad ſedem in fi. ſed ratihabitio in maleficio retrotrahitur ⁊ mandato cōparatur. ff.de vi ⁊ ui ar.l.i.§.ſed ſi cum quis.

e Incōtinenti. hoc multū faciebat ad hoc ut reſtitueret̄. j.de reſti.ſpol.litteras.⁊.j.de teſti.veniens.ij.

f Retētionis.xvi.q.iij.§.q̄ poteſt.v̄.q̄ ſi mala.⁊.C.de ꝑſcrip.xxx. uel.xl.an. ſiquis emptionis.§.ſin autem.

g Contra ſpoliatoreʒ tantū uel contra eū qui mandauit vel ratā habuit ſpoliationem ſic.j.de reſti. ſpo. cū ad ſedeʒ in fi.⁊.ff.de vi ⁊ vi ar. cum a te. niſi ſcienter rem recipiat a deiectore.cū per hoc ei ſuccedat in viciū.j.de reſti.ſpo.ſepe contingit.⁊.ſ̄. de iud. q2 gu.⁊ hic.quia per dolū abbatis ſpoliati ſunt.⁊ latius pʒ reſtitutorium iudicium ſcd̄m canones q̄ȝ ſm̄ leges.etiā vbi quis dolo uel metu perdit rē iij.q.i. reintegranda. ſecus ē in actione q̄ metus cā. que datur contra illum qui metū non adhibuit.ff.quod metus cauſa. ſi cū exceptione.§.aliquādo.v̄.pedius.⁊.§.in hac.

h Iuxta regulā. ff.de iudi. qui prior.

i Eadem ſententia terminā de. nā ſi iſti nobiles ꝓpoſuiſſēt ſpoliationē ſuam ī modū actiōis. directe eſſēt due principales q̄ōes .ꝯuentio.ſ.⁊ recōuentio.⁊ tunc ſimul ſūt tractāde.ut.ſ̄ de mu.pe.c.i.⁊ non valet ſententia ſuper vna.niſi ⁊ ſuper alia in eadem ſententia feratur.ff.que ſen.ſine ap.l.i.§.vlt.⁊.C.ō compen.neqʒ ſcriptura.uel ſaltem appellandum eſt.ut ibi dicitur in.l.primo inducta. ⁊ vnam vocat hic ſententiam pro tanto.quia continue vna poſt aliam fertur.ſed reuera due etiam ſententie ſunt.j.de cauſa poſ.cum eccleſia.⁊.c.cum ſup.nā quot ſūt articuli.tot ſunt ſententie.ff.de minori.etiam.§.ex cauſa.

k Exceptionis. Hic patet ꝙ queſtio ſpoliationis non preiudicat ciuili queſtioni.niſi proponatur in modum exceptionis ſed in criminali ſemper preiudicat.ſiue in modum exceptionis. ſiue in modum actionis proponatur.⁊ ſic loquuntur iura.iij.q.ij.per totum.⁊.ij.q.ij.per totum. Quidam intelligunt hāc decre.cū ambe queſtiōes ſunt poſſeſſorie. Sed hoc non eſt verum.quia abbas non agebat hic poſſeſſorio iudicio.immo hic petebat ſibi iuſticiam fieri ſuper damnis ſibi datis in predijs animalium. ⁊ in alijs. ut patet in antiq̄ decre.de hoc dicet̄.j.e. ſup ſpoliatione. Illud pōt hic queri.vtrum exceptio ſpoliationis interrumpat preſcriptionem. Et eſt dicendum ꝙ non.quia preſcriptio in odium non petentium inducta eſt.j.de preſcrip.vigilanti.⁊. xvi.q.iij.§.poteſt.ſed qui excipit non petit.ſed petenteʒ repellit.ut hic.⁊.ff.de excep.l.ij.ergo non interrumpit. Licet ſit ar.ꝯ̄. ff.quod metus ca.l. metum.§.ſed quod pretor.in fi.vbi dicitur.ꝙ excipiēdo videtur experiri.⁊.ff. rem ra. ha.quo enim tutore in fi.⁊.ff.de excep.l.i.⁊.ff.de proba.in exceptionib⁹. Itē queritur vtrum exceptio ſpoliationis poſſit opponi in qualibet cauſa. Et poteſt dici ꝙ non.quia non opponitur actioni depoſiti.quia ibi non admittitur compenſatio.C.de compen.l.ul.⁊. C.depoſiti. ſi quis pecunias.⁊.j.de depoſi.bona fides.§.ſane. Alij dicunt ꝙ petenti depoſitū bene obſtat exceptio ſpoliationis.quoniam obijcitur petenti reſtitutionem ſaltem in modum reconuentionis.⁊ etiam exceptionis.⁊ queſtio ſpoliationis eſt priuilegiata infra eo.ſuper. Et ideo ſatis videtur.ꝙ opponi poſſit actioni depoſiti quia fauorabilior videtur ſpoliatio q̄ȝ actio depoſiti.licet illa ſit bona fidei. Sed q̄d ſi in modum exceptionis probaui ſpoliationem. nunquid eedem probationes valebunt.ſi volo directe petere poſſeſſionem. Dico ꝙ non aduerſarius conſentiret.j.de teſti.veniens.ij. Sed pone. quod ſuccubui in exceptione. nunquid poſſum poſtea directe agere poſſeſſorio? Uidetur ꝙ non.quia eādem queſtionem volo refricare.licet alio genere iudicij.quod non licet.ff.de excep.rei iudi.ſiquis cum totum.§.vl. Sed tamen dico. ꝙ poteſt nec impedit ꝙ ſuccubui.quia poſſeſſorium directe etiam poteſt intentari. etiaʒ ex diſſimilibus cauſis.j.de dona.inter dilectos.⁊ ſi primo agatur criminaliter et non obtinuit.poſtea agi poteſt ciuiliter.C.qn̄ ciui.ac.preiu.c.l.l.vna.

l ¶ Non cogatur. quia nec nudi contendere nec inimicis inermes debemus nos opponere. iij. q. ij. oportet. Sed ſi ꝯueniatur ab alio ꝙ̃ a ſpoliatore. non obſtat ei exceptio ſpoliationis. ſed ſi criminaliter accuſetur. poteſt excipere ꝙ ſpoliatus eſt ab alio ꝙ̃ a ſuo accuſatore ſi tota ſua ſubſtãtia uel maiori parte ſit ſpoliatus. ut in quadam ꝯſtitutione. Inno. iiij. j. de reſti. ſpol. frequens ⁊ ſic intelliguntur canones iſti. ij. q. ij. per totum. ⁊ iij. q. ij. per totum.

m ¶ Reſtitutio facienda. quia ad hoc non agebatur. Semp enim videndũ eſt ad quid agatur. qꝛ ſcd̃m modum agendi formatur ſententia. j. de ſūmo. licet heli. ⁊ j. de accu. ſup his. ⁊ melius. c. qualiter ⁊ qn̄ nec eniꝫ poteſtas iudicãdi ultra id extendit̃ ꝙ̃ in libello ẽ deductum. ff. de cõmuni di. ut fundus. Ar. ꝯ. j. de conce. prebẽ. ex parte. ⁊ xxiiij. q. iij. ecce. ⁊ j. de cõfeſ. cũ ſup. ⁊ s. de elec. per inquiſitionẽ. ⁊ ff. d adul. l. i. §. ſi publico. vbi accuſator cõuinctus in modum exceptionis punit̃. ſed teſtis non punit̃. licet crimen ei in modum exceptionis probet̃. ut. j. dicit. j. de excep. deniqꝫ nec infamis reputatur. ut hic licet eiꝰ teſtimonium probet̃ ff. de his qui no. infa. lucius. Item quid dices ſi probetur excõmunicatio in moduꝫ exceptionis cõtra aliquẽ ut repellatur a teſtimonio uel ab electione. nunquid debet vitari? Poteſt dici ꝙ ſi ex tali facto publica fama laborat. nõ eſt ei cõmunicandũ. j. de ſen. ex. cũ deſideres. §. ſecũde. ar. ij. q. i. multi. ꝟ. ſiqs frater nominatur ⁊c̃. Idem dico ſi in modum exceptionis crimẽ probet̃ teſti. qđ impedit ꝓmouendum. ar. s. de elec. ſup eo. ut ſi grauata ſit eiꝰ opinio. j. de teſti. teſtimonium. nec ſufficit ꝙ ex tali facto non irrogetur infamia. ſed ꝙ eius opinio in nullo vacillet. xxxiij. diſtin. laici. ſicut dicit lex de eo. qui fuſtibus ceſus eſt. licet non ſit infamis tamen ad honores non debet admitti. ff. de decur. eos. ſic. C. de adult. ⁊ ſi libidine. lxxxi. di. tantis daniel. j. de accu. omnipotens. ⁊ C. de procu. reum. ⁊ ſic propter talem infamiã facti poteſt indici purgatio. ar. j. de ſen. ex. cum deſideres. §. ſecunde. ij. q. i. multi. ꝟ. ſiquis frater nominatur. Ad cõtraria ſignata ſuperius dicas. ꝙ illud. c. ecce. intelligitur cum de crimine ꝯſtat. ſiue accuſãdo ſiue denunciãdo. aut inquirẽdo ⁊ quocunqꝫ tali modo cõſtet punit̃. Et ideo dicit. ecce crimina vndecũqꝫ clarueriut. Ad illã decret. cũ ſuper ſic reſpondeas. qꝛ ibi teſtis in iure ꝯfeſſus ẽ. ⁊ crimẽ illud ꝯtingebat cauſaꝫ de qua agebat̃ vnde punitus fuit. j. de excep. deniqꝫ in fi. Et ei obiectũ fuit. ꝙ eſſet particeps ſimonie. vnde interrogatus ⁊ ꝯfeſſus punit̃ in illa. per inquiſitionẽ agebat̃ ibi taꝫ in capite ꝙ̃ in mẽbris. Ad. l. illam. ff. de adul. l. i. §. ſi publica poteſt dici. ꝙ iudex qui cognoſcit de adulterio. ex officio ſuo punit maritum de lenocinio ſine accuſatore. quia cuꝫ exceptio lenocinij non proſit vxori obeſſe dꝫ marito. alias maritus nõ puniretur de crimine quod eſſe nõ dꝫ. qꝛ publice vtile eſt. ne crimina remaneant impunita. j. de ſen. ex. vt fame. ⁊ ff. ad. l. acquil. ita vulneratus. ꝟ. ſi.

obiecta interloquendo pronunciauimꝰ: ut probationes eorum ſuper ipſa exceptione primitus audirentur: ⁊ ea probata legittime ab hac non cogerentur[l] reſpondere ſuper petitionibus memoratiſ: donec reſtituerentur ab ipſo: cuꝫ ſpoliatori ſpoliatus ante reſtitutioneꝫ non cogatur ullatenus reſpondere. ¶ Uerum ſpoliatione in modum exceptionis tantum probata non eſt per hoc reſtitutio[m] facienda: quemadmodum ſi in modum exceptionis aliquod crimen teſti obijcitur: ut a teſtimonio repellatur: ⁊ ſi crimen contra eum ciuiliter probatum fuerit: non ideo ſibi pena infligitur ordinaria: ſed eius dumtaxat teſtimonio non creditur quod ea ratione contingit: quoniam in ipſum accuſatio non procedit. teſtes etiam quorum teſtimonium reprobatur[n] inter infames quaſi ex falſo teſtimonio non habentur.

Hono. tertius ludoico regi frãcorum.

Quam non credimus latere

uincie. Quandoqꝫ criminalis preiudicat ciuili. quandoqꝫ criminalis preiudicat criminali. iij. q. xi. §. aliquãdo. ꝟ. ciuili. ⁊ §. prius eſt. vbi de hac materia habes ſatis. Et ſic quandoqꝫ vna queſtio depẽdet ab altera. ⁊ tunc nõ ſunt ſimul tractande. quia ſi eſſet diuerſos intricare proceſſus ⁊ ſine vtilitate ſi. s. de iudi. exhibita. vbi ſimul de principali ⁊ exceptionibꝰ cognoſcere voluerũt iudiceſ qđ eſſe nõ debet. s. de offi. del. prudẽtiam. §. ſexta. ⁊ s. de fo. compe. ex parte. ⁊ c. ex tenore.

prudentiam: cauſam natalium regine cypri ad examen noſtrum: utpote que ad forum eccleſiaſticum[a] pertinet eſſe delatam: ⁊ infra. Quia uero antequam nataliũ cauſa terminata eſſet: dependẽtem ex illa[b] ſucceſſionis[c] cauſam incipere nihil aliud eſſet: quã diuerſis proceſſibus intricare negocium: ⁊ cõfuſione quadam iudicij ordinem perturbare: ſi forte ab ipſa regina fueris ſuper hoc requiſituſ: donec iam dicta cauſa natalium apoſtolico iudicio finem acceperit: patienter expectes[d].

c ¶ Succeſſionis. ſuper comitatu cãpanie. in quo dicebat regina iſta ſe debere ſuccedere.

d ¶ Patienter expectes. Et ita pꝫ. ꝙ iudex ciuilis etiaꝫ incidenter ⁊ per recõuentionem de cauſa ſpirituali cognoſcere non poteſt. j. qui fi. ſunt legit. caꝫ i. ⁊ c. lator. ⁊ hic. de materia dictum eſt s. de iudi. at ſi clerici. Sꝫ contra videt̃ ꝙ ſaltem incidẽter de tali queſtione cognoſcere poſſit. C. de iudi. quotiens. C. d or. iudi. adire ff. de iuriſ. om. iud. ſi ideꝫ. ⁊ ff. de iudi. qui non cogitur. ſꝫ ẽ quod prius dicit̃ verꝫ. lꝫ ſecꝰ ſit i ꝯtrarijs cauſis ciuilibꝰ.

Gregorius nonus.

Super ſpoliatione conuẽtus aduerſus reſtitutionem petẽtem[e]: non eſt niſi ſuper queſtione ſpoliationis ſi eũ recõueniat audiendus: cum reſtitutionis petitio in hoc priuilegiata noſcatur: ut ipſam intẽtans nõ cogatur ante reſtitutiõem ſpoliatoribꝰ reſpondere: quãquã ab agẽdo ſpoliatiõe ab eiſ ĩ modũ exceptõiſ oppoſita r̃pellat̃.

De plus petitionibus.

Gregorius nonus.

n ¶ Reprobat̃. ar. ꝯ. j. de teſti. cum tu. vbi dicit̃. ne periurij reatu notent̃. ſed illud intelligit̃ quo ad factũ et opiniõꝫ. Et qđ hic dicit referas ad ius. qꝛ de iure nõ cenſet̃ infamis. ſꝫ infamiã facti forſitã nõ vitat. vt ibi dr̃. ⁊ h dicit̃ expſſe. ff. de obſequijs a lib. ⁊ liber. parentibꝰ ⁊ patronis p̃ſtan. l. ij. b.

a Quam nõ credimꝰ. ad forũ eccleſiaſticum. ⁊ ita cã natalium ad eccleſiaꝫ pertinet que ſunt ille cauſe que ſpectant ad eccleſiaſticũ forꝫ. dictum fuit. s. de fo. compe. cũ ſit. ⁊ c. licet. i. ⁊ c. ex tenore.

b ¶ Dependentem ex illa. Ex hoc loco ſatis pꝫ. ꝙ ſi queſtio preiudicialis incidat in cã. de ea ſola p̃mo eſt cognoſcendum anteꝙ̃ de p̃ncipali. qꝛ ea probata principalis queſtio eſt perempta. ut hic dicitur. Et no. ꝙ ſi due ſint principales queſtiones ⁊ ſunt ambe ciuiles. que primo proponitur primo tractat̃. ⁊ vna ſententia terminatur. s. e. c. ꝓx. ⁊ ff. d iudi. qui prior. ſed quãdoqꝫ queſtio ciuilis incidit ⁊ preiudicat ciuili. ⁊ tũc de incidenti eſt antea cognoſcendum ⁊ pronũciandum. ut ſiquis agit de hereditate directe. ⁊ alter incidenter proponat ꝙ non ſit legittime natus. de hac eſt antea pronunciandum ut hic. ⁊ j. qui fi. ſunt legit. lator. vel ſi proponatur queſtio ſeruitutis ⁊ hic p̃ma excipiẽda ẽ. iij. q. xi. §. ſi de hereditate. ⁊ C. de or. cog. l. ij. Quãdoqꝫ queſtio ciuilis preiudicat criminali. ⁊ eſt primo tractanda vt ſi aliquis qui credat ſe liberum accuſetur de crimine. ⁊ poſtea moueatur ei queſtio ſtatus primo tractabitur incidens queſtio de ſtatu. iij. q. xi. §. ſi crimen. ⁊ C. de or. cog. l. iij. ⁊ C. ad. l. iul. de adul. quoniam. alexandrum. ⁊ C. ad. l. falſ. de plag. preſes pro

e Super ſpoliatione reſtitutionem petentem. qui enim petit reſtitui ab aduerſario reconueniri non põt petitorio. niſi de alia ſpoliatione. ut hic dicit̃ nec põt ei referri queſtio proprietatis ab eo ſuper eo de quo ꝯuenitur. ff. de iudi. ſi de vi ⁊ poſſeſſione. ⁊ C. de rei ven. ordinarij. ⁊ j. de reſti. ſpol. in lr̃is. Itẽ cũ quis ex ꝯqueſtione niſi p̃mo fuerit reſtitutus. ut hic. ⁊ j. de reſti. ſpol. ſollicite. Unde no. ꝙ vbi due queſtiones poſſeſſorie ꝓponunt̃ a diuerſis. ille poſſunt ſimul tractari. ut hic ſcd̃m illã regulã. qui prior appellat. prior agat. ff de iudi. q por. ⁊ tũc vna ſentẽtia debet terminari. s. e. cum dilectus. quia vtraqꝫ ſpoliatio p̃uilegiata eſt. Si vero vnus agit petitorio et alter poſſeſſorio diſtingue qualiter reꝰ obijciat ſpoliationẽ. Si eniꝫ petat directe reſtitui due ſunt petitiones. qꝛ in modum actionis fit recõuentio de ſpoliatiõe tũc ſimul tractãde ſunt. ut. s. e. cũ dilectꝰ. Si in modum exceptionis proponat̃ ſpoliatio tunc p̃mo tractatur exceptio ſpoliationis. ſcd̃m ꝙ dicit̃ in illa decre. cũ dilectus. Si vero quis agat de ſpoliatione cõtra ſuum ſpoliatorem vel etiam de re alia. tũc ſpoliator põt opponere exceptionẽ de ſua ſpoliatione. ⁊ in modũ actionis. ⁊ in modum exceptionis ut hic dicit. Si ḡ cautus qđ ſibi magis expediat. vtrũ agere directe uel excipere ſi magis expediat reo poſſidere rem aduerſarij ꝙ̃ ſuã recuperare excipiat. qꝛ ꝓbata exceptiõe ſua non cõpellit̃ reſpõdere. niſi p̃mo fuerit reſtitutus. ut in. c. cum dilectus. Si magis expediat recuperare rẽ q̃ ẽ ſpoliatus. ꝓponat ſpoliationẽ ſuã directe. ⁊ ea ꝓbata reſtituet̃ ut colligitur hic. ⁊ c. cũ dilectus. ⁊ idem ſi petitorio agat̃ qꝛ reus dupliciter poteſt ꝓponere ſuam ſpoliationem. ut. s. e. ti. cuꝫ dilectus. ⁊ hic cũ ſup diuerſis rebꝰ fit ꝯuentio ⁊ oppoſitio ſpoliationis. Secus videtur quãdo ſup eadẽ re fit ꝯuentio ⁊ reconuẽtio. tunc vtilius eſt proponere ſpoliationeꝫ in modum actionis. j. de reſti. ſpo. ex conqueſtione. quia reſtituetur in eo caſu ante ingreſſuꝫ principalis cauſe. Si vero in modum exceptionis non reſtituetur. ſed repellit agentẽ ⁊ ſic vtroqꝫ caſu preiudicat queſtio ſpoliationis in hoc caſu. Item recõpenſatio nõ põt opponi petẽti reſtitutioneꝫ. qꝛ ſic indirecte admitteret̃ recõuentio. C. de cõpen. l. vl. ar. j. de excep. cũ inter in fi. Itẽ in momentanea poſſeſſione ceſſat reconuentio. C. qui leg. per. l. ul. Sꝫ ſi ago ꝯ te poſſeſſorio ⁊ tu recõuenis me poſſeſſorio. ⁊ ego excipio cõtra te in modum exceptionis de ſpoliatione eadẽ de qua ꝯuenio te. nunquid debeo admitti? Dico ꝙ ſic. qꝛ ad aliud proponitur ut actio. ad aliud ut exceptio. ar. ff. de inoffi. teſta. ꝯ veterani. § ſed nec impuberes. ⁊ j. de teſti. veniens. ij. ⁊ c. cum in tua. Sed qd ſi ille excipiat de ſua ſpoliatione? Dico ꝙ poteſt ⁊ elidat actionẽ meam. ⁊ ita remanet cõuentio ⁊ reconuentio ineffica x. ſi aũt expediret

ei magis agere ꝙ excipere. ꝓponat de ſua ſpoliatione in modū replicationis. ⁊ ſic per replicationē elidit exceptionem meã ⁊ ſic remanet conuentio ⁊ reconuentio efficax.

a Conſilium. in iudicio perſiſtendū. Et ita ſi volūt deſiſtere a petitione licitum eſt nec puniunt̄. ⁊ hoc poſſunt facere vſq; ad lit. ↄteſt. poſtea vero nō pn̄t deſiſtere ſine pena. C. e. ti. l. vna. ſic licitum eſt ei penitere ante lit. ↄte. ff. rē ra. ha. ampli⁹ hic. Sed vr̄ ꝙ licitū ſit penitere qñcunq; ante ſniã, vt. ff. de inof. teſta. ꝯ veterani. §. memi niſſe. ⁊ C. de his q̄ bus vt indig. alia. ⁊ C. ad. l. corne. de fal. l. q. falſas. ⁊ C. locati ↄductores in quib⁹ poteſt penitere añ ſniam. Sȝ pri⁹ dictū verius eſt ꝙ ante lit. ↄteſt. penitere dn̄t alias puniuntur in expēſis. C. e. l. vna. ⁊ hic et hoc etiã cū re aut cã plus petitur. ſed lex illa loquit̄. cū aliqs per dolum ſup maiori quantitate exigit cautionem. ⁊ ille ſi pſiſtat a toto debito punit̄. exceptis duob⁹ caſib⁹. ſ. traſactiones ⁊ ſecunde ↄfeſſiones qui excipiunt̄ in. l. illa. ⁊ ita de alijs plus petitōibus loquitur hic.

b Plus loco ad intereſſe. qui petit alio loco ꝙ conuenit ad intereſſe ꝑ officiū iudicis poteſt cōueniri in eo in quo dampnificatur. ꝙ in alio loco ↄuenit̄. ff. de eo. qđ cer. lo. l. ij. §. fi. ꝯ hoc intereſſe dictum eſt. ś. de of. dele. p. ⁊. g.

c Amplius tempore. In iſtis quattuor modis plus petēdi olim puniebatur in tota cauſa. inſti. de acti. §. ſiqs agēs ⁊ inſti. de excep. §. appellatur. ſed hodie nō ita puniuntur. qui enī ante tēpus petit. inducie duplicantur. ⁊ nihilomin⁹ in expēſis punitur. inſti. de excep. §. hodie autem. ⁊ hic. Si autē re cã loco plus petat. ⁊ reus aliqđ dampnū ſuſtinuit circa ſportulas. actor triplicē penã patit̄. inſti. de act. §. tripli. ⁊. §. ſed hoc quidem antea. ⁊ in alijs expenſis condemnabitur. ut dictum eſt in littera.

d Cauſa plus petitur. Hic exemplificat p̄dictos quattuor modos plus petendi. q: cū plus petit̄ ꝓmiſi tibi. x. uel ſtichum. in optione mea eſt ſoluere quē volo. C. de cōdi. inde. ſiquis ſeruum. ff. de iure do. plerunq; . §. fi. vel ꝓmiſi hominē in genere. nō iſtū uel illū. ſi tu petis a me precise. x. vel ſtichum. auferre vis mihi electionē quod eſſe nō dȝ. vnde puniri debes in dãnis que ſuſtinui. ut dictū eſt. ut iſtitu. de act. §. hic aūt. ⁊. §. preterea. Loco ⁊ re pȝ in ipſa littera. Tēpore. ut ſi ꝓmiſi tibi. x. ſoluere vſq; ad annū. ⁊ tu antea petas. uel ꝓmiſi tibi ſi imperator intraret italiã. ⁊ tu petas ante ↄditionē extantem. exemplū de his habes. inſti. de act. §. plus aūt q̄ttuor modis.

e Suſceptis momēti. i. poſſeſſionis. ⁊ dr̄ poſſeſſio momentū. nō q: durat per momentū. ſȝ q: parum duratura eſt. apud poſſeſſorē cū actor docuerit de ꝓprietate: ⁊ a ſentētia momētanee poſſeſſionis ſm̄. l. nō appellat̄. C. ꝯ momē. poſ. l. vna. ⁊. ij. q. vi. §. ſūt quorum. v̄. ſi de poſſeſſione. ſecus ſm̄ canones. ś. de iudi. c. fi.

f Sub vno. Sed quare dicit. cū alia ſit cã poſſeſſionis. ⁊ alia proprietatis nec habeant aliquid cōe. ff. de excepti. rei iudi. ⁊ an eadē §. ult. ⁊. ff. de acqui. poſ. naturaliter. §. nil cōmune. ⁊. l. permiſceri. Et ꝟ ideo dicit. q: ↄtinētia cauſe diuidi non dȝ. j. de ſequeſtra. c. i. ⁊ C. de iudi. nulli. Hoc eſt dicere. iudex qui cognouit de poſſeſſione dȝ cognoſcere de proprietate. Et ita expone in vno codemq; iudicio. i. corā eodē iudice. vt dicūt iura p̄dicta q: facili⁹ cognoſcit de ꝓprietate qui cognouit ꝯ poſſeſſiōe. Ar. ꝯ. ś. ꝯ iudi. ſignificauerūt. ⁊ hoc ē ꝓpter diuerſitate fori

g Diffinire. Nota ꝙ dicit diffinire. q̄ſi diceret diffinitiuã ſniam ꝯ abſentes nō poſſum⁹ ꝓferre añ lit. ↄte. ś. ut li. nō ↄteſt. ꝑ totū. Uel dic nō poſſum⁹ diffinire etiã lite ↄteſta. ↄtra inauditã partē. q: non liquet ꝯ cã. Et ideo ꝑciſe diffinire nō poſſum⁹. quin ſalua ſit adhuc queſtio ꝓprietatis abſēti. j. ꝯ dolo. ⁊ ↄtu. ꝓut ⁊. ś. ut li. nō ↄteſt. quoniã. §. pe. ⁊. C. quomodo ⁊ qñ. Et ita duob⁹ modis pōt intelligi particula iſta ut lite nō ↄte. ut ſic nō fiat diffinitio. ſȝ ꝓpter ↄtumaciam in poſſeſſionem miſſio. uel lite etiam ↄteſtata qñ nō liquet ꝯ cauſa. Uel tertio modo q: ꝯ abſentes non citatos nō ↄuictos. ñ ↄfeſſos nil poſſum⁹ diffinire. ś. ꝯ ma. ⁊ obe. īnt̄ q̄ttuor. ⁊ ſic plena ē lr̄a. b.

De cã poſſeſſionis ⁊ ꝓprietatis.

Gregorius felici ſicilie.

Suſceptis: ⁊ infra. Legali prouiſione decretum eſt: tã momenti[e] quã ꝓprietatis cauſã ſub uno eodemq; iudicio debere cognoſci[f]: nec nos cōtra inauditam partem aliquid poſſumus diffinire[g].

Celeſtinus tertius.

Ad ultimū īterrogati fuimus ſi iudices deputati[h] ut de poſſeſſione ⁊ proprietate cognoſcant: grauibus partiū ſumptibus parcere cupientes: de utraq; cōmixtim audiant allegationes pariter ⁊ teſtes admittant: deinde prius audiant atteſtatiōes de poſſeſſione: ⁊ ꝓnūciant[i] ſecūdū tenorē illarū: utrū licite hoc agatur. Nos autem cum hoc ſit in iure ciuili expreſſū[k] ꝙ licite poſſit fieri reſpondemus.

Innocentius. iij. archiepiſcopo ⁊ canonicis ſutrinis.

Cum eccleſia ſutrina paſtore uacaret. uoſ conuenientes in unum[a]: ⁊ ſicut moris eſt ſpiritus ſãcti gratia inuocata paſtorem unanimiter elegiſtis: petentes ipſius electionem a ſe. apo. cōfirmari. Uerum clerici conuentualium eccleſiarū ciuitatis eiuſdē ↄſequenter ſuã depoſuer̄ querelã: ꝙ cū in epiſcoporum electionibus ipſi ac predeceſſores eorum conſueuerint intereſſe: uos eis renitentibus ⁊ excluſis ad electionē procedere preſumpſiſtis: quam ob hoc nō cōfirmari ſed infirmari potius poſtulabant. Partibus ergo apud ſe. ap. ↄſtitutis in auditorum preſentia teſtes utrinq; producti fuerant ⁊ eorum depoſitionib⁹ publicatis pars canonicorum per teſtes a ſe introductos intētionē ſuã: ꝙ ad eos tãtū ſpectaret[b] electio: ſufficienter dicebãt eſſe ꝓbatū. Parte clericorum nihilominus aſſerente: ꝙ dicta teſtiū quos ꝓduxerãt: ⁊ ipſi aſſertionē ſuã: ꝙ electioni pōtificū intereſſe deberēt: plenius ꝓbauiſſent. per que cōſtare dicebant eos electionibus trium epiſcoporum: qui eccleſie ſutrine ultimo ⁊ immediate prefuerant: cū canonicis ca

h Ad vltimū deputari. ut de poſſeſſione ⁊ ꝓprietate. q: cauſa ē eis vtraq; cōmiſſa. ⁊ idē eſt ſi ſimpliciter cã indiffinite cōmittitur quia vtraq; cã intelligit̄ eſſe cōmiſſa. j. de ſequeſtrat. ad hoc. q: diuidi nō dȝ ↄtinētia cauſarū ś. c. ꝓxi. C. de iudi. nulli. ſic ⁊ cauſa proprietatis ⁊ vſufructus apud eundē iudicē ſunt tractãde. ff. de libe. cau. ſi pariter. ſic ⁊ in alijs. ff. de quib⁹ cau. ad eundē iudicē eat̄. l. i. b

i Pronunciant. ſ. ſuper poſſeſſione.

k Expreſſum. ſ. ꝙ pri⁹ audiant atteſtationes de poſſeſſione ⁊ pronuncient ſuper illa. illud eſt expreſſum in iure ciuili. C. ꝯ rei ven. ordinarij. C. ꝯ interdic. incerti iuris eſt. ff. de acquirē. poſ. exitus ↄtrouerſie. ff. de iudi. ſi de vi poſſeſſione. tñ ſm̄ iura canonica ſimul poteſt ꝓcedi ſup vtraq; queſtione. ⁊ vna debēt ſentētia terminari. j. e. cū dilectus ⁊. c. ꝓxi. ita ꝙ primo pronunciet̄ ſuper poſſeſſione. ⁊ in cōtinēti ſup ꝓprietate. vt ibi dicitur. ⁊. c. cum ſup. ⁊ ita cauſa poſſeſſionis ⁊ ꝓprietatis ab eadē ꝑſona intētari pōt ſimul. ⁊ vno iudicio tractari ⁊ terminari. q: nō ſunt iſta ↄria de ꝟ dicet̄. j. c. paſtoralis. ⁊ c. cū dilectus. ⁊ in hac opinione fuit dn̄s m. ⁊ ei⁹ ſequaces. Dn̄s Jo. ⁊ ei⁹ ſequaces volūt ſtar̄. l. p̄dictis. ſȝ illa diuerſitas determinabit̄. j. c. paſtoralis. ⁊. c. cū dilectus. ⁊ ꝙ dicit hic. ꝙ primo pronuncient ſup poſſeſſione. ⁊ nihilomin⁹ de ꝓprietate pronūciare debēt incōtinēti exquo ſimul eſt actum ⁊ publicatio ſimul facta ⁊ ꝯ vtraq; liqueat. alias deferr̄ queſtio ꝓprietatis. j. de teſti. ſignificauerūt. alias ſi nolūt differre iudices iudiciū ꝓprietatis. nec teſtes publicare cū alijs etiã poſſunt ꝓcedere ſup poſſeſſione tantū. ⁊ ſic intellige qđ hic dicit. ut ↄcordet iuri ciuili prout dicit i fi. alias ↄdicerēt iura ciuilia. tñ ſm̄ canones ſi aliquis vult agere ſimul vtroq; iudicio. iudex ſimul expedire dȝ. vtrunq;. j. c. ꝓxi. ⁊. c. cū ſup. ⁊. c. cū dilectus. alias cōtradicerēt. hic iudices ex officio ſuo hoc fecerunt. ut cōmixtim audirēt. ſed ꝑius volebãt ꝓcedere ſup poſſeſſione. qđ licitum eſt ſm̄ iura ciuilia nec canonica cōtradicunt.

a Cum eccleſia. in vnū q: ſp̄ūſſanctus nō venit niſi ſup ↄgregatos in vnū xxiiij. q. i. §. ſi aūt. ⁊ vbicūq; duo uel tres ↄgregati fuerint i nomīe meo ibi ſū in medio eorū. i. q. i. cū ſcriptura. ⁊. xxiiij. q. i. alienus. ⁊. xx. di. c. ul.

b Eos tantū ſpectaret. ſȝ q̄liter fuerūt admiſſi canonici ad aliquã ꝓbationē cū pars aduerſa diceret ſe ſpoliatã. cū nil obijci poſſit ſpoliato añ reſtitutōē nec ſup eo q̄ſtio ꝓprietatis referri. j. de reſti. ſpo. i lr̄is. ⁊. c. itē cū qs. ⁊. c. ex ↄqueſtione. ś. de or. cog. ſup ſpoliatione. Sed dicas ꝙ iſti clerici ↄuentualiū eccleſiarū nō tantū poſſeſſoriū intētarunt. ſȝ petitoriū ſimul cū poſſeſſorio. vñ licitū fuit alteri parti de iure ſuo docere. Et in ꝟ min⁹ caute fecerunt iſti clerici. q: q̄diu pōt aliquis ītētare aliqđ poſſeſſoriū nō dȝ agere de ꝓprietate ff. de rei ven. is qui.

c Ultimo. hñ dic̄ vltimo. q: ſȝ q̄nq; fuiſſēt i eligēdi poſſeſſiōe. hic nō ꝓdeſſet ad hoc ut poſſēt petere reſtitutionē ſȝ ſec⁹ ſit in dominio. C. de ꝓba. ſiue. Itē

bene ſequit̃ ⁊ immediate. q2 ſi nõ ꝯtinuaſſent tp̃a nõ p̃ſcripſiſſent. ff. ꝺ diuer. ⁊ temp. p̃ſcrip. in vſucapione. §. i. ⁊ de vl. tp̃e caute dixit. q2 in preſcriptiõe vltima tp̃a ſpectandi ſunt. C. ne de ſta. defunc. ſi mater. ⁊ C. de apo. publi. l. quinqꝫ. li. x. ar. xxxv. di. ab exordio. ⁊ xxviij. di. q2 ſunt.

d ¶ Uocemqꝫ habuiſſe. Caute etiã dicit vocẽqꝫ habuiſſe. q2 poſſet eſſe ꝙ interfuiſſent cã ꝯſilij dãdi. ⁊ tñ nõ elegiſſent. nec ſcrutatores voluntatũ dediſſent aut vota ſua inquiſita nõ fuiſſent. ſ. ꝺ elec. cumana eccleſia. ⁊ lxiij. di. obeuntibꝰ. uel forte eſſent inuitati. lxiij. di. cũ adrianus ſed ꝑ talẽ inuitationẽ ius nõ acquiritur. ix. q. iij. nũc vero. ⁊ c. ſe. ⁊ ar. ad h̃. ſ. de poſtu. bone. ij. Hoc. n. nõ ſufficit ꝙ aliquis poſſidet. ſꝫ ꝙ intẽdat ius ſibi acquirere. ff. de iti. actuqꝫ priua. l. vl. ff. quẽadmo. ſeruit. amit. l. ſi. imo in dubio preſumẽdum eſt iſtos potius nõ habere ius. ar. xxiiij. di. p̃ſbyteri ⁊ vij. q. i. põtifices. q2 non veriſimile eſt. ꝙ quis iacet res ſuas. ff. de ꝓba. cũ de indebito. ⁊ ſ. de elec. q2 diligentia. nec. n. ſequit̃ ꝙ ſi fuerint electi. ꝙ ideo poſſederit ff. de acqui. poſ. ſiquis antea. j. de reſti. ſpo. olim. ⁊ ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. §. vim vi.

e ¶ Uacillaſſe. hoc ſolũ ſufficeret ad repellendos teſtes ⁊ qd̃ dixit varioſ extitiſſe vt. iij q. ix. pura. ⁊ iiij. q. iij. §. item qui falſo. ⁊ j. de pe. ſuꝑ his. ⁊ j. ut ec. bene. vt nr̃m. ⁊ xxxv. q. vi. de parẽtela. ij. in fi. ⁊ ff. de queſti. de minor̃ §. tormenta. in fi. ⁊ l. ex libero. §. i. in fi. tñ q̃nqꝫ verbis ⁊ nõ re aliqui diſſentiunt. j. de ver. ſig. nil obſtat. ⁊ j. de teſti. cũ tu fili. ⁊ ff. de re iudi. actoꝝ. viij. q. i. in ſcripturis. de pe. di. i. periculoſe.

f ¶ Negatiuã. forte dicẽtes. ꝙ illi ꝯuẽtuales clerici nunꝙ̃ interfuerũt electõi uel vocẽ habuerũt. ar. ſ. de elec. cũ dilecti. qd̃ tamen fieri nõ poteſt. ſ. de elec. bone. i. ⁊ ſ. de renunc. ſuper hoc. ⁊ vi. q. ul. §. actor.

g ¶ In trium ep̃orum. Ex hoc videt̃ ꝙ ſi aliquis ter vtit̃ aliquo iure. ꝑ hoc ẽ in quaſi poſſeſſione illius. ar. C. de fideicommiſ. l. i. ⁊ ff. de vſu. cũ de in rem verſo. ff. de ſerui. quotiẽs. ij. Sed quid ſi ſemel elegit in. xl. annis. q2 ep̃us ille in tanto tẽpore vixit. Dico. ꝙ per h̃ eſt in q̃ſi poſſeſſione illiꝰ iuris. arg. ſ. ꝺ conſti. cũ acceſſiſſent. ⁊ j. de preben. pro illorum. a cõtrario ſenſu. nam aq̃ dr̃ quottidiana. quẽ tantũ ſemel in anno ducitur. ff. de aqua quoti. ⁊ eſti. l. i. §. ij. ⁊ iij. ⁊ ſi immiſi tignũ in parietẽ tuũ. ſtatim poſſideo ſeruitutẽ. ff. de ſeruitu. vr. predio. ſeruitutes que in ſuperficie. vñ tuendus ſum in illa quaſi poſſeſſione. j. ut lite pen. c. i. ⁊ ij. ⁊ xvi. q. iiij. volumꝰ. niſi ꝯſtet. ꝙ vi vel clã vel precario poſſederit. ar. j. de exceſ. prela. cũ ad quorundã. ⁊ tunc qui dedit auctoritate ſua poterit reuocari. ut ibi. ⁊ ix. q. iij. q2 cognouimꝰ. nec obſtat qd̃ dicitur de triginta diebus quibꝰ adminꝰ vti debet in anno ad hoc. ut habeat interdictum de itinere actu ꝙ̃ priuato. ff. de iti. actuqꝫ priua. l. iij. §. hoc interdictũ a ſuperiori. quia h̃ intelligitur ꝺ eo interdicto. quod habet mixtã cãꝫ. q2 duo dꝫ ꝓbare ⁊ h̃ anno ſe fuiſſe vſum ⁊ ſeruitutẽ ſibi cõpetere ⁊ ꝯſtitutam fuiſſe. ut ibi dicitur.

h ¶ Quaſi poſſeſſionem. Hoc ideo dicit. q2 incorporalia nõ poſſident̃ ſed q̃ſi poſſidentur. ff. de vſucapio. ſequit̃. §. ſi viã. ff. de ſerui. vr. p̃di. ſi edes. §. libertas. Ar. ꝯ. iij. q. i. reintegranda.

i ¶ Reducentes. verbo tantũ ⁊ non re. cũ iam conſtet de proprietate. ut ſequitur in littera. ⁊ j. c. proxi.

k ¶ Quicquid iuris. ſic. ff. de excep. rei iudi. ⁊ an eadem. §. actiones. ⁊ C. de anna. excep. l. ul. Sed qui deduxit in iudiciũ pars canonicoꝝ. cũ ipſi eſſent rei ⁊ poſſiderent. nõ videt̃ ꝙ aliquid deducerent in iudicium. immo de iure cõmuni ad eos ſpectat electio. ⁊ poſſidenti nõ eſt prodita actio. inſtitu. de ac. §. iſte quoqꝫ. ⁊ ſ. de iudi. examinata. ⁊ ita nec petitoriũ nec poſſeſſorium deduxerunt in iudiciũ. Sol. hic oppoſitio habet locũ in actionibus in reꝫ que cõpetunt pro rebus corporalibus. ut in. §. iſte quoqꝫ. ſed in actionibus in reꝫ que cõpetunt pro rebꝰ incorporalibus. vt in ſeruitutibus. dat̃ actio poſſeſſori pro tuendo iure ſuo. Et hec dicit̃ negatoria que competit domino. qui negat alium ſeruitutem habere in re ſua. ⁊ hanc negatoriam deduxerunt canonici in iudiciũ. dum negabant clericos habere ius in electione. q2 aliud non poterant in iudicium deducere. Cõfeſſoria vero datur ei qui ſibi debere ſeruitutem ꝯtendit. ſꝫm ꝙ iſti clerici faciebant. qui dicebant ſe habere ius in electione. ⁊ hoc deduxerunt in iudiciũ loco proprietatis ⁊ poſſeſſorij hec ꝓbantur. ff. ſi ſerui. ven. l. ij. i. rñſo. ⁊ l. ſi forte. §. i. ⁊ l. ſicuti. §. ſed ſi querit̃. ⁊ inſti. de act. §. eque. ſiquis. ⁊ ſic intelligitur qd̃ hic dicit. vtraqꝫ pars deduxerit in iudicium quicquid iuris habebat in electione.

l ¶ Id venire in iudicium. hoc ſumptum eſt ex illa. l. ff. de iudi. ſolemꝰ. illa. n. veniunt que includi poſſunt in actione ꝓpoſita. ut loquat̃ in ſpeciali iudicio. ut in rei vẽdicatione. ut fructus ⁊ expẽſe ⁊ vſure que acceſſoria ſũt ⁊ ad eandẽ rem ſpectãtia. ff. de aq̃ plu. ar. hactenus. in fi. ff. ꝺ edil. edic. ediles. §. itẽ ſciendum. nõ aũt veniũt oĩa alia. Nec eſt ꝯ. C. ꝺ ãna. exce. l. vl. ibi ſpõte receptꝰ fuit libellꝰ generalis. vñ fatuus fuit. ſꝫ regula iſta melius intelligit̃ de generalibꝰ iudicijs. ut negocijs geſtis. tutela petitiõe hereditatis. actiõe pro ſocio. cõmuni diuidundo. finium regundoꝝ. familie hercif. vbi oĩa veniunt in iudiciuꝫ. niſi fiat ſpecificatio i libello uel in ꝓſecutione cãe. tũc. n. non obſtat exceptio i nõ ſpecificatis. C. de iudi. licet. ff. ꝺ excepti. rei iudi. ſi ex teſtamẽto ⁊ ff. ꝺ inſti. act. habebat. ⁊ ff. cõmunidiui. in iudicium. ff. familiehercis. heredes. §. p. ⁊ ff. ꝺ petit. here. ſi hereditatẽ. ⁊ l. ſi quo tẽpore. ⁊ hec vera ſũt i bonefidei iudicijs ſecus i iudicijs ſtricti iuris. q2 ibi non veniũt niſi illa tantũ de quibus nominatim actum eſt. ut venirẽt ut. ff. de do. elegãter. §. nõ ſolũ. ff. de ver. obli. quicq̃d. Simile eſt etiaꝫ in perſonali actione. ut ſi vnã cãm ſũ ꝓſecutus ⁊ ſuccũbo nõ obſtat ſi peto idẽ ex alia cauſa. hoc dictũ eſt. ſ. de libel. obl. c. ij. ſic etiã in arbitrio vbi tantũ veniũt ea de quibus dictũ eſt in cõpromiſſo. ut. ſ. de arbi. cũ dilecti. vbi de hoc ar. ex hoc loco illud tantũ venire in ꝯdemnatione. qd̃ in libello cõtinetur ſuꝑ quo lit. conteſtatio facta fuit ar. ff. de iudi nõ poteſt. ⁊ l. de q̃ re. ar. ꝯtra de ap. l. ul. ad fi. ⁊ inſti. de act. §. ſi minus. ff. de peti. here. l. iiij. ff. de rei ven. ſinautẽ. §. poſſidere. In iſtis omnibꝰ. l. dicit̃. ꝙ plus venit in ꝯdemnatiõe ꝙ̃ in petitione. So. iſtaꝝ. ll. pꝫ in p̃n. glo. an ſint extranea. an ꝯiuncta ⁊ acceſſoria. ſic aliq̃n minꝰ venit in ꝯdemnatiõe ꝙ̃ in petione. ff. de condi. fur. ſi ſeruus furtiuus. ff. ꝺ rei vẽ. ſinautẽ a titio. §. poſſidere. ⁊ ff. de peti. here. ſi quo tp̃e. §. ex diuerſo.

m ¶ Non ſolũ. argumentat̃ papa ex hac. l. ꝑ locũ a minori. ſi id de quo minꝰ videt̃ ineſſe ⁊ ineſt. ⁊ id de quo magis ſiue econtrario.

n ¶ Ne veniret. ar. oĩa eſſe ꝯceſſa que nõ ſũt ꝓhibita.

o ¶ Cathedraliũ. lxiij. di. c. i. §. ex his. ⁊ ſ. de elec. cũ terra.

p ¶ De ꝯſuetudine. introducta de voluntate eiꝰ cui p̃iudicat. ff. cõia p̃di. venditor. §. i. ⁊ ita neceſſe eſt ꝙ ſit p̃ſcripta. ut hic innuit. ⁊ ſ. de ꝯſue. cũ dilectus. ⁊ c. vl. vbi de hoc. ⁊ j. de ver. ſig. abbate.

q ¶ Tertio. nõ g̃ tres vices inducũt ꝯſuetudinẽ. niſi in criminibus. xxv. q. ij. ita nos. ⁊ C. de epiſ. audien. l. iij. de pe. di. ij. §. ecõtrario. ſi. n. ꝯſuetudo eſſet ex tribꝰ vicibꝰ iuuaret̃ hic. ſed nõ ꝓdeſt. niſi legitime ſit preſcripta ut dicit hic. licet tueatur aliquẽ in poſſeſſione quouſqꝫ ꝯſtet. an debitũ ſit. xviij. q. ij. ſeruitiũ. ⁊ j. ut li. pẽ. c. i. ⁊ ij.

r ¶ Temporis. ⁊ ita pꝫ. ꝙ ſi breuitas tp̃is ñ obſtaret iſti clerici p̃ſcripſiſſent ius eligendi etiã ſi ſemel elegiſſent. ar. C. de ſerui. l. ul. licet videat̃ ꝯ. q2 ſuitutes que ñ hñt ꝯtinuã cãꝫ duplicatũ tp̃s regrũt. ff. quẽ admo. ſui. amit. ſi ſit ꝯſtituta. ſꝫ ſecus ẽ ſꝫm canones. ar. j. ꝺ preſcrip. ⁊ q̃rta. et hic. Sꝫ ꝯriũ vr̃ huic loco qd̃ dici ꝯſueuit. ꝙ i p̃ſcriptiõe eccleſiaſtica regrit̃ bona fides ⁊ iuſtus titulꝰ. alias ñ p̃ſcribit̃. j de p̃ſcrip. ſi diligẽti. ⁊ j. de deci. dudũ. ſic ⁊ in ꝯſuetudine cã allegari dꝫ. ar. j. de cenſi. ꝑuenit. Et ita dici ꝯſueuit. ꝙ in ꝯſuetudine allegari dꝫ cã ⁊ i p̃ſcriptiõe titulꝰ. de hac materia inuenies. ſ. ꝺ ꝯſue. c. ul. ſꝫ hic nulla cã ſiue titulus fuit allegatus. ⁊ tñ p̃ſcripſiſſent ſi ꝑueniſſent ad legittimũ tp̃s ut hic pꝫ. Ad hoc põt dici. ꝙ in huiuſmodi incorporalibꝰ ſola patiẽtia hr̃ ꝓ titulo. Nã patiẽtia loco traditiõis habet̃ in ſeruitutibꝰ. ff. de pub. ſi ego. §. i. ⁊ ff. ꝺ ſui. quot. ij. Uel dicas. ꝙ ſpeciale eſt circa iſta incorporalia iura. ꝙ nõ ẽ neceſſe allegare ibi titulũ. ſꝫ h̃ ſolũ ſufficit ꝙ nec vi nec clã. nec p̃cario vſus ſit tali iure. ff. de ſui. ven. ſiquis diuturno. Et ex eo ꝙ erant in q̃ta poſſeſſiõe. p̃ſumebãt ꝙ nec vi nec clã nec p̃cario poſſiderẽt. Ar. ꝯ. j. de p̃ſcrip. ſi diligẽti. So. q. n. facit graꝫ illud dꝫ ꝓſtari. vij. q. i. põtifices. ⁊ ſ. de elec. cumana. ⁊ h̃ forſitã voluerũt ꝓbare iſti canonici. ꝙ illi clerici nõ fuerãt in electione iure ꝓprio. ſꝫ de grã q̃ſi negatiue.

s ¶ Preſcriptionẽ. Uidet̃ ꝙ h̃ ius. q2 q̃ſi ſuitus eſt p̃ſcribi nõ poſſit q2 ſeruitus nec in bonis alicuiꝰ nec ex̃ bona ẽ. ff. de vſufruc. leg. l. i.

t ¶ Probãte. C. ꝺ eden. ꝗ accuſare. vi. q. ul. §. actor. C. ꝺ ꝓba. actor.

⁊.j.ut ec. benefi. ut noſtrum.b.

a ¶Cum ſup. ꝯfirmatus. ex h' principio ⁊ ex fine. c. colligit' ꝙ ꝯfirmatio nil iuris ꝯfert vbi electio. canonica non fuit. ſ. de elec. cū inter canonicos. ⁊. c. cū dilecti. tñ ſi poſſeſſionē fuerit adeptus. ⁊ poſtmodū ſpoliet'. dꝫ reſtitui. ꝗuis ñ fuerit electō canonica. ut h' pꝫ

b ¶Reſtituendū. ſolo verbo reſtituit cū q̄ i eadē ſentētia deſtituit eum. ſic. ſ. c. proxi. quid ḡ ꝓdeſt talis reſtitutio: quātum ad hunc caſuꝫ nil prodeſt. niſi q̄ ſatis ſit iuri ⁊ petitioni actoris. ff. de iudi. ō qua re. ⁊ hec poſſet qñqꝫ prodeſſe quo ad fructuſ reſtituendos. ut ſpoliator reſtituat fructus perceptos. ⁊ q̄ percipi potuerūt a tempore deiectiōis vſqꝫ ad tp̄s lit. ꝯte. ſup ꝓprietate. ⁊ ita licet obtineat in ꝓprietate. tñ propterea q̄ ius ſibi dixit quātū ad poſſeſſionē reſtituere dꝫ fructus ꝑceptos. Sed nunquid ille qui eſt in poſſeſſione vtet' fructibꝰ. Videt' ꝙ ſic. q̄ alimentoꝝ cā veritati nō ꝑiudicat. ff. ō his qui ſui vel alie. iu. ſunt. ſi iudex. Et pupillꝰ ꝓpt' inopiā qñqꝫ ꝑcipit alimēta a ſcripto herede. q appellauerat vſqꝫ ad finē litis. ff. ō inof. teſt. ſi inſtituto. §. de inofficioſo. Sꝫ ꝯriū veꝝ eſt. q̄ cū canonicū ñ habuit ingreſſū. dꝫ reſtituere fructus quos inde ꝑcepit. ⁊ eſt expſſum. ar. j. de prebē. dilecto. ⁊ meliꝰ. j. ō iurepa. cū dilectꝰ. in fi. q̄ q̄ſi intruſus eſt. vnde nil dꝫ inde commodi hr̄e. ne de improbitate ſua cōmodū ꝯſequat'. ⁊ ē ar. ad h' q̄ſi expreſſum. j. de reſti. ſpo. grauis ⁊ fructus illi reſtituendi ſunt eccleſie vnde illos percepit.

Cum ſuper electione bethlemitañ. eccleſie inter. r. ſubd. noſtrum. ⁊ p. canonicū ſepulchri dominici queſtio verteret' utroqꝫ ſe pro electo gerente: cum prefatꝰ diaconꝰ a patriarcha hieroſol. fuerit cōfirmatus[a]: ⁊ infra. Et quia ſe probauerat per ſecularē potentiaꝫ ſpoliatum reſtituendū[b] decreuimꝰ iuſticia mediante. uerum quoniaꝫ tam poſſeſſorium quā petitoriū[c] deductum fuerat in iudiciū: ⁊ tam reſtitutiōis quā electiōis queſtio plenius agitata: ⁊ conſtitit nobis electionē utriuſqꝫ minus canonicā extitiſſe: cum iudex de[d] qua recognouerit: pronunciare debeat: utrāqꝫ duximus ſentētialiter irritandam.

Idem epiſcopo nouionieñ.

Paſtoralis officij: ⁊ infra. Sane ſicut intimaſti: cōtingit aliquando: ut cuꝫ is qui ſe aſſerit ſpoliatum: ſuum trahit ſpoliatorem in cauſam: inter ipſa iuris auſpicia[e] requiſitus[f] quo malit experiri[g] iudicio litem proprietatis ingredit' de illata ſibi uiolentia nullam faciens mentionem. cum autē fuerit in cauſa proceſſum nouum iudicium ſup poſſeſſorio nititur inchoare: ⁊ infra. Cōſultatiōi tue taliter reſpōdemus: ꝙ poſſeſſorio quidem iudicio quod[h] de recuperanda. ſeu adipiſcenda poſſeſſione proponitur: antequam renunciatum ſit aut concluſum[i] in proprietatis iudicio primitꝰ inſtituto agi[k] poteſt ab eo qui rem ceperit uendicare: cum legali ſit prouiſione ſtatutum eum qui fūdum uendicauerit ab eo cum quo interdicto unde ui potuit experiri pēdente[l] iudicio interdictū[m] poſſe

c ¶Quā petitoriū. ⁊ ſic due petitiones eodē iudicio expediunt' ar. C. de offi. rec. ꝓuin. l. i. ⁊ in eodē libello. ⁊ ſic vno ꝓceſſu duplex cōmodū q̄s cōſequit'. ar. ff. ꝓ ſocio. ſi inter fratres. §. ſi plures. ⁊. ff. famil. her. heredes. §. ſi ō pluribꝰ. ff. de ac. empti. ⁊ ven. nō ē nouū ⁊. ff. quoꝝ leg. l. i. §. qō aūt. ⁊. j. e. cū dilectꝰ. ⁊. ſ. e. c. ij. ⁊. j. de capel. mona. dilectus. Sed q̄liter poſſeſſoriū ⁊ petitoriū deductū fuit in iudiciū ab vtraqꝫ parte. de h' dixi. ſ. e. c. ꝓxi. Quidā dicūt. ꝙ neut' poſſidebat. alias ñ potuit intētari. ſed ab vtraqꝫ parte hic nō poſſet fieri. niſi vterqꝫ fuerit ſpoliatus. ſed alter tantū fuit ſpoliatꝰ. Vñ pōt dici. ꝙ in rebꝰ incorporalibꝰ dat' actio poſſeſſori ꝓ tuēdo iure ſuo. ut in ꝓxi. c. dictuꝫ eſt. Vel veriꝰ dicas. ꝙ hic alter tantū fuit ſpoliatus. q intētauit ſimul petitoriū ⁊ poſſeſſoriū. reꝰ vō qui poſſidebat. defendebat ſe ſup vtroqꝫ. ⁊ ſic quodammodo vtraqꝫ pars deduxit vtrūqꝫ i iudiciū. j. e. cum dilectꝰ. q̄ ñ dꝫ actori licere qō reo ñ lꝫ. ff. de reg. iu. nō dꝫ. ſed verius eſt. ꝙ alter tantū petitoriū intētauit. qui dicebat ſe canonice electū. q̄ ⁊ hic nō dr̄. ꝙ vtraqꝫ pars deduxit in iudiciū vtrunqꝫ poſſeſſoriū ⁊ petitoriū.

d ¶De qua re. ff. de iudi. de qua re. hec regula fallit in cā criminali epi. iij. q. vi. ꝗuis. ⁊. c. dudū. fallit in ſn̄ia lata a ſuperiori. j. de re iudi. decetero. fallit vbi ſola cognitio demādata eſt. j. de teſti. cū olim ⁊. ſ. de offi. or. dilectus. Itē fallit in incidētibꝰ queſtionibꝰ. ut dictū eſt. ſ. de or. cog. c. i. ⁊. C. de or. iudi. adite. vñ ita intelligit' de qua re cognouit principaliter. ſ. de ea ꝓnunciare dꝫ ut hic. q̄ petitorio et poſſeſſorio principaliter agebat' ab altera parte.

e ¶Paſtoralis. auſpicia. i. exordia litis. C. de excep. l. pe. ⁊. C. ō codicil. l. ul. i. rñſo.

f ¶Requiſitus a iudice. ſ. ⁊ hic cū vtraqꝫ cā cōmiſſa ē iudici. ut. ſ. e. c. i. Idē vr̄ ſi cā ꝓprietatis ē ei ꝯmiſſa. ar. C. ō rei vē. ordinarij. Idē eſt ēt vbi cā ē ſimplicit' ꝯmiſſa. j. ō ſeq̄ſtra. c. i. licet ſit ꝯ ar. C. ſi a non compe. iu. ſi de proprietate. q̄ ꝯtinentia cauſe diuidi ñ dꝫ. C. de iu. nulli. ⁊. ſ. e. c. i.

g ¶Experiri. i. agere. alibi ponit' ꝓ defendere. ſ. de iudi. c. i. nemo enim ſine actione experitur. ſ. de iudi. examinata. ff. de admi. tuto. quotiēs. §. itē ſi tpali. ff. de nego. ge. ſi pupilli. §. fi. Iteꝫ eſt hic ar. ꝙ cū plures actiones nomine eiuſdē rei cōpetunt. ut. ff. de mino. veꝝ vna illaꝝ eſt eligenda. ff. de tribu. qō in hereditatē. §. eligere. ff. de reg. iu. nemo. ij. §. quotiens.

h ¶Quod de recuperanda. Ad intelligentiā hmōi no. ꝙ triplex eſt iudiciū poſſeſſoriū. uel pro adipiſcēda poſſeſſione. uel recuperāda uel retinenda ꝓ adipiſcēda poſſeſſione proponit' interdictum quorum bonoꝝ. ⁊ interdictū quoꝝ legatoꝝ. ⁊ ſaluianū interdictuꝫ. ff. quoꝝ bo. l. i. ⁊. ff. quo leg. l. i. ⁊. ff. de ſaluiañ. interdi. l. i. Interdictum ꝓ adipiſcēda poſſeſſione dat' bonoꝝ poſſeſſori ⁊ heredibus hereditarijs. inſti. de interdi. §. adipiſcēde. bonoꝝ poſſeſſor nomē eſt iuris. ſicut ⁊ bonorū poſſeſſio. ff. de ver. ſig. hereditatis. i. ⁊. bonoꝝ. poſſeſſor dicit' ille qui ſuccedit de iure pretorio. inſti. de interdic. §. reſtitutoria. Et dicit' ideo adipiſcende poſſeſſionis. q̄ lꝫ heres hoc ipſo. ꝙ ē inſtiturꝰ. ⁊ hereditatē adijt. efficiat' dn̄s reꝝ hereditariaꝝ. tñ poſſeſſionē eaꝝ nō adipiſcit'. niſi apprehēdat poſſeſſionē. ff. de acqui. poſ. cum heredes in prin. ⁊ ſi ab alio poſſideant'. pōt adipiſci earū poſſeſſionem ꝑ iſtud interdictū. Pro recuperāda poſſeſſione dat' interdictū vñ ui. ⁊ qō ui aut clā. Pro retinenda poſſeſſione datur interdictum uti poſſidetis. uel vtrobiqꝫ. ⁊ h' habes inſti. de interdic. §. adipiſcende. ⁊. §. ſe. ⁊. j. de prob. c. licet. Si ḡ aliquis cepit agere rei vendicatiōe. poteſt redire ad iudiciū poſſeſſoriuꝫ. qō ꝓponit' ꝓ recuperāda poſſeſſione uel adipiſcēda pendēte iudicio ꝓprietatis. ut hic dicit'. ⁊. j. ō teſt. ſignificauerīt ⁊ ff. ō vi ⁊ vi ar. cū fundū. §. ul. ⁊ ecōuerſo de poſſeſſorio pōt redire ad iudiciū ꝓprietatis ſed ad interdictū de retinenda poſſeſſione nō pōt redire pendente iudicio ꝓprietatis ꝑmitus inſtituto. ſ. uti poſ. uel vtrobiqꝫ proponuntur ꝓ retinēda poſſeſſione. nec ecōuerſo pōt redire ad iudiciū ꝓprietatiſ poſtꝙ cepit agere uti poſſidetis. quia ſibimet eſſet ꝯtrarius. qui enim proponit rei vendicationē. dicit aliū poſſidere ut. ſ. de iudi. examinata. quia poſſidenti non datur actio. inſti. de ac. §. iſte quoqꝫ. ⁊ qui agit vti poſ. dicit ſe poſſidere. vnde pendēte iudicio proprietatis: non poteſt redire ad aliud. nec obſtat quod legit'. ff. de acqui. poſ. naturaliter. §. nihil. in fi. vbi dicitur. ꝙ nō negatur ei interdictum uti poſſidetis. qui cepit rem vēdicare. quia illud intelligit' de eo qui ignorabat ſe poſſidere. Vel poteſt dici ꝙ ibi renunciauit prime actioni anteꝙ inchoaret ſecundam. Et de his interdictis. ſ. vti poſſidetis ⁊ vtrobiqꝫ pōt intelligi quod ſequit' in littera alijs poſſeſſorijs iudicijs in ſuo robore duraturis ⁊c. q̄ in his interdictis prius oportet ſcire quis ſit poſſeſſor ꝙ quis ſit petitor. ut inſti. de interdic. §. retinēde. ⁊ ideo dicit hic. ꝙ iudicium poſſeſſionis de ſui natura precedit vendicationeꝫ dominij. io. Alij volūt intelligere ꝙ dicit' alijs poſſeſſorijs iudicijs in ſuo robore ⁊c. de illis interdictis que mixtam habent cauſā. in quibus debꝫ quis ꝓbare dominiū ſuitutis ⁊ poſſeſſionē ſuā. ſ. ſe iuiſſe. xxx. diebꝰ illo anno. ſicut eſt interdictū de itinere actuqꝫ priuato. qō dat' volēti reficere iter. ff. de iti. actuqꝫ pri. l. iij. §. hoc autē. interdictū. ⁊. l. i. §. ij. ſic. j. de reſti. ſpo. ex trāſmiſſa. ⁊ idē in interdicto qō dat' de aqua ex caſtello ducēda. ff. de aqua quo. ⁊. eſti. l. i. §. ait pretor. in talibꝰ. n. interdictis nō redijt quis ad cauſam poſſeſſionis omiſſa cauſa dominij. Sꝫ certe de iſtis nō videt' ꝙ poſſit intelligi. quia illa interdicta de ſui natura nō precedunt queſtionē dominij. q̄ ibi ſimul agit' de poſſeſſione ⁊ de iure dñij. ut dicitur. ff. de iti. actuqꝫ pri. l. iij. §. hoc aūt interdictum. Vel intellige illud de alijs interdictis que ſunt q̄ſi preparatoria ad rei vendicationē. ut ſunt interdicta de liberis exhibendis ⁊ de tabulis exhibēdis. ut prius appareat q̄s poſſideat ⁊ tunc. detur alteri rei vendicatio. ar. C. de rei ven. ordinarij. Vel poteſt intelligi. q̄ cum agitur de poſſeſſione ⁊ violētia: prius agi dꝫ de poſſeſſione. ut appareat quis poſſideat. ut poſtea q poſſidebat de violentia ſibi illata ſibi experiatur. ⁊ ſic nunꝙ econuerſo. C. de ap. l. i. ⁊ illa verba que vendicationē ⁊c. nō faciunt implicationem. ſed demonſtrationē notant. q. d. poſſeſſoria interdicta volunt prius tractari ꝙ rei vendicatio. ff. de rei ven. is qui deſtinauerit. licet quandoqꝫ ſecus fiat. prior tamen intellectus verior eſt.

i ¶Concluſum. hoc ſumptū eſt ab autē. de teſti. §. q̄ vero multi. col. vij. ſic. j. de fi. inſtru. cū dilectus. ⁊ ſi mandatū reuocet' poſt ꝯcluſionem. nihilominus fertur ſententia nō obſtāte tali reuocatione. ſ. de ꝓcu. auditis.

k ¶Agi pōt. nouo tamē iudicio ⁊ renunciato priori. ⁊ ſic ſaluabis opinionem io. ⁊ her. que hic reprobari videt'. ⁊. j. c. ꝓxi. qui dixit. ꝙ nunꝙ ſimul agendū eſt poſſeſſorio ⁊ petitorio etiam ab eodem. C. de rei ven. ordinarij. ⁊. C. quorum bo. l. ul. ⁊. C. de interdic. incerti. ſic intelligitur illa. l. ff. de acqui. poſ. naturaliter. §. nihil. q̄ ibi renunciauit prime. qui inchoauit ſecundam.

l ¶Pendēte. i. renunciato. ſm̄ Ia. b. Sed hec expoſitio multū eſt extranea. ⁊ contraria huic littere. nec probatur aliquo iure ſcd̄m canonicā equitateꝫ. plane ſtat verbuꝫ in ſua ſignificatione. ut. j. de teſti. ſignificauerūt. uel pendente quouſqꝫ conſtet de poſſeſſorio. ut ſi ſuccūbat in poſſeſſorio. reuertat' ad petitorium. Sed ſi obtineat in poſſeſſorio. quid erit de priori iudicio? fiat quod dicit' in predicta decre. ſignificauerūt.

m ¶Interdictū poſſeſ. interdictū dicitur. quia inter duos redditur. non ab interdicendo. inſti. de interdic. §. ſunt tamē. Interdictū olim erat quedā formata ⁊ ſolēnis ꝯceptio verboꝝ q̄bus pretor aliq̄d fieri iubebat uel ꝓhibebat

inſti. ꝺ interdic. in pn. hodie nō ſeruat ſolēnitas interdictoꝝ. ſed loco cuiuſ libet interdicti datur vtilis actio in factū inſti. de interdic. §. ul. h.

n ¶ Intentare. Sed nunquid ſi ꝓbauerit violentiam dꝫ ei adiudicari ꝓprietas. Vr ꝙ ſic. xvi. q. vi. placuit. C. vñ vi. ſiquis in tantā. Sed hoc nō eſt veꝝ ꝙ quis amittat dominium rei. ideo q2 cōmiſit violentiā. ⁊ hoc nō ē ex natura interdicti. ſꝫ ex pena illius ɔſtitutionis. ſiquis in tantam. vñ ſi vult ſibi rē adiudicari. proponat ɔdictionē ex illa. l. ſiquis in tantā. q2 per interdictū vi ui nō ɔſequit hic. ſed poſſeſſionem cum fructibus.

o ¶ Cauſa nō deciſa. ꝗ ſi aliquis ſuccubuit in iudicio proprietatis. adhuc poſt ſententiam poteſt redire ad poſſeſſoriū. ſicut ecōuerſo. ar. ꝰ. de elec. querelā. ⁊. j. e. ti. c. iij. q2 alius eſt modus agēdi. ⁊ aliud petitur ꝙ prius. ff. ꝺ excep. rei iudi. cū querit. ⁊. l. ſe. ar. ꝺ. j. e. c. ꝓxi. vbi ille qui obtinet in ꝓprietate. obtiet i poſſeſſorio. Poſſeſſio. n. videt eſſe pars ꝓprietatis. ſicut vſufructus pars dominij. ff. ꝺ vſufru. l. iiij. vñ obſtat exceptio rei iudicate. ff. ꝺ excep. rei iudi. ſiquis cū totū. in fi. Ad hoc dicas. ꝙ ſi nuda proprietas deducta eſt in iudiciū. poſt ſententiā pōt agi ꝺ poſſeſſione. q2 nil habet cōe ꝓprietas cum poſſeſſiōe ff. de acqui. poſ. naturaliter. § nil. ſecus ſi vtrunqꝫ deductū eſt in iudiciū. ꝰ. e. c. i. ij. ⁊. iiij ⁊. j. c. ꝓxi. Iudex tñ qui ɔdemnat de proprietate. ꝑ ɔſequens ɔdemnabit de poſſeſſione. niſi reus excipiat de poſſeſſione. ſ. pactum uel vſucapionē. ⁊ hoc faciat ante ſententiā. ff. de rei ven. officiū in fi. Io. ſi. n. aliquis ꝓbauit de poſſeſſione. ⁊ nō de ꝓprietate ⁊ indeterminate de vtraqꝫ actū eſt. ſuccūbit i vtroqꝫ. ꝰ. e. c. i. ⁊. ij. ⁊. j. c. ꝓxi. Verūꝫ ē ꝗ ꝙ qui ſuccūbit in ꝓprietate. ⁊ in poſſeſſorio. adeo. n. ꝓualet ꝓprietas poſſeſſioni ꝙ qui obtinet in proprietate. erit potior i poſſeſſione. cū ꝺ vtraqꝫ ſimul actū eſt. licet ſolo verbo ꝑdiderit cōmodū poſſeſſionis. ar. xvi. q. iij. §. poteſt. v. ꝙ ſi mala fide. ⁊ poſſeſſio ſemꝑ ſequitur ꝓprietatē. ff. de rei ven. officiū in fi. ar. ff. depoſiti. bona fides. veruntamē iudex qui de ꝓprietate tantū datus eſt. nō poteſt cognoſcere de poſſeſſione. C. ſi a non cōpe. iudi. ſi de ꝓprietate.

p ¶ Facultatē. Si nō potuit ꝓbare dñium. ut hic dicit. qd valet redire ad poſſeſſoriū. cū videat ɔdemnandus: q2 ſentētia ſuꝑ ꝓprietate trahit ad ſe ſñiam ſuꝑ poſſeſſione. j. c. ꝓxi. rñ. poteſt valere quo ad fruct9 quos recuperat a tpe deiectionis. Itē q2 ex quo hūit poſſeſſionē. habebit cōmodū retentionis. niſi aduerſari9 ꝓprietatem probauerit. C. de rei ven. res alienas. ⁊ q2 ſi ſpoliator rem petat poteſt ei obijci. ꝙ amiſit ius ſi qđ habebat per ɔdictionēꝫ ex. l. predicta. ſiquis in tantam.

q ¶ Equitatē quā iudex ſemꝑ dꝫ habere ꝑ oculis. ff. de eo qđ cer. lo. ꝙ ſi ephe ſi. ⁊ vbi proditū nō ē ius. ꝓcedere dꝫ iudex eqtate pēſata. ꝰ. ꝺ trāſac. c. ult. B.

r ¶ Cum dilectis. poſſeſſorio. Quidā intelligūt. ꝙ hic dicit. ꝙ vnus agebat iudicio vti poſſidetis. ⁊ aduerſari9 agebat ɔtra cū rei ven. ⁊ ſic itelligūt ꝰ. e. ad vltimū. ⁊ ita planus eſt caſus. Sꝫ ꝯ eſt qđ legit. ff. vti poſ. l. i. §. inter litigatores. q2 vti poſ. dr dari inter duos. qui dicūt ſe poſſidere. ut ibi. Vñ verius eſt ꝙ idē homo ꝓponebat ſimul de recuperāda poſſeſſione ⁊ ꝓprietate cōtra aduerſariū ſuū. ⁊ ſm hoc ſignant ɔtraria. C. de rei ven. ordinarij. ⁊. ff de iudi. ſi de vi. C. de interdic. l. incerti. C. quo bono. l. ul. Per leges iſtas dicebāt ia. ⁊. h. ꝙ nunꝙ poterat ſimul agi iudicio poſſeſſionis ⁊ ꝓprietatis. ar. ꝯ. ff. quo leg. l. i. §. qđ aūt. ſed illud eſt. ꝙ reus nō certificabat actorē. ⁊ ideo ſimul ꝓponit petitio hereditatis ⁊ quoꝝ leg. M. in ɔtrū fuit opi. ꝙ poſſit agi ſimul de illis. ⁊ nos ſum9 in eadē opi. ſ. ꝙ ſimul poſſit agi de poſſeſſione recuperāda. ⁊ de ꝓprietate ab eadē pſona. nec eſt iſtud ꝯ ordinē iuris. nec ɔtrietas uel repugnantia hic inuenit. q2 nō ſunt ɔtria. ut hic pꝫ. ⁊. ꝰ. e. cū eccleſia. ⁊. c. cū ſup. ⁊. j. ꝺ cap. mo. dilect9. ⁊. ll. ꝑdicte. ordinarij. incerti. ⁊. C. quo. leg. l. fi. nō intelligunt de tali poſſeſſorio ꝓ recuperāda poſſeſſione. ſed interdicto vti poſ. ibi. n. ordinariū eſt. ꝙ poſſeſſoriū primo tractetur. q2 propter euidentē ɔtrietatem ſimul agi nō pōt de ꝓprietate ⁊ uti poſ. ab eadē parte. ut dictūꝫ eſt. ꝰ. ca. ꝓxi. Si uero vnus vult agere poſſeſſorio ⁊ alter petitorio illud nullo modo eſt admittendū. j. ti. ꝓxi. ſolicite. in lr̃is. itē cū quis. ex ɔqueſtiōe q2 qđ ſpoliatiōis ꝓuligiata eſt. ꝰ. de or. cog. ſuꝑ ſpoliatione. ⁊. iij. q. i. ⁊. ij. per totū. ⁊ cū actor agit vtroqꝫ iudicio. re9 pōt ſe defendere ſuꝑ vtroqꝫ. ꝰ. e. cum eccleſia. ⁊. c. cū. ſup. ⁊. C. de of. rec. pro. l. i. h.

ſ ¶ Preualere. ſemꝑ. n. ꝓprietas tanꝙ dignior trahit ad ſe poſſeſſionem. ut ſeqtur dñium. quia iuſtior eſt petitio proprietatis. ff. depo. bona fides. ar. C. de pig. act. ſi rē alienā. ar. xvi. q. iij. §. pōt. v. qđ ſi mala. ar. j. de ſequeſt. c. i. Ar. ꝯ j. ꝺ re iudi. ſuborta. ⁊ ꝙ dic ꝓualere. itellige ꝙ ſimul ē actū. ut hic dic. h.

t ¶ Cum olim. duob9. ſed qliter potuit iſte archidiaconus ex hino actu epi

nihilominus intentare[n]: alijs poſſeſſorijs iudicijs ſuo robore duraturis: que uendicationē dñij ſui natura precedunt. Si uero renunciatum fuerit uel cōcluſū: ut iaꝫ poſſit cā ꝓprietatis diffinitiue ſñie calculo terminari: ne lites litibus inculcent: ⁊ uia poſſit fraudibus aperiri cauſa[o] nō deciſa poſſeſſorio non erit utendū: niſi iudex qui de cā cognoſcit hocipſum ex iuſta cā uiderit expedire: puta cum ex perſpicuis iudicijs facile arguitur iiquitas inuaſoris: ⁊ ſpoliato caſu ſeu malicia ꝓbandi dñiūꝫ ſubtraxerit facultatē[p]. His igitur ⁊ alijs cauſis iſpectis que cōtinent equitatē[q]: aut iuſte mouerint animū iudicātis: poſt quā etiaꝫ concluſū fuerit poſſe agi poſſeſſorio iudicio nō negamus.

Idē epō ⁊ officiali ſci andree.

Cum dilectis ⁊ ifra. Ad quartum breuiter rñdem9: ꝙ cūꝫ ſuper poſſeſſorio[r] ⁊ petitorio ſimul eſt actū: utrūqꝫ una ſñia dꝫ terminari. ſed lꝫ in ꝓnūciatiōe ſit poſſeſſio premittēda. in executiōe tñ dꝫ proprietas preualere[ſ].

Idem uerōn. epō.

Cum oli qđ que iter archidiaconū ex una pte: ⁊ archipbr̃ꝫ ⁊ canonicos uicētine eccleſie ex altera ⁊ ifra. Quoniā ꝑ atteſtatiōes nob ɔſtitit euidēter: ꝙ ab epis uicēn. archidiaconat9 ipſe ſine reclamatōe aliqua canonicoꝝ duobus[t] archid. ɔtinue qui ante ipſū extiterāt: fuerat aſſignat9: ⁊ q2 canonici predicti iudices[u] recuſar minime debuerūt: cū cā predictis iudicibus fuiſſet delegata. de utriuſqꝫ ptis ꝓcuratoꝝ aſſenſu[x] predictū archidiaconatū eidē ꝑ diffinitiuā ſñiam adiudicare curauimus. canōicis uicēn. ꝑpetuū ſilētium iponētes[y]: ſeruata[z] tñ eis qōne ꝓprietatis ſuper collatiōe archidiaconatus ipſi9: ſi forte ſuꝑ hoc ɔtēnere uoluerint ad

ɔſequi ius. cū nec trinus tribuat. ꝰ. e. cū eccleſia. ſꝫ qdruplex actus neceſſarius videt. C. de ſeruit. l. ul. Sed hoc ideo ɔtingit. q2 qui ē in quieta poſſeſſiōe eligendi uel pñtandi. poteſt eligere ⁊ pñtare. ⁊ ille ɔſequit ius ex hoc. ꝰ. de elec. querelā. j. de iurepa. ɔſultationibus. qui. n. eſt i qeta poſſeſſione. dꝫ uti iure ſuo. quouſqꝫ euincatur ab eo. j. ut lit. pen. c. i. ⁊. ij. et. xvi. q. iiij. volum9. ⁊ ſic ɔſequitur aliquis dñium ab eo qui nō eſt dñs ⁊ ſufficit hic electo uel pñtato tantum in poſſeſſorio obtinere. i. ꝙ electoꝝ ſit in qſi poſſeſſione eligēdi ad hoc ut cōfirmet electio uel pſentatio ꝑ iura ꝑdicta.

u ¶ Iudices recuſare. Sic pꝫ ex hoc loco ꝙ ſi ꝓcurator tuus impetrauit tibi iudicē ꝙ non poteſ eū poſtea recuſare. ac ſi tuipſe eū impetraſſes. ꝰ. de offi. ꝺ le. ſuꝑ queſtionūꝫ. §. veꝝ. Sed miruꝫ vr̃ ꝙ factū ꝓcuratoris in h caſu ꝑiudicet dño. cū hic non poſſet hr̃e dñs recurſum ꝯ ꝓcuratorem. q2 in caſu iſto ꝓcurator eſt nō ſoluendo. vñ nō debet nocere dño. ff. de do. ⁊ elegant. §. pe. ⁊. ff. de eo ꝑ quem fa. erit. l. ul. Sed illa iura intelligunt cū ꝓcurator dolū cōmiſit. ſecus eſſet ſi negligēter verſatus eēt. ⁊ ſibi imputet qui min9 diligētem ꝓcuratorē ɔſtituit. ff. de mino. cū mādato. in fi. poteſt tñ pars leſa ꝓpter negligentiā ꝓcuratoris noie eccleſie petere in integrum reſtitutionē. ꝰ. de in inte. reſti. cū veniſſent. In caſu iſto dico ꝙ ſi dñs dedit certā formā de certis pſonis ꝓ iudicibus obtinendis. ⁊ ipſe egreſſus eſt illā formā petēdo alios iudices tūc non fit ꝑiudiciū dño. quin poſſit illos recuſare ſi voluerit. ar. ꝰ. de of. del. cū olim. ⁊. C. de ꝓcu. ſi ꝓcurator. ⁊ h eſt expreſſum. j. de ap. ſignificāte. Sed ſi ſimpliciter fuit ɔſtitutus ꝓcurator ad impetrandū iudices nō dando certū mandatū de certis pſonis. tūc ñ pōt iudicē recuſare. ar. l. ꝑdicte ſi ꝓcurator. Quō ꝑiudicet factū ꝓcuratoris dño ⁊ qñ nō dr̃. ꝰ. ut lit. non ɔte. c. i. Sed qliter fuerūt hic recepti teſtes lit nō ɔteſt. poſt recuſationē ſi non ɔſentiebāt in iudices. licet ꝺ cōſenſu ꝓcuratoris eoꝝ fuerūt obtēti: Ideo recepti ſūt nō obſtāte recuſatiōe. q2 in pſentia pape lis fuerat ꝑ illos ꝓcuratores cont. ut pꝫ in antiq decre. alias nō fuiſſent recepti. ſi nō ɔſenſiſſent. uel nō ualuiſſet receptio teſtiū lite nō ɔte. ꝰ. ut lite nō ɔte. ꝑ totū. Vel dic. ꝙ bñ valuiſſet atteſtatiōes ēt lit. nō ɔte. cū iſti canonici fuiſſēt actores ſi fuerūt ɔtumaces. ut. j. ꝺ do. ⁊ ɔtu. cāꝫ que. vbi ꝺ h no. ⁊. ꝰ. ut lite nō ɔte. quoniā frequēter. in pn. uel ſi erāt rei. qđ veri9 videt ꝑ ipaꝫ lr̃am. ⁊ ſi ɔtumaces fuerūt bñ poſſunt teſtes recipi lite nō ɔte. ꝰ. ut lit. ñ ɔte. quoniā frequent. q2 agebat de electione: ſed verū eſt ꝙ lis erat conteſtata.

x ¶ Aſſenſu. ⁊ ab eis eſſet reſcriptum impetratū. nec inducie deliberatorie dande ſunt impetrāti. iij. q. iij. §. ſpaciū. v. ei aūt. nec deliberationis inducias petere dñt. cū apud ſedē apoſtolicā ꝑ procuratores vtriuſqꝫ partis lis erat ɔteſtata. ⁊ hec littera probat ꝙ canonici erant actores. quando impetrauerunt reſcriptum.

y ¶ Imponētes. ⁊ hec littera ꝓbat. ꝙ canonici erant actores. q2 reo nō imponit ſilentiū. ſed abſoluit actore nō ꝓbante. h.

z ¶ Reſeruata qōne. ſic. ꝰ. de elec. qrelā. Sꝫ nūqd epus pōt repellere iſtos ꝑ exceptionē rei iudicate: nā cū ille obtinuit. q habuit cām ab epo. illud dꝫ epo ꝓdeſſe. ſicut pactū factū a debitoribus hereditarijs. ne ab ipſis petatur cū emptore hereditatis. nocet vēditori ipſius hereditatis. ff. de pactis. ſi cū emptore. Sed nō eſt veꝝ. q2 exceptio rei iudicate trāſit ab actore ſuo ad aliū. ſ. emptorē. ſꝫ nō reuertit ad actorē ſuū. ff. de excep. rei iudi. ſi a te. §. ul. ſic. ꝰ. de elec. querelā. Eſt etiā alia rō. q2 hec ſentētia lata eſt rōne poſſeſſionis inter capitulū ⁊ archidiaconū. ſꝫ ſi capitulū poſtea uoluerit agere ꝯ epm. illa erit qđ ꝓprietatis. ⁊ ſic erit omnino alia cā. q2 ſñia lata ſuꝑ poſſeſſione nō obſtat agere volēti de ꝓprietate. ſed hic res int alios acta fuit. ut. j. dicit. vñ nō obſtat ſuꝑ ꝓprietate etiā inter eaſdē pſonas. lꝫ iſte decre. cōpetēti9 deberet poni in ti. de elec. ſicut decre. querelā. ſed tñ ille loquit. qñ inter eaſdē pſonas vertit qđ poſſeſſionis ⁊ ꝓprietatis. qđ hic nō fuit. ut pꝫ. ꝰ. ꝑ totū. nec dr̃ hec ꝓprie qđ poſſeſ

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ſionis.q2 nō tantū actū eſt poſſeſſorio iudicio.in q° caſu loquit̄ iſte ti.ſʒ archidi. obtinuit.qd̄ pʒ q2 ep̄s erat in poſſeſſione. uel qſi iuris eligēdi. Uel dic q̄ iſta decr. reſpicit tantū ſecundā partē rubrice.b. c ❡ Inter alios.j.de re iudi.c.pe.j.de p̄ben.dilecto.i fi.r.j.d dona. inter dilectos.in fi.r.s.de of.del.ſup eo.r.j.d fi.inſtru.int̄ dilectos

a ❡ In cā. ad ſubiectionis indiciū petebat p̄iarcha ſubiectionē i monaſterio ſācti georgij. r.l. ſolidos ad indiciū ſubiectionis ab iſto abbate.ut ꝓbaret p h̄ q̄ ei ſubeſſet j.d cenſi. ois aīa .x. q.iij.illud.r.C.de pi.r cle.nulli.r i hiſ actū fuit a p̄iarcha poſſeſſorio r petitorio. i poſſeſſorio obtinuit. in petitorio ſuccubuit.r ſic facit ad titulū.alias n̄ vr̄ facē ad titulū. r ſic pʒ q̄ male fuit deciſa. r meli⁹ fuiſſʒ poſita i ti.d re iud.ſiue d excep. qn̄qʒ vō cēſus talis eſt ſignuʒ exemptionis. qn̄qʒ ſolūmodo ſignū ꝓtectionis.j.de p̄uil. recepim⁹.r tunc nō eximit̄a iuriſdictōe dioceſani.ut i.c.recepim⁹.ſʒ hic petebatur in ſignū ſubiectionis. ſicut etiā j.de cenſi. cū venerabilis.ſʒ q2 monaſteriū liberū erat r exēptū p p̄uilegiuʒ ro.pon. ſuccubuit i illo cenſu r in alijs. q2 nō pcepit illa tanto tp̄e. q̄ renunciatū uel preſcriptū fuerit p̄uilegiū libertatis.ut pʒ i itegra.

b ❡ Iure. Sic pʒ. q̄ q̄ re petit r p̄cipue i p̄ſonali actione ex vna cā ſi ſuccūbat. q̄ nō obſtat ei exceptio rei iudi. ſi poſtea petat eandē reʒ ex alia cā.ff.d exce.rei iudi.cū querit̄.r.l.an eadē.§.actiones. Idē ē in rei vē.ſi exp̄mat̄ tātū vna cā. ff.d excep.rei iudi.ſi mat̄.§.eandē Idē ē etiā in poſſeſſorio.j.de dona.int̄ dilectos.r.ff.de aq. poſ.poſſideri.§.ex plurib⁹.ar.de hoc dictū eſt.§.d lib. obl.c.ij.vbi.de hoc.

uerſus ep̄m uinceñ. cum res iter alios[a] acta non debet eis preiudicium generare. ❡ Dño.iij.abbati ſancti cypriani torcell.dioc. r ſancte. m. noue de uenetijs.

In cā que iter p̄iarchaʒ grādeñ. ex una pte: r abbatē r cōuentū monaſterij ſancti georgij de uenetijs ſup ſubiectiōe ipſius monaſterij ex altera uertebat̄: inuenimus ꝑ eodē p̄iarcha ꝓbatū: q̄ iter alia abbas qn̄qʒ iuit ad ei⁹ ſynodū.l.ſol.uenetoꝝ ei p plureſ ānos exoluens: r infra. Ad hec cum de premiſſis.l.ſol.quos petijt ad ſubiectiōis[a] indiciū a p̄iarcha ſit actū p ſniam diffinitiuā quā ſup hoc cōtrariā reportauit: ei nō adimim⁹: ſi alio iure[b] de ipſis expiri uoluerit: poteſtatem.

De reſtitutione ſpoliatorum.

❡ Grego.ix.epiſcopo conſtañ.

Licet multū: r infra. Cōqueſt⁹ ē nobis phylaſius cecus. eiuſ cāpū ab eccleſie hoībuſ irrationabiliter occupatū. Quod ſi ita ē quāquā ante oēʒ ꝯtētionē poſſeſſio ei debuerat uiolēter ablata r̄ſtitui[d] tamē q2 euēr⁹ diacon⁹ ipſi⁹ eccleſie ꝯſentiēte illo ꝯſtituit ſe legittime ꝓbatuꝝ dictū campū eiuſdē eccleſie iuris eſſe: inquire ueritatē. r ſi hoc ꝓbatū fuerit: huic dicēdum eſt: ut a ſua intentione diſcedat: alioquin res ei ablata reddatur.

❡ Alexan.iij.uigorēñ.epō.

Sollicite cureſ pquirere: quo tp̄e.b.renunciauit eccleſie: r ſi tibi ꝯſtiterit eū ſpoliatū[e].cū eidē eccleſie r̄nūciauit ꝯtra eū teſtes al

Licet multū. ꝯtentionē. ſi hic petiuiſſet.j.e.c.pxi.r.c.i l'ris.r itē cū quis.r.s.d or.cog.ſup eo.r.ij.q.ij.p totū.r.iij.q.i.r.ij p totū.r ſibi imputet iſte cec⁹.q renūciauit iudicio poſſeſſorio.xxix.q.ij.cuius rei cā. Sed vr̄ q̄ nō ē reſtituend⁹.ſi aduerſari⁹ in ꝯtinēti vellet ꝓbare dominiū.ff.ad exhi.l. iij.§. ibidem.r.ff. ad trebel.ille a quo.§.i.r meli⁹. ff.ut in poſ.leg.ſi is a quo.i.rñſo.r.j.e litteras.ſed nō obſtāt.ll.ille.q2 nō loquunt̄ in interdicto vn̄ vi. imo in interdicto de adipiſcenda poſ.r qd̄ dicit decre. l'ras. illud ſp̄ale eſt ꝓpter periculū aīe.i caſib⁹ vbi eccleſia diſpēſare nō pōt.ut ibi pʒ

d ❡ Reſtitui.cū fructib⁹ pceptis r qui pcipi potuerūt a tp̄e deiectōiſ j.e.c.px.r.c.grauis. Sʒ quid ſi ſumpt⁹ aliquos fecit ille diaconus in rē illā. R̄ndeo nec petitiōeʒ hʒ inuaſor nec retentionē.q2 donare vr̄ tanq̄ male fidei poſſeſſor.inſti.de re diui.§.ex diuerſo.r quicqd plantat̄ ſerit̄ uel edificat̄ oē ſolo cedit ſi radices p̄us egit.inſti.d re diui.§.ſi titius.imo tenet̄ etiā de eo qd̄ caſu perijt.ff.de le.i.cū res. in fi.tn̄ ſumptus neceſſarios ſine quib⁹ res facta eſſe deterior debʒ reſtituere.C.de rei ven.domū.r.ff.d peti.here.ſi a dño.§.ul.

e ❡ Sollicite.eū ſpoliatū ğ a ꝯrio ſenſu ſi nō eſſet ſpoliatus hn̄ recipereñtur teſtes.ꝯ eū.j.c.px.ex eo q̄ ſpoliatus renūciauit. p̄ſumitur q̄ inuitus r coactus renūciauit vn̄ ꝯ talē p̄ſumptionē n̄ admittunt̄ teſtes.ut hic innuit̄.niſi facta reſtitutione. Sʒ quare mādat papa iquiri quo tp̄e renunciauit.cū ſpoliatus an̄ cāe ingreſſū debeat reſtitui.s.c.pxi.r.j.e.in l'ris.itē cū quis. Ideo de h̄ inquirit̄.q2 ſi renū

ciaſſet eo tp̄e q° poſſidebat. r ipſe poſtea peteret eccleſiā dicēs ſe ſpoliatū. tūc reciperent̄ teſtes ꝯ eū. q̄ ſponte renūciauit. ut ſic defēderet ſe iſte reus ꝯ iſtuʒ petentē reſtitutionē. ut ſequit̄ in glo.ad fi.r.s.de renunc.ſup h̄.q̄ conſueuit ſignari ꝯria huic.ſʒ nō ꝯdicit.q2 in alio caſu loquit̄.ut ibi dictum ē. Sʒ ſi aliqs ſpoliatus petit reſtitutionē beneficij ſui. r obiciat̄ ei q̄ nō fuerit canonice inſtitutus.uel q̄ ſpōte renunciauit.uel abiurauit nō eſt audiēdus.quia ei nō pōt referri qd̄ ꝓprietatis. niſi poſtq̄ fuerit reſtitutus. qd̄ eſſet ſi audiret̄ obijciēs in iure minus canonicā inſtitutionē. uel abiurationē ſpontaneaʒ. ut.j.e.in l'ris.itē cuʒ quis.ex ꝯqueſtione.q2 qd̄ ſpoliationis p̄uilegiata eſt.s.de or.cog.ſup ſpoliatione. Hic ğ tantum agit̄ poſſeſſorio. vn̄ aduerſari⁹ nō eſt audiēdus mouens ei q̄nem ꝓpetatis.q2 nil hʒ qd̄ cōe proprietatis cū poſſeſſione.ff.de acq.poſ.naturaliter.§. nihil.

terius partis de iuramēto r renunciatione ſponte facta antequā reſtitutus fuerit nō admitas: q2 non ē uerisimile[f]: q̄ ſpōte iuri ſuo renunciauerit: qui renūciat ſpoliat⁹: ſed teſtes eiuſdeʒ.b.quibus intēdit ſe ꝓbare: q̄ uiolenter predicta eccleſia fuerit ſpoliat⁹[g] dūmodo idonei ſint: recipere nō poſtponas. ❡ Idē.

Accepta q̄ne.p.clerici q̄ uiolenter fuerat eccleſia ſpoliat⁹ uobis dedimus in mandatis: ut ſi hoc ꝯſtaret eā ſibi reſtitui faceretiſ quo cognito reſpōſū eſt ab aduerſario: id non debere ꝓficere: eo q̄ ſpōtanea uolūtate corā eborac. archiepō ap.ſe.le.preſcriptā eccleſiam abiuraſſʒ: r infra. Mādamus quatenus ſi uobis ꝯſtiterit: q̄ prefat⁹.p.nullo metu uel ui coact⁹: ſʒ ſpōtanee prelibatam eccleſiaʒ taliter abiurauerit[a]. ei ſup hoc ppetuū ſilentiuʒ imponatis. ❡ Deʒ uigoreñ.epō r elieñ.archidiacono.

Audita querela.t.clerici q̄.b perſona eccleſie de ſande.ipſum ſuper eccleſia ſua depeleñ. indebite moleſtaret: lūdoñ. epiſcopo r tibi fili archid. dedimus i mādatis: ut ſi uobis conſtaret q̄ predictus.b. alterius[b] eccleſie perſonatum haberet: uel iuramento ſpōtanee preſtito firmauerit ſe memorato.t.ſuper eadē eccleſia queſtionem decetero nō moturum: ab ei⁹ moleſtia ſuper hoc ꝯpeſceretis eūdē: r infra. Cū uero uobis pleni⁹ ꝯſtitiſſʒ dictū.b.nō ſolū eccleſie alteri⁹ p̄ſonatū hr̄e: ſʒ etiā ſpōtanea uolūtate eccleſiā depeleñ: i ppetuum abiuraſſe: ꝓhibuiſtis eideʒ ne

quare nō obſtat iuramentuʒ reſtitutionē petenti. cū in ea nō agat̄ de iure ꝓprietatis.ſʒ iuramentū r renunciatio ſpōtanea tangūt ius ꝓprietatis cui abiurādo renūciauit ſpoliatus. ſed poſſeſſioni nō renunciauit vel abiurauit.q2 iā amiſerat eā p ſpoliationē r ei qd̄ nō poſſidebat renunciare nō poterat. q̄re petit reſtitui nō obſtaret. q̄ ſpoliatus renunciaſſet hn̄ reciperent̄ teſtes aduerſarij q̄ ſpōte renūciauerit. dū quiete poſſidebat ut in.c.ſe. Et ſic ē ar. q̄ lata ſētentia ſup ꝓprietate. n̄ obſtat agere volēti de poſſeſione. ut no.s.de cā poſ.c.paſtoralis. Et etiā ar.ꝯ colligit̄ ibi.q̄ obſtet in glo.ğ ſi aliquis rc̄.

f ❡ Quia non eſt veriſimile.ꝯ hāc p̄ſumptionē nō admittūtur teſtes.exquo ꝯſtat q̄ ſpoliatus ſic renunciauit. r h̄ nō tantū ex vi p̄ſumptiōis.ſʒ potius ex natura r p̄uilegio ſpoliationiſ q2 eā intētans nō eſt recōueniēdus. niſi d alia ſpoliatiōe ꝯueniret̄.uel ei in modū exceptionis alia ſpoliatio obijceret̄.s.de or. cog. ſuper ſpoliatione. Sʒ manifeſte vr̄ ꝯria decr. ſeq̄ns vbi obijciēs ſpōtaneā abiurationē agēti poſſeſſorio audit̄. Quidā ſic ſoluunt ꝯrietateʒ. q̄ hic metu renūciauit. r nō corā ſuo iudice. r in ſe.c.renūciauit ſpōte r corā ſuo iudice. Uerior ē ſolutio.q2 hic agebat̄ poſſeſſorio tantū.in ſequēti poſſeſſorio r petitorio.ut pʒ in antiq. Uel dic. q̄ hic ꝯſtabat eū ſpoliatū fuiſſe.cum renunciauerit.q2 hoc primo q̄ſitū fuit.ut dicit in p̄n.ſed in ſequēti dicebat̄ q̄ nulla ſpoliatione facta ſpōte.dū poſſidebat renunciauit. r ſic admittit̄ ad ꝓbandū q̄ nō ſpoliauit indirecte.ſic.j.e.cū ad ſedē.r.j.de teſti.ſignificauerūt. r.j.e.olim.i. Ar. q̄ ſicut admittit̄ actor ad ꝓbanduʒ q̄ fuerit ſpoliatus.ſic reus pōt admitti ad probandū ꝯrium.q̄ erit.dum ꝓbauerit.q̄ ſpōte renunciauerit.cum poſſidebāt r corā ſuo iudice r ſi hoc ꝓbauerit.pʒ q̄ ipſū nō ſpoliauit. r ſic nulla ꝯtrarietas. r ibi preceſſit renunciatio ſpoliationē.ſed ecōuerſo hic. r ideo ſecus. r ita nō fuit ſpoliatus.

g ❡ Spoliatus. Quid ſi ſpoliatus ſtetit p annum. q̄ nō petijt reſtitui. nunqd poſtea audit̄. Uidet̄ q̄ nō.quia interdictū actio eſt p̄toria que anno expirat inſti.de ppe.r tēp.act.in p̄n. R̄ndeo p̄torie actiones tp̄ales ſunt quo ad penā perpetue quo ad ꝓſecutionē ipſi⁹ rei.ff.de act.r ob.in honorarijs.ff. de vi r ui ar.l.i.in prin.immo ſm̄ canones videtur. q̄ etiam ad damnū ſiue ad penā ppetuo agi poſſit.q2 nulla ꝯditio tp̄is oppōi pōt.ut.iij.q.i.reintegranda.

a ❡ Accepta.abiurauerit.ꝯ.s.c.pxi.vbi nō admittunt̄ teſtes.ibi ſoluit̄. Itē ar.ꝯ.j.de inſti.cū ueniſſent.ſed ibi poſſeſſorio actū fuit. r ibi etiā abiuratio uel renunciatio p̄ſonalis fuit.ſed ꝯceſſio fuit realis. Item ar.aliud.ꝯ.j.d ꝯceſ.preben.poſt electionē.ibi nō fuit abiuratio ꝓbata.vnde ibi reſtituitur.r poſt reſtitutionē poteſt opponi abiuratio.ut dicit in fi. Quidā dicūt q̄ illa decre.ſolicite ꝯtinet diſpenſationē ex eo q̄ ibi audit̄ ꝯtra iuramentū. hec vero ius ꝯtinet.ex eo q̄ hic nō audit̄ ꝯ iuramentū.argu.j.de iureiuran.ſi vero.b.

b ❡ Audita.alterius eccleſie p̄ſonatū[b] haberet.ſed etiā quodcūqʒ iſtoꝝ ꝓbaret̄ ſufficiebat.j.de p̄bē.referente.de multa.r.s.de elec.dudū.ij.r.s.c.

ꝓxi.⁊.ſ.ꝙ me.cā.ad audientiā.⁊.j.de iureiur.ſi vō.⁊.xxij.q.iiij. ſi aliquid.

c ¶ Moleſtaret.⁊ ſic pꝫ ꝙ.t.poſſidebat ⁊.b.illū impediebat ⁊ moleſtabat eū ſuper ipſa eccleſia. vnde agebat.t. vti poſſidetis.ſ. ne inquietaretur. vñ hꝫ formam petitionis formať hic ſnīa.j.de ſimo.licet heli.

d ¶ Nō intellexim⁹. No.ꝙ nō vult papa per ſuū reſcriptū ſtatuta reſcindi.ſ. de eta.⁊ q̃lita.eaꝫ te.nec vult derogaŕ iuri alicui⁹. xcix.di. nullus.⁊.c.ecce.⁊.ſ.ď of.or. licet.⁊.j.de vſu pallij.ex tuarum.⁊.C.de emāci.nec auuſ ⁊ ea que cā cognita ſtatuunť reſcriptis reuocari nō poſſūt ut.C.de cōmina. ꝑ epiſto. et pragma.ſanc.l.iij.ad hoc facit.C.ſnīam reſcin.non poſ. īpetrata.⁊.C.de teſta.⁊ quēadmodū teſta.ſi teſtamentū.

e ¶ Receptionē.no. tꝑs receptionis litteraꝝ ꝯſiderandū ⁊ non date.ſic.j.de ꝑben. di. lectus.ij.vbi de hoc.

f ¶ Occaſione ipſaꝝ. Nota ꝙ hic fit in ſecundis litteris mētio de ꝑmis etiā expſſa. non tamē reuocanť ꝑme. vñ ſignatur.ſ.ſ.de reſcrip.ceteꝝ.⁊.c ex parte.ij.ſꝫ hoc ideo eſt. q: ſentētia iā erat lata ꝑ primas que valide fuerūt.alias ſecūde reuocāt illas.ut hic pꝫ.⁊ a q̃ ſentētia nō fuit appellatū. ut.C.ut lit.pen.l.i.⁊.ij. C.ď trāſac.cauſas.⁊.C.ſen.reſci. nō poſſe impetrata.

g ¶ Nō obſtante. hoc ideo q: iuriſdictio ꝑ ꝑmas lr̃as attributa reuocata erat. vñ nulla fuit ſentētia lata poſt receptōneꝫ ſecundaꝝ.ſic.ſ.ď of. del. ex litteris.b.

h ¶ In lr̃is.eiectione. Cū .n.agiť de violētia ⁊ poſſeſſione pri⁹ agendū eſt de poſſeſſione quis poſſideat. ſ.ut ꝑ hꝫ appareat quis fecerit violētiam.C.de ap.l.i. Si vero agatur ď poſſeſſione ⁊ ꝓprietate ď poſſeſſione pri⁹ agi dꝫ ut hꝫ Et expone de violēta eiectōe i. de poſſeſſione violenť ablata.ut.ff. de iudi.ſi de ui ⁊ proprietate.⁊.ff.ad.l.iul. ď ui publica.qui cetu.§.ſi de ui. cum qđ ſpoliationis ſit ꝑuilegiata ſ.ď or.cog.ſup.⁊ hoc cū vnū intentaŕ ab vna parte.⁊ alterū ab altera. ſecus ſi vtrūqꝫ ab eodē. q: tūc pōt vtrūqꝫ ſimul ꝓponi.ſ.ti. ꝓxi.cū eccleſia.⁊.c.ſe.⁊.c. cū dilectus. ⁊ interdicto vti poſ. naturaliter pri⁹ de poſſeſſione agiť.C. de interdi.incerti iuris.cū ſuis ꝯcor.q: ⁊ ciuilis ⁊ naturalis rō ſuadet ut alter poſſideat.⁊ alter a poſſidente petat.inſti.de interdic.§.retinende.

i ¶ Canonica. Et ſic pꝫ.ꝙ ſpoliato nō poſſit referri queſtio dominij. niſi primo fuerit reſtitutus.ſ.e.ſolicite. vbi de hoc.

k ¶ Predo.ff.de vi ⁊ vi ar.l.i.§.qui a me. Ar.ſ. q: dolo facit qui petit qđ ſtatī reſtituere dꝫ.ff.ď doli excep.dolo.ſꝫ illud pōt intelligi in petitorio iudicio ⁊ hꝫ veꝝ ē.niſi ſit talis ꝑdo cui⁹ vite nullus pcere dꝫ.C.qñ li.vnicu.ſi.iu.ſe vi.l.i.

l ¶ Rigorem.niſi dñs rē petat eodē tꝑe cū fure.ff.depo.bona fides.tñ equitaſ q̃qꝫ ꝑfertur rigori.C.de iudi.placuit.

a Item cū quis clā poſſeſſionē.in hoc caſu non eget reſtitutione.q: poſſeſſionem non amiſit.niſi in duob⁹ caſibus. puta ſi veniens nō fuerit admiſſus. Itē cū non accedit.q: ſuſpicatur ſe poſſe repelli.ff.de acqui.poſ. clā poſſidere.§.qui ad nundinas.⁊.l.ſi id.§.vl.ꝯſequiť tñ.ut qđ iā edificatū eſt.tollať. ⁊ ꝯſeruet indēnis.ꝓut iuratū fuit in litis taxatione a iudice facta.ff. ꝙ ui aut clam.ſemp.§.in hoc interdicto.⁊.l.i.§.deniqꝫ.vbi diciť ꝙ nulla exceptio admittitur contra interdicto agentem.ſ.ꝙ ui aut clam.

b ¶ Crimē obijcit.⁊ male.q: ſeparata eſt cā criminis a cā poſſeſſionis. C.de dona.inter ui.⁊ vxo.ſi maritus.in fi.

c ¶ Principalis.ſ.cā reſtitutiōis.que principalis eſt.⁊ prio expediēda.ſ.e.c.i.

d ¶ Criminaliter.ut.iij.q.i.⁊.ij.per totū.⁊.j.e.c.frequens.

e ¶ Onquerente rōnabili.lvi.di.ſatis puerſum.⁊.xvi.q.ul.inuentum.

f ¶ Paterna.xvi.q.i.ꝑdicator.⁊.viij.q.i.clemens.⁊.j.de ꝑben.c.ij.⁊.c.cū

dictuꝫ.t.ſuper hoc decetero moleſtaret[c]. Licet autē nūcius eiuſdē b.poſteriores lr̃as īpetrauerit formā aliā ꝯtinētes: ꝙ nō obſtantib⁹ lr̃is a pte altera īpetratis reuocari deberet ſi quid īmutatū eſſet in cā poſtquā idē nūcius iter ad nos arripuerit ueniēdi: q: tamē nō intellexim⁹[d] nec ītelligi debuit: ut reuocaretur quod ꝑ uos factū eēt auctoritate lr̃aꝝ nr̃aꝝ: ſꝫ ſi quid pſūptione uel uiolētia īmutatū eēt: mandamus quaten⁹ ſnīam quā ꝓtuliſtis ante poſterioꝝ lr̃aꝝ receptionem[e] occaſiōe[f] ipſarū nullatenus reuocare tenteris. ⁊ ſi ꝯtra ſnīam ipſaꝝ aliqd ſtatuiſtis: ſtudeatis id ſublato ap.ob.reuocare. ¶ Si uero poſt receptionē ſequētiū lr̃aꝝ ſnīa lata fuerit: eo non obſtāte[g] iuxta tenorē ipſaꝝ ap.poſtpo.ꝓcedatis.

Idem brixienſi epiſcopo.

In lr̃is tuis: ⁊ infra. Sup illa q̃ōne uidelicet: cū quis dicit ſe de poſſeſſione uiolēter eiectum ⁊ aduerſarius dicit eū nō fuiſſe canonice īſtitutū: reſpōdem⁹ prius de uiolēta eiectiōe[h] quā de canonica[i] inſtitutiōe agi debeř: q: predo[k] etiā eſt ſcđm rigorem[l] iuris reſtituendus.

Idem exoñ.epō.

Item cū quis dicit ſe de poſſeſſiōe uiolēter eiectū uel aduerſariū clā poſſeſſiōeꝫ[a] itraſſe: ⁊ aduerſariuſ crimē ei obijcit[b]: ut eū a ſua intentiōe ꝛpellat: nō occurrit nobis: ꝙ illi⁹ obiectio admitti debeat: uel pricipalis[c] cāe ꝓpter hoc executio retardari: quoniā criminaliter[d] aduerſus eū ante reſtitutionē agere nō pōt: cū preſumatur ei⁹ exiſtere īimic⁹.

Idē cant.archiepō.

Conquerente[e] nobis renaldo clerico accepim⁹: ꝙ ipſum eccleſia de vuerfort ſine iudicio ſpoliaſti. Quia uero iā nō decet honeſtatē tuā clericoſ tue iuriſdictionis ſine maīfeſta cā ⁊ rōnabili[f] ſuis beneficijs ſpoliare: quib⁹ teneris paterna[f] ꝓuiſione ꝯſuleř. Mādam⁹ quaten⁹ ſi eſt[g] ita: predicto clerico prefatā eccleſiā cū redditib⁹ inde ꝑceptis[h] reſtituas: ⁊ in pace eā poſſidere ꝑmittas. Reſtitutiōe aūt facta ſi quid aduerſus eū ſup preſcripta eccleſia ꝓponere uolueris[i] coram exoñ.epō delegato a nobis ꝑ te uel ꝑ ſufficiētē reſponſalē tuū cū eodem.r.ordine iudiciario poteris experiri[k].

Idem.

Ex tranſmiſſa nobis: ⁊ infra. Mādam⁹: quaten⁹ ſi uobis conſtiterit ꝙ prefata mulier predicto militi legitime[l] deſponſata fuiſſet ⁊ ab eo[m] cognita: ipſam ei reſtitui faciatis: recepta tamē ſufficienti[n] cautiōe ꝙ illi nō debeat aliquod malū inferre. Si aūt capitali odio ita mulierem uir ꝑſequitur: ꝙ merito de ipſo diffidat: alicui probe ⁊ honeſte mulieri: uſqꝫ ad cāe deciſionē cuſtodiēda ſtudioſius cōmittatur: in loco ubi uir uel parentes eius mulieri nullam poſſint uiolētiam[o] inferre.

Idem.

Cum ueniſſet ad nos.b. canonicus ſancte trinitatis de baſill. a ſuo priore ⁊ capitulo deſtinatus in audientia noſtra propoſuit: ꝙ cum eboraceñ.archiepūs eccleſiam de.n.eis ꝯceſſiſſet ⁊ per ſcriptum ꝓpriū ꝯfirmaſſet: ita ꝙ poſt deceſſum.g.clerici qui prefataꝫ eccleſiā tunc retinebat[p]: uſibus eoꝝ oībus modis ꝓficeret: ⁊ interim auctoritate ipſius archiepiſcopi: idem.g.ipſis canonicis annuā ſolueret penſionem: ⁊ infra. Reſpōdemuſ: ꝙ ſi prefati canonici de predicta eccleſia auctoritate eiuſdem

ſcđm apoſtolū.⁊.j.de cenſi.cū apoſtolus.

g ¶ Si eſt ita. Sed q̃re dicit ſi eſt ita.nunquid dꝫ ipſe cognoſcere ď facto ſuo? Reſpōdeo nō. q: cū de facto ſuo debeat eſſe cert⁹. ſup hꝫ nullā hꝫ cognitionem.ſꝫ ille cui cā cōmittiť.ſed in hoc ut qđ iniuſte fecit emēdet. deſertur eidē.ſ. ď reſcriptis. ab excōicato.

h ¶ Perceptis.⁊ q ꝑcipi potuerunt.j.e. grauis.

i ¶ Volueris. exq⁹ .n. aduerſarium ſe ſibi ꝯſtituit. ñ dꝫ ēe iudex in facto ſuo. C. ne quis i ſua cā ius ſibi dicat.l. vna ⁊.iij.q.iij.c.i.

k ¶ Experiri. Et ſic videť ꝙ eccleſiā ſibi retinuerit. ⁊ non alij dederit.aliaſ etiam ille cui dediſſet deberet experiri. ⁊ iudex ď his que coram eo acta eſſent. ſi interrogareť.ſcriberet delegato. xvij.di.de ꝯcilijs. ⁊ ſi archieps eū nō reſtituerit.ut mandatur. tūc delegat⁹ cognoſcet an taliť fuerit ſpoliatuſ. q: hoc illi mandať ex eo ꝙ dicit ſi eſt ita.ut dictum eſt.ſemper.n. preſumiť pro ſentētia iudicis quouſqꝫ probeť ꝯtrarium.ſ. de renunc.in preſētia.⁊.j.de re iudi. ſicut.⁊.ſ.de elec.bone.⁊.j.de pba.poſſeſſionē.ff.de iuſti. ⁊ iu.l.pe.§.pretor.

l ¶ Ex tranſmiſſa. legitime.i.per legitimū ꝯſenſū ď preſenti vtriuſqꝫ ꝑ vba idonea expreſſum.j.de ſpon. ſi inter.⁊.c.tue.⁊ in facie eccleſie ⁊ ideo ñ obſtaret reſtitutiōi licet obijcereť ꝯſanguinitas.j.e.ex cōqueſtione niſi obijceretur gradus i diſpenſabilis.uel etiā quodcūqꝫ aliud impedimentū ꝑpetuū ⁊ ꝓbatiōes eēnt in cōtinēti pate.j.e.lr̃as.ſec⁹ ſi ageret petitorio.ſ.ď or.cog. itellexim⁹

m ¶ Et ab eo cognita.⁊ ita ꝑ hꝫ habuit poſſeſſionē. Et ſic pꝫ. ꝙ duo dꝫ ꝓbare qui petit reſtitutionē. videlicet legitimā deſponſationem vere uel preſumptiue. ⁊ carnalē copulā ⁊ eſt ſimile in ſuitutib⁹ vbi quis dꝫ ꝓbare duas res. ſ. ſeruitutē ꝯſtitutā fuiſſe ⁊ ſe vſum fuiſſe. ff.de iti. actuqꝫ pri.l.iij.§.hoc aūt interdictū. ⁊ hic ſeruitus ē hiciñde nec eſt ſimile hoc poſſeſſoriū alijs poſſeſſorijs ď recuperāda poſſeſſione.q: ibi nō eſt neceſſe ꝓbare de iure.ſ.de of.del.ꝯſultationibus. Hic nō ſufficit ſola poſſeſſio. q: poſſeſſio hic hr̃i non pōt ſine iure.ut.j.e.ex parte. Quare ñ ſufficit ſola poſſeſſio? q: liber homo poſſideri nō pōt. hic eſt talis poſſeſſio ꝙ qui poſſidet poſſideť.j.e. lr̃as in fi.⁊.c.ex parte.⁊.j.de rapto.cū cauſa.

n ¶ Sufficiēti.j.e.lr̃as.in fi. ſufficiens cautio dř. ſi pignora vel fideiuſſores deņť.ff.mādati.ſi mādato titij.§.ul. ff.de fideicō.lib.l.§.§. adijci.ſed noie cautionis ſimpliciť poſito.cautio nuda intelligitur. C.de ver.ſig.ſancimus. ⁊ iudex recipiat cautionē.per quā magis poſſit mulier eē ſecura.ſ.ut lit.nō ꝯte.quoniā.§.ult.⁊ hꝫ ſolū hr̃i agiť ⁊c.xxiij.q.v.ꝓdeſt.ſic.xxxij.q.i.de hñdicto.ſi vō nō ſecure caueť. nō eſt reſtitutio faciēda.j.e.lr̃as.⁊.ſ.ut lite ñ ꝯte.accedēs.ij. ⁊ hoc ꝓpter fragilitatē cautionis.ff.ad trebel.qui ita.§.i. ⁊ hic idē diciť.

o ¶ Violentiā.ad extorquendā forte aliquā ꝯfeſſionē. xxxi.q.ij.lothari⁹.uel aliđ iiquū i ipſā ꝯmittat.b.

p ¶ Cum veniſſet.retinebat. Sic colligiť ex hoc ꝙ beneficiū non

archiepiſcopi uiuente clerico pce-
perūt annuā penſionē: eo mortuo
quāuis auctoritatē eiuſdē archiepi
nō queſierūt: uicioſe tamē nō ſunt
poſſeſſionē ingreſſi: cū ſicut cautū
eſt: is poſſideat cuius nomine poſ
ſidet. Lucius. iij. g. archidi.
et. j. preſbytero. turoñ.

Ex conqueſtione. b. mulieris ad nos noueritis peruenisse: qꝫ cū. c. miles eam ſibi mrimonio copulaſſet: et maritali affectione ptractās: ex ipſa filiā ſuſcepiſſet: ſine iudicio eccleſie a ſe remouit eādem et de accuſādo ſup ɔſāguinitate mrimonio re. ob. ap. lrās ad iudices īpetrauit. Cū aūt priuſquā a iudicibus mulier citaret: per dioceſanum epūm uirū ſibi reſtitui petijſſ et ob hoc ad nos propriū nūciū deſtinaſſet. demū corā prefatis iudicibus conſtituta modo p ſe mō per pcuratorē ante ipſius cāe īgreſſū et poſt uirū ſibi reſtitui poſtulabat Judices uero reſtitutione negata quod fieri nō debuit: in principali pcedere noluerūt: unde ipſa nrāꝫ audiētiā appellauit: et īfra. Mādamꝰ: quatenꝰ ſi eſt ita: mulieri uirū reſtitui faciatiſ: que poſt appel. ip ſiꝰ acta ſūt ī irritū reuocātes: poſtmodū ſup mrimonio cāꝫ audiatis et fine canonico termineris.

Celeſtinus tertius.

vacans fuit illis ɔceſſum. vñ eoipſo debēt pdere illud. j. de ɔceſ. pben. qui i viuoꝝ. et. c. poſt electionē. licet donator aliud donare illis teneatur. j. de pben. int cetera. et. vij. q. i. pſentiū. ſꝫ h nō hꝫ locū in hoc caſu. qꝛ qd collegio daf nemini daf. ar. xij. q. ij. qui manumittit et nullus ſuo noie inde capit emolumentū. ij. q. vi. §. biduū. ꝟ. palaꝫ. et ſic nullus deſiderat morte viuētis. j de ɔceſ. pben. nulla. et talis donatio licite fieri pōt de conſenſu epi etiā a pro no ſine piudicio poſſidentis. j. de dona. ɔſultationibuſ. que ponit iſtuꝫ caſuꝫ. et j. d iurep. qd aūt. b.
q Annuā penſionē. p hoc intelligunt canonice accepiſſe poſſeſſionē. et archieps ſic eā amiſit. et receptio pēſionis fuit ſignū traditꝫ poſſeſſionis ar. ꝟ de cōſuet. ex lrīs. ſicut donādo uel vendendo rē aliquā. ſi vſufructū ſibi retinuerit. eā tradidiſſe vr. C. de dona. qꝫ rē. et. l. ſiqs argētū. §. ſꝫ et ſiquis. ff. d rei vē. qdā mulier. et eſt ar. ad hoc. ff. d acqui poſ. qd meo. §. et ſi p venditoreꝫ. et. l. qui bona. et. l. ſi aliquā. nec mortuo clerico ſtatim canonici. amiſerunt poſſeſſionē quā priꝰ habebāt. ſꝫ tūc demū ſi neglexiſſent. ff. d ac. poſ. ſi d eo. §. i. b.
r Cuius noie poſſidet. j. de pſcrip. ſi diligenti. et. ꝟ. ut lite nō ɔte. quoniaꝫ. §. pe. iſti. d inf dic. §. poſſidet. ff. d ac. poſ. qd meo: et. l. gñalit. ſupple ut itelligas. qre faciat ad titulū. qꝫ mortuo clerico illo. canonici ſtati intrauerūt poſſeſſionē ſine regſitiōe archiepi. vñ ipſe ſpoliauit eos p dicta eccleſia. et oia bona eccleſie fecit aſportari. vñ petebāt canonici reſtitui. ut pꝫ i integra. et ſic p reſponſionē pꝫ. qꝫ ſūt reſtituēdi. qꝛ poſſidebāt. et iuſte ſpoliauit eos.
ſ Ex ɔqueſtione. ſine iudicio eccleſie. et ideo male etiā ſi ɔſanguinitas notoria eſſet. j. de diuoꝛ. porro. qꝛ talis ſeparatio pena ē. q nō dꝫ imponi niſi p iudicē. xxxiij. q. ij. ſeculares. et. §. in hoc.
t Per procuratorē. qd bñ licet etiā ſi eſſet minoꝛ. xxv. annis. j. e. ex parte. etiā ſi agere ad thori ſeparationē tantū. ꝟ. de pcu. tue. ſed ſi criminalit agere nō. ut in. c. tue. et. j. d accu. veniēs. in crimine eni nō interuenit pcurator. v. q. iij. in criminalibus.
u Ante ingreſſum et poſt. p hoc vr qꝫ qd ſpoliationis in modū actionis pppoſita piudicet principali. et añ litē et poſt liteꝫ ɔte. ar. ꝟ. de cā poſ. paſtoralis. Sed vr qꝫ nō ſit audiēda mulier iſta petēs reſtitutionē lit. ɔte. ſup principali. ſicut in mutuis petitionibꝰ que añ ingreſſum principalis pponēde ſunt. ꝟ. de mutu. peti. c. i. et. C. d ſen. et interlo. om. iu. autē. et ɔſequent et qꝛ dilatoria eſt qlitercunqꝫ pponatur. et dilatorie qōnes. oēs ſiue exceptiones añ lit. ɔte. debēt pponi. poſtea vō nō. j. de re iudi. inter monaſteriū. Satis vr dicendū. qꝫ ſi aliquis ɔteſtet litē cū actore intētata qōne pprietatis. ſicut faciebat vir iſte. qui agebat de ɔſanguinitate. ſi nihil reꝰ dicat de ſpoliatione añ lit. ɔte. nō ſit poſtea audiēdus. ſiue in modū actiōis uel exceptiōis velit obijcere ſpoliationē. ſiue ſup eadē re. ſed ſuper diuerſis bñ poſſet peti reſtitutio in modū actionis recōuenie ndo lit. ɔte. durāte iudicio. ꝟ. de oꝛ. cog. cū dilectus. et. ꝟ. de reſcrip. i ɔcilio lugdo. c. diſpendia. §. reꝰ quoqꝫ. ſed nō in modū exceptiōis. Et in caſu huius decre. qd ſpoliationis pppoſita in modū actionis pus dꝫ terminari. et facta reſtitutione pcedatur ſuper petitorio. et ſibi iputet qui hoc omiſit. ſꝫ hic ideo mulier audit. qꝛ et añ ingreſſuꝫ litis. et corā ordinario et corā delegato mulier hoc inſtāter petebat et poſt ingreſſum. et nihilominus cōpulſa p iudices ingredi iudiciū petijt reſtitui. et cū nihil pficeret. appellauit. et qd dr in decre. paſtoralis intelligit qñ pmo qs intentat petitoriū. ille idē ante ɔcluſionē poteſt redire ad poſſeſſoriū. vñ nō eſt ſimile.
x Nō debuit. niſi in caſibꝰ. puta ſi eſſet publice adulterata. j. d diuoꝛ. ſignificaſti. uel niſi timeret ſeuitia viri. ita qꝫ non poſſet ei caueri. j. e. lrās. et. ꝟ. e. ex trāſmiſſa et i caſu quē hēs. j. d diuoꝛ. gaudemꝰ. in fi. Itē vbi petit reſtitutio in modū exceptōis. ibi nō daf reſtitutio. qꝛ nō agit ad h. ꝟ. d oꝛ. co. cū dilectus.

Grauis ad nos querela: et infra. Mādamꝰ: quatenꝰ ſi uobis ɔſtiterit de premiſſis: predicꝫ archidiaconū ablata prenoiati monaſterij fribꝰ cū itegritate reſtituet dāna plenarie reſarcire: et de illatiſ iniurijs ɔpetenter ſatiſfacere ɔpellatis: pui ſuri: ut nō tātū fructus a nouo et uiolēto poſſeſſore pceptos ſed quos ſi eis poſſidere fuiſſet licitū: poſſeſſores ueteres pcepiſſent reddi faciatis eiſdē. Inno. iij. epiſcopo et capitulo terdoñ.

Olim cām que inter uos noie terdoñ. eccleſie et magiſtrū et fratres militie templi i lōbardia ſuper domo caluētie uertebat de locodio et de colūba abbatibꝰ memininꝰ cōmiſiſſe. et j. Epūs tredoñ. poſſeſſiōes quaſdā hūilitatis ſub ea ɔditiōe ɔceſſit: qꝫ noie terdoñ. epi oratoriū ibidē et hoſpitale ɔſtituerēt. et. iij. ſol. cēſuales terdoñ. epō ānis ſinguliſ exhiberēt: a quo etiā pſōa que loco preficeret: eidē iueſtituram pciperet: et p ſe et alijs fribꝰ ei et ſucceſſoribꝰ eiꝰ: obedientiā facert manualē epō ſibi loci dominiū nihilominꝰ retinēte. Dictꝰ vō magiſter ad eādē domū aſpirāſ ipſos adeo circūuenit: qꝫ pret ɔſcientiā urāꝫ ſe et ſua i eiꝰ manibꝰ tradiderūt: ea tñ cōditiōe appoſita ſi uob quod faceret cōplaceret: ſine

y Reſtitui. Ar. ɔ. ꝟ. d oꝛ. co. intelleximꝰ. ibi petitorio. hic poſſeſſorio. ſic nō eſt cōtra.
z Poſt appellationē. et ita tenuit appellatio. lꝫ eēt inhibita i lrīs. qꝛ remotio appellationiſ ñ ipedit appellatiōeꝫ vbi manifeſte quis grauatur. j. d ap. ut debitus. et ideo oia reuocant que poſt appellatiōeꝫ legitimam facta ſunt. j. eo. lrās. b.
et Fine canonico. vbū iſtud fere ſemp ponit i cauſis ſpūalibꝰ. et pcipue in mrimonialibus. que p canones terminari dñt. j. de ɔſang. et affi. c. i. i fi. In ciuilibꝰ cauſis ponit d bito fine. ſꝫ in h nō ē uis. qꝛ i ſpūalibꝰ ponitur qñqꝫ debito fine. j. e. cū ad ſedē. j. d teſti. ex tenore. b.
a Grauis. de pmiſſis. de violētia p teſtes ɔſtare dꝫ. ſi aduerſarius ipſaꝫ negauerit d rebꝰ amiſſis p ppriuꝫ iuramentū qlitate pſonaꝝ ac negocij inſpecta. et ſic taxatione iudicis pmiſſa pōt ſ. q cōdemnatio. ꝟ. qd me. cā. c. ult. vbi d h. et. C. vñ ui. ſi qñ et. ij. q. i. i pmis. et de iureiu. olim.
b De iniurijs. qs ſpecificare dꝫ. qui agit iniuriaꝝ. ff. de iniur. ptoꝛ. i. riſo.
c Fructus. Nō qꝫ fructꝰ dicunt. q ſupſunt deductis expenſis. q fiunt gra querēdoꝝ colligendoꝝ et ɔſeruādorum fructuū. qd locū hꝫ tā i bone fidei poſſeſſoribus. qꝫ in male fidei. etiā pdonibꝰ. ff. d peti. he. ſi a dño. §. fructus. et. l. plane. i fi. et. C. d fruc. et litiſ expen. l. i. nā nullꝰ caſus iteruenit pōt. q h genꝰ d ductiōis ipediat. ff. fa. herc. fundus qui. i. riſo. in fi. et. ff. ſolu. ma. fructus. niſi in vno caſu. j. de deci. tua. fructus. n. intelligunt deductis neceſſarijs impēſis. ff. de op. ſer. fructus. et. ff. de vſur. qd in fructus. et. ff. mā. qui de mutua. § idē labeo. ar. xij. q. ij. nobis. cū hac diſtinctione bone fidei poſſeſſoꝛ tenet reſtituere tantū extantes añ lit. ɔte. et nō ɔſumptos. poſt litē vō ɔte. vniuerſos. C. de rei ven. certū. male fidei poſſeſſoꝛ nō aūt violentꝰ. talis tenet reddere oēs qui pbantur ad eū perueniſſe añ lit. ɔte. et poſt. C. de rei ven. ſi fundū. Si vero fuerit violētus. tūc tenet reſtituere pceptos et eos qui pcipi potuerunt p veteres poſſeſſores. ut hic dicit. et. ꝟ. e. ɔquerēte. et. ꝟ. de of. dele. cū cā. et. xij. q. ij. nō liceat. qd tñ nō loquit in re male alienata. et. j. de ap. bone. et. ff. de peti. here. ſꝫ et ſi lege. §. qd aūt. ait. et. ff. d rei vē. ſi nauis. §. ul. et. C. vñ ui. ſi d poſſeſſiōe. et. ff. d ui et ui ar. l. i. §. q ui deiectꝰ ē. et. §. nō ſolū. ſic i pignoratitia actione. C. d pig. ac. l. ij. et h pōt intelligi d fructibꝰ iduſtrialibꝰ. ut frumēto vino et ɔſimilibꝰ. ſecus vr de alijs. ſ. de naturalibꝰ. ut pomis ficubꝰ et ɔſimilibus. quoniā iſtos nō facit ſuos poſſeſſoꝛ etiā bone fidei. vñ reddere tenet vniuerſos. ut. ff. de uſur. l. fructus. et de fructibꝰ iſtis qliter reſtituēdi ſūt. hēs iſti. de of. iudi. in pñ. ff. de rei vē. ex diuerſo: ibi nō. et i verbo reſtitutiōis. ois vtilitas actoris ɔtinet. ff. de ver. ſig. cū ptoꝛ. et. ij. q. i. p totū. et. ij. q. ij. per totū.
d Olim cauſam. humilitatis. olim iſti humiliati ɔdemnati fuerūt ab eccleſia p luciū papam. ſm qd ɔtinebat in decre. j. de here. ad abolendaꝫ. in particula q mō ē deciſa i pñ. illiꝰ. c. ſꝫ poſtea tpe clemētis recepti ſūt ab eccleſia. qꝛ in nullo errabāt. niſi qꝛ ɔdemnabāt iurātes. ſed ipſi in h ſe correxerūt. et iurāt qñ expedit. et eccleſia eos modo approbat.
e Sub ea ɔditione. i. ſub ea forma. xviij. q. ij. eleuteriꝰ. et. j. pben. ſignificatū. j. de cēſ. quāto. uel i traditione terre pōt apponi ɔditio. j. de ɔdi. appo. verū. et ita nō eſt hec ɔditio ſimoniaca. cuꝫ etiā alias ad hmōi illa eccleſia teneatur. ex quo ſurgit in territorio terdoñ. epi. ſicut nō eſt ſimoniacū. ſi eps eccleſias ɔcedit pijs alijs locis. ſi in eis aliquid ſibi reſeruet noie pēſionis. j. de relig. do. ɔſtituꝰ. ꝟ. cū aūt. et cenſus etiā ſoluit ad indiciū ſubiectionis. ꝟ. cauſa poſ. c. ul. et. j. de cenſ. ois aia. in fi. iſta quidē de iure cōi cōcedunt. vñ expeſſe poſſunt ɔſtitui cenſus in fundatione eccleſiarum.
f Manualē. ꝟ. de ma. et obe. his qui. ad quā ſubditi tenent. ut ibi. et etiā per iuramentū qñqꝫ. j. de iureiu. nullus. et. j. de noui ope. nūc. cuꝫ ex iniuncto. et xxiij. di. quanqꝫ. vbi de hoc.
g Ea conditione appoſita. niſi hec

quorum aſſenſu ſe nihil poſſe face re aſſerebant: ⁊ infra. Intelligētes autē predictam domū ei magiſtro traditā[b] ſub conditione fuiſſe: ⁊ ꝙ nullum iuri ueſtro preiudiciuꝫ[i] fue rat irrogatum: ex eo ꝙ idem magi ſter iuſticie ueſtre non inſcius uo bis ignorantibus poſſeſſionē acce pit: preſertim cum ſtatiꝫ[k] ex quo id uobis innotuit uim ui duxeritis re pellendam: ⁊ ꝙ idem ſua temerita te poſſeſſionē preter ɔſciam uřam ad quos ipſā poſſeſſioneꝫ nouerat ꝑtinere: ⁊ quos ɔ̄ne ſibi moturos ſuſpicari[l] debuerat: ē igreſſus ꝓcu ratorem ueſtrum ⁊ ueſtro nomine ab impetitione ipſius magiſtri no mine dom⁹ militie templi quo ad faciendam reſtitutionem[m] quaꝫ pe tebat reddimus abſolutum: decer nentes uos magiſtro ſatiſfactionē debitā exhibere ſi defendendo iuſ ueſtrum in offenſam ipſius: uel do mus militie templi modum forſitā exceſſiſtis[n]. I Dez bituricenſi archidi.

L Itteras tuas recepim⁹: ꝙ cū quedam matrimonialis cau ſa bituricen̄. archiepiſcopo in re motis agente in tua[a] preſentia tra ctaretur. n. mulier ſeparari a. b. ui ro ſuo inſtātiſſime poſtulabat. cui ſe quarto gradu conſanguinitatis proponebat eſſe conuictam[b]. ⁊ in fra. Uir autem ſibi uxorem poſtu labat reſtitui: que[c] ab eo ſua teme ritate diuertit. ⁊ infra[d]. Reſcripto petebas apoſtolico edoceri: utruꝫ quando aliquis conſanguinitatis gradus obijcitur: in quo ſe. ap. di ſpenſare non[e] poteſt nec etiam con ſueuit: ⁊ ꝓbationes ꝓmpte ſint ⁊ parate: indulgenda reſtitutio ſit an neganda[f]. ⁊ infra. ¶ Sane circa ſo lutionem propoſite q̄ōnis diuerſe ſunt ſn̄ie diuerſorum: alijs aſſeren tibus reſtitutiōem faciendaꝫ alijs ſentientibus in cōtrariū: nōnullis uiā[g] mediam eligentibus ac dicen tibus eam faciendā interdū: q̄n̄qꝫ penitus denegādam primi per de cretalem[h] epiſtolā lucij pape iuua ri uidentur arguentis quoſdam iu dices delegatos qui reſtitutioneꝫ uiri qui ſine iudicio eccleſie uxorē dimiſerat: ⁊ ei ɔſanguinitatē poſt modū opponebat ſpoliate ac repe tenti ɔiugem denegabant: ⁊ māda tis ſibi prius reſtitui taliter ſpolia tam: ⁊ poſtea de matrimoniali cau ſa cognoſci. ¶ Horū aūt aſſertio nem inceſtuſ uideť periculū oppu gnare: ſed ipſi timoreꝫ inceſtus in anē eſſe reſpondent: cū etiā benefi cio reſtitutionis obtento qui ɔſan guinitatis habet notitiā nec exige re debitū nec ɔtra cōſciam ſoluere teneatur: quoniā ſi ſecuſ egerit edi ficat ad gehennam. ſicut nec cōſan guinitatis ɔſcius ſuper cuius ɔiu gio queſtio non mouetur[i]. ¶ Se cūda vō aſſertio ꝑ oraculū[k] clemē tis[l] pape fulciť. a quo cū fuiſſet que ſitū: utrꝫ muliere quadā quēdaꝫ in uirū petēte qui ut eā repelleret: ex ceptionē ɔſāguinitatis obiecit: pri us eēt de īpedimēto ɔſāguinitatis agēdū: quā ſuꝑ mr̄imonio ſn̄ia ꝓ ferreť: ſic inquiſitiōi facte rn̄dit: ꝙ cū exceptiōe ꝓbata pricipalis q̄ perimať. prius. n. cognoſcēdū eſt de ipſa: quā ad diffinitiōiſ articulū ꝓcedať cū etiā in multis[m] caſib⁹ re ſtitutio differať ſm canonicas ſan ctiōes. ¶ Opinioni aūt ultime ui deť nō icōgrue adaptari: ut i gradi b⁹ ɔſanguinitatis diuina[n] lege ꝓhi bitis reſtitutiōi adit⁹ precludať: ſꝫ

ɔditio fuiſſet appoſita. valeret ɔ̄ humiliatos. ſi ſimplex fuiſſꝫ huiuſmodi tra ditio. ſꝫ nō p̄iudicaret ep̄o uel alteri q ius haberet. ĩ. ꝺ dona. inť dilectos. ar. .s̄. q̄ me. ca. cū dilecti. ⁊. s̄. de arbi. cū tꝑe. ar. ĩ. de re iud. cū ſuꝑ ɔtrouerſia.
b ¶ Traditaꝫ ſub ɔditione. q̄ nō exiſtente traditio nō ualebat. ar. ĩ. de ɔdi. ap. de illis. ⁊. c. verꝫ. ⁊ inſti. de verbo. ob. §. ex ɔditionali. ⁊ ideo dictus magiſter nō poſſidebat. tunc demū dť quis poſſidere. cuꝫ ɔditio ex tat. ff. de acqui. poſ. qui abſen ti. §. ſi quis. ⁊ eodē modo nō amittit poſſeſſionē. qui ſub cō ditiōe recedit. ff. de acq. poſ. ſi cū me. t. rn̄ſo. in fi. ⁊ iō cum nō poſſederit. nō poterat ſpo liari. ⁊ ideo non reſtituiť iſte magiſter. q: nō fuit ſpoliatus
i ¶ Preiudiciū fuerat. Unde ſciaſ q̄n̄ alicui p̄iudiciū fiat circa poſſeſſionē uel q̄diu eā poſſidere intelligiť. notabis. q: aut poſſideo rem aliquā ꝑ me. uel ꝑ aliū puta ꝑ ſeruum uel colonū. Si ꝑ me licet ſpō te recedā nō aio deſerēdi poſ ſeſſionē. adhuc eā retineo. ni ſi ſcienť negligā. ff. ꝺ acq. poſ. ſi de eo. §. i. ⁊ ſi alť intret talē poſſeſſionē quā ſolo aio reti neo. adhuc retineo poſſeſſio nem. niſi ille me viuēte nō ad mittat. uel ſi ñ audeo accede re ad poſſeſſionē. ⁊ etiā ſuſpi cor me poſſe repelli. ff. de ac. poſ. ſi q̄. §. ul. ⁊. l. clā poſſide re. §. qui ad nūdinas ⁊ q̄cito ſciuero aliū eſſe in poſſeſſiōe poſſum repellere ipſuꝫ. ut hic pꝫ. ⁊. ff. de acqui. poſ. q̄ meo noie. §. vl. ff. de ui ⁊ ui. ar. idē eſt. §. legiť. ſꝫ ſi ali⁹ eſt in poſ ſeſſiōe noie meo: tūc ſi ille ex pelliť uel alij tradat poſſeſſio nē. ſtatim ꝑdam eā. ff. de acq. poſ. l. poſſideri. §. q̄ ſi ſuus. ⁊ hec vera ſunt in reb⁹ immo bilib⁹. ſed ſi qs rē tuā mobileꝫ occupat. ſtatim ꝑdis poſſeſ ſionē. ut. ff. e. ſi rē mobilē.
k ¶ Cū ſtatim. i. q̄cito potue rint. ff. ad tertul. l. ij. §. ɔfeſtiꝫ
l ¶ Suſpicari debuerat. ut. ff. q̄ ui aut clā. ſuus. ff. de acq. poſ. l. poſſideri. §. ſi qs nūciet
m ¶ Reſtitutionē. ⁊ ſic pꝫ. ꝙ ñ ſufficit ꝓbare ꝙ aliqs fuerit ſpoliatus: niſi ꝓbet ſe poſſe diſſe. duo. n. ꝓbare dꝫ qui pe tit reſtitui. ſe poſſediſſe. ⁊ ſpo liatū fuiſſe. s̄. de of. del. ɔſul tationibus. ſed hic nō poſſi debat. ut dixi. q: ſub ɔditione poſſeſſionē accepit. Itē ſi quis poſſedit ex pre cario uel ex gr̄a. nō pōt petere reſtitutionē. x. q. iij. q:. Uel ſi obijciať ꝙ incōti nenti deiecit. ff. ꝺ ui ⁊ ui ar. l. i. §. uim ui. ⁊. ff. ad. l. acqui. ſcientiā. §. qui cū ali ter. ⁊. ĩ. de ſen. excō. ſi uero. §. ſi vō. aliud eſt poſſidere. aliud i poſſeſſione fuiſ ſe. ff. de acqui. poſ. ſi quis autem.
n ¶ Exceſſiſtis. debuerūt h̄ facere cū moderamine inculpate tutele. C. vn̄ ui l. i. Sed nunquid iſti ſūt excōicati. qui expulerunt illū magiſtrū ⁊ alios reli gioſos de domo illa. Videť ꝙ ſic. ĩ. de ſen. excō. nō dubiū. ⁊ ex plurib⁹ alijs capitulis ibidē. Sꝫ ɔ̄ videť. ꝙ licitū eſt cuilibet ſe defendere. ĩ. de ſen. excō. ſi vero alicuius. §. ſi vero. ⁊ q: iſti admiſſi ſunt ad agendū. q̄ nō eſſet ſi papa eos excōicatos reputaret. ĩ. de ꝓba. poſt ceſſionē. Dicas ꝙ hec rō nō vř bo na. q: nō agebāt. ſed defendebāt ſe ɔ̄ iſtū magiſtrū qui petebat reſtitutioneꝫ. Dicas ꝙ ſi iſti ſcienter ⁊ ex ꝓpoſito exceſſerunt modū in expellēdo eos de domo illa. inciderūt in ſententiā excōicationis. q: vim vi repellere licet. ſed cum moderamine inculpate tutele. ar. xxiij. q. iij. nō inferēda. ⁊. ff. ad. l. acq. ſi ex plagis. §. tabernarius. ⁊. ĩ. de ſen. excō. ut fame. in fi. ſed ſi nō aliter poſ ſent ſe defendere. niſi modū excederēt. nec tūc credo illos incidiſſe ſn̄iam. ar. ff. ad. l. acqui. ſed ⁊ ſi. t. rn̄ſo. Si vero caſu ⁊ ignoranter exceſſerūt modū. tunc nō eſſent excōicati. ar. ĩ. de omi. ſicut dignū. §. illis preterea. b.
a L Itteras. in. tua. ar. archidiaconū hr̄e iuriſdictionē cauſaꝝ matrimonia liū. ſic ⁊ abbas. ĩ. de exceſ. p̄la. accedētibus. in fi. ſic ⁊ archip̄ſbyter. ĩ. ꝺ ɔſang. ⁊ affi. ex lr̄is. Ar. ɔ̄. xxxv. q. vi. ep̄s. in ſinodo. ⁊ in decre. p̄dicta acce dentib⁹. in his. n. ɔſuetudo ſeruatur. que dat iuriſdictionē. ix. q. iij. ɔqueſtus C. de emācipa. l. i. ⁊. ul. ⁊. s̄. de arbi. dilecti. in fi. ⁊ ita poti⁹ cognoſcūt ex ɔſue tudine ꝙ ex iure. ar. predicte decre. accedētib⁹. ⁊ ar. ad hoc. s̄. de of fi. archidia. c. ul. ad finē.
b ¶ Conuictam. ⁊ hoc incōtinenti probare volebat.
c ¶ Que ſua temeritate diuertit. alias ſi eā a ſe repuliſſet. nō poſſet petere reſtitutioꝫ. cū ſeipſū expoliaſſet. ar. xxvij. q. ij. agathoſa. Sꝫ ɔ̄ credo ꝙ h̄ nō ob ſtaret. ſi velit ipſam rehabere q eā expu lit q: eo ipſo ꝙ repe tit ipſam. ⁊ ipſa non vult ad euꝫ redire. intelligiť eū ſpoliaſ ſe. Sꝫ nunqd hr̄et locū pactū de nō pe tendo: Videť ꝙ ſic xxxij. q. v. q̄ deo. i talib⁹ ñ valet pactū vel cōpoſitio. s̄. de trāſac. c. ul. ita ꝙ uē qꝫ remaneat i ſecu lo. nullū pactuꝫ ibi ualet. nec abſolueť ſe poſſunt. etiā ſi iu rarēt. ĩ. de iureiur. tua. ⁊ ēt ſi uouerent ar. ĩ. de ɔuer. ɔiug. ex parte. ij. in fi. q: ɔfeſſio etiā ibi locū nō hr̄et ɔ̄ mr̄imoni um. ⁊. xxxv. q. vi. ſi duo. et. ĩ. de eo qui cog. ɔſan. ux. ſue. ſu per eo. nec etiā exce ptio rei iu. locuꝫ hꝫ ibi. vn̄ voluntas ibi deambulatoria eſt. ĩ. de re iudi. latoꝛ. ⁊ c. ɔſanguinei.
d ¶ Et. ĩ. ſub iſto. ĩ. ɔtineť ꝙ ps mulie ris ecōtra uiri ſen tiā allegabat. ꝓpter q̄ nō erat reſtituē da marito.
e ¶ Nō pōt diſpēſa re. i. nō vult uel nō expedit ſic. xxxij. q. v. ſi paulus. quoniā papa i oībus diſpē ſare pōt q̄ non ſunt ɔ̄ articuloſ fidei uel generalē ſtatū eccle ſie. xv. di. ſic. ⁊. xxv q. i. ſunt. quidā. nec in his q̄ ſunt ɔ̄ ſub ſtantiā monachat⁹. ĩ. de ſta. regul. cum ad monaſteriuꝫ. in fi. nec in his que in ſui natura ſunt mala. ut ſine peccato poſſet quis adulterari. ar. ĩ. ꝺ iureiu. ⁊ ſi xp̄s. §. quedā etiā. nec pōt diſpenſare ut ſimul qs habeat plures vxores. s̄. de trāſac. c. ul. Itē credo de gradibus diuina lege ꝓhibitis. ut hic dicit. vnde ꝓprie poniť hoc verbū non pōt. ⁊ ideo hec expoſitio nō vult uel nō expedit. nō habet locū hic.
f ¶ Negāda. ⁊. ĩ. queſiuit etiā an idē eſſet. ſi gradus diſpēſabilis uel aliō īpedimētū diſpēſabile allegeť. ⁊ ꝓbatōes eēnt i ɔtinēti ꝑate. h.
g ¶ Uiam mediā. ar. de medio ſpectādo. ſic. s̄. de of. del. querēti. vn̄ Ouidius. Inter vtrunqꝫ vola medio tutiſſimus ibis.
h ¶ Primi ꝑ decretalē. iſtoꝝ opinio. ſ. ꝙ reſtitutio ſit faciēda. multis iurib⁹ iuuať. ⁊ ꝑmo ꝑ decre. s̄. e. ex ɔqueſtiōe. ⁊. c. in lr̄is. ⁊. c. itē cū qs ⁊. s̄. ut lite nō ɔte. accedēs. ij. C. de ap. l. i. ⁊. C. ꝺ dona. inť ui. ⁊ vxo. ſi maritus. nec obſtat illa decre. s̄. de oꝛ. cog. c. i. q: loquiť in pe titorio. ut. hic. ⁊. ĩ. dť. nec obſtāt leges ille. ff. ut i poſ. le. ſi is a quo. ff. ad exhibēdū. l. iij. §. ibidē. ⁊. ff. ad carbo. l. iij. §. cauſe. q: loquunť in poſſeſſione adipiſcēda etiā in exhibitiōe rei. vbi differť miſſio i poſ ſeſſionē. ſi incōtinēti ꝓbeť de ꝓprietate. ⁊ fallit i caſib⁹ notatis. s̄. e. ex ɔqueſtione. ⁊ in caſib⁹ qui notanť. iij. q. i. in ſūma. ⁊. s̄. c. ꝓxi.
i ¶ Mouet. reſume nec exigere nec reddere debet debitū.
k ¶ Oraculum. i. reſponſum.
l ¶ Clemētis. s̄. de oꝛdi. cog. c. i. b.
m ¶ In multis caſib⁹. de quib⁹ aliq notanť. s̄. e. ex cōqueſtione.
n Diuina lege. in leuitico. c. xxxij. q: quondā ꝓpter hominū rarita tē tantū due ꝑſone excludebāť a ɔiugio. ut nec fili⁹ matrē. nec filia

De restitutione spoliatorum

patrē ducerent. Sub lege excepit fere .xij. matrē nouercā ſoꝛoꝛē nep tē amitā materterā ſoꝛoꝛē patrui vxoꝛē fratris. ſed hr̄ recepit deter-minationē .viij. q. i. olim. Sub lege gratie ꝓuignam filiā ꝓuigni uel ꝓuigne. ſoꝛoꝛē vxoꝛis. tn̄ paucos excluſit. ut multiplicarent hoīes Sub grā vō. ſ. tpe xp̄i. plurime ꝑſone excludūt. ut locū hr̄et ꝯtinen tia. ⁊ eſt illa ꝓhibi-tio ꝯiugij. nā a foꝛ-nicatione quilibꝫ ⁊ quelibꝫ excludunt. ⁊ ita cuꝫ eccleſia in iſtis gradibus diui-na lege ꝓhibitis nō ꝯſueuerit diſpēſare eis oppoſitis nō eſt reſtitutio faciēda. ⁊ hr̄ vr̄ ſonare lr̄a iſta.

o Beat⁹ grego. xx. q. iij. quedā lex.

p Nō peccat alle-gatio eſt.

q Cuiq̄. oībus. n. iure auctoꝛibus eq̄ ꝓrogatiua ſuanda ē. C. ō ue. iur. enu. l. i. §. bis ita. ar. xix. di. ſic oēs. ⁊. xx. di. de libellis. in fi.

r Volum⁹ genera ri. ⁊ tn̄ generatur. Judices. n. ſm̄ ſuā opinionē ſniant. xi. di. nolite. ⁊. j. de ce-lebra. miſ. de hoīe. ar. de ꝯſe. di. i. ꝓce-pta. ⁊ papa hic loq̄ videt̄ ut magiſter.

s Poꝛro. hec alle-gatio grego. eſt.

t Nō eſt. xxviij. q. i. §. ex his. j. ō ꝓſcri. quoniā omne. ⁊. j. ō ſimo. per tuas.

u Excōicatiōeꝫ. hr̄ ſm̄ diſtinctionē illi us decre. j. de ſen. excō. inquiſitioni.

x Laqueus. eccle-ſia. n. nulli dꝫ laque um inijcere. xxvij. q. i. de viduis. ij.

y Diuina. Ergo vr̄ q̄ in ſecūdo gra du eccleſia. diſpen-ſare non poſſit. cuꝫ iſtud fuerit diuina lege pꝛohibitum. xx x. q. iij. pitaciū. ⁊ in leuitico ꝓhibetur ſecundus gradus in cōſanguinitate ⁊ affinitate. vbi dr̄ turpitudinē ſoꝛoꝛis vxoꝛis tue ⁊ filie eius nō reuelabis. filiā filij eius. filiā filie nō aſſumes. Sed ꝯ vr̄. j. de diuoꝛ. gaudem⁹. vbi dr̄ q̄ ſi pagani ꝯxerunt in ſecūdo gradu poſt fidem receptā dn̄t in ſimul remanere. Dicas q̄ in leuitico ꝓhibetur ſecundus gradus etiā in deſcendentib⁹ nō in collateralib⁹. vn̄ in ſecundo collaterali diſpēſare pōt eccleſia ⁊ expone ꝓſertim. i. maxime. q̄ ſi ꝓbationes incōtinenti ſunt parate. nō eſt faciēda reſtitutio quantū ad carnalē copulā in quocūqꝫ gradu. ſed multo foꝛtius in gradibus diuina le-ge ꝓhibitis. alias fiat reſtitutio quo ad omnia. ut. j. ſequitur.

ꝫ Offerunt incōtinenti. Hic pꝫ q̄ licet ſpoliatoꝛ uelit ꝓbare incōti nēti exceptionē ꝯſanguinitatis. tn̄ ſpoliat⁹ ꝑus eſt reſtituendus. ſi periculū anime nō immineat. q̄ hec mulier reſtituit̄ in ceteris ꝑterq̄ ad copulā. ⁊ tn̄ ꝓbationes incōtinenti offerunt̄ vn̄ tollit̄ diſtinctio quoꝛundā qui dicūt. q̄ ſi ſpoliatoꝛ uelit ſtatim ꝓbare exceptionē. re ſtitutio differt̄. per id qḋ legit̄. ff. ad exhibendū. l. iij. §. ibidē. ⁊. ff. ut in poſ. leg. is a quo. Sꝫ ille leges in alio caſu loquunt̄. ut dictū ē. ſ.

z Juramento recepto. Hoc eſt notabile. q̄ licet in cā matrimonij ⁊ alijs cauſis ſpūalib⁹ de calūnia ſiue malitia nō iuret̄. ut. ſ. ō iura. calū. lr̄as. iurat̄ tn̄ de calūnia ſup exceptionib⁹ poſt emergētib⁹. ſi tn̄ ꝑ eas alterius ius aliq̄liter impugnet̄. ſ. de elec. c. cū dilecti. ⁊. j. qui ma. accu. poſ. c. fi. ⁊. j. de elec. c. cū dilecti. ⁊. j. qui ma. accu. poſ. c. fi. ⁊. j. de teſti. pꝛimū. ff. de dam. infec. qui bona. §. ſi quis ſtipulat⁹ ar. ff. q ſatiſda. co. de die. §. iubet̄. Dicas q̄ vbi in ꝑn. ſemel lite. ꝯte. iuratū eſt de calūnia poſtea nō iurat̄. q̄ iuramentuꝫ illud extendit̄ d oēs exceptiōes pereptoꝛias. que poſtea occurrūt. ſiue ſint emer-gentes ſiue incidētes. C. de iura. calū. aut. hoc ſacr̄m. olim alit̄ obſeruabatuꝛ q̄ iurabat̄ ſup quolibet capitulo. vn̄ hodie nō valent iura que hr̄ dicebāt. ⁊ ſic nō ꝯdicūt leges ꝑdicte. qn̄qꝫ etiā iurat̄ ob aliud. puta q̄ nō didicit teſtificata j. de teſti. ultra tertiā. an̄ li. ꝯte. bene iurat̄ ſup exceptionib⁹ ꝓpoſitis. ⁊ preci pue vbi arguit̄ malitia excipiētis. ut hic. ⁊. ſ. de elec. cū dilecti. ⁊. j. de excep. paſtoꝛalis. ſiue ſit cā ſpūalis ſiue ciuilis. ⁊ nihilomin⁹ iu-rat̄ poſtea de calūnia ſup ꝑn cipali q̄ōne. q̄ aliud eſt iurat̄ ſup exceptionib⁹ an̄ lit. ꝯteſ. ꝓpoſitis. q̄ ibi declinat̄ iudi ciū. nec tangūt ꝑncipalē q̄ōeꝫ nec ex ea oꝛiunt̄. ⁊ aliud ē iu-rare ſup exceptionib⁹ poſt li tē ꝯte. q̄ ille tangunt ꝑncipa le negociū ⁊ oꝛiunt̄ ex eo. vn̄ iuramentū de calūnia ad oīa extendit̄ que emergūt poſt li tē ꝯte. ⁊ que incidunt. ⁊ ideo poſt litē ꝯte. ꝑſtito iuramēto ſup ꝑncipali q̄ōne nō iuratur poſtea. q̄ ſic q̄ſi bis iuraret̄.

ꝯſtitutiōe interdictis: hūana reſti tutio locū habeat cū effectu: cū in illis diſpēſari nō poſſit: ⁊ i iſtis ua-leat diſpenſari: ſicut beat⁹[o] gregoꝛi us ⁊ multi alij diſpēſarūt. unde nō peccat[p]: qui in hoc articulo ad mā datū eccleſie reddit debitū coniu-gale. Nos aūt ad preſens nul-lam de pꝛedictis ſententijs repꝛo bamus: nec cuiquā[q] earū aliquod pꝛeiudiciū ex nr̄a reſpōſione uolu m⁹[r] generari quāuis pꝛeſcriptū lu cij pape mādatū ad poſſeſſoꝛiū: rū ſum uero clementis ad petitoꝛiuꝫ referat̄. Poꝛro[s] cū mulier que ꝯſanguinitatis habet notitiā: pꝛe-ſertim in gradib⁹ quos lex diuina ꝓhibuit: nō poſſit huiuſmōi uiro ſine moꝛtali peccato carnaliter cō-miſceri: quoniā oē quod nō[t] eſt ex fide peccatū ē: ⁊ quicquid fit cōtra ꝯſciam edificat ad gehēnā: fruſtra in tali caſu adiudicaret̄ reſtitutio ſpoliato: cum illa ꝯtra deū non de beat in hoc iudici obedire: ſed po tius excōicatiōem[u] humiliter ſuſti-nere. ſicqꝫ difficultas occurreret quaſi ꝑplexa: q̄ ꝓpter ſniam opoꝛ teret eā reddere debitum. ⁊ ꝓpter ꝯſciam reddere nō deberet. unde cōtingeret eos grauiter īpediri: ⁊ utriqꝫ laqueus[x] pararet̄: cuꝫ inter ſe carnaliter ꝯiūgi nō poſſent: nec alter alteri mr̄imonialiter copula-ri. Preterea melius uidet̄: q̄ cū opponit̄ ꝯſanguinitas pꝛeſertiꝫ in gradib⁹ diuina[y] lege ꝓhibitis: ⁊ ꝓbatiōes offerūt̄[3] incōtinēti para-te: in ceteris adiudicāda ſit reſtitu tio. ſꝫ ad maioꝛē cautelam iuramē to[z] recepto. q̄ talis obiectio malici oſe non fiat ſola quo ad ꝯmixtionē carnalem: maxime ſi fama cōſentit ē reſtitutio: differēda: donec audi-tis ꝓbatiōib⁹ ⁊ diſcuſſis cā ſine dif fugio terminet̄: cū utriqꝫ ſit meli⁹ taliter expediri quā manere taliter impeditos. Quod ſi nō habeat ꝓ batiōes incōtinēti paratas: ſed di-lationes expectat lōgioꝛes: q̄ pꝛe ſumit̄ cōtra eaꝫ que ſine iudicio ec cleſie ſua tantum temeritate receſ-ſit a uiro: ad reſtitutiōem plenariā eccleſiaſtica debet cenſura cōpelli quam tamen ipſa thoꝛi negādo cō ſoꝛtiū debet hūiliter tollerare[ꝯ]: do nec ꝓbatiōes offerat pꝛeparatas: ⁊ tūc abſolutiōe petita ſecūdū foꝛ-mā eccleſie abſoluet̄: ſed antequā fiat ei mādatū ſub debito iuramēti receptis ꝓbatiōib⁹ ꝓcedat̄ quēad modū eſt pꝛemiſſū. Si vō tāta ſit uiri ſeuicia: ut mulieri trepidāti nō poſſit ſufficiēs[ꝑ] ſecuritas ꝓuide ri: nō ſolū nō debet illi reſtitui: ſed ab eo potius amoueri: alioqui ſuf ficiēti ſi fieri pōt ſecuritate ꝓuiſa ꝑ fecto uidet̄ ꝯiunx ante cāe ꝯgnitio nē reſtituenda marito.

Idem vultan. epiſcopo.

Ex pte. m. mulieris fuit ꝓpoſi tū: q̄ cū eaꝫ infra pubertatis tpa cōſtitutā patruus ſuus filio. h. ſenen. ciuis nondū[a] vij. ānoꝝ mr̄i monio uoluerit copulare[b]: ac eadē traducta fuerit in domū eiuſdē. ip-ſa ex quo ad nubiles ānos ꝑuenit: ratū nolēs habere quod a patruo ſuo circa hoc ꝓcuratū fuerat: a ſe-nen. epō nubēdi alij licētiā poſtu-lauit[c]: ⁊ infra. Quia igit̄ nō credi-m⁹ ābigēdū: quin ipſa mulier quā uis[d] minoꝛ cām poſſit mr̄imonij ꝑ pꝛocuratoꝛem tractare: ac ꝑs alia

ꝯ Tollerare. hr̄ intellige ſm̄ diſtinctionē illius decre. j. de ſen. excō. inquiſitioni. Sꝫ po ne q̄ talis excōicata iniuſte moꝛiat̄. nūq̄d dꝫ ſepeliri i ci-miterio eccleſie. cū apud deū non ſit ligata. xxiij. q. iij. ſi q̄s nō recte. Dicas q̄ nō. q̄ quā tuꝫ ad eccleſiā ligata eſt. que nō iudicāt de occultis. j. ut ec cle. bn̄fi. ſine dimi. ꝯſe. ut no-ſtrū. ⁊ ita eccleſia ꝓ ipſa non dꝫ oꝛare. quo ad deū ſoluta ē nec nocet ei vilis ſepultura. j. de ſepul. ſacris. pot⁹. n. cō-ſulendū eſt aīe q̄ coꝛpoꝛi. ⁊ i tali caſu vbi mulier certa eſt. pot⁹ dꝫ deo obedire q̄ iudici ſm̄ ꝯciliū pape. ⁊. xi. q. iij. nō ſemp. xxiij. q. i. quid culpatur ne ꝯ ꝯſcientiam ſuā edificet ad gehēnam.

ꝑ Sufficiens ſecuritas. xx xij. q. i. de hn̄dicto. ex quo. n. ꝓpter ſeuitiaꝫ vnus reliquū dimittere poteſt ſm̄ legem. ꝑ autē. de nup. §. ſi igit̄ mulier tale aliquid. col. iiij. §. multo minus eſt reſtitutio faciēda. q̄ turpi⁹ eijcit̄ q̄ nō admitti-tur hoſpes. j. de iureiur. quē-admodū. ⁊ in hoc caſu alicui honeſte mulieri cōmittenda eſt vbi ſecure moꝛetuꝛ. ſ. e. ex trāſmiſſa. ⁊. j. de ſpon. cū lo-cū. ar. ſ. de ꝓcur. accedēs. ⁊ ꝑterea ſatiſdatio nō immutat maliuolum ꝓpoſi-tum. inſti. de ſuſpec. tuto. §. nouiſſime.

a Ex parte. m. nondū. vij. annoꝝ. ⁊ ita nihil egit. cū etas impediret. j. ō de ſpon. impu. lr̄as. ⁊. c. acceſſit. Item ar. q̄ vbi quis vult contrahere ma-trimoniū. nec pōt etate ꝓhibente. nec ſpōſalia cōtrahit q̄ nō vult. nec matri moniū. q̄ nō pōt. nec illud intelligit̄ ꝯtrahere. ff. de dona. inter vi. ⁊. vxo. cuꝫ hic ſtatus. §. pe. ⁊. ſ. de of. del. cum ſuper. ⁊. C. ſi quis alteri uel ſibi multum intereſt. Ar. ꝯ. j. de deſpon. impu. de illis in fi. ⁊. c. tue. Sed videt̄ q̄ ille licet fuerit minoꝛ. auctoꝛitate ſua tamen non debuit recedere. j. de deſpon. impu. de illis. Sed in hoc diſtingue. vbi ſponſalia nō tenuerunt etate pꝛohibente. nec poſtea curſu tempoꝛis placuerunt. vt hic. q̄ anteq̄ puer. vij. annos com-pleuerit. ab eo receſſit. ut hic. uel ſi ꝑ vim ꝯtracta fuerāt. ut. j. ō deſpō. impu. ex litteris. auctoꝛitate ſua pōt mulier recedere. q̄ nulla obligatio fuit hincin-de cōtracta. ut in ꝑdictis decre. lr̄as. acceſſit. vbi ſponſalia tenent. nō dꝫ rece-dere alter ſine licentia eccleſie. j. de deſpon. impu. de illis.

b Copulare. hoc qḋ dicit voluerit mr̄imonio copulare. tollit alia contraria. ⁊ hoc q̄ volūtas ad nullū actū ꝓceſſit. nec quo ad ſponſalia nec quo ad ma-trimoniū. ⁊ ita nulla obligatio fuit ꝯtracta. ut. j. ſequit̄.

c Poſtulauit. ⁊ etiā res ſi q̄s dedit ei in dotē. nā ſemp ſubintelligit̄ talis cō-ditio. ſi mr̄imoniū fuerit ſubſecutū. ff. de iure do. ſtipulationē. ⁊. l. dotis. pꝛo-miſſio. ⁊ fructus ⁊ part⁹. ff. de ꝯdi. cā data cā nō ſecuta q ſe debere. §. fund⁹.

d Quāuis minoꝛ. Sic pꝫ q̄ in cā matrimoniali minoꝛ. xxv. annoꝛū cenſet̄ maioꝛ. ſimilit̄ in voto. xx. q. ij. c. i. ⁊. ij. Itē ⁊ in alio caſu. cū minoꝛ moꝛtem pa-tris exequit̄. vel cum agit de teſtamēto patris. xv. q. iij. de crimine. vbi de hr̄ Item cū agit de recuperanda poſ. C. qui legi. perſo. l. ul. Iteꝫ cū agit de tho ro violato. ff. de adul. ſi maritus. §. lex iulia. Itē cum agit de libero homine

que mulieris reſtitutionē ſibi fieri prius poſtulabat reſtitui nequaquā debeat utpote nullo iuris ſeu poſſeſſiõis cõmodo[e] deſtituta: cum per ſolā traductiõem quā non preceſſerunt ſponſalia: uel conſenſus legitimus nec fuerint etiaʒ ſubſecuta[f]: nulluʒ inter eos obligatoriū uinculum ſit contractum: mandamus: quaten[us] ſi eſt ita: non obſtantibus exceptõib[us][g] ſupradictis audias que hincinde ptes duxerint ꝓponēda ꝛ quod canonicū fuerit: ap. re. decernas. Idem.

[h] Cum ad ſedem ap. acceſſiſſet cumañ. epi ꝛ fratrum hoſpitalis hieroſol. ꝓcuratores: ꝛ infra Abbati de accoñ. cām que ſup eccleſia ꝛ hoſpitale de mõte citano inter eos uertebaf: taliter duximus ꝯmittēdam: ut audires oia: tam ad poſſeſſoriū quā ad petitoriū iudicium ptinentia[i]: que utraqʒ ps duceret ꝓponēda: ꝛ cām ipſam fine debito terminaret: coraʒ quo ꝓcurator hoſpitalis predicta cum poſſeſſionibus ꝛ pertinentijs ſuis que tenebat epūs ſibi reſtitui poſtulauit ꝛ aſſerens illa de iure ad hoſpitale hieroſol. expectare: ꝛ ꝙ ipſa diuti[k]us poſſediſſʒ. Ad que reſpõdit ꝓcurator epiſcopi ſe nec ſcire[l] nec credere ſupradicta ab hoſpitali poſſeſſa: uel ad illud aliquaten[us] ptinere que cumañ. epūs utpote in ſua dioceſi ꝯſtituta rationabiliter detinebat. Cū igitur ad fundādā intētionem ſuam parſ utraqʒ teſtes[m] ꝓduceret: dictus abbas ꝓcuratorē epi ꝯdēnauit ad reſtitutionē oium predictoꝝ: ꝛ infra. Nup aūt utriuſqʒ ptis ꝓcuratorib[us] ꝯparētib[us] coraʒ nob cām ipſā examinauim[us] diligēter: ꝛ quidē per teſtes uidebaf eſſe ꝓbatū: ꝙ cumañ. epi nūci[us] cruces hoſpitalarijs abſtulit inhibēdo ipſis ne ad ſupradictā eccleſiā uel hoſpitale redirent ꝛ ꝙ epūs ſupradicta omnia poſſidebat: unde procurator hoſpitalarioꝝ petijt dictaʒ reſtitutiõis ſniam ꝯfirmari. ꝛ ifra. Nos prioris acta iudicij recēſentes: qꝛ nec p dcā teſtiū[n] uel ꝯfeſſiones ptiū: cū nulle penit[us] in iudicio facte fuerint: uel etiā iſtrumēta que nullaten[us] de ſpoliatiõe tractabant nec p euidētiā facti nobiſ ꝯſtare potuerit: ꝙ cumañ. epiſcop[us] hoſpitalarios ſpoliauerit: uel mandauerit ſpoliari: uel ſpoliatiõem factaʒ ſaltem ratā habuerit ꝓnūciam[us] i queſtione predicta interdictū[o] unde ui

exhibendo. ff. de li. ho. exhi. l. iij. §. ul. Itē cum impetrauit ueniā etatis. ff. de his qui veni. etatis impe. l. ij. Itē cum agit negocia alterius. ff. de mino. cum mandato. Et generaliter vr ꝙ ſm canones etiā ꝯ patrē ſuū minor agere poſſit. ut. ij. q. vij. queritur. Sʒ nunqd minor pōt petere reſtitutionē in integruʒ in hmōi ſpūalibus ſiue eccleſiaſticis negocijs. ſi doceat ſe leſuʒ. ut ſi ꝯtraxit cū paupere cū poterat ꝯhere cū diuite. Dico ꝙ non. qꝛ error diuitiaꝝ nō impedit matrimoniuʒ. xxix. q. i. §. i. ꝗ nec ſponſalia. qꝛ in h cenſef maior. ꝛ vbi minor mutat ſtatuʒ non reſtituif. ff. de mino. l. ſi ex cā. §. ait papa. ar. xx. q. ij. c. i. ꝛ. ij. ꝛ ſi maior eſt. xx. annis pōt ſe pmittere venūdari ad participandum preciū. ut inſti. de iure. per. circa fi. Sed ſi minor. xxv. annis renunciat bñficio ſuo. nunqd pōt implorare reſtitutioneʒ. Videf ꝙ nō. qꝛ in talibus loco maioris habef. qꝛ in reb[us] eccleſiaſticis ſnia lata ꝯ minorē abſētem ꝛ indefenſum tenet. ſ. ꝺ elec. dudū. i. Sed in reb[us] immobilibus ſentētia lata ꝯ minorē abſentē nulla eſt. ff. ꝺ re iudi. ꝯ pupillū. Itē ex h ſeqref incōueniens qꝛ ſi minor renūciaſſet eccleſie. ſi poſtea illa ꝯferaf legitime alicui. demū minor petat reſtitui. ꝙ ei abiudicabif eccleſia. qui legitime eſt eā adeptus ꝛ ſine culpa. ꝙ eſſe nō debet. j. de app. bone. lvi. di. ſatiſ pueriſ. xvi. q. ul. inuentū eſt. Itē qꝛ in rebus eccleſiaſticis cenſendus eſt ſui iuris. ſicut ꝛ filiuſfamilias in caſtrēſi peculio. ff. ad mace. l. ij. ꝛ. iij. in fi. Econtra vr ꝙ poſſit. qꝛ ꝛ maiori cōpetit reſtitutio in integrū. ſ. de reſti. in inte. c. ex lrīs. Iteʒ in rebus eccleſiaſticis maius periculū eſt ꝙ in alijs. ꝗ in eis cauti[us] eſt agenduʒ xlij. di. quieſcamus. vij. q. ij. c. ul. ff. ad carbo. l. iij. §. iij. incongruū enim eſſet. ꝙ p aſſumptionē rei eccleſiaſtice perderet bñficiuʒ reſtitutionis. qꝛ vtilitas debet augeri non minui p dignitatē. ff. de iudi. ſi longi[us] in fi. ꝛ. ar. ad h. ff. cōmo. in commodato. §. ſicut. in fi. ꝛ. j. de cōmo. c. vno. ꝛ. C. de indic. vidui. l. ij. in fi. Ad hoc dicas. ꝙ minor pōt petere in integrū reſtitutionē. ſi omiſit probationē neceſſariā. uel alias captus ſit i iudicio ꝛ bñficio. ſicut ꝛ eccleſia que cōparaf minori. ſ. de in inte. reſt. c. i. ꝛ. c. auditis. ꝛ ꝗſi p totuʒ. ꝛ. ff. de mino. ꝙ ſi minor. §. i. ꝛ. l. minor. xxv. an. Sed ſi renunciauit bñficio eccleſiaſtico. et illud iam ſit alij collatū. non ſubuenitur. ei. ff. de mino. ꝙ ſi minor. §. ſceuola. In matrimonio vero. puta cū ſnia lata ꝯ matrimoniū eſt. vbi eccleſia decepta eſt. ipſo iure ſeruaf illeſus. j. de re iudi. lator. ꝛ. c. ꝯſanguinei.

e Cōmodo deſtituta. ſic. ff. de ſpon. queſitū. qꝛ p ſolā traditioneʒ nihil egit. vbi. n. nulla ꝓcedunt ſponſalia uel matrimoniuʒ. nulla habef poſſeſſio. quia liber homo poſſideri nō poteſt. ꝛ poſſeſſio illa talis eſt. ꝙ qui poſſidet. poſſidetur. vñ ex ſola poſſeſſione facti nulla ſeruitus uel obligatio hinc inde ꝯhibetur. nec reſtitutio peti poteſt. cū nulla poſſeſſio iuris hic fuerit. vñ ꝛ heretic[us] nō poteſt in iure petere rerum eccleſiaſticaꝝ reſtitutionē. xxiij. q. vij. c. i. ꝛ. ij nec laicus reſtitutionē decimaꝝ. licet de facto poſſideat. qꝛ aliud eſt poſſidere. ꝛ aliud detinere. j. de preſcrip. cām que nec. n. ſufficit ꝓbare ſpoliationeʒ. niſi ꝓbet ꝙ poſſederit. ſ. de of. del. ꝯſultationibus. ꝛ. ſ. c. olim. ut ibi dictū ē. Nūqʒ tñ petif reſtitutio. vbi nulla poteſt eſſe poſſeſſio. ut cū petif reſtitutio ꝯſanguinee. ſ. c. ꝓxi. Sed illud eſt qꝛ poſſeſſio iuris ꝓceſſit. de qua ꝯſtat. ſic j. de ꝓben. referente. ar. ſ. de ꝓcu. ex inſinuatione. Itē ſeruus petit reſtitutionē reruʒ dñi abſentis. quas de iure nō pōt poſſidere. C. ſi p vim uel alio modo. l. ul. ſimilif vxor reſtituif ad res datas ſibi a viro. q̄s de iure poſſidere ñ pōt. ff. de ui ꝛ ui ar. l. i. §. deijcif. de hoc tradif. xxiiij. q. i. §. i. et nō. ꝙ licʒ aliq̄ appareat traducta. nō tñ preſumendū eſt ſtatim ꝓ ſponſalib[us] uel matrimonio ut hic pʒ. ꝛ. l. predicta queſitū. ꝛ. ff. de ſpon. ſed vbi ſpōſalia ꝓcedunt infra pubertatē. ſi ſponſa cōpleuit. xij. annos apud ſpōſum. preſumif matrimoniū. j. de ſpon. ad id. ff. de ritu nup. mulierem.

f Subſecuta. qꝛ nunq̄ ſponſalibus puella ꝯſenſit. uel anteq̄ puer ſeptimuʒ annū cōpleuerat ab eo receſſit.

g Exceptionib[us] ſupradictis. ſ. ꝙ petebat fieri primo ſibi reſtitutionē. ꝛ ꝙ illa non poterat agere per procuratorē. que nō hñt locū hic.

h Cum ad ſedem. ꝙ ad petitoriū ſiue ſimul ſiue ſeparatim poterat agere ꝓcurator hoſpitalis. de hoc dictum eſt. ſ. de cā poſ. cum eccleſia. ꝛ. c. cū ſuper. ꝛ. c. cum dilectus.

i Cum ptinentijs. hic ꝗ datur libellus generalis. ſic. j. ꝺ dona. inf. dilectos. ꝛ ſnia fert ibi generaliter. ꝛ. j. de ꝓba. licet ad fi. Ar. ꝯ. ſ. de libel. ob. c. ij. ꝛ. iij. vbi plene no. de hoc. Ar. ꝯ. ff. de rei ven. ſi in rem. ꝛ inſti. de act. §. curare. Sol. contraria iſta locū hñt in rei ven. in ſingularibus iudicijs. vbi oia debent ſpecificari que petunf. ut hic. ꝛ. j. ꝺ dona. inter dilectos. cū omnib[us] ꝯſimilibus locū habent in iudicijs vniuerſalib[us]. Nam ſi quis petit eccleſiam cum ſuis ptinētijs vniuerſitas eſt ꝛ in hoc caſu ad id quod nō extat tempore petitionis apō eum qui cōuenitur ſi tempore ſnie poſſideat cōdemnatur ac ſi tempore lit. cō. poſſideret. ff. de peti. here. ſi quo tpe. ꝛ. ff. de pecul. queſitum. Sed q̄liter ꝓcedef circa pertinētias. cū reus negef eaſ ptinere ad eccleſiam uel ad hoſpitale. ꝛ ideo vbi obſcure ꝛ indeterminate aliquid proponitur circa initiuʒ iudicij accipim[us] id qꝺ vtilius eſt actori. ff. de iudi. ſi quis intētione. ꝛ. ff. de verb. ob. inter ſtipulantē. §. i ꝛ id qꝺ nocet reo. ff de interroga. ac. de etate. §. nihil. in medio litiſ equaliter p ſumitur ꝓ vtroqʒ. ar. xxx. q. v. iudicātem. ꝛ. j. de teſti. cuʒ tu. In fine magiſ p ſumo pro reo. j. de proba. ex lrīs. ꝛ. j. ꝺ fi. inſtru. inter dilectos. in fi. dʒ. n. actor declarare in ꝓceſſu de ptinentijs alias nō fieret executio ad volūtatē ſuā. ar. j. ꝺ pſcrip. auditis. ꝛ. j. ꝺ ſpō. ex lrīs

k Diutius poſſediſſet. Nūquid hoc ſolum ſufficit ꝓbare. ꝙ quādo poſſedit. ad hoc ut poſſet reſtitui. nō. niſi probet ſpoliationem. ſ. de of. dele. cōſultationibus. ꝛ. ſ. c. cū olim. vbi de hoc. ſecus eſt i dominio. quia ibi ſufficit probare ꝙ ſit dñs. ꝛ ad hoc ut habeatur pro domino. C. de proba. ſiue. Et eſt ratio. quia dominiū nō ita de facili perdif ſicut poſſeſſio. ff. de acqui. poſ. ſi quis ui. §. differentia

l Credere. p h. n. fuit facta lit. ꝯte. per narrationē ꝛ reſpōſionē. ſ. de li. ꝯte. c. vno. ar. C. de excep. ſiquidē. ꝛ. ff. de pet. her. ſi debitor.

m Teſtes. Sed cum agaf hic poſſeſſorio tantū. nunquid dʒ ꝓbari pars altera ꝯtra quā agebatur tantum poſſeſſorio. Videf ꝙ ſi qꝛ ꝛ queſtio ſpoliationis primo tractanda eſt. ſ. e. in lrīs. ꝛ. c. itē cuʒ quis. ꝛ. c. ex cōqueſtione. Dicas ꝙ ſup eodem poſſeſſorio poteſt ſe defēdere. puta qꝛ incōtinenti deiecit. uel quia aduerſarij poſſidebāt ſub conditione. ſ. e. olim. Item ꝙ inuenit vacuā poſſeſſioneʒ. ꝛ ſic poterit probare de iure ſuo. uel dum quiete poſſidebat ſpōte renūciauit. ꝛ ſic non cōpetit reſtitutio. ut. ſ. e. c. ij.

n Dicta teſtium. Nota quatuor modos conuincendi uel ꝓbandi ꝛ quintus poteſt addi. ſ. violenta ꝓſumptio. xxij. q. i. dixit dñs. her.

o Interdictum. ſic pʒ ꝙ iſte ꝓcurator ineptam propoſuit petitionem ſuā. nam interdictum vnde ui non daf niſi cōtra illum qui deiecit uel mandauit uel ratū habuit. ut hic dicif. ꝛ. ff. de ui ꝛ ui ar. cū a te. l. iij. §. cū procurator. ꝛ. ij. q. i. notum. uel niſi cōtra illum qui reʒ ſcienter a deiectore recepit. j. e. ſepe. Item datur cōtra vniuerſaleʒ ſucceſſorem. ff. de ui ꝛ ui ar. l. i. in fi. ꝛ. l. iij. §. ul. ꝛ daf ſucceſſori ſpoliati. ff. e. l. i. §. hoc interdictum. ij. ꝛ. j. de teſti. ſignificauerūt. ſed nō datur cōtra ſucceſſorē rei. ſed ꝯtra emptorē uel donatariū ſm legeſ ff. de ui ꝛ vi ar. cū a te. Dixerunt tamē quidā. ꝙ actione in factū poteſt agi ꝯ quēlibet poſſeſſorem. ff. e. l. i. §. ul. Sed illud nō eſt veruʒ. qꝛ illud intelligendum eſt de ſucceſſore vniuerſali. Vel pōt intelligi. ꝙ tūc agi poſſet ꝯ poſſeſſorē rei. quando poſſidens cām habet a deiectore ſuccedēdo in viciū. j. e. ſepe. Videf tñ ꝙ in reb[us] eccleſiaſticis poſſet agi ꝯ quemlibet poſſeſſorē. iij. q. i. reintegrāda. ꝛ. p totū. ꝛ. q. ij. c. ij. ꝛ q̄ſi p totū. ꝛ. ſ. de iudi. qꝛ gn. ꝛ. j. e. ſepe. ar. xij. q. ij. quicunqʒ. ꝛ. xvi. q. vi. ſi epum. Hoc verꝫ ē ſed nō p interdictū vñ ui. ſed ꝯditione ex illo canone. iij. q. i. reintegranda. ꝛ. iij. q. ij. c. ij. Itē conueniri poteſt quilibet poſſeſſor iudicis officio. ar. j. de ap. bone. uel ꝯditiōe ex illa decre. j. e. ſepe. Sʒ nōne ex eo ꝙ familia iſti[us] fecerat

violentiã. ⁊ ad dñm res illa ꝑuenit. preſumendũ eſt ex hoc de volũtate domini factam fuiſſe. i. q. iiij. qꝛ preſulatus. ⁊. j. de teſti. ꝯſtitu. ij. ⁊. ff. de mino. l. iiij. Sed hoc nõ eſt verũ. qꝛ poteſt eſſe ꝙ dñs vacuã poſſeſſionẽ inuenit. ⁊ ſic intrando violentiã non fecit. vñ talẽ rem vſucapere poterat. inſti. de vſuca. §. qđ aũt. ⁊. ff. de vſuca. ſeqtur. §. ſi tu me ui expuliſti. nec enim de facto familie ſue tenet dñs. niſi mandauerit uel ratũ habuerit. ſed ſi ſuus ei⁹ deiecerat. tũc tenetur inquantũ ad ipſum ꝑuenit. uel ſi nil ad ipſum peruenit tenetur noxalit noie ipſi⁹ ſerui. ff. ꝺ ui ⁊ ui ar. l. i. §. ſ; et ſi. cũ gs. ⁊. §. ſe. Jtẽ ſi familia alicui⁹ deiecit aliquem. nõ tñ noie dñi. dñs illud nõ põt ratũ habere ff. de ui ⁊ ui ar. ſi ui a me a ꝯtrario ſenſu. ff. de nego. ge. ſi pupilli. §. ſ; ⁊ ſi ego niſi uelis dicere. ꝙ ſm canones ratum poſſum habere. ꝙ meo nomine nõ eſt geſtum. ix. q. iij. lugdoneñ. ⁊. xvi. q. i. c ul. ⁊. j. ꝺ his que fi. a pla. ſine. ꝯſen. ca. c. iij. ⁊. ſ̃. de elec. qđ ſicut. Jtẽ nõ. ꝙ lic; interdictũ vñ ui nõ detur niſi ꝯtra deiectorem. ut dictũ eſt. tñ actio qđ met⁹ cã datur ꝯtra quẽlibet poſſidentem. ut. ſ̃. de hiſ que ui me. cã ſi. c. abbas. ⁊. c. ad audientiã. ⁊. xvi. q. vi. c. i. ⁊. ff. qđ me. cã ſi cũ exceptione. §. aliqñ. ⁊. C. e. ti. nõ intereſt. ſimiliter interdictu; qđ ui aut clã. ff. qđ ui aut clã. ſemꝑ in ꝑn. ſimilit interdictum de no. ope. nũc. ff. de no. ope. nun. l. ul. Et no. ꝑ hanc decr̃e. ꝙ a ſnĩa lata ſuꝑ poſſeſſione momentanea appellatur ꝯ illud. ij. q. vi. ſunt quoꝝ. v̾. de poſſeſſione. ⁊ C. de momen. poſ. l. vna. ⁊. C. quo ap. nõ re. quiſquis. vnde aliud ſm canones. ⁊ aliud ſm leges. Uel dic ꝙ. ll. ille intelligunt in poſſeſſione adipiſcenda ut in legatario ⁊ in creditore ⁊ ſcripto herede ſ; i interdicto vñ ui hñ põt appellari. qꝛ ꝑ talẽ ſnĩam põt fieri ꝑiudiciũ proprietati. C. vñ ui. ſi quis in tantã. ⁊ talis ſnĩa diffinitiua appellat̃. ſ̃. ut lit. nõ ꝯte. accedẽs. i. ⁊. ſ̃. de iudi ſignificauerunt.

p ¶ Notũ. iiij. q. iij. teſtes. j. de teſti. in preſentia. ⁊. ſ̃. de renun. in ꝓſentia. ⁊. ſ̃. de elec. bone. i. ⁊. j. de re iudi. ſicut.

q Olim. vobis. inanis. ff. de dolo. nam. ⁊ is qui nil habet. eius periculo nil eſt. ff. de furtis. itaq; fullo. ⁊. j. de vſur. cum tu.

r ¶ Reſtitutus. qꝛ ali⁹ ipſum priuauerat eadẽ parte. vñ ſuꝑ ea nõ poterat ꝯueniri quouſq; ipſe fuerit reſtitutus. ut. iij. q. i. epiſꝫ tñ incõueniens vr̃ ut ſpoliatus repellat̃ per talẽ exceptionẽ qꝛ ſpoliator eſt ab alio ſpoliatus. Unde ſignat̃ ꝯtrariũ. ff. de ui ⁊ ui ar. cũ a te. vbi dicit̃ ꝙ ꝯ primũ deiectorẽ agi poteſt ⁊ non ꝯtra ſecundum. licet ipſe ab alio ſit deiectus. S; dic ꝙ tũc agi põt ꝯtra eũ cum ipſe eſt ſoluẽdo uel in alio uel in equiualenti. ar. j. ut lite pen. eccleſia. ij. na; nullus caſus excuſat latronẽ. C. de furtis. ſubtracto. Et ita p; ꝙ ſpoliator habet interdictum vnde ui. ſi ipſe ab alio ſpoliet̃. ſ̃. e. in litis. ff. de ui ⁊ ui ar. l. i. §. qui a me. ⁊ hic. Jtẽ eccleſia iſtius nõ d; puniri ꝓpter delictũ iſti⁹. xvi. q. vi. ſi epm. Et ideo cũ alias non ſit ſoluendo non põt agere ʒamoreñ. cõtra oueteñ. qꝛ cũ ſpoliatus fuerit a rege epatu ſuo. nõ põt reſtituere qđ de fructibus alienis perceperat. donec reſtitueretur. ideo dicit inanis eſt actio. ideo etiã dicit nõ cõpellatis ipſum reſtituere. priuſꝙ ipſe taliter fuerit reſtitut⁹ ⁊c̃. b.

r Olim inter parrochialis. ⁊ ita poſſeſſorium põt intentari cir,

locũ nullaten⁹ habuiſſe reſtitutionis ſententiã a predicto abbate ꝓlatam: licet pars aduerſa ꝓponeret ꝙ preſumẽdũ eſſ; pro ſnĩa iudicis qui motũ animi ſui potuit ex cauſ alijs informare iuſtitia exigẽte cauſantes. Jdem.

Olim uobis dediſſe memini/m⁹ in mãdatis. ut oueteñ. epiſcopum ad debitã ptis reſtitutiõe; ʒamoriñ. dioc. quã tenebat cu; ꝑceptis fructibus reſtituere cogeretis: ⁊ infra. Uerũ quoniã inanis⁹ ẽ actio: quã inopia debitoris excludit: mãdam⁹ quaten⁹ nõ pri⁹ epũ; ad r̃ſtitutõe; fructuũ ꝯpellatiſ quã ipſe fuerit taliter reſtitut⁹ ut reſtituere poſſit quod ꝑcepit de ꝓuentibus alienis. Jdem.

Olim inter te ꝓ abbatia tua ⁊ pariſieñ. epũm noie pariſiẽ. eccleſie ſuꝑ poſſeſſiõe iuriſ ꝓrochialis in ꝓrochia de mõte qõne ſuborta: ⁊ infra. Nos attẽdẽtes: ꝙ ex eo ſolo ꝙ popul⁹ predicte ꝓrochie timore ſnĩe ſue ꝑ aliquot dies abſtinuit a diuinis: nullã in eos iuris ꝓrochialis poſſeſſionem idẽ epũs fuerit aſſecutus: nec fuerit aliquo mõ ꝓbatũ: ꝙ eo tpe quo ſnĩam ipſe ꝓtulit: poſſeſſionẽ in ipſis iuris ꝓrochialis haberet. uel prius etiã habuiſſet: reſtitutiõem rei adiudicare de iure nequiuim⁹: cu; ipſum non conſtiterit ſpoliatum.

Jdem in concilio generali.

Sepe ꝯtingit: ꝙ ſpoliatuſ per ſpoliatorẽ in aliũ re tranſlata dum aduerſus poſſeſſorẽ non ſubuenit per reſtitutiõis beneficium

ca res incorporales. ſic. ſ̃. de cã poſ. cũ eccleſia.

t ¶ Timore ſnĩe. Sed nunquid perdit poſſeſſionẽ. qui timore deuictus abſtinet ab illa. ff. de acqui. poſ. poſſideri. §. ſi quiſ nunciet. ⁊. l. clã poſſidere. §. qui ad nundinas: Jtem nõne ex eo. ꝙ paret mandato alicui⁹. gerit ſe pro ſubdito ei⁹. ut. j. de capel. mo. dilectus. ⁊. j. de his que fi. a ma. par. ca. ex ore. qꝛ facĩt ea que alij ſubditi faciũt. xx. q. i. quem progenitores. S; dic ꝙ talis timor non priuat ipſum poſſeſſione. qꝛ nõ facit hoc animo obediendi. ſ; potius deliberãdi qđ ſibi expediat. nõ. n. gerit ſe quis ꝓ obediẽte. ſi nõ h̃ faciat animo obediendi. ff. de acqui. here. pro herede. Jtẽ ea rõne. qꝛ qui ex timore facit. iam non dicitur facere. j. de reg. iu. qui ex timore. Nota timorẽ excõicationis equiparari metui qui cadit in conſtantẽ virum. vñ nõ ꝑiudicat. Jtẽ in tali dubio tuti⁹ eſt abſtinere. Jtẽ excõicatio nõ dat iuriſdictionem. nec ꝑ hoc acquirit poſſeſſionẽ qui ſic excõicat. h. cu; ipſe tũc nõ poſſideat. ut hic dicit.

ſpoliato ꝯmodo poſſeſſionis amiſſo ꝓpter difficultatem ꝓbationu; iuris ꝓprietatis amittit effectũ. vñ non obſtante iuris ciuilis rigore[b] ſancimus: ut ſiquis decetero ſcienter[c] rem talẽ recepit: cu; ſpoliatori quaſi ſuccedat in uiciũ[d]: eo ꝙ non multũ interſit quo ad periculũ aĩe iniuſte detinere[e] ac inuader̃ alienũ ꝯtra poſſeſſorẽ huiuſmõi ſpoliato ꝑ reſtitutionis beneficiũ ſuccurratur. Greg. ix. epõ lucañ.

Piſanis ac lucanis ciuib⁹ per grauẽ diſcordiã quãdiu inter ſe hũerãt: afflictis grauit ⁊ attritis ⁊. j. P. ſubdiacono nr̃o dedimuſ i mãdatis ut poſſeſſionẽ quã i quibuſdã caſtris ꝯſtat lucanã eccleſiã hũiſſe: ſibi pri⁹ plene ac libere ſicꝫ tpe mote diſcordie hũerat r̃ſtituta ⁊ ſuꝑ ea de qua dubietas orireť ſufficien̄[g] cautiõe recepta: ꝙ iuri corã nob̃ predc̃i piſani pareret: ꝓlatas ꝓ occupatiõe caſtroꝝ ipſoꝝ i eos ſnĩas r̃laxaret: ⁊ ĩfra: Piſaniſ igiť aſſerẽtib⁹: ꝙ ꝑ te ſtabat: quo min⁹ tibi iuxta mãdatũ nr̃; fieret reſtitutio: ⁊ iſtãter petẽtib⁹ ut dc̃as ſnĩas prefat⁹ ſubdi. relaxaret. ipſe receptis cautiõib⁹ de parendo iuſticie corã nob̃ ſnĩas relaxauit eaſdẽ ꝓp quod tu reputãs te grauatũ: ad noſtrã pñtiã acceſſiſti ĩpugnatur⁹ proceſſũ ſubd. ſepedicti: ⁊ ĩfra. Porro duo in nr̃o ꝯtinebãť mandato: ut uidelicet poſſeſſio quã cõſtabat lucañ. eccleſiã hũiſſe tpe mote diſcordie: priuſ reſtitueret̃ eidẽ: ⁊ ut eiuſdẽ poſſeſſiõis[b] reſtitutio fieret plene ac libere: ſicut ea; habuerat

a Sepe ꝯtingit. ſubuenit. Uerũ eſt ꝙ ſpoliato nõ ſubuenit per interdictum vñ ui. ſm canones. niſi ꝯ illu; q deiecit uel mandauit uel ratũ habuit. ſ̃. e. cũ ad ſedẽ. i fi. ff. de ui ⁊ ui ar. cũ a te. ⁊. l. i. § deieciſſe. ⁊. §. ſe. ſed ſubuenit iudicis officio cõtra quẽlibet poſſeſſorem. ar. ſ̃. de iudi. qꝛ gu. ⁊. j. de ap. bone ⁊ conditõne ex canone. ſiue dolo. ſiue ui. ſiue metu. ſiue alio modo rem ꝑdidiſſet ſemper ſubuenit. iij. q. i. reintegranda. licet actio de dolo detur tantũ cõtra dolum facientẽ actio vero ꝙ metuſ cauſa ꝯtra quemlibet poſſeſſorem. ff. ꝙ metuſ cã. ſi cũ exceptione. §. aliquãdo. ſimilit actio qđ ui aut clã ff. qđ ui aut clã. l. ſeꝑ. i. rñſo.

b ¶ Rigore. illius legis. ff. de ui ⁊ ui ar. cum a te. ⁊ ita ſcđm canones rigor iuris ciuilis nõ eſt ſeruandus. j. ti. ꝓxi. ⁊. c. i. ⁊ nimia ſubtilitas iuris quãdoq; pernitioſa eſt. C. ad trebel. l. pe. ⁊. ſ̃. de iudi. dilecti. ⁊ di. xlviij. hinc etenim. v̾. paruo. aut etiã in verbo ſepe.

c ¶ Scienter. Sic ergo ſolus ille poteſt conueniri cõditione ex canone iſto. q ſcienter recipit rem alienam. ſic. ſ̃. de iudi. qꝛ gu. ſed ſi ignoranter recipit cõueniat̃ conditione ex illo canone. iij. q. i. reintegrãda. ſ̃. Nõ intelligas ꝙ hic dr̃. cũ quis alienat rẽ litigioſam. uel de qua timet̃ fieri ꝯtrouerſia. qꝛ ſi alienatur res litigioſa nulla eſt alienatio. C. de litig. l. ij. ⁊. j. ut lite pen. c. iij. Si aũt alienat rẽ non litigioſam. ſed de qua ſperat̃ litigiũ tenet̃ ad intereſſe. i. quanti intereſt illius rem alienatã non eſſe. ff. de alie. iu. mu. cã. fa. l. i. de hoc tractatur. ſ̃. de alie. iudi. mu. c. i. vbi de hoc.

d ¶ Jn viciũ. qꝛ uiciũ rei ſequit̃ omnem poſſeſſorem. C. de acqui. poſ. vicia. ⁊ facto actoris ſucceſſio damnatur heredis. i. q. i. cito turpem. ⁊. j. de pe. in quibuſdã. ⁊. j. de immuni. ec. aduerſus. in fi.

e ¶ Detinere iniuſte. Nota ꝙ iura ꝓ eodem reputãt auferre ⁊ detinere iniuſte. ut hic. xvi. q. i. decime ſimiliter auferre ⁊ nõ dare. xlvij. di. ſicut. ⁊. xlij. di. §. i. xij. q. ij. indigne. ar. ꝯ. xij. q. ij. ⁊. ſi illi. in prin.

f Piſanis. conſtat. ſ. per euidentiã facti. cu; eſſet notoriũ epm ibi poſſeſſionem habuiſſe. ſic. ſ̃. e. cu; ad ſedẽ. ad fi. nec poterat aliqua tergiuerſatione celari. ⁊ ſic notorium erat. j. de cohabi. cle. ⁊ mu. c. ul. ſuper illa poſſeſſiõe de qua dubietas eſſet. cautio preſtatur.

g ¶ Sufficienti. ſimile. j. de ſequeſtra. poſ. c. i. i fi. de ver. ſig. c. ex parte. ſufficiens cautio erit. ſi pignora vel fideiuſſores dentur. ff. mandati. ſi mandato. §. ult. ⁊. ff. de fideicõ. lib. l. g̃. §. adijci.

h ¶ Poſſeſſionem. ꝙ dicit poſſeſſionem. hic comprehendit poſſeſſionem caſtrorum. ⁊ poſſeſſionem iurium. que lucanus epiſcopus habebat in caſtris. de quibus contenditur. ⁊ ſic comprehendit poſſeſſionem affectuũ ⁊ penſionum. qua poſſeſſione epiſcopus non fuerat ſpoliatus. ut. j. ſequit̃. vnde debuit facere ſubdiaconus iſte ꝙ epiſcopus plene ac libere poſſet percipere pẽſiones ⁊ affictus. qđ cum non fecerit non ſeruauit forma; ſibi datam. ⁊ ideo

tempoꝛe ſupradicto: quoꝝ primũ ad factum: alterũ uero referebaẽ ad modũ: unde licet prout pars piſanoꝝ dicebat: in facto mãdati foꝛmaꝫ ſubdiaconus ipſe adimplere nequiuerit: quia non poterat facere tibi reſtitui poſſeſſionẽ caſtroꝝ de qua non conſtabat eidẽ: nec etiam ſm q̄ tu ipſe dicebas affictuũ ⁊ pẽſionũ poſſeſſio poterat tibi reſtitui: quia ea non fueras ſpoliatuſ fuit[k] tamen in modo peccatũ: quia debuit facere ut piſani poſſeſſionẽ penſionũ ⁊ affictuũ: quã per eoꝝ confeſſionẽ conſtabat te in caſtris predictis habere tibi dimitterent plene[l] ac libere: ſicut eccleſia tua illã habuerat tempoꝛe mote diſcoꝛdie. quod quidẽ eſſe non poterat niſi piſani caſtra ipſa omnino dimitterent q꞉ illis detinentibus caſtra ⁊ municiones caſtroꝝ: in quib⁹ dictas penſiones recipiſ ⁊ affictus ea[l] plene ac libere habere non poſſes. ſicut habebas quando ipſi caſtra eadem minime detinebant: eo q̄ quãdiu ea detinent in eoꝝ poteſtate relinquitur te non admittere uel repellere quãdo uelint. His ergo diligenter auditis proceſſum huiuſmodi de fratrum noſtroꝝ conſilio irritum[m] iudicamus.

De dolo ⁊ contumacia.

Rex. tertius herfoꝛdeñ. epõ.

Ad hoc cuꝫ contingat actoꝛem multotiens[a] mittendum eſſe in poſſeſſione cã rei[b] ſeruande propter abſentiam ptis aduerſe: ⁊ per eius doluꝫ ſiue potentiã non poſſit rem cuſtodiendam[c] nanciſci[d]: ac iminẽte fine anni reus ne poſſeſſionẽ amittat: debitã offerat cautiõeꝫ: cuiuſmodi ſit pena multãdus: q꞉ iuſſiõi non paruit iudicis: a nobis tua fraẽnitas requiſiuit. Ad quod dicimus: q̄ in eccleſiaſticis pſonis: ⁊ negocijs rigoꝛ[e] ⁊ diſtrictio iuris nõ requiritur ſed cũ iuſticia ꝑpter hoc non periclitatur[f]: pacienter admitti debet: cum reus per cautionem ſtandi iudicio ſe aſtringit. Idem abbati de rameſe ⁊ archid. helieñ.

Ex lr̃is ueſtris accepimus: q̄ cũ uobis cãm que inter mõachos de eroll. ⁊ canonicoſ lincoñ. ſup eccleſijs de. v. ⁊. M. uertitur duxim⁹ admittẽdã: ⁊ canonici citati legittime ſe ꝯtumaciter[g] abſentauerint uos: licet monachi eſſent: ob ꝯtumaciã aduerſe ptis i poſſeſſionem rerum petitarũ mittẽdi: ĩtuitu tamẽ r̃ligiõis[h] mitiuſ agere cũ eis uolẽtes poſſeſſionẽ ſequeſtrari[i] feciſtis ut ſic ſaltẽ canonici affecti tedio ſtare iudicio cogerẽtur. tandẽ monachis eccleſias ſibi poſtulãtibus reſtitui canonici reſpõderent auctoꝛitatẽ ueſtrã penit⁹ expiraſſe eo q̄ ad alios iudices lr̃as ipetrarũt: que preiudicare[k] prioꝛib⁹ uidebanẽ. Uez quoniã in poſterioribuſ lr̃is non fuit mẽtio facta prioꝛũ: nec in eis noĩa ꝯtinebanẽ eccleſiaꝝ: que in prioꝛib⁹ poſita fuerãt ſed indiffinite[l] dicebatur ſuper quibuſdã eccleſijs: nos attẽdẽtes malitiã ⁊ dolum nulli pſocinari debere: mãdam⁹ quaten⁹ predictã cãꝫ ſm foꝛmam prioꝝ lr̃aꝝ nõ obſtantib⁹ poſterioꝛib⁹ termineris: expẽſas[m] quas ꝑpter hoc mõachi feciſſe noſcũtur eis a canonicis reſtitui faciẽtes. Idem exoneñ. ⁊ vuintoñ. epis ⁊ abbati herfoꝛdeñ.

Cauſam que inter. f. ⁊. r. filiũ agathe de natiuitate ipſi⁹. A. uertiẽ: uobis fratres epi ⁊ lõdoñ. epõ ꝯmiſim⁹ terminãdaꝫ: ⁊ infra. Ceteꝝ ſi aduerſari⁹[n] ſu⁹ legittime citat⁹[o] ad p̃ntiã ur̃am accedere uel iudicio eccleſie parere cõtẽpſerit: aut etiã ſe abſẽtauerit: cũ de anglia r̃ceſſiſſe dicaẽ: ꝓcuratoꝛẽ ei⁹ ſi quẽ reliquerit ꝯuocetis: qui ſiue uenerit ſiue nõ: aut ſi ꝓcuratoꝛẽ nõ dimi

---

processus nullus fuit. ut dicit in fi.

i Alterũ ad modũ. No. q̄ cum duo mandãẽ principaliter. nõ ſufficit alterũ ſine altero adimpleri. ut hic pꝫ. Primũ fuit ut poſſeſſio caſtroꝝ reſtitueretur epõ. iſtud in facto ꝯſiſtit. hic facto opus eſt. Secundum ut poſſeſſionis reſtitutio fieret plene ac libere. ſicut habebat eã tpe mote diſcoꝛdie. ⁊ iſtud ꝯſiſtit in modo. ⁊ hec duo ſub vno includebanẽ. ut pꝫ in pñ. v̄. ut poſſeſſionẽ quã ⁊c̃. ſub illa foꝛma duo mandanẽ ſic. j. ti. ꝓxi. c. cũ dilecti. ⁊. ff. de arbi. celſus. Et ita pꝫ hic. q̄ ſi quiſ peccat tam in facto q̄ in mõ. uel in altero tantum. nõ ualet q̄ agiẽ. ſic. j. ut ec. bñfi. ut nr̃z. ſicut etiã ſi quis peccat tam i pſonã electi q̄ in moduꝫ electionis. nõ valet qȯ agiẽ. ſ̄. ȯ elec. ſup eo. ⁊. c. q꞉ ꝑpter. Et ita ẽ optimũ. ar. q̄ foꝛma mãdati diligenẽ ſeruanda eſt. ſ̄. de reſcrip. cum dilecta. ⁊. ſ̄. ȯ of. dele. venerabili.

k Fuit tñ in modo peccatũ. hic expreſſe pꝫ q̄liter peccauit in modo. q꞉ cũ ipſi piſani ꝯfiterenẽ epm habere penſionem ⁊ affictus in caſtris predictis. ⁊ ipſi eam poſſiderent eps nõ habebat plenã libertatem percipiendi hic penſiõeꝫ ⁊ affictos. immo in eoꝝ ptãte erat ipſum admittere uel repellere. ut. j. ſequiẽ. q̄ eps nõ habebat plenã libertatẽ. quia hec ptãs pẽdebat ex ptãte illoꝝ. ſ̄. de ꝓcur. accedens. vñ capellan⁹ debebat caſtra iſta epõ reſtituere. qȯ ſi nõ fecerit. peccauit in modo. q꞉ ſi dubitabaẽ de poſſeſſione caſtrorum de penſionibus ⁊ affictib⁹ nõ dubitabaẽ. ⁊ ita quod ꝯſiſtebat i modo certificabat id qȯ reſpiciebat in factuꝫ. et ita ſiue dubitetur de poſ. ſiue nõ. ex quo cõſtabat de penſionib⁹ ⁊ affictib⁹. plena ac libera debuit fieri reſtitutio caſtroꝝ in quibus habebat pẽſiões. h.

l Ea plene ac libere. Nõ. q̄ qui reſtituiẽ. plenã habet reſtitutionẽ in priſtinã cãm. ff. de ui ⁊ ui ar. l. i. §. qui ui deiectus. §. non ſoluꝫ. ſic ⁊ vacua poſſeſſio nõ tradiẽ emptoꝛi. ſi ali⁹ in ea ſit cã legatoꝝ uel fideicõ. ff. de ac. emp. ⁊. ven. l. ij. §. vacua. q̃nq꜄ ſit reſtitutio. ſed non plena. ſ̄. e. lr̃as. ſꝫ illud ꝑpter periculũ anime.

m Irritũ. Nõ. q̄ dicit irritum. Et ita pꝫ q̄ iudex q nõ ſeruat foꝛmaꝫ mandati. ipſo iure irritũ eſt qȯ facit ſicut. ſ̄ de reſcrip. cum dilecta. vbi de hoc.

a Ad hoc cũ ꝯtingat multotiens. non ergo ſemper. q꞉ aliquando contumax excommunicatur. ut. ſ̄. ut lit. nõ ꝯte. tue. ⁊. c. quoniam.

b Cauſa rei ſeruande. in qua iudex eũ tueri dꝫ. ff. ne uis fi. ei qui i poſ. mit. l. i. §. i. ar. j. de re iudi. cum aliquibus. ⁊. j. de ſimo. querelã. in fi. ⁊. ff. de oꝛi. iuris. l. ij. §. poſt oꝛiginem.

c Cuſtodiendã. qui. n. in poſſeſſionẽ mittiẽ ex primo decreto. tantũ cuſtos efficiẽ. ⁊ nõ poſſeſſoꝛ. j. ti. ꝓxi. c. ul. de hoc pleni⁹ dr̃. j. e. cõtingit. ff. de acqu. poſ. poſſideri. §. ul. h.

d Nanciſci. licet impediaẽ ab aduerſario. ne poſſeſſionẽ nanciſcaẽ. ſemp tñ intelligiẽ poſſidere. ar. ff. de bo. auc. iu. poſ. q̄uis. ⁊ eſt expreſſum. j. e. ꝯtingit ſi vero impediaẽ p aliũ. ille teneẽ ei ad intereſſe. ff. ex qui. cau. in poſ. eaẽ. ſi qs creditoꝛem. hoc intelligo ſi fuerit ſoluendo. alias obtinet qȯ dictum eſt. ar. ff. de do. ⁊ eleganter. §. ſi dolo. ⁊. ff. ȯ eo per quẽ factũ eſt. l. ul. i. riſo.

e Rigoꝛ. ar. q̄ ſubtilitas iuris ſiue rigoꝛ ſm canones nõ eſt ſeruãdus. ut. ſ̄. ti. ꝓxi. ſepe. vbi de hoc. ⁊ ita videtur q̄ rigoꝛ ille inſti. ui bonoꝝ raptoꝝ. §. ij. v̄. ſed ne talia. ⁊. xxvij. q. ij. priuſq̄. ⁊. C. vñ ui. ſi quis in tantã. ⁊. xvi. q. placuit. non debeat ſm canones ſeruari. arg. ſ̄. ti. ꝓxi. ſepe et. ſ̄. de iura. calũ. lr̃as. ⁊. j. ȯ rap. cũ cãꝫ. ⁊. c. ul. ⁊. ij. q. vij. latoꝛ. ⁊. xvi. q. i. frater nr̃. xij. q. ij. nulli. Rigoꝛ talis non ſeruatur in cauſis eccleſiaꝝ ⁊ minoꝝ. quibuſ ꝯſulit bñficio reſtitutionis. ſed in cauſis priuatoꝝ bñ ſeruaẽ. ut. C. vñ ui. meminerit. ⁊. l. ſi quis. ⁊ qȯ dr̃ in. c. placuit. cauſe ſue detrimẽtum patiatur. hoc veꝝ eſt quo ad iudiciũ poſſeſſoꝛiũ ſm quoſdaꝫ. ſed a p̃prietate ñ repelliẽ. ut ibi in fi. dr̃. uel ipſe nõ ſtabit in cã pro re illa. ſed clerici illi⁹ eccleſie. uel põt intelligi detrimentũ patieẽ in reb⁹ ꝓprijs. xij. q. iiij. quicunq꜄.

f Periclitatur. cuꝫ enim nullũ fiet ei p̄iudiciũ. ex hoc non expedit. q̄ rigoꝛ ſeruetur. ſed ſi iuſticia periclitareẽ. ex hoc puniretẽ ad itereſſe ff. ne uis fi. ei qui in poſ. mit. l. i. riſo. i. § hec aũt vba ⁊. ff. ut i poſ. ſi duo. §. ult. ad expenſas tñ puniẽ. j. e. ꝓxi. ⁊. ſ̄. ut lite nõ ꝯte. quoniam. §. in alijs. ⁊. j. ȯ pe. calumniã. ⁊. ſ̄. ȯ arbi. dilecti. ſed hoc ideo dicit q꞉ iudex eccleſiaſticus non imponit penã ſiue mulctã quam imponeret ſecularis. ff. ſi qui in ius vo. nõ ierit. l. ij. §. ſi quis. ibi extraoꝛdinariã penã imponit. ad idẽ. ff. de iudi. l. ij. §. ult. her.

g Ex litteris. contumaciter multis modis committitur ꝯtumacia. quãq꜄ attendiẽ reſpectu nõ venientis. ut hic ⁊. j. e. cuꝫ dilecti. ad fi. q̃nq꜄ reſpectu nõ reſtituentis. ff. de rei uen. qui reſtituere. q̃nq꜄ reſpectu non r̃ndentis. uel obſcure r̃ndentis. qȯ idẽ eſt ac ſi nõ reſpõderet. ff. ȯ interro. ac. de etate. §. qui tacuit. ⁊. §. nihil. q̃nq꜄ reſpectu nõ iurãtis ut. ff. de iureiu. manifeſte. q̃nq꜄ reſpectu recedẽtis infecto negocio. j. eo. ꝓut. ⁊. xi. q. iij. certũ. ⁊. ſ̄. de ꝓcu. conſtitutis. xviij. di. ſi quis autẽ. ⁊. ſ̄. de iudi. c. i. ⁊ q̃nq꜄ reſpectu non exhibentis. ff. de ap. creditoꝛ. §. iuſſus.

h Religiõis. ar. q̄ cũ religioſis miti⁹ agẽdũ ẽ. xij. q. ij. religioſaꝫ. ⁊ ff. de relig. ſunt pſone. in fi.

i Sequeſtrari. hoc de iure fieri nõ dꝫ niſi i caſib⁹. j. de ſeq̄ſtra. c. i. ⁊ ul. vbi de hoc. ſꝫ ȯ grã h̄ fecerũt. cũ debuiſſet monachos miſiſſe i poſſeſſionẽ cã rei ſuãde. ſ̄. ut lite ñ ꝯte. tue. ⁊. c. quoniam. §. in alijs ſed hic noluerunt ſeruare talem rigoꝛem.

k Preiudicaẽ ꝑoꝛib⁹ videbanẽ. q° ad opi. illoꝝ canonicoꝝ. ſꝫ ñ ẽ ita

l Indiffinite. ꝑpẽ talẽ mẽtionẽ gñalem ſeu in diffinitiua ꝑoꝛes lr̃e nõ reuocanẽ p poſteriores. ſꝫ expſſã dñt facere mẽtionẽ ȯ ꝑoꝛib⁹. ſ̄ ȯ of. del. ex lr̃is. ⁊. j. ȯ re iud. inẽ mõſteriũ. ⁊. j. ȯ. co. cle. ⁊. mu. ſr̃ eo.

m Expenſas. ſic. ſ̄. de reſcrip. ceteruꝫ. in fi. ⁊. c. ex parte. ⁊. c. ul. vbi de hoc. ⁊. j. de ap. ut debitus. h.

n Cauſam que. aduerſari⁹. ſ. R. filius agathe qui fuerat actoꝛ. ut ut pꝫ. j. qui fi. ſunt legit. cauſam que.

o Citatus legitime. trinis edictis. uel vno peremptoꝛio. p oib⁹. xxiiij. q. iij. de illicita. ⁊. ff. de iudi. ad peremptoꝛiũ. ⁊. l. nonnunq̄.

p ¶ Ad domū. no. ꝙ citādus eſt ſemꝑ aliqs ſi inuenit̃. iiij. q. v. qſqs ꝛ. j. q ma. ac. poſ. c. i. ꝛ. j. e. venerabilis. ꝛ. j. ti. ꝑx. c. ul. demū citari. ꝺꝫ ꝓcurator ſi quē dimiſit. quē tenet̃ dimittere qlibꝫ. ꝛ maxie poſtq̄ eſt citatus. alias ꝓcederet̃ ꝯ eū tanq̄ ꝯ ɔtumacē denuntiationib⁹ ad domū uel ad eccleſiā abſentis factis. ut hic. ꝛ. j. e. venerabilis. ꝛ j. ti. ꝑxi. c. ulti. ꝛ. ff. ex qui. cau. ma. itē qr. §. h aūt. ꝛ amici ſūt requirēdi. ut. ff. e. l. ḡ. ff. de dam. in ſe. l. iiij. §. ꝑtor. xvi. q. iij. §. pot. v̄. ſi is qūt. ꝛ. ff. de lib. ag. l. i. riſo. ꝛ. ff. ex q. cau. in poſ. ca. l. hoc aūt. Preterea dicit̃ hic receptis teſtib⁹ alteri⁹ partis ad ſētentiā ꝓcedatis. et iō ɔ̄dicit exp̄ſſe. j. ti. ꝑxi. c. ſi. vbi dr̃ ꝙ ſi citatus ꝓcurato rem nō dimiſit. denunciatione ad domū facta cā cuſtodie in poſſeſſionē mittat̃ actor. uel excōicet̃ ſi miſſio fieri non pōt. ꝛ hic dicit ꝙ teſtes ꝛc̄. ꝛ. ſ̄. ut lite nō ɔte. quoniā §. in alijs. ꝛ. c. tue. q̄liter ḡ intelligit̃ hec decre. ? dicas ꝙ hec nō ɔ̄dicit illis. qꝛ in alio caſu loquit̃ ɔ̄ria locū hn̄t. qn̄ reus eſt cōtumaciter abſens. nec dimiſit ꝓcuratorē. tūc lite nō ɔte. mittit̃ actor in poſſeſſionē cauſa cuſtodie. hec decre. loquit̃ qn̄ actor eſt abſens. ꝛ reus pn̄s. tunc. n. ɔ̄ actorē abſentē recipiunt̃ teſtes lite nō ɔteſ. et ſentētia pōt ferri. ut dicit in fi. ꝛ ſic loquit̃ etiā aut̃. C. qūo ꝛ qn̄ iudex. aut̃. qui ſemel. ꝛ in aut̃. de litig. §. oēm. col. viij. ꝛ. R. filius agathe ɔ̄ quē ꝓcedit̃ erit actor. ꝛ. F. reus. ut pꝫ. j. qui fi. ſint le. cām que ꝛ ille. R. impetrauit lr̃as illas quib⁹ agebat ɔ̄. F. ſuꝑ hereditate aui ſui. ꝛ. F. impetrauit lr̃as iſtas. ꝛ illas. ſ̄. ꝺ of. del. cām. que. ꝛ iſte. F. impetrauit remotionē vni⁹ iudicis. ꝛ fecit addi illud qꝺ hic dicit. ſ. in. v̄. ceteꝝ. quidā dixerūt ꝙ lis fuit hic ɔte. ſed nō eſt veꝝ. de h̄ dicet̃ plen⁹. j. ti. ꝑxi. rō eſt q̄re in abſentia actoris recipiunt̃ teſtes lite nō ɔte. ꝛ nō in abſentia rei ɔtumacit̃ abſentis. qꝛ maior eſt contumacia actoris q̄ rei. ꝛ ſi actor nō venit qui aliū ad iudiciū prouocauit p̄ſumit̃ poti⁹ ɔ̄ ipſum q̄ ɔtra reū abſentē. vn̄ rei fugiētes appellant̃. ut in. l. properandū. C. de iudi. ꝛ actor ꝺꝫ vti intentione ad implendā ſuā cām. re⁹ ꝺꝫ extenuare cām. iiij. q. iiij. c. i. ꝛ i aut̃. de litig. §. oēm. vbi reddit̃ hec rō. col. viij. ꝛ ideo poti⁹ parcit̃ reo. qꝛ facit id a quo denominat̃. actor vero ɔ̄rium ei⁹ qꝺ ꝺꝫ. ꝛ eo abſēte pn̄t recipi teſtes ꝛ ſnīa ferri. ꝛ qꝛ fauor ɔſiderat̃ ex parte rei. qꝛ rei fauorabiliores ſunt q̄ actores. ꝛ ideo iura voluerūt eis poti⁹ ſubuenire q̄ actorib⁹. cū ꝑma facie ſit p̄ſumptio ꝓ eis. j. de ꝓba. ex litteris. ꝛ ne ſit i ꝑtāte actoris. cū voluerit reū vexare. ꝛ ideo neceſſe hꝫ litē vſqꝫ ad finē ꝑducere ſi re⁹ voluerit. ut in autē. ꝑmiſſa qui ſemel.

r ¶ Formā. j. qui fi. ſunt legi. cauſam que. j. b.

ſ ¶ Prout. ɔtumacit̃. ɔtumax eſt qui cum ꝺꝫ parere nō paret. ff. de re iudi. cōtumacia. alias latitare nō videt̃. qui ſi p̄ſens eſſet nō cōpellit̃ r̄ndere. ff. de iudi. nō vr̃. ꝛ. ff. de peculio eo tp̄e. ff. ſi qs. in ius uo. nō ie. l. ij. alios modos ɔtumacie. hēs. ſ̄. ut lite nō ɔt. quoniā. §. i. ꝛ alios modos notaui. ſ̄. e. ex litteris.

u ¶ Cautionē. no. ꝙ ſola ꝑmiſſio ſufficit ꝓ cautione iſta. vbi n̄ fuit excōicat⁹. uel data poſſeſſio. ff. de iudi. l. ij. §. ſed ſi dubitetur. ꝛ nō obſtāte iuratoria cautione ex iuſta cā poterit appellare. ff. qui ſatiſda. cog. l. ul. ꝛ. j. de appel. ad hec. nec etiā pena cōmitteret̃. ſi eſſet appoſita. ff. rē ra. ha. l. iij. §. falſuſ. ꝛ. ff. iudi. ſol. cū apud. ſꝫ hic nō appellauit ex iuſta cā. ꝛ ideo dicit iuramēto ɔtempto. vn̄ incidit in piuriū.

n ¶ Aduocati. qn̄ inducie dāde ſunt ꝑtextu aduocati. dictū eſt. ſ̄. ut lit. nō ɔte. c. i.

x ¶ Inſtante. ꝑinde eſt ac ſi a iudice interrogaret̃. ff. de interro. ac ſi ſine. §. i. ꝛ ꝑ talē interrogationē ꝛ r̄nſionē fuit lit. ɔte. facta. ut dr̃ in fi. nec diſtinguit̃ ꝑ quē fiat interrogatio. ſ̄. de lit. ɔte. c. vno. in glo. ꝛ intelligo libellū ſuꝑ decimis illis porrectū. in quo decime petebant̃ ꝛ h̄ ſatis colligit̃ ex ipſa lr̃a vbi dicit decimas de quib⁹ ɔtentio erat licet quidā dixerūt. ꝙ libellus ſi fuerit hic porrectus. ꝛ ꝑ h̄ volūt ꝓbare ꝙ ſine libello poſſit iudiciū exerceri. uel pōt intelligi inſtante actore. i. ad inſtātiā actoris iudex ipſū iterrogauit ꝛ re⁹ r̄ndit. ꝙ. xl. annis poſſedit. Sed veritas fuit. ꝙ actor interrogauit. ut pꝫ in antiqua. ꝛ ſatis pōt valere talis ɔteſtatio. ſicut valet r̄nſio ad interrogationes aduerſarij facta. ff. de interro. ac. ac ſi ſine.

ſit: denūciatiōib⁹ ad ᵖ domū eius miſſis receptis teſtibus alterius ꝑtis iuxta dictā formā ʳ ad proferēdā ſententiam procedatis.

¶ Urbanus tertius de nouo loco ꝛ de vuiger. prioribus.

Prout nobis: ꝛ infra. Reuꝫ: qꝛ cōtumaciter ˢ a pn̄tia ueſtra receſſerat iuratoriā coegiſtis exponere cautionē ᵗ ꝙ corā uobis iuri pareret. Cūqꝫ die p̄fixa ur̄o ſe cōſpectui pn̄taſſꝫ: pretextu aduocati ᵘ quē nō habebat: reſpōdere ſolita malitia recuſauit. Tandē actore iſtāte ˣ r̄ſpōdit: ꝙ. xl. ānis decimas de quib⁹ erat ɔtentio ꝑcepiſſet uariſqꝫ poſtmodū excuſatiōib⁹ utēs in uocē ap. ꝓrupit: ꝛ ɔtumaciter iuramento cōtēpto receſſit. ¶ Ideoqꝫ mādam⁹: quaten⁹ ad cōuincēdā ʸ eius malitiā ſemel cū ad. u. p̄re. cōuocetis: ꝛ ſi uenerit finē ipōnatis negocio ɔpetētē. ꝙ ſi uenire ɔtempſerit cāꝫ utpote ᶻ lite que igerit̃ ɔteſtata diffinitiua ſn̄ia ᵗterminetis ᵗ: uel preſenti ſaltē adiudicetis poſſeſſionē ſeruata dūtaxat queſtiōe ꝓprietatis abſenti. ¶ Inno. iij.

Finem ᵃ litibus cupiētes ipōni: ne partes ultra modū grauentur laborib⁹ ꝛ expenſis preſertim cū de beneficijs eccleſiaſticis ᵇ litigatur: que ſine diſpendio ᶜ diu uacare ᶜ non poſſunt: preſenti decreto ſtatuim⁹: ut poſtquā intentionē ſuā altera ꝑs fundauerit ᵈ ſi reliqua forte uoluerit legitimā exceptiōē ᵉ opponere: quā nolit aut nequeat i cōtinēti ꝓbare: qꝛ frequēter ad impediēdū uel differēdū proceſſum exceptionis huiuſmodi per excogitatam malitiā opponūtur: ad ſoluendas alteri parti moderatas expenſas ᶠ: extunc in iudicio faciēdaſ

r ¶ Ad ɔuincēdā. No. dilationē dari ad ɔuincendā malitiā. ſi. i aut̃. ut cū de ap. cog. §. ſꝫ h. col. viij. ꝛ. C. de iudi. aut̃. iubem⁹. ꝛ. j. e. cū olī. imo etiā iudex ei facere graꝫ pōt poſt ꝑemptoriū edictū. ut iterū citet ipſū. ſ̄. ꝺ of. del. ɔſuluit

ꝫ ¶ Utpote. exp̄ſſiuū veritatis eſt. ſicut illud vidim⁹ gloriā eius gloriā q̄ſi vnigeniti ꝛc̄. ꝛ pꝫ hoc ex eo. ꝙ pōt ferri ſn̄ia. ut. j. ſequit̃.

ꝛ ¶ Terminetis. ſi liquet ꝺ cā aliq̄ uel liquere pōt. qꝛ pn̄t recipi teſtes uel ſi nō liquet uel liquere nō pōt. adiudicabitur tantū ei poſſeſſio. Ideo no. cū aliqs ɔuenit̃ actione reali ꝛ fuerit abſens ꝑ ɔtumaciā. ita diſtigue. aut lis eſt ɔteſtata. aut nullo modo ɔteſtata. Si lis eſt ɔteſtata. ut hic. aut liquet de cā uel pōt liquere. aut non. Si liquet de cā uel pōt liquere. qꝛ recepti ſunt teſtes ꝛ inſtrumenta ꝓducta ꝛ ɔfeſſiones facte. uel pn̄t recipi. tūc ꝓcedat̃ ad ſentētiā diffinitiuā ſm̄ merita cāe abſoluendo uel ɔdemnādo ſm̄ tenorē illi⁹. l. C. de iudi. ꝓperādꝫ. §. ſin aūt. ꝛ hic. ꝛ. iij. q. ix decernim⁹. Si aūt nō liquet nec liquere pōt. qꝛ actor nullos teſtes inducit uel inſtrā ꝑ que poſſit ꝓbare de iure ſuo tunc adiudicāda eſt poſſeſſio tantū actori ſalua qōne ꝓprietatis abſenti. ut hic dr̃. ꝛ. C. qūo ꝛ qn̄ iudex. ɔſentaneū. ꝛ erit ſtatim ver⁹ poſſeſſor. Si vero lis eſt q̄ſi ɔte. ſaltē ad interrūpendā p̄ſcriptionē. puta cū quis ɔuenit̃ q poſſidet noie alieno dn̄o in iudicio noiato ꝛ facta denunciatiōe ꝛ ipſo legitie citato. ſi non uenerit tūc adiudicat̃ poſſeſſio ipſi actori ſalua qōne ꝓprietatiſ abſēti. ſ̄. ut lite nō ɔte. quoniā frequenter. §. ꝙ ſi ſuꝑ reb⁹. ꝛ. C. vbi in rē ac. l. ij. ꝛ ita idē eſt qn̄ lis eſt ɔte. ꝛ nō liquet de cā. ſicut qn̄ eſt q̄ſi ɔte. Si vero nullo mō lis eſt ɔte. reo ɔtumacit̃ abſēte. tunc mittēdus eſt actor in poſſeſſionē rei petite cā cuſtodie. ſ̄. ut lit. nō ɔte. quoniā. §. in alijs. ꝛ. C. de p̄ſcrip. xxx. uel. xl. an. ſi quis emptiōis. §. pe. v̄. ſed ſi qs v̄o ꝑ vim. ꝛ. j. ti. ꝑxi. c. ul. ꝛ tūc reus vſqꝫ ad annū poterit recuperare poſſeſſionē reſtitutiſ expēſis ꝛ p̄ſtita cautione iudicio ſiſti. anno elapſo nō audiet̃. niſi ſuꝑ ꝓprietate. ut in p̄dictis cōcordantijs. quoniā frequēter. §. ꝛ in alijs. ꝛ. l. ſi quis emptiōis. ꝛ hec vera ſūt reo abſente ꝛ actore p̄ſente. Si vero actor fuerit abſens ɔtumacit̃ reo p̄ſente ꝛ petēte ꝛ in cā ꝓcedat̃. tūc ſi lis ſit ɔteſtata. locū hꝫ qꝺ dr̃. C. de iudi. ꝓperādum. §. ꝛ ſiquidē. Si vero lis nō ſit ɔte. locū hꝫ. C. qūo ꝛ qn̄ iudex aut̃. q ſemel. ꝛ. ſ̄. e. c. ꝑx. qꝛ in caſu iſto pn̄t recipi teſtes lite nō ɔte. ſi re⁹ petierit ſcꝺꝫ qꝺ dicūt p̄dicta aut̃. qui ſemel. ꝛ. ſ̄. e. c. ꝑx. Et hec vera ſunt in actione reali. In p̄ſonali v̄o actione reo abſēte locū hꝫ qꝺ dr̃: ſ̄. ut lit. nō ɔte. quoniā. §. ult. ꝛ. C. de bo. auc. iu. poſ. aut̃. ꝛ qui iurat. tūc. n. mittit̃ actor i poſſeſſionē bonorum ipſi⁹ rei ꝓ modo debiti declarati in libello. vt ibi dr̃. Si v̄o eſt talis cā ꝙ actor nō poſſit mitti in poſſeſſionē. ꝺꝫ re⁹ excōicari. ſ̄. ut lit. nō ɔte. tue. ꝛ ſiue ſit actio p̄ſonalis. ſiue realis. iudex illā penā pōt imponere que magis timeat̃ ad alterā poſtea ꝓceſſurus. ut in decre. quoniā. in fi. qꝛ hoc ſolū hn̄ agit̃ ꝛc̄. xxiij. q. v. prodeſt.

a ¶ Finē litib⁹. ſi. j. e. c. venerabilis. C. de agri. ꝛ cen. litib⁹. li. xi. ꝛ. C. de iudi. ꝓperandū. in prin. j. de re iu. iurgantium.

b ¶ Sine diſpēdio. ſ̄. de elec. cū inter vniuerſas. ꝛ. ſ̄. ut lit. nō ɔte. quoniā. §. i.

c ¶ Et diu vacare nō poſſunt. j. de conceſ. ꝑben. nulla. ꝛ. ſ̄. de elec. ne pro defectu. ꝛ. l. di. poſtq̄.

d ¶ Fundauerit. vel ꝑ teſtes. uel ꝑ inſtrumēta. uel ꝑ ɔfeſſionē. uel ꝑ euidentiā facti. ut. ſ̄. ꝺ re. ſpo. cū ad ſedē. in fi. ꝛ. C. ꝺ excep. ſi qdē. uel ēt p̄ſumptiue. C. ꝺ ꝓba. ſiue. uel ipſo cōi iure. xvi. q. vij. oēs baſilice. ꝛ. xviij. q. ij. monaſteria.

e ¶ Exceptionē. hic pꝫ ꝙ exceptio ꝑemptoria pōt obijci publicatis atteſtationibus ex eo ꝙ dicit. fundata intentione alterius partis. ſic. j. de teſti. c. ꝺ teſtibus. vbi de hoc. j. de cog. ſpirituali. c. ul.

f ¶ Expenſas. ſed nunqd hꝫ locum qꝺ hic dr̃ in expēſis in exceptiōibus dilatorijs. que ꝓponunt̃ ante litē ɔte. ut deficiēs in ꝓbatione puniat̃ in expēſis. ſicut poſt litē ɔte. quidā dicūt ꝙ ſic. ar. ſ̄. de reſcrip. ceteꝝ. ꝛ. ſ̄. e. ex litteris. Ego credo ꝙ hic diſtinguendū eſt. ꝙ ſi calūnioſe ꝓponat aliqs exceptionē dilatoriā an̄ lit. ɔte. ꝛ de hoc ɔſtat euident̃. tūc ꝺꝫ ɔdemnari. ar. ſ̄. de reſcrip. ceterū. ꝛ. c. ul. ꝛ. ſ̄. e. ex lr̃is. qꝛ ibi euidenter apparet de malitia ipſi⁹. alias nō credo excipientē ɔdemnandū in expēſis an̄ litē ɔte. niſi ɔſtet de malitia ipſius. ꝛ ꝑcipue ſi ſuꝑ hoc iuratū eſſet de calūnia. ar. hui⁹ lr̄e a cōtrario ſenſu ex eo ꝙ dicit poſtq̄ altera pars intentionē ſuā fundauerit. ḡ ante litē ɔte. nō videtur cōdemnanda pars excipiēs. cū hoc habeat a iure. ꝙ poſſit proponere exceptionē. j. de excep. paſtoralis. ꝛ ꝑcipue vbi hꝫ veriſimilē cām excipiēdi. ¶ ſed expēſe que p̄ſtant̃ ꝓpter ɔtumaciā partis alteri⁹. ille indiſtiete p̄ſtantur qualēcunqꝫ cām litigādi habuerit ille cui p̄ſtāt̃. j. e. cū dilecti. ꝛ. j. de ſequeſtra. ad hoc. ſ̄. ut lit. nō ɔte. quoniā. §. in alijs. C. ꝺ iudi. ſancim⁹. ꝛ. C. qūo et qn̄. in aut̃. qui ſemel. ꝛ. ff. de iudi. euꝫ quē temere. ꝛ in ɔcil. lugꝺ. j. e. ti. actor.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

cum acceptis[g] inducijs ſi forſitã in probatione defecerit: condemnetur. & ſi ſoluendo[h] non fuerit alias ſecũdum arbitriũ diſcreti iudicis puniatur: ut hoc ſaltem timore perterritus nõ facile quis in grauamẽ alterius falſas exceptiones opponat.

Idem preneſtin. epõ ap. ſe. le. & decano bonnen.

Cum dilecti filij nuncij leodicen. electi pro eo ad ſe. ap. acceſſiſſent: archidi. & h. canonicus leodicen. eccleſie noĩe ſuo & quorundam cõcanonicorũ[i] ſuorum: quorũ lr̃as exhibuere de rato cõtra eũdem electũ quedã crimina[k] ꝓponebãt: per que nitebãtur eum ab electione repellere ut indignũ: & infra. Quãuis aũt ex eo ꝙ idem electus a grauamine[l] aduerſe partis appellauerit: & appellationẽ non fuerit ꝑ ſufficientes ꝓcuratores: cum poſſit illis ꝓſequentibus ꝓſecutus[m]: non leuis exorta eſſet ſuſpicio cõtra eũ. uolentes tamẽ iuris ordinẽ obſeruari ipſi mandamus: quatenus ut uſque ad dñicã: qua cantatur: ego ſum paſtor bonus per ſe. uel per ꝓcuratorẽ ſufficiẽtẽ[n] ad preſentiã nr̃am accederet ſup predictis oĩbus reſpõſurus alioquin cum aſſignaremus ei ꝓ peremptorio terminũ ſupradictũ. ſciret ꝙ quãtũ de iure[o] poſſemus procederemus extunc in negocio memorato. Expectãtibus igitur aduerſarijs ipſiũ diu ultra terminũ duximus expectãdũ. ſed ipſe direxit ſimplicẽ ſolũmodo nũciũ[p] excuſationis lr̃as afferẽtẽ. ſcribebat enĩ ꝙ nũciũ: cui cũ a nobis recederet: iniunximus uiua uoce: ut citaret eundẽ: ſero receperat. unde nõ poterat[q] tũ ꝓpter termini breuitatẽ: tũ propter uiarum diſcrimina nr̃o ſe conſpectui preſentare. Sed cõtra hoc faciebat: ꝙ ſicut excuſatorem direxerat ſic dirigere poterat reſpõſalẽ: cũ ei nõ fuiſſet iniũctũ: ut ad cãm in ꝓpria pſona dũtaxat ueniret: ſed uel ipſe accederet uel ꝓcuratorẽ idoneũ deſtinaret. Preterea cũ mãdatur alicui: ut ad certũ terminũ ſe iudici repreſẽtet duo ſub hac[r] forma mãdãtur ut ad iudicẽ ueniat: & ad diẽ ſibi prefixã accedat. unde ſi uenire nõ poſſit ad idẽ aſſignatũ tenetur nihilominus ſe iudici pñtare. Si. n. mãdatur alicui ut alij ad certũ diẽ certã rẽ exſoluat nõ ideo erit a mãdato ſolutus: ſi ſoluere nequiuerit die data. imo ad ſolutionẽ elapſo etiã die ſolutiõi pfixo tenetur. quapropter q2 dictus electus nec uenerat: nec ſufficiẽtẽ miſerat reſpõſalẽ[s]

---

qui eſt. Inno. iiij. & tales expenſe ſtatim ſunt pſtande anteꝙ audiatur. ſ. ut lite non cõte. quoniã. §. in alijs. & C. de iudi. ſancimus. Itẽ illud regulare cõſueuit eſſe. ut in fi. litis uictus uictori in expẽſis litis cõdemnetur. j. de pe. calũniã. & ſ. de ma. & obe. c. ul. & in aut. de iudi. §. oportet. col. vi. & C. de epiſ. & cle. aut. generaliter. Sed in caſu iſto differẽtia eſt a ꝓximo caſu. ubi hic diſtinguitur ſicut in ꝑ ꝓxi. utrũ habuerat ꝓbabilẽ cãm litigãdi uel non. & utrũ ſit iuratum de cal. uel nõ. Si eſt iuratũ de calũnia. puta q2 talis cã eſt. ubi iuratur. tũc non dñt cõdemnari in expẽſis. q2 non eſt ueriſimile ꝙ aliquis ſit immemor ſue ſalutis. ut. i. q. vij. ſancimus. q2 iuramentum de calũnia ad oĩa q̃ emergũt & incidũt in cã poſt litẽ cõteſt. extenditur. C. de iura. calũ. aut. hoc iuramentũ. & tũc nõ dʒ cõdemnari. etiã ſi deficiat in exceptione oppoſita. & ita nõ dʒ condẽnari uictus uictori in expenſis. cũ ꝓbabilẽ cauſam hr̃e pſumatur litigãdi. ar. j. de ſen. excõ. ſacro. & ff. de leg. ij. qui ſolidũ. §. etiã alioqui metu expenſarum dimitteret qs ius ſuũ indefenſũ. ff. de peti. hẽ. illu. & hoc intelligo niſi cõſtet de calũnia ſeu malitia. q2 tũc cõdemnabitur in expẽſis. q2 pria pſumptio tollitur ꝑ ſequentem. Si uero nõ eſt iuratũ de calũnia. puta q2 cã eſt ſpiritualis tũc dʒ cõdemnari in expẽſis q deficit in probatione exceptionis propoſite fundata intẽtione actoris. ut hic dicit. q2 eoipſo ꝙ non ꝓbat. preſumitur malitioſe excepiſſe. in quo caſu poteſt intelligi hec decre. & hic poſſet requiri iuramentum. ꝙ malitioſe non opponat exceptionẽ. ar. ſ. de elec. cũ dilecti. & ſ. de reſtitu. ſpo. litteras. cũ iam ſit ꝓbata intentio & preſumptio ꝓ ipſo contra excipientem. & ſic intelligo etiã de expenſis totius cauſe. Alij dicunt ꝙ nulla diſtinctio eſt facienda. q2 eoipſo ꝙ ſuccumbit. malam cauſam preſumitur habuiſſe. ar. C. de epiſ. & cle. aut. generaliter. ex eo qđ ibi dicitur. & ſi uictus fuerit preſumitur iniuſte mouiſſe litem. Dominus pla. & dominus ia. dicebant. ꝙ ex ipſo ꝙ ſuccumbit uictus preſumitur iniuſte mouiſſe litem. Benignius exponunt alij illud verbum uictus. ſcilicet ab aduerſario. ut. C. de epiſ. et cle. omnes. in fi. ſed in criminali cauſa eoipſo ꝙ ſuccumbit. preſumitur calũniari. ij. q. iij. qui non probat. C. de aduo. diuer. iudi. l. i. ſic dicebant predicti domini pla. & ia. idem eſſe in ciuilibus. Sed in cauſa appellationis nulla diſtinctio eſt facienda. an iuſtam habuerit cauſam appellandi. an non. ſiue appellctur poſt ſententiam ſiue a ſententia. j. de ap. ſepe. c. reprehenſibilis. & c. ſignificauerũt. & c. ut debitus. & c. nicolao. & j. de eo. qui mit. in poſ. cauſa rei ſeruande. cum veniſſent. & ij. q. vi. omnimodo. & C. de ap. eos. §. ne temere. & C. quorum ap. non reci. ab executore. Et no. ꝙ tantum neceſſarie expenſe & moderate reſtituende ſunt & vtiles. j. e. c. ꝓxi. & j. ti. ꝓx. cum veniſſent. in fi. & j. de ſequeſtra. c. i. in fi. & que propter hoc facte ſunt. ut dicitur hic. & c. ꝓx. in aduocatis & in alijs. C. de iudi. ſancimus. & ſi quas fecit caſu uel facto. illas non peteret. ff. man. inter cauſas. §. non omnia. & erunt mediocres. nõ delicate. ff. de dam. infec. inter quas. §. ſul. & l. ſe. ar. ff. de pig. ac. ſi ſeruos. in fi. nec obſtat. ꝙ minores facere potuiſſent. ff. mã. ſi quis alicui. §. ipendia. Item nõ. ꝙ expenſe que facte ſunt poſt lit. conte. peti debent officio iudicis. ſed que fiunt ante lit. cõte. petuntur iure actionis. & nominatim debent peti in libello. ff. de edil. edi. ediles. §. itẽ ſciendũ. & l. itẽ ſi ſerui. §. i. & niſi tempore ſententie iudex condemnet ad illas expenſas. que ueniunt iudicis officio. poſtea peti nõ poſſunt. C. de fruc. & li. expen. terminato. niſi in cauſa appellationis. C. qñ prouo. non eſt neceſ. l. ul. iudex autem prius taxabit expenſas. poſtea iurabit ꝓut traditur. iij. q. iij. §. quod fieri non debet. & in aut. de iudi. §. oportet. col. vi. & ſ. ꝙ me. cã. c. ul. & j. de i iureiuran. & dã. da. c. olim. & ſ. de ꝓcu. cõſtitutis.

g Cum acceptis inducijs. i. poſtꝙ inducias receperit ad probandam exceptionem. & iſtud capitulum determinat illud tunc.

h Et ſi ſoluendo. hic ſemper regulare eſt. ut qui non eſt ſoluendo alio modo puniatur. xiiij. q. vi. ſi res. & ff. de pe. l. i. ad fi. & ff. de iu. om. iu. ſi quis id. §. in ſeruos. & ff. de in ius vo. l. ul. & C. de ſepul. uio. l. ul. in fi. & j. de cle. male di. c. ul. & C. de ſer. fu. quicũque hoc gñale eſt ꝙ arbitriũ locũ habeat ubi certa pena ſtatuta non eſt. ſ. de of. dele. de cauſis. & j. de accu. ſuper his. & ff. de iure deli. l. & omnia que iure ſcripta taxata non ſunt. iudicis arbitrio relinquuntur.

ut equitate penſata procedat. ſ. de tranſac. c. ul. h.

i Cum dilecti. concanonicorum ſuorũ. Nota ꝙ in cauſa communi eiuſdem litis vnus admittitur pro alio poſt litem conteſtatam. volens agere pro ipſo licet conſtet eum non habere mandatum preſtita cautione de rato. C. de conſor. eiuſdem litis. l. ij. ar. ſ. de conſti. cum. M. vbi de hoc. Item aliud ſpeciale. ꝙ poſt lit. conte. cauetur de rato. ut in lege predicta. contra illud. ff. de procu. pomponius. §. rati. Item aliud ſpeciale ẽ hic. ꝙ in cauſa criminali admittitur vnus pro ſe & pro alijs. ij. q. v. ſtatuit. & ſi duo & iij. q. vi. hoc quippe. Sed non credo ꝙ in tali caſu audiretur vnus pro alio ſine mandato. quia talis cauſa non proprie dicitur communis. immo vnus ſolus poſſet agere in ſolidum excipiendo contra electum. et tantum facit vnus quantum plures. & iſti habebant mandatum ab alijs. ut hic dicitur. h.

k Crimina. ſcilicet dilapidationem. ex communicationem. & periurium. & ꝙ adminiſtrauerat confirmatione non habita. item ꝙ erat in minoribus ordinibus cõſtitutus. hec omnia obijciebant in modum exceptionis. ut pʒ in integra de hoc. j. de accu. ſuper his.

l A grauamine. quod inferebat ei altera pars extra iudicium. ut videtur. uel etiam in iudicio. quia plures commiſſiones emanarunt ſuper hoc negocio.

m Proſecutus. ſi ſtatuiſſet terminum ſue appellationis: debuit cõdemnari ad omnes expenſas quas aduerſarij fecerunt. poſtꝙ uenerunt ad curiam. quia non miſit ſufficientem procuratorem ad curiam. j. de ap. nicolao. & c. reprehẽſibilis. & c. ſepe. & etiam ſi terminũ nõ ſtatuiſſet. ut in di. c. reprehenſibilis. & c. ſepe. & hoc verũ eſt qñ in iudicio appellatur.

n Sufficientem. legitime cõſtitutũ ad agendũ & reſpondendũ. ſ. de ꝓcu. c. i. & c. accedẽs. & xxiij. q. v. de liguribus. & ff. de ꝓcu. mutus. §. pena.

o De iure. in peremptorio iudex dʒ ſic cõminari. ſ. de i inte. reſti. tum ex litteris. & ff. de iudi. in peremptorio.

p Nuncium. nota per nuncium fieri citationem.

q Poterat. ſic. ſ. de elec. bone. & j. de ap. conſtitutus.

r Sub hac. hoc fuit ſumptũ de lege. ff. de arbi. celſus. & eſt. ſi. ſ. de reſti. ſpo. c. ul. et. viij. di. quo iure. et. ſ. de of. del. cũ ſup. Ar. cõ. j. de ſpõ. ſicut. & ff. de cõdi. & demõ. ex ſcriptura. & ff. de leg. iij. cam ñ adiectio. & inſti. de ver. ob. §. oĩs ſtipulatio. & ff. de cõdi. inſti. ſi qs ita iſtitutus.

ſ Reſpõſalem. Ex hoc vr̃ ꝙ licet aliqs iuſto impedimẽto ſit detẽtus. ut venire nõ poſſit. ꝙ teneatur mittere ꝓcuratorẽ. v. q. iij. ſi egrotãs. vbi de hoc. xviij. di. eps. & c. placuit. & lxv. di. ſi quis metropolitana. ſic. j. de ſap. cõſtitutus. & ſ. de elec. bone. In cõtrium vr̃. ꝙ nõ teneatur mittere ꝓcuratorẽ. dũmodo mittat excuſatorẽ. ſ. de ꝓcu. querelã. vbi de hoc. q2 reuocatur ſnia. ſi ꝓbetur iuſta abſentia. ut ibi. & j. de re iudi. cum bertoldus. & ff. de dã. infec. ſi finita. §. ſi forte. & vij. q. i. pñtium. Nã egritudo ꝓrogat diẽ. & ſi tũc iudicauerit. iudicatũ non vr̃. ff. de re iudi. queſitũ. & ſi ex cã ꝓbabili abſens ẽ. nõ ꝓceditur cõ eũ diffinitiue ſ. de of. del. cõſultationibus. Itẽ ſm hoc nõ eſſet melioris cõditiõis qui abeſt ex iuſta cã. ꝙ q ex iniuſta. ſi. n. non vult intereſſe uel nõ põt ſufficit ei ſi mittat ꝓcuratorẽ. ff. de ꝓcu. l. i. & delegatus nõ põt cõpellere partes. ut pſonaliter qs ad cãm veniat. niſi i caſibus in decre. ino. iiij. de iudi. c. iuris eſſe. & gñaliter ab initio añ libelli oblationẽ quotiẽs qs abeſt ex neceſſitate ſubuenitur ei. ff. ex qui ca. ma. ſʒ et ſi. §. i. ad hoc dixit vincen. ꝙ reus ad cauſam citatus ſi ardua eſt cauſa et venire

non pōt: nō teneẜ mittere ꝓcuratorē: ſed excuſatorē. ar. illius decre. ſ. de ꝓcur. querelā. niſi ſpāliter h̄ i citatione dicaẜ: ſm̄ qḋ hic dictū fuit. ſed actor ſemꝑ teneẜ mittere. ff. de diuer. ⁊ tēp. pre. l. i. Dicas ꝙ actor ab initio ante libelli oblationē: aut etiā citationem non cōpelliẜ agere: ſed ne fiat ei preiudiciū i preſcriptione circa rem ſuaꝫ etiā infirmus ⁊ ipe ditus ꝯpelliẜ ꝯſtitu ere ꝓcuratoreꝫ: qui ſaltē litē cōteſteẜ: et ſic interrūpat pſcriptionē: ⁊ ſic indirecte cōpellit: ſꝫ ꝑ iudicē nō cōpelliẜ. ⁊ ſic itelligiẜ lex pⁱma. ff. de diuer. ⁊ tēp. preſcrip. l. i. reus nō cōpelliẜ uenire iuſta d̄ cā ipeditus: ⁊ precipue ſi cā eſt ardua: ut dici i decre. querelā. ſ. de ꝓcu. ſed ſufficit mitteẜ excuſatorē qui de hoc fidē faciat: ut ibi. ſed in caſu pſenti iſte electus ſimpliciẜ miſit nūciū cū litteris allegādo quaſdā friuolaſ excuſatōes. ſ. caloreſ eſtiuos: ⁊ ꝙ tarde receꝑat nunciū ⁊ iſidias allegabat: ſꝫ nō ꝓbabat: iō ꝯdēnabaẜ i expēſis tāꝙ contumax. ⁊ ſecus ē i papa ꝙ i aliis iudicibꝰ: ⁊ tamē circa pⁱncipale nō ꝓcedit papa. Si tamē aliquis ē longo ipedimento deteẜ: ita ꝙ non ē ſpes: ꝙ poſſit uenire ad cāꝫ ⁊ negociū tale ſit ꝙ nō poſſit aliquo mō expediri ꝑ ꝓcuratorē. teneẜ mittere ſaltē ut litē cōteſteẜ: ut ſic nō currat pſcriptio actōi. ſꝫ ſi perpetuo ſit ipeditus: tūc teneẜ oīno mittere ꝓcuratorē ad cām: alias ꝓcedeẜ ꝯ illū abſentem.

t ¶ Expectatuſ. ⁊ ſic videẜ ꝙ in crimine purgari poſſit mōa ar. ff. ſi quis cauẜ. ⁊ ſi poſt treſ. Ar. ꝯ. j. qui ma. accu. poſ. cum in tua.

u ¶ Caloreſ. iuxta illud: nos genꝰ ignauū tecto gaudemꝰ ⁊ vmbra. ⁊ ita ē ar. ꝙ ñ excuſēt auguſtꝰ qn teneaẜ ꝗs ꝓſequi appellatōꝫ ad curiā Arg. ꝯ. lxxxiiii. di. quorundam.

x ¶ Contumacē. vñ poterat ꝯ cū ꝓcedi ad diffinitiuā ſniaꝫ cū agereẜ de electōe. ſ. ut liẜ ñ ꝯt. quoniā. §. i. ſꝫ q₂ appellauit ambꝰ expectaẜ. j. c. ꝓx.

y ¶ Expēſas. ar. ꝙ i cā criminali ſiue denūciatōis uel iquiſitiōis ſeu exceptionis locū hꝫ petitio expēſaꝝ. C. qui ac. nō poſ. qui crimē. et ſic lex illa. C. de iudi. ſacimꝰ. ⁊ ſ. e. c. ꝓx. locū hn̄t ſiue cā ſit ciuilis ſiue crimialis. d̄ expēſis dictū ē ſatis. ſ. e. ꝓx. ⁊ ſit hic ꝯdēnatio nō pmiſſa taxatione dic ſup hoc: ꝓut notaẜ. ſ. de ꝓcura. audiis.

a ¶ Cum olim ꝓponeret. nō iō ſtati debuit ei credi: q₂ ſepe huiuſmōi eulogia ex mala fide fiūt. ff. d̄ cuſto. ⁊ exh i. re. diuꝰ. ne

ad diē ſibi ſtatutum uel poſt etiam diutius expectatusᵗ: nec de uicino eius aduētu ſpes erat: utpote qui per litteraſ utcūqꝫ excuſauerit moraꝫ ſuam: ⁊ caloresᵘ eſtiuos ⁊ inſidias ſibi poſitas formidabat: cum reputauimꝰ cōtumacēˣ: ⁊ ad legitimas ⁊ moderatas expenſasʸ quas aduerſarij eiꝰ fecerāt a tempore citatōis emiſſe: quā extunc expectaẜ inceperant ipſum curauimus condemnare.

Idem armachano ⁊ caſeleñ. archiepiſcopis.

Cum olim. d. clericus. c. pape. pre. n. diuerſis prelatoꝝ hibernie lr̄is preſentans ſe aſſereret i epūꝫ fuiſſe roſceñ. electū. nulluſqꝫ appareret: qui aliquid ꝯtra cū ꝓponeretᵃ: dictꝰ pre. n. ei munꝰ fecit ꝯſecratiōis ipēdi: poſtmodū f. ⁊ g. monachi ad eiuſdeꝫ pre. n. pn̄tiaꝫ accedētes uterqꝫ ſe aſſeruit a canonicis roſceñ. eccleſie fuiſſe electū: ⁊ ꝙ predictꝰ. d. ꝑ falſas lr̄aſ fuerat cōſecratꝰ ꝓꝑ quod idē pre. n. cām uobis ſub ea forma commiſit: ut de forma ⁊ ꝓceſſu electionis memorati. d. ſollicite quereretis: ⁊ ſi eū electum canonice fuiſſe conſtaret: ipſuꝫ faceretis pacifica poſſeſſione gaudeẜ: alioquinᵇ iter predictos. f. ⁊. g. audiretis cām: ⁊ cuius electionem canonicā ⁊ magis rationabiliter factam inueniretis alterꝰ curaretis electōi preferre: ⁊ infra. Cumqꝫ a uobis dictus. d. tertio citatꝰᶜ urō ſe nollet ꝯſpectui pn̄tare ꝓcedentes in cā tam ex teſtimonio cleri ⁊ populi roſceñ. eccleſie quā aſſertione regis coarcaie. ⁊ prelatoꝝ ꝓuincie de predicto. f. electōem fuiſſe celebratā: canonice didiciſtis: ⁊ eā curaſtis auctoritate ap. ꝯfirmareᵈ preſtim cum capitulū roſceñ. eccleſie dictū. d. ſe ñ elegiſſe conſtāter aſſereret: nec de predicti. g. mōachi electōe aliquatenus cogitaſſe. Interim memoratus. d. ad. ap. ſe. accedens ſuꝑ quibuſdam alijs grauaminibꝰ: ⁊ iniurijs contra dictum. f. ⁊ quoſdā alios litteras impetrauit: eoſdē. f. ꝑꝰ modū expte ueſtra nobis lr̄as preſentante: que qualiter a uobis i cōmiſſione predicta proceſſuꝫ fuerat continebant: ⁊ infra. Volentes igitur adhuc miſericorditerᵉ agere cū abſente. ut eius malicia conuincaturᶠ: dictum. f. ad uos duximus remittendum. Mandamus quatenus non obſtante ꝓ eiuſdē. f. fuit electio cōfirmata: ſepedictum. d. ſi i hiberniaᵍ poterit inueniri: legitime citetis ad cauſam: ⁊ facultate ſibi defenſionis indulta i cauſa ipſa canonice ꝓcedatis. Qui ſi inuētꝰ infra tres menſes ueſtro ſe conſpectui contempſerit preſētare: ad cōſecrationē dicti. f. omni occaſione poſtpoſita procedatis. Si autem in hibernia inuentus non fuerit: idulto ſibi unꝰ anniʰ ſpacio ex quo ad nos ⁊ ſi non uerbo factoⁱ tamen intelligitur prouocaſſe arrepto itinere ad ſedem apoſtolicam ueniendi dicto. f. adminiſtratōnē roſceñ. eccleſie in ſpūalibus ⁊ temporalibus committatis quo elapſo eum non differatis in epiſcopum conſecrare.

Idem.

Veritatis ē uerbū organo dominice uocis emiſſuꝫ: ⁊ ifra. Sicut canonici curieñ. i noſtro auditorio retulerūtᵏ. h. curieñ. epiſcopus eccleſiam ſuam non ſolum dilapidando depreſſit: ſicut publica predicabat infamia: ſed homicidio inceſtu alijſqꝫ criminibus polluit: ⁊ infra. Super his cōmiſimꝰ primo cauſam tridoñ. epiſcopo: ⁊ abbati mōtis ſancte Marie ⁊ preposito de inſula: ſecundo quoque brixienſi epiſcopo ⁊ ipſis abbati ⁊ prepoſito: ⁊ infra. Uerum cuꝫ epiſcopus ipſe priorum iudicum preſentiam adire per contumaciaꝫˡ cōtempſiſſet: auctoritate noſtra fuit ꝑ ipſos iudices ab officio beneficioque ſuſpēſus: ⁊ ifra. Tandeꝫ uero coram iudicibusᵐ canonica citatōne uocatus preſentiam ſuam difficulter exhibuit: ſꝫ friuolam tūc excuſationem malicia concepta pretēdēs expeririⁿ cū canonicis i iure neglexitᵒ qua de cā nos de ꝯſi. fra. no. ſuſpēdētes epiſcopum ipſum: uel potius ſuſpēſionem a iudicibꝰ factaꝫ auctoritate ap. cōfirmantes tertio ſuꝑ his cumano epō ⁊ abbati ſancti. a. cauſam ad ſeparandam maliciāᵖ ipſius epiſcopi ꝯmiſimuſ audiēdā: qui ꝑtibus citatis cū nec per ſe nec ꝑ reſponſalem idoneum cōparuerit: in eundeꝫ ꝓpter inobedientiam excōicationisᵠ ſententiam

mini. n. cito manus ipones. xxiiii. di. §. i. ⁊ lxviii. di. qḋ eſt cito. ⁊ ſ. de elec. cū nobis olim. ſed ideo credidit ei papa: q₂ ei ſoli fiebat preiudicium: ſicut clerico qui celebrat in ſecreto. ſ. de cleri. pereg. ex tue.

b ¶ Alioquin. i. ſi fuiſſet electio caſſāda ordine iudiciario. ſed iudices nō intellexerunt quoniā nimis feſtinanẜ confirmauerunt. vnde dicit inferius non obſtante: ꝙ eius electio ſit cōfirmata.

c ¶ Citatuſ. ⁊ iō contumax fuit. unde potuit ꝓcedi ꝯ ipſuꝫ ad ſniam. ſ. ut lite non conẜ. quoniā. §. i. ⁊ ideo poſtea audiri nō debuit: nec ſententia retractari contra eū lata. ſꝫ d̄ grā auditus eſt poſtea: ut ſequitur inferius.

d ¶ Confirmare. nimis ſubito. unde papa uult iteꝝ inquirere de electione ipſa non obſtante tali confirmatione.

e ¶ Miſericorditer. ſic ꝯ ex miſericordia tantū. ut eius malicia conuincaẜ: audiẜ iſte di. unde mādat papa iquiri de electione ipſius nō obſtāte cōfirmatione de pdicto. f. que d̄ iure nō dꝫ retractari: cū ordine iuriſ facta fuerit: nec ab ea appellatū fuit: lꝫ dicaẜ appellaſſe: q₂ nō ipetrauit ſuper facto electōiſ: ſꝫ ſuper iniuria: ⁊ iō nō ponit ius h̄ decre. ſꝫ eſt quedā ꝓuiſio ex miſicordia.

f ¶ Ut cōuincaẜ. ſi. v. q. ii. preſenti. C. de iudi. auẜ. iubemꝰ etiā ſic iudex pōt parcē cōtumaci. ſ. de of. del conſuluit. ⁊ ſ. e. ꝓut. ⁊ j. ti. ꝓx. ⁊ C. quō ⁊ quādo iudex. l. i. h.

g ¶ In hibernia. ar. citatiōes extra ꝓuinciā non eſſe faciēdas. ſ. d̄ elec. corā. ⁊ ſ. d̄ ma. ⁊ obe. c. ult. ſed ſi non poteſt iueniri: ad domū illius qui citatur mitti dꝫ. ſ. e. cām. ⁊ j. e. uenerabil. ⁊ citādus ē quis edictis uel lr̄is. ff. de fideicō. liber. cū uero. §. ul. uel ſi nō hꝫ domiciliū: ubi habitare ꝯſueuit. ff. de dā. ifec. l. iii. §. ptor. j. de cle. non reſi. ex tue. uel apud ſuā eccleſiā. j. e. c. fi.

h ¶ Anni. Sꝫ q̄re expectauit ultra ſex menſes ꝯ id. ſ. ut lite non conẜ. quoniaꝫ. §. i. ſed hoc ideo q₂ appellauerat: ut ſequiẜ. Sed ꝑ alia ēt iura nō uideẜ ꝙ fuerit expectāduſ. ſ. de elec. dudū. ⁊ j. de re iudi. cū oliꝫ ſed forte ideo expectabatur: q₂ erat conſecratus: et cuꝫ eo tractabaẜ cauſa. ſed ibi non tractabatur: niſi inter eligenteſ. Itē quare hic aſſignatur tp̄s appellāti ꝯ id qḋ legitur. j. de ap. ex inſinuatione. Rñ. q₂ prefigiẜ ab eo ad quē appellaẜ ⁊ q poteſt. ſꝫ oīa iſta ex miſicordia intelligūẜ fcā.

i Facto. ſic. j. de ap. dilecti. ⁊ c. ut noſtrum h.

k ¶ Veritatis retulerūt in modū denunciatōis. ii. q. vii. ꝗpropter. ſicut patet i itegra.

l ¶ Per ꝯtumaciā. Mo. ꝙ ꝑ ſolā ꝯtumaciā pōt ēt ꝗs ſuſpendi ab officio ⁊ beneficio: cū papa eum confirmat: q₂ corā pⁱmis non ꝯparuit.

m ¶ Iudicibus. ſecundis. ſ.

n ¶ Experiri. i. defendere. ſic. ſ. de iudi. c. i.

o ¶ Neglexit. ⁊ ſic nec corā pⁱmis nec corā ſecundis fuit lis conẜ. ⁊ tamen lata fuit ſententia diffinitiua. ut. j. ſequitur.

p ¶ Maliciā. ſ. e. c. ꝓxi. ubi de hoc. ⁊ c. ꝓut.

q ¶ Excōicationis ſniam cū iā eſſet ſuſpenſus. ⁊ ita creſcente contumacia creſcere dꝫ ⁊ pena. ſ. ut lite non conteſ. quoniam. in fi. ⁊ ff. de pe. l. relegati.

protulerunt teſtes ex parte ueſtra quēadmodum in mãdatis a nobiſ acceperãt: admittētes. ſ. abbates priores prepoſitos ⁊ alios religioſos uiros: per quos quēlibet articulū criminū predictorū conſtat fuiſſe ꝓbatū: ⁊ infra. Nos igiẜ uidētes ordinem iudiciarium in hoc facto fuiſſe ſuatum: ꝯſiderato preterea ꝙ poſt ſniās i ſe datas celebrare preſūpſerit: cū multi prelati eccleſiaꝝ cõtra eūdē epūm ſcripſerit nec unus pro eo defendendo uel aliquatenus excuſando: in nomie domini cum apoſtolo oēm inobediētiā ulciſci uolētes. licet abſentes corpore p̄ſites tñ ſpiritu iuxta uerbū eiuſdē apoſtoli tulim⁹ ſniāꝫ ꝑpetue depoſitionis in ipſū: ⁊ eum tam a pontificali quã ab omni officio ſacerdotali priuãtes ſine ſpe reſtitutionis aliqua duximus ꝯdēnãdum: ea nihilominus i irritū reuocãtes quecūqꝫ p⁹ ĩhibitionē ap. ſe. ſeu factã ſuſpēſionē ⁊ excõicationem de rebus eccleſie alienaẜ preſumpſit. Idē i ꝯcilio generali.

Contingit interdū: ꝙ cū actori ob ꝯtumaciã aduerſe ptis adiudicaẜ cã rei ſuãde poſſeſſio: ꝑpter rei potētiã ſiue dolū: actor infra annū rem cuſtodiēdã nãciſci non pōt: uel aquiſitam amittit: ⁊ ſic cū ſm multorū aſſertionē uerus non efficeretur poſt lapſum anni poſſeſſor: reportet cõmoduꝫ de malicia ſua reus: ne igiẜ contumax melioris quã obediēs ꝯditõis exiſtat: de canonica equitate ſācimus. ut i caſu premiſſo actor uerus cõſtituatur elapſo ãno poſſeſſor. Reg. ix. archiepiſcopo burdega.

r Probatū. Hic patet. ꝙ lit. nō conẜ. recipiunẜ teſtes: ⁊ ita nō ſolū recipiūẜ: ubi agiẜ de electione p̄lati. ut. s. ut li. non conẜ. quoniã. §. porro. ſed etiã ubi agiẜ de deſtitutione. ad idē fa. j. de cle. non reſi. ex tue. ⁊ iii. q. ix. decernimus ⁊ hoc iō eſt: q: piculoſa eſt mora utrinqꝫ: q: utilitas eccleſie utroqꝫ caſu ipeditur. ſm. l. de crimine nunꝙ ꝓcediẜ ꝯ abſentē lite non conẜ. niſi i caſu ꝯ apparitorē. C. de pe. ne diu. ꝓ cõtumacia uõ ãnotanẜ bona: et expectaẜ ꝑ annū ⁊ poſtea deuoluunẜ ad fiſcū: nec ſup bonis audiẜ: ſed ſuper crimine: ut. C. de requi. reis. l. ii. ſi ãt lis eſt conteſtata: ⁊ liquet de cã i maiorib⁹ criminib⁹ nūꝙ procediẜ ꝯ abſentē. imo audiatur quãdocūqꝫ uenerit. ff. de requi. reis. annus. ſed ibi de conteſtatione litis nil diciẜ: ſꝫ ita intelligūt doctores. Sꝫ in minorib⁹ que penã religiõis uel dãnum eſtimatiõis continent: bene ꝓcediẜ ꝯ abſenteꝫ ff. de pe. abſentē. ſꝫ accuſator ſemper dꝫ eſſe preſens. fallit i hoc caſu. C. de adulẜ. ꝙuiſ. ubi ꝓcediẜ ꝯ reū abſente accuſatore. H. diſtinguebat an liqueat de cã uel nō. ſi liquet de crimine uel pōt liquere: cōdēnaẜ abſens. ⁊ ſic intellexit. iii. q. v. quiſquis. ⁊ xxiiii. q. iii. ꝺ illicita. ⁊ ſm hoc poſſes itelligere quod hic diciẜ. ⁊ j. qui fi. ſint le. perlatum. hic bene liquebat de crimine abſentis ꝑ contumaciã: ⁊ ita non eēt aliquod ꝯrium ſm canones. ⁊ ſi nō liquet de crimine: tunc excõicaẜ reus. ⁊ ſic itellexit. xi. q. iii. rurſus. ⁊ quicūqꝫ. nec diſtinguebat: an ſit lis conteſtata uel non. unde nr̄i moderni doctores dicunt: ꝙ nūꝙ ē ꝓcedendū contra abſenteꝫ lite non ꝯt. ⁊ intelligūt illud. c. decernimus: cū lis erat ꝯt. ſed ſi lis non ē ꝯt. uel ſi ē ꝯt. ⁊ non liquet de cã: tunc locū hꝫ. xi. q. iii. rurſus. ⁊ quicūqꝫ. ⁊ ita ꝯtradicūt huic decre. q: hic lis non fuit conteſtata: ⁊ tamē ferẜ ſnia contra abſentē de crimine: nec expectaẜ ꝑ annū: ⁊ teſtes recepti fuerunt. Qualiẜ intelligiẜ qđ hic dicit: ita ꝙ non contradicãt capitula p̄dicta. poteſt dici: ꝙ hic recepti ſūt teſtes de ſpãli mãdato domini pape: qui hꝫ ptãtē etiã ſupra ius. j. de conceſ. prebē. ꝓpoſuit. ⁊ ipſe idē tulit ſniam depoſitionis: unde factū ſuū ad conſequentiã trahi non dꝫ: imo ſꝫ ꝙ ipſe iudicat: ⁊ alij debēt iudicare. j. de re iudi. i cauſis. uel melius dicas ꝙ. c. decernimus. ⁊. c. rurſus. ⁊. c. qcūqꝫ. loquūẜ ubi directe agiẜ de crimine. ⁊ iō intelligūẜ lite ꝯt. lꝫ ex lr̄a non colligaẜ. Sed. c. iſtud loquitur i alio caſu: cū hic agiẜ de crimine: i modū denūciationis ſeu iquiſitõis. nã canonici curieñ. denunciauerūt hec crimina dño pape: de quib⁹ publica iſamia laborabat eps iſte: ut diciẜ i p̄n. ut bene colligiẜ ex antiq decre. ⁊ ita bene pōt teſtes recipi ⁊ ferri ſnia ꝯ ꝯtumacē. s. ut lite non ꝯt. quoniã. §. ſūt ⁊ alij. ⁊ j. de accu. qliter ⁊ qñ. ii. §. dꝫ ⁊ plus eſt ēt hic: q: deponiẜ i modū inquiſitiõis ꝑpter homicidiū: cū alias i modū iquiſitionis non debeat quis deponi. j. de accu. inquiſitionis. i. reſ͛o. ⁊ q: celebrauerat excõicatus: ꝑpter quod ſoluꝫ potuit deponi. xi. q. iii. ſi quis preſbyter.

s Defendēdo. quilibet. n. admiſſus fuiſſet ad defenſionē ipſius. ff. de ꝓcu. ſꝫ nū quoqꝫ. §. publice. ſꝫ hoc uerꝫ eſt ad allegandas cãſ abſentie: ſed nō ad cãꝫ: q: i criminibus nō interuenit ꝓcurator ſi agaẜ directe. j. de accu. ueniens. i. q. vii. ſiquãdo. ⁊. ff. de pub. iudi. l. pe. §. ad crimē. Sed cū hic nō agereẜ directe: potuit ꝓcurator interuenire. j. de accu. ſuꝑ his. ⁊. s. ꝺ ꝓcu. tue. s. c. cū dilecti.

t Corpore. ſic. ii. q. i. de manifeſta.

u Inhibitionē. ſic. j. de deſpo. ipu. ad diſſoluendū. ⁊. j. de no. oper. nunc. cūꝫ ex iniuncto. ſi. s. de of. del. uenerabilis. ⁊. j. de accu. c. ult.

a c Contingit. ſuãde. ſm legiſtas iproprie diciẜ cã rei ſuãde: ubi quis cōuenit actione reali: i quo caſu eſt ſtati uerus poſſeſſor ſm eos. C. ꝺ p̄ſcrip. xxx. uel. xl. an. ſi quis ēptionis. §. pe. ſed ꝯmutabiẜ: q: reus uenićs. j. an. cã recupat ſm formã iuris. s. ut lite non ꝯt. quoniã. §. i alijs. ⁊ ibi ē ar. ꝓ hac opinione i ũbo recuper. ſꝫ illud exponiẜ ibi ſm iura canonū. Proprie. dr̄ cã rei ſuãde. q: ante ãnū nō ē uer⁹ poſſeſſor ſꝫ cuſtos poti⁹. j. ii. ꝓx. c. ult. ⁊. s. ꝺ of. or. paſtoralis. ũ. uerꝫ. In pſonali uõ actõe ſꝫ oēs ꝓprie dr̄ cã rei ſuãde ſiue cã cuſtodie. talis. n. cuſtos ē ⁊ nō poſſeſſor. ff. de acqui. poſ. poſſideri. §. ult. ⁊. l. ſi quis ante. nec tūc eijciẜ poſſeſſor de poſſeſſione. ff. de dã. iſec. ſi finita. §. ſi qs aūt. ⁊. ff. ut i poſ. le. is cui. i. reſ͛o. ſꝫ tãtūmō ſm decretū eijcit p̄mū poſſ. ſſoreꝫ ff. de dã. infec. ſi finita. §. ubi. uero. ⁊ ita uterqꝫ erit i poſſeſſione: diuerſo tñ reſpectu. Poſſeſſor ſ͛ colet agrū: ⁊ colliget fruct⁹. ſꝫ alter eos cuſtodiet: ne diſſipenẜ ab iſto. ff. ut i poſ. le. is cui. §. qui legator. In reali actione ſec⁹: ut dr̄ in ultima notula hui⁹. ꝯtamē iudex non multū feſtinabit ad miſſionē i poſſeſſionē. q: ſi reus probabit iuſtã cã abſentie reſtituet. ff. de dã. iſec. ſi finita. §. ſi forte. uel forte ipſo iure. ff. de p̄uil. credi. iperatores. ⁊. j. ꝺ re iudi. cū bertoldus. Summatim examinabit ergo iudex negocium: anteꝙ mittat alteram partium in poſſeſſionem. s. ut lite non conteſta. quoniaꝫ frequenter. §. ꝙ ſi. ⁊. C. de bo. auc. iudi. poſ. auẜ: ⁊ qui iurat.

b Non poteſt. contra iſtū qui non admittit aliū i poſſeſſionē plura remedia ſunt ꝓdita: que enumeranẜ. s. ut lite nō ꝯt. tue. ⁊ dicit io. ꝙ ſi ꝑ annū ſteterit i excõicatione: ꝑdit poſſeſſionē. ar. xi. q. iii. rurſus. ⁊. c. qcunqꝫ. Sꝫ hoc nō credo: ꝙ ex ui excõicationis ꝑdat poſſeſſionē: ſꝫ ex eo ꝙ nō admittit illū ad poſſeſſionē beneficio hui⁹ ꝯſtitutionis. ⁊. c. illa nō loquūẜ i cã ciuili. ſed. c. rurſus loquiẜ in criminali. ⁊. c. qcunqꝫ loquiẜ cū de crimine agiẜ ſiue ciuiliter ſiue criminaliẜ: ⁊ ſic ñ tãgūt iſtū caſū. ſꝫ ſm hoc ꝯtingeret ꝙ efficeretur poſſeſſor ille qui nō fuit miſſus i poſſeſſionē nec ꝓnūciat⁹ mitti. due. n. ſūt pene ꝓcedendi ꝯ ꝯtumaceſ: una ꝑ miſſionē i poſſeſſionē: alia ꝑ excõicationē: ubi una tãtuꝫ imponiẜ: alia nō induciẜ: niſi expſſe iponaẜ: imo cū una non timeẜ: tunc demū alia imponaẜ. ut. s. ut lite non conteſ. quoniã frequēter. in fi.

c Melioris. nō. n. melior dꝫ eē conditio illoꝝ qui delinquunt: ꝙ eoꝝ qui obediūt. ff. ꝺ dona. int̄ ui. ⁊ uxo. l. iii. §. i. ⁊. s. de poſtul. ad hoc. ũ. nos ⁊c. ⁊ ſtulti nō debēt eē melioris cōditionis quã p̄ti. ff. qđ ui aut clã. l. ſuus. ⁊. xvi. q. i. legi epiſtolã. i p̄n. ⁊. ff. de ꝺ noua. l. non ſolum.

d Actor uerus. idē uideẜ fuiſſe ſtatutū ꝑ leges i pſonali actõe: ut ſi ꝑ aduerſariū ipedior poſſidere: ꝙ nihilominus ꝓ poſſeſſore debeo haberi ac ſi poſſiderē. ff. de bo. auc. iudi. poſ. quãuis. ſꝫ ſi ꝑ aliū impedior: ille teneẜ mihi ad intereſſe. ff. qui cãis in poſ. eaẜ. l. pe. ⁊ hoc ſi ſoluendo fuerit: alias intelligor poſſidere. ff. de eo ꝑ quē factum erit. l. ult. i. reſ͛o. ⁊. ff. de dolo. ⁊ eleganter. §. ſi dolo.

e Cōſtituaẜ. nō determinaẜ hic an ipſo iure an ꝑ lapſū anni cōſtituaẜ uerus poſſeſſor an ꝑ ſniam iudicis. ⁊ uiẜ expſſum: ꝙ ipſo iure ãno elapſo ſit uerus poſſeſſor. s. de of. or. paſtoralis. ũ. uerꝫ. ⁊. j. ii. ꝓx. c. i. ⁊ ē ſimile q: trãſcurſus ãni p̄uat aliquē ſtipēdio ſuo: ſi tãto tēꝑe ſteterit excõicat⁹. xi. q. iii. rurſus. ⁊ trãſcurſus ãni cōſtituit aliquē hereticū. j. ꝺ hereti. excõicam⁹. Sꝫ ꝯ uideẜ: q: poſt ãnū ipetratur ſcđm decretū. j. ii. ꝓx. c. i. ⁊. ff. ꝺ dã. iſec. ſi finita. §. iulia. ſꝫ illud loquiẜ i pſonali actõe. Ad hꝫ dicas ꝙ i realib⁹ actõib⁹ nō hꝫ locū hꝫ decretū nec ē neceſſe: ſꝫ ſolū trãſcurſus ãni facit aliquē poſſeſſorē. ut i decre. paſtoralis. niſi qs ad cautelã ipetret illđ. ſꝫ i pſonalibus actõib⁹ neceſſe hꝫ ipetrare ſcđm decretū: q: alias itelligiẜ nō poſſidere. j. ꝺ ꝓba. ex lr̄is. ⁊ ſic nō p̄ſcribēt. Sꝫ hꝫ nō obtinēt uniformiẜ i oib⁹. q: i cã norali ⁊ i cã dãni iſecti ſcđm ꝺcretū ꝯſtituit aliquē dñꝫ ſi re⁹ erat dñs. ſꝫ ſi nō erat dñs: ꝯſtituit uerꝫ poſſeſſorē ⁊ dat ei cãꝫ p̄ſcribēdi ſiue uſucapiēdi. ff. ꝺ dã. iſec. ſi finita. §. iulia. ⁊. ff. ꝺ acqui. poſ. poſſideri. i fi. ⁊. ff. ꝺ noxa. ⁊ gn̄ali. ſꝫ i alius pſonalib⁹ ſꝫ ꝺcretū ꝯſtituit aliquē poſſeſſorē. ut. s. ut lite nō ꝯt. quoniã. i fi. ſꝫ itellectū quē poſuit ibi io. i hꝫ. ſ. ut exonereẜ ab onere ꝓbãdi ꝺbitū. ſꝫ nō p̄ſcribit: q: qñcūqꝫ dñs offert ꝺbitū reſtituet ei res ſua: niſi diſtracta ſit auc̄te iudicis. ut. C. ꝺ diſtrac. pig. ſi p̄us. aliū itellectū diximus ibi. Sꝫ nūquid idē iuris ē i ſp̄ualib⁹ cãis: ut ſi petaẜ eccleſia uel p̄bēda ab aliquo ⁊ re⁹. j. ãnū nō ꝯparcat: ut p⁹ ãnū actor uer⁹ ſit poſſeſſor: ut ſic p̄ſcribat eccleſiã uel p̄bēdã: cū actor nūquã inſtitut⁹ fuit forte i eccleſia. dico ꝙ ſi petaẜ eccleſia tãquã ꝓꝑetas uel aliđ ſp̄uale: elapſo ãno uer⁹ ē poſſeſſor ⁊ p̄ſcribē pōt. j. ii. ꝓx. c. i. ſi uero petaẜ eccleſia tãꝙ bn̄ficiū ſiue p̄bēda: nō hꝫ ibi locū p̄ſcriptio: q: titulus nō p̄ſcribiẜ. ſola. n. poſſeſſio nō faẜ aliquē ꝺcurionē: ſꝫ canonica electio ff. ꝺ decu. herēn⁹. ar. j. ꝺ iſti. ex frequēnb⁹. Qui. n. diẜ ſe p̄latū eccleſie uel canonicū nō ꝓdeſt ꝓbare p̄ſcriptionē: niſi oſtēdat titulum ſiue libellū ſue ordinatõis. ii. q. i. legū. ⁊. j. ꝺ p̄bē. dilecto. ⁊. s. ꝺ ꝓba. ex inſinuatõe. nec obſtat. j. ꝺ iurepa. cura. q: p̄ſcribiẜ ibi eccleſia tãquã ꝓꝑetas: ut dixi: nō tãꝙ p̄latura. nunquã. n. ſm iura canonica ꝑ ſecūdū ꝺcretū daẜ ius p̄ſcribēdi: niſi aſſit bona fides. j. ꝺ p̄ſcrip. uigilãti. ⁊. c. quoniã oē. ſꝫ cū aliquis mittiẜ i poſſeſſionē beneficii q nullū titulū hꝫ: nunquã pōt hr̄e bonã fidē. ⁊ iō nō p̄ſcribit: q: i huiuſmodi ſpiritualib⁹ bona fides ⁊ iuſtus titulus requirunẜ. s. de p̄ſcrip. ſi diligēti. Quid ergo opaẜ ſcđm decretum in huiuſmodi ſpiritualibus: forte ut poſſit uti fructibus: ⁊ ut poſſit p̄ſcribere ꝯ oēm agentē: ſi hr̄et bonã fidē ⁊ aliquē titulū: nō tamē p̄ſcribit ius p̄laturе uel prebende: ſed p̄ſcribit ꝯ agentē tantū. Hodie uero ille q agit contra aliuꝫ poſſeſſorē ſuper dignitate pſonatu uel beneficio eccle

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Venerabilis.f.n.ⁱ iſra. Uolentes finē ipoui litib⁹: ne i mortales exiſtant. mādamus quatenus ad initiū ꝓxime uēture quadrageſime: quod tibi perēptoriū terminum duximus aſſignandum ſup iur primatie: quod bituriceñ. archiepūs in te ac in ꝓuincia tua ſe habere ꝓponit: p te uel p ꝓcuratorem idoneum ſufficiēter inſtructū ad litē cōteſtādā ⁊ ad alia oīa negocia peragēda que neceſſaria deciſioni negocij uidebūtur: nr̄o ſe cōſpectui repn̄tes. Nos vo nihilomin⁹ archidiacono trāſuigeñ. ⁊ .m. canonico turoñ. dedim⁹ i mandatis: ut ⁊ ipſi ad eūdē terminum auctē nr̄a iuxta premiſſā formaʒ te pemptorie citare ꝓcurēt: ⁊ ſi ñ poteris iueniri faciant ut citationis edictum p ipſos uel alios apud eccleſiaʒ tuā publice ꝓponatur.

De eo qui mittitur i poſſeſſionem cauſa rei ſeruande.

Alexander. iij. priori ⁊ fratribuſ de guiſeburg.

Conſtitutis i p̄ſētia nr̄a r. canonico uro ⁊ rñſalibus prepoſiti de beril. ſup poſſeſſione eccleſie de lamēto i quā cā rei ſuādeᵏ fueratis iducti: hicinde fuit corā nobis aliquādiu diſputatū. tādē ex utriuſ qʒ ptis aſſertiōeˡ terminus: ꝙ lʒ cā rei ſuāde tātū i eiuſdē eccleſie poſſeſſionē iducti fueritis: īfra annum

ſiaſtico obtinēdo: nō dʒ mitti in poſſeſſionē cauſa rei ſuande ꝓpter cōtumaciā ptis aduerſe: ne p hoc ad eā ingreſſus pateat vicioſus. ſʒ i eo caſu lite nō ɔt. liceat iudici negociū terminare: ut i cōcil. lug. de eo qui mit. i poſ. cā rei ſuāde. c. cū qui. ⁊ illud ſcias q̄ miſſus in poſſeſſionē ex pmo decreto nō utiẜ fructib⁹: imo eos cōſeruare dʒ: ut ipſe reſtituat eos cū ipſa re: ſi. j. ānuʒ re⁹ recupat poſſeſſionē. j. de ſequeſtra. c. ii. ſi nō recupat rē ſuā. j. ānuū i actiōe reali hēbit oēs fructus vſqʒ ad lit cōt. poſtea ſup ꝓprietate audieẜ: ſi poſtea agē uoluerit ꝗ poſſeſſionē amiſit. ⁊ ꝙ ex pmo decreto nō utaẜ fructib⁹: ꝓbaẜ ff. qui. ex cau. i poſ. eaẜ. fulcinius. i p̄n. ſʒ poſt ſcōʒ decretū utiẜ fructib⁹. ff. ut i poſ. le. is cui. §. ꝗ legator. i fi. ſec⁹ tamē eſt in petitiōe hereditatis: ubi qs ꝓpt nimiā cōtumaciam cōſequiẜ fruct⁹. ff. ꝗ ex cau. i poſ. eaẜ fulcinius. §. ult. Similiter cū uenter mittiẜ i poſſeſſionē utitur fructib⁹. ff. d vē. in poſ. mit. l. i. §. i. ⁊ ff. ſi mulier uē. no. i poſ. calū. cā eē. de. l. i. §. intereſſe. Similiẜ cuʒ impubes ex carb. edicto mittiẜ i poſſeſſionem. ff. de car. edic. ſed ſi is. §. ii. Item qd dices: ſi miſſuſ i poſſeſſionē ex pmo dcreto eiciatur: an poſſit petē reſtitutionē: videẜ ꝗ nō pcipue ſʒ iura canonica: cū nō poſſideat: ſed tantū cuſtodiā habeat: ut. ſ. dictū ē: q̄ non ſufficit ꝓbare deiectiōʒ: niſi probet poſſeſſionē. ut. ſ. de of. del. cōſultationib⁹. ⁊. ſ. d reſti. ſpo. oliʒ. vnde nō poſſʒ agē uti poſſidens. ff. uti poſ. ſi duos. §. creditores. ſʒ dicas ꝙ pōt petere reſtitutionē cōditionaliẜ ex illa. l. C. d pto. pig. l. ult. ſm illos ꝗ dicunt ꝙ ſtati ē uerus poſſeſſor ſaltē in actōe reali: nō uideaẜ queſtio cū habeat uerā poſſeſſionē: licet commutabileʒ.

f Venerabilis. finē. ſic. ſ. e. finē. ⁊. ſ. de ꝓcu. ɔſtitutis. ⁊. C. de agri. ⁊ cen. li. xi. ⁊. C. de iudi. ꝓperādū. i p̄n. ⁊ iō uſqʒ ad triennīū reſtringunẜ lites ſm leges: ut i pdi. l. ꝓperādum. ne imortales exiſtāt: ut ibi diciẜ ſm iura canonica nō finiẜ inſtātia iudicii elapſo triennio. ſ. de iudi. uenerabilis.

g Proxime. ⁊ ſi hʒ non fuiſſet appoſitū: de ꝓxima intelligereẜ. ff. d v. ob. cum ꝗ kalendis. l. ſuum quoqʒ. in p̄n. b.

h Sufficienter iſtructum. ſufficiēs dẜ ꝗ ad agendū ⁊ defendēduʒ ⁊ reſpondendū ɔſtitutus ē legitime de hʒ dictū ē. ſ. de ꝓcura. c. i. ⁊. c. accedens. ⁊. c. mandato.

i Eccleſiā. Sic ergo dʒ citari ꝗ pſonaliẜ nō inueniẜ. ſ. e. cām que. ubi ſatis dẜ d hac mā. Sed qd fiet ſi reus ueniat: ⁊ iudices ipediti ēt ſi ueniſſet ꝓcedē nō potuiſſent: nunqd tenebiẜ ſaltē ad expēſas: vẜ ꝙ ſic. q̄ ɔtumax ē. vocati. n. nō ē ɔtēnere auctoritatē pretoris. ff. d iudi. ſi qs ex aliena. ⁊. ff. d re iudi. cōtumacia nec ꝓdeſſe vẜ ſi caſu pceſſus iudicis ipediẜ: ſicuti ſi facto fecerit nō vẜ obtēpare uolūtati. ff. d ɔdi. ⁊ demō. l. i. i fi. certus. n. caſus dʒ eē ad hoc ut non ueniat. ar. ff. d bo. poſ. ſm tab. l. i. §. i. v. ſcientiā tamē. ⁊ lʒ mea nō interſit: teneor tñ venire. ff. ſi quis cauẜ. ſi eū. i p̄n. Ar. ɔ. ff. ſi qs cau. l. ii. §. ſi qs i iudicio. in fi. ⁊. ff. ſi qs in ius vo. nō ierit. l. ii. in fi. q̄ nihil intereſt actoris reum nō veniſſe. vt ibi. ff. de iudi. nō videtur. ⁊. ff. de pecul. eo tempore. ⁊. ff. de arbi. ff. cum dicis. §. ſi arbiter. v. ſed ſi in aliquem. ⁊ hoc verum eſt ꝙ non teneẜ. j. de eo qui mit. in poſ. cā rei ſeruande. c. i.

k Conſtitutis. ſuande. ſup poſſeſſione ſuper qua agebaẜ tāꝙ ſuper ꝓprietate: ſecus ſi agatur ſuper beneficio vel dignitate. j. in concilio lug. c. ii. cum qui.

tñ altera ps ſtādi iuri non preſtitit cautionē: lʒ uolūtatēᵐ preſtandi habuerit: ⁊ uos eā pat̄ⁿ recipe fuiſſetis. Ideoqʒ decernim⁹ ut āmodo poſſeſſionēʒ preſcripte eccleſie: ſaluoᵒ iure ꝙ idē prepoſit⁹ i petēda eccleſia hēre dinoſciẜ: abſqʒ contradictione qualibet hēatisᵖ. Ut autē nr̄e diffinitiōis ſn̄ia inuiolabiliter obſueẜ: eaʒ apoſtolico duxim⁹ patrocinio roborandam.

Clemēs. iij. epō ⁊ archidi. eboꝛ.

Quʒ ſicut accepim⁹ inẜ. p. ſubdec. ⁊ abbatiſſā ⁊ ɔuētū ſācte trinitatiſ ſup eccleſia de capiẜ. que ſtio vtereẜ: thauẜ. ⁊ decomit: abbateſ ac archidia. chimeñ. a ſe. ap. delegati moniales ipſas rei ſuāde cā i poſſeſſionē rei petiteᵃ miſerūt: unde cū hoc ad ſubdecani notitiam puenīſſet: ad archidi. predictū acceſſit: ⁊ offerēs ei ſiſtendi iudicio cautōnem: quoniā abbas de corinth. ꝓfect⁹ i angliā: ⁊ abbas theſarieñ. uiā fuerat uniuerſe carnis igreſſus poſſeſſionē infra ānū ſibi reſignari cū inſtātia poſtulauit: ſʒ nō potuit obtinereᵇ: ⁊ iſra. Diſcre. u. mādam⁹ quaten⁹ ſi ē ita: ſiſtendi iudicio ab eo cautione receptaᶜ: ei poſſeſſionem reſtitui faciatis. nec obſtare uolum⁹ ꝙ annus elapſus eſſe ꝓponitur: ſi p eum non ſteteritᵈ quo minus iſra annum ⁊ poſſeſſionem receperit ⁊ dederit cautionē.

Anno. iij. urb. ⁊ ſenogaleñ. epis.

l Aſſertione. C. ſi p vim uel alio mō. l. ii. ⁊ ita p cōfeſſiones partiū conſtitit de meritis cāe: ⁊ iō ex confeſſione ꝓcediẜ ad ſn̄iam. ſ. de trāſac. peterea. ii. ⁊. ſ. de reſti. ſpo. cum ad ſedē. ad fi. q̄ cōfeſſus in iure ꝓ iudicato habeẜ. j. de ɔfeſ. cum ſup. ⁊. c. ſe. ⁊. C. de cōfeſ. l. una.

m Voluntatē. non tñ ſtudioſaʒ ſeu cū effectu: q̄ p eum ſtetit ⁊ nō p iudiceʒ uel p aduerſarium alias ſi ſtetiſſet per iudicē uel partē aduerſaʒ nō imputareẜ ei. j. e. c. ꝓxi. imo ⁊ ſi iudiceʒ habere nō pōt corā publicis ⁊ honeſtis pſonis debet cautionē offerre ac p̄ſtare ut poſtea non currat annalis p̄ſcriptio: ut ſ. de offi. or. paſtoralis. in fi. ⁊. j. e. cū ueniſſent. Itē eſt ar. hic ꝙ uolūtas ſola non ſufficit ſine effectu. j. d re iudi. cū aliquibus. ⁊. ff. de ɔſti. pecu. ꝓmiſſor. §. cōſtitutio. ⁊. ff. de re iudi. l. iiii. §. ait ptor. ⁊. lxxviii. di. non ſatis. ⁊. ff. quib⁹ mo. pig. uel hypo. ſol. l. ſicut. §. ſi uoluntate. Ar. ɔtra. xxii. q. v. nec ſolo. ⁊. c. qui uiderit. de pe. di. i. ſi quis cū telo. xiiii. q. v. ſi quid iueniſti. Sol. ubi de neceſſitate opus eſt facto nō ſufficit uoluntas ſi factū adimpleri pōt alias uolūtas reputaẜ ꝓ facto: ut in. c. non ſatis. vel aliter vbi quis habet uoluntatem faciendi bonū ſufficit ſola uoluntas ſi non poteſt facere illud. Sed ſi voluntatem habet male faciendi ⁊ per euʒ nō ſtat: puta q̄ ꝓcedat ad actū exterioreʒ ei imputaẜ. de pe. di. i. ſi quis cuʒ telo. ⁊ in plurib⁹. ll. ibidē alias ſola voluntas nō imputaẜ q̄ cogitatiōis penā nemo mereẜ. de pe. di. i. §. cogitatō. ⁊. §. cogitationis.

n Parati. ſi vo non fuiſſent parati eā recipere nō noceret p̄poſito. ar. ff. de lege cōmiſſo. ſi fundus. in fi. §. cōmiſſoria. uel ſi eā p̄ſtare nō poſſet nō imputareẜ ei q̄ inanis ē actio ⁊c. ff. de dolo. nam is. ⁊ ſ. de re. ſpo. oliʒ. ii. ⁊. j. de ſolu. odoard⁹. p̄ſtat ꝗ quā pōt. ſ. iuratoria. j. de do. poſt diuor. re. per veſtras. ⁊. C. de epi. ⁊ cle. auẜ. generaliter. ⁊ in auẜ. ut nulli iudi. §. ſi vo. col. ix. ſed illud ꝓteſteẜ. j. de ap. c. ul. Itē habes hic ꝙ pti p̄ſtāda eſt cautio iſta: qō eſt uer: ⁊ ideo ſi non pōt iudex haberi p̄ſteẜ pti: ⁊ iudici etiā pōt p̄ſtari pte abſente. j. e. c. ii. ⁊. iii. ⁊. ſ. de offi. or. paſtoralis. Si āt neutē pōt inueniri p̄ſtaẜ alicui hōeſte pſone q̄ recipiat cautionē noie aduerſarii.

o Saluo iure ſup ꝓprietate. ſic. ſ. ut li. nō ɔteſt. quoniā. §. qō ſi. in fi. ⁊. ſ. de do. ⁊ ɔtu. prout in fine.

p Habeatis. Hic ſumiẜ ar. ꝙ ſecundū decretū neceſſariū ſit in reali actōne ſed iō datū fuit ſcōm decretū quia dubitabaẜ ſup cautōe: an infra annū p̄ſtita fuiſſet ⁊ ideo reuocabaẜ in dubiuʒ inter partes. de hoc ſatis dictum eſt. ſ. ti. proxi. contingit.

a Cum ſicut rei petite. ſic. ſ. ut li. non ɔte. quoniā. §. in aliis. ⁊. j. e. c. ulti. C. de his qui ad eccle. cōfu. preſenti. §. cum autē.

b Obtinere. ſed non debuit. cuʒ plures fuiſſent iudices ipſe ſolus reſtitutionē dare nō poterat q̄ ſolus nō habebat iuriſdictionē. ſ. de offi. dele. cāʒ matrimonii. et. c. vno delegator. ⁊. ii. q. vi. §. diffinitiua. v. itē ſi plures. Arg. ɔ q̄ cū res eſſet tpe peritura archid. poterit ſe intromittere. ſic apparet in tutoribus. ff. de admi. tu. tutor qui. §. i. ſed nō eſt uer ut dictuʒ eſt cū nō haberet iuriſdictionē: poterat tñ cautionē recipe ab ipſo noie aduerſarii nō tanꝙ iudex ſed tanꝙ honeſta pſona: ⁊ ſic non curreret tēpus. ſ. de offi. or. paſtoralis. de hac cautione dictum eſt in ꝓxi. c. ſ. eo.

c Recepta. et ita qō non potuit facere primo mō facere debet ut poſſeſſionē recuperet. ſic. j. c. ꝓxi. ſic etiā ſi ad terminū uenire: aut etiā ſoluere nō potuiſti: non tamē poſt terminū eris a ſolutione abſolutus. ſ. de do. et contu. cuʒ dilecti. ff. de arbi. celſus.

d Non ſteterit. Nota ꝙ ſi per me non ſtat quo minus faciaʒ quod debeo: non eſt mihi imputanduʒ. ſic. ſ. de reſcrip. ſi autem. et. c. plerunqʒ. et. ſ. ut li. non conte. quoniā. circa p̄nci. et. j. de appel. ex inſinuatione. et. ii. q. vi. anterior. §. ad hoc. et. j. de appel. ex ratione. Arg. cōtra. ſ. c. proxi. ſed ibi uoluit ſolūmodo ſed non cum effectu: et voluntas ibi ſtetit in ſuis terminis: hic vero uoluit et obtulit ſed defuit qui reciperet: ⁊ abſente illo qui fuit cauſa cuſtodie i poſſeſſionē miſſ⁹ ex cā neceſſaria poſſeſſio reſtitui nō dʒ. j. de v. ſig. dilecto.

e Cum veniſſent. cā cuſtodie. ar. ꝙ non ſit poſſeſſor ſed tantum cuſtos. ſic. j. eo. c. pxi.

f Reſtitueret. Hic male ꝓnūciauerūt. q2 ꝑmo debuit ei de expenſis cōſtare ſaltē ꝑ iuramentū. C. de iudi. ſancim⁹. ꝑmiſſa taxatione. ſ. de ꝓcu. cōſtitutis. ⁊ hic i fine dicit q̄s abbatē cōſtiterit ꝓpter h̾ feciſſe vnde ꝑperā ꝓceſſit. q2 nō debuit ꝯdēnare eū ad volūtatē abbatis. vnde papa nō ſtat illi ꝯdēnationi: ⁊ preterea ꝯdēnatio expēſa⁊ dꝫ fieri tēpore preſtāde cautionis: quo recuperat poſſeſſionē. ſ. ut lite nō ꝯt. quoniam. §. in aliis. ⁊. j. de ſequeſtra. c. i. ⁊ hic in fi.

g Obtulit. ꝑ hāc oblationē cautionis īterrūpit ꝑſcriptionē annalē. ſ. de of. or. paſtoralis. i fi. ⁊. ſ. c. px. Et ꝑ hoc vr̄ renūciaſſe appellationi ⁊ ratā habuiſſe ſniam iudicū illo⁊ exquo acquieuit illi. arg. ſ. de of. del. gratū. ⁊. j. de teſti. cū veniſſent. ⁊ ar. ff. de iudi. l. ꝫ verū. ⁊. ff. rē ra. ha. l. iii. §. falſus. Sed ꝯ innuit. l. q2 papa mādat īquiri d̾ appellatōe q̄re ꝑ h̾ n̄ itelligit̄ renūciaſſe. Dicas exquo aduerſarius noluit recipe cautionē ⁊ reſtituere poſſeſſionē: ſtatiꝫ licuit ei ꝓſequi appellationē ⁊ ita cūꝫ per eū nō ſteterit quin ꝯdiſſꝫ cautionē ⁊ recepiſſꝫ poſſeſſionē ſꝫ poti⁹ ꝑ aduerſariū ⁊ per iudicē ei circa poſſeſſionē recuperādā obeſſe nō dꝫ. ut. ſ. c. px. quid g̃ ꝓfuit ei appellatio? multū ꝓfuit. q2 ſi appellatio ſua fuit legitima nō cōdēnabit̄ i expēſis. ſi n̄ fuit legitima condēnabit̄ in expēſis neceſſarius q̄s ꝓpter hoc ꝯſtiterit abbatē feciſſe: ut dic̄ i fi. ſi eni nō appellaſſꝫ ſimpliciter reſtituiſſet expenſas.

h Cautione. ſufficienti. j. de ſequeſtra. c. i. in fi.

i Rationabiliter. cū hic papa iubeat inquiri de appellatione: pꝫ ꝙ non receſſit ab ea ꝑ oblationē cautōis. ſꝫ h̾ fuit culpa aduerſarii q eāꝫ noluit recipe: qd ꝓfuit huic appellāti i hoc: q2 nō cōdēnat̄ i expēſis: ſi legitime appellauit. ⁊ ſic tutius fuiſſet illi accepiſſe moderatas expenſas.

Cum veniſſēt ad ap. ſe. abbas ſancti angeli. ⁊. p. gall. idem p. ꝓpoſuit ꝙ predict⁹ abbas cum ſuper quadam poſſeſſione coram io. ap. ſe. le. traxit i cāꝫ: ⁊ ifra. Uerum legatus ipſe cāꝫ ꝯmiſit iudicibus ſm̄ ius ⁊ bonā terre conſuetudinem terminādā: qui cūꝫ ſm̄ ius tātum uellent ꝓcedere: prefat⁹. p. nr̄am audientiam appellauit: ſꝫ iudices nihilominus partem aduerſam i poſſeſſioneꝫ reruꝫ petitarum inducendam cauſa cuſtodie decreuerunt: ita ꝙ ſi uſqꝫ ad annū ⁊ dieꝫ preſtaret ſiſtēdi iudicio cautioneꝫ ⁊ parti alteri. xxx. libras r̄ſtitueret[f] ꝓ expenſis: reciperet poſſeſſioneꝫ eādem: cūqꝫ. g. ſe. ap. le. infra annū fuiſſet terrā illā ingreſſus: ipſe cautōnem ſtandi iuri obtulit[g] corā eo: ⁊ poſſeſſionē ſibi reſtitui poſtulauit paratus expenſas reſtituere factas in lite: que. vi. lib. ſummaꝫ ſicut aſſerit non excedunt: ſed abbas. xxx. libras. ſibi reſtitui petijt quantitatē. ⁊ infra. Nos igitur ipſum. p. cautione[h] preſtita in poſſeſſionē credimus reducēduꝫ. hoc ēt decernentes: ut ſi conſuetudinem quā allegat laudabilē eē ꝯſtiterit: q2 ex hoc ſequit̄ eū rōabilit̄[i] appellaſſe ad reſtituendas expenſas nullatenus cōpellatur: alioquin cū ex hoc appareat eū fruſtratorie ꝓuocaſſe: ad reſtitutionem cogat̄ expēſa⁊ illa⁊[k]: quas abbatem ꝯſtiterit ꝑꝑ hoc neceſſarias[l] in lite feciſſe.

k Illa⁊. ⁊ ēt ad eas q̄s fecit i reb⁹ qua⁊ poſſeſſionē tenebat cōſeruādis etiā ſi nō expediebat facē illas: dū tamē credebat expedire. ff. d̾ bo. auc. iudi. poſ. pretor ait. §. qd ait pretor. alias gnāle eſt: ut non ſufficiat credere expedire: niſi i veritate expediat. ff. de neg. ge. ſed an ultro. §. i. i fi. vtilit̄ eniꝫ debet ceptū eē negociū: lꝫ non ſpectemus euentum: ut ibi dicit.

l Neceſſarias. neceſſarie expēſe dicunt̄ impēſe ſine quib⁹ deterior eēt res ſi nō fierent: aut etiā periret. ff. de v̄. ſig. impēſe. ⁊. ff. de pig. ac. ſi neceſſarias. ⁊ ff. de ipē. i re do. fa. ipenſe. ⁊. duabus. ll. ſe. ad h̾ dictū eſt. ſ. ti. ꝓ. finem.

m Si aduerſarius. citationis. h̾ iō dicit. q2 ſi ante citationē ⁊ nō i fraudeꝫ ſe abſentaret: nō dare̾ reſtitutio poſſeſſionis contra ipſū. lꝫ preſēs vellet ꝓbare ſpoliationē ⁊ poſſeſſionē. ſ. de of. dele. conſultationib⁹. ſꝫ miſſio in poſſeſſionē cā cuſtodie nihilominus fieri dꝫ. ⁊ ita ꝙ dixit poſt citationis edictū. idē itelligo ēt āte citationē: q2 dꝫ dimittē ꝓcuratorē q ad loca remota ſe trāſtulerit. de hoc dictū fuit. ſ. de offi. deleg. ꝯſultationib⁹. vn̄ ſupple hic maxie.

n Domi. ſic. ſ. de do. ⁊ contu. cām que. vbi d̾ h̾. ⁊. c. venerabilis. ⁊. ff. ex qui. cau. ma. itē ait. §. hoc aūt. ⁊. l. ſe. ⁊. j. de cle. nō reſi. ex tue. b.

o Qui defendat eundē. g̃ ſi appareat q defendat eundē: audiēdus ē. ff. de ꝓcu. huum quoqꝫ. §. publice. ⁊. l. abſens. ⁊. C. e. exigendi ꝑſtita ſatiſdatōe. ut in l. exigēdi. ⁊. ff. de i ius vo. neqꝫ. §. qui i ius. ⁊ ille q defēdit id facē dꝫ: qd dn̄s i lite faceret. ⁊ cauere idonee. i. iudicatū ſolui. ff. de ꝓcu. ſed he pſone. §. defendere. ⁊ appellare tenet̄: ſi ꝯ ipſū ꝓnunciabit̄. ſ. de ꝓcu. nō iniuſte. ⁊. j. de ap. ſi iuſtus. ff. de neg. geſ. liberto. §. ult. ⁊ ita quilibet tenet̄ mittere procuratorē q̄litercūqꝫ ſit abſens: alias requiſitis amicis ⁊ facta denunciatione: ſi nō defendit̄ ꝓcedit̄ ꝯ ipſum. ut hic dicit. ⁊. ff. ex qui. cau. ma. item ait pretor. §. ult. ⁊. l. ſe. ⁊. ſ. de do. ⁊ contu. cām que.

p Memoria. ꝓhibitionis. Eboraceñ. archieps ex ꝑuilegio ap. ſe. faciebat crucē portare ante ſe ꝑ totā angliā. papa ad petitionē cātuarieñ. archiepiſcopi ꝓhibuit ei per lr̄as ſuas: ne hoc faceret: donec cognoſceret an hoc faceret de iure. ſed q2 papa ꝑuauerat illū ſine cauſe cognitione. dicebat archieps eborac. ꝙ non debuit ꝓhiberi ante cauſe cognitionem: vn̄ papa ſtatuit: ꝙ non obſtāte illa vel aliqua prohibitione faciat ante ſe portare crucem per totam angliā: quouſqꝫ conſtiterit: an de iure hoc facere debeat.

q Preiudiciū. ⁊ ita quod illicite factuꝫ ē: pōt licite reuocari. xxxv. q. ix. qd quis cōmiſit. ⁊. c. ſniam romane ſedis. ⁊ ſapientis ē reuocare qd praue fecit. xxii. q. iiii. magne. ⁊ ff. de re iudi. ꝙ iuſſit ēt errorē ſuū quilibꝫ emēdare tenet̄. j. de accu. q̄lit̄ ⁊ q̄n. ⁊ j. de ſen. ex. ſacro. ⁊ de ap. cū ceſſante ⁊ i aut. d̾ nup. circa ꝑn. ꝑ unā colūnam col. iiii. Exquo papa reuocat qd iniuſte fecit: multo fortius ⁊ alij hoc facere debēt: imo ⁊ qd bene factū eſt: ſi icipiat eē occaſio mali d̾ſtruēdū eſt. lxiii. di. §. ve⁊. ⁊. xii. q. i. certe ego ſum.

Grego. ix.

Si aduerſarius tu⁹ p⁹ citationis[m] edictum ad remota loca ſe trāſferēs ꝓcuratorē legitimū n̄ dimiſit ⁊ denunciatione publice facta domi[n] nō apparet qui defēdat[o] eūdem iure petere potes: ut i poſſeſſioneꝫ ea⁊ re⁊ de qb⁹ qd vtit̄: cā cuſtodie inducatis.

Ut lite pendēte nihil innouetur.

Alex. iij. ebor. archiepō.

Memoria noſtra non excidit: ⁊ infra. Statuimus ut lr̄e ꝓhibitiōis[p] quas ad petitionem archiepiſcopi cantuar. t. f. direximus nullū tibi preiudiciū[q] faciāt: quo min⁹ tibi ⁊ ſucceſſorib⁹ tuis liberū ſit: queadmodum uobis ē bn̄ficio priuilegio⁊ apo. ſe. idultū: ⁊ tu et predeceſſores tui ꝯſueuiſtis facere āte uos ꝑ totā āgliā deferre crucē[r] quouſqꝫ diffinitiua ſnia decernat̄: an eccleſia tua de[ſ] iure hoc debeat habere.

Clemens. iij.

Laudabilem: ⁊ ifra. Queris q̄n mr̄imoniū accuſari ꝯtigit an ſtati ſit carnale ꝯmerciū ſuſpēdēdū: ⁊ ifra. Ad ꝙ breuit̄ r̄ndem⁹ ꝙ ꝯiugū alteruter accuſat⁹ añ ꝓbatā[a] accuſatōneꝫ: iure quod hꝫ i altero priuari n̄ poſſit.

Inno. iij. abbati ⁊ cōuentui ſancti ſilueſtri.

Eccleſia[b] ſancte marie i uia lata cōtra ioannē de ateia: qui quaſdā poſſeſſiones ipſi⁹ dicebat̄ ꝯtra iuſticiā detinere: mouit ſub. l.

r Cruceꝫ deferre. no. ꝙ icorpalia poſſident̄ vel q̄ſi poſſidēt̄: vt hic. lxxxiiii. di. quiſqs. ⁊. ſ. d̾ cā poſ. ⁊ ꝓpe. cū eccleſia. ⁊. j. de ꝑſcrip. ſi diligēti. ff. de vſuca. l. iiii. §. ſi viā. ff. d̾ ac qui. re. do. hu⁹. §. i. Itē pꝫ ꝙ lite pēdente n̄ dꝫ q̄s ꝑuari ſua poſſeſſione. xvi. q. iiii. volumus. ⁊. j. d̾ ꝑuile. dudū. ⁊. C. d̾ ꝓba. l. ii. C. de rei ven. l. vlt. ⁊ i aut̄. ut i medio litis ſacras iuſſio. non fieri. §. illud quoqꝫ. col. viii. ⁊. ff. d̾ pe. here. diu⁹ pi⁹. ⁊. viii. q. iiii. nōne. ⁊. j. ti. ꝓx. c. ii. et ꝑ totū. niſi alias ſuſpectus eēt de dilapidatiōe. iii. q. ii. q2 ea. ⁊. j. de ſimo. licꝫ heli. ⁊. ff. qui ſatiſda. cog. ſi fideiuſſor. §. vlt. ⁊. j. ti. px. c. ii. ⁊. iii. ⁊. ii. q. vi. quotiens. ii.

ſ De iure. No. ꝙ q̄ttuor patriarchales ſedes vbiqꝫ poſſunt crucē āte ſe portare: pterꝙ i vrbe romana vel i ꝑſentia pape: vel ipſi⁹. ſ. pape legati. j. de ꝑuil. antiq. alii v̄o nō niſi i ꝓuincia ſua. ⁊ niſi hoc alicui ꝑ ꝑuilegiū ſpāle ſit cōceſſū: vt hic dr̄. ⁊ ita qd dicit de iure. i. d̾ ꝑuilegio ſpāli: ⁊ de h̾ iure cognoſcit̄ q̄liter fuerit ꝯceſſū: vtrū ꝑ ſurreptionē ⁊ i ꝑiudiciū alterius vel nō. q2 ſic nō dꝫ valere. ar. ſ. d̾ vſu palii. ex tua⁊. ⁊. ſ. de of. or. licet. et. ff. ne quid i lo. pub. l. ii. §. ſi quis a ꝑncipe. q2 i preiudicium alterius dari nō dꝫ ꝑuilegiū. ut i. §. pxi. ſi quis. et. ſ. de conſue. cū olim.

a Laudabilē. ꝓbatā. ſ. de of. del. cām mr̄imonii. j. de diuor. porro. et. ſ. de reſti. ſpol. ex conqueſtione. et. viii. q. iiii. nōne. et xvi. di. §. hinc ēt. et. xvi. q. iiii. volum⁹. et. xv. q. vlt. c. vlt. et. ſ. de i inte. reſti. cū veniſſent. et. ſ. c. px. et. C. de rei vē. res alienas. et. C. d̾ ꝓba. l. ii. et. C. de lib. cā. n̄ iō. Ar. ꝯ. j. d̾ re iudi. tenor. So. ibi. et. j. de regul. veniēs. Itē. ar. ꝯ. ſ. de reſti. ſpol. lr̄as ad fi. vnde non fuit plena reſtitutio. Sed id iō ē: q2 hēbat icōtinenti ꝓbatōes: nec ſūt ꝯria: q2 ibi agit̄ poſſeſſorio: hic nō vnde nō dꝫ alteruter ꝑuari ⁊c. ille tamen qui conſcius ē ipedimenti: nō debet exigē nec reddere: ut in decre. litteras. b.

b Eccleſia ſancte marie. Caſus ad vtrāqꝫ decre. iſtā. ſ. et ſequētē. Eccleſia ſancte marie i via lata mouit qōnē ꝯ io. de ateia ſuper quibuſdā poſſeſſionibus coram iudice lite ꝯt. Idē io. poſſeſſiones illas trāſtulit in monaſteriū ſancti ſilueſtri. Deinde. b. ſenator occaſione cuiuſdā ſtatuti i quo cōtinebat̄: ꝙ ſi quis rē litigioſaꝫ transferret i aliū lite pen. poſſeſſio auferat̄ poſſeſſori: ⁊ daret̄ petitori: ſpoliauit monaſteriū poſſeſſionib⁹ illis: ⁊ has reſtituit eccleſie ſancte marie. poſtmodū ſnia ſenatoris fuit reuocata ⁊ ſpoliata fuit eccleſia ſancte marie ⁊ monaſteriū reſtitutū lite illa pēdente. Celeſtinus cām reuocauit ad ꝑntiā ſuā. nō obſtāte illa reuocatōe diuerſe ſnie late fuerūt ꝑ ſenatores: q̄nqꝫ ꝓ eccleſia: q̄nqꝫ ꝓ monaſterio

iudice. qõez: ⁊ īfra. Probibem⁹ ne poſſeſſiones: que ſucceſſerūt in locū ⁊ iuſ illaꝝ quas ab io. de ateia eccleſia ſancte marie petierat ī monaſteriū uṙm ab eodē io. lite pēdē te trāſlatas alienare interim preſumatis: ut ſi eccleſia ſācte marie de uicio litigioſi ꝯtract⁹ uel de ꝓprietate uoluerit expiri: ne ſi obtiuerit ī iudicio: ī uanū laboret: mōaſterio uṙo minime poſſidēte ſit quod euincere ualeat ⁊ habere. Dē.

Eccleſia ſancte marie: ⁊ infra Poſſeſſionē qua fuerat pretermiſſo iuris ordine predicta eccleſia ſpoliata: ſibi reſtitui poſtulabat: ⁊ īfra. Noſ quicq̇d ab alijs factū fuit poſtquā pre. n. ad curiā ſuam idē negociū reuocauit irritum decernim⁹ ⁊ inane: ⁊ īfra. Uerum quoniā prefatā poſſeſſionē poſt reſtitutōez uobis factā ab io. de ateia alij locationis titulo aſſignaſtis ne que ṙſtitueṙ poteratis eccleſie ſpoliate: loco ipſi⁹ tātūdē poſſeſſionē equalētiū ad arbitriū bonoꝝ uirorum ipſi eccleſie fecimus aſſignari quas cū alijs fuerāt pignori obligate: ꝑ uoſ liberari fecim⁹ a creditorib⁹: q̄ nobis īſtrumētū pignoris reſignarūt. Ho. iij. cācellario cātori ⁊ a. canonico. pariſieñ.

Dilect⁹ filius magṙ. a. pſona eccleſie de baſſeuilla expoſuit corā nobis: q̄ cū iter predeceſſorē ſuū ex pte una ⁊ priorē ac monachos de baſſeuilla ex altera ſup decimis noualiū infra fines prochie ſue ꝯſiſtētiū qō emerſiſſet: ea pēdēte corā iudicib⁹ delegatis abbas ⁊ ꝯuēt⁹ maioris mōaſterij turoñ. quib⁹ ſubſūt prior ⁊ mōachi ſupradicti ꝓ ſe ac mēbris ſuis obtinuerūt a ſe. ap. indulgētiā ſup exceptione hmōi deciaꝝ: cui⁹ pretextu prior ⁊ mōachi ſupradictas decias ſibi uēdicare cōtēdūt: lȝ ī idulgētiaȝ de dicta qōne facta mentio nonfuiſſet. Jdq̄ȝ mādam⁹: quaten⁹ eiſdē iudicib⁹ iniūgatis: ut indulgētia ñ obſtāte predicta in negocio ipſo ꝓcedāt iuxta traditam ſibi formā.

De ſequeſtratione poſſeſſionum ⁊ fructuū.

Jnno. iij. mediolaneñ. archie.

Ad hoc unxit nos deus ⁊ īfra. Abbas de ṙgula nobis expoſuit: q̄ cum m. pre. tu⁹ ſup cā que īter ipſū ⁊ mōaſteriū ſuū fuerat agitata: obtinuiſſȝ ueroñ. epō lr̄as deſtiari: ⁊ ipſe ſup iudicio poſſeſſorio ꝓtim ꝓ mōaſterio: ꝓtiȝ ꝓ archiepō ſnīaȝ ꝓtuliſſet: ꝓcuratore ipſi⁹ monaſterij qōnez de ꝓprietate p⁹ modū intētare uolēte: archiepūs iuriſdictōez epiſcopi oppoſuit expiraſſe aſſerēs cāȝ poſſeſſiōis tātū ⁊ ñ ꝓprietatis fuiſſe ꝯmiſſā. ⁊ q̄ ſup poſſeſſione ꝓnūciauerat: ſemel functus officio ſuo ſup qōne ꝓprietatis deiceps cognoſceṙ ñ ualebat: ⁊ īfra. Sȝ index actorē ī poſſeſſionē que fuerat ꝑ ipſū archiepō adiudicata ꝑ eiuſdē ꝯtumaciā mitti decreuit a qua tñ archiepūs uiolēt mōaſteriū eiecit ⁊ īfra. C. papa pre. n. ſic ſuū īterpretat⁹ fuit ṙſcriptū: q̄ tam cā poſſeſſionis quā ꝓprietatis fuerat iudici delegata: cū abſolute ⁊ ī diſtincte ꝯmiſſa fuerit: ⁊ ei⁹ ꝯtinētia diuidi nō deberet: prelibatam quoq̄ȝ poſſeſſionē ꝓ ſuo arbitrio ſequeſtrari precepit iiūgēs reg. ⁊

uitimo corā Jnno. petebat eccleſia ſancte marie reſtitutionē illarū penſionū: quibuſ iniuſte fuerat ſpoliata ꝑ quēdā ꝯſiliariū capitolij. dn̄s papa reuocauit irritū q̇cq̇d actū fuerit ab alijs poſtq̄ celeſtin⁹ reuocauit negociū ad curiā ſuā: ⁊ reſtituit eccleſiā ſcē marie. ⁊ quia poſſeſſiones ille fuerūt obligate aliī titulo locatōis p⁹ reſtitutionez factā ab io. ꝺ ateia: nec monaſteriū poterat recupare eas ut eccleſiā reſtituerēt: ꝑcepit papa: q̄ monachi alias poſſeſſiones equalētes ꝑoribus ſubſtituerēt loco poꝝ: qō et factuȝ fuit arbitrio bonoꝝ uiroꝝ: ⁊ ille ſubſtitute erāt pignōi obligate ⁊ papa fecit illas liberari a creditorib⁹: q̄ dn̄o pape īſtrumenta pignoriſ reddiderūt. demuȝ monaſterium petiit reſtitutionē illaruȝ poſſeſſionū ꝯ ſnīaȝ ſenatoris. ⁊ Jnno. ipſū ṙſtituit ꝯ ſnīaȝ ſenatoris ꝑcipiens ut poſſeſſiones ille ſubſtitute non debeant alienari: ut eccleſia ſi uoluērit agere de ꝓprietate: uel de uicio litigioſi cōtractus ſit: qō euincere ualeat ⁊ habē.

c Succeſſerūt. ħ io dicit: q̄ poſſeſſiones ſup q̄bus ꝯ io. de atea mouit eccleſia qōnē. mōaſteriū ſancti ſiluestri locauerat alii locationiſ titulo: q̄s monaſterium recepat a io. ꝺ ateia lite pē. ut. ꝭ. c. ꝑxi. ⁊ hic dṙ. vnde monaſteriū q̄ non potuit illas poſſeſſiones reuocare: alias poſſeſſiones equalentes ꝑorib⁹ ſubſtituit ī locū illaꝝ. ⁊ ē hic ar. q̄ res que ſuccedit locū alterius: eodē iure cenſeṙ cū illa ar. ꝭ. de vſur. cū tu. ī fi. ⁊. xciii. di. c. vlt. ⁊. xciiii. di. c. i. ⁊. ff. de leg. iii. l. fideicō. §. ſi rē ſuā. ⁊. ff. de le. ii. impator. in fi. ⁊. l. ſe. ⁊. ff. de dona. iter vi. ⁊ vxo. vxor. marito. Ar. ꝯ. ff. de fur. qui vas. §. vlt.

d Litigioſi. Pena litigioſi ꝯctus eſt: q̄ ēptor ſciens rē litigioſā ꝑciū amittat ⁊ rē reſtituit: ñ ut cedat lucro alienatori: ſȝ preciū ⁊ alia tāta quātitas ab eo qui alienauit dabiṙ fiſco: ignorās ꝑciū recupat a vēditore ⁊ tertiā ptē ꝑcii: q̄ ei nō manifeſtauit rē litigioſā fuiſſet. Et eodē mō puniṙ donator ⁊ donatarius ſciens vel ignorās: ſȝ qō tradiṙ. C. de litig. l. vlt. Uiciū litigii dṙ: cū q̄s reȝ litigioſā ī iudiciū deductā: de cui⁹ dn̄io moueṙ qō iter actorē ⁊ reū: trāſfert ī aliū lite pen. ſiue ſint res ſiue actiones. C. de liti. l. vlt. in ꝑn. ⁊ ī auṫ. ibi poſita: tñ in quib⁹ caſib⁹ qui ponunṫ in ipſa lege: pōt res litigioſa alienāri. ſ. noīe dotis donationis ante nup. trāſactionis ⁊ diuiſionis rerum hereditariaꝝ facte vel ꝑ legati vel ꝑ fideicōmiſſi cām. Et hec locū habēt ī ſpālibus iudiciis. Jn vniuerſalib⁹ vō: cū agiṙ de hereditate: ꝑtor ꝑmittit q̄nq̄ȝ fieri alienationē. ſ. ꝓ impēſis funeris: pro ſolutione debiti: pro cibariis familie. ff. de peti. here. diuus. ⁊ ita eccleſia ſcē marie poterit agere ꝺ vicio litigioſi ꝯctus contra io. de ateia qui trāſtulit poſſeſſiones illas ī monaſteriū lite pen. ad penā ⁊ ad ipſā rē contra monaſteriū: ut in. l. ꝑdicta. C. de litig. l. vlt.

e Laboret. Sȝ q̄liṫ pōt eē: q̄ ſi mōaſteriū offerat ſe liti ꝯdēnabiṙ in expēſis ac ſi poſſideret. ff. ꝺ rei vē. is q̄ ſe. ⁊. ff. ꝺ peti. here. q̄ ſe liti. ⁊ cū dolus ꝓ poſſeſſiōe hēaṙ. ff. ꝺ reg. iu. parē. dic q̄ ceſſāt ille leges ī eccleſiaſticiſ negociis: ⁊ ne dl̄ictū pſone ⁊c̄. xvi. q. v. ſi epȝ. lau.

Eccleſia. reuocauit tāq̄ a nō ſuo iudice factū: q̄ ſenatores ñ debuerunt poſtea ſe intromittere. ꝭ. de of. leg. lȝ. ⁊. ii. q. i. nomen. iii. q. vi. multū ſtupeo. Ar. ꝯ. ꝭ. de of. or. ſignificauit. ſȝ illud ideo fuit. q̄ delegatus nō ꝓcedebat ⁊ altera pars remanebat in manifeſto delicto.

g Aſſignaſtis. ⁊ ſic monaſteriū incidit ī viciū litigioſi cōtractus: ut. ꝭ. ti. ꝑx. ut Jo. fecit. vnde ne monaſteriū ꝯueniret de vicio litigioſi ꝯctus: papa equiualētes poſſeſſiones fecit illis ſubſtitui: ⁊ ita nō ꝑiudicaṙ eccleſie ſcē marie cū monaſteriuȝ patū ſit ſuſcipē iudiciū ī re equalenti. ſi. ff. de alie. iu. mu. cā fa. q̄ ēt. in fi. ⁊ ex officio ſuo inflixit eis hāc penā: ⁊ merito. q̄ dolo deſiit poſſidere monaſteriū. dolus enim facit eū haberi ꝓ poſſeſſore. ff. ꝺ rei vē. qui ī petitorio ⁊. ff. ad exhiben. iulia. ⁊ riſo.

h Poteratis. q̄ forte conductores potentes erant.

i Aſſignari a monaſterio et cauere etiā debeāt: q̄ nō eēnt alii obligate. ar. ff. de pig. ac. creditor. ff. de rei ven. ſi poſt acceptū.

k Reſignarūt eo enim ipſo vṙ res liberata. ar. ꝭ. de pac. eū pridē. ff. ꝺ le. iii. qui chirographū. ff. q̄ res. pig. ob. poſ. l. ii. ff. de pactis. l. ii. ī fi. C. ꝺ ſol. pecunie. C. de dona. l. i. ⁊ C. de remiſ. pig. crediṙ cauſe Ar. ꝯ. ꝭ. de renunc. ſane. ⁊. c. veniens. ⁊. ff. de pac. l. iii. vbi diciṙ: q̄ lȝ pign⁹ reſtituaṙ: nō videṙ remitti debitū: ſed ſec⁹ eſt ſi reſtituaṙ chirographū: ut in ꝑmis ꝯcor. q̄ ille cui fit reſtitutio: vtilitatē: dȝ inde hēre: ex chirographo cōſequereṙ nullā vtilitatē: ſi debitum nō intelligaṙ remiſſū: ſed ex pignore ſic: q̄ pōt vti pignore. vnde pignus ſepe reſtituitur ꝑcario ꝓpter vtilitatē: ſ chirographū nunq̄. ⁊ iō debitum quod ibi continetur intelligitur eſſe remiſſum.

a Dilect⁹. indulgētia. ſic ergo pȝ: q̄ lite pen. priuilegiuȝ ſiue indulgentia ſup re litigioſa veritate tacita ipetrata nō tenet nec ualet ſic. ꝭ. de teſti. cām. ii. ⁊. ꝭ. de priuil. dudū. ⁊. ꝭ. c. a memoria. arg. ⁊ in auṫ. ut in medio li. ſacraſ iuſſiones non fieri. §. ſi vero. ⁊. §. illud vō. col. viii. ſic ⁊ priuilegiū non valet tacita cōpoſitione obtentuȝ. ꝭ. de deci. ex multiplici. ⁊ priuilegium poſt ſententiā impetratum ſup re iudicata non tenet: vel reſcriptū ad ea retractāda. C. ut lite pen. l. i. Jtē nec confirmatio de re litigioſa. ꝭ. de confir. vti. vel inuti. ſi quis rei. ſic ⁊ res ipſa litigioſa ī nullā dȝ trāſferri pſonā. xi. q. i. q̄ res. qō tñ fallit ī caſibus qui notanṫ. ꝭ. e. eccleſia. ⁊. C. de litig. l. vlt.

b Ab hoc. officio. allegabat legē illā. ff. de re iudi. iudex. ⁊. ꝭ. de of. del. in lr̄is. ⁊ male. q̄ illud locū hȝ cū ꝓnunciaṙ ſuper ꝓprietate: ⁊ non ſuper poſſeſſione vel ſi hoc tantum eſſet ei commiſſum.

c Eiecit. Sed nunquid anno elapſo erit poſſeſſor: dictum ī ē de hoc. ꝭ. ꝺ do. ⁊ contu. contingit. Jtē nunquid abbas poſſet petere reſtitutionem tanq̄ ſpoliatus: et ibidem de hoc dicitur.

d Jndiſtincte. No. q̄ ſi cōmittiṙ cā ſimpliciter: puta cōmittimus tibi cām que inter tales vertiṙ ſup talib⁹ rebus: tunc tā cā poſſeſſionis q̄ ꝓprietatis ꝯmiſſa intelligiṙ: ut hic dṙ. ⁊ ar. C. de rei ven. ordinarii. ⁊. ꝭ. de cā poſ. paſtoralis. ⁊. ꝭ. de teſti. ſignificauerunt. ſȝ ſi cā poſſeſſionis tātum ꝯmiſſa ē. nō pōt cognoſcere de ꝓprietate: q̄ cui ꝯmiſſa ē cā violentie tātū: de ꝓprietate cognoſcere nō pōt. ⁊ vno ⁊ eodē tꝑe cā poſſeſſionis ⁊ ꝓprietatis diuerſis iudicib⁹ ꝯmitti nō dȝ: q̄ ꝯtinētia cauſe diuidi nō dȝ. ut hic dicit. C. de iudi. nulli. ⁊. ꝭ. de cā poſ. c. i. ſicut cā ꝓprietatis ⁊ vſufructus apud eundē iudicē ſūt tractāde ff. de lib. cā. ſi pariter. ⁊. ff. de qui. re. ad eundē iudicē eatur. l. i. ⁊. ii.

e Arbitrio. ī hoc ipſū celeſtin⁹ peccauit q̄ nō debuit facē ſequeſtratōez: niſi ī caſib⁹ q̄ notanṫ. ꝭ. e. c. ꝑx. ⁊ vlt. vnde reuocauit ſequeſtrationē. ut. ꝭ. pȝ.

f Sequeſtrari. hoc iō fēc: q̄ cū res apud ſequeſtrū deponiṙ: neuṫ litigātiuȝ poſſidet illā rē. ff. depoſiti. l. lȝ. §. i. niſi ħ dictū ſit ī ſeq̄ſtratōe: ut tātū cā cuſtodie ꝺponaṙ apō ſequeſtrū. ff. ꝺ acq. poſ. itereſſe puto. ⁊ ſic poſſeſſio poſtea reſtituiṙ illi q̄ obtinet ī ꝓpetas: ut ſeq̄ṙ: q̄ ꝓpetas trahit ad ſe poſſeſſionē. ꝭ. ꝺ cā poſ. cū dilect⁹. ⁊ ſequeſtratio iſta facta fuit apō vercelleñ. ⁊ nouarē. epos.

mutiñ. epiſ: ut de cā poſſeſſiōis et ꝓprietatis pleni⁹ cognoſcētes cāꝫ debito fine deciderēt ⁊ poſſeſſionē ei pti poſtmodum reſignarēt: que obtineret de ꝓprietate triūphū: ⁊ ĩfra. In cū ſtatū ꝯtinētiā cāe reducim⁹: ĩ quo fuerat: cū predict⁹ pre. n. cāꝫ ꝓprietatis ⁊ poſſeſſionis regiñ. ⁊ mutiñ. ꝯmiſit: ⁊ mandato ſequeſtratōis pēit⁹ reuocato. ⁊ ĩfra. Ne āt monaſterio uideamur ĩ ſuo iure deeſſe: moderatas expēſas[g]: ex quo epūs ueroñ. ipſū ĩ poſſeſſionē induci decreuit: uſqꝫ ad ſatiſfactionis tpūs oblate[h] pp hoc factas ſibi reſtituēdas eē cēſem⁹ ⁊ a te ſufficiēte[k] preberi ſtādi iudicio cautionē. Hoñ. iij. priori debeñ. ⁊ decano de caliñ.

Dilect⁹ .f.r. rector eccleſie de betuſia ſua nobis petitione mōſtrauit ꝙ cū iter ipſū ex pte una ⁊ abbatē ⁊ ꝯuētū de ceſteria ex altera ſup eadē eccleſia corā abbate de ſibitoñ. ⁊ ei⁹ collegis qō verteretur iudices ipſi predictos abbatē ⁊ cōuētū ĩ poſſeſſionē ipſi⁹ eccleſie cauſa cuſtodie ĩduxerūt: qui fruct⁹ medio tpe pceptos ꝓ ſue diſtrahunt[l] libito uolūtatis. Quo circa mādamus quaten⁹ ſi ē ita: faciētes fruct⁹ ſequeſtrari[m] predictos: ſi qd de ipſis per eos diſtractum ĩueneritis: ſtatū priſtinū ruocetis. Greg. ix.

Ab eo qui a ſñia ꝓuocauit fruct⁹ poſſeſſionis ſi diſſipētur[n] ab ipſo: pñt lite pēdēte rōabiliter ſequeſtrari.

De confeſſis.

Clemens.

Cum mōaſteriū: ⁊ ĩfra. Eos quoꝝ ſuggeſtōnē ſcel⁹ homicidij ſe preſbyt ppetraſſe ꝓponit niſi alijs modis[a] uex eē ꝯſtiterit. nulli cēſem⁹ pene ſubdēdos: cum ſcḋm utriuſqꝫ iuris ſtatuta de ſe ꝯfeſſi[b] ſup alioꝝ ꝯſciētijs iterrogari nō debēt crimine leſe maieſtatis excepto de fāi ꝓprio ꝯfitētis piculoſa ꝯfeſſio nō ē aduerſus quēlibet admittēda. Si tñ eos infamia[c] hmōi laborare cognoueris: ſingulis eis adiunctis trib⁹ ſocijs ſui ordinis purgatōem adiūgas. Inno. iij. canonicis de bethleem.

Cum ſuper electiōe bethleeꝫ eccleſie i.r. ⁊ p. queſtio verteretur: ⁊ ĩfra. Quoniam .u. canonicus bethleem fuit in iure ꝯfeſſus[d] ꝙ ꝓ preſtādo alteri⁹ electioni conſenſu quingentorum ſarracenorū[e] obligationem receperat: ⁊ mediator extitit ſimōiace prauitatis: nos quoniaꝫ uicium huiuſmodi perſequi uolumus: ut debemus ipſum per diffinitiuam ſentētiam duxim⁹ ab omni bñficio ⁊ officio eccleſiaſtico deponendū. Grego. ix. b. iudici biterbieñ.

Ex parte abbatis ⁊ cōuentus mōaſterij .s.m. fuit ꝓpoſitū ꝙ cū inter ipſos ex parte una ⁊ .u. noīe ſue uxoris ex altera coram te queſtio uerteretur: economuſ monaſterij memorati quedā per errorem facti fuerit in iure cōfeſſus[f]: ex quibus timet ſibi preiudiciū gene

g ¶ Expenſas. ſic. ſ. de eo q mit. ĩ poſ. cum veniſſent. et. ſ. de dolo. cum dilecti et. c. fine litibus. vbi ſatis de hac materia.

h ¶ Oblate. corā regiñ. et mutiñ. epiſ. nā archieps mediolañ. obtulit cautōeꝫ ſtādi iuri. ĩ. āñū ſup poſſeſſiōib⁹ illis: ō qb⁹ abbas fuit miſſus ĩ poſſeſſione cā rei ſuāde p epm veroñ. ſꝫ archieps abbatē expulit ō poſſeſſione ut dictū ē.

i ¶ Propt h. i. ꝓpter vicū cōtumacie. C. de iud. ſancim⁹.

k ¶ Sufficiēter. No: ꝙ ĩ caſu iſto ſufficiēs cautio eſt pſtanda. ſ. pignora. vel fideiuſſoreſ ff. ma. ſi mādato. §. vlt. ⁊ non nuda. i. ſola ꝓmiſſio: vt dixi. ſ. ut lite nō ꝯt. quoniā. §. ⁊ in alijs. ⁊. C. de v. ſig. §. ſacim⁹.

l Dilect⁹ diſtrahūt. No. ꝙ ille qui mittit ĩ poſſeſſionē cā cuſtodie: ſiue agat reali actōe ſiue ēt perſonali. ĩ. āñū non facit fructus ſuos ſꝫ cuſtodire eos dꝫ nō diſtrahē: ut ſi ĩfra annū reus recupare voluerit poſſeſſionē: reſtituātur ei fruct⁹. expenſe tñ neceſſarie ꝓ fructib⁹ pcipiēdis facte pmo debēt deduci: q: ille ĩ illo cāu ꝓhibēt. ff. famil. herc. fundus. i. riſo. ĩ fi. Si vō non veniat ĩfra annū: tūc pmo anno elapſo lucrat oēs fruct⁹. ō hoc dictū eſt. ſ. de dolo. contingit. ⁊ hoc ĩ reali.

m ¶ Sequeſtrari. No. ꝙ poſſeſſor lite pen. nō dꝫ remoueri de poſſeſſione: nec ab ea ſequeſtrari. vt. ſ. c. ꝓx. ⁊. xvi. q. iiii. volum⁹. ⁊. viii. q. iiii. nōne ⁊. C. de ꝓba. l. ii. ⁊. ſ. ii. ꝓx. p totū. ⁊. C. ō phi. ſequeſtra. l. vna. Qñqꝫ tñ fit ſequeſtratō ĩ caſib⁹: ut cūꝫ quis dilapidat fruct⁹ quos ſuare dꝫ. ut hic: ⁊ i. c. ſe. Itē cū appellat ab executore mero: tunc ſequeſtratio fit rei imobilis: ⁊ fructus etiā imobiles ſequeſtrāt apō poſſeſſorē remanēte iure poſſeſſionis. C. quoꝝ ap. nō reci: ab executore. Itē cū pſona a q̄ res mobilis petit: ſuſpecta ē. ff. qui ſatiſda. co. ſi fideiuſſor. §. vlt. Itē ſi timet ō dilapidatione. ff. de ap. impatores. ĩ fi. Itē ſi quis ꝓclamat ĩ libertatē ſequeſtrant res eius. C. de aſſer. tol. l. ii. §. i. ⁊. C. qui ad li. ꝓclama. nō lꝫ. l. ii. ⁊. iii. ⁊. C. ō or. cog. l. vlt. Itē ſi colonus velit poſſeſſiones ꝯductas deſerere. C. de agri. ⁊. cenſi. l. vlt. li. xi. Itē ſi maritus vergat ad inopiā ſequeſtrat. dos. ff. ſol. ma. ſi cū dotē. §. ſin autē. ⁊. C. ō iure do. ĩ rebus. ĩ fi. ⁊ ĩ aut. de equalita. do. §. illud quoqꝫ col. vii. Itē ſi timet de ſeuitia viri: nec pōt ei caueri. ſ. de reſti. ſpol. lrās. aut ēt cū timet ſponſā corrūpi. ĩ. de ſpon. cū locum. Itē cū aliquid ē ablatū illi qui ē de familia iudicis. ff. de offi. pſi. ſenatus conſultus ĩ fi. Itē ꝓpter contumaciā. ſ. de do. ⁊ contu. ex lrīs. ⁊ hoc fit ut mitius agat cum contumace ut ibi dicitur.

n Ab eo ſi diſſipēt. ſic. C. quoꝝ. ap. nō reci. ab executore. ⁊. ff. de ap. ipatores. ĩ fi. vñ h decre. ſupra ē. ō h ſatis dr̄. ſ. c. ꝓx. ⁊ ſm hāc decre. itellige qō dr̄. ii. q. vi. quotiēs. ii. ⁊ h iō q: ſi ꝯfirmabit ſnīa dꝫ fruct⁹ pceptos p⁹ litem ꝯt. reſtituere cum ipſa re. C. de rei ven. certum.

a Cum monaſteriū. Alijs modis. ſ. legitimis ⁊ euidētiſſimis ꝓbatiōib⁹ ⁊ luce clariorib⁹. C. ō ꝓba. l. vlt. ii. q. vlt. ſciāt. ⁊. v. q. vi. epiphaniū vel p ꝓpriā ꝯfeſſionē ĩ iure factā. ĩ. c. ꝓx. ⁊. ii. q. i. vos ĩ quenq̄. vel p euidētiā facti. ĩ. de coha. cleri. ⁊ mu. c. vlt. ⁊. ſ. de reſti. ſpol. cū ad ſedem.

b ¶ Confeſſi. nulli ḡ de ſe ꝯfeſſo ſup crimine alioꝝ credit. ſic. ĩ. de teſti. veniens. ⁊. xv. q. iii. nemini. ⁊. iii. q. xi. negāda. ⁊. C. ō accu. ⁊ inſcrip. l. fi. ⁊ h gnāle ē pterq̄ de crimine leſe maieſtatis: ut hic ⁊ ĩ pdicto. c. nemini. ⁊. c. veniēs. Itē audit ꝯfeſſio vni⁹ latronis ꝯ aliū. C. de feri. ꝓunciaꝝ. ⁊. C. ō fal. mone. l. i. ⁊. ff. de cuſto. ⁊ exhi. reoꝝ. l. diu⁹. ⁊. ff. de queſtio. l. i. §. ſi quis. Iſtis qui de ſe ꝯfitent. credit nō quātū ad cōuincendum: ſꝫ quātum ad preſumptionē. vñ ſi aſſunt alie preſumptiones valent: alias per ſe non ſufficerent.

c ¶ Infamia. de q̄ debēt ſe purgare cū tria manu ſui ordis: qui ſint honeſti et ꝯuerſatione ipſi⁹ agnoſcāt. alias ſi defecerit: tāq̄ ꝯuicti puniāt. ĩ. ō pur. ca. cū p. ⁊. c. cū dilect⁹. ⁊. ĩ. de ſimo. ĩſinuatū. alias ſi ĩfamati nō eēnt nō ĩdiceret eis purgatio pp talē cōfeſſionē. ii. q. v. ſi legitimi. vbi de hac mā pleni⁹ tractat. ut ĩ. de pur. ca. cū. p. ⁊. c. cum dilectus. ⁊. ii. q. v. preſbyter ſi a plebe.

d ¶ Cum ſup. confeſſus. ⁊ corā iudicē ſuo. ſ. de iudi. at ſi clerici. alias ergo confeſſio nō preiudicat quātū ad penā vel cōdēnationē. preiudicat tñ quātum ad ſuſpitionē. ĩ. de exceſſi. pla. ꝙ ſit graue. Sꝫ nōne iſte fuit teſtis: qualit ḡ punit pena ordinaria ꝯ illud. ſ. de or. cog. cum dilect⁹. ĩ. de excep. deniqꝫ. ĩ fi. ⁊ preterea ſine accuſatore nō dꝫ quis puniri. ĩ. ut ec. bene. ut noſtruꝫ. ff. de mu. ⁊ ho. reſcripto. §. ſi quis. pōt dici ꝙ iſte vel fuit denunciat⁹: vel ĩquiſitio ꝯ eū fcā fuit. ſic. ſ. de elec. p ĩquiſitōnē. vel hic ex officio ſuo ꝓceſſit. dñs papa ⁊ ĩ odiūꝫ criminis. arg. iii. q. ix. nihilominus. et C. de ꝓba. iubem⁹. ⁊. C. de teſti. nullū eni. ⁊ crimina vndecunqꝫ clamauerint punieda ſūt. xxiii. q. iii. ecce. vel iō punit: q: crimen illud ꝯtingit pncipale negociū. ſic. ĩ. ō excep. c. i. in fi. ⁊ h vr̄ verius: q: dicebatur ab aduerſario ꝙ ſimoniace facta fuit electio ⁊ q electionē examinat: de omnib⁹ inquirere dꝫ de meritis pſone de mō electionis de ſtudio eligētiū. ⁊ ſic crimē illud ꝯtingit factuꝫ pncipale. ſ. de elec. cū terra. ⁊. c. ſup. e. ⁊. c. ſcriptū ē. ⁊. c. nihil ē. de his oibus ĩquirit iudex ex officio ſuo de meritis electi ⁊ eligētium. et iſte fuit vn⁹ de electorib⁹: et iō merito puniri debuit: ſi cōmiſit ĩ ipſo negocio viciū ſimonie: ſiue ō h actū fuiſſꝫ: ſiue non: cū ex officio h etiā fieri debeat. ſ. de elec. cum nobis olim. vbi de h. ⁊ ſic punit aliquiſ ſup eo de quo nō agit ꝯ eū directe ĩ odiū criminis: ut innuit lrā ſequēs. ſ. nos: quoniā vicium huiuſmodi ꝓſequi ⁊c. ⁊ ē ar. ĩ. de teſti. tā lrīs. ſic ⁊ maritus punit ō lenocinio: lꝫ ꝯ eū directe nō ſit actum. ff. de adul. l. i. §. ſi publico.

e ¶ Sarracenoꝝ. exponunt quidā dādoꝝ regi: ut electioni pſtaret aſſenſū: vel potius ꝓ ſeipſo recepit illā obligationē. ut ipſe cōſentiret. ſic ſola talis obligatō ſimoniā ĩducit: lꝫ nō receperit id qō venit ĩ obligatōe: q: ĩ talib⁹ nulla pactio vel ꝯuētio dꝫ ĩteruenire. i. q. ii. ꝙ pio. ⁊. ſ. de pac. pactōes. ⁊. ĩ. de ſimo. c. pe. ⁊ ē moneta q̄ ſic vocat.

f Ex pte ꝯfeſſus. No. ꝙ rubrica iſta ſiue titulus de cōfeſſis locū hꝫ poſt litē ꝯt. ſed edictū de ĩterrogatoria actiōe locuꝫ hꝫ ⁊ ante litē ꝯt. ⁊ poſt. q: iudex quotiens ⁊ qñcūqꝫ equitas mouet ipſū dꝫ ĩterrogare ptes. ff. de iterro. ac. vbicunqꝫ. ⁊. xxx. q. v. iudicātē ⁊ ĩ caſib⁹ qui notati ſunt. ſ. de iura. calū. cū cām. ⁊ ēt poſtq̄ ē cōcluſū ĩ cā. ĩ. de fi. inſtru. cū ioānes. Ad h enim ut ꝯfeſſio preiudicet alicui exigunt plura: ꝙ ſit maior. xxv. ānis. q: minor pōt reſtitui ꝯ ꝯfeſſionē. ff. de mino. nō oia. ⁊. ff. de confeſ. certū. §. ĩ pupillo. Item qō ſpōte ⁊ nō coactus. xv. q. vi. c. i. ⁊. xxxi. q. ii. lotharius. ⁊. ff. de queſti. l. i. ĩ. riſo. et. §. diuus. ii. Item ꝙ ex certa ſcia: q: ſi errat ĩ confitēdo et pōt ꝓbare ſe erraſſe: ñ nocet. ut hic. et. C. ō iuris et fac. igno. error facti. et. ff. de confeſ. nō fatet. Item ꝙ ꝯ ſe ꝯfiteat: q: confeſſio ꝓ ſe nō ꝓdeſt. xiiii. q. ii. §. i. ff. de iterro. ac. de etate. i. riſo. Itēꝫ ĩ iudicio et corā ſuo iudice. alias nō preiudicat. ut. ſ. ō iudi. at ſi clerici. et. C. e. l. vna. Quādoqꝫ tamē cōfeſſio extra ius facta valet vt ſi quis cōfiteat debere ſe ex certa cā: puta ēptionis vel locatōis vel alia cā cōſimili: ſi ꝓbet ꝯfeſſio ita p teſtes qui fuerunt pſentes in cōfeſſione: cōdemnabit ex ea. C. de nō nu. pecu. l. gnāliter. et. l. aduerſus. et. ff. de ꝓba. cū de indebito. §. vlt. et. ĩ. de fide inſtru. ſi cautio. et. iii. q. ix. §. ſi debitū. Itē ſi aduerſarius ſit preſens: alias non nocet. ff. de interro. ac. l. vlt. et. ff. e. certum. §. ſi quis. item requirit ꝙ nō ſit ꝯ rerum naturā: ut ſi confiteor me interfeciſſe hoiem qui

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

viuit.ff.ad.l.acquil.inde neratius.§.vlt.et h ſi ꝓbo eū viuere qui mortuus eſt. Uel ſi confiteoꝛ illum eē filiū meum qui eſt maioris e tatis ꝙ ego. Uel ſi quis cōfiteat̃ factum: cuiꝰ noie actio cū alio eē nō poteſt.ff.de inter.ac.ſi is cuiꝰ.et.l.cōfeſſionibus.item ꝙ non ſit ꝯ ius.ſ.de libero hoie alias nō nocet.ff.de pac.iuregentium.§.et ſi poſtulatio.ꝛ.§.ꝑ cedenti.ꝛ.ſ.ꝺ pac. pactiones.ꝛ.ī.de condi.appo.ſi ꝯditōes ꝛ.xxxii.q.ii.ſolet ꝙ ri. Jtē ꝙ de religioſa.ut.ff.de interro. ac. confeſſionibus. Jtē ī cōfeſſo nulle ſūt ꝑteſ iudicis i cognoſcendo: ſed i ſententiando ſic: qꝛ ꝺꝫ ferre ſniam ex illa confeſſione.ff.ad.l. acqui. ꝓinde.ꝛ.ſ.de traſac. preterea. itē ſi quis confiteat̃ ſe ſeruū: talis cōfeſſio non nocet ei.ut.C. de lib.cā interrogata.lex iſta fauoꝛe libertatis itelligitur de cōfeſſione facta apud iudicē: ſed nō in iudicio liberalis cauſe: alias ꝯria eēt lex illa iubemus.c. ti.in fi.b.

§ ¶ Erroꝛ facti. Erroꝛ facti excuſat: ſi probetur nondūꝫ finito negocio: ut hic ꝛ i.l. predicta erroꝛ. ꝛ.ī.ꝺ ſen.ex. ſacro. Erroꝛ vero iuris ñ excuſat. C.de iu. et fac.igno.l.ii.ꝛ.l. cū quis. ꝛ ſic pꝫ ꝙ confeſſio ſindici pōt reuocari. Jtem ꝛ confeſſio aduocati reuocat̃.ī.ꝺ cenſi.oli. vbi de hoc.

rari. Cum igitur negocio nondūꝫ finito neminim noceat erroꝛ ^g fci: mādamus: quatenus ſi de huiuſmodi potuerit erroꝛe docere: ꝓuideas: ut nūllū ſibi ſuper hoc preiudiciū generetur.

De probationibus. ¶ Grego. tancredo regi vinceſtrie.

Ex epiſtole ^a vbis: ꝛ īfra Tua excellētia poſtulauit: ut iꝑatoꝛi ſcriberē quatenꝰ pacta in carthophilatio ^a requireret: que dudū iter iuſtinianū princīpē ꝛ predeceſſoꝛes tuos fuerunt emiſſa: ut ex his colligeret qd ſibi ſeruare deberet. Sꝫ ad hoc faciendū uehemēter obſtitit qꝛ nulli dicēdū ^b eſt ea que cōtra ^c te ſunt: apud te metipſū debes documēta requirere: ī mediūqꝫ ꝓferre. ¶ Alexan.iij.

Sicut cōſuetudo laudabilis: et infra. Sane quoniaꝫ apud nos cōſuetū eſſe didicimꝰ: ut cum aliquis intētionē ſuam fundauerit inſtrumētis aut teſtibꝰ: ei ſacramētū nihilominꝰ deferat̃: quod ſi ſubire noluerit: fides ꝓbationibꝰ nō habet̃. Nos: cū tūc demū ad huiꝰ modi ſit ſuffragiū recurrendū: cū alie ^d legitime probatiōes deeſſe noſcuntur: talem cōſuetudinē ^e reprobamus. ¶ Jtius tertius.

Ex litteris ^f tuis intelleximꝰ te et archidiaconū cōfines habere prebēdas in villis: quas ſinguli ſigulas poſſidetis: ꝛ pretextu terminoꝝ iter uos cōtrouerſiā agitari. eo ꝙ dicas eū antiquos fines egreſſū: partēqꝫ tui fūdi occupaſſe illo in cōtrariū aſſerēte: partē eādē fundi poſſediſſe.xl. annoꝝ ſpatio

a ¶ Ex epiſtole in chartophilacio. Chartophilacium dicitur locus ſeu armarium vbi charte vel inſtra ponunt̃ ꝛ conſeruantur.

b ¶ Dicendū reo.ſ. niſi ſit vſurus eis.ff.de eden.l.i.§.edenda.vel niſi ſint cōia.ī.de fi. inſtru.ꝗ.ꝑpetuus. nā argentarius ꝛ publicus exactoꝛ rōnes ꝯ ſe tenetur edere.ff.de iure fiſ.in fraudē.§.ex his bonis.ꝛ.§.ſequentibꝰ hic.n.reus iꝑatoꝛ erat ꝛ in poſſeſſione obſequioꝝ preſtandoꝝ a rege.ar.ꝯ.xlv.di.qui ſyncera. vbi dicit̃ ꝙ conuincere debemus iudeos ex codicibus ſuis: ꝛ illi noſtri ſunt. qꝛ cōtinēt vetꝰ teſtamētū.

c ¶ Contra te.ſi.C.de teſti.nimis graue.ꝛ.C.de eden.qui accuſare.ꝛ.iii.q.iii.qui itendit.ar.ꝯ.C.de edē.nō eſt nouū.ꝛ.l. iuſtū eſt. Sol.veꝝ eſt illud ꝙ nullus ſua ꝓpria iſtrumenta tenet̃ dare aduerſario: ut ipſe tenet̃ eis: ꝛ ꝑcipue que faciunt ꝯ ipſū. Cōtraria hic ſignata nō ſunt ꝯria leges ille: nō eſt nouum ꝛ iuſtū eſt: loquūt̃ de rationibus cōibus. lex illa de edē. qui accuſare de iſtrumētis ꝓprijs: ut probatur. C.de eden.ea que hmōi.ū.caſū itelligunt alii aliter leges illas: ꝑut ibi conſueuit notari.

d ¶ Sicut conſuetudo. cū alie legitime. C.de iureiuran.ī bone fidei.ff.de iureiurā.admonēdi.ſ.de ꝓcura.ex inſinuatione.ꝛ C.de fide inſtru.l.vlt. habito tamē reſpectu ad qualitatem perſonarum ꝛ quātitate cauſe. C.vnde vi.ſi quādo.ꝛ.ī. de iureiuran.c. vlt.ꝛ.ff.de legit.tuto.legitimos.

e ¶ Cōſuetudinē.ꝛ eſt ar. ꝙ cōſuetudo nō preiudicat ſcripto iuri.ſ. de cōſue.cū venerabilis.ꝛ.c.vlt.ꝛ.xi.di.conſuetudinis. ꝛ hoc ē verum: vbi conſuetudo obuiat rationi: vt hic ꝛ i predictis.c. hec enim conſuetudo ē ꝯ oꝛdinē iudicioꝝ: vel vbi conſuetudo introducta eſt ꝑ erroꝛē.ff.de leg. ꝙ nō ratione. aliter ſi cōſuetudo rationabilis eēt ꝛ preſcripta: bene preiudicaret iuri ſcripto.ut.ſ.de conſue.c.vlt.in fi. vbi de hoc.ꝛ.ff.de leg. de quibus.ꝛ.xi.di.catholica.ꝛ.c.in his.ꝛ

talis conſuetudo precipue reprobat̃: qꝛ ex quo ſemel iuratū eſt de calumnia: a ꝑncipio ſaltē i cā ciuili nō fuit amplius iurandū. C.de iura.calū.autē. hoc ſacramentum.ꝛ in autē.de his qui ingre.ad ap.§.ii.

f ¶ Ex litteris. finiūregundoꝝ licet predia eccleſie ꝓpria nō ſint clericoꝝ: agere tamen poſſunt finiūregundoꝝ: cū habent ius in illis.ſ. vſufructū.ff.fini.regū.l.iiii.§.finiū.

g ¶ Duoꝝ. hoc iudiciū duplex eſt: qꝛ vterque actoꝛ ꝛ vterqꝫ reus hic cenſet̃. vnde vterqꝫ duplex ſacramētū calūnie ꝑſtabit: ſicut reus ꝛ actoꝛ: non tamen iurabit niſi ſemel.ff. famil.herē.inter coheredes.§. qui familie. ille tamē ꝑncipaliter actoꝛ dr̄: qui ꝑmo ad iudiciū ꝓuocauerit.ff. de iudi. in his tribus. ſi non apparet quis ꝑmo ꝓuocauerit: ſorte dirimatur quis actoꝛ dici debeat.ff.de iudi.ſi cū ambo.et ꝓ tanto dicit̃ actoꝛ: qꝛ ꝑmo iurat ꝛ poſtea iurant ſui teſtes: ſic obſeruat̃ i conuentione et recōuentione. Jtē ar. eſt hic: ꝙ vna perſona vicē duaꝝ ſuſtinet.ff. ꝙ cuiuſqꝫ vniuer.itē coꝝ.§.ſi decuriones.xxi.q.i. relatio.de cōſe.di.ii.nec moyſes.ff.ꝺ adop.ſi cōſul.xxx.q.i.ad limina.ff.de ſtipu.ſuo.l.i.§.ſeruus cōis.x.q.iii. vnio. ff.de ac.ꝛ obliga.actōis vbo.§.mixte.ar.ꝯ.xvi.q.i. ꝑſbyteros.ꝛ.C.de aſſeſ.nemo.lxxix.di.ſingula.ꝛ.ff.ꝺ re. iuris ipari.ī.de p̄bē.qꝛ i tantū. et c.de multa.ff.ꝺ pactis.ſi plures.ꝛ.ff.ad trebel.ille a quo.§.tēpeſtiuum.ꝛ.lxxxix.di. ad h. Sol. ꝑma rāſio caſualis ē: ꝛ obtinet cā neceſſitatis ꝛ vtilitatis. ſecꝰ de iure regulari: ut dr̄ i ꝯrius vel refert vtꝝ iuriſdictio ſit gratuita vel ꝯtenti oſa.ſi gratuita: pōt vti vice duoꝝ.ff.ꝺ adop.ſi cōſul.ꝛ.ff. de offi.ꝑſi.l.ii. ſi ꝯtētioſa nō poteſt.iii.q.iiii.c.i.ꝛ.ii.q.i.i primis.

incōcuſſe. tu autē ꝙ per ideꝫ tēpus quiete illaꝫ poſſederis: aſſeueras. quare utrū icūbat petitoꝛi uel poſſeſſoꝛi ꝓbatio queſiuiſti. ad quod ſcire debes: ꝙ iudiciū finiū regundoꝝ tale eſt: ut in eo utraqꝫ ꝑſona vices duoꝝ ^g habeat videlicet actoris ꝛ rei. Unde ^h hincinde teſtes ꝓduci poſſunt ad cognitionē iudicis inſtruendā quibus examinatis iudex quos precellere intellexerit: ad fidem ſibi faciendaꝫ admittat. Quod ſi ambaꝝ partiū teſtes ſunt eque idonei: poſſeſſoꝛis teſtes preferēt̃: cū promptioꝛa ^i ſunt iura ad abſoluendū quā ad condēnandū preterquam in liberali ^k cauſa in qua ſi vtriuſqꝫ ptīs teſtes equales fuerit pro libertate ^l ſnīa proferetur. nam poſſeſſoꝛi ^m ꝓbationē aliquādo dari iuris manifeſti eſt: cū iure cautum ſit: ꝙ qui obiecerit preſcriptioneꝫ longiſſimi tpīs: quam nemo recte obijcit: niſi qui poſſidet: ꝛ eā ꝓbauerit in cā debeat obtinere. ¶ Grego.viij. prepoſitꝰ ſancti cataldi.

Propoſuiſti ^n: ꝙ cā mr̄imonij que iter.o.de cā noua.ꝛ.s. mulierē uertitur: tibi fuit de mādato apoſtolico delegata. cunqꝫ partes eſſent in tua pñtia ꝯſtitute: mulier ꝓpoſuit ſe nec a uiro cognita. nec potuiſſe ^o cognoſci: quod tā ꝓprio iuramēto quā teſtimōio. vij. mulieꝝ ꝓbauit: que ꝑ aſpectū ^o coꝛporis eā eē uirginē aſſeuerāt: uiro ꝑ iuramētū ſuū ꝯtrariū aſſerente ꝛ infra. Uidetur igitur nobis: ꝙ iuramento puelle ^p ꝛ teſtimonijs illarū vij. mulieꝝ fides eſt potius adhibenda.

¶ Clemens.iij.

b ¶ Unde.i.quia vterque eſt actoꝛ. vel vnde.i.quia vterqꝫ affirmat ſe poſſidere et ad ſe pertinere.

i ¶ Promptioꝛa. ſic.ī. de fi. inſtru. inter dilectos. in fi.ff.de ac.et.obli.arrianus.et.ff. de pen.reſpiciendum.ꝛ ar.l. di. ponderet.in fi.ꝛ.xxvi.q.vii.tempoꝛa plenitudinis.arg.contra.ff.de offi.preſi.obſeruandum.in fi.ꝛ.xxviii.di.quia ſūt.lxxxi.di.tantis daniel.ꝛ.l.di.poſtquam. Sol. quod hic dicitur ꝛ in ſimilibus locum habet in dubiis ꝛ obſcuris ſed vbi notum eſt factum ſit condemnatio: niſi ex cā fiat diſpenſatio.

k ¶ Jn liberali.ꝛ in querela inofficioſi teſtamēnti.ff.de inoffi.teſ.ſi pars iudicantium in matrimoniali.xxxiii.q.ii.ſi quis acceperit. vnde verſus. Stat teſtamentum libertas coniugiūqꝫ: Si ſunt equales qui producuntur vtrinqꝫ. ꝛ in dote. Et iſtos quatuoꝛ caſus hēs.ī.de re iudi.c.vlt.

l ¶ Pro libertate.ff.de manumiſ.l.antepenul.ꝛ.ff.de re iudi.inter pares.ꝛ.ff. de re.iuris.libertas.xii.q.ii.cum redemptoꝛ.

m ¶ Poſſeſſoꝛi. reſponſio ad tacitam queſtionem: ſi quereret aliquis quare debet probare archidiaconus: cum ſit in poſſeſſione. ꝛ reſpondeo. quia qui excipit de preſcriptionibus ipſe probare debet.ff.de proba. in exceptionibus.ſi.C.de preſcript.xxx.vel.xl. annoꝛū.male agitur.xvi.queſtione.iiii. volumus.

n ¶ Propoſuiſti. potuiſſe. propter viri frigiditatem.xxxiii.queſtione.i. requiſiuiſti. vel propter maleficium viri.ea.cauſa.ꝛ.e.q.ſi per foꝛtiarias ꝛ.ī.de frigi.ꝛ male.laudabilem.ꝛ.c.vltimo.ꝛ in auten.de nup.§.per occaſionem.coll.iiii.

o ¶ Per aſpectū. quādoqꝫ tñ probatio iſta fallit: qꝛ oculus.ꝛ manꝰ obſtetricū ſepe fallit̃.xxvii.q.i.nec aliqua.ꝛ.ī.de frigi.fraternitatis.ꝛ.ī.c.cam que.

p ¶ Puelle.ar.ꝯ.xxxiii.q.i.ſi quis acceperit. ibi creditur iuramento viri.ꝛ.ī. de deſpon.impub.continebatur.ꝛ in aut̃.de nup.§.per occaſionem.coll.iiii. Sed illa locum habent: cum mulier non ꝓbat contrariū ꝑ aſpectū coꝛpis. h ꝓbatio preferiur iuramento viri: ſit hic dicit i fi.ar.iſti.de gra.cognationū.§. item conſobrini.ꝛ.ar.xxxv.q.v.ad ſedem.iii.q.ix.ad teſtes.

Tertio loco fuit a nob' ita que ſituȝ. Ecce quidā regularis ſigillo capituli quoddā inſtrumētū cuidam amico ſuo ſignauit: in quo facta ei alienatio quarundā rerum eccleſie imobiliū cōtinetur. Quo exhibito in iudicio ꝓcurator uniuerſitatis illud aſſeruit de aſſenſu cōuent° nō fuiſſe confectū ⁊ adulterium uel furtiuū eſſe ſigillū. Cūqȝ fratres ad ꝓhibenduȝ teſtimoniū produxiſſet. iurati dixerūt: ꝙ quotiēs ad hoc iter fratres aliqua erat mentio: conſiliū totius cōuentus ⁊ uox fuit unanimis: ꝙ nolebāt alienationē rerū illaꝝ: ſed res dom° integras cōſeruari uolebant. Sed quoniā cōtra hoc nihil pars aduerſa ꝓbauit: reſpōdem° ſcȝ aſſertionē teſtiū tantūmō iudicādū. Dez.

Iurauit quidaȝ: ut aſſeris: ſe quādā i uxorē legitimā acceptuꝝ: quā cū uellet traducere ꝗdaȝ iuramētis ſm̄ morē exhibitis legitime ꝓbauerūt ipſos in quinto cōſanguinitatis gradu ſibi inuicē attinere. Quia uero requiſiſti a nobiſ quid agendū ſit: cum quidaȝ alius uelit probare contra predictā probationē factā iuramētis canonicis et partibus publicatam: nullo eos ſeſe conſanguinitatis gradu cōtingere. rn̄dem° ꝙ ſtandū eſt ꝓbatiōi priori. Inno. iij. archi. pariſi.

Poſt ceſſionē: et infra. Cū igitur p lr̄as iudicis ordinarij quib° ſtandū eſt: donec probetur contrariū: nobis conſtiterit: ꝙ .u. erat excōicatus: cū ꝓcuratōis officiū aſſūpſit: ipſū tanquā procuratorem nō duxim° admittēdū. De abbati ⁊ conuētui caſſeri.

In pñtia. g. ſācti hadriani diaco. cardi. g. ⁊ .b. fratres uro ſindico conſtituto corā ipſo fecere proponi: ꝙ cum quondā .a. frater ipſoꝝ cōderet teſtamentū .m. filiū ſuū ſibi heredē inſtituit: ⁊ precepit ut ſi abſqȝ liberis decederet: ad eos bona deuoluerēt ipſi°: vñ illa que de bonis ipſi° ueſtrū monaſteriū detinebat: ſibi reſtitui poſtulabant: ⁊ petebat uos ſuper hoc a ſua moleſtatiōe cōpeſci. Uerū ſindic° ipſe propoſuit ex aduerſo ꝙ predictus .m. monaſterio ueſtro obtulit

q Tertio. confectū. ad hāc negatiuā ꝓbādā admittūť fratres indirecte: ꝓut ſequiť in lr̄a. ſic. j. de teſti. ex tenore. ⁊ .C. de ꝯhen. ſtip. optimā. alias negatiua directe nō poſſet probari. de hoc diciť. ō. de elec. bone. j. ⁊ quia hic arguebať de falſo inſtrumentū: edendus dies eſt ⁊ conſul. ar. C. de ꝯhē. ſtipu. optimā. ⁊ .j. de fi. inſtru. inter dilectos.

r Iurati. bene ďr iurati: q2 nulli crediť niſi iurato. j. ď teſti. fraternitatis. ⁊ .c. nup ⁊ .c. tuis. ⁊ .iiii. q. iii. §. iuſiurandi. niſi a ptib° fuerit ei remiſſū: ut i. c. tuis. ⁊ merito in tali caſu admittunť frēs illius mōaſterii quia ea que in capitulo aguntť: per alios probari nō poſſunt: q2 extranei ad capitula nō cōſueuerunt admitti. j. de teſti. veniens. ii. in fi. et C. de repu. cōſenſu. §. ſuper plagis. ⁊ .C. de queſti. interrogari. ff. ad ſyll. ſi quis i grani. §. ſi pupillus. ⁊ §. ſe. ⁊ .l. ii. §. ſi vir.

s Teſtiū. Sic ergo teſtes ꝑferunť inſtrumento. ⁊ merito: q2 potius credendū ē viue voci ꝙ mortue. in auť. de fi. inſtru. §. ſi vero. Itē teſtes preualent iſtrumēto. j. ď fi. iſtru. cū ioannes. §. porro. Sȝ ꝯtra videtur: ꝙ equalem vim hn̄t in exercendis cauſis teſtes ⁊ inſtrumēta ⁊ idicia cū inſtrumentis. C. de fide inſtru. in exercēdis. C. de rei vē. indicia. ⁊ .C. qui poti. in pig. ha. ſcripturas. Itē ꝯ q2 fides inſtrumētoꝝ ꝑualet teſtib°. ff. de proba. celſus. ⁊ .l. cum de i debito. §. vlt. ⁊ .C. ſi minor ſe ma. dixerit: ſi alteri°. i fi. §. i. ⁊ C. arbi. tu. l. vlt. ſuper hͦ pōt dici: ꝙ ſi i modū exceptionis obiiciať falſitas inſtrumento: vel ꝙ ſub conditione debuit fieri vel defectus: vel ꝙ plus contineať ibi ꝙ dictum fuerit: vel conſimile vel etiā falſitas: bene pōt hoc probari p teſtes: ⁊ preualebūt teſtes. j. de teſti. ex tenore. ⁊ .C. de ꝯhen. ſtip. optimā. j. de fi. inſtru. cū ioannes. ar. C. de ꝓba. cū precib°. ⁊ hic. Et illud qd̄ ďr equalē vim habēt i cauſis teſtes ⁊ inſtrumēta: illud veꝝ eſt quādo ab eadē pte inducūť: q2 tā per teſtes ꝙ per inſtrumenta ꝓbat quis ſuā intentionē. Sȝ ſi ex vna pte inducūť teſtes: ⁊ ex alia pte inſtrumēta ꝯ teſtes: tunc conſiderabit iudex naturā negocii ⁊ qualitateȝ. nā quedā ſunt que melius ꝓbanť p teſtes ꝙ per inſtrumenta: quedā econtrario melius per inſtrumēta ꝙ per teſtes: ut arbitraria ⁊ ſnia ⁊ ꝓceſſus aliquis ar. j. e. quoniā contra falſam. Itē conſiderabit iudex vtrum factū ſit antiquū vel ꝓpīnquum. in antiquis. n. magis credendū eſt inſtrumentis: quia memoria hominum labilis eſt. j. ut ec. bene. ut noſtrum. ſ. ſit nouū potius teſtibus creditur. ar. ad hoc de proba. ſi arbiter. ⁊ .l. celſus. ⁊ .j. e. cū cām. q2 teſtes con ſueuerunt fidē ſuā variare ex tēporis diuturnitate. ff. ad carbo. l. iii. §. due. et ff. de dā. infec. qui bona. §. vlt. alias ē lex: ⁊ incipit i cauſe. ⁊ ꝙ dixi ꝯ inſtrumēta teſtes recipiunť: illud intelligendum ē: ꝙ per bonos teſtes ⁊ idoneos ſine ſuſpitione: nec vr̄ ꝙ tunc ſufficiant duo vel tres teſtes: immo plures ad min° quattuor. tabellio. n. equiualet vni teſti ⁊ plus: ⁊ inſtrumentum duob° ad minus ar. j. de fi. inſtru. cū ioannes. q2 duo teſtes ad minus in inſtrumento ſcripti eſſe debent. q2 in ore duoꝝ vel triū ⁊c̄. j. de teſti. i omni. ⁊ .c. lȝ. ⁊ .iiii. q. iii. §. vbi numerus. ⁊ ſic per plures et honeſtiores dȝ fieri talis reprobatio. ar. j. de teſti. in nr̄a. qñqȝ tamē ꝯ iſtrumentū nō admittunť teſtes: ut ꝯ inuentariuȝ publice factum. ut i. l. ꝑdicta. C. ar. tu. l. vlt. ⁊ i alio caſu fallit i cōfeſſione que fit a muliere et iſtro i quo ꝯfiteť ſe recepiſſe pecuniam ꝓ itercellione. C. ad vell. antique.

t Iurauit partibus. ſic pȝ ꝙ publicatis atteſtationibus ſup eodē articulo nō ſunt teſtes vlteri° i cōtrariū admittēdi. nec etiā alii teſtes ad idē ꝓbādū. j. de teſti. fraternitatis. nā āte apturā teſtiū vtraqȝ ps ſuos teſtes dȝ iducere ſup eodē articulo: ſecus ſup alio vel ſup noua pēdēte ex ꝑoꝝ: tunc bene admittunť: ut i dicto. c. fraternitatis. et. j. de fi. iſtru. cū ioannes. Itē ſignatur. ꝯ. j. ď teſti. ſeries. et. c. cū i tua. i fi. et. j. e. cām m̄rimonii. vbi publicatis atteſtatōibus recipiunť teſtes ad reprobādū cōſanguinitatē: et hic nō recipiuntur. Audiui vincen. dicentē: ꝙ illa nō tenebat. dicit. n. ꝙ teſtibus publicatis nunꝙ ſunt ſup eodē articulo ſiue ab eo qui illos induxit ſiue ab alia pte teſteſ vlterius iducendi. Et idē mihi videť. Pōt dici ſuper iſto cōtrario: ꝙ illa decre. ſeries. loquiť i m̄rimonio iā cōtracto. vnde admittunť ibi teſtes i fauorē m̄rimonii ad oſtendum ꝙ nō ſit ibi conſanguinitas. vnde ſtrictius ē ibi agēdum: q2 tollerabilius ibi ē aliquos cōtra ſtatuta hominum ⁊c̄. j. de teſti. lȝ ex quadā. hec decre. loquiť i contrahendo. vnde hic nullum piculū ē ſup ꝓhibitione iſtoꝝ ne coniunganť. vnde ante apturā poꝝ debuit ꝓbari i contrariuȝ. ſed i ſepatione m̄rimonii iā cōtracti pōt eſſe piculum: quare ibi admittuntur etiam poſt ſniam: q2 ſnia contra m̄rimonium lata nō trāſit i rē iudicatam: et reuocať falſitate ꝓbata. j. de re iudi. lator. et. c. conſangui. multo forti° dȝ audiri ante ſniam. Aſſignare potes aliā rōnem ut nō ſit ꝯ illud qd̄ dictū ē: ꝙ teſtibus publicatis: nō ſunt alii idncēdi. i decretali ſeries: iō admittunť teſtes p° publicatōem: q2 āte publicatōnē ignōabat ps illa que petit hoc. ꝙ ꝑſone poſite fuiſſet i ꝓmo gradu: et iō p° publicatōē admittunť: alias non dēberēt admitti. Sȝ certe adhuc non vr̄ rō iſta ſufficiēs: q2 pars illa que accuſabat m̄rimoniū: dixit illos cōſanguineos: ſȝ hoc potuit ſcire altera pars: et ſic ceſſat rō illa. ꝓpter hoc dicunt quidam ꝙ ſpāle ē i cā matrimonii. ad hoc ꝓſtat optimū. ar. j. e. cām m̄rimonii. ſȝ ꝯtrarium illius decre. ſeries ſoluitur ibi. Uel dic ꝙ vn° tantū hic iurare volebat ⁊ ꝓbatio vnius inſufficiēs ē: ⁊ iō nō audiť cōtra pluresſ maxie. ⁊ ſic nō cōtradicit illa decre. ſeries. ⁊ hȝ colligiť apte ex antiqua decre. ſȝ cōpoſitores huiuſmodi cōpilatōis voluerunt hoc mutare qd̄ ď iuramēto vni° dicebatur: q2 illō nullā hȝ dubitationē.

u Poſt ceſſionē. ordinarii. Ex hͦ vr̄: ꝙ lr̄is epi crediť tāꝙ publico inſtro. ⁊ ꝙ ſigillo epi crediť: lȝ nō adſit ſigillum capituli. xix. q. iii. ſtatuim°. ⁊ .xi. q. iii. cure. xviii. di. de cōciliis. j. de fideiuſ. ꝑuenit. ⁊ .j. de. fi. iſtru. c. ii. ⁊ .xx. q. i. viduā. nā ⁊ crediť lr̄is epi ſigillatis ſigillo eccleſie. lxxxiii. di. i noie dn̄i. i fi. ⁊ ſigillū alieni iudicis fidē facit. xcviii. di. c. i. ⁊ .ii. ⁊ alieno ānulo ſignari pōt teſtūm. iſti. de teſti. §. pn̄t. ⁊ .C. de teſti. ſi vn°. ⁊ iſtr̄is regis ſiue ꝑncipis fides adhibeť. j. de fi. iſtru. cū dilect°. Sȝ ꝯ vr̄. q2 viua vox potior ē ꝙ mortua. i auť. de iſtru. cau. §. ſi vō. Sȝ vbo epi nō crediť. vi. q. ii. ſi tātū. ⁊ .c. placuit. ⁊ .j. e. quoniā ꝯ. ꝗ multo min° lr̄is eius. nec papa ei credit: ſi dixit ſe excōicaſſe aliū. j. ď teſti. cū tu. qñqȝ. n. eulogia ex mala fide ſcribūť. ff. ď cuſto. et exhi. re. diu°. nec ſcripture tabellionis crediť: niſi hēat teſtiū ſubſcriptōȝ. i auť. de he. ⁊ fal. §. ſacim°. coll. i. et ō. de ꝑcu. c. i. ⁊ .j. de fi. iſtru. c. ii. ⁊ .i auť. de iſtru. cau. §. ſȝ neqȝ. ⁊ .§. ſi qs igiť. coll. vi. Ho. dicit: ꝙ ſēp ſtať ſigillo epi: q2 vicē hȝ publici iſtrumēti p iura ꝑdicta. Alii dicūt ꝙ nō crediť charte vel iſtrumēto epi: niſi ſit redactū i publicā formā. i auť. ut nulli iudices. §. ſi quis vō. ⁊ .C. de dona. i donationib°. j. de fi. iſtru. iter dilectos. vel ſaltē nō ē credēdū niſi habeat ſubſcriptōȝ teſtiū: ſi nō ſit ibi viſus tabellionū. xvi. q. iii. §. pōt. Dicas ꝙ hodie circa iudicia nō crediť vbo epi ſiue alteri° iudicis ſiue lr̄is ſuis: niſi hēat teſtiū ſubſcriptionē: vel ꝗtenus cōſtat legitimis documētis. j. e. quoniā. ꝯ. ⁊ .j. e. de teſti. cū a nobis. Circa alia vō que i figura iudicii ordinarii nō facit eps: bene crediť lr̄is eius ſm̄ qd̄ dicit hic. ⁊ .xi. q. iii. cure. precipue in ſnia excōicatōis ſtādū ē litteris epi: q2 excōicatōiſ ſnia lata a iudice ſuo ſiue ſit iuſta ſiue iniuſta teneť. xi. q. iii. c. i. ⁊ .ii. ⁊ iō lr̄is cuiuſlibet plati crediť. ⁊ alii teneňť illū vitare. ut i. c. cure. q2 i hoc cōſuliť aie cū ſit medicinalis. ii. q. i. multi. ⁊ .j. de ſen. ex. medicinalis.

x Excōicatus erat. ⁊ ita tēpus ꝓcuratōis facte attendēdū ē: ſic tēpus electionis. ō. de elec. dudū. vbi plura ſunt ar. de tempore inſpiciendo: ⁊ ē arg. ꝙ excōicatus ad impetrādū nō ē admittendus: et ſi impetraret nō valerent lr̄e ſi poſtea ꝓbareť excōicatus. b.

y In pñtia. abſqȝ liberis. ſimilis ſubſtitutio habeť. j. ď teſta. rainucius. et. c. rainaldus. vnde no. ꝙ cū talis cōditio apponiť ſi ſine liberis decedat: volo ut hereditas ꝑueniat ad talē: etiā ſi nāles hēat filios: euaneſcit ſubſtitutio. ff. ad trebel. ex facto. §. ſi qs rogatus. et. ff. de. leg. ii. cum pať. §. volo. l. lucius. §. vlt. Item ſi fili° fuerit natus ⁊ ille premoriať: vr̄ ſine liberis deceſſiſſe. j. de teſta. rainutius. et. ff. ad trebel. ex facto. §. pe. Si aūt dicať: ſi ſine herede deceſſeris: ſubſtituo talē noie heredis: ſoli filii itelligūť. ff. e. ex facto. §. vlt. Itē ſi nō habeat filiū: ſed habeat nepotem ex filio ſubſtitutio

ſe ⁊ ſua. unde uniuerſa que habuerat: erāt ad mōaſteriū deuoluta: quare uniuerſa que ipſi de bōis ei⁹ īuaſerāt reſtitui mōaſterio uro petebat: ⁊ ſup ceteris ſilentium illis imponi. Ad hec āt pars altera replicauit. ꝙ dictus. m. oblatōis ſue tēpore fuerat minor ānis: ⁊ ꝙ uoti facti penitēs quod feruor īfirmitatis fecerat: poſt ꝯualeſcentiaȝ reuocauit ⁊ īfra. Unde cū ſine liberis deceſſiſſet: ex teſtamento pr̄is ad ipſos erat ei⁹ hereditas deuoluta. Uerū ſindic⁹ rn̄dere curauit: ꝙ lȝ dict⁹. m. de mōaſterio fuiſſet egreſſus: eidē poſtmodū ſe ⁊ ſua[a] obtulit hūiliter ⁊ deuote: ⁊ ꝙ nec ꝯtra oblatiōnē ſuā ueniret iuramēto firmauit. Quare cū ꝯſtet: ꝙ idē m. bis mōaſterio uro contulit ſe et ſua: nec ex aduerſo ꝓbet̄: ꝙ utriuſq; oblationis tēpore fuerit minor ānis, ꝓbationē uram hmōi exceptionis ꝓbatio nō elidit: cum ⁊ ſi prie oblationis tēpore fuerit minor an. ſecūde[b] tamē potuit maior extitiſſe. Preterea cū vbū illud minor an. duobus potuerit modis intelligi: cum ⁊ qui minor ē. xiiij. an. et qui. xxv. dici ſoleat minor an. intētioni ure uerbum dubium[c] non nocebat: cum īfra. xxv. an. tenerȝ donatio iuramento firmata[d]. Sed et ſi teneret ꝙ factū fuerat a dicto. m. quia tamen intelligendum nō erat ſine herede decedere: qui mōaſterium ſibi heredē īſtituit[e]: hoc mōaſterio nō nocebat: ⁊ īfra. Dilect⁹ fili⁹. h. ſancti euſtachij cardinalis attēdens ꝙ ſindic⁹ ur intētōnē ſuā plene fūdaſſet: ⁊ ꝙ nihil fuiſſet ex aduerſo ſufficiēter ꝓbatum: cū ⁊ ſi oñſum eēt per teſtes: ꝙ. m. ſue oblationis tēpore fuerit minor ānis: utrū tn̄ prie uel ſecunde oblatōnis tpe minor fuerit: ⁊ quot ānis mīor nō fuiſſet expreſſum: de mandato nr̄o ſn̄iam ꝓtulit: ⁊ predictus. g. ⁊ h. ſilentiū imponens ſup his que a mōaſterio poſtulabāt: eos ad reſtitutōnē illoꝝ que de bōis predicti. m. ꝓpria temeritate īuaſerāt: cōdēnauit. Nos igr̄ ſn̄iā ipſā aucto. apo. cōfirmamus. Idem.

Licet cām que inter eccleſiaȝ rauen̄. itē ⁊ cōe fauentie ſup iuriſdictōne honore ac diſtrictu in uilla ſācti. p. ⁊ caſtro arioli: quod de iure ad ſe ſpectare dicta eccleſia ꝓponebat: ⁊ īfra. Porro atteſtationib⁹ publicatis ſindic⁹ fauētinorū ꝓpoſuit ſe uelle ī pſonas teſtiuȝ ex pte altera ꝓductoꝝ quedā obijcere ac ꝓbare economo eccleſie aſſerēte id fieri non debere: ſup quo interloquendo decreuimus ipſuȝ nullatenus audiendum: cum infra trium menſium ſpaciuȝ in noſtris lr̄is cōprehenſum teſtes hmōi producere nō curauerit: īfra quem terminuȝ pars utraq; teſtes induceꝛ potuit: tam in perſonas teſtiū quā ſup negocio principali. Poſt hoc idē obiecī ī teſtes predictos: ꝙ corrupti falſa dixiſſet. Un̄ qr talis exceptio ñ ſolū an̄ ſȝ ēt p⁹ ſn̄iam pōt opponi[g]: licet nonnulli crederent fauētinoꝝ partē exceptioneȝ hmōi per excogitatam malitiam[h] ad impediendum proceſſum negocij obiciſſe: quia tamen uolumus a iuris tramite decliare: magiſtris. g. ⁊. t. precipim⁹: ut teſtes quos ſup hac exceptiōe ꝓcurator fauētinoꝝ duceret ꝓducēdos infra menſem reciperet ⁊ examinare curarēt de ſingulis circūſtātijs[i] ſubtiliter inquirētes: ex nr̄o indulto altero menſe ꝓcuratori eccleſie ſupradicte: īfra quē ſi uellet ad reprobatōeȝ[k] teſtiū illoꝝ ꝓduceret teſtes corā eis: ⁊ īfra. Quāquā āt ps fauētinorum teſtes multos ꝓduxerit ſup negocio principali: uix tn̄ ex illis ſex remanſerunt concordes: cuȝ alij ſibimet[l] in ſerie ſui teſtimonij contradicāt

euaneſcit. C. de cōdi. inſer. l. i. ⁊. C. de inſti. ⁊ ſubſti. gnāliter. Et hoc ſcias ꝙ qui rogat̄ reſtituere hereditatē alij: nil pōt alienar̄. C. cōia. de leg. l. vlt. niſi ī caſibus qui notāt̄ ī autē. ibi poſita. quartā tamen ꝑ trebell. pōt retinere ſibi: ⁊ ſi filius ſit rogat⁹ etiā falcidiā cuȝ quarta pōt retinere. ī. de teſta. rainuti⁹. ⁊. c. rainaldus. vbi utraq; quarta retinet̄. Si vero rogatuſ ē reſtituere quicqd ſupeſt de hereditate: tunc ad minus quartam reſeruabit ſubſtituto C. ad trebel. aut̄. ſi rogat⁹. Itē lȝ pure qs rogat⁹ ſit alicui reſtituere hereditatē nulla facta mētione de filius: ſi tamē poſtea habuerit filios vel nepotes ſubſtitutio euaneſcit. C. de fideicōmiſ. cū accutiſſimi. C. de inſti. ⁊ ſubſti. gnāliter ff. de cōdi. ⁊ demō. cū auus. io.

a Sua. Iſta duo requirebant̄: qr ſua ſine ſeipſo donare ñ poterat: qr illa reſtituere tenebat̄. et lȝ dn̄s ſit: tamen cōmode inde teſtari ñ pōt. C. cōia de leg. l. vlt. ff. ad trebel. quidā. §. ſi quis filium.

b Secūde. Nō ꝙ preſumit̄ maior: niſi ꝓbet̄ minor. C. de in integrū reſti. mino. ſi minor. ff. de iureiurā. nam poſtea. §. ſi minor. h.

c Dubiū. Sȝ nonne verbū dubiū ī iudicio īterpretandū eſt ꝯ reū. ff. de v. ob. inter ſtipulātē. §. i. ff. de iudi. ſi qs intētione. ff. de re. iuris ī ambiguis. ⁊. ſ. de reſcrip. cū adeo. ſȝ iſtud ē hodie ꝓpter religionē: ꝑ q̄ multa ꝯ rōnē ſtatuta ſt̄. ff. de relig. ⁊ ſump. fu. ſunt pſone. ſicut quādoq; ꝓpter doteȝ. ff. de iure do. in ambiguis. vel iſtud nō fuit verbū actoris ſȝ teſtium. Et ē ar. ꝙ verbum teſtis ambiguuȝ ꝓ reo ſit interpretandum. ut hic: ⁊. ſ. e. ex lr̄is. et. ī. de fide inſtru. inter dilectos. ī fi. Et ē notabile: ꝙ dictum teſtis dubiū ſemꝑ ꝯ eum q ꝓduxit ē īpetrādum. ⁊ ē rō qr qui ꝓbat: clare ⁊ apte dȝ ꝓbare: qd ſi nō faciat: nō ꝓdeſt talis obſcura ꝓbatio. ī. de teſti. cū tu. vnde reus abſoluitur: ut ibi ⁊ hic. Sed quare nō querit̄ ſcōo de etate a teſte: ut certificet̄ iudex ſaltē: ſȝ certe iudex q teſtē ipſū examinauerat: debuit querere ab ipſo: ⁊ ēt poſt apturā teſtium ex officio ſuo pōt querere interpretationē a teſte ſui dicti: cū ipſe debeat interrogare quotienſcunq; neceſſe fuerit. ff. de interro. ac. vbicunq; ⁊ cūcta rimari. xxx. q. v. iudicātē. ⁊. ī. de fide inſtru. cū ioānes. ⁊ ē expreſſū ꝙ teſtis qui cōfuſe dixit teſtimoniū: iteꝝ ſit examinādus. ī. de teſti. cuȝ clamor. ſed ad petitionē partis non debet hoc facere ⁊ hoc propter periculum ſubornationis.

d Firmata. vnde contra proprium iuramentum etiam non debet audiri. C. ſi aduer. ven. l. i. ⁊. C. ſi aduer. dona. l. i. ⁊ in conſti. iperatoris ſacramenta puberum. h.

e Inſtituit. Ingreſſus monaſterium fingit̄ habere heredem cum rogatus eſt reſtituere priuato: vel cum ei priuatus eſt ſubſtitutus: Si autem rogatus eſt reſtituere loco religioſo vel eccleſie vel expēdere ī pias cauſas: nō euaneſcit ſubſtitutio ꝑ igreſſū monaſterij. in aut̄. de ſanctiſ. epiſ. §. ſȝ hic preſenti. coll. ix. vnde ſūptum fuit illud aut̄. C. ad trebell. aut̄. niſi rogati. Si vō ille qui rogatus ē reſtituere hereditatē vel legatū: fiat clericus: exigunt̄ duo. ſ. ut ſubſtitutio euaneſcat: ut ꝑpetuo ēt maneat in eccleſia ⁊ relictum expendat̄ ī pias cās: ut in p̄dicta autē. dicit̄ ꝑ ingreſſuȝ monaſterij: ſubſtitutio euaneſcit: ita ꝙ teneat monachat⁹: alias nō euaneſcit ſubſtitutio. niſi fiat monach⁹ ſed quid ſi tradit ſe ⁊ ſua alicui eccleſie ſeculari: nunqd euaneſcit ſubſtitutio. ar. predicte aut̄. vr̄ ꝙ ſic fauore eccleſie ar. predicte aut̄. nec credo ꝙ euaneſcat: niſi ī caſu p̄dicte aut̄. nec extēdo ad aliū caſum: licet quidā contra. h.

f Licet cām. ſub iſto. ī. fuit lis ꝯt. coraȝ dn̄o papa. ut. ſ. de iura. calū. cū cāȝ. cuius ps hec ē ⁊ cōmiſſa fuit receptio teſtium iudicib⁹ ⁊ teſtib⁹ receptis remiſerunt ad papā depoſitiones eoꝝ. ī. de teſti. cum cām. Nō ꝙ iudex ex officio ſuo pōt p̄figere terminū ꝓductioni teſtiū. ī. de teſti. ī noīe dn̄i. Itē ad exceptiones. ī. de except. paſtoralis. Itē ad accuſationē matrimonij. ī. de clādeſti. deſpon. cuȝ inhibitio. Itē ad accuſāduȝ. ī. de accu. lȝ. ⁊. C. qui accu. nō poſ. ſi ea que. ⁊. ī. de fide iſtru. accepimus. Itē vbi impedit̄ ſtatus alicuius. C. de ingenuis. diffamari. io.

g Opponi. ſic. ſ. de ꝓcura. ī noſtra. ⁊. C. de fal. querelaȝ. Diſtinguit̄ tamen: qr aut queſtio de falſo mota fuit in iudicio: aut non. Si fuerit mota: nūꝙ poſtea pretextu falſi retractat̄ ſn̄ia. C. ſi ex fal. iſtru. l. i. ⁊. ii. in fi. niſi appellatum ſit. tunc. n. pōt opponi ī cauſa appellationis. C. de fi. inſtru. l. vlt. in fi. ⁊ teſtes poſſunt ꝓduci. C. de temp. ap. per hāc in fi. Sȝ ſi nunꝙ fuit queſtio falſi mota: lȝ tunc nō ſit appellatū: nō tamen trāſit in rē iudicatā vſq; ad. xx. ānos. C. de fal. querelā. ⁊. ī. de except. cuȝ venerabilis. Et no. ꝙ ſȝ quoſdā non ſufficit probare teſtes eſſe falſos: niſi probentur corrupti. arg. ff. de re iudi. diuus. que loquitur in eodeȝ caſu cum hac decre. Alij probabilius dicunt: ut io. ⁊. h. ꝙ ſicut ſufficit ꝓbare inſtrumētuȝ eē falſū. C. ſi ex fal. iſtru. l. pe. ⁊ vlt. ſic ⁊ teſtes cum habeāt hincinde parē vim. C. de fide inſtru. ī exercēdis. ⁊ fac ad hoc. ff. de exceptio. qui agnitis. ⁊. C. de tranſac. ſi ex falſis. Sed nunquid ſufficit probare teſtes eſſe corruptos. arg. ꝙ ſic. ii. q. vi. §. diffinitiua. v. venales. ⁊. C. quando prouo. non ē neceſ. venales. ⁊. ī. de teſti. ſicut. Econtra videtur ꝙ non: quia non ſufficit probare corruptioneȝ: niſi ⁊ iudex ſecutus fuerit dicta corruptorum teſtium. ī. de re iudi. cum. i. ⁊. a. C. ſi ex fal. inſtr. falſam. ſimiliter non ſufficit probare falſitatem: niſi probetur iudicem ſecutum fuiſſe illam: ut patet per predicta iura. Item no. ꝙ ſententia que lata ē per falſos teſtes: vel per falſa inſtrumenta bene tenet: ſed retractanda eſt ē. ff. de re iudi. diuus. ⁊ poteſt retractari per in integrum reſtitutionem vſq; ad quadriennium: vel per actionem in factum vſq; ad. xxx. an. vel ſi criminaliter agatur: vſq; ad. xx. an. C. de fal. querelam. ⁊. ī. de excep. cum venerabilis.

h Malitiam. ſi de hoc conſtaret: condemnari deberent ad expenſas. ſ. de dolo ⁊ contu. finem. vbi de hoc.

i Circunſtantijs. ſic. ī. de teſtibus. cum cauſam. ⁊. iii. q. ix. nihilominus. ar. ⁊. iiii. q. iii. teſtes.

k Reprobationem. No. ꝙ poſſuȝ reprobare teſtes aduerſarij mei. ⁊ tres reprobationes poſſunt fieri ⁊ non vltra. ī. de teſtibus. licet dilectus.

l Contradicant. vn̄ non valent. iii. q. ix. nihilominus. ⁊. iiii. q. iii. §. qui falſa. ⁊. ī. de appel. ſolicitudinem. xxiii. queſtione. viii. quod autē. ⁊. C. de lib. cau. cum precum.

BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

⁊ quidam alij ſunt iudicio ſui teſtimonij ſingulares[m]. Ad reprobandū vō quoſdā teſtium eccleſie rauen͞. ⁊ ſi ex p̄te fauētinoꝝ quidam ſunt teſtes īducti: plures tn̄ illoꝝ reprobātur: q2 ſibi inuicē euidētiſſime contradicunt: quidā uero alij pauci nūero quāuis nō reprobent expreſſe[n] uſqꝫ adeo tn̄ male fame ſunt ⁊ leuis opinionis[o]: ꝙ eoꝝ dictis nulla uel modica[p] eſt fides habenda. Idē quoqꝫ teſteſ[q] fauēt. generalit̃ repellūt: q2 nō ꝓbāt illud ad quod ꝓbandū eoꝝ ſindicus ſe aſtrinxit[r]: uidelicꝫ ꝙ corrupti falſa dixiſſēt: quoniaꝫ ⁊ ſi de corruptiōe uideātur aliquid dicere: de falſitate pēitus nihil dicunt: ⁊ infra. Ex premiſſis igr̃ euidēt apparet: ꝙ eccleſia ꝑ teſtes numero plures: quibus potiꝰ lux vitatis aſſiſtit: qui ēt aptiora negocio ⁊ vō ꝓximiora in ſuis teſtimonijs expreſſerunt: ſufficiēter oſtendit: ꝙ a .lx. ānis ⁊ citra cum omni iuriſdictiōe honore atqꝫ diſtrictu loca ſupradicta poſſedit: per quod patet: ꝙ ſi cōe fauent. a .l. an. ⁊ citra: ſicut uidentur teſtes eoꝝ deponer̃: aliqua ſeruitia in locis ꝑceperūt ſupradictis illa ꝓcul dubio ſine iuſto titulo ꝑcipere icęperunt: cum duo inſimul eandē rē ⁊ eodē[s] modo inſolidum poſſider̃ non poſſint: maxime cum ijdem fauētini iuſtum poſſeſſionis titulum[t] nō oſtēdant: ⁊ ex priuilegijs imperatorū ⁊ ro. pōti. eccleſie rauēnaten͞. conceſſis euidētiſſime colligatur: poſſeſſionē ipſiꝰ eccleſie i predictiſ locis iuſtā fuiſſe. Cū ergo ꝯſtet fauētin͞. ab eo tp̄e quo ſe poſſediſſe ꝓbare ꝯtēdūt: minꝰ iuſte ac ſine titulo aliquo in predictis locis temeritate ꝓpria occupaſſe[u]: ⁊ economꝰ eiuſdē eccleſie petierit a ui[x] turbatiua ſeu iq̄etatiua ſuꝑ premiſſis cōe fauēt. ꝓhiberi: nos r̃cognoſcētes i hoc caſu nō ſic locū eē iterdcō uti poſſidetis[y] ut dicer̃ debeamꝰ[a]: uti poſſidetis ita poſſideatis: cū ꝓbationes eccleſie lōge ſint potiores[b] ⁊ iō ſit iterdicto ſupior: cōe fauen.[c] ſibi cōdēnamꝰ ſuꝑ iuriſdictōe ⁊ honor̃ atqꝫ diſtrictu ⁊ alijs ad hoc generaliter ꝑtinētibus in locis predictis: quo ad poſſeſſorium iudicium quo tantūmodo actum eſt perpetuum ſilentium imponentes et prohibētes eidē ut neqꝫ ꝑ ſe neqꝫ per alios ſuꝑ his preſumat rauen

m ¶ Singulares. ſic. ſ. de elec. bone. ⁊ .j. de accuſa. dilectus.

n ¶ Expreſſe. criminibus expreſſe non probatis.

o ¶ Opinionis. quod conſtitit per atteſtationes ex parte archiepiſcopi exhibitas contra illos: ut. ſ. dixi. ⁊ ille etiā qui examinat teſtes: debet ſignificare iudici quāta fides ſit teſtibꝰ adhibēda. ff. de teſti. l. iii. ⁊ .j. de fideiuſſo. ꝯſtitutꝰ.

p ¶ Modica. non tamē ex toto nulla. .j. de ſimo. per tuas. tamen i alio caſu loquitur.

q ¶ Teſtes. qui iducti ſunt ad falſitatem probandā.

r ¶ Se aſtrinxit. Sic videtur ꝙ ſi aliqs ſe aſtringat ad duo ꝓbāda: quoꝝ alterum per ſe ſufficeret: ꝙ tunc nō ſufficit probare vnum: niſi ipleuerit intentionem ſuam ad quā ſe obligauit. C. de rei ven. l. vlt. ar. ſ. de cauſa. poſ. cum eccleſia. ⁊. ff. de execu. tu. qui teſtamento. Ar. contra .j. de appel. ſignificauit. i fi. .j. de preben. cum iam dudum. ⁊ ar. ad hoc ff. de condi. ⁊ de falſa. ⁊ ex eo ꝙ dicit aſtrinxit: videtur expreſſum ꝙ ſufficeret alterum probare: niſi ſpecialiter ſe obligaſſet. quod eſt veruꝫ: ut. ſ. dictuꝫ ē. Pla. fuit i contraria opinione. Sed quomodo poteſt ꝓbare teſtes falſum dixiſſe. Reſpōdeo idirecte. exēplū patet. .j. de teſti. ex tenore. ⁊ .c. ſeries. ⁊ C. de cōtrahen. ſtipu. optimam. vel poteſt probare per alios teſtes: ꝙ corrupti fuerunt precium ide recipiēdo. Sed ponamus ꝙ ꝓbatum a parte fuit alteꝝ iſtorum tantum: nunquid iudex ſententiabit ad dictuꝫ ipſorū qui falſum teſtimonium obtulerunt: nec alij teſtes adſint quorum teſtimonium ſequat̃ iudex: ſatis videtur ꝙ ſic: ex eo ꝙ dicit ⁊ ſibi imputet ꝙ ad vtrunqꝫ ſe obligauit: q2 per hoc voluit fidem adhibere falſis vel corruptis obligādo ſe ad vtrūqꝫ. ſecus crederem ſi alicui obijcerentur plura crimina ut ab eccleſia repellat̃ ſub hac forma: q2 iudex ibi ex officio ſuo poſſet illum repellere: cui probatuꝫ eſſet furtum vel homicidium: licet aliud crimen non probetur: dūtamē vtrūqꝫ per ſe ſufficiat ad priuationem: q2 crimina vndecunqꝫ claruerint puniēda ſunt. xxiiii. q. iii. ecce de hoc dixi. ſ. de reſcrip. ex parte.

s ¶ Eodem modo. bene dicit eodem modo. ff. de acqui. poſ. poſſideri. §. a contrario. nam vnus pōt habere ciuilem: ⁊ alius naturalem poſſeſſionē. ff. de p̄ca. ⁊ habet. §. cum qui ſic. ff. cōmodati. ſi ut certo. §. vlt. Sed cōtra. ff. vti. poſ. l. iii. i p̄n. vbi dicitu: ꝙ vnus iuſtā habet poſſeſſionem ⁊ alius iniuſtam. ⁊. ff. qui ſatiſda. cog. ſciendum. §. ſi fundus. ⁊. ff. de iure do. q̄uis. ⁊. C. ō iure do. i rebus ex quibus colligitur: ꝙ maritus eſt dn̄s reꝝ dotalium: ⁊ vxor ſimilit̃ hoc verbum eodē modo ſoluit contrarietatem.

t ¶ Titulum. Sed quare tenentur iſti oſtendere titulum cum probēt ſe poſſediſſe: ⁊ poſſeſſor non compellitur dicere titulum ſue poſſeſſionis. ii. q. v. §. i. ⁊ vi. q. vlt. actor propter hoc dicunt quidā ꝙ vbi poſſeſſor petit ſe non iquietari: dꝫ ꝓbare titulum. ar. .j. de preſcrip. ſi diligenti. ⁊ .j. de decimis. dudū. ⁊. C. de p̄ſcrip. lon. tempo. diutina. ſed hoc non ē verum ad hoc eniꝫ valet aſſignare titulum: cum agitur iterdicto vti poſſidetis: vt per hoc videat̃ habere potiora iura q2 qui potiora iura habet obtinet i hoc interdicto. cum. n. habeat titulum: patet ꝙ nec vi nec clam nec precario poſſidet. vnde obtinebit. iſti. de iterdic. §. retinende. verūtamen i hoc interdicto non ē neceſſe probare ꝙ quiſ iuſte poſſideat: ſed ſufficit ꝙ nec vi nec clam nec precario ab aduerſario poſſideat. ff. vti poſ. ſi duo. in p̄n. ⁊ l. ii. hoc autem. ꝙ nec vi nec clam nec p̄cario ⁊c̃. ad tempus lit̃ ꝯt̃. referendum eſt. inſti. de iterdic. §. hodie.

u ¶ Occupaſſe. ⁊ iō preſcribere non potuerunt: quia i occupatis ⁊ inuaſis non currit preſcriptio. xciii. di. illud. ⁊. xvi. q. iii. licet. ⁊ .j. de preſcrip. quoniaꝫ.

x ¶ A vi turbatiua. No. ꝙ multiplex ē vis: de quibus dicitur. ſ. quod me. cā. ad audientiam. ⁊ ibi videas. Dicitur tamen vis turbatiua: quādo turbat̃ poſſeſſio: ⁊ in dubium reuocatur quis poſſideat: ⁊ illa ſpectat ad interdictuꝫ vti poſſidetis ⁊ in rebus immobilibus: vel ad interdictum vtrobi in rebus mobilibus tantum.

y ¶ Poſſidetis quandoqꝫ tamen locus ē huic interdicto i caſu vbi vnus poſſidet ⁊ alter iquietat eum i poſſeſſione: non tamen iudex debet ꝓnunciare vti poſſidetis ita poſſideatis: ſed ne inquietet poſſeſſorem. ff. vti poſ. l. i. §. vlt. et C. e. ti. l. vna. Reddit̃. n. h̃ iterdictū iter eū q poſſidet: ⁊ int̃ eū q n̄ poſſidꝫ: ſꝫ iquietat. ff. vti poſ. ſi duo. §. ii. in caſibꝰ vō vicit vterqꝫ. ſ. vbi redditur inter duos poſſidentes: vnum ciuiliter: alterū naturaliter: ut fructuariꝰ: ⁊ ꝓprietariꝰ ⁊ neuter poſſidet ab alio vi vel clam vel precario: ⁊ tunc debet iudex pronūciare vti poſſidetis: ita poſſideatis: non tamen ita confuſe ſub illis verbis vti poſſidetis ⁊c̃. quia ſic daret gladiū vtriqꝫ parti. ſꝫ dꝫ examinare qualitates poſſeſſionū ⁊ probationū: ⁊ diſtinguere eas i ſententia ſua ſic: ꝓbaſti te habere poſſeſſionē ꝓprietatis ciuileꝫ: ⁊ ego pronuncio te ita poſſidere vti poſſides. ⁊ tu ꝓbaſti te eē i poſſeſſiōe vſufructus naturalis: ⁊ ego ꝓnūcio te poſſidere vti vſufructuarium. i. vti poſſides. ⁊ ita poſſideas. argu. inſti. de acti. §. curat̃. Si autem non liqueat ei de qualitatibus poſſeſſionuꝫ non ferat ſententiam. vnde ſi vterqꝫ dicit ſe inſolidum poſſidere naturaliter ⁊ ciuiliter ⁊ vterqꝫ probat ſi ēt vnus probat meliꝰ: iudex proferat pro eo ſententiam. arg. hic. Si vero probationes pares ſint videtur innuere littera iſta ꝙ iudex ita debeat pronunciare vti poſſidetis ita poſſideatiſ: ut dicūt quidam. ſed non videtur hoc habere rationem quia ſic qō impoſſibile eſt probauerunt. ſ. utrūqꝫ inſolidum poſſidere ut hic. ⁊. ff. de p̄car. duo. ff. de acquirē. poſ. poſſideri. §. ecōtrario. ergo cū non ſit maior ratio quare vnus poſſideat magis q̄ alter non conſtat ei quis poſſideat ſuperſedeat itaqꝫ quia de re incerta nō poteſt certa ſententia ferri. xxxiii. di. habuiſſe. ⁊. xi. q. iii. graue. ⁊. ff. ō re iudi. ſi unus ex pluribus. quia non liquet ei de cauſa: ne eius ſententia contineat impoſſibilitatem. per ſententiam enim debet ius declarari. ff. ſi ſeruitus uen. l. ſicuti. §. ſed ſi queritur. ſed per talem ſententiam nulla fit declaratio: ⁊ hoc uerum ē: niſi unus oſtēdat titulum: ſicut hic dicitur: quia ſententiandum eſt pro eo qui habet titulum. Item ſi conſtat quis primum ad iudicium prouocauit: ꝯtra eum debet ſententiari ubi ꝓbationes omnino ſunt pares. ſ. e. ex litteris. ⁊ .j. de fide inſtru. c. inter dilectos. in fine. Ubi nullus oſtendit titulum uel uterqꝫ: ⁊ omnino ſunt equales probationes: nec appareat quis ad iudicium prouocauit: ſorte dirimatur. ff. ō iudi. ſed cum ambo. ff. famil. herē. ſi que. §. i. C. cōia de leg. ſi duobus. i p̄n. ⁊. xxvi. q. ii. ſors. Item no. ꝙ iterdictum uti poſſidetis: poſſidenti datur ⁊ eum tuetur: datur etiam ad excipiendum: alias actio nō datur poſſeſſori. ff. uti poſ. l. i. §. reſtituendum. ⁊. §. iterdictum. Item iterdictum hoc uti poſ. locum habet tantum de poſſeſſione ſoli retinenda. ff. uti poſ. l. i. §. ij. ⁊ iſti. de iterdic. §. retinēde. ⁊. §. ſed i iterdicto. ſed iterdictum utrobi de rebus mobilibus tantum locum habet: ⁊ proponitur pro retinenda poſſeſſione rei mobilis cum poſſidens iquietatur. ff. utrobi. l. una iſti. de iterdic. §. retinende. ⁊. §. ſꝫ iterdicto. ⁊ componitur utrobi ex utrum ⁊ ubi. ⁊ ubi ponitur pro apud. ⁊ utrum pro quem. quaſi dicat apud quem ē res mobilis. Itē licet dictum ſit. ꝙ poſſeſſori ſoli datur hoc interdictum uti poſſidetis: datur etiam pro iuribus incorporalibus et vſufructu. ff. uti poſſi. l. vlti. ff. ſi ſerui. uen. ſicuti. §. ariſto. ff. de ſerui. quotiens via. et hoc lau.

a ¶ Debeamus. Immo debemus dicere: eccleſia rauennas poſſideat ⁊ commune fauen. non inquietet: prout ſequitur. ⁊ uerba edicti pluralia vti poſſidetis ⁊c̃. hoc caſu reſoluuntur in ſingulari. her.

b ¶ Potiores. qui potiora iura habet obtinere debet. C. de edic. di. Adri. tollen. l. vlt. her.

c ¶ Fauentie. Hic concipitur ſententia nomine communis fauentie: ⁊ non procuratoris. vnde ſignatur contra infra de reli. do. conſtitutis. ⁊ infra de capel. mo. dilectus. C. de ſen. ⁊ interlo. l. i. ⁊ ſupra de elec. querelam. dic ut ibi dictum eſt: uel poteſt dici ꝙ eccleſia non multum curat de hac ſolennitate: quia inuenio quod quandoque condemnatur monaſterium et non procurator ipſius ſupra de in integrum reſtitu. ſuſcitata. ⁊ infra de cenſi. ſopite. ⁊ infra de ſepul. i noſtra.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

d Per tuas. nomīatus. bene dicit noīatus ⁊ habitus. nam ſola noīatio nō facit filiū. C. de ꝓbatis. nō epiſtolis. ⁊ C. ō teſta. neqꝫ. ⁊ C. de here. inſti. ſi pater. ⁊ C. de ꝓba. non nudis. ⁊ ar. ī. de preſump. illud.

e Infirmare. ūba iſta ſup̄ta fuerunt ex illa. l. C. ō nō nu. pe. gnālit cū. n. aſſertioni coniugū credaī: ꝙ aliquis nō ſit eoꝝ filiꝰ ī. q. ſi. ſint legit. trāſmiſſe. multo fortꝰ credit eis ꝙ aliquis eoꝝ ſit filꝰ. ī. qui fi. ſint le. ꝑ tuas. ⁊. ff. de ꝓba. etiā. Sꝫ nōne potꝰ p̄ſumēduꝫ ē ꝓ pmo dicto patris: qui pmo negauit illū eē filiū ſuuꝫ: ut pꝫ in integra: ꝙ ꝯſecundo: cū non ſit ueriſimile ꝙ i filium ſuū taꝫ graue quid dixiſſet. arg. ī. de p̄ſūp. lr̄as. ubi nō ſtat ſecundo iuraméto. ꝙ ſi fuiſſet filius illius non potuiſſent uiſcera eiꝰ nō fuiſſe mota ſup eo. ī. ō p̄ſūp. afferte. et. xxii. q. iiii. ea uindicta. ſic ⁊ pmo dicto teſtis credi dꝫ ⁊ nō ſecundo i contrarium ꝓlato. ī. de teſti. cū in tua. arg. Preterea paternus affectus oēm uincit affectū. C. de cura. fu. l. ult. ſed uidetur ꝙ potiꝰ ſecundo dicto matris ſtādū ē ꝙ pmo: q2 potius iuramento ꝙ ſimplici ūbo credit: maxime cū alia p̄ſūptio preceſſit: ꝙ de alio ſit genitus. ſed fauore filiationis potius ſtatur cōi opinioni ⁊ nominationi utriuſqꝫ parentis.

natem eccleſiā aut habitatores predictorum locoꝝ aliquatenus moleſtare. Idem.

Per tuas nobis lr̄as itimaſti: ꝙ cum. t. tibertinꝰ ciuis quādam per ſeptennium habuerit concubinam: nec ꝓlem ſuſceperit interim ex eadem: ac ipſa poſtmodum diuertens ab eo: ad ipſuꝫ non poſt multū tēpus rediiſſet: filium queꝫ reuerſa in domum ipſius peperit: ex eo ſe aſſeruit ſuſcepiſſe: ⁊ infra. Quia uero mulier illa de dicto. t. ſuſcepiſſe. r. de quo agitur primitꝰ conſtanter aſſeruit: ⁊ idē. t. prefate mulieris precipue deuictus inſtantia ipſum ſuū filium publice recognouit: ⁊ filius eiꝰ noīatus coiter fuit ⁊ hītus ab ambobus eiuſdem mulieris poſtmodum iuramento i ꝯtrariū p̄ſtito non ē ſtanduꝫ cū nimis idignum ſit iuxta legitimas ſanctiones: ut quod ſua quiſqꝫ uoce dilucide ꝓteſtatus ē: in eundeꝫ caſū ꝓprio ualeat teſtimonio infirmare. Unde apparet ꝑ ꝯſequens ꝙ predictꝰ. r. ſophiam nepteꝫ memorati. t. cuiꝰ p̄ria facie p̄ſumit conſobrinꝰ: nō pōt habere aliquatenꝰ in uxorē. Idem in concilio generali.

Quoniam contra falſam aſſertionem iniqui iudicis innocens litigator qñqꝫ nō pōt uerā negatione ꝓbare: cū negātis factum per reꝫ naturam nulla ſit directa ꝓbatio: ne falſitas ūitati preiudicet aut iniquitas p̄ualeat equitati: ſtatuimus: ut tam i ordinario iudicio quā extraordinario iudex ſemper adhibeat aut publicā ſi pōt habere perſonā: aut duos uiros idoneos qui fideliter uniuerſa iudicii acta cōſcribāt: uidelicet citatiōes dilationes recuſatiōes exceptiones petitiōes reſpōſiōes ⁊ interrogatiōes ꝯfeſſiōes teſtiū depoſitiōes inſtrumētoꝝ ꝓductiōes iterlocutiones appellatiōes recuſationes uel renunciatiōes concluſiones ⁊ cetera: que occurrerint competenti ordine conſcribenda: loca deſi

f Cōſobrinus. ſic pꝫ: ꝙ cōſanguinitas p̄ſumptiue ꝓbata diſſoluit matrimoniū. Itē ꝓpt ꝯnexitatē cāe ſñia lata ꝓ uno p̄iudicat aliis. iii. q. vi. h quippe. ⁊. ī. de accu. ad petitionē. ⁊. lxxxi. di. tantis. b.

g Quonia ō falſā. ꝓbatio. directa iō dr̄: q2 idirecte hn̄ ꝓbaī negatiua. ī. ō teſti. ex tenore. De hac tn̄ mā plene dictū ē. ſ. de elec. bone. ⁊ que ibi dicta ſunt hic poſſūt notari: ⁊ iō hic nō dicimꝰ.

h Extraordinario. i. delegato. iii. q. iii. §. ſpaciū. ⁊. ei āt ⁊ etiā extraordinariū uocat: qui nō ꝓcedit i figura iudicii: ſꝫ iudex ꝓcedit ex officio ſuo i modū iquiſitōis uel denūciatōis. ī. de accuſa. inquiſitiōis. ⁊ c. ſup his. ⁊. c. qliter ⁊ qñ. ⁊. c. olim. q2 extunc oia cōſcribēda ſunt.

i Uiros. ſic ḡ uideī ꝙ tabellio equaleat duobꝰ: exquo loco tabellionis adhibēt duo idonei. alibi uō ꝙ equaleat tribꝰ. xvi. q. iii. i. §. pōt ū. is aūt. Et ſic uō ꝙ plus credaī ſcripture tabellionis: ꝙ ſcripture epī uel alteriꝰ iudicis: q2 ſcripture iudicis nō credit: niſi habeat teſtiū ſubſcriptionē. ī. de teſti. cū a nob. ⁊ hoc iō ē q2 cū tabellio iuratꝰ eſt: credēdū ē inſtrumēto ſuo. ī. de p̄ſcrip. ad audientiā. ⁊. ī. de preſup. illud i fi. Sic ēt ꝯſuetudo regionis hꝫ: ꝙ credaī inſtrō p̄ncipis. ī. de fide iſtru. cum dilectus. ⁊ lꝫ circa iudicia credaī ſcripture tabellionis: tn̄ circa ꝯtus nō credit ei: niſi habeat teſtiū ſubſcriptionē. i aut. de here. ⁊ fal. §. ſancimꝰ col. i. exquo. n. ſcriptura inueniī i actis publicis. lꝫ ñ habeat teſtiū ſubſcriptionē credit ei. ar. xxx. q. i. §. i. ⁊ C. de fide inſtru. i aut. ad h. ⁊ i aut. de his q igre. ad ap. §. illud ēt. ⁊ h idē colligiī ex hac lra: ꝙ uō ſufficere tabellio: uel ſi tabellio haberi nō pōt: duo idonei uiri ualent. nec hic dicit ꝙ in p̄ſentia teſtium illud fiat: ſed tutius eſt ut adhibeanī ſi adhiberi poſſunt.

k Citatōes. ut pꝫ h appeat: ꝙ ꝑpetuata ſit iuriſdictio: ſ h negareī uel reuocareī i dubiū: ut. ſ. de offi. dele. gratū. ⁊. c. lꝫ. ⁊ ſic reus p cōuētionē ſolā nō poſſet poſtea declinare forū trāſferendo ſe ad aliuꝫ locū. ſ. de fo. ꝯpe. ꝓpoſuiſti. ⁊. ff. de iudi. ſi qs poſtea. Sed uideī ꝙ ō hoc credēdū eſſet iudici: cū nuncio credaī. ī. ō ap. cū parati. ⁊. ff. de re. eo. q ſub tu. ⁊ cur. magis. §. illud. ⁊. lxv. di. ſi forte. ifi. Sed forte hodie nō credit ſoli nuncio: niſi eſſet publicus nūciꝰ ⁊ iuratus. Et talibꝰ nunciis credit in foro ciuili ſm cōſuetudinē lōbardoꝝ. iure iſto uō ꝙ non ſit ei credendū: niſi cōſtet alias legitime.

l Dilatōes. que continere debent quātum ſpacium contineat unaqueqꝫ dī ab cōſideratis circunſtantiis uiaꝝ ⁊ temporꝝ. ar. ī. ō ap. cū ſit romana. ff. de iudi. nonnunq. nec pma dilatio dꝫ peremptoria eſſe: niſi fieret hoc ex cauſa. ſ. ō dila. dilecti. ⁊ ut ſciatur quādo: q2 poſſet puniri ut ꝯtumax: quia excōicari: uel ēt i poſſeſſionē mitti nō dꝫ: niſi poſt trinā citationē: uel unam peremptoriaꝫ. xxiiii. q. iii. de illicita. ⁊. ī. de ſen. ex. ſacro. ⁊. ff. de re iudi. cōtumacia. tn̄ ſi ad pmā nō ueniat citationē: ꝯdēnabiī alteri pti i expenſis i ſecūda citatione cū uenerit. C. de iudi. ſancimꝰ. ⁊. ſ. de ꝑcu. querelā. ubi de hoc.

m Recuſationes. ⁊ ſic pꝫ ꝙ iudicis recuſatio redigēda ē in ſcriptis. arg. ī. de ap. ſecūdo requiris. ⁊. c. cū ſpāli. ⁊ recuſatione iudicis ꝓpoſita non debet poſtea ſup p̄ncipali procedere: donec de ipſa ꝯſtiterit. ⁊ ſi iudex nō admittat iuſtā recuſationē caſſabiī quicqd poſtea fecerit: ſi appellatū fuerit ō h. ſ. de offi. dele. ſup queſtionū i fi. quid iuris ſit de recuſatione: dicit. ſ. de offi. dele. ſuſpitionis. ⁊. ī. de ap. cum ſpāli.

n Exceptiōes. Exceptio. n. dāda ē i ſcriptis ⁊ redigēda i actis. ⁊ hic ꝓprie appellat exceptōes que ꝓponiī ꝯ aduerſariū uel ꝯ reſcriptū q2 ſpālit p̄miſit de recuſatōe iudicis ꝓpoſita exceptōe probabili: iudex nō dꝫ ꝓcedē i qōe p̄ncipali: donec ō ipſo cōſtiterit. ſ. ō offi. dele. prudētiā. §. ſexta. nec ſimul de exceptōe ⁊ p̄ncipali qōne cognoſcendū ē: q2 ordo iuris puerteret. ſ. de iudi. exhibita. ⁊ ex ordine iſtoꝝ ūborū notaī qliter exceptiōes ꝓponāt. Recuſatō. n. iudicis naturalit precedit: ⁊ iō pmo ꝓponenda ē ⁊ expedienda. ⁊ ſi illa nō ꝓbetur: ꝓponantur exceptiōes poſtea: ⁊ ille corā delegato ꝓbari debēt ⁊ p ipꝫ examinari. ſ. ō reſcrip. ſuper lr̄is. ⁊. ſ. de fo. ꝯpe ex pte. b. Si uō iudex ſtatuat terminū ad oēs exceptiōes dilatorias ꝓponendas: ⁊ qō facē pōt ⁊ dꝫ. ī. de exceptio. paſtoralis. ꝓponere debes oēs tā cōtra iudicē ꝙ cōtra alios: eis ꝓpoſitis ꝓcedetur ſtatim pmo loco ſup iudicis recuſatione: pendētibus aliis quouſqꝫ expedita ſit queſtio recuſatōis: cū illa ſit preiudicialis: q2 ea probata alie poſtea locum nō habent.

o Petitiones. iō petitio ſiue libellus dari debet in ſcriptis: q2 ſm formā petitionis formari debet ſñia. ī. de ſimo. licet heli. ⁊ ſi inepta fuerit ſuccumbit. ſ. de iudi. examinata: ⁊ ut ſciat reus an uelit cedere uel cōtēdere deliberatione habita. iii. q. iii. offeraī. ar. ſ. de dilatis. pterea. Itē niſi certa ſit petitio: nō citabit iudex reū: ut. v. q. ii. ſi p̄mates. ⁊. iii. q. ix. iudicas. ⁊ ſic eſt optimū. ar. ꝙ oblatio libelli ſit de ſubſtantia iudicii. ar. op. ſ. de libel. obla. c. i. ubi de hoc.

p Reſponſiones. que debent fieri ad petitionem actoris: ut apparet lit. conteſt. que fit tantū per petitionē ⁊ directam reſponſionem ad eam. ſ. de lit. cōteſ. c. i. ⁊. ſ. de elec. dudūm. ii. qua omiſſa licet poſitiōes facte fuiſſent ⁊ reſpōſiones: non tamen ualebit iudicium: ut ibi.

q Interrogationes. i. poſitiones: quia actor ponere debet id ſuper quo intēdit habere confeſſionem rei: ⁊ ſic ponit talis ſindicꝰ hoc: dum tamē facit ad iſtructionem cauſe. ⁊ reus debet reſpondere credo uel non credo ſi iuratum ē calūnia. ſi iuratū ē ſolūmodo de ueritate dicenda: dꝫ ſimplicit reſpondere ſic uel nō concedo: uel nego. ⁊ per poſitiones has ⁊ reſponſiones non fit litis cōteſ. ut dictum ē. ⁊ ſic differentia ē inter reſponſionem que fit per litis cōteſ. et que fit poſtea ꝑ petitionem actoris: ut hic patet: uel ponit ꝓpe iterrogationes que fiunt a iudice ex officio. q2 quoties equitas ipſū mouet: poteſt interrogare ptes. ff. de interro. ac. ubicunqꝫ. ⁊. xxx. q. ult. iudicantē. ⁊ etiaꝫ poſtꝙ concluſū ē in cā. ī. de fi. iſtru. cum io. ⁊ etiā ps poteſt iterrogare: ⁊ ualet reſpōſio. ſ. de do. ⁊ contu. put. ff. ō iterro. ac. ſi ſine. §. i. aduocatus poteſt iterrogare. ff. de adul. ſi poſtulauerit. §. queſtioni.

r Confeſſiones. Et taciturnitas etiā ſcribi dꝫ: puta iterrogatꝰ noluit reſpōdere: talis taciturnitas ꝓ ꝯfeſſione habeī. ff. de iterro. ac. ō etate. §. nihil itereſt. ⁊ ar. lxx. di. ⁊ ſi forte. ⁊. lx. di. ſi huius. ⁊ hmōi cōfeſſiones facte ad petitōeꝫ actoris uel iudicis ⁊ ēt ptis poſſūt reuocari que fiunt poſt lit cōteſ. ſi qs ꝓbauerit ſe erraſſe. ſ. de cōfeſ. c. ult. ubi de hoc.

s Productōes iſtroꝝ. ut ſciatur utrū exhibitū ſit tpe ꝯpetenti. nā poſtꝙ cōcluſum fuerit i cā: ꝓduci non poterit. ī. de fi. iſtru. cū dilectus.

t Interlocutōes: lꝫ ſit ſcribenda ſñia iterlocutoria: non tamen dr̄ ꝙ proferenda ſit i ſcriptis: ſufficit ꝙ ſcripta ſit i actis. Aliud conſueuit dici de ſñia diffinitiua que niſi ſit lata i ſcriptis: nec nomen ſñie habere meretur. ii. q. i. in p̄mis. ū. ſed ⁊ ō perſonis. An tranſeat interlocutoria i rem iudicatam: dicitur ī. de ap. cum ceſſante.

u Appellationes. ut ſciatur an infra. x. dies ſit appellatum: q2 poſtea nō ualeret appellatio. ii. q. vi. anterior. §. biduum.

x Renunciationes: poſtꝙ renunciatum eſt concluſum eſt in cauſa: nulla admittitur exceptio uel allegatio uel inſtrumentum. C. de compen. l. ult. argu. ad hoc. ī. de teſti. c. de teſtibus. ⁊. ī. de fi. inſtru. cum dilectꝰ. ⁊. ſ. de cauſa poſ. paſtoralis. niſi euidens rō moueat iudicem. ut i decre. paſtoralis.

y Tempora. i quo loco facta ſint ⁊ quo die ⁊ meſe: ⁊ quo ano dni oia iſta debeant ſcribi i oibus ſupradictis. ⁊ hmoi inſtra ſiue pceſſus coia ſunt. ⁊ vtriq3 pti cu die ⁊ coſule itegraliter ſunt ededa: ut. j. di. alioquin ſi no edanr ea que coia ſut: licite appellar. j. de fi. inſtru. g. ppetuus. ⁊. C. ut lite pe. l. i. C. d ede. is apud que. ⁊ reſcriptu pape integru dz edi. ar. s. de dila. preterea. ⁊. s. de reſcrip. ea te. ⁊. c. coſtitutus. ⁊. j. de fi. iſtru. ex lris. Jde e in oibus coibus inſtris: ſec⁹ in pprijs puilegijs. j. de fi. iſtru. contingit. ff. d ededo. l. i. §. editiones. niſi aduerſarius illud vellet pbare falſu. j. d fide iſtru. inter dilectos. C. de cotrahe. ⁊ comitte. ſtipu. optimam.

3 Negligetia. ſi culpa vel negligentia iudicis pars aliqua danum icurrat: iudex totum reſarciet. j. d ſen. ex. ſacro. C. de teſti. ſiqn. in fi. C. de iudi. ſancim⁹. i fi. ⁊ iudex q negligit iuſtitia facere: lite fac ſua. xxiii. q. ii. ſi dns. Jde etſi per iniuria iudicis facta e. j. d ep. ⁊ ven. c. vlt. ⁊. C. de euic. empto: fundi.

⁊ Preſumar. Sed nunquid correcta ſunt iura que dicunt q ſemp preſumit p his que a iudice facta ſunt. s. d elec. bone. ⁊. s. d renunc. i prīcia. ⁊. s. e. poſt ceſſione. ⁊. j. d re iudi. ſicut. ⁊. iſti. de fideiuſ. §. vlt. ⁊ ii. q. vi. hoc et placuit arg. Dixit io. ſup hoc q ſemper credit ſnie iudicis: vbi oſtat d pceſſu cauſe. ſz vbi reuocar in dubium de pceſſu iudicis no e preſumedu p iuſſo ordine: niſi probet p acta: na ⁊ victores no alit potient ſentetijs: niſi eas oſtderint recte latas. in aut. de his qui igre. ad ap. §. ſi illud. ſi acta ſut pdita: probet pditio ⁊ ſufficit: uel etiaz pceſſus pbetur p teſtes. ar. j. de pui. cum oli. ⁊. j. de teſti. albericus. ⁊. j. de re iudi. ſicut ⁊. C. de teſta. publicati. tame ſi eps denunciet alique excoicatum: ſtadum e ſnie ſue: lz no adſit ſubſcriptio teſtiu. xi. q. iii. cure. ⁊. s. e. poſt ceſſione. vbi de hoc. Si tamen dicat ſe iordinate vel iniuſte excoicatum: iudex aut et aduerſarius dz oſtede q debito mo excoicatus e. j. de ſen. exc. ſacro. i pn. Sed pone q pſone ille que debet acta coſcribere appareat ſubſcripſiſſe oibus actis: nungd preſumit i tatum p eis: ut in 9triu pbari no poſſit: dico q admittit pbatio i cotrariu. s. e. poſt ceſſione. ⁊. j. de teſti. cu a nobis: q2 etia 9 inſtrumetum quatuncuq3 publicum ſit recipiunt teſtes. C. de pbatis. cu precib⁹. ⁊. j. de fi. inſtru. cu io. na ⁊ ptes pnt 9dicere actis. C. de rela. l. i. ⁊. ii. q. vi. §. biduu. v. verendu eſt ⁊c. ⁊ bene 9dici poſſunt. q2 qnq3 9pertum e eulogia ex mala fide ſcribi. ut. ff. de cuſto. ⁊ exhibi. re. l. diuus. ar. j. de accu. cu dilectus. ⁊ h vex e: dumo per plures ⁊ meliores pbet cotrariu. de h dictum eſt. s. e. Tertio ex ordine vbox iſtius decre. debes colligere qliter iudex debeat pcedere in negocio alicuius cauſe a pncipio vſq3 ad fine: q2 pmo loco dz citare: ⁊ ita per ordine ut lra dicit pcede dz. Jnno. iiii. dicit q ſi ſnia lata e vtraq3 pte pnte vel pcuratoribus partium a q non e appellatu ⁊ ſnia in ſcriptis appareat: i tantu pſumit pro ipſa: q ſi aliqua partium vellet ea impugnare rone pceſſus no dz audiri: q2 preſumendum eſt q oia ſint legitime acta: ex quo tpe ſnie nihil dixit nec appellauit: tamen credo ſi ſnia der q taciturnitas partiu no poſſit facere ſniam aliquaz que nulla eſt ut ſi lis conteſ. non ſit: aut ſi die feriata eſſet lis conteſ. b.

9 Ad noſtra. quoquo mo. i. per viles ⁊ criminoſos ⁊ ſibi ſimiles: qd eſſe non dz: imo debent eſſe bone fame ⁊ opinionis. j. de pur. ca. 9ſtitut⁹.

a Omni iuri. ⁊ vere: q2 accuſatoribus ⁊ teſtib⁹ ⁊ 9parentib⁹ audienda eſt accuſatio: ut. j. de accuſa. lz. ⁊. c. venies. ⁊ quaſi per totu. g 9triu erat iuri: q purgatio admittebar ſuper his que legitime pbari poterant 9 illos: que tunc demum admitti dz cu aliqs ifamatus e: ⁊ nullus appet accuſator. j. de ſimo. d h ⁊. j. d pur. cano. nos inter alia. ⁊. c. ex tuax. ⁊. c. cu dilectus. ⁊. xv. q. v. c. i. ⁊. ii. q. v. oib⁹. ⁊. j. de accuſa. accedens. ⁊ q2 lex illa e 9tria oi iuri: eſt q citius extirpada. viii. di. mala conſuetudo. Lex at dz eſſe honeſta. iiii. di. erit aute. Jtem cotraria erat iuri: q2 negatis factu nulla e directa pbatio. s. c. px. ⁊. s. de elec. bone. ⁊. C. de pbatis. actor. ⁊. vi. q. vlt. c. actor. de hac negatiua dictum eſt. s. de elec. bone.

b Affirmatiua. illa. n. pmo pbari dz: q2 ei qui dicit icumbit pbatio. ff. de pbatis. l. i. tamen ſi poſtea pbato crimine vellet reus pbare negatiuam indirecte: audiretur. j. de teſti. ex tenore. ſed contra probationem teſtium no admittitur purgatio. ut hic patet.

gnando tepora ⁊ pſonas: ⁊ oia ſic conſcripta partib⁹ tribuatur: ita q originalia penes ſcriptores remaneant: ut ſi ſup pceſſu iudicis fuerit ſuborta contentio p hoc poſſit ueritas declarari: quaten⁹ hoc adhibito moderamine: ſic honeſtis ⁊ diſcretis deferatur iudicibus. q p improuidos ⁊ iniquos innocentiu iuſticia no ledar. Judex at qui 9ſtitutione ipſa neglexerit obſuare: ſi pter ei⁹ negligetia quid difficultatis emerſerit: per ſuperiore iudicez animaduerſione debita caſtigetur: nec p ipſius preſumatur pceſſu: niſi quatenus in caſu legitimis documetis 9ſtiterit.

Ho. iij. archiepiſcopo luden. ⁊ eius ſuffraganeis.

Ad noſtraz noueritis audientia perueniſſe: q ſacerdotes ⁊ clerici dacie legi regni: per quaz negatiua pbar: temere innitentes a criminibus que pbari teſtibus fidedignis poſſunt legitime contra eos reputantur iſontes: ſi ſe ſuper his purgar ualeat quoquo modo ⁊ infra. Uolentes igitur ut hec peſtis cotraria omni iuri penitus extirpetur a clero: mandamus quatenus in huiuſmodi pbatione negatiue: dum tamen poſſit affirmatiua ex aduerſo pbari neminem audiatis.

Jde aur. ⁊ lameten. epis.

c Cum cauſam. antiquos. No ergo q ſcriptura atiquox librorum facit fide. j. de preſcrip. ad audientia. Jte creditur iſtrumento pducto ex archiuo publico etia ſi ſubſcriptionem non hear xxx. q. i. pueni. ⁊ in aut. de his qui ingre. ad ap. §. illud. ⁊. C. de fide inſtru. aut. ad h. ⁊. s. d in inte. reſti. tutor litteras. ⁊. ff. d proba. celſus. ⁊. C. arg. tutele. l. ulti. ⁊. C. qui po. i pig. ha. ſcripturas. Jte ſi reperiar ſcriptura in aliqua coluna uel lapide ei ſtar. xxxiii. q. ii. ſane. Jte ſcripture que oli fiebant i albo pretoris fides adhibear. ff. d uniſ dic. om. iudi. ſi quis id. ⁊. ff. de albo ſcri. l. i. ⁊. ii.

Cum cāz que iter colubrien. ⁊ egitan. epos ſup ſuax limitatione dioc. vtitur: uobis duxim⁹ 9mittēda: mādamus quaten⁹ ſm diuiſione que per libros atiquos uel alio modo meli⁹ pbatur: nec non ⁊ teſtes fama ⁊ quecunq3 alia adminicula in negocio pcedatis.

Jdem epo ⁊ archi. ſenon.

Cauſam mrimonij que inter u. iuuene ⁊. g. puella ſenon. que ſe uirginem ⁊ monacham profitetur: noſcitur agitari: ⁊ infra. madamus quatenus eandem puellaz ponatis interim i illo monaſterio quod intrauit: ut ſibi ſecure ualeat commorari: donec iudiciali ſentetia quid agi debeat: decernatur: recepturi poſtmodum non ſolum pbationes uiri quas inducere uoluerit contra mulieres illas que ad inueſtigaduz ſigna uirginitatis ex parte puelle fuerint itroducte: uerum et pbatioes alias hoc negocium cotingetes quas pars utralibet duxerit pducedas. Et quia ut dicit canon: ſepe manus fallitur et oculus obſtetricu uolum⁹ ⁊ madamus: ut adhuc honeſtas matroas puidas ac prudetes deputar curetis ad iquiredum: utrum dicta puella vginitatis priuilegio ſit munita.

Grego. ix. preposito ſancte m. magburgen. ⁊ decano miſin.

d Teſtes. p teſtes enim antiquos vtriuſq3 parrochie probar hmoi diuiſio. xvi. q. i. plures. ⁊ ruſticis ſenibus pcipue in antiqs creditur. ff. d le. iii. ſi cho r⁹. ⁊ fama i talib⁹ pcipue ualet: quoz memoria no her. ff. de pba. ſi arbiter. ff. de aqua plu. ar. i ſumma. §. ite labeo. per ſe tame niſi alia adminicula non adſint no pbar. iiii. q. iii. ite i criminali. §. ſepe fit. ⁊. ff. d teſti. l. iii. §. que argumeta. et. j. de preſump. illud. xxxv. queſtione. vi. ſi duo.

e Adminicula. adminicula ergo et ſi per ſe non probant tamen adiuuant. j. de ſimo. per tuas. et. j. de ſuc. ab inteſ. cum dilectus. et. j. d teſti. pterea. et. j. d pſup. lris. et. c. iii. et ſic e ar. q q no pſut ſingula multa iuuat. C. de teſta. ſacim⁹. et. ff. ex q. ca. ma. necnō §. ſi quis ſepi⁹. et indicia etia pbant. C. de rei ven. indicia.

f Cauſa matrimonii. ponatis. Sed qre no reſtituit mulier viro ſuo: ſi habuit poſſeſſione illius. s. de reſti. ſpo. ex conqueſtione. et. c. ex traſmiſſa. et. c. litteras. et. j. de rapto cam que. hoc id fuit: q2 illa dicebat ſe virgine ee: et ſuper hoc iduxit mulieres ad pbanda virginitate: qd ſi vex eſſet tenebat monachatus: vnde n debuit ſibi reſtitui: ne ab eo corumperet. ar. j. de ſpon. cum locum. et eſt caſus iſte qui impedit reſtitutionem. vnde ponenda e i code monaſterio: quouſq3 plene conſtet de cauſa: ne poſſet pati aliqua violetia: q2 iudex hoc puidere debet. xxxiii. q. ii. ſiue de coniugii federe. et. iii. queſtione. ix. hortamur. ff. de re. dub. vbi. et. s. de reſti. ſpo. ex traſmiſſa. e. c. litteras. et. j. de ap. ex parte.

g Mulieres. vir volebat reprobare mulieres illas que illa inſpexerant: q erat male fame et crimnoſe: cu ille dbeat ee puide et honeſte ac perite i facto illo. j. de frigi. et male. fraternitatis. et d ven. inſpi. l. i. hec. n. pbatio 9feſſioni viri pfert. s. e. pooſuiſti. alias. n. ſtatur cofeſſioni viri dicentis ſe cognouiſſe vxore. j. de deſpon. ipu. 9tinebatur. et. xxxiii. q. i. ſi quis acceperit. qnq3 tamen oculus obſtetricuz fallitur: ut hic dicit. et. xxii. q. i. nec aliqua.

h Pars. No. q oia que 9tingunt cam et per quem poſſit melius iſtrui ſunt inquireda. ſic. s. de iudi. exhibita. et. s. de elec. ſcriptu. et s. c. pxi. et no. hic ar. q in ca matrimonij aptis atteſtationibus adhuc alii teſtes ſunt iducendi. q2 inducte hic fuerunt mulieres: et adhuc alie inducunr: ut ſequir. ad idem inducunr. j. de ſpon. ſicut. et. j. de 9ſang. et affi. ex litteris. et. j. de teſti. series. quia ſnia 9tra matrimonium lata non tranſit in rem iudicata. j. de re iudi. lator. et. c. 9ſanguinei. arg. 9tra. s. e. iurauit.

i Priuilegio. puilegium virginitatis maximum eſt: quia replet paradiſum. xxxii. q. i. nuptie. que ſola eſt potens deo animas hominu preſentare. in aute. de lenonibus. §. ſancimus. coll. iii. et eſt illa principium aliax virtutum. in aute. quomo oportet epiſcopos et alios prelatos et religioſos ad ordinem religionis adduci. §. neq3. aute.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ſacris.et virgo ſola que ad legem promotionis reputat̃ et inter vir
gines corrupta inuita etiã conſecrari nõ põt.xxxii.q.v.ꝺ pudicitia.
⁊ ſole virgines aureolã habebũt.xxxii.q.v.ſi paulus. pauci tamen
habebunt hoc ꝑuilegium.ut dicit grego.l.di.q₂ tua.

k Cum bone.iudices. Originalia acta ſemꝑ apud iudicem ſiue ſcriptorez re
manere debẽt.ſ.e.
quoniam.⁊ ſi cã ad
alios iudices mana
uerit:poſtea illiſ tra
dere tenet̃:ut hic di
cit.⁊.j.ti.ꝑri.cauſã
que.⁊ ſic pꝫ ꝙ atte
ſtationes i vno iudi
cio recepte ualent i
alio.i aut.ꝺ teſti.§.
quoniã multe coll.
vii.⁊.C. de arbi.l.
pe.i fi.⁊.C.ꝺ teſti.
l.vlti.

l Proponẽda. naꝫ
ſi teſtes corã priorib⁹
iudicibus recepti ⁊
publicati fuerãt alij
non recipient vlte
rius.j.ti.ꝑx. conſti
tutus. ad fi. inſtra
vel cõfeſſiones po
terunt recipe: uel ſi
aliq̃ fuiſſent capitu
la ſup quib⁹ teſtes
nõ fuiſſent recepti:
ſup illis poterũt te
ſtes recipe.j.ti.ꝑx.
cãm que.

m Alioquin.i.ſi ñ
poterunt acta ineni
ri:tunc recipiant̃ ꝓ
bationes ꝺ nouo ſu
ꝑ ſtatu monaſterij
⁊ ſpoliatione abba
tis ſup quib⁹ ꝺ litis
cõteſ.facta nõ reuo
cabat̃ i dubiũ: imo
illud ꝯfitebant̃ par
tes:⁊ ſi teſteſ aliqui
recepti fuiſſẽt ⁊ cla
uſe atteſtatões eẽnt
corã ꝑmis iudicib⁹
ſi voluerint ꝑtes cõ
putabunt̃ i numero
alioꝝ.j.de teſti. cuꝫ
cãm.in fi.

n De cõpoſitione.
ad quã iudices pri
mo dare ꝺbẽt opaꝫ.
ſic.ſ.de mu.pe.c.i.vbi de hoc.⁊ eſt ar.ꝙ ſuper re ſpirituali.ſ.ſuper
ſtatu monaſterii:põt ꝯpoſitio interuenire.ſ.de arbi.cũ tẽpo.e.⁊.c.
contingit.ubi de hoc.tamen hic cõpoſitionẽ perficere non poſſent:
ſicut nec cauſam diffinire:quia papa vtrunq₃ ſibi reſeruat.

o Placuit.hoc.c.habent quidam ꝓ palea.iii.q.iii. placuit.

p Precio quoꝝ teſtimonium nõ valet:q₂ ꝑcio ſũt corrupti.
iiii.q.iii.§.item in criminali.⁊.ſ. de ꝓba.licet.⁊.j.e.ſicut
xiii.q.v.nõ ſane.⁊.j.e.quotiens.⁊.xxxv.q.vi.epũs in ſynodo.

a Idonei. Idoneus reputabit̃.ex quo ꝑ aliquã exceptionẽ ñ repel
lit:q₂ quilibet preſumit̃ idoneus niſi probet̃ cõtrarium.j.de ꝓſũp.
dudũ.⁊ edictum ꝺ teſtibus ꝓhibitoꝝ eſt:ut quilibꝫ admittatur qui
non repellitur.ff.de teſti.l.i.i.riſo.

b Fideles.quia infideles non admittuntur.ff.e.l.i.⁊.ii.q.vii.non
poteſt.⁊.c.ſi hereticus:ſic nec ad accuſandum.e.cauſa.⁊.e.q.alieni
pagani.⁊.c.querendum.

c Ieiunus.hoc de honeſtate dictũ eſt non de neceſſitate. ſic.xxii.
q.v.honeſte.her.

d In noie dñi.hec eſt pars illius.c.ii.q.i.in primis.

e Viliſſimi.quibus nõ eſt credendũ.ii.q.i.in ꝑmis.quedã ꝯſide
rant̃ i teſtibus:que hiſ verſibus notant̃.Cõditio ſexus etas diſcre
tio fama,Et fortuna fides:in teſtibus iſta requiras.

f Ne poſtea.iſta ṽba ſũt in aut̃.de teſti.§.⁊ hec ṽo.coll.vii.

g Audire.⁊ non ẽ ita intelligendũ:ut audiant teſtes cum deponũt
dictũ ſuum cũ in ſecreto ⁊ ſigillatim ſint recipiendi.j.e. venerabili.
C.de teſti.nullum.j.de accuſa.inquiſitionis.§.i. ſed audire debẽt
teſtes id eſt videre ⁊ audire eos iurantes ⁊ poſt publicationẽ vide
re ⁊ audire dicta ipſoꝝ poterit.⁊ h̃ ꝓuat̃ exẽplo danielis: q ſecreto

Cum bo.me.⁊ infra. Cũ acta originalia dicãtur apud prio
res iudices[k] remãſiſſe: mãdamus
quatenus ea cũ omni diligẽtia re
quirẽtes ipſa ſi potuerint inueniri
⁊ ſi qua ꝑtes duxerit legitime ꝓpo
nẽda[l] i ſcriptis r̃dacta ad nr̃aꝫ pre.
remittatis. Alioquin[m] cum non re
uocetur in dubium de conteſtatõe
litis ſuꝑ ſtatu pigamẽ. monaſterij
⁊ quibuſdam ſpoliationibus ꝯtra
abbatẽ eius factis a marſburgeñ.
epõ recipiatis partium ꝓbationeſ
de nouo:⁊ audiẽtes ſi ꝑtes audire
noluerint de compoſitione[n] tracta
tũ:tã quod ſuper hoc inueneritis
quã cãm ſufficiẽter inſtructam ad
nos remittere ꝓcuretis.

De teſtibus ⁊ atteſtationibus.

Ex concilio matecñ.

Placuit[o] ſancto ꝯuẽtui:
ut teſtes nõ cõducãtur
precio[p]: ut quicunque
idonei[a] ⁊ fideles[b] i teſti
moniũ aſſumãt̃: ac nullus teſtimo
niũ dicat: niſi ieiunus[c]. Grego.
ioanni defenſori eũti i hiſpaniam.

In noie[d] dñi:⁊ infra. Quod
ãt dicit epũs quia ſe abſente
etiam uiliſſimi[e] ſunt teſtes exhibiti
nullius momẽti legi noſcendum ẽ
conſtitutõnis nouelle: que de teſti
bus loquitur i hec ṽba: ne poſtea[f]
obijciatur eis: ꝙ per unã partẽ ge
ſta ⁊ cõfecta ſunt: oꝫ ut teſtimonia
dentur illo admonito a iudice aut
defenſore uenire ⁊ audire[g] teſtes.
Si uero noluerit uenire[h]: ⁊ nõ ex
ineuitabili[i] quadam neceſſitate ue
nire non poſſit: ſancimus hmõi te
ſtimonia ita ualere: tanquam ſi nõ
ex una parte conſiſterent: ſed etiaꝫ
ipſo preſẽte facta fuiſſent. Ecce ad
monendus[k] ẽ ſemper aduerſarius
ut ad audiẽdos teſtes uẽiat: quod
quia hoc obmiſſum ẽ: neceſſe eſt:
ut quod contra legem[l] actum ẽ nõ
habeat firmitatem. Idem ſabi
no defenſori ſard.

Quoniaꝫ aliqua nobis de pſo
na epiphanij preſbyteri ſunt
facinora nunciata: neceſſe ẽ: ut cun
cta diligẽti⁹ ꝑſcruteris: ⁊ ſeu muli
eres[m] cũ quib⁹ ꝑegiſſe[n] dicit̃ ſeu ali
os quos de cã ſcire aliquid ſẽſeris
huc feſtines adducere: quatenus
eccleſiaſtica diſtrictõe liquide poſ
ſint que ṽa ſũt apiri. Faſcal. pa.

In omni negocio[o] ꝑcipaliſ
perſona dicẽs ṽitatem de re
ſibi nota rectiſſime habenda eſt ꝓ
teſte: cui adhibito uno efficiuntur
duo teſtes: adhibitis duobus effi
ciunt̃ tres. quod patet̃ oñdit dñs
cũ dic̃: ſi peccauerit[p] in te frat̃ tuus
corripe cũ iter te ⁊ ipſum ſolum ꝙ
ſi te nõ audierit: adhibe tecuꝫ unũ
uel duos teſtes: ut i ore duorũ uel
trium[q] ſtet omne ṽbũ. Itẽ alibi af
firmat dicens: ego ſuꝫ qui teſtimo
niũ ꝑhibeo de meipſo: ⁊ teſti. ꝑhi
bet de me pr̃: nã i lege ur̃a ſcriptuꝫ
ẽ: ꝙ duoꝝ hoium teſtimonium ue
rum ẽ. Agenius tertius.

Quotiens[r] aliqui ꝓpter cogna
tõnem ꝓpinquitatis ſeparari
petũt̃: duob⁹ uel trib⁹ teſtibus ad
hibitis qui de eadẽ ꝯſanguinitate[s]
ſupſint uel totidẽ ſenioribus ⁊ me
liorib⁹ loci eiuſdẽ id oꝫ legitĩe con
probari. Probatio ãt teſtiũ oꝫ fie
ri duplici iuramẽto[t]: ut iurẽt ſe nõ

examinauit illos falſos teſtes ſacerdotes: qui falſũ teſtimonium tulerunt ꝯ
ſuſannã.hoc regulare ẽ cũ agit̃ in forma iudicii.ſed aut̃. vnde verba iſta ſum
pta dicunt̃: dicunt doctores loqui i cã publicationis.ſ.ut lite non conteſ.quo
niam.§.ſunt ⁊ alij.j.e.ſignificauit.⁊ tunc videt̃ ꝙ aduerſarius poſſit intereẽ
receptioni teſtium ⁊ ipſos teſteſ audire per iura iſta.ſed tu expone teſtes.i.at
teſtationes: ut in aut̃. predic
ta ꝺ teſti.§.⁊ hoc vero. vbi di
cit audire atteſtationes ⁊ de
poſitiones.

h Venire.tunc.n. recipient̃
⁊ valebunt ac ſi ꝑſens eẽt.C.
ꝺ teſti.ſiqñ. ⁊ hoc itellige lite
nõ cõteſtata aliter nõ.ſ. ut li
te.non conteſ.per totum.

i Ineuitabili.ſi.n.nõ põt ve
nire iuſta cã detent⁹ nõ repu
tatur cõtumax. ⁊ ſi tunc reci
piant̃: nõ valent: ſi cãm abſẽ
tie oſtẽderit: q₂ etiã ſnia reuo
caret̃.j.de re iudi.cuꝫ bertol
dus.⁊.ff.de dã.infec.ſi finita
§.ſi forte.⁊.ff.de iudi. ſi ꝑtor
iuſſerit.in fi.

k Admonẽdus eſt. alias.n.
nõ valet: niſi admonitus pre
ſens fuerit.iii.q.ix.charte. et
ii.q.i.in ꝑmis.C.de fide in
ſtru.iudices.idẽ ẽ i accuſatio
ne.iii.q.ix.c.i.⁊ in ſnia eadeꝫ
cã ⁊ queſtione caueat ⁊ pluri
bus.c.ſeq.⁊ generalit̃ omnia
que aduerſus abſentes nõ ꝑ
contumaciã ſtatuuntur nõ va
lent.iii.q.ix.omnia.

l Legẽ.predictã que dicit ꝙ
aduerſario ꝑſente recipi dñt.
C.de fide iſtru.l. iudices. in
aut̃.e.§.⁊ hoc ṽo.C.de legi.
ñ dubiũ.⁊.x.di.videſ.⁊. xxv.
q.ii.imperiali.

m Quoniaꝫ mulieres. ſic
mulier admittit̃ i teſti
moniũ ꝯ eccleſiaſticaꝫ perſo
naꝫ.ut.j.e.tã lr̃is.⁊ mulier he
ne admittit̃ in teſtimonium.
xv.q.iii.ex eo.ar.ꝯ. xxxiii.q.
v.mulierem. Illud ſic intelli
gi oꝫ vbi agitur criminaliter:
non recipitur mulier ad teſti
moniũ ꝯ aliquem: cum vero
agitur ciuiliter: aut in moduꝫ
inquiſitionis ſeu exceptionis
tunc admittit̃ mulier: in quo
caſu loquitur hoc.c.⁊.j.e. taꝫ
litteris.

n Peregiſſe.⁊ ſic vr̃: ꝙ ſocij
criminis admittant̃: ſic.lxxix.di.ſi quis papa.⁊.vi.q.i.§.ſi quis . cũ militib⁹:
Cõtra.j.e.veniens.⁊.ſ.de ꝯfeſ.c.i.⁊.xv.q.iii.nemini.hic nõ recipiunt̃ ſocii
ad plenã ꝓbationem. ſed ad preſumptionẽ tãtum: ſicut hui quãdoq₃ ad pre
ſumptionẽ recipiuntur.iiii.q.iii.§.item ſerui.

o In omni negocio.qꝺ dicit̃ i omni negocio: generalitas iſta reſtringit̃
in cauſa denunciationis: vbi debet precedere fraterna monitio ad hoc
ut admittantur ad denunciandum.ſ. de iudi.nouit.⁊.j.de accu.c.ii.⁊.c. cum
dilectus.ii.⁊.j.de ſimo.licet heli.⁊.arg.ad hoc.ii.q.vii. accuſatio ⁊.c. ſi quis
erga.in eodem caſu loquitur hoc.c.⁊.hoc patet ex ipſa littera.⁊ hoc idẽ dr̃.ii.
q.i.ſi peccauerit.alias in cauſa ſua nemo idoneus teſtis intelligitur.iii.q.iii.
§.item nullus.⁊.ff.e.nullus.⁊.j.e.decetero. Item conſueuit dubitari: vtrum
criminoſi ⁊ infames admittantur ad denunciandum aliorum crimina. ⁊ eſt
dicendum ꝙ nõ.iii.q.vii.qui ſiue.⁊.c.poſtulatus.§.porro.in fi.⁊.i.q.i. multi
in ꝑn.q₂ tales debẽt eſſe bone fame.xxv.q.vi.epiſcopus in ſynodo.⁊.j. ꝺ te
ſti.co.preterea.§.i.⁊.j.de ſpon.cum in tua.vbi de hoc.

p Si peccauerit. H. dixit: ꝙ hec auctas extẽdit̃ ad oẽs ſine diſtictõe ꝑſonaꝝ.
ar. ꝓ eo.ii.q.vii.ꝗpropt̃.⁊.xxiii.q.iii.tã ſacerdos. Alii dicũt ꝙ tãtũ ad ꝑla
tos.ar.xxiii.q.iiii.ita plane.alii dicũt ⁊ vr̃ meli⁹ ꝙ extẽdit̃ ad eos tãtum qui
aliquã habent adminiſtrationẽ ſuper aliquibus.xxiii.q.iii.duo iſta nomina.
de hoc dicit̃.ii.q.i.ſi peccauerit.⁊.j.de here.cum ex iniuncto.

q Vel trium.i.non pauciorum: tamen quedam cauſe requirunt plures ſed
nulla.cauſa contenta eſt vno.j.e.licet.

r Quotiens ꝓpinquitatis.intranſitiue eſt hoc.i. propter cognationem
que eſt propinquitas.xxv.q.iii.c.i.⁊.ii.

s De eadem conſanguinitate.xxxv.q.vi.c.i.⁊.ii.⁊.j.qui ma.accu.poſ. videt̃
ar.contra.j.e.ſuper eo.ſol.ibi.

t Duplici iuramento.in iuramento illo duo articuli continent̃: ut.j. ſequit̃.

priuato odio neqꝫ amicitia[u] neque ꝓ aliquo ꝯmodo quod habuerint uel quod habēt uel hituri ſunt: ad hoc iurandum inductos: ⁊ ſic ipſi dicūt rei ỽitatem accepiſſe a maioribus ſuis ⁊ credere[x] ita eſſe.

Idem priori et fratribus ſancte trinitatis.

Inſuper ſtatuimus: ut liceat uobis i cāis eccleſie[y] ůre ferre teſtimonium: dūmodo unus ex uobis uel duo[z] ad agendū uel rñdendū iſtituāt: quoꝝ teſtimoniū i cauſis i quib[us] actores uel rñſales ſunt iſtituti: nō debēt admitti[a]. Idē r. herfordeñ. epō: ⁊ abbati ſard.

Ex pte .a. preſbyteri ad nos ē querela plata: q[uod] cum eccleſiam de clunod. canonice fuiſſet adeptus. xxx. an. ⁊ amplius pacifice poſſediſſet: miles quidā .b. noie tacito[b] q[uod] laic[us] eēt: ad iudices lřas ipetrauit[c]: q[uod] ſi dict[us] preſbyť filius eēt illi[us]: qui[d] primo i eadem eccleſia miniſtrarat: uel publice fornicariā haberet: ipſū a predicta eccleſia amoueret. tādem cum miles p iterpoſitam pſonam[e] eū corā prefatis iudicibus traxiſſet i cām quoſdam laicos ifames ⁊ notabiles[f] ad teſtimoniū dicitur ꝓduxiſſe. Licet aūt preſbyter aſſereret illos non eē recipiendos: ꝓ eo q[uod] quidam eoꝝ latrōes ⁊ raptores manifeſti eſſent quidam ỽo in alia cā fuiſſent conuicti de piurio[g]: ⁊ ſe hoc diceret ꝓbaturū: nihilominus iudices teſtib[us] talibus receptis eidem abſēti poſt appellatiōem preſcriptam abiudicauerunt eccleſiam: quā nunc militis dapiferi fili[us] detinet occupatā. ⁊ ifra. Mandam[us] quaten[us] ſi uobis conſtiterit[h]: q[uod] predictus preſbyť nō fuerit legitie p teſtes[i] idoneos predicta eccleſia ſpoliatus: eorundē iudiciū caſſata ſñia litteris etiaꝫ confirmatiōnis ſi que ſunt ſup eadē eccleſia ipetrate non obſtantibus eccleſiā illo preſbytero reſtituatis eidem: ipſumqꝫ non permittatis ex ide moleſtari[k]. Si uero res[l] alit ſe hřet: cām audiatis ⁊ fine debito terminetis. Teſtes aūt ſi quos idē .a. in ſue aſſertiōnis teſtimoniū inuocauerit: curetis monere[m]: ut coraꝫ uobis ſup his phibeāt teſtimonium ỽitati. Idem exoñ. ⁊ uig. epiſcopis.

Si qui teſtiū ualitudinarij[n] ſūt ⁊ ſenes uel debilitate cōfecti

u Amicitia. teſtes .n. iurare debēt remoto odio amore ꝯmodo amicitia. iiii. q. iii. §. itē teſtium. ⁊ .xi. q. iii. quattuor. ⁊ .xxxv. q. vi. de pentela.

x Credere. ita eſſe. Hodie nō videt locū hře ex toto qd hic dicit q[uod] non valet teſtimoniū de auditu ſine de credulitate: imo neceſſe hñt dicere: q[uod] viderint pſonas oēs in ꝯſanguinitate deſignādo gradus ab vtroqꝫ latere vel ſaltē aliqs pſonas in gradibus: aliter nō valet. j. e. lꝫ. ⁊ ita parum valet teſtimoniū ð auditu: vnde adhuc debēt addere quātum ad hoc: ⁊ ita credē a ſuis maioribus audiuiſſe: ut ibi dicit. t.

y Inſuper. eccleſie. ⁊ ita clerici pñt ferre teſtimonium in cauſa eccleſie ſue xiiii. q. ii. ſup prudētia. ⁊ j. e. cum nunci[us]. ⁊ c. tuis. ⁊ j. ð iureiuran. ⁊ ſi xps. in fi. b.

z Uel duo. ⁊ ſic patet q[uod] duo poſſunt ꝯſtitui ꝓcuratores: hic tamē aget qui prius litem occupauit. ff. de ꝓcura. pluribus. ⁊ s. de procura. non iniuſte. vbi de hoc.

a Admitti. q2 nemo dꝫ hře duplex officiū i cā. iiii. q. iiii. c. i. ⁊ ii. et ſingula officia ſingulis pſonis ſūt ꝯmittenda. lxxxix. di. ſingula. ⁊ .xvi. q. i. preſbyteros. ⁊ ff. ad trebel. ille a quo. §. tempeſtiuum. ⁊ ff. de pac. ſi plures. C. ð aſſeſſo l. nemo. b.

b Ex pte ade. tacito. ex eo q[uod] dicit tacito ⁊c. vř q[uod] littere iſte nō valebāt. ar. j. e. decetero. ⁊ s. de trāſac. ex litteris. Sed ꝯtriū videtur: q2 ð publica fornicatione agebat: quo caſu licet laico vitare vel accuſare tales clericos. xxxii. di. §. veř. ⁊ c. nullus. ⁊ c. preter hoc. ⁊ ſic dꝫ admitti miles ad agendū ꝯ ſacerdotē fornicarium: qd quidā ꝯcedūt. ⁊ iō dič tacito: q2 ð facto ſic accidit: q2 ⁊ ſi dixiſſet ſe laicū: nihilominus lřas habuiſſet: vel dicas q[uod] iō dicit tacito: q2 de facto ſic accidit: q2 nō intererat ei[us] q2 nō erat prochianus vel patron[us] illius eccleſie: ⁊ iō tacita ỽitate ipetrauit vnde nō valebāt. ſi hoc ab initio fuiſſet oppoſitū: bene fuiſſet auditus. s. de reſcrip. ſup litteris. ⁊ q2 hanc exceptionē dilatoriā omiſit valuerunt lře p ꝯſenſū illius pſbyteri: q̃re iudicio cepto illā opponē nō valebat. j. de re iudi. iter monaſteriū. C. de excep. l. pe. ⁊ vlt. ſi. n. iterfuiſſet illi[us]: puta ſi eēt pron[us] vel parrochian[us] bñ admitteret ſaltē ad denunciādū: lꝫ ipſū accuſare nō poſſet. xvi. q. vii. filiis ac nepotibus.

c Impetrauit. ſupple ſub hac forma. q[uod] ſi ⁊c.

d Qui ꝓrimo. ⁊ iō eccleſia nō potuit retinere ſine diſpenſatione ap. ſe. s. de fi. pſby. preſentiū. ⁊ c. pe. ⁊ vlt. viii. q. i. apoſtolica.

e Perſonā. ſ. p ꝓcuratorē. ⁊ ſic pꝫ q[uod] ciuilit agebat ut remoueret ſolūmō ab eccleſia. j. ð ſimo. cū eſſent. alias ſi criminalit agēt nō admitteret: etiaꝫ ſi per ſeipſū: niſi ſuā vel ſuoꝝ iiuriā pſequeret. j. e. decetero. ⁊ .iiii. q. vlt. oib[us] ſꝫ nec tūc p ꝓcuratorē: q2 i crimiali ñ iteruenit ꝓcurator. j. ð accu. venič. ⁊ .ii. q. vi. ſi qñ. ⁊ §. ꝓcedēti. vbi de hoc: ⁊ melius. iii. q. v. in criminalibus cauſis.

f Notabiles. huiuſmodi exceptiones i tempus diſputationis debēt reſeruari: nec expedit teſtes reprobari tali modo donec conſtet an contra eum depoſuerint: cum poſſit reprobari teſtes poſt apturas teſtium ꝓteſtatione premiſſa ante aperturā. j. e. preſentium. ⁊ j. de excep. deniqꝫ. ⁊ j. de ſimo. licet heli. ⁊ c. per tuas. ſed hoc non ſeruauit ſacerdos iſte: vnde valuit receptio teſtiū ⁊ lata ſñia quouſqꝫ teſtes fuerint reprobati: non obſtāte appellatione. qñqꝫ tamen ſtatim admittit exceptio anteq̄ deponat: ſi cām criminalem habet cum ipſo. in aut. de teſti. §. ſi vero. coll. vii. qñqꝫ recipiunt ante apturam alioꝝ ne prorogef negocium. s. de ꝓba. lꝫ. alias debet recipi ſtatim. ut i tempus diſputationis queſtio reſeruet. C. e. aut. ſi teſtis odioſus. Sed ex hoc q[uod] hic appellauit ⁊ admittitur appellatio: videtur q[uod] audiri debeat volens ſtatim hoc probare: tamen quod prius dixi ordinarium eſt: licet de facto hic taliter contingat. vel dicas q[uod] hec exceptio fuit oppoſita poſt receptionem teſtium: ut ānullaretur dictum eoꝝ: ſed non fuit admiſſa: vnde recte appellauit.

g De periurio. vnde vlterius ad teſtimonium nō deberet admitti: ſi de hoc conſtaret. vi. q. i. quicūqꝫ. xxii. q. v. puuli. ⁊ c. ſi qs. conuict[us]. ⁊ j. e. teſtimoniū.

h Conſtiterit. arg. contra. j. de iureiuran. venientes. ibi reuocatur executio ſententie anteq̄ cognoſcatur de appellatione: hic non. ſed ibi fuit appellatuꝫ a diffinitiua ſententia: hic non fuit ſic: ⁊ ſuper certo articulo appellatum fuit hic: ibi ſimpliciter a ſententia.

i Teſtes idoneos. ad hanc probationem admittitur poſt ſententiam: q2 ante ſententiam hoc facere voluit ⁊ non fuit admiſſus: ⁊ etiam appellauit propter hoc. ſic. j. de ſenten. ⁊ re iudi. cum. i. ⁊ a. Si ỽo non dixiſſet hoc ante ſententiam poſt ſententiam non videtur audiendus. j. ð excep. deniqꝫ vbi de hoc: niſi de falſo agere vellet quod poſſet vſqꝫ ad .xx. an. j. ð excep. cum venerabilis. ⁊ C. de fal. querela. ⁊ s. de probatio. licet. Preterea ex hoc videtur q[uod] appellans tenet ꝓbare cām appellationis eſſe veram. ſic. j. de excep. olim. Sed contra videtur q[uod] ſufficit illud probare quod appellans ꝓpoſuit ꝓbabilem exceptionem coram iudice a quo appellauit illaꝫ ſe offerens probaturū ⁊ q[uod] non fuiſſet admiſſus: ut probatur. j. de appella. interpoſita. i. rñſo. et c. dilecto. ⁊ c. ut debitus. ⁊ s. de offi. ð le. cum cā. ⁊ hoc idē fecit ſacerdos iſte: qui legitimaꝫ oppoſuit exceptionē quā ſe obtulit ꝓbaturū. Sol. illa cōtraria loquūtur in exceptionibus dilatorijs: per quas non eliditur principale propoſitum. vnde cum iudex nollet admittere probationem ſuper exceptione probabili grauauit eꝫ ⁊ reddidit ſe ſuſpectum: et ideo ſufficit hoc ſolum probare coram iudice appellationis: qui procedet poſtea ſuper pncipali: alioquin cauſa remitteretur ad priorem iudiceꝫ: ut dicit. c. ut debitus. ſed hec exceptio q̄ſi peremptoria eſt: ⁊ ſi non directe ſaltem per obliquuꝫ: ut ſi vult releuare cauſam ſuam: neceſſe habet eam probare eē ueram: alioqui ſtaretur ſententie late auctoritate illorum teſtium: quia preſumitur pro ſententia iudicis quādiu non probetur contrarium quia p hoc apparet eum fruſtratorie appellaſſe. j. de re iudi. cum .i. ⁊ a. et hoc idem probare debebat coram pmis iudicibus: ne ſententiarent cōtra ipſum: ſi fuiſſet admiſſus: ⁊ ſic contraria non ſe tangunt vnde non ſunt contraria. Preterea licet probet ſe cām ꝓbabilē allegaſſe: ac eam ſe probaturum obtuliſſe non tamen dꝫ propter hoc ſñia reuocari: niſi ꝓbet teſtes fuiſſe tales: ut ille allegabat: q2 ſi caſſaretur eius ſñia: et poſtea non ꝓbaret teſtes fuiſſe tales prout dicebat et offerebat ſe ꝓbaturum: iteꝝ cōdēnaretur: ⁊ ſic rediret in pſtinum ſtatum: q̃re non debet caſſari ſententia: niſi probet pmo quod ante ſententiam ꝓbare tenebat. ſi enim iudices iſti non tuliſſent ſententiam: tunc ſufficeret ꝓbare q[uod] cauſam probabileꝫ allegauit: ⁊ quod etiam obtulit ſe probaturum: quo facto poſtea probabit teſtes fuiſſe tales ſi poterit. h.

k Moleſtari. ex hoc videtur: q[uod] iudex delegatus non tantuꝫ debꝫ mittere i poſſeſſionē: ſed miſſum tueri. j. de ſimo. querelā. i fi. Dic lau. q[uod] hoc poteſt facere delegatus: ubi hoc exꝓmit in litteris: cum ſñia lata functus ſit officio ſuo. s. de offi. dele. in litteris: q2 hoc videtur ſpectare ad ordinariuꝫ. ff. ne vis fi. ei qui i poſ. mit. l. i. §. i. T. dicit q[uod] poteſt h̄ delegat[us] vſqꝫ ad annū. s. de offi. dele. querēt. ſꝫ ante ſñiam: q2 ſemp durat iuriſdictio. vř q[uod] ſemp poſſit defendere eū in poſſeſſione quā aſſignauerit: cū. ſ. fuerit contumax ante litis ꝯteſ.

l Res aliter. i. ſi falſū ſuggeſſit: q2 nō fuit ꝓuatus eccleſia ſua p teſtes tales: nec iudices proceſſerunt cōtra illum. Sed videt eſſe cōtra ius: q2 falſum hoc debuit remitti ad priores iudices et cōdemnari in expenſis. j. de ap. ut debitus. et c. cum in eccleſia. vnde dicas q[uod] fecit ei i h̄ grām dñs papa: q2 nō remiſit illū ad ꝓores iudices. ſi vis expone alit. i. non potuit ꝓbare teſtes tales fuiſſe: ut dicebat p quos lata fuit ſñia dꝫ tunc rata manē ſñia. ſꝫ quod ſequitur contrarium videtur: ⁊ iō expone ut prius.

m Monē. ar. q[uod] in crimine nō ſunt cogēdi teſtes ēt in excipiēdo.

n Si q ualitudinarij. ad iſtos ipeditos tali ifirmitate uel ſenectute ⁊ egregias pſonas dꝫ mittē iudex. ff. ð iureiurā. ad egregias: uel ad iudicē loci ut eos recipiat: ⁊ dicta eoꝝ ſigillata ſibi remittat. i autē. e. §. ⁊ quoniā facim[us]. ỽ. multe. col. vii. C. ð fide iſtru. autē. apō eloquētiſſimū. ⁊ ff. e. l. iii. §. itē diu[us]. j. ð fideiuſ. ꝯſtitut[us]. ⁊ iſti pñt recipi lite nō ꝯteſtata. s. ut lite non ꝯt. quoniaꝫ. i. rñſo. ⁊ j.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

eo.cū olim. Sed nunquid ſenes ſunt cōpellēdi ferre teſtimoniū inuiti: vī ꝙ nō.iiii.q.iii.§.itē inuiti.⁊.ff.e.ti.inuiti.⁊.ff.de excu.mu.l.ii.§.numerꝰ.⁊.ff.ꝺ iure imu.l.maiores. Dic ꝙ ꝯpellunť ſm canones ꝓpter peccatū.xi.q.iii.quiſqs.⁊.ĩ.de fal.c.i.⁊.ſ̄.ꝺ iudi.nouit.⁊ op.ar.ad hoc.ff.de vac.mu.l.ii.§.corporis debilitas.

a ¶ Pauptate. Sꝫ q̄re remittit ad iſtos.q: hꝫ ſunt paupes bñ pñt uenire pōt dici ꝙ iõ: q: tales ſūt ꝙ nō decet eos uenire ad iudicē: forſitan q: nobilis ⁊ ita verecundať venire ꝓpter nimiā paupratē hꝫ tamen iſte pau palias honeſta pſona ē: nec ē ſuſpectuſ ꝓpter ſuā pauptatē ⁊ ſic nō eſt ꝯ.ii.q.i.in pmiſ.v̄.q: igitur ⁊.iiii.q.iii.§.ſi teſteſ v̄.itē teſtiū. cum ibi loquiť ꝺ ſuſpectis.

b ¶ Jcut nob de piurio.ꝺ periurio qđ ſtatim fuit ꝯmiſſū dꝫ agē penitentiā.vii.an.vi.q.i.quicunqꝫ.

c ¶ De adulteio.ar.ꝙ ſi aliquid iputať alicui uel puniať de aliqꝰ: oia que ſequūtur ex illo iputanť eidē.ar.ſ̄.ꝺ ꝯſti.nā cōcupiſcentiā.⁊ aliquo ꝓhibito oia q̄ ſequunť ex iſto ꝓhibenť. Jtē ar. ꝙ malū p̄cedens aggrauať ꝑ conſequens ex illo.ar.i.q.i.placuit.iii.⁊.l.diſt. ſi q̄ femina ſi qs uoluntate. Ar.ꝯ.xv.q.i.i ebriauerunt. Sol. ibi p̄muꝫ nō aggrauať per conſequēs ex illo: ſed ꝺ vtroqꝫ punitur.

d ¶ Dederunt.arg.ꝙ qui occaſionē dāni dat dānū dediſſe videtur: ⁊ in teneť.ar.lxxxvi.di.paſce.et.lxxxvii.di.ſi expoſitꝰ.ff.ad.l.cor.ꝺ ſic.nihil intereſt.ff.de offi.p̄ſi.illicitas.§.ſicuti.et.i.q.i.placuit.iii.ff.ad.l.acquil.qui occidit.§.pe.l.di.hi.q arborē.ĩ.de iniure.c.ulti.i fi.Ar.ꝯ.xxiii.q.v.de occidēdis.ff.de furtis.ver.xxiii.q.iiii.nabuchodonoſor.circa p̄n.Sol.qui dat occaſionē dāni ſi dat operā licite ei et adhibet diligētiā quā pōt: nō teneť de his que inde ſequunť ut in.c.de occidēdis.ſi nō adhibet teneť.l.di.ſepe.et in.l.qui occidit.§.pe.ſi dat operā illicite rei: ſemꝑ imputať ei quod inde ſequiť l.di.quantū dicit.et.ff.ad.l.acquil.itē mella.ĩ.de vſuris.c.ult.

e ¶ Migrauerit. Ar.ꝙ ſi iſti uel alter eoꝝ ad ſecūda vota trāſierit: ꝙ nō poſſit ſeparī: nec debēt iquiri ꝺ corruptōe tali: ⁊ hꝫ quidā cōcedūt. Sꝫ hoc falſiſſimū ē: ⁊ iõ ſupple maxime quādocunqꝫ legitime cōſtiterit de falſitate: ſepabunť ſecūda cōiugia ⁊ p̄ora reſtaurabūť ĩ.de re iudi.lator.⁊.c.conſanguinei.⁊.ĩ.de frigi.⁊ male laudabileꝫ ⁊.c.fraternitatis.⁊.xxxv.q.ix.§.quia v̄o.⁊.c.ſequentibus.⁊.

f ¶ Periuri.eis aūt credi nō debēt tāꝙ periuris: q: ad teſtimoniū ulterius admitti non debēt.ĩ.e.teſtimoniū.vi.q.i.quicūqꝫ.⁊.xxii.q.v.ſi quis cōuictus.⁊.c.puuli.⁊.ii.q.vii.nō pōt.i penitētia.n.crediť ut iniungať eis penitentia.i iudicio.n.eis credi non dꝫ contrariū i eundem caſum.ſ̄.de ꝓba.per tuas.⁊.C.de nō nu.pe.l.gnāliter.h.

g ¶ Eniens.remittere.qui debitū remittit dare itelligiť.viii.q.iii.talia.⁊.ff.de calū.quinetiā.⁊.ff.de ꝯdi.cā data.ſi mulier.

h ¶ Illoꝝ. Sꝫ cū crimē ſimonie ſit crimen exceptū: q̄re n̄ admittiť quilibet ēt p̄ticeps criminis: ſm qđ ſit.lxxix.di.ſi qs papa.xv.q.iii.nemini.ſ̄.de ꝯfeſ.c.i.: Dicas ꝙ tales pſone viles nullo modo ſunt admittende i accuſationē clericoꝝ: aut in teſtimoniū: niſi accuſatꝰ male fame ⁊ opinionis antea extitiſſet.ut.ii.q.i.i p̄mis.in fi.⁊.ĩ.de ſimo.ꝑ tuas. Preterea hic erat vnus teſtis idoneꝰ: nūquid ꝑ eū ⁊ ꝑ famā poſſꝫ ꝯdēnari ꝺ tali crimine: vī ꝙ ſic: q: fama cū aliis probat iiii.q.iii.itē ſepe. Sed non ē verum: quia i crimine apertiſſime debent eſſe probationes. C. de proba.l.ulti.⁊.v.queſtione ulti.ephiphanium: quia ubi contra ſalutem hominis agitur: ſtrictꝰ ⁊ cautꝰ

aut paupertate[a] depreſſi: ita ꝙ non poſſint ad uſ̄am p̄ntiaꝫ adduci: ad ipſos recipiēdos mittatis perſonas idoneas ⁊ diſcretaſ. Alexā. tertius beluaceñ.epō.

Sicut nobis ē intimatuꝫ. quidam accepta pecunia de parētela iter uiꝝ ⁊ uxorē exhibent iuramenta per que iter ipſos diuortij ſñia ꝓmulgatur. poſtea uero priuatim nullā iter eos cōſanguinitatis lineam aſſerentes ſe corruptos dicūt teſtimoniū ꝑhibuiſſe falſitatiſ. Suꝑ quo.t.r.ꝙ ſi uir ⁊ uxor aut alter eoꝝ ad ſecunda uota tranſiuerit teſtibus de periurio[b] ⁊ adulterio[c] uno pluribuſue: quibus cām dederūť[d]: penitentia idicatur. Si v̄o ad ſecūda uota idē uir ⁊ uxor n̄ migrauerint[e]: diligenter inquirendi ſunt coram quibus corruptio interceſſit: ⁊ ſi tales exhibeantur per quos poſſit predicte corruptionis ueritas comprobari: recepto eoꝝ teſtimonio ē ſñia reuocanda. non enī teſtimonium predictorum cuꝫ periuri[f] ſint: ē in hoc caſu aliquatenus admittēdum. Idem.

Veniēs ad nos.l.preſbyť ſua relatiōe mōſtrauit: ꝙ ei obiectum fuit: ꝙ i eccleſia deoueñ. cānonicum nō habuiſſet igreſſum quia ꝓmiſiſſet unicuiqꝫ parochianorū quiqꝫ barillos uini remittereť[g]: qui ſacerdoti tibi ꝓ tp̄e ſeruiēti conſueuerant ꝓ bñficio dari: uerū cū duo apparuiſſent qui iurati depoſuerūt predictum preſbyteꝝ talē feciſſe ꝓmiſſionē ⁊ cū altero illoꝝ[h] pactum illud factuꝫ fuiſſe tu de preſbytero ꝓut ordo rationis exigit iudicaſti[i] ⁊ nos tuam ſñiam cōmendamus: eo ꝙ ille qui eodem erat infectus crimine inde contra eum teſtificari non poſſet nulliqꝫ de ſe confeſſo[k] aduerſus alium in eodem crimine ſit credēdum: nec unius teſtimonium[l] ad condemnationem ſufficiat alicuius. Idem abbati.s.l.⁊ priori.s.c.

Cauſaꝫ que.⁊ infra. Diſcretioni u.mandamꝰ: quatenꝰ ſuſceptis atteſtationibꝰ utriuſqꝫ partis que ab alijs iudicibꝰ[m] ſunt recepte cām ipſaꝫ fine debito termínetis. Idē cāť.archiepō ⁊ uigor.epō.

Cum nūciꝰ: ⁊ ifra. Non lateat prudētiā uſ̄am: ꝙ clerici n̄ ſunt a ferēdo teſtimonio ſuꝑ negocio eccleſie ſue niſi alia rōabilis cā ipediat r̄pellēdi[n]. Idem cant archiepiſcopo.

Super eo quod queſiuiſti: utrū teſtes ſint reprobādi i cā criminali uel ciuili: quibꝰ ab aduerſa p̄te cria opponunť: r̄ñdemꝰ ꝙ ſi ēt an̄ nō ſūt ꝯuicti uel ꝯfeſſi[o] de criminibꝰ illis: dūmodo ide ꝯuincātur i teſtimoniū nō debēt admitti. Idē ſalernitano archiepō.

ꝓcediť. C.de ap.addictos.ſecus in ciuili in qua ſufficit p̄ſūptio vnius teſtis cum iuramento.ar. C.de re.cre.in bone fidei.⁊.ſ̄.de ꝓba.ſicut conſuetudo: penſatis negociis cū circunſtantiis pſonaꝝ ⁊ cauſe.ĩ.de iureiurā.c.vlt.in fi.⁊.ff.de legi.tu.legitimos.

i ¶ Judicaſti.abſoluendo illum.

k ¶ Cōfeſſo. Sic ergo patet: ꝙ ſocius criminis nō admittitur i teſtimoniū in eodē crimine.iiii.q.iii.§.itē liberi.ſic.ſ̄.de confeſ.c.i.ubi de hoc.⁊ teſtis qui nō ſolū in eodeꝫ crimine fuit: ſed ſi cōſimili morbo laboret non eſt admittendus.ĩ.e.perſonas.fallit tamē q: quandoqꝫ admittitur ſocius.ut.vi.q.i.§.veꝝ.v̄.ſi quiſ.⁊.lxxix.di.ſi quis papa. Solui conſueuit: ꝙ ſocii criminiſ ⁊ muneris nō admittunť: ut hic.ſed criminis tātū admittitur in exceptis criminibus: ut ibi.ſic ⁊ quādoqꝫ ad detegendā conſpirationeꝫ ſocij et iurati ad teſtimonium admittuntur.ĩ.de teſti.cogē.c.ulti.

l ¶ Teſtimonium.ſic pꝫ ꝙ vnius teſtimonium nō valet.ĩ.e.licet.⁊.iiii.q.iii.§.item vnius xxxiii.q.ii.admonere.ff.de q̄ſtio.maritus. Ar.ꝯ.viii.q.iii.talia.ff.de dote p̄le.theopōpus.lxxxvi.di.tāta.⁊.xxviii.di.de ſyracuſane.⁊.xcvii.diſ.nobiliſſimus. Sol.ſepe adhibeť fides vni extra iudicium xxiii.q.iiii.innocens.dictum vnius in iudicio preſumptionem inducit. lex illa theopōpus intelligitur cum teſtator voluit ei fidem adhiberi.

m ¶ Cauſam.iudicibus.ſic ſ̄.de proba.c.ult.ſic atteſtationes ⁊ acta in vno iudicio recepta valēť i alio.in auť.de teſti.quoniam multe.coll.vii.⁊ atteſtationes coram arbitris recepte valent corā aliis iudicibus.ĩ.e.preſentata.⁊.C.de teſti.l.ult.⁊.C.ꝺ arbi.l.pe.in fi.iudex ad quem cauſa defertur debet habere acta omnia prioris iudicij.ſ̄.ti.ꝓx.quoniam.⁊.c.ult.⁊ ſi teſtes apud primum iudicem nō ſunt publicati: adhuc alii poſſunt iudici.ĩ.e.cum cauſam.

n ¶ Cum nuncius.repellendi.immo ſunt admittēdi.xiiii.q.ii.ſuper prudētiam.⁊.ſ̄.e.inſuper.ubi de hoc.⁊ inſti.de re.di.§.vniuerſitatis.⁊.§.nullius aūt.ff.de re.di.l.in tantum.§.i. Ar.ꝯ inſti.de teſta.§.licet.⁊.C.de teſti.omnibus.⁊.iiii.q.iii.§.nullus: q: cā eccleſie ſatis videť ſua. So.in cā eccleſie uel vniuerſitatis qui dicit teſtimonium ꝓ nullo de vniuerſitate hoc facit: ergo nec pro ſe.ar.xii.q.ii.qui manumittitur.ſed pone: ꝙ aduerſariꝰ petat clericos in teſtimonium de eccleſia pro ſe induci contra ipſam eccleſiam nunquid debent compelli: videtur ꝙ non ſupra de poſtu.c.ult.in fi.⁊ filius cōtra patrem non compellitur: quia non compellitur contra alios inferiores ſibi coniunctos.iiii.q.iii.§.item lege iulia.ii. Sed iſte eſt filius eccleſie que ipſuꝫ domino ſociauit infra de peñ.preſbyteri: ergo non compellitur ferre teſtimonium contra ipſam. Jtem nemo debet petere ab aduerſario ſuo inſtrumenta propria ſupra de probatis.c.i.⁊.C.de teſti.nimis.⁊.iiii.q.iii.§.qui intendit.ſed contra videtur ꝙ poſſit quia eccleſia poteſt ipſum inducere pro ſe.ergo tenetur illum recipere contra ſe.iiii.q.iii.§.ſi quis teſtibus.xix.di.ſi romanorum.⁊ actoris ⁊ rei equa debet eſſe conditio ſupra de mu.pe.c.ii.⁊ teſtis pro vtraqꝫ parte debet ferre teſtimonium.xiiii.queſtione.v.non ſane.⁊ nihil debet licere actori quod reo non liceat.ff.de regu.iu.non debet. Quidam dicunt ꝙ non debet compelli clericus ferre teſtimonium contra eccleſiam ſuam: tamen ſi eccleſia ipſum inducit pro ſe: tunc tenetur ⁊ compellitur dicere pro aduerſario.ff.de eden.l.i.§.edenda.⁊ ſic intelligitur quod dicitur: teſtis pro vtraqꝫ parte debet ferre teſtimonium. Alii dicunt ꝙ verius videtur: ꝙ bene debeat compelli: ad hoc non obſtantibus contrariis ſignatis: quia non tangunt hunc caſum: quia cauſa eccleſie non eſt proprie clerici: ⁊ tacere veritatem peccatum eſt.xi.queſtione.iii.quiſquis.nec ob.argu.infra eodem veniens.in fi.vbi de hoc.

o ¶ Super.eo.confeſſi.ſi ante accuſationem inſtitutam contra eos conuicti vel confeſſi fuerunt.ſi adhuc in crimine perſeuerant: repelluntur.ĩ.eo.teſtimonium.ubi hec materia plenius expeditur. Contrarium ſignatur.iiii.q.iii.§.item.l.iuli.j.⁊.ff.de his qui no.infa.athletas.§.calumniator: ſm leges dānatus tantum repellitur a teſtimonio: ſed ſcðm canones repellitur:

ſiue iam condemnatus ſit ſiue ei probari poſſit. ⁊ probetur.

b **D**Ecetero. canonuʒ. quos habes. ii. q. vi. c. i. ii. iii. ⁊. vi. q. i. beatus. ⁊. xi. q. i. c. ii. ⁊. ĩ. de accu. cum. p. manconella.

c ¶ Suã. ⁊ i exceptis criminib⁹ ubi admittunt̃ laici ꝯ clericos ẽt viles qñqʒ. ĩ. de ſimo. tãta. Qñ ⁊ q̃lr laici admittãt̃ i accuſationẽ uel teſtificatõʒ clericoꝝ: dicitur. ĩ. de accuſa. cum. p.

DEcetero laicos in accuſationẽ uel teſtimonium ꝯtra clericũ in criminali cã nõ eẽ aliquatenus admittendos: cẽſura ſacroꝝ canonum manifeſtus edocet: niſi forte ſuam uel ſuorum iniuriã proſequãtur: nec tũc etiam ad teſtimonium ſed ad accuſationem poſſunt admitti.

IDem eidem.

IN cãis eccleſiaſticiſ uel ciuilibus ultra tertiã ꝓductiõeʒ nõ debent teſtes produci niſi adhibita quadã ſolẽnitate que i legib⁹ inuenitur expreſſa: ⁊ ſuper dictis teſtium cũ fuerint publicata publice poteſt diſputari.

IDem prepoſito ⁊ caõnicis embruden̄. eccleſie.

CUm tu fili prepoſite cum quibuſdã canonicis tuis ⁊ archiepiſcopus ueſter cẽtis in nr̃a preſentia conſtituti. ⁊ infra. Cũ cõſtet teſtes ur̃os iuraſſe: ꝙ p⁹ appellationem excõicatiõis ſn̄iam tulerit: ⁊ archiepiſcopi teſtes ſimiliter iuraſſe: ꝙ ante ap. nos dicta teſtiuʒ benigne interpretari uolẽtes: ne piurij reatu notẽtur: q꞉ utrunqʒ eẽ potuit: et ꝙ poſt primam ap. ⁊ añ ſecundam ſẽtentia lata fuerit: eandẽ ſentẽtiaʒ decernimus non tenere.

IDẽ epõ placen̄.

FRaternitatiſ tue lr̃is nos cõſulere uoluiſti: utrũ r̃cipiẽdi ſint noui teſtes ſuꝑ qõne iudicata in qua teſtibus renunciatum ꝯſtet utrinqʒ: ⁊ an teſtibus in prima cã receptis propter cauſam appellationis liceat ſuꝑ queſtionibus iudicatis aliquid noui ꝓponer̃: ⁊ infra. Duximus tibi r̃ndẽdum: ꝙ in appellatiõis cauſa ſi noua ꝯtigerit emergere capitula: ſuꝑ quibus aliqua ꝑtium uoluerit nouos teſtes inducere: uel per iaʒ receptos aliquid comprobare: eos credimus poſſe recipi ſuper nouis duntaxat capitulis receptis prius ab ipſis ſecundum formam recipiendorum teſtium iuramẽtis.

IDem exon̄. epõ.

INtimauit. r. ꝙ. u. cleric⁹ capellanum ei⁹ ⁊ alios quãplures de teſtibus ſuis iuramẽto conſtrinxit: ꝙ teſtimonium conſiliũ ⁊ auxilium contra ipſuʒ nõ preberẽt eideʒ. Ideoqʒ iniũgimus: ut ſi teſtimonium eoꝝ publicatum non ẽ nec eſt abrenunciatũ teſtibus: eos qui ſunt iuramento aſtricti ⁊ alios ſi neceſſe fuerit idoneos i teſtimonium recipere nõ poſtponas.

IDẽ abbati ⁊ fr̃ib⁹ de martura.

CAuſam que v̇titur iter uos ⁊ plebanum ⁊ clericos ſancte. m. de martu. cõmiſimus iudicib⁹ terminãdam: cũqʒ utraqʒ pars in eoꝝ eẽt preſẽtia cõſtituta: ⁊ teſtes eẽnt hĩcinde r̃cepti ⁊ eis ab utraqʒ parte renũciatum ⁊ atteſtatiões ẽt publicate: quoddam priuilegium nuper a nobis impetratum i medium ꝓtuliſtis: ⁊ ĩfra. Iudicib⁹ ipſis mandauim⁹ ut ſuꝑ alijs capitulis ſiqua alia fuerũt ab his ſuper quibus teſtes recepti ſũt ⁊ eoꝝ atteſtationes publicate: teſtes ſiqui idonei producti fuerint recipiant

d **I**N cauſis. ꝓductionẽ id ẽ dilationẽ: q꞉ i vna dilatione plures poſſet ꝓducere teſtes. quolibet die dilatõis poſſet ꝓducẽ: hodie vnũ craſ aliũ: ⁊ ſic vſqʒ ad vltimã diẽ dilatõis. Finita ꝑma dilatione iuſta cã allegata iudex ſecũdã dilationẽ dabit: ⁊ iteꝝ tertiã. quartã ñ dabit: niſi cũ iuris ſolẽnitate: ꝓut traditur. ĩ. e. vltra tertiã. ⁊ i aut̃. e. ti. §. q꞉ ṽo. coll. vii. v̇. ſi vero hoc itellige anteꝗ̃ renũciauerit ꝓductõni teſtiũ: q꞉ nõ poſſʒ poſtea audiri. ĩ. e. ð teſti. i fi. nec dãda ẽ ſemꝑ quarta ꝓductio ſi iudex viderit eã denegãdã ut effrenatã multitudinẽ teſtium cõpeſcat. ĩ. e. ſignificauerunt. immo ex eadem cauſa poſſet denegare tertiã ⁊ ſecundã: dummõ in ꝑma dilatione ſufficientes teſtes ꝓduxerit. ĩ. e. ð teſtib⁹. Et niſi q̃rta ꝓductio. i. dilatio detur ceſſante cã predicta. ſ. effrenata multitudine: appellatio propter hoc emiſſa tenet. ut in p̃dicta decre. ſignificauerunt. ¶ Vel dic: ꝙ tertia ꝓductio fieri debet ſub vna dilatione: tamẽ quod ꝑus dixi ſuar̃ de facto. ⁊ ita cõſuetudo interpretatur ꝑmã expoſitionem que ẽ optima legũ interpres. ſ̃. de cõſue. cum dilectuſ. ⁊ hoc notat dominus azo. ſm ia. b. C. eo. ti. l. ult. b.

e **C**Um tu. benigne. Nõ ꝙ teſtes ſi põt fieri ad concordiam ſunt reducendi: ne de periurii reatu notẽtur: ⁊ ſi non ad litteraʒ ſaltẽ quo ad ſpiritualem intellectũ. xi. q. iii. anteceſſoꝛ. ⁊. c. ꝙ predeceſſoꝛ. ⁊. viii. q. i. in ſcripturis ſic ⁊ euangeliſte reducuntur ad concordiã. de pe. di. i. periculoſe. xxxii. q. vii. c. i. ꝙ autẽ. ⁊ omnia teſtimonia ſequenda ſunt: ſi poteſt fieri. iiii. q. iii. ſi teſteſ. Itẽ ẽ hic. ar. ꝙ dubia ꝓbatio nõ ꝓdeſt ei qui eam iducit. ſic. ſ̃. de ꝓbatis. in p̃ſentia. Item. ar. ꝙ in dubiis ꝓ reo iudicari non cõſueuit. ĩ. de fide inſtru. inter dilectos. in fi. ⁊. ſ̃. de ꝓbatiõ. ex lr̃is. ff. de reg. iu. ſemꝑ in dubiis. Sed videtur ꝙ in tali dubio potius debuit papa interpretari: ꝙ eſſent excõicati: q꞉ hoc eſſet ſecurius propter periculum anime. nã excõicatio eſt medicinalis. ii. q. i. multi. ⁊ iõ tradit̃ qs ſathane: ut ſpũs eius ſaluus fiat i die dñi. xi. q. i. audi deniqʒ. ⁊ ad cautelã ſaltẽ abſoluar̃ alias debuiſſet ſaltẽ mãdaſſe illos abſolui. ĩ. de appella. ad p̃ſentiã. ⁊. ĩ. de ſẽ. ex. ꝑ tuas. ſed hoc dictũ fuit ꝓpter teſtes: ne de piurio notarent̃ ſaltẽ de facto. q꞉ lʒ teſtimoniũ reprobet̃ teſtes tamẽ inter infames q̃ſi ex falſo teſtimonio nõ habent̃. ſ̃. de oꝛ. cog. cũ dilectus. ⁊. ff. de his qui no. infa. luciuſ. ſed tamẽ re ipſa ⁊ opinione hoiuʒ non fugiunt infamie notã. ff. de op. a libe. ⁊ libertinis pa. p̃ſtã. l. ii. ⁊. ĩ. e. teſtimoniũ. ⁊ ſic prouidit tã in teſtibus ꝗ̃ in canonicis: cũ ipſe potuit poſtea ad cautelã facere ſe abſolui. ſi. ĩ. de ap. ad ꝑn̄tiã. Et quia potuit eſſe ꝙ pluries fuerit appellatũ. ut ſequit̃. ⁊ hec ſn̄ia fuit potioꝛ ⁊ benignioꝛ.

f **F**Raternitatis. renunciatũ. maxime q. . . a ñ non eſſet renunciatum exp̃ſſe ex quo publicate fuerunt atteſtationes: non poſſunt poſtea alii teſteſ ſuꝑ eiſdẽ capitulis induci. ĩ. eo. de teſtibus. ⁊. c. intimauit.

g ¶ Receptos. ⁊ ſic patet ꝙ idem teſtis pluries poteſt recipi contra aliquem. Sed contra videtur. iiii. q. iii. §. item in criminali. ⁊. ff. eo. produci. Cõtraria loquuntur in criminali. ⁊ ibi qui ſemel tulerit teſtimonium contra aliquẽ: preſumitur inimicus eius: ſi iterum uelit contra ipſum teſtificari. ĩ. de accuſa. meminimus.

h ¶ Nouis pendẽtibus ⁊ qui ex illis oriant̃. ĩ. de fide inſtru. cum ioannes. et C. de temp. ap. per hanc. ⁊ in ꝑncipali cauſa aptis atteſtationibus ſuper nouo capitulo orienti ex ꝑmis recipiunt̃ teſtes. ĩ. e. feries. ⁊. c. ex tenoꝛe. Sed cõtrarium vident̃ dicere leges: q꞉ etiam ſuper eiſdem capitulis in cauſa appellationis noui teſtes recipi poſſũt. C. ð ap. eos. §. i. ⁊. ii. C. ð temp. app. ꝑ hãc. ⁊ ſic etiã obſeruar̃ in iudicio ſeculari. ſed aut̃. dicit contrariũ: ⁊ cõcordat huic. c. ꝙ poſtꝗ̃ aliquis didicit teſtificata: nõ poteſt ulterius teſtes producere ſuꝑ his ſuꝑ quibus introducti ſunt. in aut̃. e. §. q꞉ ṽo. coll. vii. ſed dñi legum ſatis friuolã adhibent ſolutionẽ. Intelligunt eniʒ in aut̃. in eadẽ cã ante ſn̄iam diffinitiuaʒ. l. iſtas in cã appellationis: ſʒ rõ ꝓhibitionis remanet in eadẽ cauſa appellationis que fuit in ꝑncipali. ſ. periculũ ſubornationis. ⁊ iõ quia cauſa remanet eadem vtrobiqʒ eadem debet eſſe prohibitio utrobiqʒ. et ubi eſt eadem ratio: idem iudicium habendũ eſt. ſ̃. de trãſla. iter coꝛpalia. ff. ad. l. acquil. illud. et alibi quotiens viciũ ex vna radice naſcitur: conſequens eſt ut eadeʒ. l. tollatur. C. de nup. ſi libertã. Unde dicenduʒ ẽ: ꝙ aptis atteſtationibus vlteri⁹ nõ recipiant̃ ſuꝑ eiſdẽ articulis: alii teſtes et leges predicte recte poſſũt itelligi ut habeãt locũ ſuꝑ nouis articulis pendentibus ex ꝑoꝛib⁹. ⁊ ſic cõcoꝛdabũt iuri canonico. ⁊ aut̃. p̃dicto. §. q꞉ ṽo. i quo nõ diſtinguit̃ vtrũ i cã ꝑncipali uel i cã appellationis.

i ¶ Iuramentis. alit̃ eni. nõ admitteret̃: niſi a ꝑtib⁹ remiſſũ fuerit. ĩ. e. tuis. Forma ṽo ſm quã iurare debẽt talis ẽ: iurabũt. n. ꝙ dicẽt totaʒ veritateʒ iudici uel cui ꝯmiſerit quã nouerit ð re illa ſuꝑ q̃ iurat. iii. q. ix. hortamur. ⁊ in aut̃. eo. ti. §. i. Itẽ ꝙ nullã interferãt falſitatẽ. ii. q. iiii. nullam. ⁊. iii. q. ix. pura. Itẽ ꝙ pro vtraqʒ ꝑte dicent veritatẽ quã ſciunt. xiiii. q. v. nõ ſane. Itẽ ꝙ dicent omnẽ v̇itatem ſiue interrogati ſiue non. ar. ĩ. de accuſa. cum dilectus. ĩ. Item ꝙ non precio nec amoꝛe nec timoꝛe uel odio ſeu pro alio commodo teſtimonium dicent. ſ̃. e. quotiens. ĩ. e. licet. ii. §. teſtes. tan.

k **I**Ntimauit. eoꝝ. ſ. teſtium qui iam erãt inducti ⁊ recepti. nã ſi dicta illoꝝ publicata fuiſſent: nec iſti nec alii reciperent̃ ulterius. ut. ſ̃. ti. ꝓx. dictum eſt.

l ¶ Iuramẽto. eo. n. ipſo ꝙ voluit ſubtrahere copiã ꝓbatõis aduerſario ſuo: preſumit̃ iniquam cãm fouere: ⁊ experiri debet in ſe iudicis auctoꝛitatẽ eluſam. iii. q. vii. §. tria. v̇. ſi quis ãt. ⁊. ĩ. ti. ꝓxi. puenit. Ideoqʒ non obſtante iuramento tali quod inique fuit extoꝛtũ: iurabunt dicere veritatem ſuper negocio principali: cum illud iuramentum illicitum fuerit ⁊ ſine peccato ſeruari non poſſet: cum celare veritatem ſit peccatum moꝛtale. ix. q. iii. quis. ĩ. ð fal. c. i. ⁊ denũciãdi ſunt illo iuramento nõ teneri. ĩ. e. conſtitutis. ⁊ eſt expꝛeſſum. ĩ. de accu. olim. Temerarium enim iuramentum non repellit a promotione. ĩ. de iureiuran. ſicut. ĩ. ergo nec a teſtimonio: ut hic dicit. Aliter tamen alii intelligunt: ꝙ iſti non debent iurare ſuper principali: ſʒ ſolũmõ ad detegendũ tãte calliditatis cõmentum. ĩ. ti. ꝓx. ꝑuenit. ĩ. ſʒ illud ibi exponit̃. Credo ei ſtãdum quod ꝑmo dixi.

m **C**Auſã. capitulis. nouis. ſ. pendẽtibus tamen ex antiquis. Et ẽ ar. ꝙ ꝑiter in cauſa conſultationis: ſicut in cauſa appellationis poſſũt teſtes iduci ſuꝑ nouis capitulis ꝗ̃uis atteſtatões ſint publicate uel intellige ſuꝑ capitulis antiquis ſuper quib⁹ nõdũ fuerãt aliqui teſteſ recepti ⁊ h̃ veri⁹ v̄r. Cũ. n. plura capitula ſiue negocia penit⁹ diuerſa ꝯmitũt̃ hñ ꝑñt teſtes recipi ⁊ publicari ſuꝑ vno ⁊ nõ ſuꝑ alio poſtea poſſũt recipi ſuꝑ alio ⁊ poſſũt ẽt tractari diuerſis tẽpoꝛibus. ff. de arbi. ꝙ tamen. i. r̃nſo.

n ¶ Nouiter. Nota ꝙ lite pendente priuilegiū ſeu indulgentia impetrata ſup re litigioſa in ꝑiudiciū alterius ptis nō ualet: ut hic pʒ. ⁊ .ē. ut li. pen. c. ul. ubi de hoc. ⁊ in aut. ut in me. lit. ſa. iuſ. nō fieri. §. ſi vō. col. viii. ⁊ .j. de priuil. dudum.

o ¶ Cōmiſimus. arg. ꝙ poſtꝙ cā cōmiſſa eſt iudicibus res ꝓſumit eſſe litigioſa ita ut indulgētia ſiue ꝓuilegiū ſup ea impetratū nō ualeat. ff. de excuſa. tuto. tutor petitus. in ꝓn.

p ¶ Ratōi. Sed ꝗre dicit obuia rōni cū ꝓuilegia indulgeātur cōtra ius cōe: ⁊ ita cōtra rōnē .iii. di. ꝓuilegia. ⁊ .vii. q. i. petiſti. ⁊ .xxxv. q. ii. non ſtatʒ. ⁊ .c. non exemplo. xvi. q. i. hinc eſt. ⁊ .c. di. cōtra morē. ⁊ .C. ō legi. l. iii. in fi. ff. ad municip. l. i. C. de theſau. l. una. li. x. vnde ſic debʒ expo ni obuia rōni. i. cōſuetudini ⁊ rōabili curſui priuilegioꝝ obuiare uidebant̃ qḋ eſſe non debet: nec ualēt priuilegia que nimiū ledunt. ar. j. de deci. ſuggeſtū. ⁊ .j. de vbo. ſig. quid per nouale. ⁊ ar. C. ō pci. impe. offe. quotiens. ⁊ .l. nec damnoſa .b.

q Perſonas. cō ſimili. ſic. iiii. q. iii. §. liberi teſtes. ⁊ .ē. c. ueniēs. ⁊ .ē. de confeſ. c. i. ubi de hoc. ſic ⁊ iudex qui habet cōſimilē cām pōt recuſari. ē. de iudi. cām que. ii. ſic ⁊ qui in crimine detinet̃ nō pōt aliū denūciare uel accuſare. ut. iii. q. vii. qui ſine. ⁊ .c. poſtulator. §. porro in fi. i. q. i. multi. circa ꝑnci. ⁊ .j. de ſpō. cum in tua. nec pōt aliū corripere qui i ſimile ōlictū corruerit. xv. di. c. ul. ⁊ .xvi. di. una tantū. ſi. xlii. di. §. i. ⁊ .lxi. di. in ſacerdotibus.

⁊ nullis capitulis nouiter[n] a nobis ꝑ uros nūcios ipetratis que contineātur in priuilegio ueſtro uel i aliis litteris quas uobis indulſimus poſtquā cām ipſā ꝯmiſimus[o] eiſdē predicte plebi i hac cauſa impedimentuʒ preſtātibus ꝯcordia uel iuſticia mediante decidant. ¶ Quia uero florētinus epūs itimauit quedam capitula eidem priuilegio eē inſerta: que obuia rationi[p] uident̃ illud ad noſtram pñtiam cum uro nuncio tranſmittatis.

Idem nouiceñ epō.

Perſonas eccleſiaruʒ: ⁊ ifra. Ueruʒ ſi corā te uel alio quolibet negocia uentilentur: nolum⁹ ut aliqui morbo conſimili[q] laborātes: ſi certum ſit aut legitime ſuper hoc poſſint ꝯuinci: ſi ab alterutra parte teſtes adducti fuerint: i teſtimonium admittātur.

Idem in concilo. lat.

Iudei ſiue ſarraceni: ⁊ infra. Teſtimoniū quoqʒ chriſtianoꝝ aduerſus iudeos in omnibuſ cauſis: cum illi aduerſus chriſtianos teſtibus ſuis uti preſumant[r]: recipiēdū eē cenſem⁹ ⁊ anathemate decernimus feriēdos quicunqʒ iudeos chriſtianis uoluerint preferre i hac pte cuʒ eos chriſtianis ſubiacere[s] oporteat: ⁊ ab eis ꝑ ſola humānitate foueri[t].

Idem matheo card.

Up eo[u] quod a nobis tua deuotio poſtulauit: utrum uiro negante ſe mulierem affidaſſe ipſius mater mulieris ⁊ altera mulier poſſint ad teſtimoniū recipi. Cō. t. r. ꝙ cū mr̃ filie incremētum et honorē uidētur diligere: ubi uir ſuperior ē diuitijs ⁊ nobilitate potentia uel honore: teſtimonium eius uidet̃ eē ſuſpectū: ⁊ iō nō eē aliqua

r ¶ Iudei preſumant de facto: quoniā de iure nullus infidelis ꝯ fidelē debet admitti in teſtimoniū. ii. q. vii. ſi hereticus. ⁊ .c. non poteſt. ⁊ .xxiii. q. iiii. ipſa pietas.

s ¶ Subiacere. xxiii. q. ul. diſpar. ⁊ meli⁹. j. de iudeis cū ſit. ⁊ .liiii. di. nulla. ⁊ .xvii. q. iiij. conſtituit.

t ¶ Foueri. lxxxvi. di. paſce.

u ¶ Super eo. q: mater. Et ita uidet̃ ꝙ pater ⁊ mater nō poſſūt ferre teſtimoniū in cā filii. iiij. q. iii. §. itē teſtis idoneus. Et q: cā filii cā patris eſſe uidet̃: q: dānū ⁊ emolumentū ad eū ptinet̃ uidet̃. ar. ii. q. vi. §. hiduū. v̄. palā. ⁊ in cā ſua nullus idone⁹ teſtis ē iiii. q. iii. §. nullus. ⁊ arg. iii. q. v. c. i. ⁊ pater ⁊ filius ꝓ una ꝑſona reputant̃. xxxv. q. iii. §. hac auctē. ⁊ .C. de impu. ⁊ alis ſubſti. l. ul. in fi. inſti. de inuti. ſtip. §. ei qui. arg. cōtra. xxxv. q. vi. cōſanguineos. ⁊ .j. qui ma. accu. poſ. uidet̃. Sol. pater ⁊ mater ⁊ ceteri cōſanguinei bene admittunt̃ ad cōiungendū matrionū ſiue etiā ad diſiūgenduʒ ꝓpter ꝯſanguinitatē fauore mr̃imonij ut dicūt duo ultima ꝯ̄ria. illi etiā ſunt ceteris ꝓferēdi ut ibi dicit̃. Sʒ qḋ hic dr̃ intelligit̃ de his parētibus qui ſuſpecti ſunt ut littera dicit: ut ſi alter ſuperior eſt potētia diuitiis uel honore: pater uel mater alteri⁹ nō eſt admittēdus alias ubi equalitas ē uel modica etiā excellētia: admittunt̃: ut dicūt ultima cōtraria. ⁊ hoc in mr̃ionali cā. In alijs vō cāis pat̃ ꝓ filio uel ecōuerſo nō recipit̃: ut dicūt iura ꝓ̄dicta. ⁊ illa decre. ut̃ i fine q̄

tū loquit̃ in ꝯiungēdo uel diſiūgendo ꝓpter cōſanguinitatē: ut ibi dicit̃.

x ¶ Firmatū. i. cōtractū ꝑ conſenſuʒ mutuū de preſenti. tūc enʒ ſeparari nō poſſet ad dictū vni⁹ teſtis: q: in nulla cā dictū vni⁹ ſufficit. j. c. pxi. ⁊ .ē. c. ueniens. ⁊ .iiii. q. iii. §. itē vni⁹ vō. alias cōtrahere non debēt: q: ad dictū vnius impedit̃ matrimoniū cōtrahendū. j. de ſpon. ꝑterea. ii. Itē ⁊ ſola fama impedit. j. de cōſan. ſuper eo. multa enʒ impediūt contrahendū que nō dirimūt iam cōtractū. j. ō iureiur. quēadmodū. ⁊ ſic non oīa que impediunt ordinandū deijciūt iā ꝓmotū. xv. q. i. §. ul. ⁊ .j. de regul. ad apoſtolicā. ⁊ .j. de accuſa. ſuper his.

tenus admittendum. Super illa uero queſtiōe quā feciſti an mulier coniūgenda nō ſit uiro: ꝓ eo ꝙ ſola mr̃ alterutrius eos eē conſāguineos cōfitetur: rn̄demus: ꝙ ſi nō ē firmatū mr̃imoniū inter eos: matre aſſeuerante ipſos eſſe conſāguineos nō debent cōiungi: quia preſumptio ē non modica: ꝙ ſe linea conſanguinitatis attingant. Si uero matrimoniū ē firmatum[x] non debet ſine plurium iuramēto diſſolui.

Idem.

Icʒ[y] uniuerſis: ⁊ ifra. Quia nō ē licitū alicui chriſtiano ⁊ multo min⁹ crucis chriſti inimico ut cāe ſue uni⁹ tātū quaſi legitimo teſtimonio finē iponat: mādam⁹ quaten⁹ ſi iter uos ⁊ quoſcūqʒ iudeos emerſerit queſtio i qualibet cā chriſtiani ⁊ maxime clerici: non min⁹ quam duoꝝ uel trium uiroꝝ qui ſint ꝓbate uite ⁊ fidelis ꝯuerſatōnis[z] teſtimoniuʒ admittatis: iuxta illud dñicuʒ i ore duoꝝ[a] uel triū teſtiū ſtat oē vbuʒ: q: licet quedā[b] ſunt cauſe que plures quā duos exigāt teſtes: nulla ē tamē cā que unius[c] teſtimonio quanuis legitio terminet̃.

De firman. epō.

In litteris[d]: ⁊ ifra. Quidam nobilis tui epiſcopat⁹ quādā ſibi legitime copulans: cū eaʒ i domo fere ꝑ ſeptenniuʒ tenuiſſet ꝯſobrinā patris eius antequā eā duceret ſe aſſeruit cognouiſſe. ad quod ꝓbanduʒ teſtes de familia[e] ſua treſ ꝓduxit. Reſpondemus igitur: ut ſi res ita ſe habet pro illorum teſtimonio ipſuʒ ab uxore nulla ratiōe diuidi patiaris: nec contra ipſos aliquos audias niſi ꝓbate eſſent uite[f] ⁊ opinionis: de quib⁹ ueriſimile non eſſet: ꝙ deberēt pro aliquo deierare.

Urbanus tertius.

y ¶ Licet. multo min⁹. ar. a maiori. ſic. xliii. di. diſpenſatio. ⁊ .xi. q. i. magnū. ſic. xxxii. q. v. ſi paulus.

z ¶ Cōuerſatōis. ⁊ ita iude⁹ de iure non admittit̃ contra chriſtianū ad teſtimoniū. ar. ii. q. vii. ſi hereticus. ⁊ .c. non poteſt. ⁊ .c. pagani. ⁊ .xxiii. q. iiij. ipſa pietas. ar. ꝯ̄. ē. eo. iudei. non eſt cōtra. q: ibi factū recitat̃. ſ. ꝙ illi uti preſumūt ſed illud de iure fieri nō dʒ.

a ¶ Duoꝝ uel triū. i. non paucoꝝ ꝑut ſequit̃. ⁊ ſic affirmatiua expōit̃ ꝑ negatiuā. xxxv. q. iii. equaliter. ff. de manumiſ. l. iiij. in ꝓn. ff. ō dolo. nō debet. in fi. ff. de le. ii. cū pat̃. §. rogo. ⁊ .l. cū quidā. ii. ⁊ ecōtrario negatiua exponit̃ ꝑ affirmatiuam nō ſuū. i. alienū. C. unde ui. cōquerebat̃. Sic exponūt quidaʒ di. i. omnes leges: naturale eſt tranſire ꝑ agrū alienū. i. non ſuū.

b ¶ Quedā. quedā ſunt cauſe que plures teſtes requirunt. ſicut teſtamētū ubi requirūt̃ vii. teſtes. C. q teſta. fa. poſ. hac cōſultiſſima. ⁊ .C. de teſta. ſi vnus. ⁊ puberes debēt eſſe teſtes. C. de teſta. hac cōſultiſſima. In codicillis. v. requirunt̃. C. de codicil. l. ulti. Itē in donatōe cā mortis. v. teſtes requirūt̃. C. de dona. cā mor. l. ulti. ⁊ in caſu quem habes. ii. q. iiii. ꝓ̄ſul. ⁊ .c. nullam. Itē quinqʒ teſtes requirunt cuʒ quis debitū in ſcriptis vult probare ſe ſoluiſſe. C. e. ti. l. teſtium.

c ¶ Unius. hoc uerū eſt in alterius ꝑiudiciū: ⁊ ſic nō ob. de conſe. di. iiii. cū itaqʒ. ⁊ .c. ⁊ §. paruulos. uel ubi qs non habet ius petendi. ē. c. pxi. ⁊ .j. de ſpon. preterea. ii. tamē unus teſtis preſumptionē inducit ſed nō facit ꝓbationē. xx. q. iii. preſens. ff. quēadmo. teſta. aperi. l. i. in fi. ⁊ ff. de do. ple. theopōpus. ſed ibi teſtator hoc noluit. tan.

d In litteris. cōſobrinā. allegabat primū gen⁹ affinitatis in tertio gradu quod habet prohibitionē uſqʒ ad quartum: olim uſqʒ ad ſeptimū. xxxv. q. iii. c. i.

e ¶ De familia. teſtes quos accuſator de familia ſua ꝓducit non ualent. ff. e. l. pe. ⁊ domeſticus ſiue familiaris non eſt admittēdus. C. e. ti. l. ii. Dicunt̃ familiares: de quibus legit̃. C. de his qui ad eccle. ꝯfu. l. ul. §. ſane. ⁊ .iii. q. v. c. i. ⁊ .iii. ⁊ .c. accuſator. ⁊ .iiij. q. iii. §. itē in criminali. v̄. itē etiā in iure ciuili. ⁊ in alio v̄. itē teſtes. Ar. cōtra. xiiii. q. ii. ſup prudentia. ⁊ .ē. c. inſup. ⁊ .c. cū nuncius. cū ſuis cōſimilibus. Solu. domeſtici appellant̃ ꝓprie quibus imperari poteſt rōe patrie uel dominice poteſtatis: ut in. l. ꝓ̄ſenti. quales credo hic fuiſſe. Cōtraria non obſtant q: in alio caſu loquūt̃: ⁊ illud eſt a iure ꝑmiſſuʒ fauore eccleſie: ⁊ q: nō ferūt teſtimoniū ꝓ aliquo ſingulari. Familiares appellant̃ conſanguinei: colonus: aſcriptitius: merceñarius: filius in poteſtate: libertus: ⁊ ſeruus: ⁊ omnes habitātes in domo. Sed illi quibus imperari pōt nullo mō admittunt̃. alii cū diſtinctiōe affectōis ut ꝓpter hoc cōtra eos ꝓ̄ſumat̃ uel non: ut dicit hugo. iii. q. v. in ſumma. ⁊ .c. i.

f ¶ Uite. Nota in matrimonio ſeparādo ꝑcipue teſtes eſſe admittēdos q ſūt probate vite ⁊ opinionis. j. de cōſang. ex litteris. q: tollerabilius eſt aliquos contra ſtatuta dominū dimittere copulatos ꝙ coniunctos legitime contra

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Cum veniſſet ad ap. ſe. magiſter. m. ĩ nobis expoſuit: ꝙ luci⁹ papa pre. n. cãꝫ que iter ipſũ ⁊ abbatẽ deſicolañ. vtebat̃ ꝯmiſit iudicib⁹ ſine debito terminãdã: et ĩfra Mãdam⁹ quaten⁹ ſi ſñiam il loꝝ noueritis cãonice ꝓmulgatã: eã auc̃te ap. ꝯfirmetis[g]: nec appel latio illa ĩpediat: que ĩterpoſita dr̃ occaſione mortis pre. n. cũ poſtea egerit[h] ⁊ rñderit teſteſqꝫ duxerit ꝓ ducẽdos. Queſtiões quoqꝫ aliaſ ſup qb⁹ teſtes fuere ꝓducti ⁊ depo ſitiões publicare eoꝝ uel renũcia tum fuit teſtib⁹ hic ⁊ ĩde nullis ali is ab alterutra pte ſup eodẽ recep tis ſꝫ tenorem ipſaꝝ mediãte iuſti cia[i] termineris. Sique[k] vo fuerint qõnes ſup qb⁹ uel teſtes nõ fuerit ꝓducti uel renũciatũ[l] eiſdẽ audia tis ſiqua hĩcinde ꝓpoſita fuerint fi nem illis debitum imponentes.

Clemens. iij.

Series tui ſcripti nobis apuit ꝙ cuꝫ nup ĩter filios quoꝝ dam nobiliũ tue ciuitatis ꝯiugalis qõ tractaret̃: ⁊ ĩfra. Pars que mrĩ moniũ accuſabat: teſtes ꝓduxit le gitimos: q ꝯſãguinitatẽ ĩt̃ predi ctos eẽ firmit̃ aſſerebãt: ĩ pˀo gra du[m] ponẽdo duas pſonas. h. uide licet ⁊ .i. dicentes illos eẽ fratrem ⁊ ſororeꝫ: pars autem oppoſita id falſum dicebat. h. ſ. eẽ ſororẽ. ĩ. ad corroborãdam aſſertionem ſuam tam teſtes offerens quã publicum inſtrumẽtũ[n]. Unde qꝛ pars accuſã tium teſtes illos nõ eẽ recipiẽdos. ꝓponit ⁊ tu nõ eẽ conſuetudinem eccleſie affirmas: ut p⁹ receptos teſtes qui ꝯſanguinitatẽ ſm formã canonũ ꝯputãt: alij ex oppoſito ad mittant̃ ꝓñti pagina rñdemus: ꝙ ſi ñ ẽ aliud cãonicũ quod obſiſtat: nõ obſtãte illa ꝯſuetudine utpote iuri[o] ꝯtraria teſtes recipere ñ omit tas.

Celeſtinus tertius.

Preterea cuꝫ quis accuſatur aliquam cognouiſſe: an ſint teſtes ĩterrogãdi de uiſu: aut ſola uicinie fama ſufficiat: uel ſi iurãtis teſtibus ſit credendum: qui ſe car nalis copule ꝯſcios[a] eẽ fatẽt: ſꝫ de uiſu[b] nihil affirmãt: reſpondemus ꝙ ſi teſtimoniũ ꝯueniens de uiſu reddat̃ uel etiaꝫ de auditu[c] ⁊ preſũ ptionẽ uiolẽtam fama conſentiens ſubminiſtret ac alia legitima admi nicula ſuffragẽtur: ſtãdũ ẽ teſtimo nio iuratoꝝ: etenim circũſpectus iudex atqꝫ diſcretus motuꝫ animi ſui ex argumẽtis ⁊ teſtimonijs que rei aptiora eẽ ꝯpeterit: ꝯfirmabit.

Jnno. iij. ꝯſulibus ⁊ populo beneuentano.

Cum a nobis: ⁊ infra. Et cão nica[d] ⁊ ciuilia[e] iura ſequentes diſtricti⁹ inhibem⁹: ne unius[f] iudi cis quantũcũqꝫ fuerit auctoritatis uerbo credatur ĩ cauſis ſiue ſuper

ſtatuta domini ſeparare. ĩ. eo. licet. in fi.

g Cum veniſſet. ꝯfirmetis. Hec ꝯfirmatio habet̃ ꝑinde ac ſi ꝑ papam facta fuiſſet. ar. C. de ue. iur. enucle. l. i. §. ſed neqꝫ. in fi.

h Egerit. ſ. de offi. dele. gratũ. ff. de pac. tale. §. i. ff. ad mace. ſi filius. C. de re iudi. l. queſtiones. ⁊. ĩ. de re iudi. qõ ad ꝯſultatõnẽ. ⁊. ff. de mino. ſi filius. arg. ex hoc loco: ꝙ mortuo et mãdatore re integra poſſunt ꝓcedere iudices de ꝯſenſu partiũ: ⁊ hoc ꝯcedũt quidaꝫ. Contra dico ꝙ ptes nõ poſſunt ammodo eis dare iuriſdictionẽ ex litteris illis cũ iuriſdictio iã ſit finita ꝑ morteꝫ mandantis. ar. op. ſ. de offi. dele. ſignificãtibus: qꝛ actio ſemel extincta amplius non reuiuiſcit. de ꝯſe. di. iiii. queris. ⁊. ff. de ſolu. q res. §. areã. C. d remiſ. pig. ca. ex cauſa. ⁊ priuatoꝝ ꝯſenſus eũ non facit iudicẽ qui nulli ꝑeſt iudicio. C. de iuriſ. om. iu. ꝑuatoꝝ. et hoc ꝓbat̃. ff. ſi cer. pe. l. eius. qui in ꝓuincia. ꝟ. nã ⁊ ſi tibi in hoc nũmos ⁊c. et ꝙ dicit poſtea egerit. ſ. poſt appellationẽ. ſ. de offi. dele. gratũ. ⁊ intellige ꝙ citatio facta fuit ante mortẽ delegãtis: ut dicit illa decre. gratũ. ⁊ ſic ꝑpetuata fuit iuriſdictio ut ibi dicit̃. hec decre. loquit̃ de eodẽ facto cũ illa. Dic magiſter H. ꝙ ipo iure nõ expirat mãdatũ morte mãdatoris ſed ꝑ exceptionẽ. unde que ꝑ exceptionẽ expirãt poſſunt a ptibus relaxari: unde poteſt iudex ꝓcedere ⁊ ualet ſi nihil opponat̃. arg. ff. de bo. poſ. l. vi. ⁊. l. pe. ĩ. de re iudi. inter. ar. de hoc plura inuenies. ſ. de reſcrip. in. c. ad audientiã in ultima glo.

i Juſticia. que tribuit unicuiqꝫ qõ ſuũ eſt. inſtit. de iuſti. ⁊ iure. i. Rñ. ⁊. xii. q. ii. cum deuotiſſimam.

k Sique. Cũ dicat primo ꝙ ſentẽtia ꝯfirmet̃: quare dicit hoc? Dicas ꝙ plura capitula ⁊ penitus diuerſa erãt: et ſup quibuſdã fuit lata ſententia: ſup quibuſdã nõ. ſic. ſ. e. cãꝫ que.

l Renũciatũ. Si renunciatũ fuiſſet lꝫ nullos teſtes ꝓduxerit ps illa que renũciauit non eſt ulterius ad hoc admittenda: qꝛ licitũ eſt cuilibet renũciare iuri ſuo. vii. q. i. ꝙ periculoſuꝫ. et. C. de pac. ſi quis in ꝯſcribẽdo. ar. ad hoc ꝙ nõ eſt licitũ redire ad hoc qõ ſemel renũciauerit. C. de re. cre. ſi quis iuſiurandũ. ⁊ remittentib⁹ actiões ſuas nõ eſt amplius recurſus dãdus ad eas. ff. de edil. edic. querit̃. §. ſi venditor. uel etiã ſi aliqui recepti fuerint et renũciant ꝓductiõi alios poſtea inducere non poſſunt. ĩ. de teſtibus.

m Hertes. gradu. Sufficit eni in ꝯputatõne conſanguinitatis incipere a primo gradu: licꝫ de ſtipite nihil dicant. ĩ. de conſang. tua. ⁊. xxxv. q. v. c. i. et. ĩ. de diuor. porro. et. ĩ. eo. licet.

n Jnſtrumentũ. Sed qualiter ꝑ inſtrumentũ poterat ꝓbari ꝙ. h. et. i. non fuiſſent frater et ſoror: qꝛ de ꝯſanguinitate nõ poteſt inſtrumentũ fieri ut uidet̃: credo ꝙ inſtrumentũ illud non ducebat̃ directe ſup ꝯſanguinitate ſed indirecte. forte in inſtrumẽto ꝯtinebat̃ ſic ſup aliquo cõtractu. h. et. i. eius filia ꝓmiſerunt aliquid facere: et ſic dicebant̃ pater et filia. uel appellabant̃ in inſtrumẽto patruus et neptis: et ſic inducebat̃: et inſtrumentũ bene poterat ꝓduci poſt aperturã teſtiũ ſemꝑ anteq̃ renunciatũ ſit uel excluſuꝫ in cauſa. ĩ. de fi. inſtru. cum dilectus. h.

o Juri cõtraria. bene dicit iuri cõtraria qꝛ huic obijciebat̃ ꝙ teſtes alterius ptis falſuꝫ dixerãt: ut. ſ. dixit. ⁊ ad falſuꝫ ꝓbandũ non ſolũ poſt publicationẽ teſtiũ: imo etiã poſt ſñiam teſtes ſunt admittendi. ſ. de ꝓba. licꝫ. etiã uſqꝫ ad xx. annũ. ĩ. de excep. cuꝫ uenerabilis. et. ĩ. e. ex tenore. et. ſ. e. ſicut. et. ĩ. de re iudi. lator. et. c. ꝯſanguinei. ſic etiã inſtrumentuꝫ põt ꝓbari falſuꝫ. C. de cõtrahẽ. ſtipu. optimã. Uincen. et alij dicunt ꝙ hec ꝯſuetudo ꝯſonat iuri quia poſt publicationẽ teſtiuꝫ non ſunt alij teſtes in cõtrariuꝫ uel ad idẽ inducẽdi ar. ſ. eo. fraternitatis. Et uincen. dixit. ꝙ hec non erat decre. ſed ſalua pace ipſius in hoc nõ bene dixit qꝛ in alio caſu loquit̃ hic qꝛ agit̃ de falſo: ut dictũ eſt. nec ꝓpter hanc decre. offendit̃ regula illa qua ipſe dicit ꝙ poſt publicationẽ teſtiũ nõ ſunt ulteri⁹ teſtes admittendi qꝛ illud locũ habet quãdo ſuper eodẽ capitulo inducunt̃ ſup quo alij inducti fuerũt qꝛ illud non licet nec ei q eos induxit nec aduerſario. ſ. eo. fraternitatis. ⁊ in aut̃. de teſti. §. qꝛ vo. col. vii. ⁊ illa regula generalit̃ uera eſt. Quidã tamẽ dicunt ꝙ nõ obſeruat̃ in cã matrimoniali. ⁊ ibi non poſſunt recipi etiã ſup eodẽ capitulo: ⁊ dicũt illud eſſe ſpẽale in fauorẽ matrimonij. ar. ad hoc. ĩ. de ſpõ. ſicut. in fi. ĩ. de ꝯſang. ⁊ affi. ex lr̃is. ſed ibi teſtes nondũ fuerant recepti. ſ. de ꝓba. cãm matrimonij. ⁊ qꝛ poſt ſñiaꝫ audiret̃ ergo multo fortius ante ſñiam. ſentẽtia eni cõtra matrimoniũ non trãſit in rẽ iudicatã. de hoc dicit̃ etiã. ſ. de ꝓba. inrauit. hic non poterat omitti iſta ꝓbatio ſine ꝑiculo aie: ibi poterat omitti ſine periculo: quia nullũ peccatum in nõ contrahẽdo ſed in ſeparãdo ꝑiculũ eſt ſi non ſunt cõſanguinei.

a Preterea. ꝯſcios. Sed quo ſunt ꝯſcij niſi uiderit? qꝛ forte ab eo audierunt qꝛ illud dicim⁹ ſcire qõ ab alijs audiuim⁹. xxii. q. v. hoc uidet̃ uel qꝛ uiderũt ſolũ cũ ſola in lecto: uel nudũ cũ nuda: ſed nõ uiderũt eos carnaliter commiſceri ĩ. de preſump. iii. et iõ dicit: ⁊ d uiſu nihil affirmant.

b De uiſu. hoc eſt ſi uidiſſet illos carnaliter cõmiſceri.

c Auditu. qꝛ forſitan teſtes diſtabãt tenui pariete a cõmiſcẽtib⁹ audiẽdo eos ſimul ꝯmiſceri ſed nõ uidebãt. Sꝫ nũquid fama ĩ tali teſtimonio de auditu ſufficit ut debeant ſeparari nõ uidet̃ qꝛ teſtimoniuꝫ de auditu nõ habꝫ locum in hoc caſu: qꝛ fama ꝑ ſe nihil dat lꝫ pſumptionẽ inducat. ar. ĩ. de eo qui cogno. ꝯſang. uxo. ſue ſup eo. ad fi. nec dicit̃ firmare ſed potius infirmare iii. q. iii. §. itẽ ſepe. Cõtra uidet̃ qꝛ uiolẽta pſumptio loco ꝓbatõis habet̃ pcipue in hoc caſu. xxxii. q. i. dixit dñs. ⁊ ar. ad hoc. ĩ. de accuſa. repellant̃. Sol. intelligũt quidã hanc decre. cũ agit̃ ad matrimoniũ impediendũ: puta aliqs uolebat cõtrahere obijciebat̃ ꝙ nõ poterãt qꝛ ille cognouerat ꝯſanguineã illius cũ qua cõtrahere uolebat. ⁊ in tali caſu leuis ꝓbatio ſufficit uni⁹ teſtis: uel etiã ſola fama impedit. ĩ. de ſpon. ꝑterea. ⁊. ĩ. de ꝯſang. ſup eo. ⁊. ſ. e. ſup eo. in fi. ⁊ improꝑe ponit̃ uerbũ illud accuſat̃: in pn. ⁊ ſic exponit̃: accuſat̃: .i. denunciat̃. qꝛ qõ nõ eſt nõ põt accuſari: ſed denũciari poteſt ad impediendũ matrimoniũ. ĩ. de deſpõ. impu. ad diſſoluendũ: ⁊ ſm hoc planũ ſatis eſt. Uel põt intelligi cũ maritus accuſat uxorẽ de adulterio ad thori ſeparationẽ: ⁊ ipſa excipiendo accuſat eũ aliquã cognouiſſe ut eum a ſua intentõe repellat. ĩ. de adul. c. pe. ⁊. ulti. xxxii. q. vi. nihil iniqui⁹. uel ſimplicit̃ poteſt intelligi cũ uxor accuſat maritũ de adulterio ad thori ſepationẽ dicẽs eũ aliquã cognouiſſe ⁊ hoc uidet̃ uerius: ⁊ utroqꝫ iſtoꝝ caſuũ uidet̃ ſatis ꝓbari adulteriũ per huiuſmodi teſtimoniũ de auditu qꝛ audiebãt eos cõmiſceri iuxta tenuẽ parietẽ. Et ſi fama publica cõſentiat ⁊ alia adminicula ſuffragent̃ ꝓut ſequit̃ in littera ſatis intelligit̃ eſſe probatũ qꝛ oĩa iſta faciunt ꝓbationẽ ſufficientẽ. ĩ. de pſump. litteris. ⁊. c. iii. Ex his autẽ oĩbus iudex cõfirmabit motũ animi ſui. ſ. de renũci. in pſentia. ⁊. iiii. q. iii. ſi teſtes. ⁊. ff. de teſti. ob carmẽ. §. ſi teſtes. Et eſt hic argu. ꝙ quando non proſunt ſingula multa collecta ſimul iuuant: ut in predictis decre. litteris. ⁊ tertio. ⁊. ſ. de probati. cum cauſam. ubi de hoc. her.

d Cum a nobis. canonica. ut. vi. q. ii. ſi tantũ. ⁊. c. placuit. ⁊. ſ. de proba. quoniam contra.

e Ciuilia. C. de arbi. ne in arbitris. §. ſin autem. ⁊. iiii. q. iii. §. item unius. ⁊. C. de teſti. iuſiurandi.

f Unius. Sed quid ſi eſſent plures nũquid crederet̃ eis? arg. ꝙ ſic. ſ. de elec. cũ dilecti. ⁊. ĩ. de accuſa. cũ dilectus. Jn iudicio ſi dicant ſe aliquid feciſſe in ꝑiudiciũ alterius ptis non negantis non

credit̄ eis niſi quatenus cōſtiterit legitimis documētis.ſ. de ꝓba. quoniā. In cā vo appellatōis in defectū ꝓbatōis ſi ſup his que coram eis acta ſunt inducerent̄ tanq̄ teſtes ⁊ iurati: ut ſi dubitaret̄ de ꝓceſſu ſatis poſſent admitti. ar. p̄dictarū decre. cū dilecti. ⁊ cuꝫ dilectus. ibi credit̄ eis: ſed ſup p̄ncipali nō. ii. q. vi. ſtatuendū.

g Scriptū. hic dr̄ ꝙ non ſtat̄ ſcripture epi uel iudicis: quin poſſit probari cōtrariū niſi habeat teſtiū ſubſcriptionē. ɔtraria ſignāt̄ ſ. de ꝓba. poſt ceſſionē. ⁊ xi. q. iii. cure ⁊ j. de fi. iſtru. c. ii. ſup hoc dicas ut dictū ē. ſ. d ꝓba. poſt ceſſionē. b.

h Scriptū. factuꝫ nō ꝑ manū tabellionis q: pōt reprobari ꝑ duoſ uel per treſ teſtes q̄uis adminiculo teſtiū fulciat̄: ut hic pꝫ. ſec⁹ eſſet de inſtrumēto ꝑ manū publicā facto: ibi ad minus quattuor eſſent neceſſarii: ꝓut no. ſ. de ꝓba. tertio. i gl. que incipit: ſic ſ. vel dic niſi teſtium adminiculo ⁊c. q: ſi teſtiū adminiculo fulciat̄: tunc non poterit ꝑ duos uel tres teſtes reprobari ſꝫ ꝑ quattuor uel pluref: ⁊ ſic equiparat̄ inſtro tabellionis manu publica facto. arg. j. de fide inſtru. c. i.

i Teſtimonia. ſic ſcriptura iudicis poteſt reprobari ꝑ teſtes: ſed ſi publica eſt equalē vim habet cū teſtib⁹. C. de fi. inſtru. in exercēdis. ⁊ ſic uidet̄ ex eo q͛ dicit: niſi teſtiū adminiculo fulciat̄: ꝙ ſi ſcriptū iudicis habꝫ teſtiū ſubſcriptionē: ꝙ non ualeat reprobari ꝑ teſtes: ſed non ē verū q: quātūcūqꝫ autenticū ſit inſtrumentū pōt reprobari. ut. j. de fide inſtru. cū ioannes. ⁊ C. de ꝓba. cuꝫ precibus. ⁊ ſ. de ꝓba. tertio. ubi plene de hoc no. Ar. d. j. de p̄ſcrip. ad audiētiā: ubi potius ſtat̄ priuilegio q̄ teſtibus. ſed ibi ab eadē parte introducunt̄ priuilegia ⁊ teſtes. ⁊ expone: niſi. i. q̄uis.

k Auctoritate. Et ita uidet̄ ꝙ non requirat̄ ſubſcriptio in litteris dn̄i pape: ⁊ ꝙ cōtra eas nō admittat̄ ꝓbatio. ar. C. de teſt. omniū. niſi eſſent falſe. Sꝫ cōtra uidet̄ ꝙ in lr̄is dn̄i pape ſubſcribunt cardinales. xii. q. ii. cū redēptor. ⁊ xxxv. q. ix. ꝙ quis. in p̄uilegio ſubſcribunt cardinales: in aliis lr̄is non ſubſcribunt.

l De teſtibus. inducti ⁊ iurati.

m Non iurati. hoc iō dicit: q: cū ꝓducebant̄ ad ꝓbandā dilatoriā: iurauerūt ſup illa tantū. vnde ſi poſtea petat̄ ꝙ deponāt ſuper p̄ncipali non debēt cogi ad idē: nec etiā ſponte ſi uellent q: non iurauerunt ſup hoc unde nō ualent dicta eoꝝ ſuper illo. ff. de peti. here. ſi quis libertatē. §. ulti. C. qui le. pſo. l. ul. ⁊ facit ad hoc. ff. de iureiurā. ſi duo patroni. §. idē iulianus. in fi. vnde ſi teſtes inducti ſup poſſeſſione deponant ſup ꝓprietate: non ꝓdeſt ꝑ iura p̄dicta ⁊ eſt ar. ad hoc. ſ. de cā poſſeſ. paſtoralis. Sed ſi peteret̄ ut deponerēt ſuper principali cū inducebant̄ ad ꝓbandā dilatoriā: nūquid ſint cōpellendi? Ad hoc dicas ꝙ ſi inducunt̄ ſup exceptione dilatoria que ꝓponit̄ ante li. conteſ. tunc nō debent aſtringi iurare ſup principali: quia lite non conteſ. teſtes recipi non debent. ſ. ut li. nō conteſ. quoniā. ⁊ per totum.

n Cogendi. q: ex quo ꝑs aduerſa approbat illos ꝓ ſe: ⁊ contra ſe tenet̄ recipe illos. iiii. q. iii. §. ſi quis teſtib⁹. ⁊ ꝓpter ɔnexitatē cāe j. de do. poſt diuor. reſti. de prudentia.

o Sufficiens. ex quo ſufficiens ꝓductio teſtiū facta eſt non ſunt alij admittendi: ut hic pꝫ. unde ⁊ quarta dilatio tunc denegaretur. j. de teſti. ſignificauerunt.

p Publicate. ſic pꝫ ꝙ atteſtatiōibus publicatis pōt obijci exceptio ꝑemptoria ⁊ ꝓbari. C. de excep. ſiquidē. ⁊ C. de ꝓba. exceptionē. nouus eni articulus eſt exceptio ꝑemptoria: ⁊ iō probari pōt ꝑ aptas atteſtatōib⁹ p̄ncipalis cauſe: ⁊ etiā in cā appellatōis. j. e. ex tenore.

teſtamētis ſiue quibuſlibꝫ alijs cōtractibus queſtio agitet̄. Nec ſcriptum coꝝ niſi teſtiuꝫ adminiculo fulciatur eam obtineat firmitatem quin ei poſſint ⁊ debeant duorum uel triuꝫ teſtiū bonoꝝ teſtimonia preualere ſalua i oib⁹ ſe. ap. auctoritate. Dez tireñ. epō.

De teſtibus: ⁊ ifra. Cōſul. t. t. r. ꝙ ſi teſtes ſint inducti ad exceptiōem dilatoriā ſolūmodo ꝓbādā: cū ſup ea tantū iurauerit dicere vitatē ſuper principali: nec debent audiri/ nec cogi teſtimonium ꝓhibere: utpote ſup quo deponerent non iurati. Si uero cū ad probandā exceptionē peremptoriam ab alterutra ꝑtiū iducūt̄: ⁊ liqua pſ ſup principali negocio etiam eos deponere forte petierit: ⁊ ut cogāt ſup toto negocio dicere ueritatem ſacramēto eos poſtulauerit obligari: ad id ſunt ſine dubitatione cogēdi: niſi forſan ſufficiens ꝓductio teſtiū ſuper principali iam facta fuerit: uel renunciatum teſtibus uel depoſitiones teſtium fuerit publicate. Idem elieñ. ⁊ ciſtren. epiſcopis ⁊ archi. de norhañ.

Conſtitut⁹ i pre. n. ꝓcurator magiſtri. r. ꝓpoſuit ꝙ cū decanus ⁊ c. eborac. ei tum auct. latañ. cōci. tū priuilegij ꝓprij rōe archidiaconatū richimūdie canonice ɔtuliſſent: magr̄. h. qui archidiaconus richimūdie noiat̄ ipſū eo poſt ap. ad nos interpoſitam ſpoliauit. Cūqꝫ predictus. r. ad iudices ſup reſtitutōne ſua cōmiſſionis lr̄as ipetraſſet: memoratus. h. litteras reuocatorias ipetrauit: ⁊ infra. Int̄ alia poſtulabat predict⁹. h. ut faceremus depoſitiones quorundam teſtiū aperiri: ſꝫ ꝓcurator predict⁹ aperiendas eas nō eē dicebat: cum non in hac cā fuiſſent inducti: ſed in ea que inter eboꝝ. archiepūm ⁊ eūdeꝫ. r. vtebat̄: ⁊ infra. Nos eas apire noluimus: ſꝫ cauſā duximus ueſtro examini cōmittēdam: ita ꝙ ſi uobis ɔſtiterit prefatū. h. teſtes ꝓ ſe coraꝫ epō et decāo linconi. ⁊ te fili archidiaco. delegatis iudicib⁹ produxiſſe: atteſtationibus apud euꝫ depoſitis ſit ɔtētus: alioquin eo nō obſtāte ꝙ teſtes illi corā iudicibus ipſis ⁊ te fili archidi. fuer̄. ꝓducti ꝓ dicto h. ſi ꝓducti fuerint ad teſtimoniuꝫ admittātur. Idem.

Preſentiū auct. ſtatuimus ut ſi quis p⁹ depoſitiōes teſtiuꝫ

⁊ ſ. de do. ⁊ ɔtu. finē. ſ. e. fraternitatis. j. de fide inſtru. cū ioannes. ⁊ C. de temp. appel. per hāc. ut ſi obijciat̄ preſcriptio uel pactū de nō petēdo uel res iudicata: ⁊ poteſt etiā ꝓbari ante aptas atteſtatōes: ut hic pꝫ. Iſtud tn̄ ſtultū reputo ꝙ aliquis ꝓbet ꝑemptoriā exceptionē anteq̄ ſciat ſi aduerſarius ꝓbauit intentionē ſuā: q: ſi aduerſarius non ꝓbauit nō indiget aliqua exceptione. ſi ꝓbat: tunc demuꝫ pōt ⁊ debet uti ſua exceptione cū ſit alius articulus. C. de excep. ſiquidē. ſicut uides in teſte qui reprobari debet ⁊ pōt poſt publicationē: ⁊ illa eſt exceptio ꝑemptoria. j. eo. p̄ſentiū. ⁊ ſ. e. ex ꝑte. a. Idē eſt ⁊ ſi uolo ꝓbare teſtes falſuꝫ dixiſſe q: hoc poſſuꝫ poſt aperturā teſtiū. j. de ꝓba. lꝫ. ⁊ ſ. eo. ſeries. ⁊ j. e. ex tenore. Et nota hic tres caſus in quib⁹ teſtes publicatis atteſtatōibus nō recipiunt̄ ſup eodē capitulo ſi renunciatū eſt ſi ſufficiens ꝓductio facta eſt ſi publicatio ſit facta. Et hoc intellige cū idē eſt modus agendi q: ſecus eſt ſi alio mō agat̄. j. e. ti. ueniēs. ⁊ j. e. cū tua. itē in alio ſi inter alias ꝑſonas agat̄. j. c. pxi. In trib⁹ tamē caſibus exceptio ꝑemptoria lite cōteſ. impedit ſi quis eaꝫ opponere uoluerit ⁊ ꝓbare: uidelicet ſi de ipo negocio ſit iudicatū tranſactū uel ſit finitū: ut in cōci. lug. de lite cōteſta. c. exceptiōis.

q Conſtitut⁹. decre. iſta loquit̄ de materia illa de quā loquit̄ illa de ɔceſ. p̄ben. poſt electioneꝫ. ⁊ ex illa pōt colligi caſus. Archiepꝰ eboracen abſens conceſſerat archidiaconatū richimūdie magiſtro honorio: capituluꝫ eborac. magiſtro Rogerio.

r Priuilegij. j. de conceſ. prehen. poſt electionem.

s Reuocatorias. non tamen receſſit de curia.

t Predictus. h. qui litigabat cum ꝓcuratore magiſtri rogerii in curia: ut ſequitur ſtatim in littera.

u Archiepm. Inter archiepm ⁊ magiſtrū. r. cā ſup hoc eodē negocio agitata erat corā aliis iudicibus ⁊ teſtes fuerunt ibi recepti. archiepus dicebat ad ſe ꝑtinere collationē archidiaconat⁹. r. dicebat ꝙ ꝑtinebat ad capitulū a quo fuerat inſtitut⁹. atteſtatōnes iſtas petebat ho. aperiri: ⁊ ideo papa noluit eas aperire: ut ſequit̄ v. nos eas aperire. Et ſic pꝫ ꝑ hoc ꝙ teſtes recepti in vno iudicio non faciūt fidē in alio niſi inter eaſdē ꝑſonas. qn̄qꝫ tamē teſtes recepti corā arbitro ualēt corā iudice. ar. C. de arbi. l. pe. ſed illud inter eaſdem partes ſm̄ diſtinctionē illius. l. C. de teſti. l. ulti.

x Delegatis. a legato ap. ſe. qui cām illius cōmiſit.

y Produxiſſe ſup cā que inter ipſuꝫ ho. ⁊ archiepm. ⁊ magiſtrū. r. uertebat̄ Ex hoc ꝓbat̄ ꝙ duo litigant ſup aliquo ⁊ tertius ueniat dicēs ſe habere ius in illa re: ⁊ petat ſe admitti audiendus eſt: cū ſua interſit.

z Depoſitis. eo ipſo ꝙ atteſtatiōes fuerūt apud ipſuꝫ depoſite nō pōt ulterius alios ꝓducere q: p̄ſumit̄ didiciſſe teſtificata. Si vo apud iudices remāſiſſent tunc poſſet alios teſtes ꝓducere: cum illoꝝ atteſtatōnes non fuerunt publicate. j. eo. cum cauſam. §. ulti. nec renunciauerat productioni teſtium. quidam ſupplent hic apud eum depoſitis ⁊ publicatis: ⁊ ſic planuꝫ eſt quod uerius videtur.

⁊ Alioquin. i. ſi nō fuerint ab ipſo ꝓducti ⁊ depoſiti apud ipſū ⁊ publicati.

ɔ Producti. non ab honorio in hac cauſa ſed ab archiepiſcopo quoꝝ ſupra petiit honorius publicationē ſed nō obtinuit. Et ar. eſt hic ꝙ res inter alios acta nō nocet alijs. j. de fide inſtru. inter. ⁊ j. de re iudi. c. pe.

ꝫ Preſentiū. ſiquis. ſ. cōtra quē producunt̄ teſtes. qui eniꝫ ꝓducit teſtes cōtra perſonas eoꝝ dicere non poteſt: nec in ſua cauſa nec in alia niſi ex noua cauſa: ſed in dicta eoꝝ bene poteſt dicere quia ſibiipſis in ſerie ſui teſtimonij contradicunt: ſiue pro ſe inducti ſint in cauſa ſiue ɔtra ſe in alia. iiii. q. iii. §. ſi quis teſtibus. Et eſt ratio: quia cum ꝓduco teſtē perſonā eius approbo: ⁊ ideo contra perſonā eius dicere non poſſuꝫ: ⁊ ideo ſi approbo illū pro me ⁊ teneor recipere cōtra me. xix. di. ſi romanoꝝ. ſed quid ſi dictur⁹ ignoro: ⁊ ideo in dicta dicere poſſuꝫ: ſi uideo ꝙ ɔtradicit ſibiipſi uel etiā aliis teſtibus meis: uel ſi facit pro aduerſario meo. eſt tamē ar. ɔtra hoc in fi. Sꝫ quid ſi produxit inſtrumēta non poteſt aliquid dicere ɔtra illa quia diligent̄ debuit preuidere inſtrm: an faceret pro ſe uel cōtra ſe anteq̄ ꝓduceret illud ſed in teſte illud preuideri non poteſt quia frequenter mutant ex eo ꝙ dicūt

ſe ſcire quod neſciunt: ⁊ quãdoqꝫ dicunt ſe neſcire quod ſciunt: ⁊ ecõuerſo. ⁊ hec eſt cauſa quare diuerſe ſcripture ab eadem parte prolate inuicem ſibi derogãt. C. de fide inſtru. ſcripture. ⁊ hoc habes. j. de fide inſtru. imputari. poteſt tamẽ quis dicere ſe nolle vti inſtrumento producto ſi arguiť falſitatis C. de fide inſtru. l. iii.

publicatas obiceř uoluerit i perſonas[a] eoꝝ: ei tũc tãdem id liceat cũ iuramẽto[b] firmauerit: q ad hoc ex malicia non procedat: niſi forſã ante publicationeꝫ id fuerit proteſtatus[d] uel oſtendere poterit: q poſt pu. didicerit[c] quod obijcit i perſonas: ceterum cuꝫ quis perſonas teſtium ſe uelle poſt publicationem depoſitionũ repelleř fuerit ꝓteſtatus: ſi qd ꝓ ipſo dixerit de facili nõ credaſ. De lond. ⁊ elien. epiſ.

Iam nr̃a pre. ⁊ infra. Cũ igiť hinc plures inde uero ſint teſtes numero pauciores producti quos non ſoluꝫ diuerſa ſed aduerſa[e] penitus i quibuſdam conſtat teſtimonia reddidiſſe: quia etiaꝫ ad multitudinẽ tãtũ reſpiceř nõ oportet: ſed ad teſtium qualitatẽ ⁊ ad ipſoꝝ depoſita q̄bus potius lux veritatis aſſiſtit ex quibus motum[f] animi ſui conuenit iudicẽ informare: mãdamꝰ quatenꝰ ſi teſtes utrinqꝫ ꝓducti eiuſdem honeſtatis ⁊ eſtiationis extiterint: cũ conſtet teſtes mõachorũ ẽẽ teſtibuſ archidi[g]. numero pauciores: ꝓ archidi. ſniaꝫ ꝓferatis. Si uero teſtes ex parte mõachoꝝ ꝓducti tãte preeminẽtie fuerint: q eoꝝ auctoritas alioꝝ ſit merito multitudini preferẽda[h]: ab impetitiõe archid. abſoluatis eoſdeꝫ. De priori. s. fridiãi lucañ. ⁊ magiſtro. g. canonico piſano.

Naꝫ litteris veſtris quã depoſitiõibꝰ teſtiuꝫ intelleximus nihil eſſe contra lucanum electum ſufficienter oſtenſũ: niſi de[i] auditu tantuꝫ ⁊ fama: cũ ſuper alijs ſi qua

a In pſonas. obijcere põt quis in pſonã teſtis q ſit periurus: infamis: conſpirator: inimicus: q ſit corruptus: q ſit ſeruꝰ. ⁊ multa alia poſſes ſup hoc inuenire exempla. õ hoc melius diciť. j. e. teſtimonium. her.

b Iuramento. iuramentuꝫ eſt hic legitima ꝓbatio. quia quilibet preſumiť bonus niſi ꝓbeť malꝰ. ſ. de ſeru. c. vno. ⁊. j. de preſump. dudũ. ⁊. C. qui mili. non poſſunt. ſuper ſeruis. li. xii. ſic etiã cõſciẽtia uel fides ꝓbať ꝑ iuramentũ. j. de ſen. excõi. ſi võ. aliquis. ſic. j. de excep. paſtoralis. itẽ ꝑ ſoluꝫ iuramentũ probatur amiſſio rerũ. ſ. qd me. cã. c. ulti. ⁊ qd hic dicit de iuramẽto iſto preſtãdo locũ habꝫ in cauſis vbi de calũnia non iurať ſed de ueritate dicẽda q in his cauſis preſtari debet. habes. ſ. de elec. dudũ. ⁊. j. õ iureiurã. ex litteris. ⁊ ita iuramentũ de ueritate dicẽda non excludit ſacramentũ de calũ. ſup emergẽti exceptiõe: ut hic pꝫ ⁊. ſ. de elec. cũ dilectus. ⁊. ſ. de reſti. ſpo. litteras. Si võ iuratũ eſſet de calũnia nõ eſt iſtud iuramentũ poſtea preſtandũ. C. de iura. calũ. auť. in hoc ſacramẽto. ⁊ in auť. de his qui ingre. ad appel. §. ult. ubi hoc expreſſuꝫ eſt ad fi. col. v. vnde ſũpta fuit auť. Quidaꝫ dicũt q in qualibet cã hoc iuramentũ eſt preſtandũ ſiue iuramẽtũ ſit de calũnia ſiue de ueritate dicenda. ⁊ eſt ſpẽale. ⁊ ſurgit hoc ex quadã ꝑſumptõe q cuꝫ nihil dixerit ꝯtra teſtes cũ ꝓducebanť: ⁊ poſtea cũ publicanť quodãmodo uidebať approbaſſe teſtes: vnde poſtea per ſacramentũ tolliť illa preſumptio. ſi. j. e. c. ulti. ⁊. j. de excep. paſtoralis. ſed ibi nõ credo q ſufficeret ꝑmittere ꝓteſtationẽ lꝫ ſufficiat hic. ſed qd prius dixi verius credo: ut dixerũt. T. ⁊. H. ⁊ Vincẽ. olim. ſꝫ mõ mutať ut diciť. ⁊ q locũ habeat tantũ hec decre. vbi de calũnia nõ iurať ar. op. ꝓbať. ff. de pe. ſanctio legũ. ubi dř: cũ noua lex ſtatuiť ad eas ſpecies ptinere non videť quibus ipſa lege pena ſpẽaliter addita eſť. hec ueriſimile ẽ delictũ vnũ eadẽ lege uarijs eſtimatiõibus coherceri. ⁊ ex ꝑſumptiõe ꝑdicta ſtatutũ fuit ut poſt publicationẽ ureť q ex malitia non ꝓcedat cũ ꝓteſtatio non preceſſerit: ⁊ hoc vbi de calũnia non fuit iuratum.

c Didicerit. hoc difficile eſt ꝓbare niſi per iuramentũ. ſic. j. de excep. paſtoralis. ⁊ ſufficit hic iuramentũ ſicut in ꝓmo caſu.

d Proteſtatus. per hanc ꝓteſtationẽ uideť q noluit fidẽ adhibere dictis illoꝝ teſtiũ cõtra ſe: nõ ergo dꝫ habere ꝓ ſe. xix. di. ſi romanoꝝ. ⁊. iiii. q. viij. cuius in agendo. ⁊. j. de cenſi. cũ olim. C. de ſolu. l. pe. ſic. C. ad. l. cor. de fal. qui falſas. ⁊. ff. de inoffi. teſta. papinianus. §. meminiſſe. ⁊. C. de his qui. ut indig. alia. ⁊ eſt abſurdũ redire ad hoc cui renũciatũ eſt. C. de re. credi. ſi qs iuſiurandũ. Sic ecõuerſo ſemel ꝓbatũ reprobare nõ poſſũ. viii. q. ii. dilectiſſimi. ff. de neg. ge. pomponius. ff. de adul. ſi uxor. j. de iureiur. quẽadmodũ. ſed non uideť q intellectus talis ꝓbabilis ſit q lꝫ reprobẽ pſonaꝫ non ideo uideor reprobare dictũ: ſicut ecõuerſo licꝫ approbẽ pſonã non tamẽ approbo dicta. iiii. q. iii. ſi quis teſtibus. ⁊ ꝓpterea ſola ꝓteſtatio ſi amplius non ſit ꝓceſſuꝫ non obeſt q licitũ eſt deſiſtere quãdoqꝫ ante ſniaꝫ: ut dicũt iura ꝑdicta. ſ. l. quia falſas. ⁊. §. meminiſſe. ⁊. l. alia. Et ita ſola ꝓteſtatio non nocet ſi non ꝓceſſuꝫ fuit ad actũ quin credať ſi ꝓ ipſo dixerint. ⁊ ſi ꝓceſſuꝫ fuit ad reprobationẽ ⁊ non obtinuit: ſi dixit ꝓ ipſo non ꝓdeſt. ⁊ expone de facili nõ credať. ii. q. vi. biduũ. v. ſi aduerſariꝰ. vbi habes difficile eſt ut hic audiať. .i. nullo modo audiať. C. ad. l. cor. de fal. imperator. ⁊. xlvii. di. quãtũlibet. ⁊ i. q. i. principatus. uel intellige qd dicit de facili non credať quãdo ab initio anteq deponeret ꝓteſtatus fuit q licitũ eſſet in perſonas obiicere: tunc enĩ ꝑſumptio eſt contra teſtem q criminũ timore aliquid dixerit ꝓ ipſo ne poſtea obiiceret ei crimen. ⁊ tunc ſi dixit aliquid ꝓ ipſo de facili nõ credať: niſi habito reſpectu ad qualitatẽ pſone ipſius teſtis: utpura ſi eſt talis ⁊ ita honeſtus q ꝓpter hoc nulla ſuſpitio eſt cõtra ipſuꝫ q aliquid diceret timore alicuius criminis tũc crediť ei. ſi võ ſit ſuſpecta pſona ut timore illo ꝑſumptio ſit contra illũ tunc non crediť ei: uel de facili non credať ſine alijs adminiculis ſed cum illis bene crediť. ⁊ ſic dupliciter poteſt intelligi quod dicit de facili non credatur. her.

e Iam noſtra. ſed aduerſa. Sup cõtrarietate teſtiũ ita diſtingue. Si vnꝰ teſtis ꝯtradicit ſibi expreſſe non ualet. iii. q. ix. pura. xxiii. q. vii. q ãt. j. de appel. ſollicitudinẽ. C. de libe. cã. l. preciũ. ⁊. ſ. de ꝓba. licet. niſi incõtinenti hoc fecerit corrigẽdo dictũ ſuũ. j. ti. ꝓxi. preterea. Idem uideť ſi teſtis pro parte dicit falſuꝫ ut in nullo ualeat dictũ ſuuꝫ. ix. di. ſi ad ſacras. ⁊. iiii. q. iii. §. qui falſo uel uarie. ⁊. ſ. de cã poſſeſ. cũ eccleſia. ⁊. iii. q. ix. pura. Si võ vnius teſtis cõtradicit pluribus talis contrarietas non obſtat: quia dictũ vnius teſtis nõ probat aliquid. xxxiii. q. ii. admonere. ⁊. ſ. e. ueniẽs. ⁊. c. licet. niſi forte cõtradicat pluribus teſtibus cũ quibus eſt ſcriptus. in aliquo inſtrumẽto. ff. quẽadmo. teſta. ape. l. i. in fi. Si võ plures teſtes contradicãt pluribus ſi ſunt omnes ex eadem parte: dicũt quidaꝫ q non ualent. arg. ſ. de ꝓba. licꝫ. ſicut ꝯtingit in diuerſis ſcripturis. j. õ fide inſtru. imputari. C. de fi. inſtru. diuerſe ſcripture. Si autẽ cõtradicãt teſtibus alteriuſ ptis ualet teſtimonium pluriuꝫ: ſed hoc nõ placet. lꝫ eni teſtes inducti ex eadẽ pte cõtradicant ſibi nõ tñ ſuccũbunt talia teſtimonia lꝫ ita ſit in inſtrumentis: q teſtes nõ potuerũt ꝑuidere: ut dixi. ſ. e. ꝑſentĩ. Dicas q ſi teſtes cõtradicãt teſtibus ſiue ex eadẽ parte ſiue ex aduerſa: ꝑmo ꝯcordabit iudex cõtrarietatẽ illam ſi poteſt ar. ſ. c. cum tu. ⁊ de pe. di. i. periculoſe. j. de vbo. ſigni. nihil obſtat. ⁊. xi. q. iii. anteceſſor. ⁊. ſ. de cõſue. cũ dilectus. . niſi manifeſta ſit cõtrarietas. iii. q. ix. nihil. xxxv. q. vi. de parẽtela. ⁊ ſi mãifeſta ſit ꝯtrarietas ualet teſtimoniũ pluriũ niſi ex altera pte tanta ſit dignitas ut merito debeat ꝑiudicare numero ut hic inferius diciť: uel niſi ueriſimiliora loquanť ⁊ plura ꝓbent. iiii. q. iii. ſi teſtes. ⁊. ſ. de ꝓba. licꝫ. v. fi. Si võ teſtes ex vtraqꝫ pte oĩno ſunt pares ꝓ reo ferť ſentẽtia. ſ. de ꝓba. ex litteris. ⁊. j. de fi. inſtru. inter dilectos. in fi. niſi in quatuor caſibus: in cauſa matrimoniali: liberali: ⁊ dote: ⁊ teſtamẽto. ff. de re iudi. inter pares. ⁊. j. de re iudi. c. ul. ubi habes illos quatuor caſus. ſ. de ꝓba. ex litteris. ⁊. xxxiii. q. i. ſi quis acceperit. ⁊. ff. de inoffi. teſta. ſi pars. Si autẽ neuter poſſideret ſed vterqꝫ petit reꝫ ab alio. ſ. a tertio ſi ꝓbatiões ſint hincinde oĩno pares: res diuidať ſi poteſt. ar. j. de preſũp. afferte. Si res eſt indiuiſibilis iudex poteſt gratificare cui vult. ar. j. de parroch. ſi epus. ⁊. j. de iurepa. cũ aũt. ⁊. lxiii. di. ſi forte. uel diuidať res ſorte. xxvi. q. ii. ſors. ⁊. ff. de iudi. ſed cũ ambo. Si võ teſtes cõtradicũt inſtrumẽto aut cõtradicunt inſtrumẽto in quo ſcripti ſunt aut alii in quo ſcripti nõ ſunt. Si cõtradicũt inſtrõ in quo ſcripti ſunt ꝑualent teſtes inſtrõ. ſ. de ꝓba. tertio. ⁊ ar. ad hoc. ff. quẽadmo. teſta. ape. l. i. in fi. ⁊ in auť. de fi. inſtru. §. ſi võ aliquid. Si võ cõtradicãt inſtrõ in quo nõ ſunt ſcripti dic ut. ſ. de ꝓba. tertio. Sed quid ubi duo petunt eandẽ uxorẽ ⁊ equaliť ꝓbant: uideť q deť ei cui cõſentit. C. de nup. vidue. ⁊. i. q. ul. ſancimus. ſi aũt non vult cõſentire in aliquẽ deť ditiori ⁊ meliori. ſi eque ſint ꝑ oĩa pares ſorte alteri deť ꝑ iura ꝑdicta. xxi. di. de ros. Si võ teſtes inducti ſunt iã ad ꝓbandũ aliquẽ articulũ: ⁊ alii poſtmodũ inducunť incõtrariũ indirecte ſtať ſecũdis. j. e. ex tenore. ⁊. ſ. e. c. ſeries. ⁊ arg. C. de cõtrahẽ. ſtipu. optimã. ſed hoc intelligo uerũ quãdo ſecundi ſunt plures et meliores. et ſi equales numero recurratur ad dignitatẽ ut hic. alias ſtareť potius primis: q potius ꝑſumiť ſubornatio in ſecundis q in primis.

f Motuꝫ animi. ſ. de renunci. in preſentia. ⁊. iiii. q. iii. ſi teſtes: et ſ. eo. c. preterea.

g Pro archidiacono. ſ. e. cum tu. arg. contra. ibi ꝑſumiť q utraqꝫ pars uerum dixit: quia illa dicta ſimul poterant eſſe uera: hic vero non: ideoqꝫ recte ſtatur maiori parti.

h Preferenda. uel ſaltem coequãda: quia tunc iudicabiť pro reo: ut dictũ eſt in prima notula. Quod hic diciť recurrendũ eſt ad dignitateꝫ pſonaruꝫ: auctoritas preferať multitudini ex altera parte intelligiť quãdo numerus in modicũ excedit. ſ. de elec. eccleſia ueſtra. ſi eniꝫ multũ excederet tunc preferť numerus. ar. contra. ſ. de elec. dudum. ſi. xix. di. in canonicis. Sed in qua quãtitate ꝑferenꝰ auctoritatẽ uel numerũ: iſtud erit in arbitrio iudicis diſcreti equitate inſpecta: quia declarari uel regula de facili dari non poſſet. ff. de diuer. ⁊ temp. ꝑſcrip. de acceſſionibus.

i Nam litteris. auditu. ſic ergo teſtimoniũ de auditu tantũ cũ fama nõ facit fidẽ. j. de accuſa. inquiſitiõis. §. queſiuiſti. ⁊. j. de eo qui cogno. conſang. vxo. ſue. ſup eo. Ar. ꝯtra. ſ. e. ꝑterea. ubi crediť teſtimonio de auditu cũ fama. ⁊. xxxii. q. i. dixit. ſed loquiť ibi de ꝑſũptõe violẽta ⁊ ibi ſpẽale eſt in eo caſu alias nõ ſufficit: ſed hec fama purgatõnẽ inducit: ut i decre. inqſitõis. ⁊ hic: ut pꝫ iferiꝰ.

forte uideaī eē ꝓbata[k] teſtes ſint uel ſoli[l] uel tales[m] q̄ nō potuerint illa legitiē cōprobare. Quia vo ſup mr̄imonio quod idē cleric⁹ dr̄ cōtraxiſſe cū uidua[n]: teſtes n̄ fuere recepti pp ap. ob. ne laici uel femine ī tali recipēt articulo ꝯtra ipſū: noſ ut tante irregularitatis obiectio n̄ r̄maeat idiſcuſſa: mādam⁹ quaten⁹ teſtes ſiue laicos ſiue feminas[o] dūtaxat idoneos qui ad hoc fuerit ꝓbādū iducti recipiātis legalit̄ ⁊ examinetis prudēt̄: excōicātes[a] ſolēnit ſi qs eos ipedire preſūpſerit quo min⁹ teſtimoniū pħibeāt vitati. Demū atteſtatōib⁹ publicatis: ſi forte cōſtiterit irregularitatē huiuſmōi nō eē probatā: indicatis eidē electo purgationē[b] canonicā de obiectis p ſeptē canonicos maioris eccleſie uel priores eccleſiarū ciuitatis lucañ. presbyteros ſeu diaconos bone fame preſtandam qua recepta prefigatis ei terminū quo cōſecrandus nr̄o ſe cōſpectui repñtet. Si vo uel irregularitatis impedimentum fuerit probatum: uel īfra terminū cōſtitutū non preſtiterit purgationē indictā: uos eū a prelatione lucañ. eccleſie amouētes mādetis ex pte nr̄a capitulo: ut electionē de alio non differāt canonice celebrare. Archipreſbyterū āt lucañ. ⁊ .g. ſacriſtā: qui cōtra predictū electū litteras nobis ſub noīe maioris partis capituli deſtinauerūt: cū conſtet p atteſtationeſ predictas longe maiorē partem capituli nō fuiſſe[c] conſciā huiuſmodi litterarum: ab officio ⁊ bñficio denūcietis eē ſuſpēſos: donec mereātur nr̄am indulgētiā obtinere.

Idē dulmeñ. epō ⁊ decano ⁊ priori ſancte trinitatis ebora.

Cāz oli archi: meneñ[d]. aduerſus cāt. archiepūm ſup ſtatu meneñ. eccleſie ꝓpoſuit qōem: ⁊ infra. Mandamus quaten⁹ niſi ps aduerſa predictū archidiaconum p exceptionē[e] legitimam repellere ualeat ab agendo partibus ſi poterit fieri uel ꝓcuratoribus earum ad locū ſecurū ⁊ idoneū cōuocatis ⁊ lite legitime ꝯteſtata teſtes quoſ archiepūs ī anglia ⁊ quos archid. duxerit ꝓducēdos ī uuallia recipe ꝓcuretis. Uerum ſi archiepūs citatus legitiē uel p ſe uel p ꝓcuratorē idoneū noluerit cōpere aut litē ēt cōteſtari: uos teſtes maxime ſenes ⁊ ualitudinarios[f] quos archidi. duxerit ꝓducēdos ſub ap. ob. admittatis: ⁊ depoſitōnes eoꝝ cōſcriptas ad ſe. curetis ap. deſtinarī ſtatuētes ptibus terminū ꝑemptorium quo p ſe uel rñſales idoneos nr̄o ſe ꝯſpectui repñtēt ſniam recepture[g].

Idē priori de bolonie. ⁊ J. rectori eccleſie de borell.

Ex tenore lr̄arum accepim⁹ lr̄aꝝ: q cū uobis cāz que vtitur inter .r. militē ⁊ .m. mulierem cōmiſerimus fine debito terminādam: ⁊ īfra. Pars mulieris ꝓpoſuit q dict⁹ miles pri⁹ corpale preſtitit iuramētū: q ipſam duceret in uxorē, poſtmodum carnaliter cognitam[h] traduxit in domū. Miles vo hoc inficiebat[i] oino/ adijciens[k] q ⁊ ſi hec va eēnt: eam tamē de iur habere non potuit: eo q aliā tunc[l] uiuentem prius duxerat in uxorē.

k Probata. Nota q in cauſa criminali etiā ciuiliter mota lʒ actor habeat preſumptionē p ſe nō tamē deferī ei iuramentū: imo locū habʒ regula actore non ꝓbante: reus abſoluit̄. C. de eden. qui accuſare. tamē ſi infamatus eſt ex hoc debet inde ſe purgare. in ciuili aliud: q: ſi actor habet bonā ꝓſumptionē p ſe habito reſpectu ad qualitatē pſone ⁊ cauſe deferī ei iuramentū. j. de iure iuran. c. ulti. ⁊. C. eo. in bone.

l Soli. i. ſingulares. ⁊ ideo non ualent. ſ. de ꝓba. licʒ. ⁊. ſ. de elec. bone. ⁊ c. cum dilecti.

m Tales. forte criminoſi uel male opinionis. vnde ei nō creditur. ii. q. vii. teſtes.

n Cuʒ uidua. corrupta. alias nō obeſſet. xxxiiij. di. ualentino. ⁊ q cognouiſſʒ eā ſi corrupta eſſet. ſ. de biga. debitum.

o Feminas. nota q cū opponit̄ crimen ſiue irregularitas in modū exceptōis cōtra clericū ciuiliter indifferēt̄ admittūt̄ laici ⁊ femie ut hic pʒ ſicut in denunciatōe. ſ. e. ti. quoniā. quia lʒ agat̄ d crimine nō agit̄ criminaliter: ut in. c. quoniā. ſ. eo. vnde ꝓcurator poteſt interuenire j. de accu. ſup his. in fi. alias mulier n̄ admittit̄ in crimie xxxiii. q. v. mulierē ⁊. j. de vbo. ſig. forus. §. pl. xv. q. i. ex eo. nec i teſtamēto admittit̄. inſti. d teſta. or. §. teſtes. v. ſʒ neqʒ mulier. Item aliud cōtra. ſ. e. decetero. j. de accuſa. meminim⁹. ⁊. c. cū p. māconella. ii. q. vii. laicos. ⁊. c. ipſi apoſtoli. ⁊. c. teſtes. ⁊ hec oia cōtraria loquūtur cum criminaliter agit̄.

a Excōicantes. uidet̄ q teſtes cōpelli poſſunt ubi odioſa ꝓponit̄ exceptio. arg. ſ. de elec. cū dilecti. ubi electores cōpellunt̄ detegere fraudē: ſed hic nihil dicit̄ de teſtibus ſed de impedientibus teſtes: ⁊ ideo dicas q nō debēt cōpelli ſup hoc: dic ut no. j. ti. ꝓxi. dilectoꝝ. ubi de hoc in fi. notule. ⁊ dixi. j. de accu. ſup his. in quadā notula: que incipit: ⁊ tamē. ubi de hoc.

b Purgationē. ar. ꝓ illis qui dicunt̄ ſemp accuſato indicēdā purgationē quod non eſt ueꝝ niſi ex hoc infamatus fuiſſet. vi. q. vlti. quod autem. ⁊. ii. q. v. presbyter.

c Fuiſſe. Sed qualit̄ hoc potuit cōſtare cuʒ ſinguli eſſent in ſuis teſtimoniis ſingulares. ſ. de elec. cū dilecti. ⁊. c. bone. i. ⁊. j. d accu. cū dilectus. in fi. So. bene potuit cōſtare ꝓbando abſentiā fratrū tpe cōtento in litteris. j. de his que fi. a prela. quāta. ⁊. j. e. ti. ex tenore. uel quotiēs fiebat mentio in capitulo de hoc facto nulla fuit habita mētio de talib⁹ lr̄is. ſ. de ꝓba. tertio. ar. C. ad. l. cor. de falſ. que uelut. Nota ergo qualiter puniēdi ſunt qui pter conſciētiā capituli huiuſmodi litteras noīe capituli ſcribunt q: tāq falſarii puniunt̄. ſi. de his que fi. a prela. quanto.

d Cum olim. meneñ. iſta eccleſia meneñ. que alias dr̄ ſancti dauid: olim fuit archiepalis ſicut apparet p puilegiū ipſius eccleſie quā cantuarieñ archiepus tenet ꝓ ſuffraganea eccleſie ſue. archidia. ipſius eccleſie ſup ſtatu ſeu libertate illi⁹ mouit queſtionē archiepo cantuarieñ. dicēs eā liberā eſſe: ⁊ p conſequēs debet eſſe metropolis ſup cūctis eccleſiis vuallie h̄ dicit tan. qui factū nouit.

e Per exceptionē. forte obijciebat̄ ei q nō habebat mādatū ⁊ ſine litteris ſui capituli ⁊ epiſcopi non erat audiendus: ut. ſ. de ꝓcura. c. i. ſed nō eſt ueꝝ in hoc caſu q: quilibet alius etiā minor poteſt ꝓſequi iniuriā eccleſie ſue ne trahat̄ in peiorē ſtatū. xii. q. iii. nō liceat. etiā aliis cōtradicētibus. ff. d libe. cā. l. i. ii. ⁊. iii. lʒ alias cōiuncta pſona repellat̄ ſi agat ꝯtra uolūtatē alioꝝ ff. de ꝓcura. pōponius. §. ulti. ſed hic non eſt ita. nam quilibet agere tenet̄ ꝓ eccleſia. ii. q. vii. quapropter. ⁊. v. q. v. non uos. ⁊ ſic vnus iuſte reſiſtit oibus. xxxi. di. nicena. ⁊. j. de his q̄ fi. a ma. par. ca. cū in cunctis. Arg. ō ff. qui ⁊ a qui. ma. li. non fi. ſi quis hac lege. §. quotiēs. Et ita intellige de alia exceptiōe puta rei iudicate: uel q: eſſet excōicatus uel aliā ꝯſimileʒ. Jo/ Itē ar. eſt hic q exceptō ꝑemptoria ante li. ꝯteſta. pōt obijci ⁊ ꝓbari ⁊ ſic repellitur actor ab agēdo qd̄ ueꝝ eſt in tribus caſibus. ſ. de li. ꝯteſ. c. exceptionis. in cōcilio lug.

f Ualitudinarios. ſic. ſ. ut li. nō ꝯte. quoniā. i. ber.

g Recepture. ſic uidet̄ q ꝯ cōtumacē poſſit ꝓcedi uſqʒ ad ſniam etiā lite nō ꝯte. Si hec eſt uera littera: ⁊ loquit̄ de diffinitiua: ſic non ſolū ſenes ſed omnes indifferent̄ ſunt recipiēdi: ⁊ hoc videtur dicere ſatis littera teſtes maxime ſenes. ⁊ ſic iſtud maxie ꝓprie ponit̄. ⁊ ſic eſt iſte vn⁹ caſus i quo fauore libertatis recipiunt̄ teſtes lite nō cōte. ⁊ ſentētia ꝓfert̄ ſicut cōtinet̄ in electiōe plati uel matrimonio carnali. ſ. ut li. nō conte. quoniā. §. porro. ⁊ eſt arg. ad hoc. C. de ingenu. ma. l. diffamari. ⁊ ſic intelligebat tan. Alii exponūt iſtam litteram ſniam. i. interlocutoriā. ſ. de miſſione in poſſeſſionē ſi altera pars non uenerit: uel ſi partes uenerint litem primo cōteſtabūt. Sed prima lectura ex ipſa pʒ littera. naʒ ſi papa uellet intellexiſſe de interlocutoria de ea mentionē feciſſet. j. de deci. ad audientiā ⁊. ſ. de trāſla. inter corporalia. ſed multū uidet̄ obſtare huic cum dicit: ſenes ⁊ ualitudinarij: cū illi cōſueuerunt recipi lite non cōteſtata: ut in. c. quoniā. vnde ſi papa intelligebat q in caſu iſto poſſint recipi lite nō cōteſtata ex parte actoris ſimpliciter dicere debuit recipiatis teſtes quos archidiaconus duxerit ꝓducēdos ſm q percepit in caſu conſimili cū actor abſens eſt cōtumaciter ⁊ reus preſens. ſ. de do. ⁊ cōtu. cauſaʒ que. ideoqʒ uidet̄ q loquat̄ hic de ſentētia interlocutoria ⁊ teſtes ſenes ⁊ valitudinarii recipiant̄ ne copia ſubtrahat̄ probationē ex eoꝝ defectu: ut. ſ. ut lite non cōteſta. quoniā. ⁊ ſm hoc dixit maxime. i. tantū. Uel dic ut dixit Tan. ⁊ hoc poteſt intelligi ex eo q dicit maxime: quod verbū non fuit in antiqua compilatōne: ⁊ quia non recipiuntur teſtes lite non cōteſtata cum fit miſſio in poſſeſſionem propter contumaciam: ſed ſummatim examinato negocio fit miſſio. ſ. ut lite non conteſta. quoniā frequenter. §. in aliis. ⁊. §. ſequenti. ber.

h Ex tenore. cognitā. ⁊ ſic inductū fuit matrimoniū ꝓſumptū. j. de cōdi. appo. de illis contra quā ꝓſumptionē non admittit̄ ꝓbatio incontrariuʒ. j. de ſponſa. his qui fidem.

i Inficiebat̄. Et ita per narrationē ⁊ reſponſionē facta eſt cōteſta. litis. ſ. d elec. dudum. ⁊. ſ. de li. conte. c. vno. ⁊. C. de li. cōte. l. vna.

k Adijciens. in modum exceptōnis. ſic. ſ. de ordi. cog. c. i. ⁊ ex iſtis verbis debes inſtrui qualiter debeas reſpōdere ⁊ ſub qua forma. quia ſic excipiēdo non confiteris. j. de excep. cum venerabilis. ubi de hoc. ⁊. ff. de excepti. non utiqʒ. ⁊. j. de excep. venerabilem.

l Tunc viuentē. ille allegabat turpitudinē ſuam: vnde non debuit audiri. j. de dona. inter dilectos. ⁊. j. de cōceſ. ꝓben. cum ſup queſtione. ⁊. ſ. de cōfeſ. cum ſuper. ſed in caſu iſto ⁊ in quolibet ubi uertit̄ periculū anime audit̄ allegans turpitudinē ſuā. ſ. e. ſicut. et. j. de re iudi. lator. et. c. conſanguinei. et in cauſa liberali audit̄ aliquis cōfitens turpitudinē ſuā. ſ. ſe uendidiſſe filiū ingenuū. C. de libe. cā. l. i. vin. Item ex eo quod dicit: tunc viuentē: pʒ q hec

non poterat eſſe vxor: ſed ſi prima eſſet defuncta ⁊ hec ſciebat illum aliã ha‑
bere anteꝙ̃ cõtraxit cuȝ eo: eã poſtea habere non poſſet. j. de eo qui dux. in
matri. ſuper hoc. et. c. ex tuarũ. et. c. cũ haberet. ſi võ credebat eũ eſſe ſolutũ
quãdo contraxit cum eo bene poſſet eum habere. j. de eo qui dux. in matri.
c. j. et. c. veniens. her.

a ¶ Admittendos. hic habes expreſſe ꝙ poſt publicationẽ teſtiũ etiam in eadẽ inſtantia iudicii teſtes recipiũť ſuper nouo articulo uel exceptõne ŝ. e. de teſti. ubi de hoc. et. ŝ. e. ſeries. ⁊. C. de excep. ſiqui dẽ. C. de ꝓba. exceptionẽ. et j. de excep. deniqȝ. ſup ueteri võ non ſunt recipiẽdi. ŝ. eo. fraternitatis. ubi de hoc. Sȝ certe licitũ eſt mulieri ꝓbare abſentiã viri ergo ⁊ eodem modo licitũ eſt viro probare p̃ſentiã q: mos vtriqȝ geren dus eſt. ff. de ꝓba. circa euȝ. q: non debet actori licere qḋ reo non liceat. ff. de reg. iur. non debet. Et ita eſt argu. ꝙ poſtquã vidici teſtificata nõ poſſuȝ inducere teſtes ſuper eodẽ articulo. ſed alius ẽ mo dus inducẽdi ⁊ ad aliud nũc ꝙ̃ primo. j. eo. ueniens. ⁊. c. cum in tua.

b Significauerũt. inten tarũt. qḋ eis licuit. ŝ. de cã poſ. paſtoralis. ⁊. ff. de vi ⁊ vi ar. cũ fundũ. §. ulti. ⁊ ff. de acqui. poſ. naturaliter. §. nihil.

c ¶ Ratione. hec rõ bona erat q: interdictũ vnde vi dať he redi ⁊ bonoꝝ poſſeſſori. ff. ꝺ vi ⁊ vi ar. l. i. §. hoc interdi‑ ctũ. ⁊ datur in heredeȝ in id quod ad eum peruenit. ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. §. pe. ⁊. l. ſe. ⁊. x‑ vi. q. vi. ſi epiſcopũ. Et intel‑ ge quãdo dať contra heredẽ iuris. C. ſi ex delic. defunc. l. vna. non autẽ cõtra heredeȝ rei: quia non oĩs ad quẽ res ꝑuenit teneť interdicto vnde vi. ŝ. de reſti. ſpol. cum ad ſe‑ dẽ. ⁊. ff. de vi ⁊ vi ar. cum ad te. ſi tamẽ ſcienter rem illam recepit a deiectore teneť. ŝ. ꝺ reſti. ſpol. ſepe cõtingit.

d ¶ Deberet. monachis petẽ tibus quartã productionem teſtiũ cum ſolẽnitate legali ſup iudicio poſſeſſorio quã cũ iudices denegarũt monachi appellauerũt ab interlocutoria ꝯtra eos lata: ut. j. pȝ.

e ¶ Solẽnitate. quã habes. j. e. c. pe. ⁊ in auť. e. ti. §. quia võ.

f ¶ Dies. ideȝ tempus dať ad appellandũ a diffinitiua. ii. q. vi. anterioꝝ. ⁊ ſic pȝ ꝙ. j. x. dies debet appellari ab interlocutoria. ŝ. de elec. cum dilecti. alias trãſit in reȝ iudicatã ut ibi diciť. idẽ etiã tempus dať ad ſupplicandũ. C. de p̃ci. impe. offe. auť. que ſupplicatio. vin.

g ¶ Effrenatã. Nota nouitatẽ iuris: ſed ratio eſt antiqua. ſic. j. c. ꝓxi. ⁊. ff. de teſti. l. i. in fi. ⁊ ex eadẽ cauſa poſſet iudex denegare tertiã ⁊ etiã ſecundaȝ. ſi. ff. de iudi. nonnũꝙ̃. xxiii. q. iii. de illicita. ⁊. ŝ. de do. ⁊ cõtu. cũ dilecti. ex quo eadẽ ſubeſt cauſa in ſecunda ſiue in tertia ut in quarta: idẽ ſeruandũ eſt hinc inde. ŝ. de tranſla. inter corporalia. uel ſi infra certũ tẽpus cauſa deberet ter‑ minari. ŝ. de offi. dele. de cauſis. vin.

h ¶ In probatione. ſ. ꝙ non probent ſe appellaſſe infra. x. dies ex cã p̃miſſa.

i ¶ Condẽnantes. ⁊ ſic paȝ ꝙ appellans iniuſte cõdẽnandus eſt in expenſis alteri parti: ⁊ iſtud generale ẽ. ii. q. vii. oĩmodo. ⁊. j. de appe. ut debitus. ⁊ ꝙ remitti debet ad eundẽ iudicẽ a quo appellauit ut dicit illa decre. ut debitus. ⁊. j. eo. cũ in eccleſia. Sed quare ſm iura p̃dicta non remittunť ꝑtes ad prio res iudices ſi apparuerit monachos fruſtratorie appellaſſe. hoc ideo ꝯtingit quia priores iudices rettulerũt negociũ dñõ pape: ⁊ ita deſierũt eſſe iudices ꝑ relationem. ut. ŝ. de offi. lega. licet. in princi. ⁊. C. de rela. l. i. ⁊. ii. ⁊ ut paȝ ex princi. c. quid iuris ſit de huiuſmodi expenſis: dictũ eſt plene. ŝ. de do. et contu. finem. her.

k ¶ Liquere. non uideť ꝙ plene liqueat niſi poſtꝙ̃ renunciatũ fuerit ⁊ cõclu ſum cũ ante renunciationẽ poſſint ꝑtes adhuc producere teſtes ſuper nouo articulo ⁊ inſtrumẽta. ar. ŝ. de elec. dudũ. ⁊. j. de fi. inſtru. cũ dilectus.

Cum per teſtes militis uideretur eẽ probatum: ꝙ ipſe ante feſtũ pu‑ rificationis beate uirginis. b. mu lierẽ ſolẽnit accepit uxorẽ: ⁊ teſtes m. mulieris dicerent ꝙ in ſeptima na paſcali ſequẽte feſtũ predictum de ea ducenda preſtiterit iuramen tum predictus miles ab ĩpetitiõe ipſius abſolui cum inſtantia poſtu labat. Uerum ex parte ſepe dicte mulieris extitit replicatum: ꝙ eo tẽpore necnon ⁊ antequam teſtes dicti militis dixerant eum cũ alia matrimonium contraxiſſe fuerat ſẽ per in ebor. prouincia commora‑ tus: cum teſtes ipſi dicerẽt hoc lon ge extra dictam prouinciam actuȝ eẽ determinantes tẽpus ⁊ locum quod ꝑ teſtes idoneos erat ꝓbaꝛ paratã. Sed econtra fuit ex aduer ſo reſponſũ: ꝙ cum atteſtationes iã eẽnt hicinde ſolẽniter publicate locus ꝓductioni teſtium iam non erat. Quia igiť dubitatis: utrũ pᵒ publicationẽ atteſtationum ſuper illo articulo deberẽt teſtes admit ti nos iquiſitiõi uṙe auctoritate pre ſentiũ rñdemᵒ: teſtes mulieris ad ꝓbãdũ illũ articulũ admittẽdos[a].

Idẽ priori ſancti uictoris.

Significauerũt nobis[b]: ⁊ ĩfra. Cum cã que vṫitur inter ab batem ⁊ monachos ſcĩ dionyſij ex una parte ac abbatiſſam ⁊ monia‑ les de forcellis ex altera tã ſuper ꝓ prietate quã ſup poſſeſſiõe priora‑ tus de argentario: iudicibus a no‑ bis ꝯmiſſa fuiſſet: ⁊ moniales ſup cã ꝓprietatis prius litem ĩgreſſe te ſtes ꝓduxiſſent: ĩ illa poſtmodum poſſeſſionis iudicium ſuſpẽſo peti torio intẽtarũt[b]: ⁊ ĩfra. Unde in cã poſſeſſionis quã mõiales petebãt ea ratione[c]: ꝙ ille quibus ipſe ſuc ceſſerant: inde fuerint uiolẽter eie cte: teſtes fuerunt ab utraqȝ parte ꝓducti euſqȝ ꝓceſſum ut publica tio iam fieri deberet[d]: ⁊ ĩfra. Mã damus quatenᵒ ſi uobis cõſtiterit abbatem ⁊ monachos quartã pro ductionem teſtium cum iuris ſolẽ nitate[e] ſuper poſſeſſorio petiuiſſe: ⁊ ꝓpter hoc infra decem dies[f] poſt interlocutoriam ſententiam appel laſſe: niſi forte iudices quartã pro ductiõem negauerint pro eo ꝙ uo luerint effrenatam[g] multitudinem teſtiũ refrenare: uos ad quartã ꝓ ductiõeȝ adhibita ſolẽnitate legali admitatis eoſdẽ: ipſos ſi ĩ ꝓbatõe[h] defecerit in expẽſis legitimis ꝯdẽ nãtes[i]. Et niſi adeo ſit in petitorio iam ꝓceſſum: ut plene poſſit de ꝓ prietate liquere:[k] uos cãm poſſeſſi onis: ad quam de iuris beneficio abbatiſſa ⁊ mõiales habuere recur ſum[l]: primitᵒ terminetis: in cã pro prietatis poſtmodũ ꝓceſſuri: alio quin queſtõnem terminetis ſimul utrãqȝ.

Idẽ epõ placẽtino.

Cum cãm que inter archiepiſ copum rauẽn. ac commune fauẽn. ⁊ infra. Quia võ utriqȝ par ti nimis exiſteret onerosum: ut te ſtes producerent coraȝ nobis: mã damus quatenus recipias teſtes quos utraqȝ pars taȝ ſuper princi pali negocio quã in perſonas[m] te ſtium duxerit producẽdos: ac eos diligenter examinare procures[n] ⁊ de ſingulis circunſtantijs[o] pruden ter ĩquirẽs de cãis[p] uidelicȝ pſõis[q]

l ¶ Recurſũ. ſed eſto ꝙ moniales obtineant in poſſeſſione ergo ha‑ bebunt rem cũ fructibus a tꝑe deiectiõis. ŝ. de reſti. ſpoli. grauis. ⁊ ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. §. qui vi. deiectus eſt. Sed pone ꝙ monachi ob‑ tineant poſtea in petitorio ergo habebũt rem cũ fructibus a tẽpe litis cõteſta. ſup ꝓprietate ⁊ imputent ſibi moniales ꝙ primo intẽ tarunt iudiciũ pro‑ prietatis quia litis cõteſtatio exequat omnes poſſeſſores ⁊ ꝑ litis conteſta. ſi unt malefidei poſ‑ ſeſſores: ⁊ ideo fru ctus poſt li. cõteſt. omnes reſtituendi ſunt cũ ipſa re. C. de rei uen. certum eſt. ⁊. ff. de peti. he‑ redi. ſȝ ⁊ ſi lege. §. ſi ante liteȝ. ſed for‑ te inſpiciť li. cõteſ. de nouo facta ſup ꝓprietate: ⁊ q: mo niales primo cõue‑ niebãt modo cõue‑ niunť. Et hoc ueȝ eſt ſm legiſtas qui dicunt ꝙ ex toto re nunciať iudicio ꝓ‑ prietatis anteꝙ̃ ad mittať ad poſſeſſo‑ riũ. Scḋm iura ca nonica nõ renunci‑ ať iudicio ꝓprieta‑ tis: ut hic dicit. q: poſtea debẽt ꝓcede re in iudicio ꝓpꝛe‑ tatis. Sed ſm hoc uideť ꝙ fecerũt ſi‑ bi p̃iudicium circa fructus pceptos et poſt litis cõteſta. ſu per ꝓprietate ſi mo nachi poſtea obti‑ neant in iudicio ꝓ prietatis. io.

m ¶ Cum cauſã. in pſonas. Sȝ cũ exce‑ ptõ que opponitur in pſonas teſtiũ de beat reſeruari in tẽ pus diſputationis poſt publicationeȝ teſtiũ. ut. ŝ. c. pſen‑ tiũ. quare papa dic ꝙ ſtatiȝ hoc faciãt iõ fecit ne differať negociũ q: p̃ſũptio erat ꝯ fauentini. ne cã ꝓtra‑ hẽdi negociũ obijcerẽt in pſonas teſtiũ poſt publicationẽ: vñ papa uoluit ſup hoc ꝓuidere. ⁊ iõ nõ fuerũt admiſſi ad h. ŝ. de ꝓba. licȝ. in caſu tñ ſtatiȝ admittiť ad ꝓbandũ. vnde cũ dr ꝙ ille ſit odioſus ex crimiali cã ſtatiȝ dȝ hoc ꝓbare. C. de teſti. auť. ſi dicať. Si ex le ui cã uel pecũiaria odioſus dr recipiať eius dictũ: ⁊ in tẽpus diſpu tatõis reſerueť huiuſmodi queſtio: ut ibidẽ dr. ⁊ in auť. e. ti. §. ſi võ col. vii. Itẽ ⁊ ĩ alio cãu cũ obijciť teſti ꝙ ſit ſeruᵒ ſi dicat ſe liberꝝ nõ dȝ admitti niſi pᵒ oſtẽdat chartã ſue mãumiſſiõis. C. e. ti. auť. ſi te ſtis ꝑuiľ. ar. ꝯ. ꝙ ſtati dẽat audiri q obiicit ẽmẽ teſti. ŝ. e. ex pte ade.

n ¶ Procures. ſigillati ꝑ ſe. aliaſ nõ ualerẽt eoꝝ dicta. j. c. venerabilis ⁊. j. de accu. iqſitõis. §. i. ⁊. ŝ. ꝺ. elec. q: ꝓpť. ar. C. de teſti. nullũ. h.

o ¶ Circũſtantiis. alias nõ ꝑueniť ad ueritatẽ. xxiii. q. viii. occidit. an. ſ. lucri gratia uel inimiciciarũ teſtificenť: ⁊ de alijs circũſtãtiis. de quibus tradiť. ff. e. l. iii. ⁊. iiii. q. iii. §. ſi teſtes. h.

p ¶ De cãis. cãȝ. n. ſcie dȝ q̃rere iudex quã ſi nõ reddiderit nõ uale bit dictũ teſtis. iiii. q. iii. §. ſolẽ. ⁊. xxiiii. q. iii. ſi hẽs. ⁊ ĩ auť. ꝺ teſti. §. ⁊ licȝ dudũ. col. vii. Si võ iudex nõ queſierit ⁊ teſtes ſimpliciť dixe rint ſe ſcire: ualebit. j. de re iudi. ſicut. ubi de hoc. ⁊. ff. de no. ope. nũci. de pupillo. §. qui nunciat. in fi.

q ¶ Perſonis. ipſoꝝ teſtiũ. an etiã ſint honeſti. iiii. q. iii. §. ii. Sȝ nũ‑ quid teſtis teneť reſpõdere an ſit criminoſus piurus uel talis q nõ poſſit teſtificari: ⁊ uideť ꝙ ſic. q: iſte ſũt circũſtãtie de quibᵒ q̃riť ff. e. l. iii. ⁊. iiii. q. iii. §. ſi teſtes. ⁊ q: teſtis ĩ cã crimiali ⁊ ordinãdus eq̃pãť. ii. q. vii. ipſi apoſtoli. ⁊. c. teſtes. ſȝ ordinãdᵒ teneť dicẽ cri‑ mẽ ſuũ. l. di. ex penitẽtibᵒ. ⁊. xxiiii. di. c. ul. op. ar. j. de exce. deniqȝ.

Sꝫ cōtrariū nō inueniť ergo ſtabimꝰ legibꝰ p̄dictis. qđ enīꝫ nō mutať: quare ſtare ꝓhibeť. C. de teſtamē. ſancimus. Sed ꝯ̄ videtur: ꝙ non teneať. reſpondere. q: nemo teneť ꝓdere ſe. de pe. di. i. non tibi dico. Hec auctoritas loquiť de eo qui ī iudicio aīe cōfitetur: et ille non teneť crimen ſuum occultum publice cōfiteri. Quid ergo dicemus: ſatis pōt dici ꝙ dꝫ reſpōdeř ſaltē ad ea de quibꝰ tradiť. iii. q. iii. §. ſi teſtes. ⁊ ff. e. ti. l. iii. ⁊ op. ar. ī. de accu. ī quiſitionis. §. i. Si de aliis interrogēť nō tenenť reſpōdē: ſed de conſuetudīe non interrogāť. Et ſatis videť honeſtū ꝙ nō interrogetur: niſi de his de quibꝰ fit mentio ī. ll. p̄dictis: q: talia nō ſunt ampliāda: ſꝫ reſtringenda. Preterea teſtes debēt cognoſcere litigātiū ꝑſonas a quibus ⁊ ꝯ̄ quos īducunť: quādo agitur de cōtractibus: aliter nō videtur ꝙ poſſint ꝯgrue teſtificari. ar. in auť. eo. ti. §. i. coll. viii. ⁊ in auť. de inſtru. cau. circa p̄n. §. ſi qs igitur. C. de iur. deli. ſancimus. §. ſin aūt dubiuſ. ī fi. Et ſi dubitetur: an teſtes cognoſcāt cōtrahētes vel litigāteſ: exhibēdi ſūt ipſis teſtibus ut eos cognoſcāt: ⁊ ī eadēꝫ forma ī qua eē conſueuerunt: q: mutata forma ⁊ ſubſtātia q̄ſi mutata videtur. ff. de exhi. iu liano. §. ſꝫ ⁊ ſi quis Jſtud freq̄ūter fit: p̄cipue vbi factuꝫ ſuſpectum p̄ſumitur. b.

b De loco. exēplo danielis.

c Tempoꝛe. quia ſi diuerſi ſunt ſiue ī loco ſiue in tempore: nō valet eoꝛum dictum. iii. q. ix. nihilominus. nec intellige de tēpoꝛe. i. de qualitate tp̄is niſi eēt ſuſpectus teſtis. vel ex tp̄e. i. ex mora. ⁊ ex hoc ēt reddiť teſtimoniū ſuſpectū. iiii. q. iii. §. itē ī teſtibꝰ cōſiderandū eſt. Cum. n. teſtis p̄ſumiť ſuſpectꝰ: quibuſcunqꝫ modis pōt inquirenda ē veritaſ. ar. xxx. q. v. iudicātē. ⁊ xxxv. q. ix. graue. ⁊ C. de edē. is apud quē. in fi. Judex ergo diſcretus ī omnibꝰ iſtis ⁊ aliis ꝑ que poſſit veritas melius perſcrutari dꝫ interrogare. aliter. n. ad veritatē nō poſſumus peruenire. xxiii. q. viii. occidit. t.

d Teſtes autem. ⁊ cetera. Clauſula non reſpicit omnia ſuperioꝛa: q: teſtes illi qui inducuntur ſuper criminibus nō compelluntť. ī. ti. pꝛori. dilectoꝛum. vbi de hoc.

e Compellas per excōicationē. ꝯ̄. e. tā lr̄is. ⁊ hoc bene pōt. q: p̄ſtat impedimētum cauſe: ⁊ q: iuriſdictio ad oīa extendiť: ſine quibꝰ cā expedire nō pōt. ꝯ̄. de offi. delega. preterea. ⁊ c. prudentiā. §. ſexta. ad fi. ⁊ c. i. ⁊ c. ſuſpitionis. ⁊ ꝯ̄. e. tā lr̄is. ⁊ ff. de iur. om. iudi. l. ii. Et ſi nullo modo poteſt compelli: ⁊ ita teſtes non poſſunt inde dicere veritatē: quid erit: videť ꝙ debet haberi ꝓ producto ac ſi depoſuiſſet ꝯ̄ illum qui facit illum ipediri: vel conſentit. q: ſi vellet ꝓhibere: ne taliter impediretur: bene poſſet. ī. eo. conſtitutis. ⁊ arg. iii. q. vii. §. tria. verſi. ſi quis autem. argu. contra. i. queſtione. iiii. quia p̄ſulatus.

f Effrenatam. ſic ſupꝛa. eođ. c. pꝛoximo. et. ff. de teſti. l. i. in fi. Et ſic vltra. x. dicitur eſſe effrenata multitudo. ſic infra de cleri. excommuni. mini. latoꝛes. Sed hoc potius conſideratur ſecundū magnitudinem cauſe ⁊ perſonaruꝫ qualitatem. nā quādoqꝫ. xxiii. milia dicuntur pauci. xlv. di. diſciplina.

loco[b] tēpoꝛe[c] viſu auditu ſciētia crudelitate fama ⁊ certitudīe cūcta plene ꝯſcribas ⁊ ifra. Teſtes[d] autē ⁊c. Quod ſi forte fauētini uel alij eos quos dictꝰ archiepūs ad ꝑhibēdū teſtioniū vitati duxerit, ꝓducēdos p̄ſūpſerit impedire: tu ipſos ab huiuſmodi p̄ſūptiōe ceſſare ꝯpellas[e]. Volētes autē effrenatam[f] multitudinē teſtiū refrenari uolumus ut hincīde quadragenarium numerū teſtiū excedere non ꝑmittas: ita uidelicet ut ſi fauēt: teſtium depoſitiones ratas habere uoluerint[g]: que a ferrari. epō ⁊ abbate pompoſ̄. recepte fuerit: teſtes ipſi cōputenť in nūero p̄libato: alioqui cū atteſtatiōes ipſe ſint clauſe: idē teſtes ſi neceſſe fuerit iterato ꝓducanť. Jdē de nouo fonte ⁊ caſedei abbatibus.

Veniens[h] ad ap. ſe. c. archidi. ↄ̄mōſ̄. humiliter ſupplicauit ut ſentētiā ſuꝑ decanatu claremōſ̄. eccleſie pro eo latā que iam fuerat in p̄te executiōi mādata: faceremꝰ in totū executiōi mādari. Cū autē ꝓcuratoꝛes capituli claremōſ̄. ī nr̄a p̄ſētia ꝓpoſuerit ſn̄iaꝫ illā cōtra iuſtitiā ⁊ poſt ap[i]. ad nos īterpoſitā ꝓmulgatā: ⁊ ifra. Et idē archi. ipſos tāquā ꝓcuratoꝛes admittere noluerit[k]: uel dictiſ eoꝝ aliquatenꝰ r̄ndere. p. ſubdi. nr̄ ſe ipſi oppoſuit ex aduerſo. aſſerēs canonice ſe ī decanatu claremōſ̄. electū: ꝓpter quod dictꝰ archidia. ī ſua petitiōe nō erat aliquatenꝰ audiēdus[l]: quia decanatꝰ ipſe non ad illū ſed ad ſe potius ꝑtinebat: ⁊ infra. Cū igiť ſuꝑ his aliquādiu diſceptaſſēt: iterlocuti fuimꝰ ut dictus. p. ſi poſſet ī cōtinēti[m] ſuam intentionē fūdaret[n] qui cū ſuꝑ hoc teſtes ⁊ inſtrumēta ꝓduxerit: iterloquēdo ꝓnūciamꝰ ꝙ ſua intererat: ut ſe poſſet opponere archi. memoꝛato. Lite igitur inter eos tam ſuꝑ electiōe quā ſuꝑ ſētētia cōteſtata queſitū fuit ab ipſo archidia. utrū atteſtationes p̄us exhibitas in articulo[o] ſupꝛadicto in hoc iudicio uellet[p] admittere: qui reſpōdit: ꝙ uellet dūmodo poſſet obijcere tā in ꝑſonas teſtiū quā in dicta. Quo audito pars[q] aduerſa reſpondit ꝙ atteſtatiōibꝰ illis ī hoc iudicio vti nolebat: cum non ſuper p̄cipali negocio: ſed ſuper articulo incidenti fuiſſent lite non cōteſtata recepte. unde ſuper toto negocio alios uolebat teſtes producere uel eoſdē. Parſ aūt reſpōdit aduerſa ꝙ cū teſtes illi tā ſuper ſententia quā ſuꝑ electiōe dixiſſent ⁊ eoꝛuꝫ atteſtationes fuiſſent in iudicio publicate: nō licebat eidem poſtquā teſtificata didicerat ſuper eiſdē articulis alios teſtes ꝓducere: p̄ſertim cū in hoc iudicio atteſtatiōibus illis uſus fuiſſet ſubdia. p̄libatꝰ. Nos igiť iuſticia pronūciauimꝰ exigente: ꝙ teſtes eēnt recipiēdi ſuꝑ toto negocio: quos utraqꝫ ꝑs duceret producendos. Quocirca mādamꝰ quatenꝰ receptis teſtibꝰ ⁊ rōnibꝰ partiū intellectis cām ipſam tā ſuper pꝛincipali quā etiā incidēti fine canonico terminetis. Quia vō que in capitulo agūť: ñ facile ꝓbāť: niſi ꝑ canōicos[a] ipſos ꝓbari uolumꝰ ut ad cautelā abſoluatis eoſdē: ut uocati ad teſtimoniū libere ualeāt ꝓ utraqꝫ ꝑte teſtari. Jdē biſuntino archiepō.

g Voluerint. hec littera pōt intelligi ſm̄ diſtinctionē illius. l. C. e. ti. l. ulti. ī. e. p̄ſentata. uel dic ut dicebat io. ⁊ lau. ꝙ q̄diu atteſtatiōes ſunt clauſe poſſunt adhuc iidē teſtes iterato induci ut addāt q: forte tunc nō habebant oīa in memoꝛia. in auť. eo. ti. §. q: vō multi. ⁊. ar. ff. de queſti. repeti. uel ut corrigant erroꝛē ſuū. Sed illud non credo q: hoc debent facere incōtinēti ⁊ non ex īteruallo. ī. ti. ꝓx. preterea in fi. ⁊ ar. ad hoc. xxxv. q. vi. de parētela. in v̄. diſcoꝛdaſſe. Sed ſi quis teſtis ſecundo inductus dicat contrarium eius qđ pꝛimo dixit: tunc dictū ſuū nō ualꝫ nec crediť ei. arg. ī. e. cū in tua. ī. de appel. ſollicitudineꝫ. in fi. niſi forte ita eſſet ꝙ pꝛime atteſtatiōes non ualuiſſent puta ab eo recepte. qui nullā habebat iuriſdictionē: uel potius quia ꝓ non ſcriptis debēt haberi nec debuit publicari: ſed potius incidi. her.

h Veniens. de hac materia loquiť. ī. de appel. conſtitutus.

i Appellationē. bene allegabant iſti ꝓcuratoꝛes: ſi hoc ꝓbare poſſent. ſ. ꝙ cōtra iuſticiā: q: executio ꝑ hoc ſuſpēdiť: ſic ſi obiciať queſtio falſi. C. ſi ex fal. inſtru. l. ul. lau.

k Noluerit. quia dicebat ꝙ erāt cōſtituti ꝓcuratoꝛes ab excōicatis: ut patet in integra. in fi.

l Audiendus. ſentētia lata inter me ⁊ te non eſt executioni mādanda ſi ius alterius ꝑtis lediť. ī. de re iudi. cū ſuꝑ ⁊ ꝯ̄. de offi. dele. ſuꝑ eo. ⁊ ff. de ap. a ſentētia. lau.

m Incōtinēti. No. ſentētiā executiōi mandandā niſi ſtatim ꝓbeť exceptio. ꝯ̄. ꝯ̄ reſti. ſpo. litteras. C. de cōpēſa. l. ulti. in fi. ⁊ C. de oꝛdi. cog. l. fi. §. ulti. ſi. ī. de re iudi. cum ſuper.

n Fundaret. qđ debet audiri ꝯtra illā ſn̄iaꝫ que lata erat pꝛo archidia.

o In articulo. ad quē ꝓbandū fuit admiſſus. ſ. ꝙ ſua intererat.

p Vellet. q: ad hoc cogi nō poterat cū ob aliud ꝓbandū fuiſſent inducti. ī. e. cum cāꝫ que. ⁊ ar. ꝯ̄. e. conſtitutus. ī. eo. cum in tua. ex conſenſu tamen ualuiſſent. ar. C. e. ti. l. ulti.

q Pars. ſed quare neceſſe habet iſte. p. cōtra ſn̄iaꝫ illaꝫ inducere teſtes cūꝫ illa ſn̄ia ei nō debeat obeſſe: q: res inter alios acta alijs obeſſe non debet. ī. de fi. inſtru. inter dilectos. ⁊ ī. de re iudi. ti. pe. in pꝛin. R̄nde: q: de hoc agebať an ſn̄ia ei ꝑiudicaſſet qui ſciebat rē ad ſe ꝑtinentē tractari: q: ſi pꝛimo ſibi actio eius rei cōpetebat ⁊ ꝑmiſit ſequentē agere ꝑiudiciū ſibi fecit. ī. ꝯ̄ re iudi. c. pe. ff. de re iudi. ſepe. q: hoc ipſo tacite renunciare uideť iuri ſuo. ī. de his que fi. a ma. par. ca. ex oꝛe. q: q̄cito ſciuit cām illā tractari ſtatim debuit ꝯtradicere ⁊ ſe opponere. qđ cū nō fecerit ꝑſumiť cōſentire. ar. ꝯ̄. de offi. dele. cū olim. ⁊. liiii. di. ſi ſeruus. ⁊ ī. qui ma. accu. poſ. inſuꝑ. ſecus ſi neſciuiſſet cām āgi. ar. ff. de accu. ſi cui. §. idem. Preterea ad hoc ijdem uel alij teſtes ſuper hoc ſunt admittēdi: ⁊ ita ſuꝑ eodē articulo ⁊ inter eaſdē ꝑſonas teſtibus publicatis iidē uel alii teſtes iterū recipiunť. Unde cōtra. ꝯ̄. e. fraternitatis. cū ſuis cōcoꝛdā. Sed tā ſolutū eſt q: illud cōtingit ꝓpter diuerſū moduꝫ agēdi. ī. e. cū in tua. ⁊ c. cū cauſaꝫ que. Sꝫ ſi illi etiā qui pꝛimo inducti fuerūt cōtrariū dicūt in ſecūdo iudicio: quid erit: non credo ualere dictū eoꝝ. lꝫ aliud ſit iudiciū: ⁊ alius modus agendi. ī. eo. cum in tua. ⁊. ī. de ꝑſump. litteras. ꝯ̄. de pꝛoba. per tuas. her.

a Canonicos. que eni in capitulo fiunt ꝑ alios pꝛobari non poſſunt cū alii ad capitulū non uocenť. ſic ⁊ que domi fiunt per alios nō de facili exploꝛāť. C. de repu. conſenſu. §. ſuꝑ plagis. C. de queſti. interrogari. ff. ad ſille. ſi qs in graui. §. ſi pupillus. ⁊. §. ſe. ⁊. l. iii. §. ſi vir aut vxoꝛ. licet alias apud domeſticos facile quid cōfingať. C. de dona. datam. ar. cōtra. ꝯ̄. eo. in litteris. Jtē eſt hic arg. ꝙ excōicatus poſt abſolutionē ſuā reſtituiť pꝛiſtino ſtatui. iiii. q. i. c. i. Jtem ea que in capitulo aguntť per alios ꝓbari debent: ut hic dicit. Et hec eſt cauſa quare cōpelliť canonicus ferre teſtimoniū contra eccleſiaꝫ ſuā

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ſup contractu inito cū capitulo ſuo: nec debeat ideo perdere beneficiū ſuū: quia hoc facit cōpulſus.ff. de bo.libe. qui cū maior.§.pe. ſecus eſſet ſi aſſumeret ad officiū ut in aduocatiōe uel ꝓcuratōe q: tunc ꝑdere debet beneficiū ſuū.ſ. de poſtu.c.ulti. hic ideo abſoluūt ad cautelā ut poſſint teſtificari. quia dicebat ꝙ erant excōicati poſt appellationē: alias nullus abſoluitur ad cautelā. Nec intelligas ꝙ quilibet excōicatus uocatus ad teſtimoniū debeat abſolui. ⁊ hic ideo abſoluunt ad cautelā q: non poterāt ꝓbari per alios ꝗ per illos de capitulo ut littera dicit.

b ¶ Quis cōnibus. iuramēti. ſed cū iuramēto hene: alias quātūcūqʒ religioſꝰ ſit aliquis in ꝑiudiciū alterꝰ non eſt ei credendū.j. eo.nuper. ⁊ ſic tam monachi ꝗ alii clerici poſſūt ferre ꝓ eccleſia ſua teſtimoniū.ſ.eo.inſup. ⁊ c.cum nuncius. ⁊.j.de iureiurā. ⁊ ſi xp̄s.in fi. ⁊.xiiii.q.ii. ſup prudentiā.

c ¶ Remittat. ⁊ ſic pʒ ꝙ iuramentū teſtis pōt remitti. ⁊ hoc ideo q: uerbo aduerſarii poſſum totū ius meū relinquere ut.C. de fideicō.l.ulti. Sed uidetur ꝙ non poſſit remitti quia introductū eſt ut ueritas detegat ⁊ ut religio iudicātis non cōueniat: ⁊ ſic uidet ꝙ in fauorē iudicantis: ergo ptes non poſſunt illud ſibi remittere. So. iuramētū illud iudicis auctoritate remittit: ⁊ iſtud iuramentū principaliter in fauorē ptis preſtat unde poſſunt illud ſibi remittere ptes. Sed nūquid iuramentū iſtud pōt remitti in cā criminali de cōſenſu partiū: dico ꝙ nō: q: nec eoꝝ confeſſioni ſtat in cauſa matrimoniali etiā ſi fama conſentiat ſiue rumor. ⁊ hoc ideo ne colluderēt adinuicē cōtra matrimoniū.j. de eo qui cogno.cōſan.vx. ſue.ſuper eo. ſed in cōiungēdo uidet ꝙ poſſit remitti q: ibi credit cōfitenti: dūmodo non ſit in alterius matrimonii ꝑiudiciū.j. de clādeſti.deſpon.c.ii. Sed quid dices de iuramēto calūnie an poſſit remitti a parte parti: uidet ꝙ non: quia nec cōſuetudo ualet de ipſo non preſtādo.ſ. de iura.calū. ceterū. ⁊ uidet expreſſu.C. de iura.calū.l.ii.§.ſed quia ueremur. ſed eadē rōne qua iuramentū teſti remittit: q: in fauorē partiū preſtat ut ueritas eliciat ⁊ non occultet.xiiii.q.ii.ꝗꝗ poteſt iuramentū calūnie remitti q: illud preſtat in fauorē partiū ne calūnioſe aliquid fiet ⁊ ut ueritatē uel ſaltē ſm ꝙ eſtimat confiteat.C. de iura.calū.l.ii.§.ſin autē.ad fi. Dicūt quidā ut io. ⁊.b. ⁊ alii ſequaces ꝙ iuramentū iſtud de calūnia expreſſe remitti nō pōt: ſed tacite bene remitti pōt: nec ſnia ꝓpter hoc caſſaret.ar.ff. de ꝓcu.filiuſfa.§.ueterani. ⁊.C. eo.ti.ita demū.ubi exceptio ꝓcuratoria ꝯ militē expreſſe remitti non pōt: tacite vō bene pōt.ff. de iureiur.l.iuſiurandū.§.qui iuſiur.ſicut aliqñ tacita ꝓhibitio plus operat ꝗ expſſa.ar.ff. de ſolu.vero ꝓcuratori.§.alia. ⁊.l.ſi quis ſtipulatus in melle.§.i. alii dicunt ut.m. ⁊ eius ſequaces ꝙ non poteſt nec tacite nec expreſſe cū non tantū in fauorē partiū: ſed ꝓ cōi utilitate introductū eſt: ut dicit lex ꝙ ex diſſimulatōne remitti non poteſt.C. de iura.calū.l.ii.§. ſed quia ueremur.b.

d ¶ Dilecto filio. litis cōteſtationē. ꝓteſtādo ꝙ ꝑ illa uerba non intendebat litē conteſtari.ſ. de ordi.cogni.cū dilectus.

e ¶ Unicū. Sed nūquid eſſet idē ſi haberet duos ꝑter iſtū: uidet ꝙ nō quia duo teſtes ſufficiūt.ſ.c.licet. ⁊.j. de teſta.relatū. ⁊.iiii.q.iii.§. itē ubi numerꝰ ⁊.ii.q.iiii.§.i. adhuc credo ꝙ remoueri debeat a iudicio: ⁊ ꝑcipue ſi illi duo ſint viles: ⁊ q: teſtes non habēt oia in memoria ſemꝑ: ⁊ ſic ueritas occultaret ⁊ ꝓbatōis copia totaliter deperiret.ar.op.ſ.ut li.non ꝯte.quoniā.i.Rñ. et curare debēt magiſtratus ut etiā ſalua ſit reꝝ ꝓbatio.ff.eo.ti.curent. ⁊ ar. in aut.e.ti.ul.colū.col.vii.et.ff.ad.l.aquil.in lege. Si autē plures haberet non deberēt remoueri: q: ubi aliquis habet ſufficiētes teſtes alii non cōpelluntur ſ.e.ti.c. de teſtibus.in fi. Sʒ nūquid eſſet idē in cauſa criminali: uidet ꝙ nō quia in criminali non cōpellunt teſtes.j.ti. ꝓxi.dilector. adhuc credo ꝙ ſit remouendus.non ob.eo ꝙ non poteſt cōpelli quia precibus induci poſſet ut teſtificaret: ſed ſi oino nollet teſtificari nō deberet remoueri etiā in cā ciuili: ſi iudex uellet iurare ꝙ nil ſcit de cā illa non debet remoueri. Idē credo tenēdū ſi aliquis in fraudē ꝓcuret ut cauſa talibus cōmittat lʒ haberet alios plures q: fraus ei prodeſſe non debet.ar.op.j. de ſimo.nobis. ⁊.c.ſicut.et.ſ. de reſcrip.ſuper litteris.

f ¶ Excluſo. hoc habʒ locū qñ clauſula illa: ꝙ ſi non oēs ⁊c̄. ponit.

g ¶ Recuſaſtis. et male. quia etiā pretor teſtimoniū dicere debet.iiii.q.iii.§. item in criminali.v̄.ſi res exigit.nec eni artanda eſt copia probationū.ff. de incen.rui.naufra.l.ne quid.§. de his. Sed quid ſi impetres illum in iudicē qui uolebat eſſe aduocatus meus in illa cauſa ob hoc non remouetur cum alium poſſim habere aduocatum: niſi hoc dolo feceris: ut mihi ſubtraheres copiam aduocati periti.argu.j.eo.conſtitutis.et.iii.q.vii. ſi quis autē.

Quis cōnibꝰ: ⁊ infra. Monachi uero de ſuis fratribus ac conuerſis teſtes in cāis ꝓpriis ꝓducere abſqʒ iuramēti[b] exhibitiōe nō poſſūt: niſi forte a parte remittat[c] aduerſa. Idem attrebateñ. epiſcopo ⁊ decā. ⁊ urſicāpi abbatibus

Dilecto filio arieñ. prepoſito nobis inotuit exponēte: ꝙ cū cauſam que inter ipſū ⁊ comitiſſam flandreñ. ſup donatiōe.vi. prebēdarū ſacerdotaliū agitatur: uobis epiſcope ac abbas dedimeñ. ⁊ attrebateñ. decano duximꝰ cōmittēda: idem prepoſitus citra litis conteſta[d]. ꝓpoſuit: ꝙ teſtioniū decani neceſſariū erat ſibi in cā predicta cū de iure ſuo nō niſi ꝑ ipſū ⁊ aliū vnicū[e] tantū teſtē facere fidē poſſet. vnde poſtulauit: ut in cauſa ipſa eo ꝓcederet excluſo[f]: uel ſupſederet in negocio quouſqʒ ſubſtituerēꝰ aliū loco eius. nos autē petitionē eius admittere recuſaſtis[g]: quinimo poſt ap. a prebēdarū ipſaꝝ donatione ſuſpēdiſtis eūdē. Ne igit ob teſtis[h] defectū eiꝰ iuſticia ualeat deꝑire: te abbas urſicāpi. loco ipſius duximꝰ ſubrogandū[i]: mandes quatenus ſi eſt ita: ſuſpēſiōe prepoſiti relaxata[k] in cā iuxta prioris mādati tenorē ratione preuia ꝓcedatis. Idem iudici ſabiñ.

Significauit nobis preſbyter ſācti.n. ſabiñ. dioc. ꝙ fūdatores eiuſdē eccleſie liberā cā eē uolētes fūdatiōis tpē ſe in ea nihil iuris retinere dixerūt. vnde timens ne ꝓceſſu tpis ꝓbatiōis copia ualeat deperire[l]: ꝓuideri ſup hoc idē preſbyt poſtulauit. Quocirca mādamꝰ: quatenus teſtes idoneos[m] quos ipſe ſup hoc duxerit ꝓducendos: examies diligent: ⁊ eoꝝ dc̄a ī publico rdigi facias monumēta[n]:

Sed ſi ei reuelaui ſecreta cauſe mee. non ſufficit ad remouendum eum: quia non debet iudicare ſm conſcientiā: ſed ſm allegata.iii. q.vii.iudicet. Sed quid erit ſi iudex iſte de quo querit cōmittat ſtatim vices ſuas alii nihil ſibi retinēdo: nūquid tʒ talis cōmiſſio: ⁊ ſi tenet: nūquid pōt iſte eē teſtis corā illo: dixit ioānes ꝙ nō pōt corā eo ferre teſtimoniū q: fungit vice eiꝰ q delegauit. ⁊ idē ē iudicare ꝑ aliū ꝗ ꝑ ſe.ar.ſ. de offi. dele. corā. ⁊ licet mō non ſit iudex: ſufficit ꝙ fuit ut nō poſſit eſſe teſtis.ii.q.vi.ſtatuēdū eſt. Satis honeſtum putarem: ⁊ ꝙ poſſit ꝯmittere ⁊ ꝙ poſſit eē teſtis corā illo. ⁊.c.illud ſtatuēdū loquit de iudice qui cognouit de cā: ⁊ hoc pōt dici ꝑ decre.iſtam.q: iſte iudex fuit: ⁊ tamē admittit ad teſtimonium: imo ꝓpter hoc remouet. Et ſi ordinarius peteret i teſtē corā officiali ſuo nūquid deberet teſtificāri: credo ꝙ ſic ſi neceſſitas immineret.

b ¶ Teſtis defectū: ⁊ ſic eo remoto poterit ferre teſtimoniū i cā. Sed nunquid aduerſarius poterit obiicere i ꝑſonā iſtius decani ut a teſtimonio ipſū repellat: nō: cum ipſe approbauerit i iudicē eū eligēdo: ſʒ i dicta bene poterit hoc obiicē.iiii.q.iii.§.ſi quis teſtibꝰ.iii.q.iii.§.offerat. ⁊.xxx.q.v.horrēdus.

i ¶ Subrogandū: Cū vnus iudex alii ſubrogat totum tēpus hʒ qđ alii conceſſum fuerat.ff. de iudi.ſi iudex. ⁊ hoc cū res eſt integra. Si vero nō eſt integra: tunc ſi eſt delegatus hʒ reſiduum tēpus: ſi ordinarius nō minus anno.ff. de iudi.edictū.C. de iudi.properandū.§.ſin autē in medio.io.

k ¶ Relaxata. de facto quatenꝰ de facto ꝓceſſit.ii.q.vi. arguta.ar.j. de ap.ad ꝑſentiā. ⁊.ſ. de offi.ordi.c.pe. q: excōicatio uel appellatio fuit legitima ⁊ ſuſpenſio nulla.j. de ſen.excom.per tuas.ſ. de offi. ordi.c.penultimo.

l ¶ Significauit. deperire.ar. ꝙ futuris caſibus prudenter debemus occurrere. ſic.ſ.ut lite nō ꝯteſta. quoniā.i. riſo. ⁊.ſ.c. ſi qui teſtiū. ⁊.j.c.albericus. ⁊.j. de confir.vti.uel inuti.cū dilecti. ⁊ ff.loca.ſi quis domū.ad fi.ff.ad.l.acquil.i.l.acquilia.ff. de vſufruc. l.i.in fi. ⁊.C. de vſur.pupil.l.vlt.ff.ꝺ furt.qui tabulas. ⁊.l.qui vas. ⁊.xxiii.di.i nomine domini. ⁊.ſ. de electio.licet. ⁊ infra oia ꝓpter hoc fiunt.i.q.vii.ſaluberrimum.

m ¶ Idoneos. inter hāc receptionem teſtium ⁊ illā que fit cū timetur de morte teſtium vel abſentia diuturna.ſ. ut lite non conteſta. quoniam.i.reſponſo. multiplex eſt differentia. Hic enim recipiunt omnes teſtes indifferenter tam iuuenes quam ſenes. ſed in caſu illo non recipiuntur: niſi illi tantum de quorum morte timetur: puta q: ſunt ſenes vel infirmi de quorum abſentia diuturna timetur: ut ibi dicitur. item hic ſtatim publicantur ad perpetuam rei memoriā ibi nō publicantur: ſed conſignantur. illi non valent poſt annum: niſi infra annū vel agat uel denūciet illi perſone ꝯ quam iducti ſunt ut ibi dr̄. iſti perpetuo valebunt tanꝗ autenticum inſtrm: quoꝝ dicta ſunt redacta in publica monumenta.C. de re iudi.geſta. Item contra illos poteſt obiici in perſonas: ſed contra iſtos non: ſi appareat inſtrm denunciationis: ut dicit vin. ſed hoc non eſt verū. Itē hi producuntur vbi non mouetur nec timetur lis in priti: ibi ſecus. Et no. ꝙ hi publicatio videtur habere locum etiam tantum in defenſione ſiue exceptione: non autem in actione: nec eſt contrarium.ff. ad.l.acquil.in.l.acquilia. quia iſti teſtes conſignantur: ſic intelligit dominus azo legem illam. imo dico idem in actione quandoqʒ per eandem.l.ff.ad.l.acquil.i.l.acquilia. ibi publicantur ⁊ ſnia fertur: ſed cōdēnationis exactio competit tantū: cū extiterit ꝯditio: ut ibi dicitur ſupra.ut li.non conte.quoniam.i.reſponſo.in autē.eo.ti.§. ⁊ hoc verum eſt col.vii. ſed in his duabus concor. conſignantur. ⁊ in aut. predicta vbi dicit. publicantur.i. publica manu tranſcribuntur: ut loquatur ante li.conteſta. cum illa decre.quoniam ſecundū vnum modum legendi. Si vis intelligere aut. loqui in caſu decre. huiuſmodi: tunc proprie ſedet. publicantur.i.ī publica monumēta reducuntur: ut ibi dicitur.vin.

n ¶ Monumēta. hec eſt bona prouiſio ad cautelam futuroꝝ: ut ſic

redigant̄ teſtes in publicā formā ⁊ aliud cōſiliū poterat habere ec
cleſia iſta cōtra patronos ut faciāt ei chartā libertatis ſicut agitur
ꝑ apocha facienda. C. de fi. inſtru. plures. Apocha ſit dantis an
tipocha recipientis ſic ⁊ libertꝰ agit cōtra patronū ut faciat ei char
tā manumiſſionis. C. de libe. cā. ſicut datā. aget ergo eccleſia offi
cio iudicis: ſz leges
ageret cōditiōe ex il
la lege ſicut datam
⁊ ff. de condi. ex le
ge. l. vna. vin.
o Denunciando.
Ar. q̄ non ualet re
ceptō teſtiū niſi de
nūciatio de hoc ēt
facta ſit pti aduer
ſe. ſ. e. in noie dñi.
j. de fideiuſ. cōſtitu
tus. ⁊ ſ. ut li. nō cō
teſta. quoniā. ⁊ iii.
q. ix. charte. qḋ eſt
uerū. Itē ar. q̄ fa
cta denūciatōe ſiue
ueniat ad uidendū
teſtes ſiue nō ualet
receptio teſtiū. ſ. e.
ti. in noie dñi. ⁊ de
hac denūciatōe fie
ri debet publicū in
ſtrumentū: ut ſi du
bitaret̄ de denūcia
tione: forſitan quia
ſi negaretur ab ad
uerſario: ꝓbaretur
per inſtrumentū.
p Um cā que
tempore. tē
pus eniz ꝯtractus
inſpiciendū eſt. j. de
emp. ⁊ uen. cū dile
cti. C. de reſcin. uē.
ſi uoluntate. in fi. ⁊
ff. de euic. ex mille.
§. i. ⁊ ff. de minoꝛ.
deniq̄z. §. ſcio. ⁊ ſ.
de elec. dudum.
q Ad aliū. aliū ar
ticuluz habes. j. de
emp. ⁊ uen. cū cām
que. ⁊ eſt ps iſtius
olim erat tota inte
gra: ⁊ ibi ꝓbatū fu
it q̄ monaſterium
deceptuz fuit ultra
dimidiū iuſti precii
non determinādo
quantū ultra vnde ꝓbari modo debz quantū ualebat res ultra di
midiū iuſti precii. Sed qualiter debuit ꝓbari exceſſus deceptiōis
ſine quātitate ualētie: reſpōdeo hꝫ mō potuit eſſe qꝛ cū res eſſet uē
dita ꝑ. x. teſtes dicebāt q̄ res ualebat multo plus de. xx. ſed nō ta
xabāt q̄to plus de. xx. ⁊ illud plus dz ꝓbari. Sz illi teſtes q̄ fuerūt
inducti ad ꝓbandū pꝛimū articulū: quomō admittunt̄ ad ꝓbandū
ſecundū qꝛ ſi tunc fuit interrogatus quātū ualebat res ultra. xx. et
ipe reſpōdit q̄ neſciebat nō uidet̄ ulterius admittēdus. Sed intel
lige q̄ ſimpliciter dixerūt nec fuerūt interrogati de quātitate exceſ
ſus uel hoc non nocet qꝛ poſtea potuit ſcire qḋ tunc etiā neſciebat
⁊ infoꝛmare ſuā ſententiā ex aliis argumētis nec ꝓpter hoc eſt ꝯtra
rius ſibi: nec dicunt̄ teſtes ꝓduci ſup eodē articulo qꝛ ad aliud in
ducunt̄ mō q̄ pꝛius. ſic. ſ. e. ueniens. ⁊ j. e. cū in tua. pꝛimo eni di
xerunt teſtes q̄ res ualebat ultra. xx. mō dicunt p̄ciſe q̄ res ualet
ultra. xxiiii. uel. xxv. uel aliā certā quantitatē declarāt ultra. xx. Sz
qualiter hoc ꝓbat̄: dico q̄ ex qualitate rei ⁊ quātitate reddituū ꝓ
bat̄ preciū rei. C. de reſcin. uen. ſi quos. ff. de re. co. qui ſub tu. uel
cura. ſi fundus. in pꝛin. quādoq̄z res eſtimat̄ quantū poteſt colligi
in. l. annis. in aut̄. de alie. ⁊ emphi. cōtracti. §. ſanctiſſimas. col. ix.
quādoq̄z etiā cōſiderat̄ quātū in. xx. annis poſſit colligi. in aut̄. de
re. eccle. nō alie. §. qꝛ vo leonis. col. ii. uel etiā eſtimat̄ ſm q̄ uendi
poterat tunc: qꝛ res tantū ualet quantū uendi poteſt. ff. ad trebel.
l. i. §. ſi heres. nec ex affectu debet eſtimari: ſed cōi eſtimatione. ff.
ad. l. fal. precia. in pꝛin. io.
r Deceptōis. Licitū eſt cōtrahētibus adinuicē ſe decipere. ff. de
mino. in cauſe. ii. §. in precio. uerū eſt uſq̄z ad dimidiā ſed nō ultra
ut hic. ⁊ C. de reſcin. uen. l. ii. ⁊ j. de emp. et uen. cū dilecti.
Albericus. in ſcriptis. Nota q̄ ſnia lata in cā matrimoniali

denunciandoꝰ fundatoꝛibus ante
dictis: uel eoꝛuz heredibus: ut re
ceptioni teſtium ſi uelint interſint
⁊ ſuper denunciatione ſic facta con
fici facias publicum inſtrumentū.

De epō ⁊ archid. urbenenſ.

Quum cauſa que iter economū
monaſterij ſancti. m. de mon
te: ⁊ infra. Cum igitur abbas ⁊ fra
tres eiuſdem loci pꝛobare intēdāt
quanti precij uēditiōis tempoꝛeꝑ
poſſeſſiones pꝛedicte fuere: māda
mꝰ quatenꝰ recipiatis teſtes quoſ
alterutra partiū ſup hoc duxerit ꝓ
ducendos: ⁊ infra. Si uero pars
monaſterij ad hunc articulū eoſdē
teſtes ꝓduxerit: quos ad aliūq pro
bandū ꝓduxit: uos nihilominus
eos recipere ꝓcuretis: quoniā ali
ud eſt ꝓbaſſe deceptiōisr exceſſū: ⁊
aliud ꝓbare quātitatē ualoꝛis.

Idem.

Albericus miles nobis īſinu
are curauit: q̄ cū oliz iter ipſū
et. c. mulierē rauennat. corā capitu
lo rauennateñ. matrionij queſtio
uerteret̄: tandez lata fuit diuoꝛtij ſē
tentia inter eos. poſtea uero dictuſ
miles timēs ſibi ⁊ filijs quos de le
gitima uxoꝛe ſuſcepit: ex eo poſſe
pꝛeiudiciū generari q̄ i ſcriptisa re
dacta nō fuit ſnia memoꝛata: ſuppli
cauit ūt teſteſ qui ſnie īterfuere pꝛe
dicte recipi faceremꝰ. Ideoq̄z man
damꝰ quatenus teſtes curetis reci
pere ātedictos depoſitiōes ipſoꝝ
in ſcripturā publicāb redigi facien
tes.

Idem beluac. epō.

Quum in tua dioceſi: ⁊ infra.
Utrum autē ſi accuſatoꝛe ido
neo cōparente ꝑ tres uel quattuoꝛ
teſtes inter iā cōiunctos parentela
ꝓbaret̄ ꝑ depoſitiones eorundez
poſterioꝛū teſtiū derogeṫ fidei. xj.
uel. xij. ꝓpiquoꝝ qui antiquioꝛes
tēpoꝛe ac pꝛeſtātioꝛes meritis āte
cōtractū mr̄imoniū in cōtrariū iu
rauerant diſtinguendo perſonas
⁊ gradus a quibus directe hi de
quoꝝ copula agitur deſcēderūt: an
pꝛimi poſterioꝛibꝰ pꝛeferant̄: non
īmerito queri poſſet. Quāquā aūt
ad aliudc ⁊ ob aliud iurauerit tā illi
quā iſti: tn̄ ſi in ſecūdo iudicio pꝛi
oꝛes pſone iurate deponerent illa
eadē que pꝛimo dixerūt: abſq̄z du
bio eoꝝ teſtionia pꝛeualerēt: nec
eo poſſent pꝛetextu repelli: q̄ ptes
teſtificata didicerant: cū talis exce
ptio locū nō habeat in hoc caſua.

Idem.

Conſtitutis in pꝛe. nr̄a archi
epō ⁊. m. canonico ſurrētiñ.
dū ipſe illū de crimīe ſimōie defer
ret: ⁊ infra. Ceterū quoniā a pꝛin
cipio ꝓteſtatꝰ eſt pꝛefatꝰ. m. ipſius
archiepi cōſanguineos multa ipe
dimēta ꝑ ſuam potentiā pꝛeſtitiſſe:
quominꝰ ꝓbationū copiam in nr̄a
pn̄tia ſecū haberet: cū quoſdā idu
xerit ad iurādū: ne aduerſus archi
epiſcopū aliq̄d dicerēt: ⁊ alios mi
nis ⁊ terroꝛibꝰ a teſtionio ꝓhiben
do arcet̄ nitant̄: nos ex officio nr̄o
ſup hoc ꝓuidere uolētes: manda
mꝰ ut generalē feras excōicatiōis
ſniaz i oēs qui ipedimētū aliquod
ipſi. m. pꝛeſtare pꝛeſūpſerit in teſti
bus ꝓducēdis. illos autē quos ut
dictū eſt iuraſſe cōſtiterit: q̄ cōtra
archiepiſcopū nihil dicerēt: denū
cies iuramēto huiꝰ mōi nō tenerib.

tenet lz non ſit lata in ſcriptis. et in alio caſu quē habes. xi. q. i. ſi quis cū cle
rico. et. C. de ſentē. experi. reci. aut̄. breuiſſimas. Contrariū habes. ii. q. i. in
pꝛimis. in fi. ubi de hoc. ⁊. l. ſtatutis. illa generalia ſunt: hoc ſpēale fauoꝛe fi
lioꝝ ſicut in cauſis matrionialibus. multa alia ſpēalia ſunt ut dictuz eſt. ſ. ut
lite non conteſta. c. i. her.
Publicā. ad hanc publica
tionē faciendā uocandi ſunt
quos negociū tangit ⁊ etiam
heredeſ eoꝝ. ſ. e. ſignificauit
ſic etiam recipiunt̄ teſtes ad
cautelā futuroꝝ qꝛ timet̄ de
teſtibus q̄ poſſunt non eſſe
tempoꝛe litis. ſ. ut li. nō ꝯteſ.
quoniā. tamē differētia eſt in
ter iſtos teſtes ⁊ illos: ut di
ctū eſt. ſ. e. ſignificauit. ſic ēt
recipiunt̄. ff. ad. l. aquil. in. l.
aquilia. io.
u Um in tua. ad aliud.
Cū eniz in moduz de
nunciatōis ꝓbatū eſſet q̄ fa
ma erat illos eſſe conſangui
neos: ⁊ q̄ eſſet ſcādalū ſi cō
traherent inducti fuerūt ad
impꝛobandā ꝯſanguinitatez
teſtes de illa cōſanguinitate
ut oīs ſuſpitio tolleret̄: ⁊ ſic
cōtraxerunt: ut. j. de ſpon. cū
in tua. que eſt ps iſtius. Po
ſtea vero cōtracto matrimo
nio accuſatoꝛe idoneo cōpa
rēte. iii. vel. iiii. alii teſtes ido
nei iurarunt illos eſſe cōſan
guineoſ cū directe accuſabat̄
matrioniū: ⁊ ita ꝓpter diuer
ſū moduz agēdi poſſunt ijdē
⁊ alii teſtes publicatis atteſta
tiōibus induci ſup eodē arti
culo. ſic. ſ. e. uenies. ⁊ ar. ſ. e.
cū cām que inter economuz.
Sz hic nō uidet̄ papa reſpō
dere ad queſtionē ꝓpoſitaz.
ſed dic q̄ eo ipſo q̄ dicit: ſi i
ſecūdo iudicio nō introducū
tur ille eedē pſone iurare di
cant id qḋ dixerunt in p̄ma:
ualet dictū eoꝝ: dat̄ intelligi
q̄ ualet dictū iſtoꝝ qui ſecū
do ſunt recepti: ſi p̄mi iteꝝ i
ſecundo iudicio nō introdu
cant̄ aut alii: ⁊ ita ſm hꝫ ſepa
rent̄. Sed non vr̄ q̄ iſti tres
uel quattuoꝛ p̄ferant̄ p̄oꝛibꝰ.
xi. vel. xii. licet ad aliud ſint
illi inducti: ⁊ ob aliud iſti niſi
in ſecundo iudicio tales inducerent̄ uel tot: q̄ merito p̄ferant̄ p̄oꝛibus. ſ. e.
ti. c. de teſtibus. ⁊. c. in noſtra. Sed dicas q̄ ſtabit̄ iſtis ſecundis ſi alii incō
trariū non inducant̄ cuz ſit alia cā ⁊ alius modus agendi. b.
a Caſu. i. in cā matrimoniali ſic expoſuit io. ⁊ ſm hoc pz q̄ ſi aliqua ps ꝓ
bauit conſanguinitatē pars alia publicatis atteſtatōibus pōt impꝛobare con
ſanguinitatē ut hic uidet̄. ⁊. ſ. e. ſeries. nā in cā matrimoniali etiaz poſt ſniaz
illud pōt fieri cū ſnia lata contra matrimoniū nō trāſeat in rē iudicatā. ſ. eo.
ſicut. ⁊. j. de ſen. ⁊ re iudi. latoꝛ. ⁊. c. ꝯſanguinei. ⁊. xxxv. q. ix. §. his ita rñdet̄
in fi. Sed io. dicit q̄ tales teſtes tunc demū ſunt recipiēdi cū pars aduerſa
ꝓteſtat̄ ſe uelle incōtinēti ꝓbare cōſanguinitatē ne poſtea ſit p̄ſumptio ꝯtra
ipſaz q̄ uelit ſubornare teſtes. Sz hoc nō credo qꝛ ſiue ꝓteſtet̄ ſiue nō bene
poſſunt ꝓbare ꝯtrariū cū ſit alius articulus in quo agit̄ de falſitate pꝛioꝛuz
dictoꝝ teſtiū. de hoc dictū eſt. ſ. e. ſeries. ⁊. c. ex tenoꝛe. ⁊ verbū iſtud quod
dicit in hoc caſu non ſimpliciter ſic expono. i. in cā matrionali indirecte: qꝛ
nec ibi publicatis atteſtatōibus ab eadē pte de iuris rigoꝛe debent teſtes ſup
eodē articulo ⁊ eodē mō induci: nec etiā in cā appellatōis. ſ. e. fraternitatis.
⁊. ſ. de ꝓba. iurauit. ubi de hoc. ſed ſic debet exponi: in hoc caſu. i. cū ꝓbata
eſt cōſanguinitas ꝯtra matrimoniū pōt altera pars publicatis atteſtatōibus
impꝛobare cōſanguinitatē: ut in caſu huiꝰ. c. cū agit̄ de falſitate pꝛioꝝ teſtiuz
ut dictū eſt. idē eſſet in alio impedimēto. ſ. e. ex tenoꝛe. uel ſic pōt exponi in
hoc caſu. i. cū aliter agit̄ vno iudicio ⁊ aliter in alio. ſ. e. ueniens. ⁊. c. cū cām
que inter economū. tn̄ ſi teſtis dicat ꝯtrariū in ſcḋo iudicio ei qḋ dixit in p̄n
cipio non ualet dictuz eius: ut hic colligit̄. ⁊. ſ. de ꝓba. ꝑ tuas. ar. ad hoc. j. de
pꝛeſump. litteras. alia tamē expoſitio melioꝛ eſt.
b Conſtitutis. non teneri. ⁊ ita iuramentuz tale etiā nullum eſt ipſo iure
q̄uis uideat̄ poſſe ſeruari ſine interitu ſalutis eterne: ⁊ ideo ſeruādū
uidet̄: ſed in ueritate non eſt ſeruandū: qꝛ expedit peccata nocentuz nota eē
ff. de iniur. cum qui. quia ⁊ in iudicio ueritatē occultare moꝛtale peccatū eſt

poeterꝙ in criminibus.xi.q.iii.quiſqs.j.de fal.c.i.⁊ ideo tale iuramentuꝫ illicitũ eſt.ſic habes.ſ.eo.intimauit.ubi de hoc.Et ſic pꝫ hic.⁊.c.intimauit ꝙ temerariũ iuramentũ non repellit aliqueꝫ a teſtimonio ſicut ſi repellit ab electione.j. de iureiuran.ſicut. io.

c ¶ Veriſimile.lꝫ preſumaẽ ꝙ iſtud fiat de uoluntate archiepi:non tamẽ hãc preſumptioneꝫ poteſt archiepiſcopus elidere .i. q.iii. q2 preſulatus. ⁊.j. de homici. petrus. io.

d ¶ Scrupulo.lxxxvi.di.culpam.⁊.lxxxiii.di.error.⁊.xxiii.q.iii.qui poteſt.

e ¶ Sanctiones.ut.C.de poſtu.puidendũ.in fi.⁊.j.titu.pxi.puenit.⁊.iii.q.vii.§.tria v.ſi quis autem.b.

f ¶ Conſtitutis.actões.i.petitões. q2 nõ eſt inquirendũ cuiuſmodi actio intenteẽ.ſ.ð iudi.dilecti. ubi ð hoc.⁊.c.examinata.uel deſenſiones: qð melius eſt.

g ¶ Didicerint.⁊ ita ſi didiciſſent teſtificata vlterius nõ reciperent teſtes ſup iſto pceſſu cauſe matrimonialis. ſecus uidereẽ ſi ageret de conſanguinitate pbanda uel iprobãda uel alio impedimento: ut ſ.de pba.cãꝫ matrimonii.⁊.ſ.e.ſeries. ubi de hoc.

h ¶ Induxit. Sed nunquid ijdẽ teſtes poſſunt ſepius induci quouſqꝫ fuerint publicate atteſtatões:ita videẽ ut hic. ⁊.ſ.eo.cũ cauſaꝫ. ubi de hoc i glo.que incipit hec lra. ⁊ lꝫ ſm tenorẽ illius.l.C. de teſti.l.ulti.etiã poſt publicationẽ ⁊ tamen anteꝙ didicerit quis teſtificata poteſt pducere teſtes niſi renũciauerit pductioni.in auẽ.e.ti.§.q2 võ.col.vii. ꝙuis altera ps viderit atteſtatões:ut ibi dẽ.

i Licet ex quadã.inſtitutũ.xxxv.q.vi. de parẽtela.

k ¶ Valerent.ut.ff.de gradi.non facile.

l ¶ De auditu. niſi ſint graues perſone ⁊ aliquos uidiſſent in aliquo gradu pro conſanguineis ſe haberi: ut.j.e.ſequitur.

m ¶ Perſone. non intelligas graues appellari illos qui in dignitate ſunt cõſtituti. quia aliud eſt dignitas ꝙ grauitas:ut.iii.q.iii.§.item in criminali. v.in ſecũda lege. ſed graues dicuntur hic qui non ſunt leues: puta homo bone fame ⁊ opiniõis ⁊ antiquus homo:ſicut benemeritus diciẽ qui nondũ demeruit .ff. de lega.ii.cum pater.§. rogo ⁊.l.cum quidaꝫ. ⁊.ſ.de ſeru.c.vno.uel ſeniores hic appellantur graues ad quos recurritur deficiẽtibus teſtibus de parentela. xxxv.q.vi.c.i. ⁊ ſenibus in dubijs ⁊ antiquis factis maior fides adhibetur .ff.de fide inſtru.l.ulti.⁊.ff.famil.hercif.ſi que ſunt.⁊.ff. de lega.iii.ſi chorus .§.i.

n ¶ Motam.ſecus eſſet ſi poſt motã. tunc eniꝫ non admitterẽtur .

o ¶ Suis qui etiã aliis preferunẽ in cõſanguinitate cõputanda: quia ipſi melius ſciunt ſuã genealogiã.j.qui ma.accu.poſ.uideẽ. ⁊.xxxv.q.vi.c.i.⁊.ii. et non ab extraneis ſciunt:quia illi non ſunt ita.

p ¶ Ab vno. Quia ille non ſufficeret ⁊ omnes illi qui cauſam habent ab vno pro vno ſolo reputantur. argu.i.qõe.i.cito.ff.de conditio.⁊ demon. cui fundus.in fine.

q ¶ Ad minus debent audiuiſſe. Sed quid ſi illi duo audiuiſſent ab vno: non videẽ ꝙ valeat:⁊ ſcõm hoc iudex aſcenderet in infinitũ: hec queſtio nõ pcederet.ſufficit ergo ꝙ audierint a ſenioribꝰ ſuis de illa ꝯſanguinitate ⁊ ſi uellẽt teſtificari de eo qð audiuerunt a qbuſcũqꝫ aliis locum haberet obiectio.Item ⁊ ſi plures eſſent teſtes ⁊ quilibet eorum audiuiſſet ab alio quam

Si quis autẽ de cõſãguineis dicti archiepi aliquẽ de teſtibꝰ preſũpſerit ĩpedire. q2 veriſimile nõ uideẽ ut eo iuito talia fierẽt: ⁊ ob hoc nõ caret ſcrupulo ſocietatis occulte: eo ꝙ ſi noluerit:potuerit pbibere cũ ſm legitias ſãctiões ſiquã oſtẽdãt ſe cãm fouere: ⁊ experiri dẽat iudicis auctoritatẽ eluſã qui defenſionis copiã ſubtrahit aduerſario eundẽ archiepiſcopũ ab officio põtificali ſuſpẽdas: ⁊ facias monere ſuſpẽſũ donec illũ fecerit a tali preſũptiõe ceſſare. Idem magdeburg.ar. ⁊ prepoſito ſeburg.

Conſtitutis in preſẽtia noſtra pcuratore.a.ſororis nobiliſ viri marchiõis miſſũ. ⁊ nũcio illuſtris pĩcipis bohemor: ⁊ infra. Pragẽ.epi.ad petitionẽ eiuſdẽ pĩcipis ipſa uolẽte ad ipſũ accedere:ut ſuas corã eo pponeret actiões: ſꝫ a ſatellitibꝰ eiuſdẽ pbibita qui ei bis uel tertio pbibuerũt ingreſſũ:pꝰ ap.ad nos ĩterpoſitã diuortij ſniaꝫ pmulgauit:a qua ipſa fecẽ ad nrãꝫ pñtiã puocari.et ĩfra. Mãdamꝰ quatenꝰ ptibꝰ ad locum idoneũ ꝯuocatis: ẽcipiatis teſtes: quos uel nobilis ipſa p ſe uel princeps p pte ſua cũ nõdũ teſtificata didicerit: ſup pceſſu pragẽ. epiſcopi uel poſteriorũ iudicum duxerint pducẽdos. ⁊ nobilis ipſa p ſe uel teſtes quos induxit priꝰ uel alios ſi uoluerit inducere nõ ueteẽ cũ nõ renũciauerit teſtibꝰ pducendis.

Idem in concilio generali.

Licet ex quadam neceſſitate preter cõmunẽ formã olim fuerit inſtitutũ in cõſanguinitatis et affinitatis gradibꝰ cõputãdis ualere teſtimoniũ de auditu cum ppter breuẽ hominũ vitã teſtes de uiſu deponere nõ ualerent uſqꝫ ad gradũ ſeptimũ cõputãdo: quia tñ pluribꝰ exẽplis ⁊ ceteris experimẽtis didicimꝰ ex hoc multa pericula cõtra legitiã puẽiſſe cõiugia: ſtatuimus ne ſup hoc recipianẽ decetero teſtes de auditu: cũ iam quartũ gradũ pbibitio nõ excedat: niſi forte pſone graues extiterint: quibꝰ fides ſit merito adhibẽda ⁊ ante litem motã teſtificata didicerint ab antiquioribꝰ quidẽ ſuis: nõ unqꝫ ab uno cũ nõ ſufficeret ille ſi uiueret: ſꝫ duobus ad minꝰ. nec ab ĩfamibꝰ ⁊ ſuſpectis: ſꝫ a fide dignis ⁊ omni exceptiõe maioribꝰ: cũ ſatis uidereẽ abſurdũ illos admitti quorũ repellerẽtur auctores. Nec tñ ſi uniꝰ a pluribꝰ uel infames ab hominibꝰ bone fame acceperũt quod teſtantur: tanquã plures: ⁊ idonei teſtes debẽt admitti: cũ ſm ordinẽ ſolitũ iudiciorum nõ ſufficiat uniꝰ teſtis aſſertio: etiã ſi preſidiali preſulgeat dignitate ⁊ actus legitimi ſint infamibꝰ interdicti. Teſtes aũt huiuſmodi pprio iuramẽto firmãtes ꝙ ad ferendũ teſtimoniũ in cã ipſa odio amore timore uel ꝯmodo nõ procedãt: pſonas expreſſis noibꝰ uel demonſtratione uel circũlocutiõe ſufficiẽti deſignẽt: ⁊ ab utroqꝫ latere ſingulos gradus clara cõputatione diſtinguãt: ⁊ in ſuo nihilominꝰ iuramento cõcludant ſe accepiſſe a ſuis maioribus quod deponũt ⁊ credere ita eſſe. Sꝫ nec tales ſufficiant: niſi iurati deponãt ſe uidiſſe pſonas uel ſaltẽ in uno predictorum graduũ cõſtitutas pro cõſanguineis ſe habere: tolerabilius eſt enim aliquos contra ſtatuta hominum dimittere copulatos quam cõiunctos legitime contra ſtatuta domini ſeparare

Honor. tertiꝰ prepoſito moliſij firmañ. dioc.

Per tuas nobis litteras intimaſti: ꝙ cum cauſa que ſup quibuſdam terris uertitur inter canonicos ſancti petri ex parte una. et.g. ſancti ſimonis ex altera: tibi fuiſſet ab apoſtolica ſede commiſſa dictus.g. tribus menſibus poſt teſtium publicationem elapſis teſteẽ ſuos interrogari poſtulat iterato: et infra. Nos igiẽ reſpõdemꝰ illũ nõ eſſe ſup hoc decetero audienduꝫ: niſi forſan a pĩcipio illos

alter:nõ valebit teſtimoniũ:niſi quilibet illorum audiuiſſet a pluribꝰ a duobus ad minus vel niſi oẽs ipſi cõiũctim audiuiſſent a duobꝰ: ⁊ ita ẽ hic arg.ꝙ ille nõ dꝫ admitti cuiꝰ auctor repelliẽ:ſicut ſcripta illa non debent recipi:cuius auctor reprobatur infra de hereti. fraternitatis arg.ꝯ.j.qui.ma.ac. poſ.cum in tua. ſed illud locum hꝫ i accuſatore: hoc in teſte.io.

r ¶ Auctores.ar. ꝙ infamia nõ inducit purgationeꝫ que ab inimico actore vel a leuibus pſonis pceſſit.xi.q.i.i cũctis ⁊.j.de accu. qualiẽ ⁊ qñ.ii.io.

ſ ¶ Legitimi: q2 pſonis vilibus: ⁊ indignis porte dignitatis nõ debent pateẽ. j.de exceſſi.prela.inter dilectos.⁊.C.ð digni.neqꝫ famoſi. lib.xii.⁊.C. ð infa.l.vna li.x.⁊.ar.xxii.queſtione.v. preceptũ.b.

t ¶ Demonſtratiõe. ſic.ſ.e.quotiens.et infra de ꝯſangui.et affini.tua nos. ⁊.ſ.e.cum in tua.

u ¶ Gradus. Sꝫ nũquid teneẽ pbare ð ſtipite: nõ. q2 ð illo nõ reperiẽ cautũ: ſꝫ tãtũ ð lateribꝰ: ut.ſ.e.ſeries. ⁊ canõ ponit frẽs p ſtipite.xxxv.q. vi.c.i.⁊.c. parẽtele.ſufficẽ ḡ icipe a fratribꝰ.j.ð ꝯſan. ⁊ affi.tua. Sꝫ quid diceẽ ſi qdã teſtes pbãt ð vno latere: et alii pbãt de alio latere tãtũ: nũqd pbata ẽ hec ꝯſanguinitaẽ. Io.dixit ꝙ talis pbatio ſufficit: ⁊ lꝫ pbat taliẽ: ſi pbatur ð martino ꝙ ſit filiꝰ Io.p cõſequẽs pbatur ꝙ Ioãnes eſt pater martini. Iteꝫ ſi alii teſtes pbant ꝙ bertha eſt filia ioannis: per conſequens probaẽ ꝙ ioannes ẽ pater berthe. Cum ergo iudici conſtet ꝙ ioannes eſt pater martini: iteꝫ conſtat ei ꝙ eſt pater berthe. ergo cõſtat ei ꝙ martinus ⁊ bertha ſũt frater ⁊ ſoror: ⁊ ſic probata eſt conſanguinitas illorum: hoc concedebat io. ⁊ ita nõ ſemper requiritur ꝙ teſtes ab vtroqꝫ latere notam habeant conſanguinitatem. Item ſi quis vult improbare conſanguinitatem. ſufficit ꝙ interrumpat primum gradum.ſ.c.ſeries. Sed hoc non credo: nec diſcedo ab hac littera ⁊ ab illis iuribus que dicunt ꝙ ab vtroqꝫ latere teſtes debẽt computare conſanguinitatem ar..xxxv.q.vi.de parentela. ⁊.ſ.eo. quotiens. ⁊.j.de conſanguinitate tua.⁊.ſ.e.cum in tua.

x ¶ Vno. ſiue ppinquo ſiue remoto.

y ¶ Per tuas. audiendum. cum atteſtationes ſunt publicate: nõ ſunt teſtes amplius interrogandi: quia timeretur ſubornatio teſtium. in auẽ.eo.ti.§.quia vero.colla.vii.⁊.ſ.e.fraternitatis.⁊ ideo cum non poſſint teſtes noui induci: nec iterrogationes alique ſunt faciende.ut.ſ.e.c.iii.ſ.conſtitutis. ante aperturam teſtium bene poteſt teſtis iterum dicere ⁊ etiam corrigere dictum ſuum: dum tamen incontinenti.j.ti.pxi.preterea.⁊ iudex ex officio ſuo etiam

poſt aperturaꝫ teſtiū: ſi teſtis obſcure protulit teſtimoniū ſuū: pōt interrogare iteꝝ teſtē. j. eo. cū clamor. ⁊. ff. de interro. ac. ubicūq̄ꝫ. Sed hic loquiꝛ cū pars plura capitula dedit ſup quibus petiit ab initio teſtes interrogari. Et ſi negligenꝛ uel malicioſe iudex omiſit nō debet illi obeſſe malicia uel negligētia iudicis: vnde iterū debēt deponere ſup illo articulo.

z Et interrogari. imo uideꝛ ꝙ de iure mero iterū ſunt examinādi non obſtāte publicatōe cū ſit aliud capitulum ab illis ſup quibus publicatio facta eſt. ſ. e. cauſā que. ⁊. c. cū veniſſet. ſup illo vero articulo ſup quo teſtes recepti ſunt nulle interrogatōes eis publicatis ſūt faciēde: niſi iudex ex officio ſuo ut dixi illas uiderit faciēdas. quidaꝫ h̄ faciūt de ꝯſuetudine ēt ad petitioneꝫ partiū ſed illa ꝯſuetudo ꝯ ius eſt. b.

a Licet dilect[9]. ꝓponebat. qd̄ ei licebat ſm̄ tenorē illiuſ decre. ſ. e. preſentiū. ⁊ ſꝫ ea que ibi dicunꝛ: niſi ei termin[9] ſtatutus fuiſſet infra quē h̄ facere debuit. ſ. de pba. licet.

b Quos ſi. ſ. illos qui inducti fuerūt ab vtraq̄ꝫ pte ad reꝓbādos teſtes ſup pncipali ꝓductos. Iſta littera ſic itelligiꝛ vtraq̄ꝫ ps produxerat teſtes ſup pncipali: dr̄ ſi vtraq̄ꝫ ps vult iprobaꝛ teſtes iductos ꝯ ſe ſup principali illud facere pōt: ⁊ hec ē ſecūda ꝓductio teſtiū facta ꝯtra pncipales ab vtraq̄ꝫ pte. Itē ſi pars altera uł vtraq̄ꝫ vult reꝓbaꝛ teſteſ iſtos ſecūdo iductos ad reprobationē principaliū: illud pōt. ⁊ ſic eſt tertia ꝓductio ad reprobationē teſtiū ſecūdo loco inductoꝝ. ultra vō ad quartā reprobationē aſpirare nō licet ꝑpter infinitatē vitandā: ſicut vltra tertiā ꝓductionē quarta dilatio non eſt danda. j. e. vltra infinitas eni eſt vitāda. ut. C. de ſacroſan. eccle. ut inter diuinū. et ut ſit licitū finis. ff. ꝓ ſocio. l. ulti. ff. de arbi. nō diſtinguem[9]. §. queſitū. ⁊. ſ. de do. finē. ff. de lega. iii. fideicōmiſſa. §. ſi quis decē. ⁊. C. de iudi. apertiſſimi. alias nō uideꝛ ꝙ poſſit intelligi qui alteri uideretꝛ fieri iniuria: puta ſi actor tantū induxit teſtes ⁊ reus uelit eos reprobare ꝯ reū debet audiri: ⁊ ita eſt ſecūda ꝓductio. Itē ſi actor vult reprobare teſtes rei audiri debet: ⁊ hec eſt tertia ꝓductio: ⁊ ſic non licet reo ulterius ꝓducere ⁊ ſic remanet reus inferior in reprobatōe ⁊ h̄ bene colligiꝛ ⁊ imputet ſibi ꝙ non ꝓduxit teſtes in pncipali ꝑ quandā decre. ex cōpilationē miſſaꝫ archiepo rotbomagen̄. ſuper quadā cauſa que vertebaꝛ inter abbatē ⁊ cōuentū ſancti nicolai andagauen̄. ex vna pte: ⁊ priorē ⁊ conuentū de ſplaldig. lincon̄. dioc̄. ex altera. abbas qui fuit actor ꝓduxit teſtes ſup pncipali negocio: prior ⁊ cōuentus admittunꝛ ad reprobandos teſtes abbatis productos ſuper principali negocio: ⁊ abbas admittitur ad reprobandos teſtes partis aduerſe inductos ad reprobationē teſtiū abbatis: ⁊ vltra non procediꝛ ad aliquaꝫ productionē: que decre. incipit: preſentiū: ⁊ ponitur in iſto titulo. vterq̄ꝫ eniꝫ actor ⁊ reus duas tantū debet habere reprobationes: ⁊ hoc cuꝫ vterq̄ꝫ ꝓduxit teſtes ſup pncipali negocio: in quo caſu loquiꝛ hec decre. b.

ĩterrogari[z] ſup certis capitulis poſtulaſſet: idq̄ꝫ malicioſe uel negligenter fuerit pretermiſſū. Idem uell. oleti ⁊ ſacramenie abbatibus palentine ⁊ ſegobien̄. dioc̄.

Licet dil. f. n. l. tituli ſacte crucis preſbyter cardinalis quē ꝓcuratorib[9] burgien̄. epiſcopi et clericoꝝ ſancte marie de caſtro ſoret dedim[9] auditorem: ea que procuratores ipſi ꝓponere uoluerūt audiret diligenter: quia tñ ꝓcurator dicti epiſcopi contra perſonas teſtium productoꝝ in pricipali adhuc ſe uelle deponere ꝓponebat[a] ⁊ infra. Mandamus quatenus recipiatis teſtes quos cōtra pſonas predictorū ſuper principali negocio ptes duxerint ꝓducēdoſ quos ſi rurſus ps altera uel utraq̄ꝫ uoluerit ꝑprobare: contra illos probationes admittere ꝓcuretis[b]: ita ꝙ ultra nō licet ptib[9] ad reprobationē teſtiuꝫ aſpirare: ne ſi ꝓducendi quartos contra tertios: ⁊ ſic deinceps ptib[9] licētia tribuatur: negocium diutius protelari contingat.

Idem preposito ⁊ magiſtro .g. ⁊ .r. lodon̄. canonico.

Preſētata nob ſueſſion̄. archi. petitio continebat: ꝙ cum inter quondam .r. predeceſſoreꝫ ſuū ex una parte ⁊ capitulum ſancti .p. ſueſſion̄. ex altera ſup iuriſdictiōe quā idē archi. ſe i dicta eccleſia ratione archidiaconatus proponebat habere: queſtio uerteretur: tādem cancellarium pariſien̄. ⁊ magiſtros .r. remen̄. ⁊ .p. briton̄. canonicos ſuper hoc arbitros elegerūt: qui cū ſuſcepto arbitrio adeo in negocio proceſſiſſent: ꝙ productis teſtibus ⁊ depoſitionibus publicatis. receptiſq̄ꝫ allegationib[9] utrorūq̄ꝫ ⁊ actis oibus redactis i ſcriptis ſigillorum ſuorum impreſſione ſignatis arbitriū proferre deberēt unus ipſorū uiaꝫ fuit uniuerſe carnis ingreſſus: ⁊ ali[9] in archiepūm[c] ebredun̄. aſſūpt[9] qui diſtat p. xij. dietas ⁊ āpli[9] ab eiſdē: unde cū predicto .r. ſolo[f] mīme arbitrari ualēte uideaꝛ arbitriū[g] expiraſſe diſ. v. mandamus quatenus cauſā iuxta hui[9] mōi acta[h] fine debito terminetis optiōe capitulo reſeruata ut uel recipiant depoſitiones eorū qui ſuperſint productorum teſtiuꝫ contra eos: uel eas reſpuentes cōſentiant: ut ijdem teſtes admittanꝛ iterū ſaluo iure quod in utroq̄ꝫ caſu[i] eidem capitulo ꝯpetit tam in pſonas teſtiū quā in dicta.

Idem pen̄n. epiſcopo.

Super nobis .a. preſbytero ſuplicāte inotuit: ut cū ipſe ordinū fratrū minoꝝ cauſa ꝓbatiōis itraſſet: cuſtos ad ꝓbandū ꝙ ideꝫ preſbyter feciſſet ꝓfeſſioneꝫ: quoſdā ordinis[k] ſui teſtes induxit: qui depoſuerūt ſuper hoc cōtradicēte[l] dicto preſbytero non iurati: ⁊ ifra. Reſpondemus ꝙ nulliuſ teſtimonio quātūcūq̄ꝫ religioſus exiſtat: niſi iuratus[m] depoſuerit: in alteri[9] preiudiciuꝫ debet credi.

Idē coriſopiten̄. ⁊ trecoren̄. epis.

Venerabili[n] .f. n. epō ⁊ capitulo coriſopiten̄. ac uniuerſ abbatibus apud ciſter. in generali capitulo cōgregatis: ⁊ infra. Diſ. v. mādam[9] quaten[9] teſtes quos abbas ⁊ mōachi ſcī martini ciſter. ordis ſup uita ⁊ miraculiſ pie memorie .m. abbatiſ mōaſterij ſupdc̄i duxerit ꝓducēdos: examiaꝛ ſigillati[o]

c Preſentata. in archiepm̄. vnde non debeat cōpelli ſententiā dicere. ff. de arbi. non diſtinguemus. §. ſacerdocio. ⁊. l. licet. ⁊. ff. de vaca. mu. l. pretor. i. ꝛñ. in fine.

f Solo. nec etiā cū altero niſi ex forma cōpromiſſi hoc facere poſſēt. nā cū in tres cōpromittiꝛ non poſſunt duo tertio mortuo uel abſente iudicare niſi hoc incōtinēti in cōpromiſſo ſit actū. ff. de arbi. pedius. in fi. ⁊. l. itē ſi vnus. §. itē ſi plures. ⁊. §. ul. et. l. ſicuti. et. l. nō diſtinguem[9]. §. cū in plures. et. ſ. de offi. dele. vno delegatoꝝ. ⁊. j. de teſta. rainutius. ⁊ c. rainaldus. ſic etiā in delegatis. ſ. ꝺ offi. dele. cāꝫ mrionii. et. c. vno. et. ff. de re iudi. duo. her.

g Arbitriū. i. cōpromiſſuꝫ. cōpromiſſuꝫ eni ꝑ mortē alterutri[9] arbitroꝝ expirat. ſ. de offi. dele. vno. arbitriū nō poſſꝫ expiraꝛ qꝛ nō latū erat.

h Acta. ſic pꝫ ꝙ teſtes recepti corā arbitro valēt in iudicio. hoc eſt ſimpliciꝛ verū de his q iā ſunt mortui: de aliis qui viuūt eſt in optiōe illius ꝯ quē inducunꝛ: ut depoſitiones eoꝝ admittat uel eis repulſis ijdē teſtes iteꝝ ꝓducātur: ut hic dicit. et. C. ꝺ teſti. l. ul. ſaluo iure obijciēdi tā in pſonas teſtiū q̄ in dicta uel i vtroq̄ꝫ caſu: ut in. d. l. vnde ſumptū eſt qd̄ hic dr̄. et ideꝫ C. de arbi. l. pe. in fi. et. ſ. e. cām que inter archiepm̄. ar. ſed ibi alius articulus eſt. b.

i Caſu. ſ. cū vult atteſtatōes illoꝝ qui ſupſunt ratas habere: uel ſi vult ꝙ iteꝝ ꝓducūꝛ vtroq̄ꝫ iſtoꝝ caſuū pōt obiicere in pſonas eoꝝ uel dicta Sꝫ nūquid in pſonas coꝝ q mortui ſunt: credo ꝙ poſſit obiicere: ut dixi. ſ. ut li. nō cōte. quoniā. ⁊ ē ueꝝ ſicut et in dicta eoꝝ. C. e. ti. l. ult. b.

k Super nob. ordinis ſui qd̄ facē potuit. ſ. e. cū nūcius. ⁊. c. inſup. et. j. ꝺ iure iurā. et ſi xp̄s. in fi. et. xiiii. q. ii. ſup prudētia. et illi p̄cipue ſunt admittēdi cū talis ꝓfeſſio in eoꝝ p̄ſentia fiat que ēt ꝑ alios non poſſet ita bene ꝓbari qui ad talia nō uocanꝛ. ſ. e. ueniens. in fi.

l Contradicēte. ſecus ſi uolente et conſentiente. quia tunc bene valet teſtimoniū. ſ. eo. tuis.

m Niſi iurat[9]. ſic. iii. q. iii. §. itē iuriſiurādi. ⁊. C. e. ti. iuriſiurādi. ⁊. iii. q. ix. hortamur. ⁊ vni teſti non crediꝛ. ſ. e. veniēs. ⁊. c. licet vniuerſis. ſiue ſit iuratus ſiue non in alterius p̄iudiciū: ut hic in fine. ⁊. xxxiii. q. ii. admonere. Ar. cōtra ꝙ vni crediꝛ etiā non iurato. xxiii. di. de ſyracuſane. lxxxvi. di. tanta. viii. q. iii. talia. ⁊. cxvii. di. nobiliſſimus. ⁊. xxiii. q. iiii. inter querelas. ⁊. xx. q. iii. preſens clericus. ſed in his non crediꝛ niſi quo ad p̄ſūptionē: ſed ad plenā ꝓbationē non. quādoq̄ꝫ tamē bene crediꝛ vni quādo non ſit p̄iudiciū alicui: puta vtrū aliquis ſit baptiꝫatus uel vtrū eſſet eccleſia cōſecrata. de cōſe. di. iiii. paruulos. ⁊. c. cū itaq̄ꝫ. ⁊ ubi quis vult ꝓbare ſe egiſſe penitentiā ꝑ cōfeſſorē ſuū. j. de ſimo. nemo. ⁊ ar. j. de pe. ⁊ remiſ. ois vtriuſq̄ꝫ.

n Venerabili. miraculis. non ſolū de miraculis ſed etiā de vita eſt inquirendū: qꝛ etiā miracula fiūt q̄ꝫq̄ꝫ ꝑ malos. nā petrus faciebat miracula: ⁊ ſimon magus faciebat multa ⁊ magis ſimilia moyſi: ut. i. q. i. teneamus. ⁊ ante neceſſe eſt ut ſciamus illa impetraſſe de deo que martyres mandant. l. di. ſi quis prepoſtera. ⁊. j. de here. cū ex iniuncto. ⁊ ad hoc ut aliquis ꝓ ſancto habeaꝛ prius ab eccleſia debet approbari. j. de venera. ſancto. c. i. ne aliqs uanis figmentis decipi ualeat: ut. e. ti. c. ii.

o Sigillatim. ſecreto eni ſiue ſigillatim teſtes examinādi ſunt. ar. C. de teſti. nullū. ⁊. j. de accuſa. inquiſitōis. ſic etiā uota canonicoꝝ in electōibus faciendis inquirēda ſunt ſecrete. ſ. de elec. quia ꝓpter. ſicut daniel ſecreto ⁊ ſeparatim examinauit illos ſacerdotes qui accuſabāt ſuſannā. ⁊ iō examinādi ſunt ſecreto ⁊ ſeparatim qꝛ vnus inſtrueret aliū ⁊ ſequereꝛ dictū alterius ⁊ ita nō poſſet falſitas illoꝝ facile dep̄hendi: ſic etiā in p̄ſentia quis debet ſolus ſuo ſacerdoti cōfiteri peccata. j. de pe. ⁊ re. omnis vtriuſq̄ꝫ.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

curetis cū ea diligētia[p] que ſolet et debet i repetitiōe teſtiū adhiberi.

Gregorius nonus.

Cum clamor validus contra acherōtineñ[q]. epi. ſuper ſimonia & alijs criminib[9] aſcēdiſſet: meſiteñ. & rubeñ. epis dedim[9] in mādatis: ut ſup his veritatē īquirerēt et infra. Verū quia aptis atteſtationib[9]. l. & g. ſup ſimonia ita depoſuere confuſe[r]: q ex dictis eoꝝ nō poteſt veritas declarari. Mandamus quatenus examinetis eos iterum diligenter: & tam eorū quam alioꝝ quos receperitis teſtificata ſub ſigillis veſtris nobis fideliter referatis. Idem.

Teſtimonium eius cui ab adverſa parte opponitur crimē merito reprobat in crimiali cauſa ſiue ciuili: ſi i ipſo crimīe pſeuerer[s]. Si vero ſit de crimine emendat[9][a] et cum comitetur infamia nō eſt in cauſa ciuili: vel etiā cū de crimine ciuiliter agit preterquā pro reatu piurij[b] repellēdus. In crimiali aūt ſi in alio iudicio inſtituta accuſatione contra ipſum de crimine conuictus extitit vel cōfeſſus[c]: vel ſi nūc per exceptionem exinde conuincatur: aut grauata ſit eiuſ opinio[d] pro eo q quādoqz fuit tali modo rpulſus: quāuis hoc caſu[e] non excludetur in cauſa ciuili[f]: poteſt a teſtimonio: licet egerit penitentiam remoueri. Idem.

Ultra tertiam productionez[g] nō debēt teſtes ulteriuſ pduci in cā: niſi preſtito ab eo qui hoc poſtulat iuramento[h] q neqz p ſe neqz per aliuz teſtificata ſubtraxerit vel fuerit percontatus: nec per dolum aut artem aliquam quartaz productionē expoſcat: ſed quia quos deſiderat de nouo producere pri[9] habere nequit[i]. Idem.

p Diligentia. que ſolet adhiberi imo & etiā cum maiori q: circa maiora maius periculū vertit: & ideo cautius eſt agendū. xlii. di. quieſcamus. & lxi. di. miramur. et. vii. q. ii. c. ulti. & ff. ad carbo. l. i. §. ii. ne aliqui vanis & falſis decipiant figmētis. & j. de vene. ſancto. c. ii. b.

q Cum clamor acherontiñ. de iſto archiepo habes. j. de collu. c. ult.

r Confuſe. Sed quare hic precipit papa apertis atteſtationibus illos iterū examiari cuz deberet fieri interptatio otra illū qui teſtes ipſos pduxit. ſ. de pba. in preſentia & obſcuritas ei obeſſe potius debet qui potuit eā apertius declarare. ff. de oben. empt. labeo. & l. cū in lege. ff. d pac. veteribus. & verba interptāda ſunt cōtra ſtipulatorē. ff. d verbo. obli. ſtipulatio iſta. §. in ſtipulatōibuſ. & preterea timeri pōt ſubornatio teſtiū: et apertis atteſtationibus non ſunt ulterius teſtes iidez vel alii recipiēdi ſuper eodē capitulo. ut. ſ. e. fraternitatis. in tex. & in glo. & c. cōſtitutis. ii. ar. cōtra q obſcuritas nō nocet ei: imo qd vtile eſt ei accipiendū eſt. ff. de iudi. ſi quis intentiōe. Dicas q iudex ex officio ſuo hoc facere debet & precipue hic ubi agebatur ex officio iudicis per inquiſitionē nō ad petitionē alicui[9] ſed ad clamorē & famaz. j. de collu. c. ulti. quod eſt ps iſti[9]: & maxime in crimine ſimonie de quo fiebat hic inquiſitio. Et ideo ſi obſcure dixit: iterū examinetur teſtis & declaret ſiue interpretet dictum ſuū: quia in ambigua oratione ſpectat ſententia eius qui eam protulit. ff. de re iudi. in ambiguis orationibus. et qualitercūqz poteſt iudex inquirere: veritatem inquirere debet. xxx. q. v. iudicantem. & ante publicationem et poſt quandocunqz viſum fuerit iudici poteſt interrogare. ff. de interro. actio. ubicunqz. & j. de fide inſtru. cum ioannes. vſi. ſi. & quia publice vtilitatis intereſt ne crimina maneāt impunita. j. de ſen. excōi. ut fame. circa fi. ne ad maliciā quiſq pſiliat. C. de pe. ſi operis. & magna ratio ſuadet ob maleficia penas ſolui. ff. de fideiuſ. ſi a reo. §. id quod. vnde talis cōfuſio debuit declarari. ff. de teſta. heredes palam. §. qui vero.

s Teſtimoniuz perſeuerer. No. q teſtis qui in crimine detinetur ſiue in ciuili cauſa ſiue in criminali repellit: ut hic pz: quia non eſt credendū contra alios eis qui criminibus implicant. iii. q. ix. neganda. & c. non eſt. et. q. vii. qui ſine peccato. & c. poſtulatus. & qdiu in culpa fuerit teſtimoniū ferre nō poteſt. xxii. q. v. preceptū. nec criminoſus criminoſuz accuſare poteſt ut in predictis iuribus: quia de quo minus videt &c. iii. q. vii. §. porro. in fine. & i. q. i. multi. circa pnci.

a Emendatus. vnde admitti debet quia iam incipit eſſe quod non fuit. l. di. ferrum. et dicit in canone age penitentiā & prima opera fac. l. di. quia tua. & c. domino ſancto. et. j. de ſimo. per tuas. et. ff. de edil. edic. quod ita. & hoc in cauſa ciuili et criminali cuz ciuiliter agit: ut hic et. c. per tuas. ita q ex illo non remanſerit ſub nota infamie acta penitentia: quia repellit tunc propter infamiā. j. ti. proxi. preterea. puta ſi eſſet condēnatus de furto ſuo nomine quia non poteſt facere iudex quin condēnatus de furto ſuo nomine non ſequat infamia. ff. de fur. non poteſt. et aliis modis. poteſt notari: ut. iii. q. vii. §. porro. in fi. quia lz per penitentias aias ſaluare poſſumus: infamiā tamen abolere non poſſumus. ii. q. iii. §. hinc colligit: & ſic penitētia non prodeſt eis quantū ad hoc q actus legitimi ſunt infamibus interdicti. ſ. e. licet ex quadam. niſi prius fuerint in integrū reſtituti. iiii. q. iii. §. item lege iulia. ii. q. iii. preuaricator. in fi. et infamibus porte dignitatis non debent patere. j. de exceſſi. prela. inter dilectos. C. de infa. l. vna. li. x. & C. de dig. neqz famoſis. li. xii. et ferre teſtimoniū dignitas eſt. xxxii. q. v. preceptū. Itē pōt aſſignari cōtrariū. j. de ſimo. per tuas. ibi dr q in crimine cū ciuiliter agit viles teſtes et non emendati recipiunt: hic videtur a contrario ſenſu q non recipiantur. Solue ut ibi dicitur.

b Periurii. periurus. n. primo quātācūqz penitentiā ad teſtimoniū ampli[9] nō recipit ut hic pz. et. vi. q. i. quicunqz. et. xxii. q. v. paruuli. et. c. ſi quis. & ar. ii. q. vii. non poteſt. et. j. de preſump. lras. et qui ſcienter venit o iuratā trāſactionē infamis eſt. C. de trāſac. ſi quis maior fratre.

c Cōfeſſus. Qui eni in iudicio condēnatus fuit de crimine: ſufficit ad hoc ut a teſtimonio repellat in cā criminali: lz egerit penitentiā: nec neceſſe eſt ut amplius cōuincat: ut hic patet: nec talis admittit ad purgationē alicuius. j. de purga. cano. cōſtitutus. ſic et. j. de except. deniqz. §. i. vbi repellit a teſtimonio. qui cōuictus fuit de crimine vel cōfeſſus. intellige. §. illū ſm iſtā decre. ut repellat in criminali cā: ſi egit penitentiā: ſi non egit: repellat etiaz in ciuili: ſi in crimine pſeuerat ut. ſ. diximus. b.

d Opinio. ſic patz q ſi opinio alicuius grauata eſt: ad teſtimoniū admitti non debet in cā criminali: cū ſine oi infamia debeat eſſe teſtis. ſ. ſ. de excep. deniqz. & ii. q. vii. teſtes. & pcipue i cā criminali ut hic. nec etiā tales admittēdi ſunt ad honores. lxxxi. d. tātis. & j. de accuſa. oīpotens. & j. eo. c. vlt. i nullo enim dz vacillare opinio ordinandi. xxxiii. di. laici. Et ar. ad hoc. C. de pcura. reū criminis. & ff. d decu. eos. & ē arg. ex hac lra: q res ſiue ſnia inter alios acta fac fidē in alio iudicio. ſic. xxiii. q. i. ſubdiacon[9]. lz hoc ſolū q i alio iudicio repulſus fuit: nō ſufficit ut i alio repellat: lz infamia ide orta ipſū repellit: alias verū oportet crimē pbari ad h ut repelleretur.

e In h caſu. ſ. qñ ē grauata ei[9] opinio: tūc. n. pter h non repellit i cā ciuili. & idē i duob[9] caſibus pmiſſis: & idē ē ſi d crimine ciuilit agit dūmodo emēdatuſ ſit de crimine: ut ſupiuſ pz. Sed qliter pbabit: q ſit emendat[9] de crimine: ſatiſ pōt pbari p ſacerdotē ſuū q d ipo dz teſtimoniū phibere l. di. i capite. & ii. q. i. ſi peccauerit. i fi. & j. de ſimo. nemo. Sz nūquid teſtis cui obijcit crimē pōt obijcere q obiiciēs ſit criminoſus. ar. q ſic. ii. q. vii. ſi hereticus. q: tales litigatores digni ſunt talib[9] teſtibus. C. de hereti. l. pe. Dico q nō pōt: q: iſte cām ſuā pſequit: & nemo phibet a proſecutione iuris ſui: lz ſit criminoſus: ut. iiii. q. vi. oibus. niſi eſſet excōicatus: vel talis cui eſſet foꝝ interdictū: vel infamis cui actus legitimi ſunt interdicti. ſ. e. lz. imo excōicatus vel infamis nō repellitur: cū ſit reus. q: quelibet ſibi legitima defenſio reſuatur. j. de excep. cum inter. & q: cōtra teſtē directe non agit: ſed potiꝰ contra aduerſariū: q: in teſtem actio nō dirigit. ſ. de or. cog. cum dilectus. in fi. pari rōne. nec aduerſarius meus pōt mihi obiicere crimen ppt hoc. vnde ſi huus vult probare ſe contraxiſſe cū aliq libera ſciente eū huum ee: cū in hoc caſu hēat perſonā ſtandi i iudicio: pōt excipere o teſtes aduerſarii q ipſi ſunt hui: lz ipſe laboret ſimili īpedimēto. ar. cōtra. ſ. e. perſonas. & iii. q. vii. iudicet. & xxv. di. pmū. nā ſi ſeruus accuſat: eadē ſibi opetit defenſio que & libero. ff. d accuſa. hos accuſari. §. ſi huus. Quādo crimina obiiciēda ſunt teſtibus: dicitur ſupra eodem preſentium. b.

f Ciuili. idē ē ſi de crimine ciuiliter agatur.

g Ultra tertiā pductionem. i. dilationem. de hoc dictū ē. ſ. e. i cauſis. & ibi recurre.

h Iuramēto. Hoc qd hic dicit: ſūptū ē de aut. de teſti. §. q: vero. colla. vii. Sed quare iurat iteꝝ: maxie vbi iuratū ē de calūnia: cum iuramentū illud extendat ad oīa que poſtea occurrunt in cā. C. d iura. calū. autē. hoc ſacramentū. & in aut. de his qui ingredi. ad appel. §. vlt. col. v. q: ſepius nō ē iurandū ut ibi dicit. Dicas q illd iuramentū ē aliud iuramentū q ſit iuramētum de calūnia: & id vnū aliud nō excludit. Iſtud iuramentū ē de veritate dicenda: qd patet ex ipſa lra. ſ. q dz iurare q neqz per ſe neqz p alios didicit teſtificatura: nec per aliquē dolum hoc facit. Iuramētum de calūnia ē de eo q credit & extimat. C. d iuramento calū. l. ii. §. i. & id iſtud iuramentū preſtatur. Idem etiam eſt ſi cauſa talis ſit vbi iuratur tantum de veritate dicenda. q: iſtud iuramentum de veritate dicenda non extenditur ad hoc: ſed ad pncipale negocium tātū. vnde quarta dilatio dari non dz ſine iſto iuramento qualiſcunqz ſit etiam cā: & preſūptio ē contra eum: ex eo q tertio produxit. & propterea ſpāle ē ut exigatur hoc iuramentum i hoc caſu.

i Nequiuit. ſimile. j. d excep. paſtoralis. & ſ. e. pſentiū. lz ſi hre nequiuerit illos: ei obeſſe nō dz: ſi p eū nō ſteterit. ar. ſ. de reſcript. ſi autē. & c. plerūqz. & ſ. ut lite nō ɔt. quoniā. i. riſo. & ii. q. vi. anteriorum. §. ad hoc. & ita vr q ēt ſine iuramēto deberet admitti: qd nō ē veꝝ. q: ſine iuramēto hoc ei credi nō dz: maxime cum ante tertiaz productionem hoc nō fuerit pſtatus. vnde iurare tenetur prout hic continetur. Preterea hec quarta productio dari non debet vbi ſufficiens productio teſtium facta fuiſſet. ſ. e. ſignificauerunt. imo nec ſecunda dilatio: nec tertia dilatio danda eſſet: ſi ſufficiens productio facta ſit. nā in pecuniarijs cāis vltra vnā dilationē dari nō debet ſecunda dilatio. ff. de fer. l. vlt. niſi cauſa cognita: ut ibi.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

k Non debet accuſatiōe. Nota ergo ꝙ ſi aliquis accuſatus eſt de crimie ſtatiz grauata eſt eius opinio: vnde non poteſt in criminibus ad teſtimoniū admitti: ut hic pz ⁊.ſ.eo.teſtimoniū. q꞉ teſtes ſine oi ſuſpitōe eſſe debēt ⁊ infamia.ii.q.vii.teſtes.⁊.j.de ex cep. deniqz.nec etiā poteſt ꝓmoueri ad ordines: ut hic dicit̄ in fi. ⁊.lxxxi.di. tantis. daniel. ⁊.j.ō accu. oipotens. ⁊.xxiii. di.laici.⁊.ff.de de curio.eos. Jtē nec poteſt aliū accuſar̄ q꞉ nō relatōe crimi nis ſed innocentia reus purgat̄ .ff. de publi.iudi.is qui ⁊ hic in fine. Jtē nec pōt conſtitui ꝓcu ratoꝛ. C.ō procu. l.reū.itez nec accu ſar̄. Ex hac decre. pz q꞉ teſtimoniū i criminali actiōe ac cuſatio ⁊ ordinū ſu ſceptio pari paſſu incedūt ex eo ꝙ ac cuſatꝰ pendēte ſua accuſatiōe repellit̄ a teſtimonio ab ac cuſatōe ⁊ ordinum ſuſceptōe. preterea ex eo qđ dic̄ in pn̄. Jn criminalibꝰ pz ꝙ ſecus ē in ciuili: q꞉ tunc nō obſtāte accuſatōe uidet̄ ꝙ interim poſſit ad mitti in teſtez in cā ciuili.ſ.eo. teſtimo niū. ⁊ eſt veꝛ ſi ſit emēdatus de crie. ⁊ eū non comitet̄ i famia: ut ibi ar.j.ō ſimo.ꝑ tuas. q꞉ licz accuſet̄ non ſtatim reus eſt .xv.q.ulti. c.ul.q꞉ pendēte ac cuſatiōe remanet i officio ſuo: ⁊ interi ſubditi eius ei obedire tenent̄ .j.de accu.olim. ⁊.viii.q.iiii.nonne. Jtē pz hic ꝙ minus idonei teſtes quoꝛ opinio vacillare uidet̄ ad mittunt̄ in exceptis criminibus ex eo qđ dicit: niſi forſitan in exceptis criminibꝰ. Sed hoc forte eſt intelligendū ſm̄ diſtinctionē illius.c. ii.q.i.in p̄mis. vꝫ.ſ.male fame uel male opinionis: ⁊ tunc cū ē ma le opinionis admittat̄: licz.c.illud loquat̄ in accuſatōe aliter admit ti non debēt cū etiā ſi ciuiliter ageret̄ nō eſſent admittēdi niſi eēnt emēdati ⁊ cū aliis adminiculis.j.de ſimo.ꝑ tuas. ſed lz accuſet̄ nō tñ ſtatim reus eſt ut.ſ.dr̄. ⁊ ideo pōt admitti in crie excepto: cum adhuc remaneat in ſtatu ſuo. Jtē ex hoc.c.⁊.ſ.c. teſtimoniū pz ſo lutio queſtionis que fieri cōſueuit: ſi aliquis cōdēnatꝰ ſit de crimie ⁊ appellet: vtrū recipiēdus ſit in teſtē ſi pendēte appellatōe induca tur. ⁊ ſane pz ex his duobꝰ.c.quid iuris ſit ꝙ i criminali nequaꝙ̄ in ciuili vō bene poteſt admitti q꞉ pendēte appellatōe non dr̄ cōdē natus.ff.de pe.l.ii.§.ul. ⁊ integer eſt ſtatus eius ut interim fungat̄ honoribus.ff.ap.interpo.nihil innouari.l.vna.§.integer.⁊ melius in.§.ſi quis deportatus.q꞉ lz non ſit dānatus adhuc nō habet̄ infa mis: exquo appellationē ſuā ꝓſequit̄ .ff.de his qui no.iſa.furti.

Non debet quis in criminibꝰ niſi forſan i exceptis ad teſti ficandū admitti pēdēte accuſatōe[k] de crimine contra ipſum: cū etiam accuſari: niſi prius ſe ꝓbauerint in nocētes ab accuſatione ⁊ ſuſceptio ne ordinum repellātur.

De teſtibus cogendis uel non.

Alex.iij.papien̄.electo.

Cauſaz matrimonij que inter .m. mulierē ⁊ filiū r. vertitur: cōmiſimꝰ iudi cibꝰ terminādā. Jdeo qz mandamus quatenus teſtes ab alterutra partium in ſue aſſertiōis teſtimonium iuocatos ne vitatem occultent[a] diligētius moneas ⁊ in ducas. Si āt odio uel gratia uel ti more[b] ſe ſubtrahāt: eos ad ferēdū teſtimoniū corā p̄fatis iudicibꝰ uel coꝛ nūcio[c] quē ad hoc miſerit eccleſiaſtica diſtrictiōe cōpellas.

Jdem preſbyteris pontic.

Cum ſup cauſa que uertitur i ter preneſtin̄. epūz ⁊ ſubl. ab batem ſit teſtimonium ur̄m neceſ ſarium: mandamus quatenꝰ ꝑhibi turi teſtimoniū ueritati apoſtolico uos conſpectui p̄ſītetis. Si vō nō ueneritis[d] ſciatis uos ab officio[e] et bn̄ficio eccleſiaſtico apoſtolica au ctoritate ſuſpenſos. Et ſi nec ſic ue neritis[f] excōicatiōis ſniam ⁊ depo ſitionis[g] poteritis formidare.

Jdem genuen̄.archiepō.

Super eo[h]: ⁊ infra. Cōſult .t. t. rn̄dem⁹: ꝙ ſi factū ē notori um: nō eget teſtiū depoſitōnibꝰ de clarari: cum talia probatōnem uel ordinez iudiciarium nō requirāt[i]. Verū ſi non ē notorium: ⁊ is qui conuenitur factū negauerit: teſtes qui interfuerunt facto monēdi ſūt non cogendi[k] ad ferenduz teſtimo nium vitati: niſi forte timore[l] ad uerſe partis conſtiterit iudici eos a ferēdo teſtimonio reuocari: licz ad hoc paſſim poſſint de iuris hūa ni rigore compelli.

Jdem.

Peruenit ad audiētiam nr̄am ꝙ cum .j. prioꝛ ſancti laurētij coram te fuiſſet de ſimonie ⁊ adul terij crimine accuſatꝰ: quendā qui ꝯtra eū ducēdus erat i teſtimoniū iuramēto[m] aſtrinxit: ut non depone ret ꝯtra ipſuz: ⁊ ifra. Nos igit attē dētes: ꝙ nemo debet[n] aduerſario i ſtrumēta[o] quorū appellatiōe teſtes cōtinēt̄ ſubtrahere: ⁊ ꝙ tā ille qui ſubripit iſtrumēta quā qui aduer ſario parē aduocatiōis ſeu defēſio nis copiā ſubtrahit: iniquaz oſten dit[p] a ſe litē foueri: ⁊ experiri debet i ſe iudicis auctoritatē eluſā[q] rn̄de mus ad detegēdū tante fraudis et calliditatis ꝯmētū[r] ipſum teſtē me rito eē compellēdū.

Clemē. iij. ſegobien̄. epiſcopo.

a Cauſam mr̄imonii. occultēt. ſic.xiii.q.ii.ꝙ̄ꝙ̄. hec eni eſt cā quare teſtes cōpellunt̄ ne veritas occultet̄ ⁊ ne malus ut bonus eximet̄: ut in.c.ꝙ̄ꝙ̄. ⁊ qui ueritatē occultat pecca tū cōmittit moꝛtale. xi.q.iii.quiſqs. ideoqz cōpellit̄.

b Timore. tunc eni teſtes ſunt cōpellēdi alias nō uidet̄ ꝙ cōpelli debeant.j.eo.ſup eo.ex eo eni ꝙ non vult ferre teſtimoniū p̄ſumit̄ contra ipſuz vnde dico illū ſtatiz cōpellenduz niſi conſtaret ꝑ alios ꝙ bene poſſit ueritas compꝛobari.

c Uel nuncio. puta ſi fuerint debiles uel infirmi uel egregia pſo na.ſ.ti ꝓxi.ſi qui teſtiū.⁊.ff.de iureiur.ad pſonas.ar.ꝯ.iii.q.ix. te ſtes.ibi dicit ꝙ p̄ſentes debent eſſe teſtes. illud intellige de illis ꝑ ſonis que ad iudiciū uenire poſſunt. vel intellige illud in criali ubi teſtes debent eſſe in p̄ſentia iudicis hoc in ciuili: ⁊ hoc bene diſtin guit̄. C.de fi.inſtru.aut̄.apud eloquētiſſimū. exigit̄ eni ut in crimi nali ſint corā iudice: ⁊ nō ſolū ex dictis ſed etiā ex geſtis iudex foꝛ met motū animi ſui.ff. de teſti.l.iii.§.itē diuus.

d Cum ſup. veneritis.in termino ꝯſtituto ſupple. ⁊ tūc ſufficit ut ueniāt ea hoꝛa quā poſſunt expedire officiū ſuū.ſ.de offi.dele.conſuluit. ⁊ ar.ff.de condi. ⁊ demon.l.iiii.in fine.

e Ab officio. Js eſt ordo cū culpa incipit a cōtumacia: tunc dz excōicari.xx iii.q.iii.forte. ſecꝰ ſi a crimine tūc debet deponi.lxxxi.di.dictū. ⁊.ſ.de iudi. cum non ab homine. vbi de hoc.

f Et ſi nec ſic veneritis.no. arg.ꝙ in vna citatōe poſſunt fieri plures citatōnes ſicut ēt fit de cōſuetudine ꝓpter dif ficultatem citationū: ut.ſ.de do.⁊ cōtu.ueritatis.⁊.c.cum dilecti. ⁊.ſ.de in integ. reſti. tum ex litteris.

g Depoſitōis.et ſic creſcēte ꝯtumacia creſcere dz ⁊ pena ſ.ut li.nō ꝯte.quoniā.in fi.⁊ ff.de pe.relegati.niſi neceſſi tas ſit impedimēto. ar.ff.de ar.celſus.§.idē ait.nō eniz in oi caſu excōicare eū itelligit̄ ar.ff. de ſolu.ſi ſeruꝰ.x. in fi. Quid ſi excōicauiſſet eū niſi ueniſſet in termino nulla ex ceptiōe facta nūquid erit ex cōicatus ſi nō potuit uenire? in caſu tali ſaltē quo ad deuz nō eſt excōicatus. q꞉ impoſſi bile p̄ceptū nō ligat.ff.ꝙ ſen. ſine app.reſcin.l.paulus.ſed q꞉ eccleſia illud ignoꝛat: doce at de impedimēto ⁊ abſoluet̄ ſine difficultate ⁊ grauamie. ar.j.de ſen.excō.ſacro.ſic ex eadē cā reuocat̄ ſnia diffini tiua.nec mādanda eſt execu tiōi.ff.de iudi.ſi pretoꝛ.⁊.j.ō re iudi.cū bertoldus.et.c.cū olim.multo foꝛtius excōicati onis ſnia tenet.ſed ꝓbato im pedimēto ſiue grauamine ut dixi: debent abſolui.

b Super eo. queſtio fuit talis: aliqs cōuenit̄ de aliquo facto manifeſto: que rit̄ an illi q facto interfuerūt ſint ad ferendū teſtimonium cōpellendi.

i Nō requirant. quantū ad examinationē uel ꝓbationē: ſicut nec in cōfitēte neceſſarie ſunt p̄tes iudicis ff.ad.l.aquil. ꝓinde ſi occiſus. ſnia tamē neceſſaria.j.de diuoꝛ. poꝛro.

k Non cogendi. hoc intellige a p̄ncipio. primo eni ſunt monēdi: ⁊ poſtea ſi noluerint ſunt cogēdi: ut.ſ.e.c. ꝓxi. clerici vō in cā laicoꝛ cogi nō debēt: niſi cum alie ꝓbatiōes haberi non poſſunt. xiii.q.ii.ꝙ̄ꝙ̄.

l Timore. Sed quis ꝓbabit hoc certe eo ipſo ꝙ monitus eſt ⁊ non vult te ſtificari p̄ſumit̄ contra ipſuz ꝙ nō bono aio hoc faciat: ⁊ ex hac p̄ſumptione cōpellit̄ .ar. C.qui mili.non poſ.ſup ſeruis.li.xii. ⁊ teſtes inuiti cogēdi ſunt. C.de teſti.ſi quādo.aut̄. ſed hodie. ⁊ ſic hodie ſeruat̄: ⁊ ſi cōſtaret ꝙ ps ad uerſa hoc faceret debet excōicari .ſ.titu. ꝓxi.cuz cauſam.i.§.ꝙ ſi forte. ⁊.c. conſtitutis.i.

m Peruenit. iuramēto aſtrinxit. qđ fuit temerariū ⁊ illicitū: ⁊ iō nō ſeruā dū. vnde nō obſtāte tali iuramēto ꝯpelli debet ferre teſtimoniū ſuper negocio p̄ncipali.ſ.ti. ꝓxi. intimauit. ⁊.c.cōſtitutis. et debet denūciari nō te neri illo iuramēto: ut in.c.cōſtitutis. ⁊.j.de accu.olim.ubi de hoc.

n Debet. hec verba habuiſti.ſ.ti. ꝓxi.cōſtitutis. ⁊.iii.q.vii.§.ſunt autē.v̄.ſi quis autē. ⁊. C.de poſtula.pꝛouidendū .b.

o Jnſtrumēta.qđ qui fecerit tenet̄ ad intereſſe.xii.q.ii.ſi quis de clericis.

p Oſtendit. p̄ſumptiue: ſicut preſumit̄ ꝯtra illū qui ad pecunie coꝛruptelaz deſcēdit .C.de pe.iudi.qui ma.iudi.l.i.

q Eluſam. quia inſtrui iudex nō poterat ſup cauſa illo ꝓcurante.ff. de offi. ꝓcōſul. nec quicꝙ̄.§. ulti.

r Cōmentum. ex hoc uidetur ꝙ non ſit cogendus dicere ueritatem ſuper principali: ſed tantūmodo reuelare hanc fraudem: ⁊ hoc dicebat Lau. et de bebat pꝛocedi in cauſa tanꝙ̄ depoſuiſſet contra illū: et ſic habebat illum pꝛo pꝛoducto fraude reuelata: et ſic ſeruabit iſte iuramentuz ſuuz. et hoc colligi uidebatur ex antiqua decretali. Alii dixerunt contra. Sed hoc non eſt verū ut hic dicit. et quod dictum eſt ad detegendum tante fraudis ⁊c̄. ſupple et nihilominus ſuper pꝛincipali debent compelli: ut dicunt illa iura. argu.ſ.ti. pꝛoxi. intimauit.et.c.conſtitutis.et argu.j.eo.c.ulti. Et argu.contra.j.eo.di lectoꝛum. vbi ſoluitur. Dic ꝙ non compellitur ſuper pꝛincipali: ut dicebat Laurē. ſed ad fraudem detegendam debet compelli ut poſtea denuncietur non teneri illo iuramento: poſtea poterit iurare ſuper pꝛincipali ſi nolue rit: ſed non debet compelli: et ſic planum eſt et nullum contrarium: ut di cit Lauren.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

s Peruenit. recuſant. Attēde cōſultationē ⁊ reſponſionē: ⁊ ſic uidebis ꝙ nō directe reſpōdet ad interrogata. ſi. ſ. de teſti. cū in [illegible]. ubi ita indirecte rñdet. Sed dicas ꝙ eo ipſo ꝙ reſpōdet ut ſup rebus eccleſiaſticis cōpellēdi ſunt: a ɔ̄trio ſenſu reſpōdet ꝙ ſup illa iniuria non ſunt cōpellēdi ferre teſtimoniū: qḋ eni de vno cōfitet᷑ de altero negare uidet᷑. j. de pſump. nōne. ⁊. xxv. di. qualis. ⁊ h̄ ideo q꜡ in criminalibus teſtes nō cōpellunt᷑. j. e. dilectoꝝ. q꜡ iniuria crimē eſt. vnde qui de iniuria ɔdēnat᷑ infamis efficit᷑. j. de re iudi. cū te. ff. de his q no. infa. athletas. §. ulti. arg. ɔ̄. j. e. ſup his. ⁊. c. ſe. Soluit᷑ hec ɔ̄rietas. j. e. dilectoꝝ. vel dic ꝙ pſecutio iniurie appellat᷑ hic res eccleſiaſtica. ⁊ intellige ꝙ ciuilit᷑ hic agebat᷑ p ſuo intereſſe de iniuria alias non cōpellunt᷑ teſtes qḋ itelligo de iniuria facta ordini clericali. h.

intelligi habito reſpectu ad qualitatē pſone ut ſic poſſit corrigere uel addere etiā ex interuallo. Qualiter intelligat᷑ icōtinēti: pbat᷑ ff. de ṽbo. obli. cōtinuus actus. ff. de adul. quod ait lex. §. ulti. in fi. C. de erro. aduo. l. ulti. ⁊. xxxii. q. vlti. apud miſericordē. ⁊ melius ſ. de elec. quia ppter. ibi inuenies multas expoſitōes huius verbi incontinenti ſiue mox. arg. ɔ̄. xxv. q. ix. qḋ qs cōmiſit ſed illa cōtraria nō tangūt hoc.

a Q Etez. ſcriptū. tā canonicū ꝗ̄ ciuile. xiiii. q. ii. ꝗꝗ. ⁊. ſ. e. p totū. ⁊. C. de teſti. ſi quando.

b Actibus. eſt autē ut hic ſatis apparet ɔſuetudo ius qḋ dā maioribus utentiū approbatū qḋ p lege ſuſcipit᷑ cū deficit lex. di. i. cōſuetudo. ⁊ cōſuetudo eſt optima legū interpres. ſ. de ɔſue. cū dilectus. ⁊ ſic cōpellēdi ſunt teſtes taz iure ſcripto ꝗ̄ non ſcripto. ſ. cōſuetudine. ſ. de ɔſue. cū dilectus. ut hic patz.

c Ipſuz cōſtiterit. ⁊ quis pbabit: iaz dictū eſt q꜡ eo ipſo ꝙ monitus nō vult teſtificari preſumit᷑ ɔ̄ ipſuz ut ſtatum cōpellat᷑: nec eſt alia neceſſaria pbatio: ⁊ hec leuis pſumptio ſufficit. ar. ff. ḋ pe. here. ſi qs libertate. §. plane. h.

d Timore. Timor poteſt referri ad multa ſiue odio pſone uel timore hoc contingat cōpelli debēt. ſ. ti. pxi. conſtitutis. ⁊. c. intimauit. ⁊. ſ. e. puenit. ſiue etiā odio ipſius ſacramēti qḋ quidē tenui religione abhorrēt. C. de fi. inſtru. l. ul. ⁊. j. de ſimo. ⁊ ſi queſtiones. ⁊ tunc fortius debent cōpelli. alias ſi nollēt iurare dānando iuramentū tanꝗ̄ heretici debēt condēnari. j. de here. excōicamus. §. ſi.

Peruēit ad nos: ꝙ cū a laicis enormis ⁊ intolerabilis iniuria clerico multis aſtātib᷒ ⁊ uidentib᷒ īferat᷑: iuriantes ī cām tracti negant ſe tantū facinus ɔmiſiſſe: ⁊ cū ſeſus eoꝝ teſtimonio qui preſētes extiterāt: hoc pbare deſideret illi nolunt ṽitari teſtimoniū perhibere: ⁊ īfra. Cōſulta. t. t. rñdemus ꝙ hi qui de reb᷒ eccleſiaſticis teſtificari recuſant[a]. ſi aliter ueritas nequiuerit elici: ad illud ſunt p cenſuram eccleſiaſticam compellēdi.

Idem.

Ceterū ꝙ ſup conſāguinitate cogēdus ſit teſtis perhibere teſtimonium ṽitari: non dubitatur a nobis: cū id tā ius ſcriptū[a] approbet quā ɔſuetudo actib᷒[b] uetium approbata ſi ipſum[c] cōſtiterit odio uel grā ṽitatē ſupprimere aut timore[d]. Celeſtinus tertius.

Preterea ſi teſtes publici quos tua ciuitas nuncupat ſynodales[e] ſup cā matrimonij coraz te uel tuo capitulo ſemel teſtimoniū reddiderint: non debēt ɔpelli: ut ī preſentia alicui᷒ delegati iudicis ſup eadē cā iterato[f] prebeant iuramentum: dummodo aliter[g] fiat fides iudici delegato: niſi forte articulus noue queſtōnis[h] emergat. Huiuſmodi uero teſtes publico iure pñt pp infamiam a perhibendo[i] teſtimonio remoueri[k]: ſi eā poſtquā in cōmuni[l] recepti fuerant: contigerit contraxiſſe: quoꝝ teſtimonia ſi qñqz nō ſtudioſe: ſz in pferēdo errauerint ⁊ ſe incontinenti[m] correxerint: reprobari nō debent: ſecus āt erit: ſi correctiōi ſue interpoſuerit interuallum. Inno. iij. priori ſācti fridiani ⁊ magiſtro. p. cāonico piſano.

Super his[n]: ⁊ infra. Ceteruz uolum᷒ ⁊ mādam᷒: ut ſuper inquiſitionis articulis[o] tā de fama electi quā lr̄is contra eum ſub nomine lōge maioris ⁊ ſanioris ptis capituli deſtinatis cogatis[p] teſtes qui noiati fuerint phibere teſtimonium ṽitati. Idem archidiacono mediolan̄.

Cum cōtra magiſtrū. r. ſuper eo ꝙ dicit᷑ falſas de ſede apoſtolica lr̄as reportaſſe: ac p ſe uel pcuratorem fuiſſe uſum eiſdē tibi direximus ſcripta nr̄a Poſtulaſti per ſedē apo. oraculuz edoceri utrum ſup prefato uitio falſitatis teſtes compellere[q] debeas noiatos. Nos igit᷑ rñdem᷒ ꝙ teſtes predicti ſi ſe grā odio uel timore ſubtraxerint: per cēſurā eccleſiaſticaz debes app. re. cōpellere ueritati teſtimonium phibere. Hono. iij. abbati. s. eugenij ⁊ magiſtro. g. canonico. ſenen̄.

Dilectorum filiorū uulterani capituli ex parte una ⁊ epiſcopi uulterani ex altera pcuratorib᷒ in nr̄a preſētia conſtitutis: ⁊ infra. Teſtes ꝗ fuerit noiati: preterquā ſup criminib᷒[r] ſi ſe grā uel timore

n Super his. Hec decre. j. pars illius quam habes. j. de accuſa. ſup his. ḋ fine illi᷒ deciſa eſt. ⁊ de hac materia loquit᷑. ſ. ti. pxi. tam litteris inquiſitionum.

o Articulis. Ex h̄ loco potes ſumere caſuz tā illi᷒ decre. tā lr̄is. ſ. ti. pxi. ꝙ illius ſup his. j. de accuſa. Quidā electus fuit in ep̄m lucañ. quidā ſe opponebat electōi illius dicētes ꝙ erat male fame ⁊ ꝙ matrimoniū cōtraxerat cū vidua. itez iſti q opponebāt ſe: lr̄as cōtra electū nomie capituli dño pape miſerūt quas tam electus ꝙ capitulū falſas dicebāt ⁊ capitulū neſciuiſſe ḋ lr̄is illis ⁊ de iſtis articulis mādat papa iquiri: ⁊ ad hec pbanda teſtes ſūt cōpellendi.

p Cogatis. Hic cōpellunt᷑ teſtes in criminibus ⁊ etiaz irregularitate. j. e. c. pxi. ⁊ ſic eſt ɔtra ſ. e. puēit. ⁊. j. e. dilectoꝝ. ubi ſoluit᷑.

e Preterea. ⁊. j. ſynodales. de quibus habes. xxxv. q. vi. ep̄s. in ſynodo. j. de accu. ſicut olim.

f Iterato. iuramentū eni iſtoꝝ teſtiū ad totū tempus debet extendi dū durant in officio illo poſtꝗ̄ iuramentū illud in ſynodo preſtiterūt: ſiue corā ordinario ſiue corā delegato cā illa tractet᷑: ut hic innuit: ſicut iuramentū calūnie ad oia que in cā ɔtingūt extendit᷑. C. de iura. calū. aut᷑. in hoc iuramēto.

g Aliter. Et ſi aliter nō fiat fides innuit hec littera ꝙ itez iurare debeāt corā delegato etiā pro eadez cauſa: ſed non uidet᷑ ꝙ iterū iurare debeāt: vnde ſatis poteſt ſuppleri maxime: ſicut ⁊ teſtis ex quo ſemel iurauit ferre teſtimoniū in aliqua cauſa non debet amplius iurare ſuper illa: niſi emerſerit aliquid de nouo.

h Queſtionis. Tunc eni debet iurare ſup articulo illo noue queſtionis q꜡ primū iuramentū nō extendit᷑ ad illū articulū noue queſtionis: quia cū preſtitit illud in ſynodo uel corā ep̄o nō cogitabat᷑ de illo: ⁊ ꝙ iterū iurare debeat: pbat᷑. ſ. ti. pxi. fraternitatis. ubi nouus articulus pbat᷑ taz p antiquos teſtes ꝗ̄ per nouos prius pſtito ab omnibus iuramēto. ut. ſ. ti. pxi. c. de teſti. ⁊. C. de tempo. appel. per hanc.

i A phibendo. Nota ergo ꝙ teſtes huiuſmōi ſynodales propter infamiam ſuperuenientē remouent᷑ a teſtimonio perhibendo: non autē a perhibito: q꜡ infamia uel delictū ſupueniēs non viciat quod legitime factū eſt. j. de eo qui cogno. cōſang. vxo. ſue. diſcretionē. ⁊. c. tue. ⁊. c. iordane. ar. C. de teſta. l. i. et iii. q. vii. §. uerū. ff. de offi. preto. barbari᷒. Sic reſcriptū pape non caſſat ea que legitime facta ſunt. ſ. de teſti. ſpo. audita.

k Remoueri. habes hic q꜡ infamis repellit᷑ a denūciatiōe: ut. j. de ſpon. cū in tua. ⁊. j. de accuſa. cū dilectus filius. ⁊. c. ſicut olim. ⁊. ff. de popul. acti. popularis actio. hug. contra. h.

l In cōi. i. in ſynodo uel auditorio cōi. xxxv. q. vi. ep̄s in ſynodo.

m Incōtinenti. i. in eadē inſtantia iudicii anteꝗ̄ loquat᷑ partib᷒ uel anteꝗ̄ recedat a preſentia iudicii: q꜡ poſtea ſubornatus preſumitur: ſed hoc poſſet

q Cum cōtra. cōpellere. dubitatōis cauſa fuit: q꜡ uidebat᷑ ꝙ in criminib᷒ nō ſunt cōpellēdi teſtes. in aut᷑. de teſti. §. quoniā. col. vii. ar. ⁊. C. e. ſi quādo. in pnci. Ex eo ꝙ dicit ibi. i pecuniariis cāis teſtes cogēdos: uidet᷑ ꝙ nō in criminibus. Sed ɔ̄ hoc mandat papa. ſ. ꝙ cōpellant᷑. ⁊. ſ. e. c. pxi. ⁊ in ſeq. c. dicit ꝙ in criminib᷒ non compellant᷑: ſed ibi habetur contrarioꝝ ſolutio. ⁊ quando compellant᷑ ⁊ quando non.

r Dilectoꝝ. ſup criminib᷒. Circa cōpulſionē teſtiū nota ꝙ i cā ciuili ubi aliter ueritas haberi non pōt indiſtincte ſunt compellendi tā clerici ꝗ̄ laici ne veritas occultet᷑. xiiii. q. ii. ꝗꝗ. ⁊ quia mortaliter peccāt qui veritatē occultāt. xi. q. iii. quiſqs. vnde monitione pmiſſa indiſtincte cōpelli debēt teſtes. ſ. e. ſup eo. ⁊ eo ipo ꝙ monitus nō vult teſtificari pſumit᷑ ꝙ etiā malitioſe hoc faciat ut ſepius dictū eſt. ſ. e. cām. qñqz tamē in pecuniariis cāis non compellunt᷑ ut in mediatoribus qui non cōpellunt᷑ ferre teſtimoniū in cōtractibus in quibus mediatores fuerūt niſi de conſenſu partiū. in aut᷑. co. §. quoniā. col. vii. Itē in aliis caſibus qui quaſi priuilegiati ſunt. iiii. q. iii. §. itē in criminali. ṽ. item inuiti. ⁊ tribus. c. ſe. in criminibus ṽo patet hic ꝙ cōpellēdi non ſunt. ⁊. ar. ad hoc. C. e. ſi qñ. in pnci. ⁊. ſ. e. puenit. Incōtrariū uidet᷑ ꝙ bene ſunt cōpellēdi. ſ. eo. ſup his. ⁊. c. cū contra. in quibus expreſſe cōpellit᷑. ⁊. arg. ſ. ti. pxi. cū cām. ṽ. teſtes aūt ⁊c̄. ſed ibi verſus ille ſoluit᷑ ⁊ ad pncipales teſtes illō reſtringit᷑. ⁊. iiii. q. iii. §. itē in criminali. ṽ. itē lege iulia pu. iudicioꝝ. ex eo eni ꝙ certe pſone ibi non cōpellunt᷑: dat᷑ intelligi ꝙ alie cōpellant᷑: q꜡ qḋ de vno negat᷑: de alio ⁊c̄. xxv. di. qualis. ff. e. l. vlti. ille eni pſone pūilegiate ſunt ppter connexitatē. vnde alie oēs cōpellunt᷑. Sup hoc dicūt quidā ꝙ ſi agat᷑ directe in modū accuſatōis nō ſunt teſtes cōpellēdi. ſi ṽo ciuilit᷑ agit᷑ de crimie in modum exceptōis uel denūciatōis aut etiā inquiſitōis tūc cōpellunt᷑: ut. ſ. e. ti. ſup his. ⁊. j. de ſimo. licet heli. Sz huic diſtinctōi ɔ̄dicit expſſe hec decre. q꜡ non poterat agi criminalit᷑ in hac decre. ſed ciuilit᷑ tātū duabus rōibus. Primo q꜡ hic agebat᷑ cū ɔuctōis ⁊ recōuentiōis

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

inter eṕm ⁊ capitulū: ut pꝫ in antiqua: ⁊ q: ꝑ ꝓcuratorē ut lr̄a iſta dicit ꝓcuratoribus ꝯſtitutis: ſed ꝓcurator non interuenit in cā criminali. j. de accu. veniens. ⁊. ff. de publi. iudi. l. pe. §. fi. ⁊. v. q. iii. in criminalibus. ⁊ in crimine non fit mutua accuſatio uel denūciatio: q: non relatōe criminū ſed innocētia reus purgaꝶ. ff. de pub. iudi. ĩs qui. ⁊. iii. q. xi. neḡda. ⁊ ſic neceſſe eſt ut dicam⁹ ꝙ hic obijciebanꝶ crimia teſtibus ut a teſtionio repellerenꝶ: et ĩō dicit: cogantꝰ teſtes. ſ. qui noiati fuerint ꝑterꝗ̄ ſuper criminib⁹: ideoqꝫ dicendū eſt ꝙ ſuꝑ criminib⁹ teſtes cōpellēdi non ſunt: ſi ue directe agaꝶ de crimīe ſiue ciuiliꝶ: ut hic pꝫ. ⁊. ṡ. c. per venit. ⁊ hec eſt rō q: ĩ īfamiaꝫ alteri⁹ nemo debet facile ꝓſilire: q: tales detractores dicuntur vi. q. i. ex merito. et c. tribus. ſeq. ergo multo forti⁹ nec cōpelli. qualiꝶ reſpondebis capitulis. ṡ. ꝓxi. ad illud ſuper his. dicas ꝙ ibi cōpellunꝶ teſtes ad ꝓbādū infamiā ſiue irregularitatē ꝯ electū ne indigna pſona ad apicē dignitatis promoueaꝶ ꝑ ſurreptionē: q: vilis pſona ad tantaꝫ dignitatē per ſurreptionē ꝓmoueri non debet: ⁊ iudex ex officio ſuo hoc facere debet ꝓpter publicā vtilitatē q: ille oibus de ſua plebe ꝑficiꝶ ⁊ ſic eſt q̄ſi ſpēale in cā inquiſitōis. et. j. de ſimo. licet heli. ⁊ inquiſitio nō fit niſi ubi infamia preceſſit. vnde ibi nō cōpellunꝶ teſtes in infamiā alicuius: ſed ex tali cōpulſiōe ſi ꝓbenꝶ crimina oriꝶ infamia. ṡ. ii. ꝓx. teſtimoniū. ⁊ q: ibi agebaꝶ de falſo ꝑ inquiſitionē ideo cōpelluntur teſtes ne talis falſitas remaneat impunita ex defectu teſtiū in quo caſu intelligiꝶ ꝓxi. c. cū contra. q: dico illud ſpēale in crimine falſi: ⁊ pcipue in litteris pape in quibus multa ſpēalia ſunt. j. de fal. ad falſarioꝝ: ⁊ idem in caſu ſequētis. c. Dicas ergo ꝙ vbicunqꝫ agiꝶ actione odioſa uel exceptiōe ꝑ quā ad infamiā alicuius ꝓcedaꝶ nō ſunt cōpellendi teſtes: ut dictū eſt: niſi in caſibus p̄dictis ſm leges cōpellanꝶ: niſi in caſibus ubi ſpēaliter nō debent cōpelli ut dictū ē. ⁊ hoc dicūt tan. ⁊ vin. ⁊ alii cōtrariū dicunt ꝓut dictū eſt. Sꝫ ſupradictis oibus rōibus poteſt de facili reſponderi ſm illos qui dicunt ꝙ ſemꝑ cōpellēdi ſunt teſtes: niſi agaꝶ criminaliꝶ tantū. dic ꝙ nulla criminalis erat queſtio inter eṕm ⁊ capitulū ſed ciuilis tantū ut pꝫ in integra in quinta cōpilatōe. ſ. cōuentio ⁊ recōuentio. Et ꝙ dicit teſtes qui nominati fuerint cogantꝰ veritati teſtimoniū ꝑhiberꝰ: ſi gratia odio uel timore ſe ſubtraxerint: ꝑterꝗ̄ ſuꝑ criminibus: ſic debet intelligi ꝙ teſtes in ciuilibus queſtionib⁹ ſunt cōpellēdi: ſꝫ in criminalibus non debent cōpelli. ⁊ ſic papa p̄uidit hic nouū ius: et ſic contrariū nullū ꝯtra iſtos: ⁊ ſic non oportet ut dicūt ꝙ hic erat ꝯtrouerſia inter eṕm ⁊ capitulū ſuꝑ pluribus articulis ciuilibus et ſuꝑ criminalibus: ⁊ ꝙ iſti erant ꝓcuratores ad excuſatiōes tantuꝫ allegādas. uel ꝙ dati erāt li. cōteſta. iſta ſtare non poſſunt: ut pꝫ in antiqua decre. ⁊ ꝑ iura p̄dicta. ciuilis eni ⁊ criminalis queſtio non cōcurrūt ſimul imo criminalis p̄iudicat ciuili. iii. q. vlti. §. aliquādo ſed magis equū uidereꝶ ꝙ ſemꝑ cōpellerenꝶ qualitercūqꝫ agatur: ne crimina remaneāt impunita dū tñ nō criminaliter directe ne ꝑ uiles pſonas quis cōdēneꝶ. ar. ꝯ. j. de ſen. excō. ut fame. cū ſuis cōcor. ibi poſitis. ⁊ ar. j. de collu. c. i. ⁊. ii. ⁊ vlti. et. ṡ. ti. ꝓxi. cū cām. v̄. teſtes aūt ⁊c̄. et. ṡ. c. ſuꝑ his. et. c. cū cōtra. et. j. c. ꝓxi. Inno. iiii. dicē ꝙ vbi non eſt peccatū tacere id ſuꝑ quo teſtes inducunꝶ non ſunt cōpellēdi: ſed ſi peccatū eſt tacere cōpellunꝶ.

ſubtraxerint uel odio: per cēſuraꝫ eccle. cogantꝰ ueritati teſtimoniuꝫ ꝑhibere. Idē epō bonoñ. ⁊ magiſtro. b. epiſcopo.

Venerabilis fraꝶ. n. archiepiſcop⁹ rauēnateñ. ꝓpoſuit: ꝙ ciues ceruiceñ. cū. m. ⁊. l. quōdaꝫ clericis eccleſie rauēnateñ. quādā preſūpſerūt ꝯiuratōeꝫ facere ꝯtra eum nihilomin⁹ ĩ detrimētū ei⁹ dātes eis quādā pecunie quātitatem ⁊ ad hec celāda ſe aſtringētes uinculo iuramēti: unde hūiliꝶ ſupplicauit: ut cū cāꝫ ſuꝑ his ⁊ quibuſdā articulis uobis duxerim⁹ ꝯmittendā ⁊ ipſe itētionē ſuā ꝓbare nō poſſit niſi teſtimonio ciuium predictorum, ꝓuidere ei ne ꝑ defectu teſtiū pereat ſua iuſticia: dignaremur. Ideoqꝫ mādam⁹ quaten⁹ mo. premiſſis ꝑ cē. ec. ap. re. cogantꝰ illos quos uideritis cōpellendos ut ab hmōi iuramento abſoluant: quos idē archiepūs ad teſtimonium duxerit ꝓducēdos: eos nihilomin⁹ ſi ſe gr̄a uel odio uel timore ſubtraxerint: diſtrictiōe ſimili cōpellētes ad perhibendū teſtimonium ueritati. Gregorius.

a ⸿ Venerabilis. cōiurationē. Clerici eni qui cōtra eṕm ſuū faciunt cōiurationē uel inſidias ei parauerint deponēdi ſunt et tradēdi curie ſeculari ut puniantꝰ. xi. q. i. ſi quis ſacerdotū. ⁊. c. ꝯiurationū. et tribus. c. ſeq. laici vō qui ꝯ eṕm ſuū ꝯſpirationē faciunt ſunt excōicandi et cōmunione priuādi. xi. q. i. cōſpirationū.

b ⸿ Iuramēto abſoluāt. Sꝫ uidereꝶ ꝙ nō debeant abſolui cū iuramentū non tenuerit. vnde potius denunciādi ſunt non teneri huiuſmōi iuramento ligati. ṡ. ti. ꝓxi. cōſtitutis. ⁊. c. intimauit. ⁊. j. de accu. olim. et ita hec abſolutio potius dꝶ fieri ad cautelā ſiue de facto. Sic qñqꝫ abſoluunꝶ aliqui ut poſſunt teſtificari. ṡ. ti. ꝓxi. veniēs. in fi. preterea ⁊ alia rōe iuramentū huiuſmodi non tenuit: q: ꝯiuratōes huiuſmodi illicite ſunt. xi. q. i. ſi qs ſacerdotū. ⁊. c. ꝯiurationū. ⁊. c. ſe. ḡ tale iuramētū nō ē ſuādū cū vergat in diſpēdiū ſalutis eṫne. j. ō iuriur. ſi vō. ⁊. xxii. q. iiii. ſi aliqd. et ĩ multis. c. eiuſdeꝫ q. ⁊ q: ñ habuit tres comites ut. e. cā. q. ii. aiaduertēdū: uel lꝫ ſit illicitū aucte ꝓpa nō dꝫ qs uenire ꝯ. arg. ꝯ. ṡ. de elec. venerabilē. itē hēs lꝫ ꝙ ſoci⁹ cris admittꝰ ad tegendā cōſpirationē imo certe teneꝶ illā ꝯſpiratōeꝫ manifeſtare et denūciare. vi. q. i. §. ſi qs cuꝫ militib⁹. ĩ fi. ⁊. lxxix. di. ſi qs papa. Itē ĩ defectū ꝓbatiōis min⁹ idonei teſtes admittūꝶ ꝗ alias nō admitterēꝶ. C. de here. l. pe. ⁊. iiii. q. iii. §. itē ſui rniſio. ⁊ ꝓpter defectū teſtiū admittūꝶ ꝗ alias admitti nō debēt. ṡ. de elec. cū dilecti.

De fide inſtrumētorum.

Si ſcripturaꝫ autenticā nō uidemus: ad exēplaria nihil faceꝶ poſſum⁹. Alexander. iij.

Scripta vō autentica: ſi teſtes iſcripti deceſſerint: niſi ꝑ manū publicam facta fuerint: ita ꝙ appareāt publica: aut autenticum ſigillum habuerint: ꝑ quod poſſint ꝓbari: nō uidetur nobis alicuius firmitatis robur habere. Idem

Ex litteris ueſtris accepimus ꝙ cū cā que īter magiſtrū. a. ⁊. r. ſuꝑ capella de ambitoria vṫꝶ de mādato noſtro ſuſceperitis terminādam: prefatus. r. lr̄aꝝ ſibi copiam fieri poſtulauit. Qui cū eas argueret falſitatis: q: in narratiōe facti abraſe ſunt: ubi ſcriptū ē: iura parochialia: ⁊ infra. Dicimus ꝙ ꝓpter abraſionem illam iudicari falſe nō poſſunt: nec etiam haberi ſuſpecte: preſertim ⁊ cū priuilegia ĩ poſſeſſionibus abradātur: ⁊ littere in narratiōe facti ſi erratum eſt: poſſit incunctāter abradi. Ideꝫ eboraceñ. epiſcopo.

c ⸿ Si ſcripturā autēticā xxv. q. ii. ſancimus. Autētica ſcriptura ē q̄ ꝑ manū publicā uel ꝑ iudicē cū triū teſtiū uel duoꝝ ad min⁹ ſubſcriptōe uel teſtimonio facta ē ĩ auꝶ. de iſtru. cau. §. ſed inſtra. col. vi. vel duoꝝ viroꝝ. ṡ. ō ꝓba. quoniā ꝯ. uel q̄ hꝫ ſigillū autēticū. j. c. ꝓxi. ⁊. ṡ. ō ꝓba. p⁹ ceſſionē. Et ēt ſcripta quā facꝶ ꝑuat⁹ ĩ p̄ntia triū teſtiū vꝶ autētica. ĩ auꝶ. ō iſtru. cau. §. ſi tñ gſcꝙ col. vi. ⁊. C. ꝗ po. in pi. ha. ſcripꝶas.

d ⸿ Exēplaria. C. de eden. auꝶ. ſi quis in aliquo. niſi ipſa exēplaria ſūpta et publicata ſint iudicis aucte. C. de teſta. publi. ⁊. j. e. c. vl. ar. C. ō iuꝶ emphi. l. vl. §. ⁊ ſi quidē dn̄s. circa fi. C. de re iud. geſta. Sꝫ pone ꝙ ita papa mādat ꝓcedatis ſꝫ tenorē p̄oꝝ lr̄aꝝ: ⁊ p̄me lr̄e nō ꝯſtarēt: nūqd poterūt ꝓcedere? Dicas ꝙ nō: niſi p̄ma forma p⁹ appeat ꝑ iura p̄dicta: uel niſi ꝓbeꝶ tenor p̄oris reſcripti nō cācellati nō viciati. j. ō p̄uil. cū oliꝫ. nā ꝑ lr̄as vltias nō daꝶ iuriſdictō: uel ſi daꝶ ñ ꝯſtat ꝑ eas ō p̄ori forma ⁊ iō nō pōt ꝓcedi ꝑ ipſas: ſic nō teneꝶ qs exequi ſniaꝫ niſi ei fiat fides ō iuriſdictiōe. ṡ. ō offi. dele. cū in iure.

e ⸿ Scripta vō autētica. Inſtrumēta publica ꝑpetua firmitate nitunꝶ ad dānuꝫ ⁊ cōmodū vtriuſqꝫ ptis. ar. liiii. di. c. ii. xii. q. ii. ſi quis de clericis. ⁊. ṡ. de pac. cū p̄idē. ⁊. iiii. q. iii. §. itē ſepe fit. C. de fi. inſtru. ĩ exercēdis. priuata vō ab aduerſario ſcripta ita ꝙ conſtet uel a quocūqꝫ dūmō priū uel teſtiū ſubſcriptione fulcita ſint: in actiōe pſonali robur obtinēt firmitatis. in auꝶ. de inſtru. cau. §. ſed ⁊ ſi quis. ⁊ talis ſcriptura dꝶ auꝶ. ut hic pꝫ. In reali vō actiōe inſtr̄m manu publica ꝯfectū preponiꝶ tali inſtr̄o p̄uato niſi p̄uatuꝫ inſtrumentū habeat triū uel amplius ſubſcriptionē teſtiū. C. qui po. in pig. ha. ſcripturas. Priuata vō inſtr̄a ualent in p̄iudiciū illoꝝ qui ea ſcribūt. C. de non nu. pe. generaliꝶ. ⁊. ff. depo. publia. §. ult. ad cōmodū vō eoꝝ minime C. de ꝓba. inſtr̄a rationes. exemplo. lau.

f ⸿ Publicā manū. i. per notariū qui ſeruus publicus diciꝶ. ff. rē pu. ſal. fo. l. i.

g ⸿ Appareāt rōnes ſubſcriptōis. in auꝶ. de fi. inſtru. §. ii. col. vi. vin.

h ⸿ Sigillū. Sed qō dicimus autenticū ſigillū. ſigillū autenticū dꝶ ſigillū epi et ei crediꝶ ꝙuis dn̄ū non oſtendaꝶ. ṡ. de ꝓba. poſt ceſſionē. et. xi. q. iii. cure. Item ſigillū capituli. ṡ. de ꝓba. c. iii. lxxiii. di. in noie dn̄i. in fi. Itē ſigillū alicuius p̄ncipis ſecularis cui crediꝶ de cōſuetudine. j. e. cū dilectus. item arg. xix. q. iii. ſtatuimus. ⁊. ff. de cuſto. et exhi. reo. diuus. in auꝶ. de inſtru. cau. l. fi. §. ſed et ſi quis.

a ⸿ Ex litteris. poſtulauit. qō de iure petere potuit cū ſit cōe inſtr̄m imo iudex teneꝶ illud ꝑtibus exhibere. ṡ. de dilati. preterea. qō ſi non fecerit appellari poterit. j. e. g. ꝑpetuus. nā et ꝓpria inſtrumēta teneꝶ quis alteri pti exhibere ex quo vtiꝶ illis in iudicio. j. e. c. ꝓxi. et. c. cōtingit. ⁊. C. e. l. vlti. cuꝫ ea vult arguere falſitatis. ut ibi diciꝶ.

b ⸿ Abraſe ſunt. vnde videbaꝶ dubitandū: quoniā reſcriptū debet apparere non viciatū non cancellatū. C. de edi. diui adri. tol. l. vlti. et ſine reꝑhenſiōe bulle et charte uel littere. j. de p̄uil. cū olim. Et hoc intelligo veꝝ vbi eſt ius queſtionis et vbi papa reſpōdet de iure: ſed in narratōe facti poſſunt abradi q: hoc ad ius non ꝑtinet ſed ad queſtionē fidei. i. facti. C. de teſta. ſi vnus. ⁊ non ſtaꝶ tali narratōi niſi illud ꝓbeꝶ. nec dꝶ ꝓpterea vitioſuꝫ reſcriptū ſi de eadē manu raſura repoſita eſt in loco nō ſuſpecto. ſi vō littere eſſent clauſe: tūc non nocet. ar. C. de fi. inſtru. cōparationes. et. C. de teſta. ſi vnus. lau.

c ⸿ In poſſeſſionibus. i. in noibus poſſeſſionū: ſed in noibus actoris uel rei

uel iudicio: ibi oīno raſura eſſet ſuſpecta. Itē ſi eſſet ibi falſuʒ latinū ſuſpecte ſunt littere. ē. de reſcrip. ad audientiam.

d Accepimꝰ. ualeāt. alias eni nec redargui poſſunt nec etiā ſciri quid de beret ſeruari p ipſa ꝙ totū ex ipſarū inſpectiōe dephendit̃. j. de puil. dilecti. ⁊. c. porro. ⁊. j. c. pxi. et. xcvi. di. bene quidē. nec poſſumꝰ iudicare de lege niſi ea perſpecta. ff. de legi. in ciuile. Et qui puilegiuʒ uel inſtrumētū vult arguere falſitatis: pmo iurabit ꝙ calūnioſe hoc nō dicat alias nō audiret̃ nec daret̃ ad inſpiciendū. C. de fi. inſtru. l. viii. q intelligit̃ cū agit̃ de falſo criminalit̃ tunc inſcribit accuſator: ut ibi dr̃. Quidā itelligūt legē iſtaʒ cū agit̃ ciuiliter de falſo ſm ꝙ hec decre. intelligit̃: ⁊ ſm hoc bene probat id ad qd̄ inducit̃ cū quis ciuilit̃ vult arguere inſtrm̄ de falſo: ⁊ hoc intelligo uex vbi de calūnia non eſt iuratū. ⁊ eſt ad hoc ar. ē. de teſti. pſentiū. et j. de excep. paſtoralis.

e Securo. hoc iudex debet prouidere vtriqʒ pti. iii. q. ix. hortamur. xxxii. q. ii. ſiue. et j. de appe. ex pte. ⁊. ē. ut li. nō conte. accedens. ii.

f Arguēdi. No. tempus pſigendū accuſare uolēti vltra qd̄ non audit̃: ut. iiii. q. v. c. i. ⁊. j. qui fi. ſint le. lator. j. de accu. licet. j. de clāde. deſpō. cū inhibitio. ⁊. j. qui ma. ac. poſ. cuʒ in tua. ⁊. C. de inge. ma. diffamari. ⁊. C. qui accu. nō poſ. ſi ea. ſic ⁊ ad exceptōnes proponendas. j. de excep. paſtoralis.

g Vacillare. ar. ꝙ pendēte accuſatiōe cōtra aliquē interi remanet i ſtatu ⁊ officio ſuo pſtino. viii. q. iiii. nōne. ar. ꝯ ē. de teſti. nō dʒ. ubi de hoc.

h Obtentu. Aucte eni puilegiorꝫ ſnīa lata fuit ſup ſtatu monaſterii abſoluēdo monaſteriū a ſubiectōe archiepi. ⁊ ita pʒ ꝙ lʒ dicat̃ ſnīa lata per falſa inſtra ſiue teſtes quouſqʒ de hoc cōſtet in ſua firmitate pdurat ⁊ ei ſtat̃. ff. de re iudi. diuus. falſitate vo pbata nullius erit momēti ipa ſnīa. ē. de pcu. in noſtra. i fi. ⁊. C. de pcura. licet.

i Priuilegiorum. uel etiam in parte ipſorum. j. c. proxi. ⁊. ff. de eden. l. i. §. ii. her.

k Contingit. exhibere. Et nōne iſti erant rei? quare ergo cogunt̃ ſua inſtrumenta parti alteri exhibere cōtra illud. ē. de pba. c. i. ⁊. iii. q. iii. §. itē in criminali. v. qui intendit. ⁊. C. de eden. qui accuſare. ſed nō cōtradicūt illa q: iſti uſuri erāt in iudicio illis puilegiis. ⁊ ideo aduerſario illa edere tenebant̃. ff. de eden. l. i. §. edēda. nā et actor reo: ⁊ reus actori tenet̃ edere oīa quibus vſurus eſt. C. de eden. l. ult. de hoc dr̃. j. eo. g. ppetuus. h.

l Suſcitant̃. qd̄ eſſe non debet: imo potius iudex pſpicere debet ne lites ex litibus orīant̃. ff. de arbi. nō diſtinguemus. §. queſitū. ff. ſi cer. pe. quidā. ⁊. ff. de le. iii. fideicōmiſſa. §. ſi quis. x. ⁊. ff. de dā. infec. q bona. §. ul. ⁊. C. de iudi. apriſſimi. ⁊. C. de ſacroſā. eccle. l. ulti. vnde ⁊ ille qui petit ſibi fieri editionē inſtrorꝫ iurare debet ꝙ per calūniam hoc nō faciat. ff. de eden. ſi quis ex argentariis. §. exigit̃. C. quēadmo. teſta. ape. l. iii. her.

m Iudice. alias non tenet̃. nā corā iudice ⁊ preſente alia pte hec ſunt faciēda. ar. ff. de interro. ac. uoluit. §. quod ait. ⁊. l. ulti.

n Illud ſolūmodo. ff. de eden. argētarius. §. edi aūt. alia vo capitula nō debēt edi. ſic ⁊ qñqʒ reticet̃ clauſula teſtamēti que alicui ingerit ignominiā. C. quēadmo. teſta. ape. l. iii. ⁊. ff. co. ti. l. ii. §. ii. her.

o Inter dilectos. petebat. abbas habēs mandatū a capitulo ſuo alias nō audiret̃. ē. de trāſac. c. cōtingit. niſi cauiſſet de rato. ꝯ. de offi. dele. corā. de hoc dixi. ē. de reſcrip. edoceri.

p Procuratore tuo. ⁊ ita eſt cōcipiendus libellus in pſonā pcuratoris noīe eccleſie. ar. C. de epi. ⁊ cleri. ennics. §. hoc nihilominus. de hoc dictū eſt. ē. de elect. querelam.

Accepimꝰ lr̃as quas abbas ſancti auguſtini contra cāturien. archiepūm trāſmiſit: ⁊ infra. Cum priuilegia nō inſpecta nō ualeātᵃ argui falſitatis: ⁊ difficile ſit et piculoſum ea apud ſe. ap. exhiberi: precipimꝰ ut uel exhibeāt eidē archiepō i clauſtro predictorꝫ fratrū uel i alio loco ꝯgruo ⁊ ſecuroᵉ uſqʒ ad natiuitatē pximā ſancti ioannis baptiſte. Si vo nec uenerit nec ſufficiētem reſpōſalem miſerit ei ppetuū ſilētiū iponatis ipſa ulterius arguēdiᶠ. Interim āt nolumꝰ illa priuilegia uacillareᵍ: ſed precipimꝰ ſnīam que eorum obtentuʰ ſuper ſtatu monaſterij lata ē inuiolabiliter obſeruari: ⁊ ifra. Iubemuſ ēt ut archiepūm in inſpectōne priuilegiorꝫⁱ. xij. hominum nūero faciatis eē cōtētum. Celeſtinus tertius abbati ſancti ſecundi.

Contigit interdum: ut dicitis ꝙ qñcūqʒ cū aliquo litē habētis priuilegiū urm aduerſe parti cogimini plenius exhibereᵏ. Unde accidit ꝙ occaſione uniꝰ capituli ſuper quo cōuenimini plurima litigia ſuſcitātur: ⁊ ifra. Cōſul. u. t. rñdemꝰ ut qñcūqʒ ſup exhibēdo priuilegio uel indulgētia ſeu inſtrumēto fueritis requiſiti: preſente iudiceᵐ aut aliquibꝰ prudētibus uiris deputatiſ ab ipſo audiēte pte ꝯtraria tantūmodo recitet̃: ita ꝙ ſi tantuʒ ſup uno capitulo qd̄ fuerit illudⁿ ſolūmodo reſcribat̃; ⁊ aduerſe parti copia eius fiat.

Anno. iij mediolañ. archiepō.

Inter dilectos. g. filios abbatē ſancti donati de ſcozula ⁊ b. pcuratorē tuū ſup ſubiectis articulis diu fuit i nr̃o auditorio litigatum. Petebatᵒ ſi quidem abbas noīe monaſterij ſui a prefato pcuratoreᵖ tuo noīe mediolañ. eccleſie reſtitui monaſterio memorato portum ſcozule ſiue ſexti cū honoreᵠ diſtrictu ⁊ iuriſdictione loci prefati: dicēs ad monaſteriuʒ hec oīa pertinere: hoc ipſum dicēs de hominibꝰ qui habitāt i curte binieñ. ⁊ tenent res mōaſterij in gralia: de quibꝰ monaſterium obtinueratʳ in iudicio poſſeſſorio per ſnīam epi ueroñ. Hec oīa petebat cum oībꝰ fructibꝰ inde pceptis: ſaluo i omnibus iure addēdiˢ uel diminuēdi ſatagēs cōprobare oīa que premiſſa ſunt ad ſuū monaſteriū pertineᵃ. Primo per priuilegium luitardi comitis quondā epi lucani qui monaſterium ipſū fundauerat. ⁊ ei que premiſſa ſūt donauerat uniuerſa. Secūdo p inſtrumentū ſnīe aſpri quōdā mediolanenſis archiepiſcopi quā ex delegatōe lodouici iperatoris tulit ſup his p monaſterio cōtra. a. prefati luitardi nepotē qui ſup eis mōaſteriū moleſtabat. Tertō p priuilegia romanorꝫ imparorꝫ ⁊ preſertiʒ hērici qui premiſſa oīa monaſterio confirmabat uel ēt cōferebatᵇ. Quarto per inſtrumēta locationum quas fecerāt diuerſis perſonis abbates mōaſterij memorati. Teſtes quoqʒ pduxerat p quos nitebat̃ pbar̃: ꝙ monaſteriū a. xl. ānis ⁊ citra. ⁊. a. l. annis: ⁊ ſupraᶜ poſſederat ſupradicta ⁊ ꝙ fama publica erat: ea oīa prefato mōaſterio a iā dicto luitardo fuiſſe donata. Sed ꝯtra priuilegiū donatōnis a pcuratore tuo multa fuerunt obiecta. Primo q: ibi maxime apparebat ꝯſūptumᵈ uidelicet i annotatiōe īdictiōisᵉ: ubi potuiſſet falſitas facilius deprehēdi.

q Cum honore. Et ſic pʒ ꝙ libellus generalis pōt offerri. ē. de reſti. ſpol. cū ad ſedē. ubi de hʒ plenius dr̃. ē. de li. obla. c. ii.

r Obtinuerat in iudicio poſſeſſorio. Sed ſi obtinuit in poſſeſſorio qualiter mō petit cū habuerit poſſeſſionē? dicas ꝙ obtinuit in poſſeſſorio cā rei ſeruāde. ē. de iudi. examinata. ſed archieps recuperauit poſſeſſionē infra annū offerendo cautionē corā epiſ regii. ⁊ mutiñ. ⁊ pterea monaſterium nō ſtetit in poſſeſſione ſed archieps. ē. de ſequeſtra. ad hoc.

s Addēdi. dicunt quidā. ar. huiꝰ ſẽ: ꝙ uerba iſta ſemp ſunt ponēda i libello. ar. inſti. de acti. §. ſi minus. ſed nō ē neceſſe ꝙ ponāt̃ niſi q̃ʒ uelit ponet̃ ad cautelā: q: uſqʒ ad li. ꝯteſta. poteſt mutari uel addi uł diminui libellꝰ. C. de eden. edita actō de hʒ dictū eſt. ē. de libel. obla. c. ii.

a Pertinere. Verbū iſtud ptinere latiſſime pʒ. ff. ð vb. ſig. uerbū iſtud ptinere. vnde p hʒ deducit in iudicium q̃cq̃d iuriſ habebat in rebꝰ illis ex quo nullā cām adiecit. ff. de excep. rei iu. ⁊ an eandē. §. actōnes. et de hoc dixi. ē. ð libel. ob. c. ii. et. ii. q. viii. libellorꝫ.

b Vel cōferebat. tāꝙ dnīs pdicti comitis qui feudū alienare nō poſſʒ ſine licētia dnī: ut in cōſtitutōe frederici ð feudis. ⁊. C. ð iure emphi. l. ult. ⁊ ar. j. ð do. poſt diuor. reſti. nup. ſed hec collatio ad alia ⁊ cōfirmatio ad alia refertur: ut. j. ſequit̃. eo. c. viii.

c Et ſupra. hʒ vult dicere lr̃a iſta: qdā teſtes dicebāt ꝙ monaſteriū poſſederat a. lx. annis citra: alii dicebāt ꝙ p quinq̃ginta annos ⁊. ē. ſed vere nō pbant q: ſi hoc fuiſſet pbatū obtinuiſſʒ monaſteriū. ⁊ ideo dr̃: nitebat̃ pbare.

d Conſumptū. Conſumptio uel raſio obeſt in noībus iudicū ū data in remotōe appellatōis: ut dictū eſt. ē. e. ex litteris.

e Indictionis. Indictio eni ꝯſueuit poni in puilegiis ⁊ inſtris: ut hic. ⁊. xxiii. di. in noīe dnī. ⁊. lxxiii. di. in noīe patris. in fi. ⁊ āni dnī ſunt ponēdi ⁊ nomē imparoris ⁊ mēſis ⁊ dies. ⁊ hʒ totū legit̃ i aut. ut nomē impa. docu. prepo. col. vi. Editio tamē inſtrorꝫ dʒ fieri aduerſario ſine die ⁊ cōſule ⁊ indictōe ⁊ annis dnī q: inſpectio inſtrumētorꝫ pſtat materiā fabricādi falſuʒ. ff. quēadmo. teſta. ape. l. ii. §. diē autē. niſi quis uellet agere de falſo: ut hic. ⁊. C. de ꝯdē. ⁊ omi. ſtipu. optimā. Nota ḡ quid ſit indictio ad hoc ut ſcias an inſtrʒ falſuʒ ex indictiōe diſcernat̃. Eſt eni indictio quidā numerꝰ annorꝫ cōſtans ex tribus luſtris. i. xv. annis. ⁊ dʒ poni in pncipio cuiuſlibʒ inſtri: ut dictū ē incipiēs a pma indictōe p totū annū dicit indictōe pma. in ſcdo anno dicit: indictione ſcda. ⁊ ſic vſqʒ ad. xv. ⁊. xv. āno finito iterꝫ incipit a pma indictōne et ſic fiet ppetuo. Si ḡ vis ſcire falſitatē inſtri uel puilegii p indictionē vide quotꝰ annꝰ dnī ponat̃ in inſtro et quotta indictio ibi ponat̃: et illos annos dnī diuidas p xv. et quicq̃d ſupeſt a. xv. ita ꝙ cōpleat. xv. additis ibi tribus: talis dʒ eſſe indictio in inſtro: ⁊ ſi nō eſt ibi talis indictio falſū ē inſtrm̄. Et hec eſt regula ad inueniendū indictōnē. tres ānos dnī appone p indictōnibus regulariſ et partire p quindenū nūerꝫ: et quottus

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

numer⁹ remanet. j. xv. tāta ē indictio. ⁊ ſi facta diuiſione remaneāt xv. tantū. xv. ē indictio. vñ v̄ſus. Si p̄ q̄ndenos dñi diuiſeris ānoſ ħis tribus adiunctis indictio certa patebit. Si nihil excedit quindena indictio erat.

f ¶ Videreť. Nō q̄ ex q̄litate falſitas charte dep̄hēdiť. j. ō fal. c. lʒ. ꝑ. eos. ⁊ fit cōpatio charte ad lr̄aʒ ſic̄ alibi fit cōpatio ſcripture ad ſcripturā. C. de fi. inſtru. cōparationes. viii.

eni poſſet approbare. ſʒ cogi nō poterat. ar. ē. de teſti. cū cām. ⁊ c. ꝯſtitutus. ⁊ c. venīēs. ij. cū int̄ alias ꝑſonas recepte fuiſſent. ſʒ ſi in alio iudicio tātū ⁊ int̄ eaſdē ꝑſonas recepte fuiſſent tūc teneť illas ratas hr̄e ſi ſint publicata. ar. C. de lib. cā. iubem⁹. ⁊ ē. de ꝓba. c. vl. ⁊ ē. ō teſti. cām q̄. ⁊ idē eſt ſi corā arbitro recepti ſūt cū diſtinctiōe tn̄ illi⁹ legis. C. ō teſti. l. vlti. ⁊ ē. ō teſti. c. p̄ſtatra. b.

g ¶ Dimidia. ad hᵉ enī ut ſit autēticū debēt apparere caracteres ⁊ orbita. ff. q̄ teſta. fa. po. ad teſtim. §. ſignū. ⁊ ō pe. di. ij. p̄ncipiū ingr. v̄. q̄d nāqʒ boni. ⁊ c̄.

h ¶ Delete. Nō enī dñr lr̄e ſignate vbi nomē deeſt. ff. q̄ teſta. fa. po. §. ſi q̄s ex teſtib⁹. ⁊ ſi q̄s ñ hʒ ꝓpriū ſigillū aliē ſignare pōt. C. ō teſta. ſi. vnus. ſʒ expedimētū eſt h̄. uel forſitā nō tenet h̄ in cōtractib⁹ p̄cipue magnaꝝ reꝝ ⁊ etiā p̄ncipū. j. de ap. ſignificauit. ⁊ lr̄e ille dlete fuerāt de ipſa cera ſigilli.

i ¶ Due lr̄e. ſ. v. ⁊ i.

k ¶ Publica manu. ſʒ nōne ſufficeret p̄uata hn̄s ſubſcriptionē triū teſtiū. C. q̄ po. i pig. ſcripturas ⁊ xvi. q. iij. §. pōt. v̄. is aūt. videnť q̄daʒ q̄ nō niſi teſtes viuāt. ar. ē. e. c. ij.

l ¶ Magis. poterat tn̄ alio mō probari: vtrū fuerit henrici uel lodouici videlʒ p̄ cronicā imparoꝝ ex annis dñi ⁊ indictione. b.

m ¶ Liture. i. cācellature ſiue raſure. alibi dñr inclita. C. ō teſta. ſi vnus.

n ¶ Profitereť. i. cōfitebať p̄ ſe feciſſe ꝯpletionē inſtrī. in aut. ō tabel. §. i. ⁊ j. de p̄uil. cū olim.

o ¶ Mētio. Nō. i p̄uilegijs mētionē faciēdā ſnie ut hic v̄ř. ⁊ etiā ꝯpoſitiōis. j. ō deci. ex multiplici ſic etiā in reſcriptiſ facienda ē mētio de p̄uilegijs. ē. de reſcript. cū ordinē. ⁊ vnū reſcriptū dʒ faceť expſſā mētionē de alio reſcripto ad h̄ ut ipm̄ tollat. ē. ō do. ⁊ ꝯtu. ex lr̄is. itē vnū p̄uilegiū ō alio ē. ō reſcrip. veniēs.

a ¶ Acta. ſic. ē. de teſti. veniēs. ij. q. v. interrogatū. hec regula ponit. j. ō re iud. c. pe. vbi de hoc.

b ¶ Nocumētū. illas

¶ Secūdo q2 cum cartha uetuſtiſſima uidereť: recētio2 apparebat ſcriptura: tāquā non illo tēpore facta fuiſſet. ¶ Tertio quia falſum ſigillū uicioſe uidebať appoſitū: eo q̄ a media parte ſigilli apparebat quedā imago nō cuʒ mitra i capite ſed cū pilleo: nec induta pōtificalib⁹ ſʒ regalibus indumētis: tenēs in manu nō baculū paſtoralem: ſed quaſi ſceptrū regale: cuius facies nō apparebat integra: ſʒ dimidia[g] tāquā in illa medietate reſpiceret aliā mediā: que tamē tota uacua remanebat. ſʒ quedā imago uidebatur ex ea fuiſſe deleta. q2 cera in ea pte nec in colore nec in planicie relique pri ſimilis apparebat. unde nō epi: ſed imperatoris uidebatur fuiſſe ſigillū: quod in una medietate ceſaris imaginē exprimebat: ⁊ i altera medietate preſumebať uel filij uel ꝯiugis imaginē habuiſſe. nā in ipſo ſigillo nulle alie lr̄e apparebāt: niſi que nomē ꝓprium cū hac adiectiōe dei gr̄a deſignabāt. Sʒ cū ꝓpriū nomē ipſi⁹ epi fuerit luitardus: i noīe ꝓprio quod exprimebat ſigillū: delete[h] fuerāt due[i] lr̄e. ſecunda que erat inter .l. ⁊ .t. ⁊ ſexta que fuerat iter .r. ⁊ .u. ita q̄ ſi ſecunda .o. ⁊ ſexta fuiſſʒ .i. ꝓculdubio ñ luitard⁹: ſʒ lotari⁹ legereť: quod etiā ide ꝯuici poterat: quod ſecundum diſpoſitiōem aliaꝝ lr̄aꝝ iter .l ⁊ .t. nō erat ſpaciū: niſi quod potuiſſet unā lr̄am ꝯtinere cū ſecūdū integritatē hui⁹ nōis luitard⁹ inter .l ⁊ .t. due lr̄e ſint diuerſe. ¶ Preterea inter .r. ⁊ .u. tā modicū erat ſpaciū ut i eo nec hec lr̄a .d. que mai⁹ occupat ſpaciū: ſʒ hec lr̄a .i. que minimū occupat: uidereť formata fuiſſe. ¶ Rurſus cū cera ſigilli ab interiori parte uetuſtiſſima eſſet: cera que poſita erat ab exteriori pte: quaſi ad ꝯſeruatiōeʒ ſigilli recens erat ⁊ mollis. Quod cū diligēter inueſtigatū fuiſſet: certo certi⁹ eſt cōpertū q̄ ſub uetuſto ſigillo charta fuerat ꝑforata: ⁊ p̄ glutinū noue cere que fuerat poſita exteri⁹ quaſi ad cōſeruatiōem ſigilli uicioſe fuit ipſi charte ſubiunctū. Eadē falſitatiſ ſpecie p̄ uicioſā uidelicet appoſitionem ſigilli. cetera fere priuilegia romāoꝝ imperatoꝝ preter priuilegia hērici uel falſa repta ſūt uel falſata. Sʒ ⁊ ipſū hērici priuilegiū ad fidē inſtruēdā nō uidebať ſufficere: q2 nec erat publica[k] manu ꝯfectū: nec ſigillū habebat autēticum eo q̄ erat ex media fere pte ꝯſumptū: nec plus de noīe ꝓprio niſi ultima medietas uidelicet icus: nec de ceteris lr̄is niſi hec adiectio dei gratia comparebat: ita q̄ ex lr̄is ipſis non magis[l] poterat comprobari fuiſſe ſigillum henrici quā lodouici. ¶ Inſtrumentū quoqʒ ſentētie multis modis inueniebatur ſuſpectum: tum quia quedaʒ in ipſo apparebant liture[m]: tū quia ſubſcriptio notarij uidebatur manus alterius fuiſſe quā ſubſcriptio īſtrumēti: cum tamen notarius in ſubſcriptione profiteretur[n] ſe inſtrumētū manu propria conſcripſiſſe. ¶ Litera quoqʒ recentio2 uidebať quā charta: ⁊ aqua uidebatur incauſtū infectum: ut antiquius appareret. In omnibus autem imperialibus priuilegijs que poſteriora fuerant nulla eſt habita mentio[o] de ſententia: quāuis in eoruʒ aliquibus mētio facta fuerit luitardi: qui dicebatur donationeʒ feciſſe. ¶ Porro ſi legittimum eſſet inſtrumentū ſententie per illam tamen ſententiam nulluʒ mediolañ. archiepātui preiudicium poterat generari: cum ipſa ſententia lata fuerit inter alios: ⁊ res inter alios acta[a] alij non preiudicet. Nec atteſtationes que cōtinebātur in inſtrumento ſententie per quas legittima donatio luitardi uidebatur eſſe probata poterāt eidem archiepiſcopatui nocumentum[b] aliquod irrogare: cuʒ inter alias perſonas ⁊ in alio iudicio recepte fuiſſent. Ceterum memorati henrici priuilegium: quod non ſolum confirmationis: ſed etiam donationis uidebatur fuiſſe: unde rerum dominium donatarum intelligi forte poterat mōaſterio acquiſitum: quāuis ex forma petitionis[c] que in ipſo priuilegio declaratur: confirmatorium uideretur fuiſſe: ut tamē itelligatur eo modo quo[d] magis poſſet ualere: diſtinguendum uidebatur: ut ideʒ henricus alia donauerit ⁊ alia confirmauerit: cum eadem legittime nequiuiſſent[e] confirmari[f] pariter, ⁊ donari confirmari tanquam prius habita ⁊ poſſeſſa: donari tanquam tunc tradita ⁊ cōceſſa ac per hoc illa nō poterant intelligi per priuilegium illud donata: ſed confirmata: cum iuxta leguʒ ſanctiones quod[g] meū eſt: ex alia cauſa meum fieri nō poſſit: niſi deſierit eſſe meum: ⁊ infra. Cum ergo priuilegiuʒ henrici cōfirmatorium tantum extiterit: ſaltē quo ad illa que deducta ſunt in iudiciuʒ: ſi principale non tenuit nec acceſſorium[h] quod ex eo uel ob id dignoſcitur eſſe ſecutum: ⁊ infra. Per inſtrumenta uero locationis nec eſt utrinqʒ probata proprietas: nec ad plenum poſſeſſio: cum ad probationem rei proprie ſiue ad defenſionem non ſufficiat

c ¶ Petitionis. ar. q̄ r̄ſuʒ cōformādū eſt petitioni. ff. ō inter. act. de etate. Itē ar. q̄ ex forma petitōnis formāda eſt ſnia. q2 ex petitiōe appareʒ q̄liter ⁊ de quo ſit actū. j. ō accu. q̄liter ⁊ q̄ñ. ⁊ j. de ſimo. licet heli. ⁊ eſt ar. q̄ libellus ſit dādus. alias de p̄dictis cōſtare nō poſſet.

d ¶ Quo magis poſſet valere ſic q̄ faciēda eſt iterp̄tatio ut res de qua agiť magis valeat q̄ pereat. j. de v̄b. ſig. abbate j. de p̄uileg. in his. xij. q. ij. ſi q̄s de ſuis. ⁊ ff. de re. du. quotiens. ⁊ ff. de verb. obli. quotiēs in ſtipula. ar. ꝯ. ē. de off. del. cū ſup. ⁊ ff. ō iur. codicil. l. i. ⁊ ff. de re. du. in ābiguo. ⁊ ff. de here. inſti. quotiens.

e ¶ Nequiuiſſēt. ⁊ ita talia debent eſſe ſubiecta q̄lia p̄mittunt p̄dicata. lau.

f ¶ Cōfirmari. Videť q̄ ideʒ nō poſſit dare ⁊ ꝯfirmare. ff. de iuriſ. om. iu. ⁊ q2. Sʒ ꝯtra v̄ř. lxiij. di. in ſinodo. ⁊ xxiij. di. in nomie dñi. ⁊ ē. de elec. cū inter canonicos.

g ¶ Quod meū eſt. ſic inſti. ō act. §. ſic itaqʒ. ff. ō acqu. poſ. poſſideri. §. ex pluribus. ⁊ inſti. de lega. §. ſed ſi. C. de cōtrahē. emp. cū res. ⁊ l. ſi mať ff. de ꝯhen. empt. ſue rei. C. de iure do. auia. ar. vbi diciť q̄ cū patri iam ꝓuiſuʒ ſit per legē ut habeat actionē ad repetendā dotē ſi pactū faciat: nō naſciť ex hoc actio cū iam eā habeat a lege. ea tn̄ poſſeſſio pluribus ex cāis habeť. ff de acqui. poſ. poſſideri. §. ex pluribus. lʒ enī vnū ſit genuſ poſſeſſionis multe ſunt eius ſpecies. ut. ea. l. poſſideri. §. vlti. lʒ ergo ex pluribus cāis poſſit fieri traditio rei. ar. ff. de ſolu. cū quis. §. de peculio ex vna tn̄ dominiū acquiriť. arg. ff. ad le. fal. fundo. et. l. ſi a me. ⁊ C. locati. ad ꝓbationē. Preterea ex hoc videť q̄ ſi aliq̄s plures titulos ſui dominij aſſignet. cū hoc eſſe nō poſſit ſuccūbat. ar. j. de ꝯceſ. p̄ben. poſt electionē. ⁊ C. de ꝯtrahē. emp. l. iiij. ⁊ l. ſi ancillā. tn̄ licet ratōne vnius tituli ſit effectus dñs. ratione alterius tituli cōpetit ei exceptio licet iſte titulus nullus videatur. ff. de excep. l. nemo.

h ¶ Nec acceſſoriū. Iſtud regulariter verū eſt ut ſi principale nō tenet nec acceſſoriū. C. de le. nō dubiū. ⁊ j. de dote poſt diuo2. reſt. ⁊ ſi neceſſe ⁊ ē. de foro cōpe. ſi diligenti. ⁊ ē. de elect. qualiter. ⁊ ff. ad macedo. creditorē. arg. cōtra j. de iureiur. debitores. ⁊ C. ſi aduer. ven. l. i. ⁊ ff. qui mo. vſufruc. amitta. quid tamen. in prin. ⁊ l. p̄cedēti. ⁊ illa ſpecialia ſunt. Item ꝯtra. C. de epiſ. audiē. autē. liberi furioſi

facta locatio: ⁊ infra. Cum autem ſuper his fuiſſet diutius litigatum quia legittime probata non fuerãt que petebãtur ad monaſteriũ ptinere ab impetitione ipſius procuratorẽ tuũ noĩe tuo ⁊ mediolañ. eccleſie ſñialiter duximꝰ abſoluẽduʒ quoniã cũ obſcura ſunt iura ptium cõſueuit cõtra eũ qui petitor eſt iudicari.

Idem cantuarieñ. archiepõ.

Quod superius: ⁊ ĩfra. Que ſiuiſti quid agere debeas circa cruce ſignatos: qui dicẽtes ſe ab ap. ſe. redire: ſuper abſolutiõe ſua ignota cardinalium ſigilla reportant: cum eis ſuper impedimẽtis expoſitis nõ fuiſſet de leui credendũ. Ad quod. t. reſpondemꝰ: ꝙ ſi quãdo talibus lr̃as indulgemus: illis qui perſonas ⁊ facultateſ eoꝝ plenius nouerunt hoc modo ſcribimus: ut ſuper impedimẽtiſ expoſitis ĩquiſita diligẽtius ueritate ſtatuant circa illos quod aĩarum ſaluti ⁊ ſuccurſui terre ſancte magiſ nouerint expedire: ꝓuidẽteſ attentiꝰ ne quid in fraudem uoti fallaciter confingatur. Unde ſi tales per ſuppreſſionem ueritatis aut falſitatis expreſſioneʒ litteras nõ ſolum cardinaliũ: ſʒ ⁊ noſtras: nec ſolũ dubias ſed ⁊ certas ꝯſtiterit impetraſſe carere uolumus impetratis ⁊ eis non obſtantibus ad uoti executionem compelli.

Idem helienſi epõ.

Paſtoralis: ⁊ infra. Auctoritate preſentiũ duximus ſtatuendum ut cum decretalis aliqua de qua iudex merito dubitet allegaẽ ſi eadem iuri cõi ſit conſona: ſecundum eam non metuat iudicare: cũ non tam ipſius quã iuris cõis auctoritate procedere uideatur. Uerum ſi iuri cõi ſit diſſona: ſecũduʒ ipſam nõ iudicet: ſed ſuperiorẽ cõſulat ſuper ea.

Idem epiſcopo ſancti andree ⁊ ab. de broch.

ubi tenet legatũ ⁊ nõ tenet teſtamentũ. ſed illud fit in odium filiorum qui negligunt patrem.

i ¶ Locatio. ſed hoc falſum uideret. quia ſi ego locaui tibi domuʒ tu nõ potes mihi referre queſtionẽ dominij. ff. de pig. act. ſi pignore. ⁊ melius. C. loca. ſi quis cõductionis. ff. cõmodati. ita ut. Sed uerũ eſt ꝙ non referatur queſtio dominij ſi agaẽ illa actione q̃ oritur ex pignoraticia uel cõmodati uel locati. Sed ſecuſ ſi agatur reali actione. qꝛ illa nõ proponiẽ tanq̃ ꝯ ꝯmodatariũ uel inquilinũ. ſed quaſi contra quemlibet poſſeſſorẽ. ff. ad exhibendũ de eo. §. i. et uerba iſta ſunt ſumpta. C. locati. ad probationẽ. ⁊ arg. ad hoc. C. de preſcript. xxx. uel xl. anno. male agitur. ⁊. C. ꝯ dona. cenſualis. ⁊ conductor rem conductã locare poteſt. ff. locati. qui inſulam. ⁊. C. e. ti. nemo.

k ¶ Procuratorem. Hic ergo formaẽ ſententia in perſonaʒ procuratoris. Cõtra. ſ. de ꝓba. licet. de hoc notatur. ſ. de elec. querelam.

l ¶ Petitor. quia cum obſcura ſunt iura partiuʒ iudicandũ eſt pro reo ut hic dicit. ⁊. ſ. ꝯ probatio. ex litteris. c. in preſẽtia. ⁊. iij. q. ix. indicas. ⁊. ff. de acti. ⁊ oblig. arrianus. ff. de pe. reſpiciendum. inſti. de interdic. §. cõmodum. niſi in liberali cauſa. ff. ꝯ manumiſ. l. antepenul. ⁊. ff. de re iudic. inter pares. Itẽ ſi agatur de inofficioſo teſtamẽto potius pro teſtamento iudicatur. ff. de inoffi. teſta. ſi pars iudicãtium. Item pro matrimonio xxxiij. q. i. ſiquis acceperit. ⁊ xxx. q. iij. c. ſi. ⁊ iſtos tres caſus ⁊ quartum habes. j. de re iudi. c. ulti.

m Quod ſuper his. hec decre. eſt pars illius. j. de uot. quod ſuper his.

n ¶ Abſolutione. a uoto peregrinationis.

o ¶ Ignota. Cum uero ſigilla ignota ſunt tunc eis nõ eſt ſtandũ. niſi ſint. v. aut eo amplius. xcviij. di. c. i. ⁊. ij. ſi uero obfuſcata ſunt: ſunt ſuſpecta. ut. ſ. c. proxi. ff. qui teſta. facere poſſ. ad teſtium. §. ſi ſigna. tunc enim remittunẽ ad conſignatores ut agnoſcant ſigilla ſua. ff. quẽadmo. teſta. ape. ſi quis ex cõſignatoribꝰ ⁊ ſi quis nõ agnoſcit ſuum ſigilluʒ nõ ideo uiciatur ſed ſuſpectum habeatur inſtrumẽtum. ff. eo. l. i. in ſi. cum uero ſigilluʒ notum eſt tunc creditur talibus litteris etiam in preiudicium alterius. ſ. de probat. poſt ceſſionẽ. ⁊. c. iij. ꝙ diu in contrariũ nõ probetur ut ibi.

p ¶ Impedimentis. cur uotũ nequeant adimplere.

q ¶ Carere uolumus. qꝛ ueritatem debent lr̃e ꝯtinere. qꝛ uotuʒ reuocant ſicut ille que reuocãt alias litteras. ⁊. ſ. ꝯ of. dele. ex lr̃is. et. ſ. de do. ex litteris. ⁊. ſ. de reſcrip. certum. ⁊. j. de re iudi. inter monaſteriũ. Et ita ſeriẽ rei littere continere debẽt. j. de coha. cleri. ⁊ muli. ſuper eo. ⁊ ita patet hic ꝙ littere generales non abſoluunt aliquẽ a uoto nec a ſententia excõmunicationis. j. de ſen. excom. cum pro cauſa. ⁊ ar. ſ. de of. or. ex parte. io.

r ¶ Obſtantibus. denegabit enim delegatus ſuã cognitionẽ. ubi delegans denegaret cõmiſſionem. ſ. de reſcrip. ſup litteris.

a Paſtoralis. diſſona. Nota ꝙ ſi aliqd reſcriptũ ſit ꝯtra ius. ſtatiʒ eſt abijciendum. xxv. q. ij. reſcripta. non enim ratione reſcripti recedendũ eſt a iure cõmuni. ut. ſ. de reſcrip. cauſam que: ⁊. ſ. de eta. ⁊ qua. eam te. immo auferẽdum eſt de manibus tenentis et dandum eſt principi. C. de paga. et ſacrifi. eoꝝ. l. ſacer. Sed ſi non eſt ex toto cõtra ius. ſed alias ſit iniquũ. tũc expectãdum eſt ſm mandatũ. ſ. de of. del. ſi quãdo. et in aut. ut nulli iudi. §. ſi uero.

Cum dilectꝰ: ⁊ infra. Ad ſecũdã queſtionẽ duximꝰ reſpondẽdũ ꝙ utraqʒ ps põt inſtrumẽtuʒ etiã poſt publicationẽ atteſtationũ uſqʒ ad diffinitiue ſentẽtie calculũ exhibere: antequã ſit in cã ꝯcluſũ.

¶ Sup tertio uero articulo reſpõdemus: ꝙ ſi conſuetudo illiꝰ prie obtinet approbata: ut inſtrumẽtis illiꝰ regis fides adhibeatur: uos ea ſecure poteritis admittere: preſertim cuʒ ſupradictus rex tãte fuerit honeſtatis ꝙ ipſiꝰ inſtrumenta maxime auctoritatis ſint ĩ ptibꝰ ſcoticanis.

Idẽ petro ciui uiterbieñ.

Cum ioannes heremita a te. c. xxx. libras ſeneñ. ex cã mutui coram donadeo. ⁊ io. iudicibus uiterbieñ. petijſſet: ⁊ tu exaduerſo ꝓponẽs: ꝙ cum idem in. c. ⁊. lxxx. libris tibi pro precio domus quã ei dem uẽdideras tenereẽ. c. xxx. libras ex illis nõ ĩmerita debebat cõpenſare. Tãdẽ cũ ſuper hoc ⁊ quibuſdã alijs articulis inter uos fuiſſet aliquãdiu litigatũ: iudices atteſtatiõibꝰ publicatis te ſñialiter cõdẽnauerũt: ut eidẽ predicte domuſ poſſeſſionẽ uacuã tradereſ: ⁊ a creditoribus liberatã: ⁊ infra. Cũ igitur ab hac ſñia ad noſtrã audiẽtiaʒ duxeris appellãdũ: ⁊ nos tam tibi quã predicto. j. t. ſubdi. ⁊ capellanum noſtrum dedimus auditoreʒ ex parte tua fuit ꝓpoſitum ſupradicte domus uenditionem non purã ſed cõditionalẽ potius extitiſſe: ac nullatenus te teneri ad traditionẽ ipſiꝰ quattuor nihilominꝰ teſtibꝰ ad hoc ꝓbandũ inductis: quod ⁊ ſi nouũ eẽt capitulũ: pẽdebaẽ tamẽ ex ueteri: qui iurati depoſuerũt ſe ĩterfuiſſe ꝯtractui ĩter te ⁊ predẽm j. ſup eadẽ domo celebrato ꝓ qua c. lxxx. libraꝝ preciũ tibi fuerat cõſtitutum: tali uidelicet adiecta conditione: ut tu domum ipſam inhabitares libere ĩ uita tua: ⁊ poſt obitũ tuũ. m. ⁊. r. natis tuis euiſdẽ io.

Si autem aliqua decre. eſt preter ius nõ ſtatim eijcitur. ſed conſuliẽ ſuperior. ut hic dicit. ⁊ hoc ideo: quia cum inter alias decretales allegatur preſumitur ꝙ ſit decretalis. arg. xx. q. i. quem progenitores. Si autem decretalis obuiat conſuetudini preualet cõſuetudo. dummodo conſuetudo ſit probabilis ⁊ legittime ſit preſcripta. ſ. de conſuetu. c. ultimo. ſ. de conſtit. cũ omnes. et. ſ. de eo qui mitti. in poſſe. cum ueniſſent. niſi princeps per ſuuʒ ſtatutum intendat tollere conſuetudinem. ff. de ſepul. uiola. l. iij. §. diuꝰ. alias ſuccumbit cõſuetudo. j. de re iudi. cũ cauſam que.

b ¶ Conſulat. ⁊ interim pendente relatione iudex ſuperſedeat cauſe. arg. ſ. ꝯ offi. delega. licet. et C. de relat. l. i. ⁊. ij. q. i. nomen pſbri.

c Cum dilectus poſt publicationẽ. Dubitatio forte fuit illa. quia forte diu tacuit cũ proteſtari uel edere debuiſſet. ff. de eden. l. i. §. edere. ⁊. §. edẽda. uel illa erat dubitatio. qꝛ poſt publicationem teſtiuʒ nõ licet producere alios teſtes. unde uidebatur ꝙ non liceret producere inſtrumẽta quid noĩe inſtrumentoꝝ cõtinenẽ et teſtes. ſ. de teſti. co. ꝑuenit. ff. ꝯ fi. inſtru. l. i. Sʒ nõ eſt ita. qꝛ in inſtrumẽtis nõ timeẽ ſubornatõ ſicut in teſtibꝰ qꝛ ex multis cãis ⁊ faciliuſ deꝑhendiẽ falſitas inſtrõrũ ꝙ teſtiũ. ut. ſ. eo inter dilectos. ⁊. ſ. de ꝓba. licet. uin.

d ¶ Cõcluſũ. i. renũciatũ. allegatõibus ⁊ oibus alijs ꝓbationibꝰ. ſ. de cã poſ. paſtoralis. ⁊. ſ. ꝯ ꝓcu. auditis.

e ¶ Approbata. Nõ ꝙ ꝯſuetudo faciat aliqd inſtrʒ autẽticũ qd alias ñ eẽt. ⁊ cõſuetudo dat alicui iuriſdictionem qui alias hr̃e nõ põt. ſ. de arbi. dilecti. ⁊. ſ. ꝯ fo. ꝯpe. cũ ꝯtingat. ſic ⁊ cõſuetudo facit aliquẽ illegitimũ qui alias eſt legittimus ad ꝓmotionem. j. de cler. ꝯiug. cũ olim. ⁊ perſonas legittimas ad matrimonium facit illegittimas. j. de cogna. ſpiri. ſuper eo. h.

f ¶ Honeſtatis. Nõ ꝙ ex q̃litate pſone approbaẽ ⁊ reprobaẽ inſtrumentũ. ff. de eden. ſi quis ex argentarijs. §. i. ⁊. j. de pſcript. ad audientiã. ⁊. j. de pſump. illud.

g Cum ioãnes. ꝯpenſaẽ. que ꝯpẽſatio admittenda fuit ſi cã ex q̃ poſtulabaẽ liquida erat. alias nõ admittiẽ ꝯpenſatio. j. de depoſit. bona fides. in fi. ubi de hoc. ⁊. C. de ꝯpen. l. ulti.

h ¶ Uacuã traderes. qd fieri debuit ſi pura fuit venditio. ff. de act. emp. ⁊ uẽ. l. ij. §. i. ⁊. l. ſe. ⁊ ar. ff. de uſur. ſi ſtipulatus. ſic ⁊ reſtitutio poſſeſſionis plene ac libere faciẽda eſt. ſ. de reſti. ſpo. piſanis. h.

i ¶ Ad nr̃am audientiã. hic ideo appellaẽ ad papã ꝙ ciuitas Uiterbieñ. ſubeſt dño pape etiã quo ad tẽporalẽ iuriſdictionẽ. alias nõ appellaẽ ad ipſum. j. de ap. ſi duobus.

k ¶ Pendebat. Si enim capituluʒ ex toto eſſet nouũ. nec penderet

ex veteri iudex appellatõis nõ ꝯgnoſceret nec teſtes reciperet. ſ. ð teſti. fraternitatis. ⁊. C. de te. ap. ꝑ hãc. ⁊ ſic pȝ ꝙ in cã appellatõis noue ꝓbatiões pñt induci ſup noua exceptõne. C. ð ſen. reſcin. nõ poſ. l. ij. nec aliã cãm poſſũ ꝓſequi in cã appellatõis quã expꝰſſerim corã iudice a qꝰ appellaui. ff. de ap. ſcio. §. queſitũ. ad fi. Jo.

nepotibꝰ[a] remaneret: cuius ꝯditionis intuitu domũ ipſaȝ eidẽ. j. pro minori precio uendidiſti: cũ. a. g. morãdi pro ipſa. cc. libras potuiſſes habere. anni uero mẽſis ⁊ diei quo uẽditio facta fuit: ijdẽ teſtes ſe dixerũt minime recordari. Dictuſ uero. j. uẽditionẽ nõ ꝯditionalẽ ſȝ purã ꝓpoſuit extitiſſe. ad hoc ꝓbãdũ publicũ exhibẽs inſtrumẽtũ: ⁊ ĩfra. Tabellionẽ quoqȝ qui cõfecerat inſtrumẽtũ ⁊ unũ ex teſtibus in ĩſtrumẽto ſubſcriptiſ ad id ꝓbãdũ induxit: ⁊ infra. ¶ Porro cum dubitatio fuiſſet exorta: utrius deberet probatio preualeꝛ: pro tua fuit pre ꝓpoſitũ q⁊ ⁊ ſi eandẽ uim obtineãt inſtrumẽtoꝝ fides ⁊ depoſitiones teſtiũ in litibus exercendis: nõ tamẽ quodlibet[m] inſtrumẽtũ tanti debet eſſe momẽti: ut triuȝ uel pluriũ idoneoꝝ teſtiũ depoſitiõibus preferatur: ⁊ infra. Ad hoc aũt idẽ io. ex aduerſo reſpondit: ꝙ cum intentionẽ ſuã per iam dictũ fundauerit inſtrumẽtũ actu in modũ exceptionis[n] uenditionẽ ipſam nõ pure: ſed ꝯditionaliter celebratã eſſe proponas: nec per teſteſ ad hoc a te inductos de certo[o] fuerit tẽpore facta fides. ⁊ ideo nõ appareat: ꝙ ſuper illa uenditione deponant quoniaȝ conſtat per dictum inſtrumẽtũ: determinato tempore fuiſſe cõtractã huiuſmodi probatio uidebatur inefficax ad intentiõem cõtrariaȝ elidẽdam. Uerũ: rñſionẽ iſtam eẽ ꝓponebas inualidam: quoniã cum utraqȝ pars a nobiſ iterrogata fuiſſet in iure confeſſa: ꝙ unica tantuȝ uẽditio ſuper domo ꝯtracta fuerit ⁊ ex depoſitiõibuſ teſtiũ liqueat uẽditionem cõditionalẽ fuiſſe ex utriuſqȝ cõfeſſione colligitur eiuſdem domus uenditionẽ conditionaleȝ extitiſſe non purã: non obſtante ꝙ ipſa interrogatio facta fuerit poſt-

l ¶ Nepotibꝰ. ſȝ qre iſte Jo. emebat domũ illã ꝓ filijs ipꝰ petri nepotibꝰ eiuſdẽ io. cũ ipi filij debebãt illi petro ſuccedere. in aut. ð heres q ab inteſt. deſe. circa pñ. col. ix. ⁊ in ſti. ð here. qli. ⁊ dif. circa pñ. ⁊. §. ſȝ fui. forte iõ facit. q⁊ petrus ꝓdigus erat ⁊ ꝯſumabat bõa ſua. vñ ne domꝰ illa perueniret ad alios volut io. ꝓuidere nepotibus ſuis.

m ¶ Quolibet inſtrm. ⁊ ita pȝ ꝙ ꝯ inſtrm ꝗtuicunqȝ publicũ admittunꝛ teſtes ut hic. q⁊ ſm teſtes ꝓductos ꝯ inſtrm ſẽtiaꝛ. ad idẽ inducitꝛ. j. de pſcript. ad audiẽtiã. ⁊. C. de ꝓba. cũ pcibus. Si q ris quot teſtes pñudicẽt inſtro. põt dici ꝙ. iiij. uel. v. ad minꝰ. q⁊ auc̃tas tabellionis vꝛ equale re duobꝰ teſtibꝰ. ſ. ð ꝓba. quoniã ꝯ. et ipm inſtrm valȝ duos teſtes. q⁊ parem vim obtinet ꝓbatio teſtium uel inſtroꝝ. C. ð fi. inſtru. l. i ex ercẽdiſ ut h decidiꝛ ⁊ ſic pȝ ꝙ adminuſ ꝑ qttuoꝛ meliores: uel. v. teſtes inſtrm reprobeꝛ de h dictũ eſt. ſ. de ꝓba. tertio ſȝ in caſu iſto teſtes nõ reprobãt inſtrm ſȝ addũt inſtro qð notarius omiſerat: forte ꝑ obliuiõȝ. b.

n ¶ In modũ exceptõis. vñ non videbaꝛ ꝓ ipſo ſñiandũ ſ. de oꝛ. cog. cũ dilectꝰ. j. ð exce. deniqȝ

o ¶ De certo fuẽit tpe ꝓpt qð ꝓbatio iſufficiẽs videbaꝛ. ſ. de ꝓba. in pñtia. ar. ſ. e. inꝛ dilectos. ⁊. ff. de eden. l. i. §. editiones. io.

a ¶ Poſtꝙ a ptibus. ⁊ ſic pȝ ꝙ iudex põt interrogare ptes qñcunqȝ viſũ fuerit. ff. de inter. act. vbicũqȝ. ⁊. xxx. q. vi. c. vi. ſic etiã põt interrogare teſtes poſt publicationẽ ſi obſcure dixerint. qñqȝ viſũ fuerit ſ. de teſti. cũ clamoꝛ. q⁊ vitas ſepius examiata magis ſplẽdeſcit ĩ lu cẽ. xxxv. q. ix. graue. q⁊ officiũ iudicis ẽ latiſſimũ. ff. de iuriſ. om. iu. l. i. Sȝ ad petitionẽ ptis nõ dȝ teſtis interrogare. ar. ſ. de ꝓba. in pñ ſentia. de hoc dicitꝛ. xxx. q. v. iudicantẽ.

b ¶ Pronũciauimus. ar. ꝙ ſup exceptiõe incidenti ſit ꝓnũciandum ar. ꝯ. ſ. de oꝛ. cog. c. i. vbi de h. Sȝ rõ quare ꝓnũciaꝛ hic ſup hac et nõ ibi. ꝓõt aſſignari: hic oppoſita fuit exceptio poſt ſñiaȝ. vñ ſuper exceptione nõdũ fuerat directe uel indirecte ꝓnũciatũ. quare in cã appellationis debuit de ea ꝓnũciari. q⁊ de ea cognitũ fuit ⁊ ad hoc ut ſciretꝛ quare ſñia reuocetꝛ. Sȝ cũ opponiꝛ ante ſñiam ſup ea pronunciaꝛ indirecte dũ ſententiaꝛ ſuper pncipali. b.

c ¶ Huiuſmodi exceptio. Per hoc pȝ ꝙ exceptio perẽptoria omiſſa ante ſñiam põt opponi poſt ſñiam in cã appellatõis. C. ſen. reſcin. nõ poſ. l. ij. alias nõ poſſet niſi ꝑ beneficiũ reſtitutionis. ut in. l. pdi cta. ⁊. j. de puil. cũ olim. ij. ſ. de in integ. reſti. ſuſcitata. Sic etiaȝ in

ꝯpenſatione omiſſa ante ſñiam nihilominus actio remanet ſalua poſt ſñiam citra aliquã appellationẽ nõ ob. re iudicata in prima petitiõe. ff. de ꝯpenſ. qð in diẽ. §. i. ar. tñ ꝯtra. j. de re iudi. inter monaſteriũ. So. ut ibi.

d ¶ Ex parte. o. decrat. Ex hoc videꝛ ſatis ꝙ nõ debuit valere. q⁊ in lrĩs dñi pape nihil debet diminutũ eſſe. ar. ſ. de reſcrip. cũ adeo. ⁊ cũ multa maturitate ac deliberatione traduntꝛ. xxxv. q. ix. apoſtolice. vñ nõ eſt veriſimile ꝙ aliqð viciũ poſſit ibi remaneꝛ. ſȝ ꝓpter tã modicũ defectũ nõ viciaꝛ maxie ſi reſcriptũ in aliis appareat omino legittimũ cũ fuerit viciũ ſcriptoris ſiue nimia occupatio qð nocere ñ dȝ. ar. C. de teſta. erroꝛe. ⁊. l. ambiguitates. ⁊. l. quoniã indignũ. ⁊. C. de leg. in legatis ſecus ſi eſſet ibi falſũ latinuȝ ſ. de reſcrip. ad audientiã. et ſic eſt nõbile ꝙ ꝓpꝛ defectuȝ ſyllabe uel lrẽ nõ viciaꝛ reſcriptũ. ſicut nec teſtamentũ viciaꝛ nec libertas minus debeꝛ licet erratũ ſit in ſyllaba. ff. ð manumiſ. teſta. qui habeat.

quã[a] a partibus extitit in cauſa concluſũ: cuȝ iudex qui uſqȝ ad prolationem ſñie debet uniuerſa rimari poſſit interrogare de facto quotiẽs dubitationis aliquid occurrit: ⁊ infra. De cõ. f. n. ꝓnũciauimus[b] uẽditionẽ predicte domus fuiſſe conditionaliter celebratã: ⁊ te ob hoc nullatenus obligatum ad traditionem ipſius ſuper hoc memorato io. ſilentiũ imponẽtes. Sentẽtiam uero iudicum predictoruȝ: qui alias iuſte pronũciaſſe noſcũtur: cum huiuſmodi[c] exceptõ corã ipſis nec probata fuerit nec obiecta: quo ad dictuȝ capitulũ ĩfirmamuſ: eã quo ad alios articulos auctoritate ap. ꝯfirmãtes. Honorius. iij.

Ex parte cariſſime in chriſto filie. b. quondã anglicoꝝ regine fuit ꝓpoſitũ: ⁊ ĩfra. Quia reſcriptũ apoſtolicũ ꝓ eo ꝙ ĩ hac dictione ſpoliarũt: hec figura. o. decrat[d] aſſeritur uicioſum: mãdamus quatenus hoc nõ obſtante in negocio ipſo ratione preuia procedas.

Gregorius. ix. priori ſancti bartholomei ⁊ decano de arcubꝰ lugdunẽ.

Perpetuus uicarius eccleſie de rechan nobis expoſuit ꝙ cum prior ⁊ conuentus de ledis cuȝ ſuper decimis[e] coraȝ iudicibꝰ auctoritate ap. ꝯuenifſent: ⁊ dictus g. ſuper ſimilibꝰ[f] corã ipſis recõuenisſet eoſdẽ: q⁊ dicti iudices copiã quorũdã inſtrumẽtoꝝ cõium[g] que habebat ps altera ⁊ ꝑ que itẽdebat intẽtiõem ſuã ſup pncipali fũdare fieri nõ faciebãt eidẽ. hoc cũ inſtãtia poſtulãti: nr̃am audiẽtiã appellauit. Ideoqȝ mãdamꝰ: quatenuſ ſi eſt ita reuocato in ſtatũ debitũ: ⁊ cetera.

Idem.

Amputari[h] ei põt qui ꝯtrariaſ[i] inter ſe ſcripturas in iudicio ꝓtulit fidem ſibi adinuiceȝ derogãtes

e ¶ Perpetuus. decimis. ſȝ nõne iſte vicarius ſi cõuenieꝛbaꝛ pro decimis vicarie ſue debebat dñm in iudiciuȝ nominare ita videꝛ. q⁊ ipe dominus nõ eſt. ſ. ut li. nõ ꝯteſ. quoniã. §. pe. ⁊. C. vbi in reȝ act. l. ij. ⁊ ipſe dñs debuit cõueniri. ar. j. de pſcrip. auditiſ ⁊. xvi. q. iij. inter memoratos ar. ꝙ teneaꝛ reſpõdere cum ipſe habeat ius in re. j. de ap. ad audientiã. ſicut vſufructuarius teneꝛ ad refectionẽ domus ⁊ ad tributuȝ. ff. de vſufruc. l. vſufructu legato. §. fi. ⁊. l. ſe. alias. §. hactenus. ⁊. C. e. ti. eũ. de hoc dictũ eſt. ſ. ut li. nõ cõteſt. quoniã. §. pe. Sȝ intelligo ꝙ iſte vicariꝰ habebat mandatũ gñale uel ſpeciale ad agẽdũ ⁊ defendenduȝ a rectore legittime factũ. alias nõ fuiſſet admiſſus eo ꝓpo ꝙ eſſet vicarius cũ nõ habeat adminiſtrationẽ nec titulũ ſicut plarꝰ nec pñudicareꝛ eccleſie per factũ ipſius. b.

f ¶ Super ſimilibus. ⁊ etiã ſuper diſſimilibus poterat eos recõuenire et ei tenebanꝛ reſpõdere. ſ. de mu. pet. c. i. vbi de hoc.

g ¶ Inſtrumentoꝝ ꝯmuniuȝ. Nota circa exhibitionem inſtrumentorum. Et primo ſcire debes ꝙ reſcriptũ ⁊ omia acta cauſe ꝯfeſſionis ⁊ reſpõſionis ⁊ atteſtatiões quecũqȝ acta ſunt in iudicõ peti poſſunt exhiberi uel cõditione ex lege uel iudicis officio. C. de edẽ. l. ij. uel ꝯditione ex illa decre. ſ. de ꝓba. quoniã. ⁊ integraliter ſunt exhibẽda. q⁊ cõia ſunt. C. de eden. nõ eſt nouũ. ⁊. l. vi. ⁊. ff. e. ti. ptoꝛ. §. i. ⁊. l. ſi quis. §. ratione. ⁊. l. argentariꝰ. i. rñſo. ⁊ h eſt expꝛſſuȝ. Sȝ ſi inſtrumẽta ꝓpria ſunt ⁊ actoꝛ petat a reo inſtrumẽta ꝑ que intentionẽ ſuã ꝓbare vult nõ eſt audiẽdus. q⁊ apud ſeipm dȝ hrẽ ꝓbationeſ ſuas. ſ. de ꝓba. c. i. ⁊. C. de edẽ. qui accuſare. ⁊ actore nõ ꝓbante reus debet abſolui. ut in. l. qui accuſare. ⁊. j. ut ec. benef. ut nr̃m. ⁊ ita nec reus actori nec actoꝛ reo teneꝛ exhibere inſtrumẽtũ ad fundandã intentionẽ aduerſarij. Si vero actoꝛ uel reus vtiꝛ aliquo inſtrumẽto ꝓprio illud aduerſario edi debet: ſine die ⁊ cõſule ne preſteꝛ materia fabricandi falſũ. ſ. e. cõtingit. ⁊. c. accepimus. ⁊. ff. queãd. teſta. ape. l. ij. §. diem autẽ. ⁊. ff. de eden. l. i. §. editiones. niſi uellet alterutra partiũ arguere inſtrumentũ de falſo tunc integrũ inſtrumentũ debet ei edi. ut. ſ. c. inter dilectos. ⁊. C. ꝯtrah. ⁊ ꝯmit. ſtip. optimã. b.

h ¶ Amputari. hoc decre. ſumpta eſt ex illa. l. C. de fi. inſtru. ſcripture.

i ¶ Qui ꝯtrarias inter ſe. hoc veꝝ eſt ſiue directe cõtrarie ſunt ſiue indirecte. Directe ut ſi induco inſtrm in quo ꝓmiſiſti mihi ſoluere tali die. x. ⁊ aliud exhibeã in quo cõtineꝛ ꝙ ego feci tibi pactũ de nõ petendo. Indirecte: puta ſi induco inſtrm in quo cõtinetur ꝙ ꝓmiſiſti mihi ſoluere. x. bononie tali die. Item produco aliud in quo cõtinetur ꝙ eadẽ die ꝓmiſiſti mihi ſoluere

x.rome. ſic ſcripture licet nõ ꝯtradicãt directe tñ indirecte ſiue ꝑ obliquũ cõtrarie ſunt. ⁊ ideo vna derogat alij. ſic q̃nq; ſcriptura ⁊ factũ ſibi adinuicem derogare videntᷣ. uel ſaltẽ alterũ alteri. ſ. de elec. cũ inter. r. Sic ergo patꝫ ꝙ qui ꝯͣria allegat nõ eſt audiendus. j. ð ap. ſollicitudinẽ. circa fi. xxiij. q. vij. qð autẽ. ⁊ viij. di. quo iure. ⁊ hoc locũ habet qñ ab eadẽ parte producunᷣ. ſecus ſi a diuerſis. q: tunc ei ſtatur que magis ẽ ſine ſuſpitõne et que dignior eſt. C. de ꝯhen. ſtipu. optimã. in fi. Sꝫ nũq̄d eſt idẽ in teſtibus ab eadẽ ꝑte ꝓductis? Dico ꝙ nõ. q: in teſtibus nõ poſſũ prouidere quid dicturi ſũt. ⁊ ideo ſtabitur dignioribꝰ. ſed per inſtrumenta bene potuit ꝓuidere: qð magis expediret ꝓducere ut hic dicit in fi. et ſibi iputet ꝙ minus diligẽs fuit. nam vigilantibus nõ negligẽtibꝰ iura ſubueniunt. ff. qui. ex cau. ma. nõ eni. ⁊ ff. de edẽ. veluti

k Si cautio. Hec decr. ſumpta eſt de. l. illa. ff. de ꝓba. cũ de indebito. §. vl. ⁊ dic cautio. i. ſcriptura. ſiue ſit priuata ſiue publica. b.

l Indebite. q: dicis ꝙ nõ teneris ad id ſuꝑ quo cautõ expoſita fuit.

m Indeterminate. i. nõ expmẽs ex qua cauſa debeaᷣ.

n Sed ſi cãm. puta q: ꝯfeſſus fuiſti mutuo recepiſſe pecuniã ꝓmiſſã. uel ex aliquo alio ꝯtractu añcedẽti tunc eni ſtatur tue ꝯfeſſioni que cõtineᷣ in illa cautione. alioquin ſi cã nõ ſit inſerta nõ poteris cõueniri ex illa cautione. C. de nõ nu. pe. gñaliᷣ. cuꝫ ſatis ſit indignũ. ut qð q̄ſq; ſua uoce dilucide ꝓteſtatus ſit i eũdẽ caſũ ꝓpria infringere valeat teſtimonio. ſ. de ꝓbat. ꝑ tuaſ. ⁊ in. l. ꝑdicta gñaliter. in fi. ⁊ ar. i. q. vij. ſaluberrimuꝫ. ⁊ xxvij. q. i. oẽs femine. qð ſi nõ ꝓmittat ſed ꝯfiteatur ſe ðbere mihi ex aliqua iuſta cauſa ꝑcedente. idẽ eſt ac promittat ut teneᷣ ex illa ꝯfeſſione. ut in. l. ꝑdicta gñaliter. in fi. ⁊ ita pꝫ ex hoc ꝙ cõfeſſio exᷣ iudiciũ facta cã adiecta bene ꝑiudicat ad ꝓbandũ. De hac materia dictũ eſt. ſ. de ꝯfeſ. c. vl. Itē quid ſi me abſente ꝯfiteaᷣ ſe mihi debere. talis cõfeſſio nõ nocet ad inſtar ſtipulationis. ut inſti. de inuti. ſtipu. §. itẽ verboꝝ.

a Cõfeſſioni. Sic g̃ ſtatur ꝯfeſſioni ꝯ̄ ſe. fallit tñ q̃nq; ut in pecunia cõfeſſa. q: tũc põt opponi exceptõ nõ numerate pecũie. j. bienniũ. C. ð nõ nu. pe. in ꝯ̄tribus. in ꝑn. ⁊ in dote. C. de do. cau. ⁊ nõ nu. l. vl. ⁊ auᷣ. ibi poſita. Item fallit vbi ſtaᷣ ſecũde ꝯfeſſioni ⁊ nõ ꝑme. C. ad velle. auᷣ. ſiue a me.

b Indebite ꝓmiſiſſe. ⁊ ita admittiᷣ ꝓbatio ꝯtra talẽ cautiõeꝫ lꝫ cã ſubiecta fuerit. ſ. ꝙ talis ꝓmiſſio indebita fuit. puta q: iam ſatiſfecit ei. ſicut qui dixit pecuniã indebitã ſe ſoluiſſe. iſtud ꝓbare teneᷣ. j. de ſolu. c. vlt. ⁊ ff. de ꝓbati. cum de indebito. i. reſponſo.

c Cum. p. auc̃te ordinarij. Ordinarius g̃ ꝑſtabit auc̃teꝫ ſuã huic tabellioni ad petitionẽ illoꝝ quoꝝ ſunt inſtrumenta ut ea redigat in publicã formaꝫ ſic. Et ſi eſſent ꝯſumpta ꝓpter vetuſtatẽ aut aliã iuſtã cãm. j. c. ꝓxi.

d Perpetuã firmitatẽ habitura ut hic dicit. Sic ⁊ teſtamentũ auc̃te ordinarij in publicã formã redigiᷣ. C. de teſta. teſtamẽta. ij. ⁊ l. ꝯſulta. ⁊ talis publicatio equalet teſtamẽto. C. e. publicati. Hoc tñ ſcire debes ꝙ tabellio dũ viuit nõ põt alteri ꝯmittere ꝯpletiõnẽ inſtrumenti ſꝫ ipſemet dꝫ ꝯplere inſtrumentũ ꝓut in ꝓthocollo repiᷣ nihil addẽdo uel diminuẽdo q̄ in ꝓthocollo ꝯtineᷣ ut i auᷣ. ð tabel. col. iiij. poſt mortẽ võ fiat ꝓut dr̃ h. ⁊ C. e. ti. l. certꝰ. b.

e Si inſtra. vetuſtatẽ. ꝓpter vetuſtatẽ inſtra ⁊ ꝑuilegia renouanda ſunt ut hic. ⁊ j. de ꝯfir. vti. uel inuti. cũ dilecta. alias ſi vetuſtate ꝯſumarenᷣ nulla fides eis adhibereᷣ. ſ. e. inter dilectos. ſic ⁊ teſtes ne ꝓbatio pereat in publicã formã rediguntᷣ. ſ. de teſti. ſignificauit. ⁊ ſ. ut li. nõ cõte. quoniã. i. rñſo. ⁊ §. ſunt ⁊ alij. ⁊ ff. ad. l. acquil. in lege. C. de vſur. pupil. l. vlt. ar. b.

f Iuſtã cãm. puta q: lr̃a incipit deleri ex vicio charte uel icauſti. quis inſtrm denouo ſit factũ uel alio mõ qð poſſit ꝯtingere de facto. Ita tñ facienda eſt hec renouatio ſi adhuc ſint ita integra ꝙ nõ ſit dubitatio de ipſoꝝ tenore: ut hic dicit. uel ſi eſſent pro ꝑte iam ꝯſumpta ut ex inſpectione nõ poſſit depꝓhẽdi de fide ipſoꝝ nõ ſunt renouanda. niſi prius per teſtes ꝓbareᷣ de integritate inſtrumentoꝝ. j. de priuile. cũ olim. ⁊ hec innouatio debet fieri auc̃te ordinarij ut hic diciᷣ. ſic. ſ. e. c. ꝓxi. b.

g Publicã perſonã. ſic. ſ. e. c. ꝓxi. ⁊ c. cũ dilectus. Quid ſi publica ꝑſona nõ poſſit haberi? ſatis credo ꝙ per aliquã perſonã honeſtam auc̃te iudicis reſcribi poſſunt. ar. ſ. de ꝓba. quoniã cõtra. ita tamẽ ꝙ ſigillũ autenticũ apponaᷣ qð imponat fidem inſtrumẽto. ſ. e. c. ij. ⁊ c. cũ dilectus. alias poſſet deperire ius illius qð eſſe nõ debꝫ, immo curare debet iudex ut ſalua ſit rerũ ꝓbatio. ff. de teſti. curent. b.

cuꝫ i ipſius fuerit poteſtate quã uoluerat non preferre.

Idem.

Si cautio[k] quã a te idebite[l] proponis expoſitã: indetermina te[m] loquatur aduerſariꝰ tuus teneᷣ oſtẽdere debitũ quod ꝯtineᷣ in ea. Sed ſi cãꝫ[n] ꝓpter quã huiuſmodi ſcriptura proceſſerit: expreſſeris i eadem: confeſſioni[a] tue ſtatur: niſi probaueris te id indebite[b] ꝓmiſiſſe.

Idem. j. tabellioni.

Quꝫ. p. tabellio morte preuentus quedaꝫ non perfecerit inſtrumenta: que in nota redacta fuerant ab eodem: ad petitionem eorum ad quos pertinent auctoritate[c] ordinarij iudicis poteris ea fideliter in publicam formã redigere habitura per hoc perpetuaꝫ[d] firmitatem.

Idem.

Si inſtrumenta propter vetuſtatem[e] uel propter aliam iuſtam[f] cauſam exemplari petantur coraꝫ ordinario iudice uel delegato ab eo ſpecialiter preſẽtẽtur: qui ſi ea diligenter inſpecta in nulla ſui parte viciata reperierit per publicam[g] perſonam illa precipiat exemplari eandem auctoritateꝫ per hoc cum originalibus habitura.

De preſumptionibus.

Salomon in parabolis.

Sicut noxiꝰ eſt qui mittit lanceas ⁊ ſagittas i mortem[b]: ita uir qui fraudulenter nocet amico ſuo: ⁊ cuꝫ fuerit deprehẽſus[i] dicit: ludens[k] feci.

Idem.

Afferte mihi gladium. Cũq; attuliſſent: ait[l]: diuidite infantem viuum: ⁊ date dimidiam partem uni: ⁊ dimidiam partem alteri. Dixit autem mulier: cuius filius erat viuus ad regem: commota[m] ſunt quippe viſcera eius ſuper filio ſuo: obſecro domine date illi infantem viuum: ⁊ non occidatur. ecõtrario alia dicebat: nec[n] mihi nec tibi ſed diuidatur. Reſpondit rex ⁊ ait: date[o] huic infantem viuum ⁊ non occidatur. hec[p] eſt eniꝫ mater eius.

Salomon in parabolis.

Ex ſtudijs ſuis intelligitur[q] puer. quecunq; enim virtutibꝰ ſtudere cuꝫ modeſtia continentie auditioni ſapientũ obſeruãtie mãdatoruꝫ dei maxime ſimplicitati ⁊ humilitati videris: huius munda ⁊ recta opera itellige[r].

Bonifacius papa epiſcopis gallie.

Nullus dubitat: ꝙ ita iudiciuꝫ nocẽs ſubterfugit[s]: quemadmodum ut abſoluatur qui eſt innocens querit. confitetur[t] eni de omnibus quiſquis ſe ſubterfugere iudicium dilationibus putat.

Gregorius in omelia.

Nonne benedicimus[u]: quia ſammaritanus es tu: ⁊ demonium habes. Reſpondit ieſus:

b Sicut noxius. in morte. i. ut morte inferat. licet res nõ habuerit effectũ. ex quo ꝓceſſit ad actũ. l. di. ſiquis poſt acceptũ ⁊ de pe. di. i. ſi quis cũ telo.

i Deprehenſus. in opere nociuo.

k Ludens. licet h̃ aſſerat nõ excuſaᷣ. q: noxiꝰ ludus eſt in culpa. ff. ad. l. e. aquil. nã ludus. cum dabat operã illicite. rei. l. di. clerico. ⁊ c. ſi quis voluᷣtate. nã omne maleficiuꝫ ꝑ ue ꝑſumiᷣ actũ. C. ad. l. e. iul. de ſicca. l. i. C. de iniur. ſi nõ conictus.

l Afferte. ait. ſ. rex ſalomõ. ſꝫ nõ diffiniẽdo ſꝫ potius tentando cauſa inquirendi veritatẽ cuius filius eẽt nam nõ omnis vox iudicis auctoritatẽ cõtinet rei iudicate. C. ð ſen. ⁊ interlo. om. iu. ex ſtipulatione. ⁊ iij. q. vi. hoc quippe. in pꝛin.

m Commota. interpoſitio eſt.

n Nec mihi. hec ñ fuit audiẽda q̃ nocere tãtũ voluit ⁊ ñ ꝓdeſſe. vnde malicijs eiꝰ nõ ẽ indulgẽdũ. ff. ð rei vẽ. i fundo. ⁊ ſ. ð reſcrip. ſedeſ apoſtolica. ⁊ j. ð ꝑui. ex ꝑte tua. ⁊ j. q ma. ac. poſ. ſignificante.

o Date huic. hec. n. fuit ſnĩa diffinitia lata ꝑ ſolaꝫ ꝑſumptiõnẽ. ſic xxxij. q. iij. dixit dñs. hec locũ habẽt cũ violenta eſt ꝑſumptio.

p Hec ẽ eni mr. i. ꝑſumiᷣ ex dilectõe vniꝰ ⁊ odio alteriꝰ. ar. xxiij. q. iiij. ea vidicta circa ꝑn. ſꝫ ſi vtraq; dixiſſet filiũ nolle inᷣ ſici tũc illi q̃ erat in poſſeſſione adiudicareᷣ. niſi alia ꝓbatio iterueniſſet. Sꝫ pone ꝙ vtraq; moriaᷣ lite pẽdente cui ſuccedit iſte? vr̃ ꝙ vtriq;. ar. ff. de re du. q duos. ff. ð inof. teſta. papinianꝰ. §. ſꝫ nec ipuberis. ar. ꝯ̄ ꝙ neutri ſuccedat. ff. ð re. du. ſi fuerit. quoniã ponit ipoſſibile qð ẽ ꝯ̄ naturã. ſ. ſe hr̃e duas mr̃es vñ nõ eſt audiẽdus. ff. ð inf. act. cõſeſſionibꝰ. §. i. ff. q̃ ſen. ſine ap. reſcin. l. vl. Itẽ altera erat in poſſeſſiõe q̃ alteri incũbit ꝓbatio. ff. ð ꝓba. ei qui dic̃. pro hac ꝑte ſtanduꝫ eſt. Si vero de ꝯfeſ. neutrius ꝯſtaret. dic ut nõ. ſ. de teſti. in ma. ṽn.

q Ex ſtudijs. intelligiᷣ. i. ꝑſumiᷣ. ⁊ eſt ar. per exteriora ꝑſumi de interioribus. xxxij. q. v. qui viderit. ⁊ l. di. ſi quis diaconus.

r Intellige. i. ꝑſume. nã pro certo nõ poſſumꝰ ſcire ꝙ poſt illa tria que ſalomõ aſſerit difficilia. ſ. viã colubri ſuꝑ petrã. viaꝫ aquile ſuꝑ celũ. viã nauis ſuꝑ aquas. quartũ quaſi reputat impoſſibile: viã viri in adoleſcẽtia ſua tanq̄ inueſtigari ñ poſſit. tñ ex his argumẽtis bonã colligimus opiniõnẽ quouſq; appareat in ꝯͣrium. j. e. c. vlt. b.

s Nullus. ſubterfugit. qui enim iudiciuꝫ refugit apparet eum de iuſticia diffiſum. xi. q. i. chriſtianus. ⁊ iij. q. ix. decernimus. ⁊ lxxiiij. di. honoratus. b.

t Confitetur interpretatiue. xi. q. iij. rurſus. Tripliciter diciᷣ quis confiteri ore. xv. q. vi. c. i. ⁊ ij. rei euidentia. xxviij. di. priuſq̄ contumacia. ut hic. ⁊ iij. q. ix. decernimus. b.

u Nonne benedicimus. verba ſunt iudeoꝝ.

x Duo quippe. verba ſunt gregorij.

y Tacendo. Nota ꝙ qui tacet cōſentire videt̃. liiij. ſi ſeruus. ⁊ xxvij. di. diaconus. ⁊ xxviij. di. diaconi. ff. de cōdi. ⁊ demō. cū ita legatū. ꝟ. que cōtra. Fallit hec regula in caſibus. ff. de ſerui. vr. predi. in iurū. ff. de fur. qui vas. §. necare. ⁊ ff. qui. mo. pig. uel hypo. ſo. ſicut §. nō videt̃. ff. de ꝓcur. filiuſfamilias. §. inuitus. Aliū caſum habes. lxv. di. c. vlti. lxxiiij. di. c. i. Ar. ↄtra. ff. de reg. iu. qui tacet. Dicas ꝙ qui tacet nō conſenıt ubi agitur de dn̄o reruȝ admittēdo. niſi vicinitas aliud inducat. ff. de don. inter vir. ⁊ vx. ſi ſeruus cōmunis. vın. Uel melius dicas ꝙ vbi per ꝓhibitionem meā poſſum ꝓhibere quod fit ⁊ taceo tunc taciturnitas pro cōſenſu habetur. liiij. di. ſi ſeruuſ. Si vero p̄ ꝓhibitionem meaȝ nō poſſum ꝓhibere quod fit tunc nō obeſt mihi taciturnitas. puta me inuito potes uendere rem meā. ff. de ↄtrahē. emp. reȝ alienā. ſic etiam videt̃ diſtinguere lex. ff. ꝺ re iudi. ſepe. et. xi. q. iij. qui. ⁊ j. de re iud. c. pe. tn̄ fallit hoc ī caſibus p̄dictis. Iteȝ ar. quod de vno negatur de alio conceditur. xxv. di. q̄lis. xv. q. iij. ex eo. ⁊ ff. de iudi. cum pretor ⁊ xxiij. q. ij. lator. ff de pact. dotalibus. ob res. §. ij. ⁊ econuerſo. et qđ de vno affirmat̃ de alio negat̃. ff. de cōdi. ⁊ demō. cum ita legatū. ⁊ ff. ꝺ legi. ⁊ ſenatus cōſul. cū lex. ⁊ C. de ꝓcu. l. maritus. vbi.

ego demoniuȝ non habeo. Duo[x] quippe illata fuerūt ei: unum negauit: alterum tacendo[y] conceſſit.

Idem maximo epiſcopo.

Mandata celeſtia[a] efficatiuſ gerimus: ſi noſtra cum fratrib⁹ onera partiamur[b]. Proīde ſuper cūctas eccleſias ſicilie te uices[c] ap. ſe. miniſtrare decernimus: quas non loco tribuimus: ſed perſone[d] quia ex trāſacta in te uita didicim⁹ quid de ſubſequenti conuerſatiōe tua preſumamus. Idem.

Quoſdaȝ: ⁊ infra. Aphrica uero qualiter mortalitate ⁊ languoribus uaſtetur: quāto uiciniores[e] eſtis credo[f] ꝙ ſubtiliuſ cognouiſtis.

Idem uictori. epō.

Quanto: ⁊ infra. Latere te ī uicinio n̄ potuit[g]: quod ad nos in longinquo peruenit.

Ieronimus ſuper oſee.

Scribā eis[h] multiplices legeſ meas: ex prius datis ⁊ neglectis[i] apparet: ꝙ has negligent.

Alex. tertius decano caſſien̄.

Quia uériſimile non eſt: ꝙ. h. preſbyter perſonatū eccleſie r. capellano ↄceſſerit[k]: ⁊ ab eo eiuſdem eccleſie acceperit uicariā prouideas ne ſuper hoc probationeȝ recipias niſi cōmunis loci fama[l] id habeat uel tales perſone appareāt de quibus uériſimile non ſit: ꝙ debeant deierare quoniā ſepe contingit: ꝙ teſtes facile corrupti inducātur ad falſum teſtimoniū proferendum.

a Mandata celeſtia. ſ. alter alterius onera portate. l. di. ponderet. ⁊ s̄. de offi. archipſby. c. ulti.

b Partiamur. Nō. ar. de officijs partiendis. xciij. di. diaconi. circa mediū. ubi ſufficit huic ordini. ⁊c̄. C. ꝺ aſſeſ. nemo. xvi. q. i. p̄ſbyteros. ff. de pac. ſi plures. lxxxix. di. ſingula. ar. cōtra. ff. de adop. ſi cōſul. Solu. prima regula generalis eſt. cōtraria tn̄ quandoqȝ inueniuntur. Aut cauſa neceſſitatis uel vtilitatis cōceſſa. xxi. q. i. relatō xx. q. i. ad limina. ff. de cōtrahen. emp. fiſtulas. §. fundum. ⁊ ff. de ſer. ſtipu. l. i. §. ſeruus cōmunis.

c Uices. ⁊ tamen nō poterit extendere manū ad ea que in ſignuȝ vniuerſalis domini ſunt romano pontifici reſeruata. s̄. de tranſlat. c. i. ⁊ s̄. de offi. lega. ꝙ tranſlationem.

d Sed perſone. ⁊ ideo cum perſona finitur. vij. q. i. petiſti. ff. de cōſti. princi. l. i. in fi. Si vero loco cōcedatur priuilegium perpetuum eſt. xvi. q. i. hinc etiam. ⁊ xxv. q. ij. c. i. ⁊ ij. ⁊ ff. de iur. immuni. l. iiij. ⁊ j. de inſti. cum veniſſent.

e Quoſdā viciniores. Ar. ꝙ ex vicinitate p̄ſumit̃ pro aliquo uel cōtra aliquē ⁊ ideo ſcire p̄ſumunt̃. vn̄ facile nō credit̃ in ↄriū xvi. di. qđ dicitis. ⁊ j. qui ma. ac. poſ. cū in tua. ⁊ j. c. ꝓxi.

f Credo. i. preſumo. Et eſt ar. ꝙ vbi quis interrogatur an credit uel nō: nō eſt dandum tempus ei ad deliberandū, quia ex preſumptione informat ſuam credulitatem. b.

g Quanto. nō potuit. i. preſumitur nō potuiſſe. immo cōtra p̄ſumptionē iuris bene admittitur probatio in contrariū. ff. qđ me. cau. no eſt veriſimile. ⁊ lxxxij. di. propoſuiſti. ⁊ j. qui ma. accu. poſ. cum in tua. ff. de proba. qui teſtamentū. arg. cōtra. xi. q. i. ſi qui clericor. Circa huiuſmōi preſumptionē dicendū eſt ꝙ temeraria repellatur. vi. q. i. oues. probabilis preſumptio inducit qn̄qȝ expurgationem. j. de pur. ca. per totū. violenta preſumptio quādoqȝ ſufficit ad condemnationē. s̄. eo. afferte. ⁊ xxxij. q. i. dixit dominus.

h Scribam eis ironice. quaſi dicat. nō ſcribā. uel poteſt legi plane. ⁊ eſt ar. inducias eſſe cōcedendas malicioſe petenti ad cōuincendā maliciā. de pe. di. i. predixerat. ff. de verb. obli. ſi inſulam. ⁊ l. inſulā. s̄. de dol. ⁊ contu. c. prout. ⁊ c. cum olim. ⁊ c. veritatis.

Idem genuen̄. archiepō.

Illud quoqȝ nobis innotuit ꝙ cū libera mulier per deceȝ annos ⁊ ultra cuidā ſeruo ſciēter[m] cohabitauerit: ⁊ ab eo fuerit carnaliter cognita nūc ipſum aſſerit ſuuȝ non eſſe maritum. Uerū uir eā uēdicans[n] in uxorem oſtēdit publicū inſtrumentū: in quo ſeſe coniuges noīant[o]: ⁊ per quod ipſum ei donationem[p] propter nuptias feciſſe apparet. mulier uero inſtrumentū illud aſſerēs uicioſum: ut ſeruo dn̄s fraudaret[q]: plures teſtes ꝓduxit: ꝙ ille ab amicis eius ſepe rogatus ut eā deſpōſaret: nec deſpōſaſſe nec deſpōſatur[r] ſe ipſaȝ firmiter aſſerebat. uir aūt nō niſi predc̄o inſtr̄o ⁊ quibuſdā teſtib⁹ qui uiderāt eam ānulos deferētē ipſā ꝓbauit uxorē ſȝ mulier de more illaꝝ que panes uendunt: ſe ānulos[s] detuliſſe dicebat. Uex qꝛ ī huiuſmodi dubietate fama uicinie magis debet attēdi ſi fama[t] loci habet: ꝙ uir ipſam ī lecto ⁊ in menſa ſicut uxorē[u] tenuerit cū m̄rimoniū[x] ſit mariſ ⁊ femine cōiūctio indiuiduā uite ↄſuetudineȝ retinēs: cogēda eſt mulier: ut eidē uiro affectu ſeruiat ↄiugali: preſertim[y] ſi preſcriptū inſtrumētū ab eo ↄditū fuerit: qui officiū[z] ſuū fideliter adipleuit. Idē archiepō.

Litteris fr̄nitatis tue receptis nob̄ inotuit: ꝙ cū. p. ab. a. mulier̄ quā ī uxorē accepat: peteret ſeparari[a]: accuſatores m̄rimonij ꝓ

i Neglectis. Quandoqȝ ex p̄ſenti preſumit̃ circa preſenſ vi. q. i. qui crimen. quandoqȝ ex preſenti circa preteritum. xxxiij. q. ij. cum per bellicaȝ. quādoqȝ ex preſenti circa futurum. l. di. ſi quis diaconus v̄ſi. cum vero. ⁊c̄. quandoqȝ ex preterito circa preteritum xxviij. di. quia ſunt culpe. qn̄qȝ ex preterito circa preſens quotiens de fama querit̃ alicuiuſ. lxxvij. di. quicunqȝ. ⁊ c. monachus nouitiuſ. qn̄qȝ ex p̄terito circa futurū ut hic. et xxiij. q. v. ſi apud. ⁊ s̄. eo. mādata.

k Quia veriſimile. cōceſſerit. quoniā de nemine p̄ſumēdū eſt ꝙ bona ſua iactet s̄. ꝺ renū. ſuper eo. ⁊ s̄. de reſti. ſpo. ſollicite. ⁊ ff. de ꝓbat. cum de indebito.

l Cōis fama. que coadiuuat ad fidem faciendā. iiij. q. iij. §. item ſepe. ⁊ ff. de teſti. teſtium. §. eiuſdeȝ quoqȝ. ⁊ C. ne de ſta. defūc. ſi m̄r. ⁊ j. c. ꝓxi.

m Illud quoqȝ. ſciēt. Ex quo ſciēter cohabitauit ei nō poteſt opponere notaȝ ſeruitutis. j. de ↄiug. ſeruo. ꝓpoſuit. ſed ſi hoc ignoraſſet: tunc ſufficit bene ut in eadeȝ decre. ⁊ xix. q. ij. per to. her.

n Uendicans. i. eaȝ petit in ſuam vxorem.

o Nominant. iſta nominatio preſumptionē inducit. xxxij. q. iiij. dicat aliquis. ff. de ꝓba. l. vlti. nō tamen ſufficiētem probationē inducit. C. ꝺ ꝓba. nam epiſtolis. ⁊ C. ꝺ libe. cau. l. pe. preterꝙ̄ in caſu. C. de la. liber. tollen. l. vna. § ſimili quoqȝ.

p Donationē. Dos eni conſtitui nō p̄ot niſi liberis perſonis. C. de lati. liber. tol. l. vna. §. ſed ⁊ ſi quis hominū. ſic eadē ratione donatio nō p̄ot cōſtitui niſi in liberam mulierē ⁊ a libero viro vnde p̄ſumptionē inducebat tale inſtrumentū. ff. de iur. do. ſi mulier §. eius nomine. ſed nō plene hoc ꝓbat. quia nō fuit factū inſtrumentū ſuper m̄rimonio. C. de nup. neqȝ ſine nuptijs. ⁊ ita non probat hoc eſſe qđ ab hoc cōtingit abeſſe. s̄. de tranſla. inter corporalia. ⁊ C. vnde cognati. nō ab hoc.

q Fraudaret. Nō caſus in quibus dn̄s fraudat̃ ſeruo. j. de ↄiug. ſeruo. licȝ ⁊ j. de natis ex libero vētre. c. vno. Itē alius caſus eſt. C. de lati. liber. toll. l. vna. §. ſȝ ⁊ ſi quis hoīm. tertius eſt in aut̃. de nup. §. ſi vero ab initio. col. iiij. alius caſus ē in aut̃. que dignitas liberat filiū a patria ptāte. in p̄n. colla. vi.

r Deſponſaturum. Hec aſſertio preſumptionē tantuȝ faciebat. quia potuit poſtea mutare voluntatem.

ſ Annulos. Nō ꝙ ſi annulus datur etiā mulieri in eccleſia uel in domo p̄ſumptio eſt pro m̄rimonio. xxx. q. v. femine. ſi corā parentibus p̄ſumunt̃ ſpōſalia. xxx. q. v. noſtrates. hoc faciebat ad preſumptionē.

t Fama loci. Nō ꝙ in talibus fama plurimū cōſiderat̃. ar. ij. q. v. preſbyter ſi a plebe. ff. de teſti. l. iij. §. eiuſdē. ⁊ iiij. q. iij. §. itē in criminali. v̄ſi. item ſepe. ⁊ xxxv. q. vi. ſi duo. C. ne de ſta. defunc. ſi mater. ⁊ j. qui cogno. cōſang. vxo. ſue. ſup eo. Itē eſt hic ar. ꝙ fama ſufficit ad probationē ſi alie preſumptōnes coadiuuant ita ꝙ cū fama faciūt probationē. ⁊ ita que nō ꝓſunt ſingula multa iuuant. j. c. ꝓxi. ⁊ c. iij. ⁊ s̄. de teſti. preterea.

u Uxorē tenuerit. ſȝ q̄re requirit̃ alia ꝓbatio cū cohabitatio ſufficiat ad matrimoniū. ff. de ri. nup. in libere. Rn̄deo illa eſt p̄ſumptio legis. ſed canō non p̄ſumit eſſe m̄rimoniū niſi ꝓbetur ꝓpter periculū anime. xxx. q. v. c. i.

x Mrimoniū. hec diffinitio ponit̃. xxvij. q. ij. §. i. ⁊ inſti. de pa. poteſ. in p̄n.

y Preſertim. i. maxime. quia idem eſſet ſine vllo inſtrumēto ſi ſola fama cū alijs probatur.

z Officium ſuum fideliter. quod ſemper preſumitur. j. de preſump. ad audientiam. niſi contra preſumatur uel probetur. naȝ tunc in crimine falſi vtriqȝ incumbit pro. C. de fal. vbi. b.

a Litteris. ſeparari. quantū ad torum ⁊ mutuā cohabitationem.

b ¶ Credebāt. nō dicit ut ſciebāt cū opus illud nō plene pateat viſui. ſufficit ꝗ ferre teſtimoniū de eo quod inducit violentā ꝑſumptionē que ſufficit in hoc caſu ut hic pȝ. ⁊. xxxij. q. i. dixit dominus.

c ¶ Secretis ⁊ latebris. q̄ ſuſpectis ꝑſonis interdicunt̄. xxx. q. vi. ab iſto dic. adeo ut ſi poſt trinā admonitionē inueniant̄ ꝯfabulari excōicent̄. j. de coha. cle. ⁊ mu. ſi quiſq̄. et in autē. ut li. ma. ⁊ auie. §. his quoqȝ. colla. viij.

d ¶ Diuorcij quo ad mutuam ſeruitutem.

e ¶ Spe ꝯiugij. ꝑpter inceſtū quē ꝯmiſit. xxvij. q. ij. ſi quis ſponſam. niſi timeret̄ de ſua incōtinentia tunc enim dare tur ſibi licētia ꝯtrahendi. xxxiij. q. ij. in adoleſcentia. b.

f Tertio loco. impediendū. i. ſeparandū.

g ¶ Precognitā. ⁊ ita affinitas p̄ceſſit m̄rimoniū ⁊ ſpōſalia. qḋ ſi verū eſt ꝯſanguineā illi9 poſtea hr̄e nō poterat. xxxv. q. iij. de inceſtis. ⁊ c. nec eam quā. ⁊. j. de eo q ꝯgno. ꝯſan. vx. ſue. de illa. ⁊ in plurib9. c. eiuſdē ti. p̄terea hic audit̄ allegans turpitudinē ſuā. j. de ſpon. p̄terea. xxxv. q. iij. extraordinaria. ar. ꝯ. ſ. de teſti. ſicut ⁊. ſ. de ꝯfeſ. c. i. ⁊. xv. q. iij. nemini. ⁊. j. de cōceſ. p̄ben. cum ſup q̄ſtione. ⁊. j. de dona. int̄ dilectos. illud verū eſt q̄ allegans turpitudinē ſuā nō eſt audiēdus. tn̄ ꝑpter periculū anime ſue audit̄. j. de re iud. lator. ⁊ c. cōſanguinei. ⁊ in fauorē libtatis pr̄ audit̄ qui filium vēdidit. C. de lib. cau. l. i ⁊. ff. e. l. i. ⁊. ij. ſecus eſt ꝯ libertatē. ff. d adop. l. poſt mortē.

h ¶ Certitudinē. ad ſupplemētū ꝓbatiōis. C. de re. cre. in bonefidei. j. de iureiu. c. vl. in fi. ⁊. ſ. de ꝓba. ſicut ꝯſuetudo ſic. j. d deſpō. ipu. atteſtatōes

i ¶ Nollet ab ea. vn̄ preſumebat̄ q̄ nō ꝯfiteret̄ falſo ſe neptē illius p̄cognouiſſe.

k ¶ Dicta ſūt. ſ. q̄ teſtes dixerūt q̄ viderāt illos ꝑ plana ⁊ nemora. ⁊ q̄ iurauerūt ⁊ de fama vicinie ⁊ alie ꝑſūptiōes que in lr̄a exp̄munt̄. Et ſic ē ar. q̄ que nō proſunt ſingula multa ſimul ꝯſiderata iuuāt. ar. ſ. c. ꝓx. ⁊. ſ. de teſti. p̄terea. ⁊. ſ. de ꝓbat. cū cām. ubi de hoc. ff. qui. ex cau. ma. nec nō. §. ſi quis ſepi9. ⁊. xxxv. q. ut ſi duo. ff. de teſti. ob carmē §. ſi teſtes.

duxerūt teſtes firmiter aſſerentes q̄ poſtquā mulier cum predicto uiro contraxerat matrimoniū. cōſanguineum uiri eiuſdem ſolum cum ſola: nudum cum nuda in eodē lecto iacentem ea ut credebant[b] intentione ut eā cognoſceret carnaliter uiderunt multis locis ſecretis ⁊ latebris[c] ad hoc commodis ⁊ horis electis: ⁊ infra. Conſul. t. r. reſpōdemus: q̄ ex huiuſmodi uiolenta ⁊ certa ſuſpitione fornicationis poteſt ſententia diuorcij[d] promulgari ita quidem ut uir licentiam habeat mortua illa ducendi aliam: mulier̄ ſine ſpe coniugij[e] remanente.

Clemens tertius.

Tertio loco qōniſ huiuſmodi nodū. t. f. perijt explicari: an iuuenis ſponſam in quā per uerba de preſenti conſenſit: debeat uxorē habere ad quorum matrimonium impediendum[f] neptis ipſius ſponſe proſiliens ſe a iuuene carnaliter precognitā[g] proponebat: a qua ꝓducti teſtes dixer̄t ſe pro certo credere: q̄ illa dicti iuuenis extiterit concubina: adijcientes q̄ eos inſimul uiderant per plana ⁊ nemora uias ⁊ inuia pluries conuagantes ⁊ teſtimonium uicinie ſe ſuper hoc recepiſſe dicebant. ad maiorem uero certitudinem[h]: quia minus ſufficienter credidiſti eſſe probatum quod eadem mulier aſſerebat: tā ipſa quam iuuenis iuramētis aſtricti ſeorſum confeſſi ſunt: q̄ ſe inuicem carnaliter precognouerant: licet iuuenis nollet[i] ab ea quam deſponſauerat ſeparari. ¶ Nos autē que dicta[k] ſunt intelligētes preſertim cum hoc non dicatur occultum ſed quaſi predicetur a pluribus manifeſtū conſultius eſſe credimus ut matrimonialiter non coniungātur: ſed ſolutis[l] ſponſalibus ſeparētur. ¶ Inno. iij. niuernen̄. epiſcopo ⁊ archidiacono bitur.

l ¶ Solutis ſpōſalib9. d facto quoniā de iure nō tenuerūt: cū eſſent illegittie ꝑſone ad cōtrahendū ꝑpter affinitatē prius ꝯtractā. j. de eo qui cogno. ꝯſang. vx. ſue. diſcretionē. ⁊ quaſi per totū.

m Litteras. arbitros. ⁊ ſic pȝ q̄ delegatus pōt eſſe arbit̄ retēta etiā delegata iuriſdictione. ſic. j. de p̄hen. niſi. ⁊. ſ. de arbi. cū olī. ⁊ c. innotuit. Sic etiā ordinari9 pōt eſſe arbit̄. ar. ſ. de elect. cām que. ⁊. ſ. de arbi. cū tempore Sȝ ꝯtra videt̄. iij. q. vij. §. tria in fi. ff. de arbi. ſed ⁊ ſi in ſeruū. §. ij. Nō ſunt ꝯtraria ⁊ iudex nō pōt iubere ut in eū ꝯpromittat̄ ſicut ibi dicit̄. Sed ſi ptes volunt in ipſum cōpromittere bene poſſunt. ar. ff. de tu. da. ab his. p̄tor ait. ⁊ in aut̄. ut diffe. iudi. §. ſi vero ꝯtingit. colla. ix. Itē eſt arg. hic q̄ in arbitrum poſſit de crimine ꝯpromitti. vnde ſignat̄ ꝯtra. ff. de arbi. nō diſtinguemus. § iulianus. ⁊. ſ. de in integ. reſti. c. pe. in fi. vbi de hoc. Item ar. q̄ poſſit. v. q. ij. ſi p̄imates.

n ¶ Confeſſus. penitendo de ea ⁊ redeundo ad eccleſiam.

o ¶ De fratre. bene poterat teſtificari in hoc caſu cōtra fratrē. Si enī frater tuus uel amic9 tuus uel vxor tua que i ſinu tuo dormit deprauari voluerit veritatē ſit manus tua ſuper eos. xxiij. q. viij. legi. ⁊. q. v. ſi audieris. ⁊ dicere debes patri ⁊ m̄ri nō noui vos. xciij. di. diaconi. ⁊. j. ti. ꝓx. q̄uēadmodū. alias in magnis criminibus nō aūdit̄ contra eū. C. qui accu. nō poſ. ſi magnū. in leuibus bene. C. e. ti. ſi ſororē. ⁊. iiij. q. iij. §. parentes.

p ¶ Recognouerat. i. cōfeſſus fuerit

q ¶ Suſpectū. nam ſola ſuſpitione ſuſpectus habet̄. niſi ſe purgȝ ad arbitriū ſui epiſcopi. quod ſi nō fecerit excōmunicari debet. j. de heret. excōmunicamus. §. i. her.

r ¶ Purgando illū. ſ. fratrē corā archiepiſcopo bituricenſi corā quo ꝯueniebatur frater ille de hereſi ⁊ ei fuit indicta purgatio ut per ipſum gu. deberet ſe purgare. et ipſe fratrem ſuū cōpurgauit ꝑpter qḋ epiſcopus debet ipſum periurum ⁊ hereticū. quia p̄mo dixit illū hereticū ⁊ poſtea eum ꝯpurgauit. Sed ipſe gu. dicebat q̄ licȝ de ſe ꝯfeſſus fuiſſȝ d fratre. tn̄ nihil dixerat ſed ꝯriū probauit epiſcopuſ. vnde iſti iudices habētes ſuſpectum ipſum cū litteris ſuis remiſerunt ad papā. b.

Litteras ur̄as recepimus continentes: q̄ cū cā que uertitur inter altiſiodo. epū ⁊ quoſdā burgenſes de caritate. quos idem epiſcopus de hereſi impetebat: uobiſ ⁊ abbati colon̄. a ſe. ap. delegata fuiſſet: utraqȝ pars uoſ duos ſub certa pena ſibi arbitros[m] ſtatuerunt: delegata uobis nihilominus poteſtate reſeruata. gu. aūt lator preſentium unus ex illis hereſim ſuā fuerat publica uoce cōfeſſus[n]: ⁊ de fratre[o] ſuo ſimiliter recognouerat[p] q̄ eodē ſecum laborabat errore: ⁊ infra. Nos uero predictū gu. ſuſpectū[q] de hereſi uehemēter habuim9 tū q̄ quod antedixerat poſtea ſe dixiſſe negauit: tū q̄ uel mēdaciū prius dixit i frēȝ aſſerēdo illū hereticū uel piurū poſtea ꝯmiſit in deū purgādo[r] illū de hereſi: quorū utrūqȝ reddit illū ualde ſuſpectū: quā quā uerimilius[s] uideat̄: q̄ eo tpe quo tāquā uere penitēs ab hereſi reuertebat̄ ad fidem: tā graue[t] mēdacium nō dixiſſet: preſertim[u] i fratrē quē tāquā cariſſimū nō aſſeruiſſet hereticū: niſi fuiſſȝ accēſus zelo fidei orthodoxe. unde preſumitur q̄ cū poſtea purgauit[x] illū de hereſi turpiter deierauit. Quocirca mādam9 cū ꝑpter ſolā ſuſpitiōe quāuis uehemētē[y] nolum9 illū de tam graui crimine ꝯdēnari: talē ⁊ tantā ſecuritatē recipiatiſ ab ipſo preter[a] iuratoriā cautiōe: q̄ timore pene corꝑalis debeat coerceri: diſcretā ei penitētiā iniūgētes ex qua ualeat apparere utȝ i tenebris ābulet an i luce: utrumue ſit uere penitēs an ficte cōuerſus: ⁊ ſi eū hoc mō uerū catholicū cognoueritis: nō ſinatis ipſū idebite moleſtari: alioqui eū tāquā hereticū ꝯdēnetis. ¶ Idē cenadien̄. epō ⁊ abba. de aquorū.

Cum in iuuētute ſua quincleſien̄. epūs adeo ſe manifeſtū honeſtū[b] ⁊ ꝓudū exhibuerit: ut ab ec

s ¶ Uerimilius. d nemine preſumitur q̄ ſit immemor ſue ſalutis. i. q. vij. ſanccimus.

t ¶ Graue. immo in vltimo articulo nō ſemper preſumit̄ q̄ verū dicat aliquis. C. de ꝓba. ratiōes ff. de ꝓba. qui teſtium. ff. de leg. ij. lucius. §. q̄quiſ mihi. ij ⁊. ff. de leg. iij. cum quis. §. titia. Sō. lȝ ꝑſumat̄ q̄ verū dicat nō tn̄ ſit ſufficiens ꝓbatio iudici. ar. ff. de pig. ac. gra nis. ⁊ lȝ heredes neceſſe habeant ſtare religioni defuncti. non tn̄ creditores. C. de ꝓba. aut̄. qḋ obtinet. io.

u ¶ Preſertiȝ in fratrē. preſumit̄ aliqd rōe ꝯſanguinitatis uel affinitatis. ſ. c. afferte. j. d teſta. requiſiſti. j. de ſimo. ſicut. ⁊. ſ. de etat. et q̄li. mā. ff. d ri. nup. ſi ſolū. §. i. C. de rei vxo. ac. l. vna. §. ſile at. ar. iij. q. v. accuſatores uel teſtes.

x ¶ Purgauit. hꝫ eſt nōbile q̄ ſemꝑ eſt ſtandū p̄io dicto alicu9 ſi poſtea ꝯriū dicat etiā in alio iudicio. ſ. de teſti. cū in tua. ⁊ etiā eē iudiciū. ſ. de ꝓba. ꝑ tuas. ⁊ ſic piur9 reputat̄ qui vnū in vno iudicō uel eodē dicit ⁊ poſtea aliud. itē hic vna ꝑſumptio p̄ponderat alteri ff. de in integ. reſti. diuus. ar. contra. ſ. de elec. cum inter. r.

y ¶ Uehementē. immo ex leui cauſa ꝓbatur quis hereticus. ar. C. de heret. l. ij. ſ. quantū ad hoc ut ſuſpectus de hereſi habeat̄ ⁊ ut ꝓcedat̄ quaſi cōtra ſuſpectū. ſed nō ut cōdemnet̄ de hereſi. item vehemens ꝑſumptio pro ꝓbatione accipit̄. xxxij. q. i. dixit dn̄s. ⁊. ſ. c. afferte. liiij. di. fraternitatē. j. de iude. c. vlt. Rn̄deo q̄ nō vehemēs. ſed violenta tantū de qua p̄dicta. c. loquunt̄. ⁊. ff. d re. du. ſi mulier ⁊. l. prece. nec etiā omnis violenta ſi ꝓbetur ꝯtrariū. xxvij. q. i. nec aliqua. ſ. de ꝓba. ꝓpoſuiſti. ⁊. xxxv. q. iij. extraordinaria.

a ¶ Preter iuratoriā. hoc ideo dicit q̄ poſtq̄ quis ſemel piurus eſt: amplius ad iuramentū nō debȝ admitti. xxij. q. v. paruuli. ⁊. c. ſi qs ꝯuictus. ⁊. ij. q. vij. nō poteſt. ⁊. vi. q. i. quicūqȝ. ⁊. ſ. de teſti. teſtimoniū. quia timor eſt ne incidat iterum in periurium. arg. j. de cohab. cleri. ⁊ mu. clericos. b.

b ¶ Cum in iuuentute. honeſtum. Ex quo eni adeptus eſt tantam

dignitatē preſumitur φ ratione ſue virtutis adeptus ſit.lxi.di.c.i.⁊ c.miramur.⁊ is gradus ceteros antecellat quem labor prolixior et ſtipendia meliora fecerint anteire.C.d offi.magri officiorū.nemo.

c ¶ Ad ſenile3.ar.φ ex quo quis boneſtus fuit φ ⁊ poſtea fuerit boneſtus.ſ.eo.mandata.⁊.ij.q.i.in primis.in fi.ff.de re mili.non omnes.§.a barbaris.

Item preſumit̄ pro ſenili etate potiꝰ φ pro iuuenili. arg.xxiij.di.fraternitatis.xx.di.de quibꝰ. ⁊ iuriſperitꝰ ex verbis ſenium ruſticorum argumentatur ff.de leg.iij.ſi cborus.§.i.

d ¶ Frequētius expietur. non tamen ſemper: iuxta illud Stulticia eſt que te non ſinit eſſe ſene3 et illud. Quod noua teſta capit inueterata ſapit. Et difficilem cōtinentia3 ſeruat qui illicito ſe concubitu maculare nō metuit.xxxiij.diſ.§.quod vero. ⁊ peccator cū venerit in profundū viciorū ɔtemnit.xvij.di.nec licuit.

e ¶ Naturale fedus j.de cobabi.cleri.⁊ mulie.c.pen.et.C.de epiſ.⁊ cle.cū qui

f ¶ Detuliſſet.denūciando. quoniā laicus nō pōt clericu3 accuſare.j.de accu.cū.p.⁊.ſ.d teſti.de cetero.nec pſēs abſentē.iij.q.ix.c.i.et ij.⁊.ij.q.vij.ipi apoſtoli.

g ¶ Caritatis radice. vn̄ nō debuit admitti.j.de accu.cum oporteat.et.c.meminimus.

h ¶ Malignis delationibus.i.detractionibus. ⁊ eſt ar. φ ppter īfamiā a maliuolis ortam nō eſt inquiſitio facienda uel purgatio indicēda.j.de pur.ca.cu3 in iuuētute. que eſt pars illius.⁊.xi.q.iii.in cūctis.j.de accuſa.qualiter ⁊ qñ.

i ¶ Reſcripſerūt.bn̄ debuit eis credi. cū eēnt ad h̄ deputati

clesia romana meruerit pallio decorari: non eſt de leui credendum φ poſtquā ad ſenile3ᶜ peruenit etate3 turpiter abiecerit iugū dn̄i fetores libidinis amplexando: cum labes huiuſmodi que nōnūquā i iuuentute ɔtrabitur: in ſenectute frequētiusᵈ expiet̄. Quiſ preterea de facili crederet: φ uir preditꝰ ſcia litterarū ppriē ſalutis oblitꝰ ad eā paſſionis ignominiā ſe cōuerteret: ut cū ꝗ pria nepte abbominabilē ppetraret inceſtū: cū etiā ſm ſniaſ etni corū naturaleᵉ fedus inter tales pſonas nihil pmittat ſeui criminis ſuſpicari. Licet igitur rex ungarie eūdē epūm nobis per nūcios ⁊ litteras de tali crimine detuliſſetᶠ: poſtulās ut malū huiuſmodi pnicioſum exemplo de ungarica eccleſia tolleremus: quia tamē eius ſuggeſtio nō de caritatisᵍ radice pcedeᵗ uidebatur: noluimꝰ aures noſtras quaſi malignisʰ detractionibus inclinare: ſed ut pbaremus ſi ſpiritꝰ eſſet ex deo: auienſi epiſcopo dedimus in mandatis: ut prudēter ⁊ caute a coepiſcopiſ indagaret.utrū prefatu3 epūm crederent tali labe reſperſum: qui nobis poſtmodu3 reſcripſerūtⁱ: φ eum uirū boneſte ɔuerſatiōis eſſe credebāt perſonā illius multipliciter cōmendātes.

Idem archidiacono. ⁊ preposito mediolanenſi.

Udum archidiacono mediolañ.dedimꝰ in mandatis: ut c.ſcholarem a preſbytero ſancti uictoris in clericu3 eiuſdem eccleſie recipi faceret ⁊ in fratrem: ⁊ infra. Sed preſbyter memoratus archidia.declinās examē aſſeruit: φ nequaquā ſufficiebātᵏ duobus clericis facultates eccleſie memorate adijciens φ predictus.c.non erat idoneus ad illius eccleſie beneficium obtinendū: ⁊ infra. Cauſa3 uobis duximus committēdam: ita ut ex illa clauſulaˡ.ſ.ſi perſona fuerit idonea: que noſtro ſcripto reperi

a dn̄o papa.ar.ſ.de pba.poſt ceſſione3.⁊.xi.q.iij.cure.⁊.ſ.de fi.inſtru.c.ij.⁊ pterea per has lr̄as.nulli fiebat preiudiciū.⁊.

k ¶ Udū.ſufficiebat.hec exceptō legitima ē.qꝛ tot ſunt ponēdi in eccleſia quot ex facultatibꝰ ipſius pnt ɔmode ſuſtētari.j.d in ſi.c.i.⁊.c.aucte.⁊.j.de ɔceſ.pben.ex pte. S3 quis pbabit eccleſiā eſſe ſoluēdo uel nō eſſe. Rn̄deo ille qui dic̄ nō eſt ſoluēdo oſtēdēdo facultates ⁊ redditus eccleſie ut hic innuit̄.⁊ ar.C.de inoffi.teſta.omniū.⁊.ff.de leg.ij.cū pater.§.rogo.ar.ɔ.C.de pba.ex pſona.

l ¶ Ex illa clauſula.q ⁊ ſi nō fuiſſet appoſita ſubitelligit̄.ſ.d reſcrip.cū adeo.⁊.ſ.de elec.cām.⁊.ff.de ſerui.ſi cui ff.de ri.nupt.quāφ.l.

m ¶ Preſumat̄ idoneus.ſic.ſ.d ſeru.c.vno.⁊.lxxxvi.di.ſi quid.ſic pſumit̄ quis bonefidei.niſi pbetur ɔtriu3.C.qui mil.nō poſ.ſup ſeruis.li.xij.⁊.C.de nō nu.pe.aut.ɔ.qui ppriam vin. Et ſic videt̄ φ negatiua pbari debeat ex eo φ dicit.niſi aliud in ɔtrariū oſtendat̄ Sed negatiua probari nō poteſt.ſ.de elec.bone. vbi de hac negatiua ſatis dicitur.Sed qualiter probabit illū nō eſſe idoneum.ſi dicatur nō idoneus ratione ſcientie tunc iudex illu3 examinabit an ſit

quantū ad hoc idoneus.ſ.de eta.⁊ quali.accepimus. ſi ratione delicti uel irregularitatis ille qui hoc obijcit illud probet ſm illa3 regulā ei qui dicit incūbit probatio.ff.de pba.l.ij.

n ¶ Ex adminiſtrationis iuramenta recepta a debitoribus pro perſoluēdis vſuris creditoribus que in pudicium animarū quo ad creditores ſeruari nō

tur inſerta: eidem ſcholari pbandi ſe idoneū nulla neceſſitas imponatur: cum prima facie preſumaturᵐ idoneus: niſi aliud in contrarium oſtendat̄.

De iureiurando.

Gregorius tertius.

Ex adminiſtratiōis: ⁊ infra. Mādamꝰ: quatenus creditores ad iuramentaⁿ ſup uſuris ſibi ſoluēdis preſtita relaxanda eccleſiaſtica diſtrictioneᵒ cogatisᵖ.

Ex regiſtro gregorij.

Peruenit ad nos laudiceñ epiſcopū ab ar.comite rebᵘᵍ ſuiſ ſpoliatū ⁊ iurare compulſu φ non repeteret ſic ablata. Cognita igit̄ contumelia ualde doluimus: aſſerentes ipſum epū3 nullius iuramēti uinculis ſuper hoc poſſeʳ conſtringi: que3 tamen abſoluimusˢ: quia nefandiſſima coactione iurauit.

Idem regi francorum.

Peruenit ad nos: ⁊ infra. Nō veni ppoſitum aut promiſſum infringitᵃ qui in melius illud commutat: nec tu ei etiam ſi pmiſſum tuū iuramēto uel fidei obligatione interpoſita ɔditione firmaſſes: aliquatenꝰ teneris: ſi conſtat eum cōditioni minime paruiſſeᵇ.

Idem petro ſubdiacono.

Ego epiſcopꝰ. N.ab hac hora inantea fidelis ero ſancto petro ſancteq3 romane eccleſie domino q3 meo papę.c.eiuſq3 ſucceſſoribusᶜ canoniceᵈ intrātibus. Nō ero neq3 in conſilio neq3 in facto: ut uitamᵉ perdat aut membru3: uel capiatur mala captione. Conſilium quod mihi per ſe aut per litteras aut per nuncium manifeſtabit ad eorum damnum nulliᶠ pandam. Papatum romane eccleſie ⁊ regulas ſanctorum patrum adiutor ero ad defendendum ⁊ retinendum ſaluoᵍ ordine meo contra omnes homines. Uocatus ad ſyno

poſſūt.⁊ ideo rōe peccati cōpellunt̄ creditores relaxare hmōi iuramēta.ſ.de iud.nouit. ſed quantu3 ad iurantes nō eſt peccatū.j.e.debitores vnde ſoluere tenent̄. ſ3 ſi iurauit nō repetere poteſt illō denūciare eccleſie.⁊ ſic cōpelleretur creditor rſtituere vſuras quaſi indirecte officio iudicis.j.e.ad nr̄am.ij.ar.j.de cog.ſpi.tua.⁊.ij.q.i.ſi peccauerit.uel ɔpellit̄ relaxare iuramentū ut hic. uel ſi nondū ſunt ſolute cōpellunt̄ deſiſtere ab exactione.j.de vſur.tuas.h.

o ¶ Diſtrictione.i.ſuſpenſiōe uel excōicatione.j.de verb.ſi ni.querenti.h.

p ¶ Cogatis. tanquā delegati auctoritate huiꝰ canonis. ut ſ.de offi.ordi.irrefragabili.§.ceterū.⁊.j.de here.ad abolendā.in fi. uel etia3 tanφ ordinarij.ar.j.de vſur.poſt miſerabilem.h.

q ¶ Peruenit. rebus ſuis.i.eccleſie ſue.nam ſi d rebus proprijs iuraſſet teneretur iuramentū ſeruare.j.e.ſi vero.ſ.qō me.cau.ad audiētiam.

r ¶ Poſſe conſtringi. Arg.eſt hic φ iuramentū metu extortu3 ipſo iure nō teneat ut quidam dicunt ut hazienus.⁊.t. Alij dicunt ⁊ melius φ iuramentū metu extortum eſt obligatoriū. dūmodo ſine periculo anime poſſit ſeruari. et hic preſtitū fuit iuramentum de rebus eccleſie.⁊ ideo nullū fuit hic iuramentū d rebꝰ eccleſie pſtitū qō ſeruari nō nō poſſet ſine ſalutis etne interitu. de h̄ plene dixi.ſ.qō me.cā.abbat̄.⁊ tene qō ibi dr̄ ⁊ qō dicit̄ hic in fi.

s ¶ Abſoluimꝰ. intellige de facto ad cautelā.ſic.xxxiiij.q.i.audiuimus.⁊.xi.q.iij.excellētiſſimus.⁊.j.de ap.ad pn̄ta3 vel expone abſoluimꝰ.i.abſolutū eſſe oſtēdimus.⁊ ſic concordat lr̄e pcedēti.ſ.nullis vinculis poſſe cōſtringi.

a ¶ Peruenit. infringit.ſic n̄ dicit̄ deierare qui ex iuſta cā iuramentū deſerit.ff.q ſatiſda.cogū.l.ulti. ⁊.xxij.q.iiij.mulier.⁊.q.ij.beatus.⁊.j.de voto.ſcripture.⁊.c.licet.

b ¶ Paruiſſe. Ar.expſſū hic fidē nō ſeruari ⁊ qui ɔ fidē verſat̄.ff.pro ſocio.ſi couenerit.⁊.xxviij.q.ij.ſi infidelis.ff.de inoffi.teſta.ſi inſtituta.C.de pact.cum pponas.arg.contra.xxiij.q.i.noli eſtimare.xxij.q.v.quod deo.xxij.q.iiij.innocens. Solu.prima rubrica uera eſt generaliter. Illud cōtra.noli: vbi dicitur.hoſti fides ſeruanda eſt.intelligitur ſi promittatur ⁊ eidem ſeruetur ⁊ ſic concordat priori. Sed aliud eſt in.c.quod deo.quia loquitur de voto cōmuniter a viro ⁊ vxore facto ubi nulli cōtrauenire licet qō poſtφ promiſſum eſt omnino eſt ſeruandū.ut.xxxij.q.vlt.c.vl.ad fi.

c ¶ Ego. N.ſucceſſoribꝰ.q ſic iurauit nō tenet̄ ſucceſſori iurare.j.e.veritatis.

d ¶ Canonice.xij.q.ij.alienationes.de cōſe.di.i.h̄ ergo.

e ¶ Uitā perdat.hoc non ſufficit. imo oportet vbicunq3 ſenſerit dn̄m periclitantē ad phibendas inſidias occurrere debet.C.qui.ut indi.l.vlt.xxij.q.v.de forma que hic minus dicunt̄ ibi ſupplent̄ ⁊ ecōuerſo.

f ¶ Nulli pandā.hoc intelligo de boneſto cōſilio.quoniā ɔſiliū mali tenet̄ reuelare illi qui poſſet pdeſſe ⁊ nō obeſſe.xxij.q.v.h̄ videt̄.

g ¶ Saluo ordine.i.ſm φ pertinet ad meū honorē.qꝛ nō cū armis.

p 4

b ¶ Canonica.ut.xvij.di.ſi epus.
i ¶ Tractabo.ſi ꝯſtiterit mihi per lr̃as ſue legationis. C.de mā.prin.l.vna.
ꝛ.xlij.di.quieſcamus.ar.vel q2 eſt honeſta pſona.xcvij.di.nobiliſſimus.
k ¶ Singulis annis.uel rarius.iux̃ cirographū ſuū.xciij.di.iuxta.ꝛ hoc intel
lige de archiepis ꝛ epis qui ſubſunt dn̄o pape nullo medio.ſ̄. de maio.ꝛ ob.
diuſeri.b.

l Nullus eps. h̄.c.ponit̃ p palea.xxij.q.v.c.vlti.
m ¶ Iurare ꝯpellat.xxiij.diſ. q̄ꝙ.ar.ꝯtra. ſed illud intelli git ſm̄ iſtud ut illi tantū qui bus ꝯmittit̃ adminiſtratō ec cleſie iurēt. alij vero nō.ſ̄.de ma. ꝛ obe.legebat̃. ar.ꝛ.ſ̄.c. ꝓxi. Sunt ꝛ alij caſus in qui bus iurat̃ pro pace. xxij.q.i. omne. Itē pro fide. d̄ ꝯſe.di. ij.ego berengarius.ꝛ.i.q.vi. quotiēs ꝓ fama.j.de pur.ca. quotiēs.ꝛ in alijs pluribuſ.c. ibi poſitis ꝓ obediētia ut hic ꝛ.c.ꝓxi.ꝛ.ſ̄.de elec.ſignifica ſti.ꝓ cautela dilapidationis. xxviij.di.de ſyracuſane.ꝓ ve ritate in defectū alioꝝ teſtiū. xiiij.q.ij.q̄ꝙ.vn̄ vſus. Pax ꝛ fama fides reuerētia cautō dāni. Defectus veri ſibi que runt magna caueri.t.

dum ueniā: niſi prepeditus fuero canonica[b] prepeditione. Legatum apo.ſe.quem certū eſſe cognoue ro: in eundo ꝛ redeundo honorifi ce tractabo[i] ꝛ i ſuis neceſſitatib9 ad iuuabo. Limina apoſtoloꝝ ſingu lis[k] ānis aut ꝑ me aut per certū nū ciū uiſitabo: niſi eorum abſoluar li centia. Sic deus hec me adiuuet ꝛ ſancta euangelia.

Urbanus papa.[l]

Nullus epūs clericos ſuos: niſi forte quibuſ eccleſiaſtica rū rerū cōmiſſa fuerit diſpenſatio: ſibi iurare[m] ꝯpellat. Alexander iij. epō vigilien̄.

Debitoreſ ad ſoluēdas uſuras in quibus ſe obligauerant co gi n̄ debēt[n]. Si uero de ipſaꝝ ſolu tione iurauerint: cogendi[o] ſunt do mino reddere[p] iuramētum: ꝛ cum uſure ſolute fuerint: creditores ad eas reſtituendas ſunt eccleſiaſtica ſeueritate ſi neceſſe fuerit compel lendi. Idem rothomagen̄. ar chiepiſcopo ꝛ eius ſuffraganeis.

Ad noſtrā noueritis audiē. ꝑ ueniſſe: q̄ cū.p. quibuſdā ho minibus certā ſūmā pecunie mu tuaſſet: quaſdā ab eis poſſeſſiones ꝛ redditus recepit in pignore: ip ſos iuramēti religione aſtringens q̄ ſup illis donec ſoluerent ſibi pe cuniam: nullū ei grauamē inferrēt. Licet aūt de poſſeſſionibus illis ꝛ redditibus nondum ſortem dedu ctis expēſis[q] receperit. tu tn̄ frater archiepiſcope cū ꝓpter hoc excōi catiōis uinculo aſtrinxiſti: ꝛ infra. Ideoq3 mandam9: quaten9 rece pta a prefato.p.ſufficiēti[r] cautione

n Debitores.cogi nō debēt q2 nulla fuit obligatio d̄ iure diuino ſiue canonico.tn̄ iuramentū ſup hoc factū eſt ſeruandū. ꝛ ſic pꝫ q̄ lꝫ nō te neat ꝑncipale tenet tn̄ acceſ ſoriū ꝯtra illud.ſ̄.de ſo.ꝯpe. ſi diligenti.ꝛ.C. de legi.non dubium.
o ¶ Cogēdi ſunt. Sꝫ videt̃ q̄ nō ſunt cogēdi.nā debitor hꝫ actionē ad repetendū vſuras iam ſolutas. g̃ multo fortius habet exceptionē ꝯtra agētē. ff.de reg.iu.inuitus.§.i.ꝛ.ff. de ſuperfi.l.i.§.plane. Itē do lo petit qd̄ ſtatī reſtituere de bet.ff.de do.excep.dolo.ꝛ.ff de reg.iur.in cōdēnatione.§. dolo facit. Itē ſi ſoluit̃ debi tū nō repetit̃.ff. de cōdi.ide. iulianus.ꝛ.l.ſi ꝓcurator.ꝛ.l. iudex.ꝛ ſi indebitū ſcient̃ ſol uit̃ nō repetitur q2 donari vi det̃.ff.de regu.iur.cuius per errorē.ꝛ.ff.de ꝯdi.inde.l.i.ꝛ C.e.ti.indebitū. Itē a iura mento nō videt̃ liberatus qui ſic ſoluit ut poſtmodū repetat.ff. de ſolut.q ſic ſoluit.ꝛ.l.qui hominē.§.vlti. Ad hoc dicas q̄ vſure indebite ſunt iure cano nico ꝛ in nullo caſu cōcedunt̃ etiā ut captiui redimant̃.j. de vſur.ſup eo. ꝛ iō ſolute peti poſſūt tanq̄ indebite nō ob.eo qd̄ dicit̃ indebitū ſciēter ſolutū nō repetit̃ q2 hoc fit metu iuramēti. vnde ſibi nō ꝑiudicat qd̄ per metū facit. uel ſic vno iure ſoluere tenet̃ ꝓpter iuramentū. ſed alio iure repetit q2 indebite ſolute ſunt.ꝛ ſicut habet debitor actionē ad petendū ſolutū ita hꝫ actionē ad uerſus creditorē ut eū liberet a iuramēto.ſ̄.e.c.i.ꝛ.j.de vſur.tuas.ꝛ qd̄ dicit cogendi ſunt.intellige cū nō petunt abſolui a iuramento.
p ¶ Reddere iuramentū. Ar. q̄ ſoluere vſuras nō eſt peccatū alias nō cōpel lerent̃.xxij.q.i.ſi peccatū. ſꝫ ille qui recipit peccat.ꝛ ita in eodē facto alt̃ pec cat ꝛ alter nō. ſic etiam in alio caſu vnus ꝯmittit adulterium alter nō. xxxij. q.v.ꝓpoſito.
q ¶ Ab nr̃am.expenſis.nullus caſus eſt qui h̄ genus deductionis ipediat.ff. fami.herciſ.fundus qui.niſi in decimis.j.de deci.cū homines.ꝛ.c.tua nobiſ qn̄ in decimis expenſe ſunt deducēde.legit̃.j.de deci.paſtoralis.h̄ ſolū cōpu tat̃ in fructu qd̄ ſupeſt deductis expenſis.ut in.l.ꝑdicta fundus.de iſtis dici tur.ſ̄.de reſti.ſpo.grauis.
r ¶ Sufficiēti.noīe cautionis ſimplex ꝓmiſſio intelligit̃.C.de v̄.ſig.ſancim9 de ꝯſe.di.iiij.ꝑma. Si aūt dicat̃ idonea uel ſufficiens ut hic intelligit̃ de pi gnoraticia uel fideiuſſoria.ff.mā.ſi mandato ticij.§.vlti.ꝛ.ff.de fideicōmiſ.li ber.l.iiij.§.adijci.
ſ ¶ Perſoluat̃.ſ.ſors ſua quā dedit.uel donec de ipſis fructibus fuerit ſatiſfa ctū.q2 in ſortē ſunt ꝯputādi.j.de vſur.c.i.ꝛ.ij.ꝛ.C.de pig.act.l.i.ꝛ.ij.ſꝫ in ca ſu iſto ꝓpterea qd̄ iurauerāt nullū ſup poſſeſſionibus illis grauamē inferre. donec creditori fuerit ſatiſfactū tenent̃ timore iuramenti pecuniā reſtituere creditori.ut.ſ̄.c.ꝓxi.ꝛ poſtea repetere pn̄t quicquid percepit creditor vltra ſortem tanq̄ indebitū.
t ¶ Ad reſtituēdū.ſed vr̃ q̄ iſti debitores deberēt cadere a iure ſuo q2 dixerūt ſibi ius.ff.qd̄ me.cau. extat edictū.ar.C.vnde vi.ſi quiſ in tantā.xvi.q.vi.placuit. Dicunt quidā q̄ in cāis eccleſiaſticis ri gor iuris nō ſeruat̃.ſ̄.de do.ꝛ ꝯtu.c.i.ꝛ.ſ̄.de iudi.dilecti.ar.uel nō fuit actū ad hoc.ff. ſi quis caut.l.i.i. re ſpōſo.in fi.ſ̄.de or. cog.cū dilect.ꝛ.j.d̄ excepti.c.i. ꝛ q2 au ctoritate iudicis h̄ fecerunt. uel alit̃ ni hil ꝑtinet ad papā de poſſeſſione niſi q̄tum ad ꝓhibitio nē vſuraꝝ ꝛ piurij. et ideo ꝓpter iura mentū percipit poſ ſeſſiones reſtituen das ratōne peccati ſ̄.de iudi.nouit.

q̄ ueſtro debeat paret̃ mādato: ab ſoluatis eūdē. Deinde debitores ei9 qui predictas poſſeſſiōes ꝛ red ditus ꝯtra iuramētū ſubtraxiſſe di cūtur ſi ita eſt eos eccle.cen. coga tis ut hec reſtituāt: nec ſibi moleſti as inferant: donec ei pecunia pſol uat̃[ſ]. Cū aūt ei pecuniā ſicut iura uerūt: pſoluerint uos ipſū ad reſti tuēdū[t] quicquid deductis expēſis ultra ſortē recepiſſe ꝯſtiterit induce re ſtudeatis: ꝛ ſi ꝯmonit9 non fece rit: in eandē excōicatiōis ſn̄iam re ducatis eūdem.

Idem ſenonen̄. archiepō.

Si vō aliqs quēquā grauiſſio metu ſub r̃ligiōe iuramēn[u] ſuū ius r̃futar̃ coegerit: ipſū ſibi r̃tinue rit. quos nos ꝯſulet̃ uoluiſti an al ter eoꝝ uel neut̃ id hr̄e debeat: du xim9 tibi r̃ndēdū q̄ nō ē tutū queli bet ꝯtra iuramētū ſuū uenire: niſi tale ſit quod ſeruatū uergat in inte ritū ſalutis[a] eterne: nec nos alicui dare materiā uolum9 ueniēdi ꝯtra iuramētū ꝓpriū[b]: ne auctores piu rij uideamur. Uex aliquādo i ro. ec.a plurib9 pre.n.factum eſſe re colit̃ q̄ clerici qui coacti miſteriū eccleſie abiurarūt: de iuramēto ab ſolutiōis fideliter beneficiū merue rūt[d] ꝛ ad coercēdā iīquitatem eoꝝ qui eccleſiaſticos uiros ad preſtā dū illud ꝯpulerāt permiſſi[e] ſūt i ea dē eccleſia miniſtrare.

Idem ſardinen̄. epis.

Ex reſcripto quod nob̄ ē pn̄ta tū: inotuit abbatē tremen̄. cū petro ſup ſūma. viij. miliū ſolidoꝝ talit̃ ꝯueniſſe: ꝛ.j. Sup hec predict9 abbaſ quoſdā ex mōachiſ obſideſ[f]

u ¶ Si vero. iura menti.ſ.de nō repetēdo ulteri9 ip ſum beneficiū. ꝛ ſic plana eſt reſponſio dn̄i pape.
a ¶ Salutis eterne. idem eſt etiā ſi tem poralis.xxij.q.iiij. §.vlt.v̄.quiſquis er go.in fi.hoc intelli ge ſi directe vergat in interitū. quoniā ſi occaſionaliter ſer uandū eſt. puta ſi a liquis vltra monta neus ſiue gallic9 iu rat ſe moraturū ro me in auguſto occa ſione talis iuramē ti poſſet vita tēpora lis adimi.ſi tunc ro me moraret̃. idē ē ſi in deteriorē exitū vergat.xxij.q.iiij.ſi aliquid. ꝛ.j.eo.cū quidam.ala.
b ¶ Propriū iuramē tū. Ar.ex hoc loco. q̄ iuramentū metu extortū ſeruandū ē ꝛ obligat ꝛ qui illō nō ſuat piurus eſt. dūmodo ſuari poſ ſit ſine piculo aīe.ſ̄ qd̄ me.cā.ad audientiā.ꝛ.xxii.q.iiij.ſi aliquid.ar.ꝯtra.ſ̄.qd̄ me.cā perlatū.ꝛ.c.abbas.xv.q.vi.auctoritatē. Bazianus ꝛ tan.dicūt q̄ iu ramentū metu extortū neminē obligat ex eo q̄ dicit lex qd̄ met9 cā factū ē ratū nō habebo.ff.qd̄ me.cau.l.i. Ala.ꝛ alij quidā dicūt hic q̄ ſi is qui iurat habet animū obligādi ſe ſiue ad implendi obligat̃ ſi nō habet nō obligat̃.arg.j.de bap. et eius effectu.maiores.§.itē querit̃. Cōmunior eſt opinio ꝛ verior q̄ iuramentū metu extortū eſt obligatoriū.q2 nō voluntariū.xv.q.i.merito. dūmodo ſit tale iu ramentū qd̄ ſine interitu ſalutis eterne ſeruari poſſit ut hic dic̄ ex preſſe.qd̄ ſi eſſet nullus ꝓpter quēcunq3 metū iurare debet.q2 poti us debet quelibet mala pati q̄ malo ꝯſentire.xxxij.q.v.ita ne.ꝛ.ſ̄. qd̄ me.cā ſacris.ꝛ tale iuramentū quidā appellāt aſſertoriū.alia di cunt̃ ꝓmiſſoria que etiā nō obligāt ut dicūt ſi talis ſit met9 qui poſ ſit cadere in ꝯſtantē virū. de hoc plenius dictū eſt.ſ̄. de his que vi metuſue cau.ſi.abbas.
c ¶ Periurij. ſimile dicit impator.C. ſi aduer. vē.l.i.imo ꝛ ſi negli gēter ea q̄ male vſurpant̃ omittim9 exceſſus viā alijs apimus.xcij di.pueniēt.ꝛ.xxxv.q.ix.loci.ff.de pac.dotalib9.ꝯuenire.ꝛ.ff.d̄ pac. ſi vnus.§.pacta.ꝛ.ar.C.de indic.vidui.tol.l.ij.in fi.vin.
d ¶ Meruerūt.de facto ad maiorē cautelā ſm̄ illos qui dicūt q̄ ta le iuramentū nō obligat ſm̄ nr̃am opinionē. Dicas meruerūt in ve ritate cū eſſent obligati.ꝛ poſſent ſine periculo aīe ſeruare.
e ¶ Permiſſi.ar.eſt hic in alteri9 odiū cū altero deſpēſandū.ar.iij. q.v.de accuſatoribus.ꝛ.vi.q.iij.demq3.ꝛ.lxxix.di.ſi qs papa.ꝛ.vi. q.i.ſi qs cū militibus.in fi.ꝛ hoc facit expreſſe pro nr̃a opinione.b.
f Ex reſcripto.obſides dedit. voluntate illoꝝ. alias detineri nō poſſunt. Sed q̄liter liberi homies obſides erūt cōtra illa iura

dedit: qui de obſeruāda cõuentione iurauerunt ut ſi ipſi deficerent: alij monachi loco eorum in obſtagio ponerent. Inſuper ſi fidē dicti monachi non ſeruarēt abbas dedit eidem .u. ⁊ eius uxorem fideiuſſores qui ſimiliter fidem preſtitiſſe dicūtur. Ideoq; mādamus: quatenus tam abbatē[a] quam monachos quā .u. ⁊ uxorem[b] ipſius monere curetis: ut ſicut iurarūt: eandem conuētionē faciat adimpleri. alioquin abbati ⁊ monachis ingreſſuz interdicatis eccleſie: ut interea prefati .u. ⁊ uxoris eiuſdem uſq; ad dignam ſatiſfactionez inhibeatis[i] diuina officia celebrari.

Idem lundoñ. ⁊ uigorieñ. epiſcopis.

Querelā .r. canonici linconiē. accepimus: q cum .u. cleric⁹ ei duos biſantios noīe eccleſie de ſtatera ſe annuatim ſoluturum interpoſito ſacramento firmaſſet: per biennium[k] ab huiuſmodi penſionis ſolutione ceſſauit. Quoniam igiť non merenť eccleſias regere: qui ſunt crimine periurij[l] irretiti. Mādamus: quatenus ſi uobis cõſtiterit memoratum .u. contra iuramētum ſuū non neceſſitate[m]: ſed uolūtate ab eiuſdem penſionis ſolutione ceſſare: ipſum a preſcripta eccleſia remouentes[n] eam prefato .r. reſtituere minime differatis.

Lucius tertius norwiceñ. epõ.

Quia nos duxit fraternitas cõſulendos: cui ſtandum ſit iuramento: cum clericos religioſi iuriſiurandi religione conſtringunt ad maiorem ſolito penſionem ſoluendam uel preſtandū aliquid beneficij preter ſolitam penſionē: cū autem inſtituuntur ab epīs: iurant q antiquam penſionem ⁊ ſolitam non augebunt. Tue igitur conſul. breuiter rñdemus: q cum poſterius iuramentū rõne ⁊ lat. concil. auctoritate iuueť: primo[o] preiudicat: quod de cupiditate proceſſit. Ceterum iuſtuz eſt: ut clerici ꝓ periurio[a] quod uitare non poſſunt ab eccleſijs perpetuo excludantur.

Urba. iij. archiepõ piſa.

Cum quidam: ⁊ infra. Cõſul. t. t. r. q in epiſcopos qui ſuū tranſgreſſi ſunt iuramentum: eſt tāto grauius uindicādū quanto maiori preeminent dignitate[b] ⁊ eoruz exemplo facilius alij poterūt ad ſimilia prouocari. Illi uero qui iurant non loqui patri uel matri ſorori uel fratri aut eiſ hūanitatis ſubſidium non exhibere: abſoluendi[c] ſunt ab illius obſeruantia iuramenti: cum illicitum ſit ⁊ contrariuz rõni: iniuncta tamē eis de hoc q male iurauerāt penitentia[d] cõpetenti.

Idem.

Sicut ex lr̃is tue diſcretõis cognouim⁹ .r. prior mõaſterij tui iracūdie calore ſuccēſus iuramēto firmauit: q in clauſtro eiuſdē mõaſterij quo ſe uinculo ꝓfeſſiõis aſtrixit: nõ eēt cū .g. monacho ulterius moraturus[e]: ⁊ infra. Rñdem⁹ q nõ licuit monacho ſupradicto temerariū[f] iuramētū facere: maxime cū fidē ꝓfeſſionis frangeret[g]: ⁊ ſtabilitatis ſue ꝓpoſitū euacuaret. Ideoq; circa eū tua ſolicitudo ꝓuideat: q talis ei penitētia iniungať: ut alius quilibet exēplo eius deterritus ſimile aliquid facere ptimeſcat[h]: ip

C. que res pig. ob. poſ. qui filios. ⁊ .j. ō pig. c. ij. C. de ac. ⁊ obli. ob es alienū. ⁊ in auť. ut nulli iudi. §. quia vero. coll. ix. ubi diciť q creditores qui filios debitorꝫ in pignore recipiūt cadūt a credito. ⁊ alij tantā quantitatē debitori perſoluere debēt ⁊ verberibus ſubijci Sꝫ ꝯ. canõ docet obſides dādos. xxiij. q. viij. ut pridē. ⁊ ff. q teſt. fa. poſ. obſides ⁊ ff. de iur. fiſci. diuus. Rñdeo. non tenet obligatio in libero homine ut ius cõſtituatur in eo tanq̃ i pignore. nec tenet alienatio niſi in caſu. C. de pa. qui fi. diſ. l. ij. nam cuz teneat ibi venditio. multo fortius pignoriſ obligatio. ſed detineť liber homo qualitcunq; ut fiat qđ cõuenit ⁊ hic factum narrať. uel ñ poteſt obligari pro pecūia ſed pro pacto ineūde pacis uel cõſimili. ſ. de ar. c. expoſita. dic ut ibi in glo. lauren.

a Abbatē ⁊ monachos noīe monaſterij cuiuſ nomine cõtracta fuit obligatõ ⁊ ideo ꝯpelli debēt ut eaz ſeruent ſicut iurauerūt. ſ. eo. ad noſtrā. cū in ipſius vtilitatē pecunia ꝓceſſerit.

b Et vxorē. Sꝫ q̃re mādat papa mulierē iſtaz puniri cū iuueť auxilio velleiani. ff. ad velle. l. i. ⁊ ij. ⁊ C. ad. l. velleia. l. i. ⁊ l. q̃uis. poteſt dici q nõ puniatur ſi excipiat q ñ potuit fideiubere. uel ipſa forſitā ſi renūciauit beneficio dictarꝫ legū. vel põt aliter dici etiā ſi nõ renūciauit q puniatur ꝓpter iuramentū qđ ſeruari poteſt ſine ꝑiculo anime. ſ. c. ꝓxi. ⁊ .j. eo. ti. c. c. cum contingat. b.

i Inhibeatis. cū ipſi iurauerit eādē ꝯuentionē facere obſeruari cõpellēdi ſunt ad hoc ſi ꝑ eos ſteterit quominus obſeruet́ aliogn ſi darent operā q poſſent ad ipaz obſeruādā nõ inciderēt in piuriuz. q: hoc ſolū videnť iuraſſe ſe facturos ⁊ curaturos. q: ſimpliciť factuz alter⁹ iurare nõ poterāt nec ꝓmittere. ff. de ver. obl. ſtipulatio iſta in prin. ⁊ inſti. de inuti. ſtip. §. ſi quis aliuz. ⁊ ar. xxxi. q. vlti. c. vlti.

k Querelā. per bienniū ꝓpter hoc ſolū priuari debuit etiā ſi non iuraſſet. x. q. ij. c. hoc ius. ⁊ §. qui rē. ⁊ .j. de loca. c. pe. ⁊ vl. ⁊ ff loca. quero. §. inter locatorem.

l Periurij irretiti. Sūt eni infames. vi. q. i. infames. ⁊ c. quicūq;. ⁊ xxij. q. v. ſi qs ꝯuictus. ⁊ ar. C. de trāſac. ſi qs maior. ⁊ infamib⁹ porte dignitatis patere nõ debēt. C. de digni. l. ij. li. xij. ⁊ C. de infa. l. vna. li. x. ⁊ .j. de exceſ. ꝑla. inter dilectos. nec ampli⁹ ad teſtimoniū admittuť. vi. q. i. q̃cūq;. ⁊ xxij. q. v. ꝑuuli. ⁊ ſ. ō teſti. teſtimõiū.

m Non neceſſitate. No. q neceſſitas excuſat a periurio. xxiij. q. viij. ſi nulla .j. eo. breui. ⁊ l. di. preſbyteros. quia neceſſitas legē non habet. de conſe. di. i. ſicut. ⁊ ſ. de conſue. quāto. ⁊ .j. de pig. ſignificāte. ⁊ de ꝯſe. di. v. diſcipulos. ⁊ .j. de furt. ſi quis per neceſſitatem. et iura ſubueniūt neceſſitate impeditis. ff. ex qui. cau. ma. non eſt. ff. loca. cum in plures. §. veſtimenta. ⁊ ff. ſi quis cauti. l. ij. §. ij. ⁊ nõ diciťur deierare qui ex iuſta cauſa deſerit iuramentuz. ff. qui ſatiſda. cog. l. vlti. ergo ſi iſte ſola voluntate ceſſauit merito priuari debet. cum ſit infamis ſecundū canones. ut diciť in ꝓxi. notula.

n Remouētes. Sꝫ vť q iſte nõ deberet remoueri q: ciuiliť agebatur de penſione videlꝫ. vñ etiā ꝓbato crīe ciuiliť deponi nõ dꝫ. .j. de accu. ſup his. ⁊ c. inq̃ſitionis. i. rñſo nec amittere eccleſiaz. ar. ꝯ. ſ. de or. cog. c. ij. ſꝫ hec forte haberēt locū ſi iſte ꝑlatus eēt ⁊ ageret́ ꝯ eū ciuiliť. ſꝫ ipſe erat ꝯductor ſiue vicari⁹ qui certā debebat dño reddere pēſionē. vñ ꝓbato q̃liter cūq; eū fraudē ꝯmiſiſſe res ē ei auferēda. ff. ō leg. ꝯmiſ. l. lege. ⁊ in modū q̃ſi denūciationis fuit hec q̃rela. ⁊ de hꝫ agebať ut eccleſia ꝑuareť. ⁊ q debitū nõ ſoluit ad qđ iuramēto ē aſtrictus bñficio ſuo ꝑuať. .j. de fideiuſ. ꝑuenit. ſic ⁊ iſte ꝑuari dꝫ eccleſia. tñ q: ꝑ bienniū canonē nõ ſoluit. tñ q: piurus ē volūtate nõ neceſſitate.

o Uia nos. primo ꝑiudicat. neutrū tñ obſeruabit. q: de eccleſia moueť. ⁊ lꝫ ſcđm nõ feciſſet primū ſeruari nõ dꝫ ꝯtriū iuri. .j. ō cenſi. ꝓhibem⁹ ⁊ c. graui. ⁊ c. cū clerici.

a Pro piurio. i. temerario iuramēto. nõ. n. habuit iuſticiā ſecū ⁊ alia q̃ debēt in iuramēto inueniť. xxij. q. ij. aiaduertēdū. ⁊ q. iiij. in malis. ſic. n. in iuramento exceptū dꝫ eſſe ius ſupioris. .j. e. veniēs. et. c. ad nr̃am. ij. ⁊ ff. ad muni. imperatores. ⁊ in ꝯſti. frederici de feu. c. vl. multo fortiuſ ius canonicū intelligiť eē ſaluuz in ipo iuramēto. .j. e. veniens ar. ⁊ c. ad nr̃az. ij. ar. ſ. ō ꝯſti. q̃ in eccleſiarꝫ. ⁊ ff. de pac. iuris gentiuz. §. gñaliť. ſi vō qs falſū iurat ignoranť credens verꝫ eē qđ iurat nullū eſt peccatū. xxij. q. ij. hoies falſū iurāt. in primo exēplo piuriū eſt tr̃ſgreſſio iuramēti q ſi licitū ē peccat mortaliť trāſgrediēdo. ſ. e. ſi vō. ⁊ c. q̃relā. ſi ē illicitū ita ut ei⁹ obſeruatio vergat in diſpēdiū ſalutis et̃ne. nõ peccat ꝯueniēdo ſꝫ peccauit iurādo. xxij. q. iiij. c. i. ⁊ ij. ⁊ iij. Itē piuriū q̃nq; dr̃ indiſcretū iuramentū iſtud ex deliberatiõe uel ꝓpoſito factuz mortale peccatū ē. .j. eo. ſicť ex lr̃is. xxxij. q. ij. qui ſacro. Si vō quis iurat iocoſa leuitate uel incaute veniale eſt peccatū. xxxv. di. §. criminis. alias ea demū.

b Cum q̃daz. dignitate. ſic ꝑꝫ q dignitas delinquētis aggrauat peccatū. lx. diſ. homo xp̃ian⁹. ⁊ xi. q. iij. ꝓcipue. ⁊ l. di. q: tua. ⁊ xix. diſt. nulli fas. xxxij. q. v. qui viderit. xxv. q. i. nulli fas. ⁊ .j. ō heret. excõicamus. §. credētes. ⁊ .j. de homi. ſicut dignū. i. rñſo. ar. ꝯ. C. ut nemo pri. l. ij. ⁊ xxiiii. q. i. qui ꝯ pacē. ⁊ xvi. q. iiij. nullus clericorꝫ. ⁊ xxxv. di. ante oia. ⁊ xlv. di. cuz beatus. ⁊ ff. de pen. aut facta. §. ꝑſona. So. ꝯrietas iſta ita dꝫ intelligi. naz in quātitate ꝯtemptus metiť de⁹ quātitatē reatus. quantū eni frangiť alias affligiť iuſtus tātū amat. vij. q. i. §. cū vero. ergo a ſimili quātū ꝯtēnit tantū peccat. ar. xi. q. iij. §. cū ergo. in fi. quantū vero qs maior ē ſiue in maiori dignitate tāto magis preſumiť peccare ⁊ ꝯtemnere. vñ qđ diciť dignitas delinquentis aggrauat peccatū. melius diceret́ aggrauat peccantez. q: ꝑſumiť q plus ꝯtemnat. vñ rõe ꝑſumptionis tantuz maior pnia illi imponiť. q: eccleſia neſcit ꝯſciam illius. tñ põt eſſe q plus ꝯtēneret aliquis ruſticus q magnus ꝑlatus. vnde Ouidi. Peius adulterio turpis adulter obeſt. et ſic intellige primā rubricā. In pecuniaria pena plus puniunť maiores q minores: nobiles q ignobiles. In pena corꝑali ſepe puniunť minores ⁊ parciť maioribus. xxxv. di. ante omnia. ⁊ ſic intelliguntur ꝯtraria.

c Abſoluendi. ad cautelā. ſic. xxij. q. iiij. inter cetera. cū iuramētū nõ ſit vinculū iniquitatis ut ibi. ⁊ .j. e. q̃to. ⁊ c. quintauallis.

d Penitentia. vnius anni. xxij. q. iiij. qui ſacramenta.

e Sicut. moraturus. vbi vero ſe deuouit ſemper debet manere. xvi. q. i. qui vere. ⁊ ideo male iurauit.

f Temerariū. imo nec licitū. ſine licentia ſuperioris. xij. q. i. nõ dicatis. xx. q. iiij. monachis. ⁊ ſ. de iura. calū. c. i. in fi. ⁊ ſ de poſtul. ex parte. ⁊ xvi. q. i. monachi. la. Et clericus nõ debet abiurare eccleſiaz ſine licentia ſuperioris. ſ. de renū. admonet. ⁊ .j. de regu. licet.

g Frangeret. ſeruando iuramentū.

h Pertimeſcat. q: pena vnius dꝫ eſſe metus alteri⁹. ij. q. vij. qua ꝓpter. C.

ad.l.iul.re.l.i.⁊.ff.de pen.l.capitoliū.§.famoſos.⁊.ſ̄.de tranſac.c.i.in fi.
i ¶ Penitentiā.de illicito ⁊ temerario iuramēto pnia dꝫ imponi.ſ̄.c.pxi. ⁊ cō tra tale iuramentū ſalubriter veniēdū eſt.xiij.di.c.i.⁊.ij.xxij.q.iiij. per totū.
k ¶ Veritatis.caſus.clemens papa.iij. indulſit Guillelmo regi ſicilie ut ipſe nō teneret ſibi preſtare iuramentū pro regno ſicilie ita tñ ꝙ ex hoc nō fieret ſibi uel ſucceſſorib⁹ ſuis piudiciū quo minus heredes ſui ſibi ⁊ ſucceſſoribus ſuis fidelitatē facere tenerent. Super iſta indulgētia: queſtio mota fuit in pñtia regis. vtꝝ ſinguli heredes regis ſingulis ſucceſſoribus clemētis preſtare deberent fidelitatē. tunc duo cardinales qui erāt ibi legati apoſtolice ſedis illā indulgētiā ſic fuerūt itepretati. ꝙ heredes ipſius regis tenebant iurare fidelitatē dño pape clemēti ⁊ ſucceſſorib⁹ ſuis. quo pſtito alijs poſtmodū iurare minime ꝯpellunt poſtmodū conſult⁹ fuit papa ſup illa interptatione ⁊ ipſe reſpondit ꝙ nō vult recedere ab illa interpretatione ut heredes ſui poſtꝙ iurauerāt ſucceſſorib⁹ iurare nō ꝯpellant. tñ ita tenent eis ſeruare fidelitatē ac ſi iuraſſent. Hāc formā iurādi habuiſti.ſ̄.e.ego eps.⁊ colligit ex antiqua decre.h.
l ¶ Simplicitas.fides.n.veritatis verboꝝ adminicula nō requirit.C. ut ſe ab heredi. ab.l.i.ſic ergo ꝯmendat ſimplicitas.ſ̄. de ſū.tri.c.i. i pn. ⁊.iij.q.ix.pura.⁊.ſ̄.de iudic. paſtoralis.
m ¶ Cōpellant. Sꝫ ꝯtra vſ. libertus eccleſie cuilibet ſucceſſori tenet ꝓfeſſionē facere infra annū.xij.q.ij.ſepe.⁊.c. lōginquitate. ⁊ feudatari⁹ inueſtiturā petere debet a dño infra ānū.ut in ꝯſti. Frederici de feu.§.preterea. pōt dici ꝙ hic fuit ſpecialis indulgentia.vel dicas verius ꝙ iurare ſucceſſorib⁹ pōt ſi vult. ſꝫ nō debꝫ ꝯpelli ſi iurauit ſub hac forma: Ego iuro tibi fidelitatē ⁊ ſucceſſoribus tuis catholicis exquo ſemel iuratuꝫ eſt ſub hac forma nō dꝫ amplius iurare.q꞉ iſtud iuramentū ꝑpetuū eſt quo ad illuꝫ qui iurauit ita tenetur ſucceſſoribus ſicut illi cui iurauit.

ſe uero in clauſtro quod licite abiurare non potuit: cum ſtabilitate ꝑpetua ſuam penitentiam[i] exequat.

Clemens tertius.

Veritatis[k] amica ſimplicitas[l]: ⁊ infra. Reſpōdemus: ut heredes tui qui nobis uel alicui ſucceſſoꝝ noſtrorum iurauerint: alijs iurare minime compellantur[m]: catholicis tamen ſucceſſoribus noſtris qui pro tempore fuerint: ⁊ homag’j ⁊ fidelitatis puritatem nihilominus ac ſi iuraſſent omni tempore teneāt abſqꝫ tergiuerſatiōe aliqua fidelit̄ obſuat. Celeſtin⁹. iij.

Verū[n] i ea qōne que quinto loco ponitur: an a ſacramēti uinculo abſoluant: qui illud inuiti[o] ꝓ uita ⁊ rebus ſeruandis fecerunt: nihil aliud arbitramur: quāꝫ ꝙ antecesſores[p] noſtri ro. ponti. arbitrati fuiſſe noſcūtur: qui tales a iuramēti nexibus abſoluerunt[q]. Ceteruꝫ ut agatur conſultius ⁊ auferat materia deierandi non eis ita expreſſe dicatur ut iuramenta non ſeruēt[r] ſed ſi nō ea attenderint: nō ob hoc ſunt tanquā pro mortali[s] crimine puniendi. Jnno.tertius.h.s.⁊ m.ciuibus uenetis.

Veniēs ad pñtiam.n.a nobis expoſuit: ꝙ olim cuꝫ.m.mauricii. alternatim conuitia inferēdo certauit: propter quod cuꝫ graues inimicicias incurriſſet: quidā qui partis utriuſqꝫ amatores extiterāt ſuggeſſerunt predicto.a.ut i ſatiſfactione iniuriarum ueſtro iuraret obedire mādato[a]. Cūqꝫ idē nō crederet ſe tale quid cōmiſiſſe: ꝓpt quod ei aliquod graue deberet imponi: iuramētū illud ſub tali conſi

n ¶ Verum.abſoluantur.i. abſolutione indigeant an ipſo iure ſint abſoluti.
o ¶ Jnuiti.per talem.ſ.metum qui poſſit cadere in conſtantē virum.ſ̄.qō me.cau.ad audientiam.⁊.ff. quod metus cau.metus autē. alias ſi ſponte iuraſſent uel per vanū metū nō abſoluerentur a iuramēto. immo illud neceſſe haberent ſeruare.ſ̄.de reſti.ſpo.accepta. ⁊ ſollicite.⁊.ff.qō me.cau.met⁹ autem.q꞉ contra vanū metū nō audit aliquis.
p ¶ Anteceſſores.ſ. Zacharias Grego. ⁊ Urbanus.xv.q.vi.alius.⁊ in.c.noſ ſanctoꝝ iuratos.⁊ alex.ſ̄.e.ſi vero.
q ¶ Abſoluerunt. Quidā expoſuerunt de facto.quia ipſo iuro nō tenebantur ſi iuſto metu iurarunt. Nos vero proprie intelligimus ut dictū eſt.ſ̄.co.ſi vero.⁊.ſ̄.qō me.cau.abbas.
r ¶ Non ſeruent. ita ꝙ ad ea obſeruanda nō ſint aſtricti. quia tenent illa ſeruare dūmodo ſine interitu ſalutis eterne ſeruari poſſunt.ſ̄.eo.ſi vero. veruꝫ tamen ſi illa nō ſeruant nō ſunt puniendi tanꝗ̄ pro directo periurio.⁊ ita metus culpā attenuat ſi iuramentū nō ſeruat.her.
s ¶ Mortali.arg.eſt hic ꝙ iuramentū metu extortuꝫ parum obligat.ſ̄. quod metus cau.perlatum.⁊.c.abbas.vbi plene de hoc.⁊.ſ̄.de reſti.ſpo. ſollicite. ⁊ de hoc dicit.ſ̄.eo.ſi vero.
a ¶ Veniens. mandato. idoneo. ſcilicet ſic fuit exaudiendū.ſ̄. de elec. cauſaꝫ que.⁊.ſ̄.de reſcript.cum adeo.⁊.ff.de op.liber.ſi libertus.j.eo.quintauallis. Jnique tamen ſententie arbitri ſtandum eſt.ff.de arbi.l.iij.⁊.l.diem. §.ſtari.dum tamē dolus abſit.C.de arbi.l.iij.ff.de arbi.nō diſtinguiemus.§. cum quidam.⁊ inſti.mandati.§.illud. Quare ergo nō ſtatur huic mandato? Reſpondeo. iſti nō fuerunt arbitri ſed fuerunt arbitratores ſiue amicabiles compoſitores ut boni viri. vnde ſi male arbitrentur ſiue inique componant.

coꝝ dictū reducēdū ē ad arbitriū boni viri.ff.pro ſoc.ſi ſocietatē.⁊.
b ¶ Preſciuiſſet.arg.iuramenta ſecundū intentioneꝫ iurantis fore interpretanda.xxij.q.v.humane aures.⁊ arg.contra.xxij.q.v.quacunqꝫ arte.⁊.c.ecce. de hoc dicitur.j. de ſponſali.ex litteris. Sed nunquid potuit ei precipere ut cederet bonis. Uel ut ei daret bona ſua? Non: quia iuramentuꝫ non extenditur ad illa de quibus non eſt cogitatum.j.eo.quintauallis.j. de deci. ex multiplici. ar.ſ̄. de reſtit.ſpoli.audita.xxij.q.ij.ne quis arbitret.ff.de tranſactio. cum acquiliana.ff. de pigno.obligatione. ff. de pecu.qui peculij.⁊.C que reſ pigno.obli. poſ.l.i. ⁊ ciuili modo intelligenduꝫ fuit iuramentuꝫ ut dictū eſt in prima notula.ff. de ſeruit. ſi cui.ff.de ritu nupt. poſtꝗ̄. ſic ⁊ liberta ſi iurauit non nubere de illicitis nuptijs intelligendū eſt. ff.de iurepatro.adigere.§.vlti.
c ¶ Repugnet. Et ſic videtur ꝙ ſi mādatum non repugnet priori iuramento iuramentuꝫ ſit ſeruādum.cum poſſit ſeruari ſine interitu ſalutis eterne.ſ̄.eo.ſi vero.quod verū eſſet.tamē ſi enormeꝫ leſioneꝫ in rebus tēporalibus pateret: obtinebit relaxationem iuramenti.ſ̄. qō me.cā. abbas.⁊ xxij.q.iiij.§. illicitū vltra medium.vſ. quiſquis.ergo.⁊c.
d ¶ Reui.difficultas.⁊ ita difficultas excuſat a periurio.ut.ſ̄.eo. ego.n. ſic et neceſſitas.ſ̄. e. querelam. ff.qui ſatiſda.cogn.l.vl.

dentia preſtitiſſet: ipſi ſub iuramēto debito precepiſtis: ut nunquam curiam ducis intraret: niſi cum omnes ꝑ edictū ipſius generaliter ad curiam uocarentur: ⁊ infra. Uerꝫ: q꞉ idē.a. qui dicti ducis eſt cōſiliarius ⁊ in iure ſuo multis eccleſijs quaꝝ eſt aduocat⁹ ex ꝑmiſſo tenet adeſſe: nequaquā taliter iuraſſet: ſi mādatū illud ſibi cōtrarium preſciuiſſet[b]: noueritis nos pñarche grādeñ. mādaſſe ut ſi mandatū priori iuramento licite facto repugnet[c] ipſū auctoritate noſtra denunciet nō ꝑuādū. Jdē magro appolliari.

Breui ſciſcitatus es queſtiōe utꝝ ille qui iurat alicui⁹ eccleſie ſeruare ac pro poſſe defendere iuramēto tenetur: ſi neceſſitate imminente ſuper hoc ſub iuramēti debito requiſitus duxerit appellādū ꝑiurij reatū incurrat: rñdem⁹ ꝙ in hoc articulo appellāteꝫ a ꝑiurio talis app. non excuſat. imo niſi difficultas[d] exiſtat. ꝓpter quā rquiſit⁹[e] nō poſſit eccleſie ſubuenire: culpa periurij potius irretitur. Jdem illuſtri regi aragonie.

Quanto pſonaꝫ tuam. ⁊ infra. Quidā ꝯſiliarij tui imo poti⁹ deceptores tuū aiuꝫ iduxerūt ut iurares irreqſito aſſēſu populi uſqꝫ ad certū tēp⁹ pñs tui ꝯſeruare monetā: que tñ circa mortē ei⁹ fuerat legittimo pōdere defraudata[f]. Cū aūt adeo ſit diminuta ⁊ mioris ualoris effecta: ꝙ graue ꝑꝑ hoc ſcādalū i populo generat: tu ꝙ egeras indiſcrete cupiēs ruocar: ac neceſſitati populi ſatiſfacer: obſuatiōe iuramēti ꝑdci poſtulaſti ſupplicit a nobis abſolui[g] ſuper quo diligens in

arg.⁊. ff.de op.liber.ſi libertus.ff.quaruꝫ rerū actio non dat.l.i.§. que honorande.licet nō excuſat a pena cōuentionali.ff.de verb.obli.cōtinuus actus.§.illud quoqꝫ.h.
e ¶ Requiſitus. Sed nūquid tenetur eccleſiam iuuare nō requiſit⁹. videtur ꝙ ſic.xxiij.di.ſi inimicus.arg.contra.ff.quoꝝ lega.l.i.§.i. ⁊ arg. huiuſmodi littere. Si vero eccleſia non ſeruauit ei fidem in ſuis neceſſitatibus.nec ipſe tenet ipſam iuuare.xxij.q.v. de forma ſ̄.eo.peruenit.ij.vel ſi eccleſia ſubtraxit ei ſalariū ſuum conſuetuꝫ. ff.loca.quero.§.inter locatorē. vel ſi remordet eum cōſcientia ꝙ habeat malā cauſam.xi.q.iij.ve qui dicitis.nam ⁊ tūc aduocatus non tenetur iuuare clientulū ſuum.C.de iudi.rem nō nouam.§.patroni cauſarum.ſed ipſe licet teneatur ſequi cōſcientiā ſuaꝫ. eccleſia tñ habebit eū pro periuro.ſ̄.de reſti.ſpo.lras.⁊.j.ō ſen.ex.inquiſitoi.
f ¶ Quanto.defraudata. Qui enim falſat monetam principis ex uriſ.C.de fal.mo.l.ij. Qui aūt falſat monetā ciuitatis puniatur capite.C.eo.l.i. Sed ille qui nūmos radit uel tingit. ſi liber eſt datur ad beſtias.ſi ſeruus vltimo ſupplicio punitur.ff. ad.l.coꝛ.de fal. quicunqꝫ. Et ſunt hec tria ſpecialia. quia quilibet tenet ad accuſationē huius criminis. Jtem quia cōdemnatus nō appellat. Jtem ꝙ punitur ille in cuius domo falſa moneta cuditur. licet illud ignoret.C.de fal.mone.l.i.
g ¶ Abſolui. abſoluere poteſt papa quemlibet a ſacramēto ex iuſta cauſa. puta propter ſcandalum intollerabile. ut ſi malū exemplum prorogetur in multos.claue tamē diſcretionis precedente. H. tamē hoc negabat ⁊ omnia iura que dicunt uel innuūt papaꝫ poſſe abſoluere a iuramento. intelligebat de illicito. quia in his que ſunt de iu

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

re naturali ut in voto ⁊ iuramento papa nõ diſpenſat. arg. ad hanc opinionem. j. eo. c. ⁊ ſi chriſtus. vbi dicitur. redde domino iuramenta tua. quaſi ſimilẽ interpretationeʒ habes. j. eo. petitio. ⁊. j. de vot. magne. vbi dicitur. vouete ⁊ reddite. ⁊. j. de ſta. reg. cũ ad monaſterium. in fi. Lau. cõtra dicebat. T. dicit. ꝙ ex cauſa iuſta poteſt quẽlibet abſoluer̃. xv. q. v. auctẽ. ⁊ diſpẽſare poteſt in voto et illud cõmutare in aliud quod magis ſit deo acceptum. j. de voto. magne. ⁊. c. i. ⁊. c. ꝙ ſuper his. c. c. ex multa. et in iuramẽto etiam ex eiſdẽ cauſis poteſt diſpenſare. Ubi vero aliquiſ vouet uel iurat: et illa licite uel honeſte ſeruari poſſunt. nec ſubeſt cauſa papa illa imutare non poteſt. ⁊ ſic intelligebat. H. ⁊ in h̃ alij non diſcordant. Et ſic etiam intelligunt̃ illa verba. vouete et reddite domino iuramenta veſtra. ⁊ eſt arg. ad ꝑdicta. xxv. q. i. §. vl. vſi. ipſi nanqʒ ſoli. ⁊c. ⁊. ff. de vulga. et pupil. ſubſtit. ex facto. hic vero non fuit neceſſaria abſolutio: ſed interpretatio ſecũdũ quod ſequitur in littera. et ſecundũ interpretationem debet ſeruari. q2 fuit legittimũ iuramentũ.

b ¶ Iniquitatis. xxij. q. iiij. inter cetera

i ¶ Patris. hoc ideo quia in forma iuramẽti fuit hoc expſſum. Sed nõne tũc mẽtiretur inſcriptõ monete? imo videt̃ ꝙ rex ipſe falſarius eſſet. ff. ad. l. cor. de fal. falſi nominis. ⁊. j. de his que fi. a ꝑla. ſine ꝯſen. ca. quãto. In moneta eniʒ tria exiguntur. quãtitas ponderis. materia. ⁊ publica forma. ff. de ꝯtrahẽ. emp. l. i. Reſpõdeo ꝙ nõ ſemper inſcriptiõi monete fides adhibetur. ſicut nec inſcriptiõi ſepulchri. C. de reli. ⁊ ſump. fun. l. monumentoꝝ. immo pictura ẽ que largaʒ habet licentiam. Semper enim fas fuit pictoribus et poetis: nouitates inuenire. lʒ ſit ar. ꝯtra. xxiij. q. ij. ſane. in ꝑn. io. Itẽ ſi fur ex auro ⁊ argẽto monetã publicã falſã faciat. illo punito pecunia in theſauro publico ꝯſeruat̃. i. q. i. qđ quidã. circa mediũ. v. ſi eni aliq furtiʒ. ⁊c.

k ¶ Satiſfactionẽ. pro temerario iuramẽto imponit̃ penitentia vnius anni. xxij. q. iiij. qui ſacramento. ſed pro directo periurio imponit̃ penitẽtia. vij. annoꝝ. vi. q. i. quicũqʒ. ⁊. xxij. q. i. c. vlti. immo qui ſciẽter deierat ſm canones infamis eſt. ut. vi. q. i. infames. ⁊ qui ꝯ tñſactionẽ iuratã venerit ſcient̃ infamis ẽ. C. de tñſac. ſi qs maior.

a ¶ Uenientes. leges. ij. q. vi. anterioꝝ. ⁊. c. nõ ita.

b ¶ Plagiarijs. i. fideiuſſoribus. vulgare eſt illius terre.

c ¶ Iurarunt. in auten. de iudi. §. quia vero. coll. vi. C. de iudi. rem no nouam. ⁊. iij. q. vij. iudicet.

dagatoꝛ potuiſſet facile intueri. ꝙ nõ tã erat abſolutio neceſſaria quã interpretatio requirenda: quoniã cum iuramentum feciſti: monetaʒ aut falſam aut legittimaʒ eſſe credebas. Si falſam: iuramentum fuiſſet illicitum ⁊ nullatenus obſeruãdum: ⁊ pro eo eſſet tibi penitentia iniungenda: cum iuramentum nõ ut eſſet iniquitatis[b] uinculuʒ fuerit inſtitutum. Si uero legittimã eſſe credebas: iuramentũ licitum fuit: ⁊ uſquequaqʒ ſeruanduʒ: ⁊ ut irreprehenſibiliter obſeruetur: cõſulimus ⁊ mãdamus ut reprobata moneta que a legittimo pondere fuerat defraudata: alia ſub noĩe patriſ tui mõeta cudat̃: quã ad legittimũ põdus reducas ſecũdũ eũ ſtatum quẽ tẽpoꝛe patris[i] tui habuit meliorẽ ita ꝙ antiqua moneta: que ab illo ſtatu falſata non fuerat: cũ ea pariter expendat̃: ꝑ quod ⁊ diſpẽdiũ uitari poterit ⁊ iuramentum ſeruari. Uerũtamẽ ſi monetam ipſaʒ in preſtatiõe iuramẽti credebas a legittimo põder̃ diminutã: ⁊ tua ſup hoc ꝯſcia te remoꝛdeat: tuũ hũiliter ꝯfitere peccatuʒ ⁊ ſatiſfactiõeʒ[k] iniunctam tibi pro illicito iuramento ſtudeas adimplere. Idem cõſulibus ⁊ populo tudertino.

Uenientes ad ſe. ap. ꝯſules ueſtros ſup his: que ad nos de uobis ſepius deferunt̃: ⁊ cõmonere curauimus ⁊ aliquãtulũ aſpere cõuenire. Cũ. n. ⁊ appellatiõibus interpoſitis ad ap. ſe. teneamini humiliter ⁊ deuote defer̃: cũ ⁊ legeſ[a] etiã ſeculares poſt ſniaʒ beneficiũ appellationiſ non denegent aggrauatis: uos ſententias ap. ſuſpẽſas executioni mandatis. Uerum idẽ cõſules nobis exponẽ curauerũt ꝙ cum aliqui ueſtruʒ uocantur ad officium conſulatus firmant ꝓprio ſacramento: ꝙ ſuper mutuis ⁊ plagiarijs[b] ſecũdũ ueſtre ciuitatis cõſuetudinẽ iudicabũt: ⁊ iſra. xxviij. dies que iudicauerũt exequentur. unde ſaluo huiuſmodi iuramento uos nõ poſſe ſuper his appellationibus deferre dicebant. Quia uo non minus iudices ſecũduʒ leges quam conſules ueſtri ſecunduʒ cõſuetudinem ueſtre ciuitatis iudicare iurarũt[c]: ⁊ ideo ſicut iudices cõtra leges: ſic ⁊ conſules ueſtri contra conſuetudinem[d] poſſent ſubditos aggrauare. Mandamus quatenus appellationibuſ ad nos interpoſitis[e] deferatis cum predictum iuramentum nos excuſar̃ non poſſit in quo debet intelligi ius ſuperioris[f] exceptum. Cum ergo poſtquam ſcilicʒ latoꝛ. pre. ad ſe. apo. a ſententia. g. iudicis appellauerit ſententiam ipſam duxeritis executioni mandandam[g]: in poſſeſſionẽ rerum de quibus queſtio uertebatur: appellantis aduerſarium inducentes: uolumus ⁊ mandamus: ut poſſeſſionem ipſam reſtituatis[h] eidem: alioquin noueritis nos epiſcopo nucerino mãdaſſe: ut uoſ ad illud ec. cen. compellat.

Idem piſano archiepõ.

Ad noſtram noueritis audiẽtiam perueniſſe[i]: ꝙ cuʒ. j. ⁊. g. petro uſuras non modicas perſoluiſſent: iuramento firmauerunt: ꝙ nec per ſe nec per alium predictas uſuras repeterent[k] uel apud eccleſiaſticum iudicem ſeu etiam ſecularẽ ſuper his deponerent queſtionem. Cũqʒ creditoꝛ condiderit teſtamentum: ſuis precepit heredibus: ut omnibꝰ qui probarent[l] ſibi ſe dediſſe uſuras eiſdem: ipſas eidem reſtituere procurarent. unde cum predicti. j. ⁊. g. uſuras repetere non attentent propter huiuſmodi iuramentuʒ ⁊ heredes predicti p. eis negligant ſatiſfacere de uſuris: mandamus quatenus ſub pena excommunicationis publice in eccleſia proponi facias uel proponas: ut qui ſuper hoc nouerint ueritatem: procedant ad teſtimoniũ[m] proferendum. ⁊ ſi per dicta teſtiuʒ uel alia documenta tibi cõſtiterit[n] de premiſſis: heredes illiuſ ut uſuras quas a predictis pater eoꝝ accepit: reſtituant uniuerſas eccl. cen. compellas. Idem neapol. archiepiſcopo.

d ¶ Conſuetudineʒ. Licite ergo iudicatur ſecundũ cõſuetudinem loci. ſ. de eo qui mitti. in poſ. cauſa rei ſeruan. cũ veniſſent. quia cõſuetudo preiudicat iuri. ſ. de cõſue. c. penul.

e ¶ Interpoſitis. iſta ciuitas tudertina ſubeſt dño pape quo ad iuriſdictioneʒ tẽpalẽ. ⁊ io tenerẽt appellatiões ad papã facte alias nõ. j. de ap. ſi duobus.

f ¶ Ius ſupioꝛiſ. Nõ ꝙ i oĩ iuramẽto excipit̃ auctas maioris ut hꝑʒ. ⁊. j. c. eã tc. ⁊. ſ. de reſcrip. ꝯſtitutꝰ. ar. a ꝯtrario ſenſu. ff. ad munici. imperatores. ⁊ in ꝯſti. Frederici de feudis. §. vlt. ⁊ eſt ius canonicuʒ. j. eo. ad noſtrã. ij. io.

g ¶ Mandandaʒ. quod fieri ñ debuit. tũ q2 bñficio appellatõis extinguit̃ ꝓnũciatũ. ff. ad turpi. l. i. §. vlti. tũ q2 inꝑpoſita appellatiõe nihil innouari oportet. ij. q. vi. appellatiõe et. ff. nihil. inno. appel. pen. l. vna. b.

h ¶ Reſtituatis. ar. ꝯtra. ff. de app. cũ ex cã. vbi expectat̃ talis reſtitutio uſqʒ ad euentuʒ ꝯfirmatõis uel caſſatõis ſnie. So. nõ eſt ꝯ̃rium q2 nõ dicit̃ ibi ꝙ nõ debeat expectari. ſʒ ibi recitat̃ factũ ꝓut ꝯtingit. vñ pʒ ꝙ pendente appellatione executio nõ debet fieri. et ſi fiat inuito poſſeſſoꝛe reſtitui debet in priſtinũ ſtatũ anteꝙ̃ appellatõis cã examinet̃. ar. ſ. de offi. dele. paſtoralis. §. ꝑterea. ⁊ eſt hoc nõbile.

i ¶ Ad noſtrã. ꝑueniſſe. nõ dicit per quẽ uel a quo.

k ¶ Repeterẽt. Si iurauit nõ repetere: denunciet illud eccleſie. Quid ſi iurauit nõ denunciare. Reſpõdeo iuramẽtum fuit illicitum ⁊ ideo non ſeruandũ. cum quilibet ad h̃ teneatur. j. de cogn. ſpiri. tua nos. ⁊. j. de hereti. cum ex iniuncto. ⁊. j. eo. quẽadmodum in fi. ⁊. ij. q. i. ſi peccauerit. ſʒ ſi iurauerit ſoluere nec repetere nec recipere illud denunciet eccleſie ut dictũ eſt. vin.

l ¶ Probarent. videtur iuramentũ iſtud remiſſuʒ eſſe ex teſtamento. niſi velis ita inꝑ̃pretari hec verba. ut ſi illi de iure repetere nõ poſſint qui iurauerũt nõ repetere. Sed tamẽ largius interꝑ̃tabimur vltimas voluntates. j. de donatio. cum dilectus. ff. de triti. vi. ⁊ oleo lega. l. iij. Sic ergo iure legati poſſunt iſti petere vſuraſ quaſi ex noua cauſa ſuperueniente. Si enim aliquis abiurat beneficium poteſt poſtea euʒ repetere ex noua cauſa ſuperueniente. ſ. de renunci. cum inter. p. ⁊. ff. de ſucceſ. edict. l. i. §. quod dicimus. alias. §. ſed videndum ⁊ ar. ſ. quod metus cauſa. ad ad audientiã. Item cum iuro ſoluere aliquid ſolutuʒ poſſum repetere. ſ. eo. debitoꝛes. nõ enim eſt cogitandũ de nouo iure. ff. de tranſact. cum acquiliana. Si vero ius nouũ non eſt mihi acquiſitum: poſſum agere ut remittatur iuramentũ. ſ. eo. c. i. ⁊ primo agendum eſt ut iuramentuʒ remittatur. et tunc poteſt repetere ſecure. b.

m ¶ Ad teſtimonium. Nota teſtimoniũ ferri lite nõ cõteſtata. Sed hoc ideo contingit. quia hic procedebatur in modũ inquiſitionis ſiue denunciationis ut patet per prin. c. uel papa hic voluit extra ordinem procedi ⁊ ſine accuſatore per denunciationẽ. Item quia ad eccleſiam uel epiſcopuʒ ſpectat exequi voluntates defunctoꝝ. j. de teſta. ſi heredes. ⁊. c. penul. ⁊. C. de epiſ. ⁊ cler. nulli. l. ſi quis ad denunciandũ. ⁊. ff. de peti. here. ſi hereditas. §. vlti. ⁊ ſic ſeruant iſti iuramentũ ſuũ hac via. io.

n ¶ Conſtiterit. per inquiſitionẽ. ſ. de teſti. cog. preterea.

Ad noſtraȝ noueris audientiam perueniſſe. ꝙ a te quaſi ꝑ extorſionem[o] tale fuit preſtitum iuramentum: ꝙ in omni cauſa deberes ordinem iudiciarium obſeruare. Uerum quoniam ſecunduȝ traditiones canonicaſ manifeſta accuſatione non indigent: nec in eis eſt ordo iudiciarius obſeruādus[p] qui debet in alijſ obſeruari: nec tu quādo ſub premiſſo tenore iuraſti: habebas in mēte[q]: ut propterea ueni res contra canonicas ſanctiones: alioquin non iuramentum ſed periurium[r] potius extitiſſet: nec eſſet aliqua ratione ſeruandum. ¶ Nos iuramentum tuum benignius[s] interpretari uolentes ita ꝙ conſonet canoniciſ inſtitutis. fra. t. auctoritate preſentiuȝ intimamus: ꝙ in manifeſtis ⁊ notorijs ratione iuramenti premiſſi non credim⁹ te teneri ſeruare[t] ſubtilitatem ordinis iudiciarij quam in his nō ſeruari per omnia ipſa iuriſ ratio poſtulat[a] ⁊ requirit[b]. unde uidebitur ſubtiliter intuenti de ordine iudiciorū procedere: ut in premiſſis non per omnia ordo iudiciarius obſeruetur: quāquam ⁊ ſecundum approbatum intellectum recte poſſit itelligi quod iuraſti: ut in omnibus cauſis ordinem iudiciarium obſeruares: in illis uidelicet[c] in quibus eſt ordo iudiciarius obſeruandus. Si ergo faciens ⁊ iuramenti tenorem ſeruabis: ⁊ inſtituta canonica nō obmittes.

Idem iudici Karolitano.

Ea te credimuſ diſcretione uigere: ut intelligas per te ipſū ꝙ onus non remittitur: ſed auget[d] cuȝ cuiqȝ iprouide ſoluitur: quod[e] alij ex debito eſt preſtandum. Sane cuȝ archiepiſcopus turritanus a te nomine noſtro iuramentum fidelitatis ſicut a nobis mandatum acceperat exegiſſet: illud exhibere in eius manibus diſtuliſti: aſſerēs ꝙ piſano archiepiſcopo[f] ſaluo ap. ſe. honore huiuſmodi preſtiteras iuramentum. Cum igitur nobis ⁊ eccleſie romane fidelitatem facere tenearis: ſi preſtitum[g] iuramentuȝ ei quod a te nobis tanquaȝ debitū eſt preſtandum contrarium[h] reputes illud[i] illicitum iudicabis: ⁊ illico non obſtante quod licite: imo ex debito petitur: exhibebiſ: uel ſi preſtitum preſtando contrariū nō extitit: illud ſine difficultate preſtabis.

Idem alatrino epiſcopo.

Quintauallis noſtriſ auribus intimauit: ꝙ ꝓ offenſa quā filie ipſius alijs mulieribus irrogarant ꝙ earum mādato pareret: preſtitit iuramentum[k]: que tale illi ſub debito iuramenti dedere mandatū ꝙ ſi quando filij aut uxor illius aliquod factum uel uerbuȝ contumelioſum mulieribus illis obijcerēt idem filias ⁊ filios exheredaret[l] ⁊ a ſe propriam remoueret uxorem. Quo circa mandamus: quatenus cum licitum fuerit iuramentū: ſed mandatum illicitum: predictis ut reuocent mandatuȝ illud iniūgas alioquin eum ad mandati obſeruationem illius denuncies non teneri.

Idem archiepō terraconeñ.

Ua nos duxit fraternitas cōſulendos quid tibi ſuper hoc ſit faciendum ꝙ. h. ⁊ a. uxor eius ad inuicem iurauerunt ſe nunquam mutuo petituros[m]: idem uero nunc repetit illam inſtanter. ea econtrario affirmante ꝙ prius ſe faceret ſarracenam quam rediret ad eum: ⁊ infra. Nos igiť fraternitati tue rñdētes: mādamus quaten⁹ utrūqȝ ad ꝯtinētiā ſeruandam moneas ⁊ inducas quam ⁊ ſi promittere uoluerit ⁊ ſeruaŕ: utrūqȝ dimittas ſine alio cōmorari[n]: alioquin ſi uir noluerit

o ¶ Ad noſtram. per extorſionē. vnde videbaŕ nō teneri.

p ¶ Obſeruandus ex toto. alias citari debet. ij. q. i. deus omnipotens. ⁊ ſentētia ferri. j. de diuorti. porro. ⁊. j. de appel. cum ſit romana. in fine. Et hec vera ſunt in prouincia in qua ſunt notoria ⁊ iudici ⁊ alijs. Si vero nō ſunt notoria in hac prouincia ſunt tñ notoria in alia. Uel ſunt hic notoria et iudex neſcit tunc poteſt duobus mōis procedere: ſcilicet ordine iudiciario ac ſi eſſet occultum. arg. ȷ. de electio. bone. ⁊. xxiij. q. i. pudenda. ⁊. ij. q. i. deus. uel cognoſcere an ſit notorium. ⁊ facta ſibi fide ſuper hoc procedet ꝯtra reum. quaſi crimen eſſet notoriū. Et in ſimilibuſ duas vias habet iudex. poteſt enim ſuſpendere infamatuȝ uſqȝ ad purgationem. ij. q. v. preſbyter. uel inquiſitiōȝ facere ex officio ſuo ij. q. i. deus omnipotens.

q ¶ In mente. ar. iuramenta ⁊ promiſſa non extendi: niſi ad ea de quibus cogitatū eſt argu. xxij. q. ij. ne quis. ff. de tranſac. cum acquiliana. ⁊. ff. de pact. tres fratres.

r ¶ Sed periurium. ȷ. eo. tua. ⁊. j. de his que fi. a ma. part. c. i. ⁊. j. eo. ſicut. j.

s ¶ Benignius. ſic. ȷ. de teſti. cum tu. nam promptuȝ eſt leges legibus cōcordare. C. de inffi. dona. l. vna.

t ¶ Non ſeruari. iuxta illud. Eſt in amore modus nō habuiſſe modū.

a ¶ Poſtulat. j. de verb. ſigni. cum olim. j. de vſur. cū in tua j. de cohabi. cleri. ⁊ mul. vr̃a.

b ¶ Requirit. Sed nonne ordo iudiciarius poteſt ſeruari ſine peccato in notorijs. arg. ꝙ ſic. ȷ. de elect. bone. ⁊ aug. probat id quod notorium eſt ſcilicet eccleſiaȝ non eſſe nullaȝ. xxiiij. q. i. pudenda. in fi. ⁊ ita videtur licituȝ ſacramētum ut in notorijs ſeruetur. Sed certe h̄ iurare ꝙ in omni notorio ſeruetur ordo iuris eſt illicitū ⁊ multū lederetur ius actoris. cuȝ ei incumberet onus probandi. ⁊ diſciplina iudicialis lederetur: ſi iudex non poſſet punire. niſi prius probaretur. ſed hoc fieri nō debȝ. quia nulle ſunt validiores probationes ꝙ̄ ꝑ euidentiā facti in illa decret. bone. factū fuit ob ſcandalū ad cautelā ut ibi dicitur. uel forſitan nō erat notorium iudici. lau.

c ¶ In illis videlicet. Arg. ꝙ verbū generale nō eſt generaliter intelligendū. ut. i. q. i. iudices. verſi. omnia bona damaſci. ⁊. ff. de ſeruitu. ſi cui. ⁊. ff. de pignor. obligatione. ⁊ de cōſe. di. ij. reuera. verſi. de operibus totius mundi. circa finē. Arg. cōtra. xix. di. ſi romanorum. xxxi. q. i. ꝙ ſi dormieris. ⁊. i. q. i. ſunt nōnulli. ⁊. j. de priuileg. quia circa. ⁊. ȷ. de ma. ⁊ obe. c. ſolite.

d ¶ Ea te. augetur. quoniam grauius ſolui poteſt vero creditori quod alteri eſt ſolutum ⁊ tamen nō liberatur a debito. ff. de conſti. pecu. ſi vero mihi. ff. de ſolu. vero procuratori. §. i. ⁊. j. de homi. ſicut dignum. §. eos in fi.

e ¶ Quod alij ſic. ff. de cōdi. indebi. in ſumma in fi. vnde ſi alij ſolueris quod alij debes nō liberaberis ⁊ ille furtum cōmittit. ff. de furt. falſus. §. i. niſi ille ratum habeat. ff. eo ſi vendidero. §. ſi titius. vnde patet ꝙ peius eſt latrone qui partitur ſpolia cum ſocio ꝙ̄ ſi non partitur. xxii. q. iiij. ſi ad peccatuȝ. io. Et expone quod dicit alij tantū. ſ. ⁊ ſic nō obſtat ꝙ ſoluitur vni ex pluribus quor quilibet inſolidū quid debebaŕ. ff. de duo. re. cōſti. l. iij.

f ¶ Archiepō. De hac materia tractaŕ. j. de ꝑſcrip. ſi diligenti.

g ¶ Preſtitū. piſano archiepō.

h ¶ Contrariū. quia ſi vnū contrarioꝝ eſt bonū reliquū eſt malū. viij. q. i. ſciendum. ⁊. xxxij. di. hoſpiciolū. lau.

i ¶ Illud. ſ. qd̄ preſtitiſti archiepiſcopo.

k ¶ Quintauallis. iuramentū quod ciuili modo fuit intelligenduȝ ff. de ſerui. ſi cui. ⁊. ȷ. e. veniens. vbi de hoc.

l ¶ Exheredaret. Ad hunc caſum iuramentū nō extendebatur: nec debuit extendi. arg. ȷ. eo. quanto. ⁊ melius in. c. veniēs. xxij. q. iiij. vnuſquiſqȝ. ⁊. ff. de op. liber. ſi libertus. ff. de fideicō. libe. thais ancilla. §. ſorore. et. ff. de manumiſ. l. iiij. in fi. niſi i certis caſibus qui continentur. in autē. ut cum de ap. cog. §. cauſas colla. viij. ⁊ ita turpe fuit mandatum. Item contra preceptuȝ domini fuit h̄ mandatum ut vxor ſeparetur a viro. xxviij. q. i. idolatria. ⁊ xxxiij. q. ij. quoſ deus. Cauſe vero ingratitudinis ꝓpē quas pater poteſt exheredare filium. ſunt he. Prima ſi filius parētibus manus intulerit. Iteȝ ſi grauem iniuriam eis fecerit. Si criminaliter eos accuſauerit ǒ cauſa que nō ſit aduerſus ꝑncipeȝ uel rempublicam. Si cum maleficis verſaŕ. Si maleficꝰ efficiatur. Si vite parentum fuerit inſidiat⁹. Si vxori uel cōcubine eiꝰ ſe immiſcuerit. Si ex dilapidatione filij graue diſpendiū parentes ſuſtulerit. Si pro perſona uel debito ei⁹ inquātū poteſt fideiuberē noluerit. hoc tamē qd̄ de fideiuſſione dicitur ad filios maſculos tantū pertinet. Itē ſi ꝓhibuit eos facere teſtamentuȝ ſi cōtra voluntateȝ parentuȝ inter arenarios ⁊ mimos ꝑſeuerauerit. cuȝ pater nō fuerit illiꝰ ꝓfeſſionis. Si filia vitam luxurioſaȝ egerit cū parentes vellent eā ꝓ poſſe dotare. niſi neglexerint eam maritare uſqȝ ad. xxv. annos. Si parētibus furioſis debitā curā nō impenderit. Si parentē captū de carcere deducere neglexerit. hoc totū habes in ꝑmiſſa auten.

m ¶ Ua nos. petituros. Temerariū fuit hmōi iuramentū ⁊ ideo nō fuit obligatoriū. xxij. q. iiij. inter cetera. ⁊. C. de nup. autē. qd̄ eis permittiŕ. ⁊ dicūt quidā penitentiā imponendā tanꝙ̄ ꝓ veniali. ar. ȷ. e. verū. ⁊. xxv. di. §. criminis. imo ad minus vnius anni pnīa imponiŕ pro temerario iuramēto. xxij. q. iiij. qui ſacro. tan.

n ¶ Cōmorari. nō tñ in ſeculo ut quidā dicūt. ar. j. de ꝯuerſi. ꝯiug. ad apoſtolicā. ſed vr̃ ꝙ in ſeculo. xxxiij. q. v. qd̄ deo pari. ſed ſi alter vellet intrare monaſteriū hr̄et locū qd̄ ipi dicūt. Sȝ quid ſi iurauerūt ꝙ nunꝙ̄ diuerterēt abinuicē. nūquid ē ſeruandū iuramētū talē cū poſſit ſeruari ſine interitu ſalutis eterne: nō vr̄ qꝛ nec penalis ſtipulatio teneret. ut ſi culpa alteri⁹ diuortiū factū fuerit dabis centū ff. de v̄. obli. ſi ſtipulatio facta fuerit. ſicut eñi libera debēt eſſe matrimonia in ꝯhendo ita in diſſoluendo. C. de inuti. ſtipu. libera. ⁊. C. de nup. neqȝ. ar. ff. de dona. inť vi. ⁊ vx. ea que. ⁊. ff. de ver. ob. ticia ⁊. j. de ſpōſa. gēma. Jo. hoc nō determinat. ſed credo ſi vellēt intrare religionē poſſent. qꝛ nō dr̄ infringere iuramentū qui in meli⁹ illud ꝯmutat. ȷ. e. c. iij. ⁊. j. de vo. ⁊ vo. re. c. ſcripture. ⁊ iuramentum

illud benignius eſt interpretandū.ſ.eo.ad noſtrā.⁊.c.quanto.

o ¶ Reuertatur. Hic dicerē q̄ ꝓpria auctoritate debet redire ad vi-
rum nec expectare ſuperioris auctoritatē.

p ¶ Utrinq̄ȝ.ſic.ꝭ.de regu. veniēs.ꝭ.de diuoꝛ.ſignificaſti.ꝭ.de adul.
c.penul.⁊ vlti.ꝭ.de excep.cū eccleſiaſtice.⁊.xxxij.q.vi.nihil.⁊.ff.de
cōpen.ſi ambo.

Queadmoduȝ.
q dimittere.nec
etiā accuſare.ff. de
adul.ſi vxoꝛ.§.ſi qs
vxorē.⁊.§.vlt.⁊.C.
ad.l.iul. de adulte-
riis.ꝓpter violatā.

a ¶ Cōditio. Nō q̄
pleruq̄ȝ intelligunt
cōditiōes in iuramē
tis ut hic ſi placȝ pa
pe. ut.ſ.e. veniētes
Iteȝ hec ſi deo pla-
cuerit.xxij.q.ij.bea
tus.§.i. Iteȝ hec ſi
res in eodē ſtatu p-
manſerit.xxij.q.ij.
ne quiſ.⁊.ff.ō ſolu.
cū quis. Itē ſi mihi
ſeruabit fides.ſ.e.
puenit.⁊.ff.loca.q̄-
ro.§.inter. Iteȝ ho
neſte et poſſibiles.
ut hic dr̄.⁊.ꝭ.e. ſic.
Itē hec ſi mihi nu-
merauerit pecuniā
C.de nō nume.pe-
cu.indubitati. Iteȝ
hec ſi nuptie fuerit
ſecute.ff. de iu.do.
ſtipulatiōȝ. Itē hec
ſi nō moderatū qd
pcipiatr.ſ.e.veniēs
⁊.c.qntauallis.⁊.ff
de ope.lib.ſi libertꝰ
Itē facultas ſubin-
telligit.ſ.eo.breui.
Itē cōmoditas.ff.q̄
rū re.act.nō de.l.i.
§.que honorande.
Speciales aūt cōdi
tiōes nō ſubintelli
gunt ſi nō exprimā
tur.lȝ mēte cōcipian
tur.xxxij.q.vi.c.vi.
in fi.C.de cōdit.ob
cau.ſi repetēdi.niſi
vbi lex exprimit ali
qd tacite agi int cō-
trahētes.q: tūc illō
pro expreſſo habet
ff.ſi cer.pe.cū quid.⁊.ff.de verb.obl.triticū. ⁊ hec vera ſunt in pro
miſſoriis iuramētis.ſed in aſſertoriis nulla cōditio ſubintelligit.et
de tali loquit.xxxij.q.vi.c.vlt.⁊.C.de iure do.ſi mulier a viro. Sȝ
nunqd dicemus omne iuramentū cōditionale ſi oēs pmiſſe cōditio
nes ſubintelligunt.certe nō.ff.de cōdi.⁊ demō.cōditiones.

cōtinere: tū illā ut reuertaꝛ ad ipſū ⁊ tanquā uxoꝛ cum uiro moretur p excōicatiōis ſniam ap-re. cōpellas cū ⁊ temerarium fuerit huiuſmodi iuramētū: ⁊ adulteriū utriq̄ȝ[p] ſit cōmiſſuȝ.

I. Dē genueñ. archiepō.

Quemadmoduȝ ſi uir mulieri iuraſſet quando contraxit cū illa q̄ eam ſemper ꝓ legitima uxore teneret: ⁊ pro fornicatione quaȝ mulier antea cōmiſiſſet: non poſſet eā dimittere[a]: ſed ꝓ fornicatōe quā poſtea ppetraret eā dimittere poſſet non obſtāte huiuſmodi iuramēto: quoniā in eo talis erat ſubintelligenda conditio[a]: ſi uidelicet illa in legē coniugij non peccaret: ita ſi quis iurauerit ſe ducturum aliquā in uxorē nō poteſt ei fornicationeȝ opponeꝛ precedentē[b] ſed ſubſequētē: ut illā non ducat in coniugē. q: i illo iuramēto talis debet conditio ſubintelligi: ſi uidelicet illa contra regulaȝ deſponſatiōis non uenerit alioquin ſi poſt huiuſmodi iuramētuȝ publica meretrix fieret: teneretur eā ducere in uxorem: quod eſt prorſus abſurduȝ. Nam ſi poſt cōtractum coniugiū uir propter fornicationē licite poteſt uxoreȝ a ſua cohabitatione dimittere: longe fortius[c] ante coniugiuȝ celebratū propter candeȝ cām ſponſus licite poteſt in ſuam cohabitationem nō admitteꝛe ſponſam[d]: q: turpius eijcitur[e]: quā non admittitur hoſpes: nō obſtāte in alterutro[f] caſu uinculo iuramenti: quod quideȝ propter ſubintelligendam conditionem eſt tale ut is qui iurauit: ad utrūq̄ȝ[g] ſine trāſgreſſiōe ſe poſſit hr̄e. Quod ſi poſt huiuſmodi iuramētuȝ mulier fieret nō ſolū leproſa ſȝ etiā paralitica uel oculos[h] uel naſū amitteret ſeu quicquā ei turpiꝰ eueniret: nūquid uir teneret[i] eā ducere i uxorē ꝑfecto ductā nō poſſet dimittere. Sȝ nūquid nō ductā admittere teneret[k]: quāuis[l] iterdū cōtractū non dirimat quod ipedit[m] cōtrahēdū.

Illud aūt iuramētū ē ꝓculdubio temerariū ſi uir iuret uxori: q̄ eam ſup nullo crimie[n] accuſabit q: ſi mulier fieret ifidelis: ⁊ nollet cohabitare uiro abſq̄ȝ cōtumelia creatoris uel ut illū ptraheret ad ifidelitatis errorē: tūc icūctāter deberet illā ipeteꝛ apud iudicē ſuū: ut eā niſi penitꝰ reſipiſceret oīno dimitteret[o] ſecūdū canōicas ſactiōes. ¶ Quod ſi expreſſe iuraſſȝ: q̄ eā ſup adulterio nō ipeteret: eēt ne ſuādū huiuſ mōi iuramētū: cū ſcriptura teſteꝛ: q̄ patronꝰ[p] eſt turpitudinis qui celat crimē uxoris: ⁊ ſm regulā euangelij ſi prio ⁊ ſecūdo correcta reſipiſceꝛ nollet dicēdū eēt eccleſie: ut tāquā etnica[q] ⁊ publicana deide uitareꝛ ne p hoc libera ꝑbereꝛ ei peccādi facultaſ pp ipunitatē pcci. Sȝ nūquid uir non pōt dimittere uxori peccāti nō ſolū ſeptieſ: ſȝ etiā uſq̄ȝ ſeptuagies ſepties ſȝ euāgelicā ueritatē: tutiꝰ ergo i hoc[r] caſu uideꝛ: ut propter iuriſiurandi religioneȝ uir accuſare deſiſtat[s] uxorem ad diuortium celebrāduȝ quāquam denunciare[t] eam poſſit ad penitentiā peragendam.

I. Dem abbati ⁊ capitulo caſtellionis.

Et ſi chriſtꝰ preceperit ſȝ euāgelicā vitatē: ſit ſmo[a] ueſter ē

b ¶ Precedentē. quia ex quo ſemel probauit moꝛes ipius nō poteſt
poſtea reprobare.xxxij.q.ij.horrendus. niſi ex ſupueniēti cauſa.
ut.ſ.de eta.⁊ quali.accepimus.⁊.ſ.de offi.dele.inſinuāte.et.iij.q.
iij.§.ſi quis teſtibus.ioannes.

c ¶ Fortius.nā cui damꝰ actionē multo fortiꝰ exceptionē.ff.de reg.
iu.minus.§.cui damꝰ.⁊.ff.ō ſupſi.l.i.§.plane.⁊.ſ.e.debitores.qn̄
q̄ȝ tn̄ cōſequimur excipiēdo qō agēdo petere nō poſſumꝰ.ff. ō neg.
ge.l.iij.§.pupillus.⁊.ff.de cōpen.ſi cū filiofamilias.q̄nq̄ȝ quedā cō-
ſequimur agendo que nō cōſequimur excipiendo.ſ.eo.debitores.
⁊.ſ.qō me.cau.ad audientiā. Item poteſt depoſitū repeti ſed non
cōpenſari.C.de cōpen.l.vlt.⁊.ꝭ.de depo.bona fides.§.ij.

d ¶ Sponſam. Nam ⁊ ſponſus poteſt ſponſā accuſare de adulterio
quaſi matrimonio iam iniciato.ar.C.de adult.propter.niſi in caſu
ff.de adult.miles.§.cōquerebanꝛ.quia ⁊ iniuria ei facta eſt.ff.de in
iur.item apud.§.ſponſuȝ.quia nec matrimoniū nec ſpem matrimo
nij violare permiſſuȝ eſt.ff.de adult.ſi vxoꝛ.§.diuus.

e ¶ Eijcitur. deterioꝛ nanq̄ȝ dolus eius cognoſcit qui interruptam
iteꝛ litē deſeruit q̄ qui ſemel ceptā dereliquit.in auꝛ.de litig.§.om
nē.in fi.colla.viij.⁊ minus malū eſt viam dn̄i nō agnoſcere q̄ poſt
agnitā retroire.ꝭ.de apoſta.quidam.

f ¶ In alterutro.i.in vxore dimiſſa ⁊ ſponſa nō admiſſa.

g ¶ Ad vtrunq̄ȝ.ſ.ut eam recipiat uel nō recipiat.

h ¶ Oculos. Sic patet q̄ iuramentū quandoq̄ȝ pōt ſeruari ſine interitu ſalu-
tis eterne ⁊ tn̄ nō teneꝛ illud ſeruare. Sȝ hoc iō eſt. q: honeſtas intelligiꝛ in
hoc iuramēto ut ſi res in eodē ſtatu pmaneꝛ id eni tacite agiꝛ. xxij.q.ij.ne qs
⁊.ff.de ſolu.cuȝ quis. Sȝ ſi iuramētū nō poſſet ſeruari ſine interitu ſalutis e-
terne.uel ſi eſſet contra leges
uel bonos moꝛes ſeruari nō
dȝ.ſ.c.pxi.⁊.c.quintauallis.
⁊.ff.de leg.i.ſi qs inquilinos
§.vi.ff.de leg.iij.ſi quis i pn̄.
⁊.ff.de iurepa.adigere.ſecus
eſſet ſi mulier laboꝛeꝛ in facul
tatibus. Sȝ quid ſi p violen-
tiā opprimaꝛ ſpōſa de futuro
videꝛ q̄ nihilominus teneaꝛ
cū ea cōtrahere.ar.xxxij.q.v
venera.ff.de adult.ſi vxor.§.
ſi quis plane. Sȝ nō eſt vex.
xxvij.q.ij.raptoꝛ.⁊.c.ſequē.⁊
xxxij.q.v.fuge.⁊.c.ille.⁊ ita
punitur ſine culpa ſed non ſi
ne cauſa.

i ¶ Teneret. q̄ſi dicat nō. qō
verū eſt in ſpōſa de futuro.ꝭ.
de cōiug.lepro.c.vlt.ſponſaȝ
vero de pſenti ducere tene
tur quia nō repeꝛit caſus.ni-
ſi vnꝰ in qͦ poſſit eā dimitteꝛ
ꝭ.de cōuer.cōiug.ex publico.

k ¶ Teneret.quaſi dicat ñ te-
netur eam admittere.

l ¶ Quāuis. Iſtud q̄uis nō ē
aduerſatiuū ſed cauſatiuȝ ⁊
poniꝛ q̄uis pro quia.

m ¶ Impedit.ut votū ſimplex
xxvij.diſt.ſi vir.ſic.xv.q.i.§.
vlt.vbi diciꝛ.nō omnia q̄ im-
pediūt oꝛdinanduȝ deijciunt
oꝛdinatū.

n ¶ Crimine. naȝ pactū illud
nō valet ſi quis paciſcatur ne
alium accuſet de crimine nō-
dum perpetrato.ff. de pac.ſi
vnus.§.pacta.⁊.§.illud.tamē
de crimine iam commiſſo pa
ciſci poteſt ne de eo agatur.
ff.de pact.ſi vnus.§.pacta.et
ꝭ.eo.c.verſi.non ſolum ſepti-
es.⁊c̄. Nec illud pactum te-
net ne dolus preſtetur.ff. de
reg.iur.cōtractus. Talia eni
pacta cōtra publicam vtilita-
tē eſſe videntur. quia per ea
inuitantur homines ad pec-
canduȝ impune.ſi.ff. de pac.
dota.conuenire.⁊.ſ.de cōſue.
c.pe. ⁊ quia publice vtilitatis
eſt ne crimina remaneant ipunita.ꝭ.de ſen.excō.ut fame.⁊.ff.de ſolu.ſtichū
§.i.⁊.ff.ad.l.acquil.ita vulneratus.in fi.

o ¶ Dimitteret.quia frater aut ſoroꝛ nō eſt ſeruituti ſubiectus in huiuſmodi.
xxviij.q.i.ſi infidelis.⁊.ꝭ.ū diuoꝛ.quāto.iuxta illud. Spernas ſpernentē uel
blaſphemare volentē. Uel te credentē ſcelus ad moꝛtale trahentē. Nā ſunt
abſq̄ȝ moꝛa ſic vincula rupta prioꝛa.vincen.

p ¶ Patronus.xxxij.q.i.c.i.⁊.ff.ad.l.iul.ō adulterijs.l.ij.§.ij.⁊.ff. de fur.qui
vas.§.i.ar.⁊.ꝭ.de adult.ſi vir.

q ¶ Etnica.etnos.i.gens.inde etnica.i.gentilis.

r ¶ In hoc caſu vltimo.ſcilicet vbi iurauit nō accuſare eam de adulterio.⁊ ita
poteſt quis ſe obligare pacto ad nō accuſandum.ꝭ. de accu.veniens.arg.con
tra.ff.de pact.ſi vnus.§.illud.⁊.§.pacta.⁊.ff.de pac.do. cōuenire hoc ſolutū
eſt.ſ.in notula.nam illud.

s ¶ Deſiſtat.⁊ ita pactum ⁊ iuramentū valet quatenus tangit rem familiareȝ
nō in eo q̄ publicam ut dixi in notula.nam illud.

t ¶ Denunciare. Sed quid ſi nollet corrigi nec curaret de excōmunicatione.
Dicit io.q̄ tunc licite poteſt eam deſerere.quia iam eſt contumelioſa creato
ri ſuo.xxviij.q.i.ſi infidelis.⁊ ſic quandoq̄ȝ cui precludiꝛ vna via. alia via ad
idem admittiꝛ.ut.iij.q.iij.ſerui neq̄ȝ.⁊ hic.q: licet nō poſſit eā accuſare.po-
terit tamē eam denunciare.arg.cōtra.ff.de tuto.⁊ cura.ſcire.⁊.ff. de cōdi.in
ſti.que ſub cōditione.§.ſi quis.⁊.ff.de bon.liber.queritur.C.ſi manci.ita ve
ne.l.vlt.⁊.ſ.de ꝓcu.tue.Tancre.dicit q̄ nō debet eam deſerere. licet ſe non
corrigat etiā ſi vite eius inſidiareꝛ.xxxij.q.vi.quicqd mulier.ſed debet eā te-
nere in vinculis ⁊ caſtigare cū hoc ei permiſſuȝ ſit.xxxiij.q.ij.placuit.⁊.q.v.
hec imago.⁊.xxiij.q.iiij.duo iſta nomina.⁊.vij.q.i.ſicut alterius.

a ¶ Et ſi chriſtus.ſermo.xxij.q.i.ita ergo.

eſt: non[b] non: ut affirmatio[c] uel negatio ſicut procedit ex ore: ita ꝓcedat ex corde: quia tamē hominum excreſcente malicia ſimplici aſſertioni uel negationi uix creditur icirco prudēter adiunxit: quod amplius eſt a malo eſt: a malo quidē non tam culpe quā pene: nec exhibentiū ſed exigentium iuramētum nam incredulitas huiuſmodi magis eſt pena quā culpa unde nō dixit malum: ſed dixit a malo. ¶ Licet enim iuramentū ꝓhibuiſſe dominus uideatur: nuſquā tamē per creatorem: ſed per creaturā[d] iurare prohibuit: ne per huiuſmodi iuramentum transferretur ad creaturā honorificētia creatoris. Quare cū i euangelio premiſiſſꝫ: dico uobis nolite iurarē omnino[e] ſtatiꝫ ſubiunxit: neqꝫ per celum: quia tron⁹ dei eſt: neqꝫ per terrā: quia ſcabellum pedū ipſius eſt: neqꝫ per hieroſolymā: quia ciuitas ē regis magni: neqꝫ per caput tuū: qꝛ non potes unum capillū facere album aut nigrum. Et quāuis nō ſit per creaturam iurandum: ſi tamē iuret per creaturam: ſeruandum[f] eſt quidē: dummodo ſit licitum quod iurat quia teſte ueritate: qui iurat i celo iurat in trono dei ⁊ in eo qui ſedet ſuper eū. Jacobus quoqꝫ non ſimpliciter prohibet iuramentum: ſed uoluntatē iurandi: cum ait. Ante omnia fratres mei nolite[g] iurare: quoniam ad iuramentū nō debet quēquā ſpontanea uoluntas iducere: ſed neceſſitas[h] trahere importuna ⁊ tūc poteſt ſine culpa iurari: dūmō illos tres comites[i] habeat iuramētū de quibus propheta[k] ait. ⁊ iurabunt[l]: uiuit dominus in ueritate[m] ⁊ iudicio[n] ⁊ iuſticia[o]: quod autē iacobus ſubdit: neqꝫ per celū: neqꝫ per terrā. neqꝫ per quodcūqꝫ aliud iuramentū iurare uetat ꝑ quālibet creaturam quodcūqꝫ ſit illud alioquin nō dixiſſet apoſtolus: homines per maiorem ſuū iurant: ⁊ omnes controuerſie[p] eorum ad cōfirmationem finis eſt iuramentum In quo patenter oſtendit per quē ſit iurandum. cum ait. homines ꝑ maiorem ſuum iurant: ideſt per deum. ⁊ cur ſit iurandum: ut uidelicꝫ omnis cōtrouerſie finis ſit iuramētum. Angelus quoqꝫ quem uidit in apo. ioannes ſtantem ſuper mare ⁊ ſuper terram: leuauit manū ſuam ad celum ⁊ iurauit per uiuentē in ſecula ſeculorum. Chriſtus etiā pluſ legitur dixiſſe i euāgelio: quā eſt eſt non nō: cū ſepiſſime dixerit: amē[q] dico uobiſ: quod ipſe ſecūdū lucā exponēs: cū premiſiſſet: amē dico uobis: quia nemo propheta accept⁹ eſt in patria ſua: ꝯſequēter adiūxit: in ueritate dico uobis: qꝛ multe uidue erāt in diebus helie i iſrahel. Apoſtoluſ quoqꝫ iurabat cū diceret: teſtis[r] ē mihi deus: ⁊ iterū quotidie morior[s] per gloriā noſtrā fratres: que greca exemplaria manifeſtiſſimā iurationē eſſe oſtenderunt. Si eni per ſe malum eſſet iurare: profecto dominus nō iuraſſet: cū tamē i ueteri teſtamēto legatur. quia iurauit dominus ⁊ nō penitebit eū. ⁊ rurſus iurauit domin⁹ dauid ueritatem: ⁊ non fruſtrabit eum: imo ⁊ precepit in ueteri teſtamento. redde deo iuramenta tua. Quedam[t] eni ꝓhibentur. quia ꝑ ſe mala[u] ſunt: ut furtum adulterium ⁊ huiuſmodi que nō ſunt aliquatenus facienda. Quedam uero prohibentur ex cauſa[x]: non quia per ſe mala ſunt: ſed quia ſi fiant frequenter ⁊ multum: ex his mala ſequūtur[y] ut uinum per ſe maluꝫ non eſt: ⁊ tamē prohibet apoſtolus dicēs: nolite inebriari uino in quo eſt luxuria quoniaꝫ ex frequenti ⁊ immoderata potatione uini luxuria generat. Sic ⁊ iuramētū per ſe quidē malū nō eſt cum ſit cōfirmatio[a] ueritatis ſed tamē ꝓhibetur ex cauſa[b]: quoniā ex frequēti ⁊ incauta iuratione piuriū ſepe contingit: ſicut i eccleſiaſtico legitur: uir multū iuranſ replebitur iniquitate: ⁊ non diſcedet a domo eius plaga. Quēadmodū ergo paulus indulſit propter neceſſitatem diſcipulo ſuo thimotheo: ut utatur modico[c] uino propter ſtomachum ⁊ frequētes infirmitates ſic ꝓfecto cum neceſſitas exigit ꝓ re uera licita ⁊ honeſta poteſt ſecure iurari: quia ceſſante[d] cauſa ceſſet effectus. Licet ergo debeatis eſſe uiri ꝑfecti. ut quantum poteſtis iuramenti uinculū euitetis: uolens tamē idēnitati ueſtri monaſterij prouidere: ne ꝓpter defectū teſtiū ſui iuris ſuſtineat leſionē: preſēti uo

b ¶ Non non. Iſte due negationes nō faciunt hic unā affirmationē ſm ꝙ alibi faciūt. ff. de verb. ſig. duobus verbis.

c ¶ Affirmatio. ecce declaratio geminationis. i. ut qō os affirmat ⁊ cor affirmet. ⁊ qō os negat ⁊ cor neget. ſic. xxiij. di. pſalmiſta.

d ¶ Creaturā. ſic. xij. q. i. clericum. ⁊ in autē. ut nō luxuriētur contra naturam colla. vi. §. ⁊ quoniā. Per creaturaꝫ licitū eſt iurare vbi exprimitur in iure ut per crucē xxij. q. v. qui piurat per euangelium. xxij. q. i. ſi aliqua per ordinē. ut. i. q. vij. quotiens ꝑ ſalutē principis. ff. de iureiu. qui per ſalutē. l. iij. §. vlti. per altare. xxij. q. i. habemus. alter eni iurare nō debet. vnde nō licet iurare per mēbra dei in auten. ut nō luxuriētur cōtra naturaꝫ. colla. vi. §. ⁊ quoniaꝫ. ⁊. xxij. q. i. ſi quis per capillum. vbi pena ponitur.

e ¶ Omnino. i. ex leui cauſa: uel per omnia. Simile omnino habetur in lege ut ſi fideiuſſor intercedat pro maiori ſūma ꝙ̄ ꝑncipalis debitor oīno nō obligatur. ff. de fideiuſſo. grece. §. illud. vin.

f ¶ Seruandū qualitercunqꝫ iuratur. ſi licitum eſt quod iuratur ſeruandū eſt iuramentum. xxij. q. i. monet te. et. ff. de iureiu. §. i. quia multa fieri nō debent. facta tñ tenent. xxvij. diſt. ſi vir. et. xvij. q. ij. nos nouimus. ſicut iudex vltima die ſue iuriſdictionis iudicare nō debet. ff. de iuriſd. om. iu. cum qui. ſi tñ ſententiam dixerit tenet. ff. de offi. ꝓconſu. meminiſſe. in fi. t.

g ¶ Nolite. i. nō habeatis voluntatem iurandi.

h ¶ Neceſſitas. ⁊ ita nunꝙ̄ iurandum eſt niſi in neceſſitate. ſed hec neceſſitaſ includit etiaꝫ ſub ſe vtilitatem. xxij. q. i. ſi nō malum. ⁊. c. ita ꝗ̄. lau.

i ¶ Comites. de quib⁹ habes xxij. q. ij. animaduertendū. ⁊ q. i. ⁊ iurabunt.

k ¶ Propheta. ſ. hieremias.

l ¶ Jurabunt. hec habes. xxij q. i. ⁊ iurabunt.

m ¶ In veritate. cōſcientie.

n ¶ In iudicio. i. diſcretione: uel deliberatione.

o ¶ Juſticia. i. ut quod iuratur ſit iuſtum ⁊ licituꝫ. ⁊ iſti ſunt tres comites qui debent interuenire in quolibet iuramēto ⁊ ſi iſta defuerint nō iuramētum ſed periuriū eſt dicendū ut i. c. aiaduertēdū. xxij. q. ij.

p ¶ Controuerſie. qꝛ poſt iuramentū delatum ⁊ preſtituꝫ nihil amplius querenduꝫ eſt ff. de iureiurā. non erit. §. delato. ⁊ parem habet auctoritateꝫ cū tranſactione ⁊ maiorem ꝙ̄ res iudicata. ff. de iureiurā. l. ij. qō verum eſt ſi eſt delatū a parte parti. illud eni retractari nō poteſt. ff. eo. ad monendi. i.

q ¶ Amen. i. ſine defectu. ⁊ eſt nota aſſertionis.

r ¶ Teſtis eſt. In veteri teſtamēto iurabatur ſic. viuit deus viuit anima mea. Sic iurauit vidua que erat in ſarepta ſidonioꝝ̄ Helie prophete. Tēpore gratie in primitiua eccleſia iurabatur. teſtis eſt mihi deus. deum inuoco teſtem. xxij. q. i. ſi peccatū. ⁊. xxij. di. ſacroſanct. Hodie iuratur per deū per euangelia. lxiij. di. tibi domino. ⁊. i. q. vlt. c. vlt. t.

s ¶ Morior. hoc habes. xxij. q. i. nō eſt.

t ¶ Quedaꝫ. poſſet aliquis querere ex quo licite iuratur. quare prohibuit dominus iuramentū. Reſpondet papa quedam. ⁊c.

u ¶ Mala ſunt. Quedā enim illicita ſunt in ſui natura. quedā ciuiliter. i. iure poſitiuo uel cōſuetudinario. ff. de verb. ſig. probrum. arg. ff. de adult. ſi adulteriū. Sic quedā ſunt ſimoniaca ipſo iure. ſ. que in veteri teſtamento erant ꝓhibita et vendere ſpiritualia. i. q. i. qui ſtudet. quedā ſunt ꝓhibita per conſtitutioneꝫ eccleſie. ut dare aliquid pro benedictionib⁹ nubētium pro baptiſmo pro ponēdis platis in ſede. de his hēs plura exempla. j. de ſimo. cuꝫ in eccleſie corpore. ⁊. c. ſicut ꝑ cento. et. c. ad apoſtolicā. ⁊ hoc eſt qō dici conſueuit. quedaꝫ ſunt ſimoniaca quia ꝓhibita. quedam ſunt ꝓhibita: qꝛ ſimoniaca. ⁊ de hoc dicitur. ſ. de of fi. dele. ex parte.

x ¶ Ex cauſa. xxij. q i. ita ergo. C. ſi mācipi. ita venc. ne ꝓhi. l. i. ⁊ vlti.

y ¶ Sequuntur. Nota ꝙ aliquid prohibetur non ꝙ ipum ſit malū ſꝫ qꝛ inde pōt ſeq malū. ar. xxi. di. dēiqꝫ. ⁊. xxvij. di. iō xi. q. iij. nolite xli. q ſ qs. ij. q. vij. ꝑſumūt xxiiij. q. iij. de⁹ qui maledicit. inſti. vi bo. rap. §. ſed nedū Ar. ꝯtra. ff. qui et a quibuſ manu. li. nō fi. l. vlt. ⁊. ff. ō pac. ſi vnus. §. illud. Itē arg. ꝙ vno prohibito ꝓhibentur oīa per que peruenitur ad illud. ar. j. de clери. cōiu. diuerſis fallacijs. ⁊. ff. de cōdi. inſti. l. que ſub cōditione. §. ſi quiſ eo. ⁊ ff. de ſponſa. orātio ar. ff. de tuto. ⁊ cur. da. ab his ſcire. ⁊. ff de ho. liber. querit ⁊. ſ. de peu. tuc. Itē ar. ꝙ aliquo prohibito omnia ꝓhibētur que ſequunt ex illo. ſ. de cōſti. nam cōcupiſcentia.

a ¶ Cōfirmatio. ſic falſitas eſt imutatō veritatis. in aut. de inſtru. cau. ⁊ ſi. circa ꝑn. colla. vi.

b ¶ Ex cauſa. ar. ꝙ potius cōſiderāda eſt cā facti ꝙ ipum factū. xv. q. vi. c. i. in fi. ⁊. xxiij. q. viij. occidit. j. de accu. cuꝫ dilect⁹. ⁊. ff. de fur. l. verū. vin.

c ¶ Modico vino. de cō. di. v. ſint tibi. ar. ꝙ lꝫ hr̄e curā corꝑis moderatā ad exercitiū virtutū. ar. xliiij. di. multiſ. alias incipit. ꝯuiuia de conſe. di. ij. corporis. arg. modicū.

d ¶ Ceſſante cauſa. ꝓpter quā excludendā. ſ. periuriū introductuꝫ eſt ne iuretur. Si. n. cā eſſet ꝓpter quā habendā aliqd fieret. lꝫ ceſſaret cā illa. nō ideo ceſſaret id qō factū eſt ꝓpter illā cām. xxxij. q. vij tantū. ⁊. q. i. dixit dñs. uel ceſſante cā odioſa ⁊ cōtra ius ceſſat ⁊ ei⁹ effectus. dixit vin. vex eſt circa alias ꝑſonas. ſꝫ circa eandē ꝑſonā

nō ceſſat niſi ꝑuilegiū uel ↄceſſio tēdat ad noxā. et tūc expone v̄ba illa vez eſt ab initio. ſ; ſi ex poſtfacto icipit odiū nō ceſſat effect⁹.i. ꝓhibitio.ar.j.ꝺ deci.ſuggeſtū.ꝛ.lxiij.di.§.vez.ꝛ.ff.ꝺ vulg.ſubſti. ex facto.ſic plana ē glo.alias vez ē.ꝛ ita nō r̄ndet expoſitioī. dic ve rū eſt circa alias ꝑſonas q̄ nō habēt ꝑuilegia. ſ; circa eandē ꝑſonaz que h; ꝑuilegiū nō ceſſat ꝑuilegiū.i.ñ ꝑdit. niſi ꝑuilegiuz ipm uel ↄceſſio ten deret ad noxā ut di cūt tres ꝑdicte con cordā.ar.j.ꝺ elec.c. ſuggeſtū.lxiij.di.§. vez.de h̄ q̄liter itel ligat̄ dictū ē.ſ̄.ꝺ re nū.poſt trāſlationē ꝛ.lxi.di.§.his auc̄ti bus.uel dic ceſſāte cā.i.ceſſante ꝑiurio ceſſat ꝓhibitio.ꝛ in ſtāte neceſſitate ꝓ re v̄a licita ꝛ hone ſta licite iurat̄.ꝛ hic ē ſēſus hui⁹ lr̄e quā tū ad hūc caſum.

e Indulgem⁹.i.in dultū eſſe oſtēdimuſ iā olim.xxiij.q.ij. ſup prudētia.ꝛ.ſ̄.ꝺ teſti.tuiſ.ꝛ.c.cū nū cius.ꝛ.c.cū inſup.

f Sicut nr̄is.in cauta.ſic p; ꝙ aliqs in mortali pec cato exiſtēs ſi ꝓmo tus fuerit nō remo uet̄.ſ̄.de tēp.or.ex ꝑte.ꝛ.l.di.quicūq;. ꝛ ep̄us qui ↄmittit mortale peccatū nō remouet̄ ut qui ſine cā vult renūciare.ſ̄ de renū.niſi.ꝛ eſt ↄ̄ illud.lxxxi.di.q̄cū q;.ꝛ.c.p̄ce.ꝛ.xxxiij di.c.vl.ꝛ.l.di.ex pe nitēnb⁹.et ſic hmōi temeraria iuramēta nō repellūt a ꝓmo tione nec a teſtimo nio.ſ̄.de teſti.inti mauit.ꝛ.c.ↄſtituiſ ꝛ.ſ̄.de teſt.co.c.vl. vel dic ꝙ poti⁹ ↄſu lit̄ eccleſie q̄ ꝑſone ſ̄.ꝺ or.cog.cū dilect⁹. Itē in mortali peccato exiſtēs admittit̄ ad ac cuſandū.v.q.i.quidā.ꝛ h̄ fuit ad declarādā innocētiā illi⁹ infamati ꝑ libellū occulte ꝓiectū.ſ; iſti ſic ꝓmoti nō remouent̄ q꞉ hmōi cria leuia ſunt q̄ nō deijciūt ordinatoſ.lxviij.di.c.i.ꝓ quib⁹ iponit̄ ſolū nō pn̄ia ſaltē vni⁹ anni. ut.xxij.q.iiij.qui ſacro. q̄ aūt cria inducāt depoſitionē ꝛ q̄ nō notatū inuenies.ſ̄.de tē.or.ex tenore.ꝛ.c.vlt.ꝛ. xv.q.vlti.in ſumma.

g In damnū ep̄alis.ꝛ ſic p; ꝙ vacāte eccleſia canōici nihil poſſūt diſponere de reb⁹ ep̄at⁹ in ipius ꝑiudiciū.xij.q.ij.ſi q̄ de reb⁹.ꝛ.j. ne ſe.va.ꝑ to.nec reddit⁹ ep̄ales pn̄t diminuere.j.de re.ec.nō alie. ut ſup.imo nec ep̄s ipſe ut ibi dr̄.vn̄ quicquid factū fuerit in ꝑiudi ciū ep̄atus totū debet in ſtatū priſtinū reuocari.

h Reducas.imo ꝛ ip̄e idē tudertinus ep̄s poſſet reuocar̄.xij.q.ij. nō liceat.ꝛ.xxxv.q.ix.ꝙ qs ↄmiſit.ꝛ ſi ↄſenſit tanq̄ canonicus pōt poſtea tanq̄ ep̄s reuocare. q꞉ q̄ſi ante aditā hereditatē ↄſenſit. ar. ff.quoz lega.l.i.§.ꝙ ait pretor.nā quedā facit aliqs tanq̄ alius.ſ̄. de elec.quod ſicut.ꝛ.c.cū inter canonicos.ꝛ.ff.de adopt.ſi pater.§. qui duos.ff.eo.ſi conſul.

i Cum ↄtingat.ſanctiones.ut.ff.de fun.dota.l.iulianus.que ꝓ hibet alienationē fundi dotalis.ꝛ.C.ad velle.aut̄.ſiue a me.

k Debēt.ↄ̄ id qꝺ hic dicit ſignāt̄ multa ↄ̄ria. q꞉ regula vtriuſq; iu ris dic̄ ꝙ ↄ̄ leges ſit pro infecto habēdū eſt.x.di.vides.nec iuramē tū valet ↄ boc factū.ſ̄.de fo.ↄpe.ſi diligēti.ꝛ.C.de legi.nō dubiū ꝛ vbi ꝑncipale nō tenet nec acceſſoriū.ſ̄.de fi.inſtr.int̄ dilectos.cū ſuis ↄcor. Itē cū talis ↄtractus ſit a iure dānatus.ff.de fun.dota.l. lex iulia.ꝛ.C.ad velle.aut̄.ſiue a me.q̄liter iuramentū p̄ſtet robur ↄtractui.cū iuramētū nō ſit vinculū iniquitatis.xxij.q.iiij.int̄ cetera ꝛ.ſ̄.c.q̄ꝛto. nec eni illud ſuffic̄ ꝙ ſine interitu ſalutis et̄ne poſſit ſer

bis pagina indulgemus[e] quatenuſ uos ꝛ monaſterij ueſtri ↄuerſi poſ ſitis in cauſis eiuſdez deficientib⁹ alijs teſtibus pro ipſo perhibere teſtimonium ueritati.

Idem epiſcopo amelieñ.

Sicut noſtris eſt auribus inti matū: eccleſia tudertina uacā te ipſius canonici ꝛ epiſcopus euz eis dum eſſet in minoribus ordini bus conſtitutus iuramenta quedā in damnum epiſcopalis iuris fece runt priuſquā de pontificis electio ne tractatus aliquis haberetur: ꝛ i fra. Pro iuratione incauta[f] impo ni fecimus epiſcopo penitētiā con gruentē: ꝛ infra. Quia nō iuramē ta: ſed periuria potius ſūt dicenda que contra utilitatē eccleſiaſticam attētantur. Mādamus quatenus ab ipſis canonicis inquiras ſuper premiſſis diligentius ueritatē: ꝛ ſi ea inueneris eſſe uera: quod in dā nū[g] epiſcopalis iuris repereris ta liter attentatum: in ſtatum debituz appellatione remota reducas[h].

Idem.

Cum contingat interdū: ꝙ cō ſtante matrimonio mulieres alienationibus ſuper rebus dotali bus ꝛ donationibuſ propter nupti as conſentiant: ne ulterius contra ueniant proprio ſacramento firmā do: ac ſoluto proceſſu tēporis ma trimonio ↄtrauenire nitantur: utꝝ hoc eis liceat: a nobis.t.f. requiſi uit. Nos autē.f.t.t.r. ꝙ ꝛ ſi mulie ruz conſenſus in talib⁹ non uideat̄ obligatorius ſecūdū legitimas ſā ctiones[i]: ne tali tamē pretextu uiaz

nari.q꞉ illud fallit in temerarijs iuramētis.ſ̄.e.ex lr̄is.ꝛ fallit q̄nq; l; nō ſit te merariū.ſ̄.e.quēadmodū.ꝛ.c.q̄ntauallis.itē vbi qs iurat ſe ſolutuꝝ pecuniā ſpe future muneratōis pōt venire ↄ̄ iuramētū ſi ei nō ſoluat̄ ꝛ tn̄ pōt ſuari ſi ne interitu aīe.C.de nō nu.pe.indubitati. ſ; illud h; tacitā cōditionē ſi pecu nia fuerit ei numerata.itē ſi iurat illud qꝺ ſit turpe uel ↄ̄riū legi iuramētū eſt nullius momēti.ff.de leg.l.ſi qs inqlinos.in fi.itē vbi ꝑ iu ramētū inducit̄ alicui ꝑpetua viduitas iſtud nō tenet̄ ſerua re.ff.de iurepat.adigere. Ad h̄ dicas ꝙ lex cōſiderauit qꝺ ſit vtile corꝑi ꝛ honeſtū.nā ex pedit mulieribus ſaluas hr̄e dotes ſuas ut inueniant ali quos q̄bus nubeē poſſint.ff. ſo.ma.l.i.ſ; canō ↄſiderat vti litatē aīe. Vel dic ꝙ tūc ꝑiu dicat ei mulieri iuramētū q̄ñ aliūde pōt ↄſuli mulieri ut di citur in aut̄.ſiue a me. Io.ita ſoluit has ↄ̄rietates. Alit̄ po teſt dici ꝙ ſiue mulier poſſit ↄſulere aliūde ſibi ſiue ñ.pōt venire ↄ̄ iuramentū ſpōte ꝑ ſtitū ꝛ ſine dolo uel metu. Et l; ↄ̄tus talis nō videat̄ obli gatorius q̄tū eſt de ſui nā.tn̄ ſine aliq̄ turpitudine pōt ſua ri iuramentū ſup eo p̄ſtitum. vn̄ h̄ ↄſideram⁹ potius acceſ ſoriū q̄ ꝑncipale ꝓpter ꝑicu lū aīe ut hic dr̄.ſic alias obli gatio nō tenet tn̄ iuramentū ſup h̄ p̄ſtitū d; ſeruari.ſ̄.e. debitores. Preterea ꝓhibitō hmōi alienatōis fundi dota lis nō eſt ꝑpetua q꞉ ſi ſecūdo poſt biennū ↄſentiat mulier bn̄ tenet in aut̄.ꝑdicta.ſiue a me.vn̄ multo fortius iuramē tū pōt ↄfirmare qꝺ prius nō valebat.ꝛ q̄ſi ꝓ ↄſenſu ſecun do habeat̄.ꝛ illa ↄ̄ria ſupius inducta itelligunt̄ de illis q̄ ꝑ petuā habēt cāz ꝓhibitōis et in ſua nā turpia ſunt.ut p; ex ↄ̄rijs.vn̄ ſi iuramentū ibi int̄ ueniat nō t; cū ñ poſſit ſuari ſine iteritu aīe. ſimile huic lo co hēs.j.ꝺ pig.ſignificāte.ibi dr̄ ꝙ pactū legiſ ↄmiſſorie in pignorib⁹ nō tenet.qꝺ ē verū C.de pac.pig.l.i.ꝛ.iij.ꝛ tn̄ ſi iuramētū interueniat ſup pa cto tenet. nec audit̄ volēs ve nire ↄ̄ ut colligit̄ in decr.ꝑdicta.ſignificante.ar. a ↄ̄rio ſenſu. ꝛ ſic intelligas iſtam ꝛ illam.

contingat periurijs aperiri: mulie res ipſe ſeruare debent[k] huiuſmo di iuramēta ſine ui[l] ꝛ dolo ſpōte pre ſtita cū in alterius[m] preiudiciuz nō redūdent: nec obſeruata vergāt in diſpendiū ſalutis eterne. Idez.

Sicut: ꝛ infra. Si cōſtiterit: ꝙ predictuſ.h. iuſte[a] bellū mo uerit contra.j.ipſum.h. ſtudeatis inducere ut uniuerſa per huiuſmo di uiolētiā occupata reſtituat[b] con querenti ꝛ eū a preſtito ſibi iuramē to prorſus abſoluens. Quod ſi ac quieſcere noluerit: ipſum ad hoc ſi premiſſa ueritate nitūtur: cogatis per ſententiam excōicatiōis ꝛ terrā eius interdicti ſententie ſupponen tes. Iuramētū autem quod.j.ſe aſ ſerit preſtitiſſe: ſi de aſſenſu factum eſt utriuſq;: cum non ligat[c] qui pre ſtitit: dum ille cui preſtitū fuerit ſer uare negligit quod promiſit.

Idem in concilio generali.

Nimis de iure diuino quidaz laici uſurpare nituntur: cuz ui ros eccleſiaſticoſ nihil temporale[d] obtinentes ab eis ad preſtandum ſibi fidelitatis[e] iuramēta cōpellunt Quia ſecūduz apoſtolum ſeruus[f] ſuo domino ſtat aut cadit ſacri aut. ↄcili. ꝓhibemus: ne tales clerici ꝑ ſonis ſecularibus preſtare cogant̄ huiuſmodi iuramenta.

Honorius tertius.a.ꝛ.c.canoni cis antiochenis.

Petitio ur̄a nobis exhibita cō tinebat ꝙ eccleſia āntiochena uacāte: priceps antiochen⁹ timēs ↄſpirationes aliquas fieri contra euz.a uobis iuramētuz extorſit[g] ꝙ

l Sine vi.ar.ꝙ iuramentū metu uel vi p̄ſtitū nō eſt ſuandū. qꝺ iuris ſit di xi.ſ̄.qꝺ me.cau.abbas.ꝛ de h̄ dr̄.xv.q.vi.auctem.ꝛ.ſ̄.e.ꝑuenit.

m In alteri⁹ ꝑiudiciū.ſ.creditoꝝ uel filioꝝ.ar.a ↄ̄rio ſenſu.ſ̄.e.venientes.

a Sicut iniuſte.ꝛ iō ſaltē indirecte rōe peccati ſpectat hoc ad iudiciū eccle ſie.ſ̄.de iudi.nouit.quid ſi iuſtū bellū. habes.xxiij.q.ij.in ſumma.

b Reſtituat.q꞉ iniuſtū erat bellū.ſed ſi iuſtū fuiſſet bellū ſtatim res ſic occu pate eſſent ſue.xxiij.q.v.dicat.

c Ligat.q꞉ nō ſeruāti fidē fides nō eſt ſernāda.ſic.ſ̄.eo.ꝑuenit.ꝛ.c.quēad modū.q꞉ illa ↄditio ſubintelligēda eſt in h̄ iuramēto.ut notat̄ in.c.quēadmo dū.ar.ↄtra.xxxiij.q.v.qꝺ deo.ſed illud nō tangit hoc.

d Nimis tēporale.ſi tēporalia poſſiderent̄ a laicis in his ſunt minores illis ſ̄.de maio.ꝛ obe.ſolite.xviij.di.ſi ep̄s.h.

e Fidelitatis.imo nec clericis hoc iuramentū p̄ſtandū eſt.j.de ſimo.ex dili genti.ꝛ.j.de reg.iu.c.vl.ꝛ.ſ̄.e.ti.nullus.niſi in caſibus nōtis ibi.

f Seruus ſuo.ut.ij.q.i.multi.ad fi. ſi ſeruus ſtat ſuo dn̄o remunerādus eſt ab ipſo ſi cadit puniēdus.quaſi dicat ſi ſteterit remunerabit̄.ſi ceciderit iudi cabit̄ a dn̄o ſuo. Et ſic eſt arg. ꝙ laici nullaz habent iuriſdictionē in clericos nec etiam per conſenſuz clericoꝝ.ſ̄.de for.cōpe.ſi diligenti.ꝛ.c.ſignificaſti. vbi de hoc.

g Petitio.extorſit. Iuramentū per dolū ſiue metū extortū cum de hoc cō ſtiterit nō eſt ſeruandū.ſ̄.eo.cū contingat.in fi.ꝛ ſic cōfeſſio ex metu. xv.q. vi.c.i.ꝛ.xxxi.q.ij.lotharius.ſic ꝛ cōſenſus taliter extortus.nō valet.j.de pri uile.cū olim. Sed videtur ꝙ iuramentū in eo quod nō tangit negocia eccle ſie uel etiā propria ſit ſeruandū.licet ſit extortū cum poſſit ſeruari ſine interi tu anime.ſ̄.eo.ſi vero.ꝛ.c.ad noſtrā.ij.ꝛ.c.cum cōtingat.ꝛ.xxij.q.iiij.ſi aliq̄ ꝛ ita per tale iuramentū tenent̄ ꝙ nullā conſpirationē uel aliquod aliud qꝺ

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ſit contra ſtatutū principis procurabūt. ⁊ ad hoc alias de honeſtate tenerent̄ etiam ſine iuramento. ⁊ ita ſeruare tenentur iuramentū illud quantū ad hāc partem iuramenti licet fuiſſet extortum. ⁊ ſic eſt arg. ꝙ pro parte tenet iuramentū ⁊ pro parte nō. ⁊ ſic. ſ. de ma. ⁊ ob. dilecti. ⁊. xxij. q. iiij inter cetera. ſic ⁊ factū alicuius pro parte valet pro parte nō. j. de preben. dilectus. ſimilē declarationeꝫ habes. ſ. e. quāto.

b ¶ Declaramus. Declaratio iuramenti ſiue interpretatio: cū de ipſo dubitatur pertinet ad papā. ſ. eo. quanto. ſic. j. d ec. edi. c. vl. ſ. de elec. venerabilem. ad fi. Sic ⁊ in omni ſacramēto intelligitur excepta auctoritas pape. ſ. e. venientes. ⁊. ſ. de reſcrip. ꝯſtitutus Similit̄ ⁊ imperatoris. ff. ad munici. imperatores. ⁊ in cōſti. de feu. §. vlt. ⁊ idem cū dubitat̄ vtrū ſit licitū uel illicitū ſ. de elec. venerabilem.

i ¶ Specialibꝰ veſtris. Et nota ꝙ licet aliquis teneatur alicui per ſacramentū. tamē cōtra ſe nō tenetur uel cōtra eccleſiam ſuā vel etiaꝫ ꝯ cōmunitatē ſuaꝫ ut hic patet apte. arg. ſ. de poſtu. c. vlt. in fi. nā ⁊ in generali ſermone perſona loquens intelligit̄ excepta ut hic. ⁊. ff. de ſenat. l. i. §. i. et ff. loca. l. qui inſulā. §. vl. ⁊. C. de ſolu. inquiſitio. C. d ꝯſti. pe. aut̄. ſed ita. ⁊. ff. de cōdi. ⁊ demō. qui heredi. §. plautius ⁊ eſt arg. ꝙ ſi promiſi tibi dare turrē meam uel caſtrū contra omnē hominē. nō tamē teneor dare cōtra me. nā nemo tenet̄ alium plus diligere ꝙ̄ ſeipm̄. quia ordinata caritas a ſeipſo incipit. xxiij. q. v. ſi nō licet. ⁊ primo debet facere ſibi elemoſinā deide proximo. de pe. di. iij. ſane cauendum. ar. cōtra. ff. de pact. cuꝫ in eo eſſet. ⁊. ff. ſi ſerui. ven. altius. ⁊. ff. de neg. ge. ſi pupillus. §. vlt. in autē. ut diffe. iudic. §. ſi vero refutauerit. col. ix. ff. de pig. paulus. §. vlt. ⁊. j. de nat. ex libe. ven. c. vno contraria iſta ſpecialia ſunt.

contra ipſuꝫ non eſſetis decetero. ⁊ infra. Interpretatione congrua declaramus[b] uos iuramento huiuſmodi non teneri: quin pro iuribus ⁊ honoribus ipſius eccleſie: ac etiam ſpecialibus[i] ueſtris legittime defendendis contra ipſum principem ſtare libere ualeatis: coercendo uos a machinatione duntaxat: per quam idem princeps deberet leſionem perſone uel ſui amiſſionē incurrere principatus.

Idē archidia. ⁊ magiſtro. g. catulen.

Ex litteris ueſtris accepimus ꝙ ſuper cauſa uſurarū uobis pro. g. contra. e. ab ap. ſe. cōmiſſa non potuit per teſtes ab ipſius. g. parte productos de ſortis quantitate liquere: licet de obligatiōe pignoris conſtitiſſet. unde ſi expedire uideris: ꝙ exigatur de dicenda ueritate[k] a partibus iuramentum: cum ex fama[l] quaſi notorium habeatur: prefatum. e. ex quadam terra ipſius. g. ſibi titulo pignoris obligata ſortem ⁊ amplius[m] percepiſſe Ne igitur ex huiuſmodi iuramenti defcū iuſtitia occultata ueritate[n] ſuccumbat: Mandamus quatenꝰ partes ad preſtandum huiuſmodi iuramentum per cen. ec. ap. re. cogatis.

Idem colloc. archiepiſcopo ⁊

k Ex litteris. veritate. iuramentum iſtud de dicenda veritate preſtatur ſolūmodo in ſpiritualibus cauſis. ſic. ſ. de elec. dudum. ij. iuramentū eniꝫ de calumnia in talibus nō preſtatur. ſ. de iura. calum. litteras. requirit̄ etiaꝫ a prelato eccleſie de conſuetudine. precipue cum de facto ſuo agitur. alias nō videtur ꝙ prelatus ſit interrogandus. de hoc dixi. ſ. de elec. dudum. ij. ⁊ per iſtud iuramentū reſpondetur tantū de eo quod ſcit. vnde debet ſimplicit̄ reſpondere ſcio uel neſcio. ſed per iuramentuꝫ de calūnia reſpondet̄ de eo qd̄ credit uel exiſtimat. C. de iura. calū. l. ij. hoc iuramentū de veritate dicenda preſtat hodie prelatus in cauſa eccleſie in animā ſuam ⁊ capituli ſui in ſpiritualibus cauſis. ut habetur in quadā decre. extra compilationeꝫ que incipit. preſentium. ⁊c.

l ¶ Ex fama. Et ita patet ꝙ qualitercūqꝫ aliquid ſit diuulgatū per famam ſeu quaſi notorium nō ſufficit ad probationē. iiij. q. iij. §. item ſepe fit. ſed cū alijs adminiculis ſufficit. ſ. de teſti. preterea. tamē ſola fama ſufficit ad matrimonium impediendū. j. de cōſang. ⁊ affini. ſuper eo. ⁊. j. de ſpon. cū in tua.

m ¶ Amplius. Omne quod percipit̄ de rebus titulo pignoribus obligatis totum debet computari in ſortem ⁊ quid ſupereſt debet reſtitui. j. de pig. cū cōtra. ⁊. j. de vſur. c. i. ⁊. ij. deductis primo expenſis ut ibi dicitur. quia fructus tantum intelligunt̄ deductis expenſis. C. de fruct. ⁊ li. expen. l. i. ⁊. ff. ſo. ma. fructus. quia nullus caſus poteſt interuenire qui hoc genus deductionis impediat. ff. fami. hercif. fundus qui. imo fructus percepti ipſo iure pignus liberant. C. de diſtra. pig. l. i. ⁊ quicquid percipit̄ ex pignore cōputatur in ſortem. C. de pig. ac. l. i. ⁊. ij. ⁊. j. de pigno. ſignificante.

¶ Veritate. Hec eſt cauſa quare hoc iuramentū exigit̄. ut. ſ. veritas reuelet̄ timore iuramēti. ſic ex eadē cauſa teſtes qui cōpelluntur alias nō cōpellerentur. xiiij. q. ij. ꝙ̄ꝙ̄. ⁊. ſ. de teſti. co. c. vlti. ⁊ per totū. ⁊ quia mortale peccatum eſt occultare veritatē. xi. q. iij. quiſquis. ⁊. j. de cri. fal. c. i. ⁊ quia cauſa vſurarum eſt quaſi ſpūalis cum ſit eccleſiaſtica iuramentū de veritate dicenda exigitur ⁊ nō de calumnia. Nec colligitur h ꝙ iuramentū de calūnia hic preſtitum fuiſſet ut quidā dicunt. ſi tn̄ de calūnia ⁊ veritate ſimul iuraretur nō crederē eſſe peccatū tam in ciuili ꝙ̄ in ſpirituali. nec offenderetur ordo iuris immo vtile eſſet. ⁊ ſi hic iuratū fuiſſet de calūnia ſuperfluū non eſſet iuramentū poſtea de veritate preſtitū. quia ad diuerſa referūtur. q2 eque p̄iudicat cōfeſſio de crudelitate ſicut de veritate. dubitatō huius iuramenti forte fuit. q2 non fuit preſtitum debito tempore. ſcilicet ſtatim poſt litis conteſt. ſicut iuramentū de calumnia preſtatur. vnde queſitum fuit an poſtea debeat preſtari. ⁊ ſic patet ꝙ tunc poteſt preſtari iuramentū de veritate ſiue de calūnia anteꝙ̄ ſit in cauſa concluſuꝫ. nec eſt de ſubſtantia ordinis iudiciarij ꝙ ſtatim lite cōteſta. preſtetur. b.

eius ſuffraganeis.

Intellecto iam dudum: ꝙ cariſſimꝰ in chriſto filius noſter ungarie rex illuſtris alienationes quaſdam fecerit in preiudicium regni[o] ſui ⁊ contra regis honorem: nos eidem regi dirigimus ſcripta noſtra: ut alienationes predictas non obſtante iuramento ſi quod fecit de non reuocandis eiſdē ſtudeat reuocare: quia cuꝫ teneatur ⁊ in ſua coronatione iurauerit iura regni ſui ⁊ honorem corone illibata ſeruare: illicituꝫ profecto fuit ſi preſtitit de non reuocādis alienationibus huiuſmodi iuramentuꝫ ⁊ propterea penitus non ſeruandum[a].

Grego. ix. epō cenomañ.

Mulieri que in iure preſtito iuramento aſſeruit uirum taleꝫ in ipſam per uerba de preſenti matrimonialiter cōſenſiſſe: probationes alias non habenti uiro ab eiꝰ impetitione per ſententiam abſoluto[b]: nec debes licentiam dare cū alio matrimonium contrahendi: ne auctor piurij[c] uidearis: nec hoc ei dicimus prohibendum ne forte ſi falſum iurauerit: matrimonium contingat legittimum impediri: ſed ſue conſcientie eſt potius relinquenda.

Idem.

o Intellecto. regni. ſic et epiſcopi iurāt in ſua cōſecratiōe ꝙ iura ſui epiſcopatuſ nō alienabunt. j. de eccle. edi. c. vlt. ⁊. j. de re. eccle. nō alie. ut ſuper. et quod de nouo non infeudabūt j. de feu. c. ij. immo et ſi ſuſpectus eſſet de dilapidatōne debet cautionem preſtare. xxviij. diſ. de ſyracuſane. Sic ergo patet ꝙ iuramētum iſtius regis in coronatione ſua licitum et honeſtum fuit. ergo ſecunduꝫ in contrarium preſtitum fuit illicituꝫ. ſ. eo. tua. i. quia cōtra canonica inſtituta fuit preſtitum: et ideo non ſeruandū ſic. ſ. de for. comp. ſi diligenti. ⁊. ſ. eo. eam te. quia vnum contrariorū eſt bonuꝫ reliquū eſt malum. viij. q. i. ſciendum. ⁊. xxxij. di. hoſpiciolum. quandoqꝫ tamē vtrunqꝫ cōtrariorum bonū eſt ut nubere ⁊ non nubere. xxviij. queſti. i. ſic enim neqꝫ vltra vnam columnā huiuſmodi eniꝫ iuramenta que fiunt in damnū ſue dignitatis nō iuramenta ſed periuria ſiue temeraria ſunt cenſenda. ſ. e. ſicut noſtriſ. ij. vnde ille qui preſtitit ſua auctoritate poteſt venire cōtra ⁊ reuocare male alienata ut ibi dictum eſt. immo tenetur ad hoc ex iuramento prius preſtito ⁊ ex officio ſibi cōmiſſo. xxxv. q. ix. quod quis ꝯmiſit. ⁊ ſic eſt ar. ꝙ iuramentū factum per metū ſuper rebus eccleſie non repetēdis nō obligat. ſ. eo. peruenit. i.

a ¶ No ſeruandū. q2 in malis p̄miſſis reſcinde fidem. xxij. q. iiij. in malis. ⁊ per totā illam queſtionē.

b ¶ Mulieri abſoluto. q2 actore nō p̄bante reus dꝫ abſolui. j. ut ec. benefi. ut nřm. ⁊. ſ. de cau. poſ. cū eccleſia. ⁊. C. de edē. q accuſare. ⁊. j. e. c. vlt. §. i. Quid ſi mulier iſta hūiſſet vnū bonū teſtē: nūqd deferet̄ ei iuramētū: vr̄ ꝙ ſic. ſ. de p̄ba. ſicut ꝯſuetudo. ⁊. C. de re. credi. in bone. ⁊. j. e. c. vlt. in tali caſu nō dico iuramentū deferendū ꝙ̄tūcunqꝫ honeſta ſit pſona. q2 hic agit̄ quaſi de ſtatu hoīs cū per hoc ſuitus ꝯſtituatur in ipſo. nec cauſa dr̄ modica q2 iuramēta deferunt̄ inſpectis circūſtantijs cauſe ⁊ perſonaꝝ. j. e. c. vlti.

c ¶ Periurij. ſic. ſ. e. ſi vō. ⁊. C. ſi aduer. vē. l. i. nec dꝫ eccleſia vīaꝫ piurijs apire ꝙ̄ periuria vetat. C. de indic. vi. l. ij. in fi. ⁊. ſ. e. ti. cū cōtingat. ne ide iniuriaꝝ naſcat̄ occaſio vn̄ iura naſcunt̄. j. de accu. q̄liē ⁊ qn̄. i. ⁊. C. vn̄ vi. meminerit. ⁊ eccleſia nō dꝫ alicui laqueū iniicere. xxvij. q. i. d viduis. ij. qd̄ faceret ſi daret ei licētiā ꝯhendi ꝯ id qd̄ iurauit. imo eccleſia dꝫ ei ſuadere ut ꝯ p̄priū nō veniat iuramētū. ar. p̄dicti. c. de viduis. rōe huius p̄ſumptōis. q2 de nāe p̄ſumendū ē ꝙ ſit imemor ſue ſalutis. i. q. vij. ſancimꝰ. ſꝫ nō dꝫ ei ꝯpſſe p̄hibere p̄pter aliā p̄ſumptionē ꝙ̄ poſſet eē in ꝯriū. q2 potuit eſſe ꝙ falſū iurauit cū legitie poſſit ꝯhere ſi falſū fuit qd̄ iurauit. q2 periuri ⁊ crioſi ⁊ iudei qui ſunt ex̄ eccleſiā poſſunt ꝯhere matrimoniū. xxvi. di. deinde opponit̄. ⁊. j. de diuor. gaudemꝰ. ⁊. j. de ꝯſang. ⁊ affi. de infidelibꝰ. ⁊ ſic due p̄ſumptiones ꝯrie hic ꝯcurrunt ⁊ neutra p̄ponderat alteri. ſimile. ſ. de elect. cū inter. r. quādoqꝫ tn̄ vna p̄ſumptio elidit aliā. ſ. de pſcrip. lr̄as. ⁊. ff. d in integ. reſti. diuus. Quid ergo faciet eccleſia: taceat. ſic. j. de cog ſpi. ſup eo. in fi. ſicut ſpūalis homo tacet q2 mētiri timet. timet etiā ne ille qui ad mortē querit̄ occidat̄. xxij. q. ij. ne quis arbitret̄. Relinquat̄ ergo ꝯſcie ſue. ipſa eniꝫ ſcit an ꝯtrahere poſſit ſi verū eſt qd̄ iurauit nullū poteſt cōtrahere

Clericuſ qui iurauit ſe ſtatuta in eccleſia ſua edita ſeruaturū promittens per idem iuramētum[a] ſtatutum quod poſtmodum ſubſecutum eſt fideliter obſeruare: licet tranſgredi non debuerat quod[c] promiſit: non tenetur ad illius obſeruantiā ex debito preſtiti iuramēti.

Idem. h. iudi.

Iuramētū a te parti[f] delatum niſi iuſta[g] de cauſa non potuit recuſari quāuis quod in iudicio a parte parti defertur recuſari poſſit licite ac referri: nec liceat conuento famoſa[h] actione referre huiuſmodi iuſiurādū. Sane ſi actor oīno[i] i probatiōe defecerit: reus debet etſi nihil preſtiterit obtinere. preſūptiōe uero faciente pro[a] illo reo deferri pōt ad oſtendēdā ſuā innocētiā iuramētū niſi iudex inſpectis perſonaꝝ ⁊ cauſe circūſtātijs illud actori uideat deferendum.

De exceptiōibus. Celeſtinꝰ. iij.

Cum enim ꝙ in dicta ⁊ perſonas teſtiū: ⁊ infra. Si crimina teſtibus obijciūtur[b] de quibus nō fuerāt hactenus accuſati[c]: ſed tantum per exceptionem opponuntur: probatio illorum criminum exhibenda[d] eſt antequam cauſa per ſententiam[e] terminetur cum[f] ſicut[g] canonica inſtituta declarant teſtes abſqꝫ ulla[h] infamia uel ſuſpitione uel manifeſta macula in ferēdo teſtimonio requirātꝰ. Quod ſi ſola crimina de quibus alio tempore conuicti uel cōfeſſi[i] fuerunt: teſtibꝰ obijciūtꝰ: a teſtimonio repelli poſſūt: qꝛ ſicut ſtephanꝰ[k] papa ⁊ alij pōtifices multi ro. teſtātꝰ nō eſt credēdū cōtra alios eorū cōfeſſiōi niſi prius ſe probauerit inocētes[l].

matrimoniū quo ad deū. ſed ſi falſum eſt. bene poteſt cōtrahere ut eſt probatū. Lau. dicebat in hac queſtione. ꝙ bene poterat contrahere ⁊ dari licentia contrahēdi. ⁊ hoc tali iuramēto. nam qui vendicat rem. dicit per conſequentiā aliuꝫ poſſidere. ſ. de iudi. examinata. tamē poteſt redire ad interdictum vti poſſidetis. ff. de acquirē. poſ. naturaliter. §. nihil. ſed errabat. q enim rem vendicat hoc facit ratiōe dominij qđ habet uel credit ſe habere. ſic ⁊ mulier que petit aliquē. hoc facit ratiōe ſeruitutis. quā in eo acquiſiuit per conſenſum mutuuꝫ de preſēti. ⁊ hoc notauit Laurē. de clādeſti. matri. in antiqua cōpilatiōe. c. i. li. i. b.

d Clericus. ideꝫ iuramentū iā preſtitum.

c Quod promiſit. Iſte clericus iurauit ſe ſeruaturū ſtatuta tūc edita in eccleſia ſua ⁊ poſt preſtitum iuramentuꝫ promiſit per idē iuramentum ſeruare ſtatuta que poſtea ſtatuerentur. Ex h patet ꝙ iuramentū non extēditur. niſi ad ea tantum de quibꝰ eſt cogitatum ⁊ dictū fuit. ⁊ nō ad ea que poſtea accidunt. ar. ſ. e. quēadmodum. ⁊ c. ad noſtrā. ij. ſic ⁊ tranſactio ad ea tantū de quibꝰ actū eſt ⁊ pactum extenditur. ff. de trāſac. cū acquiliana. ⁊ l. qui cū tutoribus. ⁊ ff. de pac. tres fratres. ⁊ C. de trāſac. ſi de certa re. ⁊ ſ. de teſti. c. de teſtibus. Sed licet ex debito illiꝰ iuramenti non teneatꝰ ſeruare ſtatuta poſtmodū edita. tenetꝰ tn̄ ſeruare illa ex ſua promiſſione. quia inter ſimplicē loquelaꝫ ⁊ iuramentū non facit deꝰ differentiā. xxij. q. v. iuramenti. nec refert quantū ad obſeruationeꝫ. an per iuramentū an per ſolam fidem promiſſaꝫ ſit aſtrictus. Et eque etiam puniretꝰ. ſi nō ſeruaret promiſſum. j. de fideiuſſo. peruenit. ⁊ ſ. quod me. cā ad aures. Credo tamen ꝙ maior penitētia imponetꝰ ei qui venit cōtra iuramentum ꝙ̄ ei qui venit cōtra fidem. tantū ſine iuramento. quia magis contemnere videtur.

f Iuramentū a te parti. loquitur iudici. Nota ꝙ iuramentū aliud eſt voluntarium. aliud neceſſarium. aliud iudiciale. Voluntariū eſt quod pars defert parti extra iudicium. ⁊ dicitur voluntarium quod voluntarie defertꝰ ⁊ voluntarie ſuſcipitꝰ. nec refertꝰ. i. is cui refertꝰ non poteſt cogi ſubire iuramentū. ſic exponitꝰ in ſequenti cōcordantia. ff. de iureiur. iuſiurandum quod. ſed de hoc non dicitur hic. Neceſſarium dicitꝰ quod defertur a iudice in defectum probationis. nec poteſt referri uel recuſari. niſi iuſta de cauſa. ut hic in prima linea. ⁊ C. e. l. generalitꝰ. §. fin autē. ⁊ poteſt appellari. niſi recuſatio admittatur. ut ibi dicitur. de hoc habes. ſ. de procu. ex inſinuatione. ⁊ ſ. de pba. c. ij. ⁊ C. e. in bonefidei. Iudiciale dicitur a iudicio ꝙ pars defert parti in iudicio quod non eſt neceſſariū ſubire uel referre. ut hic. v. ꝙuis ꝙ. ⁊ l. predi. generaliter. §. fin aūt. Sꝫ ſi reꝰ retulerit iuramentuꝫ actori neceſſe hꝫ iurare. alias pretor ei denegabit actionē. ff. eo. iuſiurandū. §. ait pretor. immo procedetur quaſi iuraſſet reus. C. eo. generaliter. §. omne. olim non poterat recuſari. ff. e. ti. manifeſte. ⁊ C. e. dilata. Sed illud poteſt intelligi cū iam ſuſceptum eſt iuramentū. uel hoc nouum ius. illud vero vetꝰ. Et nota ꝙ poſt iuramentuꝫ a iudice delatum parti ⁊ preſtitū a parte parti. poteſt recedi ab eo propter nouas probationes. ſed poſt iuramentū delatū a parte parti ⁊ pſtitū ab eo n̄ pōt recedi. ff. e. admonēdi. Itē pcurator. niſi ſit vniuerſoꝝ bonoꝝ. uel niſi ſpecialiter mādatū ſit iuſiurādū deferre nō pōt. ff. e. iuſiurandū qđ. §. pcurator.

g Niſi iuſta de cā. puta quia dubitat ꝙ hoc iuramentū eſt de veritate. ff. e. ti. iuſiurandum. ⁊ ad pecunias. i. reſponſo. ff. re. amo. marcellus. ⁊ ſic pretor iuramentū de calumnia iuratꝰ de veritate ab altera parte in iſto caſu. ſi. ſ. e. de teſti. vltra. b.

h Famoſa actione. ut in actione furti ⁊ alijs famoſis actionibus ⁊ actione reꝝ amotarum non refertur iuramentū. ut. ff. re. amota. l. marcellus. §. ul. ⁊ ll. ſequentibus. ⁊ idem eſt vbicunqꝫ lex defert iuſiurandum. C. de fideicō. l. ulti. ⁊ C. de iure delibe. ſancimus. §. licentia. ⁊ C. de iure do. impe. l. ul. C. de his qui ad eccle. confu. preſenti. §. ſicubi. ⁊ C. de bo. auc. iu. poſ. l. fi. §. ult. niſi eadem. l. permittatur referendi poteſtas. Itē ⁊ illud ſcias ꝙ qui iuſiurandū defert primo iurabit ꝙ per calumniā nō defert. ut in. l. pdicta. marcellus. ⁊ C. de fideicom. l. ul. ⁊ ff. e. iuſiurandum. §. qui iuſiurandum.

i Omnino in probatione. Nota ꝙ ſi actor omnino nihil probat nec habet preſumptionem reus. ⁊ ſi nihil preſtiterit. abſoluitur. ſic. ſ. de cauſa poſ. cum eccleſia. ⁊ j. ut eccle. bene. ut noſtrū. ⁊ ſ. e. mulieri. ⁊ C. de eden. qui accuſare. Si vero actor habet preſumptionem pro ſe ⁊ contra reum. tunc contra taleꝫ preſumptioneꝫ defertur a iudice reo iuramentum ad purgandam innocentiam ſuam. ut hic dicit expreſſe. ⁊ C. de his qui ad ec. confu. preſenti §. ſicubi. ⁊ C. e. in bone. que intelligitur ſcōm iſtum. §. ut quandoqꝫ referatur reo. quādoqꝫ actori. quia non diſtinguitur ibi. ⁊ actori quandoqꝫ defertur iuramentum in defectum probationis. puta cum habet vnam bonaꝫ preſumptionem. ſiue vnū bonuꝫ ⁊ honeſtum teſteꝫ. tunc habito reſpectu ad quantitatē cauſe et qualitatem perſone. ut nō ſit preſumptio ꝙ pro tanto debeat deierare. defertur iuramētuꝫ ipſi actori. ad hoc preſtat optimum ar. ff. de litigi. tuto. legitimos. ⁊ ſ. de renuncia. ſuper hoc. in fi. ⁊ ſ. de procu. ex inſinuatione. ⁊ ſic intelligitur. ſ. de probat. ſicut conſuetudo. b.

a Pro illo. ſ. pro actore.

b Cum enim. obijciuntur hāc decre. intellige ſcōm tenorem illiꝰ decre. ſ. de teſti. teſtimoniū. ⁊ ſꝫ tenorē illiꝰ decre. pritū. ſ. de teſti.

c Accuſati. Si enim accuſati ⁊ confeſſi vel cōuicti fuiſſent indiſtincte repellerentur. etiam ſine alia probatione ſi hoc conſtaret. ut. ſ. de teſti. teſtimoniū ⁊ c. ſup eū. Item ar. cōtra. iiij. q. iij. §. item lege iulia. So. aliud ſm leges vbi non repellitur ab obiectu criminis. niſi condemnatus fuiſſet ⁊ infamis effectus ſm canones ſufficit ſi probetur criminoſus.

d Exhibenda. ſtatim vel infra terminum competentē a iudice ſtatuendum ſ. de proba. licet. ⁊ ſ. de offi. dele. prudentiā. §. ſexta. ar. ſeruata. di. illius aut. C. de teſti. autꝰ. ſi dicatur. b.

e Per ſententiam. Quidā dicunt ut. t. ꝙ hoc eſt verū ꝺ illa exceptione. que obijcitꝰ in perſonam teſtis. que ante ſententiā debet probari. illa vero que in dicta teſtium opponitur. ſ. cum teſtis arguitur de falſo. uel actor vſus fuerit falſis teſtibus uel inſtrumentis vſqꝫ ad. xx. annum poteſt opponi. C. de fal. querelā. ⁊ j. e. cum venerabilis. ſed in cauſa matrimoniali in infinituꝫ poſſet agi de falſo. quia ſentētia lata contra matrimoniū nō trāſit in rē iudicatā per tractum temporis. j. de re iudi. lator. ⁊ c. cōſanguinei. j. de eo qui dux. in ma. cum haberet. ⁊ xxxv. q. ix. §. his ita reſpōdetur. Sed ſi de falſo ante ſententiam fuerit obiectū ⁊ non probatum. poſt ſententiam opponi nō poteſt. niſi appellatum fuerit. C. de fi. inſtru. l. ul. ⁊ idem videtur dicendum. ut alij dicunt de hac exceptione que opponitꝰ in perſonas teſtiū. ſ. ꝙ in cauſa appellationis iterū poſſet opponi. nam in cauſa appellationis poteſt opponi exceptio peremptoria que debuit proponi ante ſentētiam. C. ſen. reſcin. non poſ. l. ij. ſed hec eſt exceptio peremptoria ſaltem per obliquuꝫ ſiue indirecte. quia probato ꝙ teſtes ſint periuri uel alias criminoſi nō debent admitti. alias videretꝰ ꝙ hec exceptio eſſet dilatoria quod non eſt veruꝫ. ⁊ preterea potuit eſſe ꝙ iſta ignorabat in priori iudicio. ⁊ poſt appellationem didicit ꝙ modo obijcit. vnde ſaltem cum iuramento. ſi hoc ante aperturam non fuit proteſtatus debet admitti. ſ. de teſti. preſentium. ⁊ quod dicit hic. anteꝙ̄ cauſa per ſententiam terminetur. ſupple. niſi fuerit appellatū alias veruꝫ eſt quod hic dicitur. ꝙ citra appellationem nō audiretur.

f Cum ſicut. ſupple. que. ſ. crimina obiecta ſi probata fuerint. teſtes repellūtur. ⁊ ſubdit cauſam cum. i. quia teſtes abſqꝫ ulla ⁊c̄.

g Sicut canonica ⁊c̄. ⁊ ſic lege hanc litteram.

h Abſqꝫ nulla infamia uel ſuſpitione. ut. ij. q. vij. teſtes. ⁊ q. iiij. preſul. ⁊ illa ſunt canonica inſtituta. de quibus hic loquitur.

i Confeſſi. vnde repelluntur ſi hec oſtendatur ſine aliqua probatione. ſ. de teſti teſtimonium. idem erit ⁊ ſi modo cōmunicantur. ut in predicto. c. teſtimonium. ⁊ intellige iſtum. §. ſcōm tenorem iſtius. c. teſtimoniū. ut ibi dixi. ut. ſ. ſi i crimine perſeuerāt. repellantur ⁊ in ciuili ⁊ in criminali ſi ſunt emendati admittantꝰ in ciuili ⁊ criminali cū ciuiliter agitur. dūmodo ipſos non cōmittetur in infamia. ⁊ hoc eſt qđ ſequitꝰ in fi. §. niſi prius ⁊c̄. In criminali vero nullo modo quantumcunqꝫ egerint penitentiam ut ibi.

k Stephanus. iij. q. xi. c. i. ij. ⁊ iij.

l Innocentes. ſi fuerint conuicti per teſtes non videtur ꝙ poſſint probare ſe non eſſe talis. quia talis negatiua nō admittitur cōtra teſtes. ſ. de proba. ad noſtram. ⁊ ſi fuerint confeſſi. non poſſunt probare contrariū. quod eniꝫ quiſquis ſua voce dilucide proteſtatus eſt. in eundem caſum proprio teſtimonio infirmare non poteſt. ſ. ꝺ pba. per tuas ⁊ C. de nō nume. pecu. generaliter. quia cōfeſſioni prime ſtandū eſt. ſ. de preſump. litteras. ⁊ expone innocētes.

ℭCeterum[m] ſi de criminib⁹ ad ſo lam exceptionẽ obiectis teſtes cõ/ uicti fuerint ſiue confeſſi[n]: pena[o] or dinaria mulctari nõ debẽt cũ accu ſatio in ipſos ſecũdum iuris ordi/ nẽ non procedat. Sufficit ergo ſi a perhibendo teſtimonio repellant preſertim ubi crimẽ quod eis obij citur: cãm de qua agit̃ contingere[p] non uidetur.

IInno. terti⁹ archidiacono. riche/ mundie.

ANobis ex parte tua fuit que/ ſitum: utrum is qui excõicato in locutione uel oratione ſciẽter cõ municat excõicatũ ipſũ a ſua poſſit accuſatiõe[q] repellere: cum ille com munionẽ huiuſmodi replicet con tra eum. ℭNos igit̃ inquiſitioni tue taliter reſpõdem⁹: q ipſe ab ac cuſatione illi⁹ poterit remoueri cũ prim⁹ a cõione fideliũ ſit excluſus ſecũdus uero tantum a ſacramen/ torum[a] participatiõe ſit remotus.

ℭIdem audicen̄. epiſcopo.

CUm eccleſiaſtice prouiſionis officium. ⁊ infra. Mandam⁹ quatenus ia. faciatis prebende il lius de qua per. c. pre. n. noſcitur inueſtitus pacifica poſſeſſione gau dere: cum exceptionem illam: q prefatus. j. in alia eccleſia benefici uꝫ poſſidet: ei non poſſint oppone re[b]: quos conſtat uaria beneficia i diuerſis eccleſijs obtinere.

IIdem epiſcopo elienſi.

PAſtoralis: ⁊ infra. Quoniaꝫ per dilatorias exceptiões ma litioſe nonnunquã cauſaruꝫ termi natio prorogatur: inquiſitioni. t. reſpondendo decernimus: ut in/ fra certuꝫ tempus a iudice aſſignã dum omnes dilatorie[c] proponan/ tur: ita q ſi partes extunc[d] uoluerit aliquas opponere quas non fue/ rint proteſtate[e]: nullaten⁹ audiãt[f]:

ſcilicet per penitentiam. ſ. de teſti. teſtimonium. Littera iſta. niſi prius ſe pro bauerint innocentes. ſic debet intelligi. ideſt niſi ꝓbauerint ſe emendatos d crimine ⁊ egiſſe penitentiam. ⁊ hoc ſi fuerint innocentes reputãtur. ⁊ ita de/ mum admittuntur. ut dictum eſt in notula. ꝑx. vnde nõ obſtante eo qd cõfeſ ſi uel cõuicti fuerint. ⁊ hoc ꝓbare poſſunt per ſacerdotẽ ſuũ. l. di. in capite. ⁊ ij. q. i. ſi peccauerit. in fi. ⁊. j. d ſimo. nemo.

m ℭCeterum. reſponſio taci/ te queſtiõis. poſſet aliqs que rere. an teſtes quib⁹ crimina probantur in modum exce/ ptionis ſint propter hoc pu/ niendi. reſpondetur q non.

n ℭSiue confeſſi. ex eo q di/ cit confeſſi. eſt opti. argu. q teſtes tenentur reſpondere an ſint crimĩoſi. quia ſi tenẽ tur confiteri cum opponitur exceptio contra eos. ut innu it hec littera. multo forti⁹ qñ examinatur. de hoc dixi. ſ. d teſti. cum cauſam. ⁊ quod di/ cit confeſſi. intellige quando examinabantur ⁊ interroga/ ti fuerunt a iudice ſuper cri/ mine. ⁊ ipſi ſunt confeſſi. licꝫ reſpondere non tenerentur. ⁊ ideo non creditur eis cum iaceant in crimine. uel dic q debẽt interrogari quãdo cri/ mina in modum exceptionis teſtibus opponũtur ut dictũ eſt. cum littera ipſa hoc dicat ſed illud nunq̃ vidi fieri. Et eſt ar. q ſi iudex recuſetur co ram arbitris, poteſt ab eo queri. ⁊ dꝫ inde dicere veritatẽ. ⁊ h vidi fieri ſepe.

o ℭPena ordinaria. ut. ſ. de or. cog. cum dilectus. vbi de hoc. ff. de his qui no. infa. lucius.

p ℭContingere. Si enim crimen quod obijcitur teſti. ꝯtingit cauſaꝫ de qua agitur nõ ſolũ repellit̃ ſed etiã punitur. ſicut cuꝫ vir accuſat vxorem de adul/ terio. ⁊ ipſa excipit d lenocinio quod ipſe tradidit eã adulterandã. ff. de adul te. l. ij. §. ſi publico. ſic ⁊ teſtis q in teſtificando vacillauerit ſiue falſuꝫ dixerit. punitur. C. de teſti. nullum. ⁊. iiij. q. iij. §. item qui falſo. ſi. ſ. de cõfeſ. cuꝫ ſup ⁊. ſ. de elec. ſuper eo. ⁊. c. ꝑ inquiſitionẽ. ar. alias puniri non dꝫ. quia nõ agit̃ de hoc. ut hic dicit. ſed in eo in quo agit̃. ſ. quia repellitur a teſtimonio.

q ANobis. ⁊ ipſe ab accuſatione. Dubitatio fuit in hoc. cum enim prius cõ municauerit ei. non videbatur poſtea ei obijcere poſſe excõmunicatio/ nem cum approbauerit mores illius. j. de accuſa. nulli. ſ. de iureiuran. quẽad modum. ⁊. ff. de adulte. ſi vxor. in fi. ⁊. ff. de nego. ge. pomponius. i. viij. q. ij. dilectiſſimi. xxxij. q. v. horrendus. ⁊. iiij. q. iij. §. item ſi quis teſtibus. ⁊. j. de his que fiũt a ma. par. ca. ex ore. Item non debet alij obijcere quod ipſe no/ luit ſeruare. j. de preben. pro illorum. ⁊. j. c. proxi. ⁊. j. de appel. an ſit. ⁊. ſ. de elec. bone. i. Sed his omnibus poteſt reſponderi cum auguſtino. nõnullos ſuſtinemus. quos inuiti tolleramus. xxiij. q. iiij. quiſquis. Preterea alia eſt ſolutio. predicta locum habent in accuſationibus. ut. j. de ſen. excõ. in preſen tia. ut ſi aliquis participauerit excõmunicato. non poteſt ei poſtea opponere excõmunicationem. uel ipſum denunciare. cum ipſum non duxerit euitan/ dum. ſic loquit̃ illa decre. in preſentia. ſecus in exceptionibus. ut hic quia licꝫ re⁹ ſit excõicatus minori excõicatione ſiue etiam maiori. poteſt excipere ꝯtra actorem. cum quelibet legittima defenſio ſit ei reſeruata. j. eo. cum inter. ⁊. c. dilecti. ⁊. c. vlti. innuit̃ hic ubi dicit. ſecũdus vero. ⁊c̃. q ſi accuſatus eſſet ma iori excõicatione notatus non poſſet ſuũ accuſatoreꝫ repellere a ſua accuſati one. quod nõ eſt verũ ut dicunt iura proxime dicta ⁊ alia plura. ut patet. j. c. dilecte. ſignificauerunt. quia nec infamis infamẽ. nec criminoſus criminoſũ poteſt accuſare. xxxij. q. vi. nihil iniquius. ⁊. iij. q. vij. iudicet. ⁊. j. de adult. c. penult. ⁊ vlti. ⁊. C. de adult. quoniã alexandrũ. vnde ſupple ibi maxime. Se cundus vero a ſacramentorũ cõmunione. maxime quia idem eſſet ſi eſſet re motus a cõmunione fidelium. licet Gratian⁹ eſſet in cõtraria opinione: per id quod legitur. ij. q. vij. alieni. quod patet in hoc. §. qui eſt cõtra. ſed illud eſt ſpeciale. Fallit tamen vbi ꝓſequitur quis iniuriam ſuam. iiij. q. vi. omnibus Item fallit in epiſcopo. ut. j. de accu. nulli. ⁊ illud fuit ſtatutũ in odiuꝫ epiſco porũ. quia nõ debent habere prauos homines ⁊ viles in familia ſua. ij. q. vij. circa paſtoris.

a ℭA ſacramentorum. j. de ſen. excõ. ſignificauit ꝯtra. ſed illud videtur eſſe ſpe ciale in excõicatis a papa. uel poteſt habere locũ quãdo cõicat ei pro quo ex/ cõicatus eſt. j. de ſen. excõ. nuper. ⁊. c. ſi concubine. uel ibi fuit excõicatus cũ omnibus fautoribus ſuis. xi. q. iij. excellentiſſimus.

b CUm eccleſiaſtice. nõ poſſunt opponere. Uin. dixit in hoc loco q nomi/ ne collegij uel eccleſie poterant opponere hanc exceptionẽ. ⁊ illi qui nõ habebant plura beneficia nomine ſuo ⁊ eccleſie. ſed hoc nõ profuit. quia pa/ pa Celeſtinus ſcienter cõtulerat illi ia. beneficium. ⁊ ideo nõ poterant oppo nere. ar. ſ. de offi. dele. paſtoralis. §. preterea. ⁊. j. de reli. do. cõſtitutus. ⁊ dic q bene admitteret̃ exceptio. niſi iam fuiſſet miſſus in poſſeſſionẽ ⁊ cõfirma tus prout hic fuit. ut patet in antiquã. ⁊ hoc vbi dicit pacifica poſſeſ ſione gaudere. T. ⁊. i. dicebant. q nomine eccleſie non poterãt il/ lum opponere. qd enim in ſuis pſonis equũ putabãt. in alijs nõ po terant reprobare. ſ. de ꝯſti. cuꝫ dẽs. xix. di. ſi romanorum. xxxij. q. vi. nihil iniquius. iij. q. ij. ſi quis teſtibus. ff. de re. iur. cũ par. ⁊. j. de adulte. c. pe. ⁊ ulti. Sed videt̃ q noie eccleſie poterãt obij cere. quia delictum pſone ⁊c̃. xvi. q. vi. ſi epm. ⁊. j. c. cuꝫ ve nerabilis. ſed non debent propter hoc admitti. q ſic alia via cõſequerent̃ id qd volebant. quod eſſe non debet. ſ. d procur. tue. ⁊ q nõ expedit. eccleſie hãc exceptionẽ opponi immo expedit eccle ſie plures habere di uites clericos. ut eã poſſint melius defẽ dere. ⁊ imperium ⁊ fiſcus abundabit vtens ſubiectis lo/ cupletib⁹. in aut. ut iudi. ſine quo ſuf. § i. col. ij. Sed pone q aliqui ſint q non habent plura bñfi/ cia nunquid poſſũt opponere. Dicũt ꝑ dicti. t. ⁊ io. q ñ ſint admittendi. q ſic alij eſſent cõſecuti ꝑ iſtos qd per ſe non poterant quod eſſe non debet. ff. d bo. lib. queritur. ⁊ ar. xlvi. di. ſicut nõ ſuo ff. de admini. re. ad ciui. per. l. ij. in prin. Item iſti nõ habentes plu ra beneficia qui obijciunt hanc exceptioneꝫ aut elegerũt alios aut electi ſũt ab illis ſi alios elegerũt. tali exceptioni renunciaſſe videt̃ ut. ſ. de conſti. cũ acceſſiſſent. ⁊. j. de preben. pro illorum. Si vero ele cti ſunt a talibus non poſſunt hoc obijcere. cũ habeant cauſam ab illis q hoc opponere nõ poſſũt. ar. xvi. q. ij. ſi ſacerdotes. in fi. ⁊. ff. de iure do. cũ in fundo. ⁊ indignũ eſt ut illi admittãtur ad repulſio nem illorum quorum repellerentur auctores. ſ. de teſti. licet ex quadaꝫ. Et ex hoc ſequit̃ q ſi aliquis nõ facit mentionẽ in reſcripto de bñ ficio ſuo q capitulũ nõ põt ei obijcere de falſitate reſcripti. cuꝫ eis non cõpetat talis exceptio. ⁊ tñ reſcriptũ nõ valet. ſed tñ valet quã/ tum ad hoc. j. de p̃bẽ. ꝓ illorum. Plerunqꝫ eni dat̃ actio ei q nõ põt agere. ideo quia reo nõ cõpetit exceptio. ff. ſi ſerui. vendi. loci. §. pe nul. ⁊. ſ. quod me. cã. ad audientiam. ⁊. ſ. de iureiuran. debitores. Mihi videt̃ q vin. melius dixit non obſtantibus rationibus aſſi gnatis. ⁊ ideo illi ſaltem qui nõ habent alia beneficia bene poſſunt hanc exceptionẽ opponere ⁊ defendere eccleſiam. j. de ꝯceſ. pben. ex parte. ⁊. j. e. dilec. imo vnus ſolus poteſt ſe opponere. ut. xij. q. ij non liceat. quia vtilitas eccleſie in hoc procurat̃. ⁊ ideo audiendus eſt. j. de his que fi. a ma. par. ca. cum in cunctis. ⁊. xxxi. di. nicena. quin iſti qui ſe opponunt procurent vtilitatẽ eccleſie. nõ dubitatur. quia ſi iſte qui plura beneficia habet reciperet̃ lederet̃ eccleſia. cuꝫ nõ poſſit continuã reſidentiam facere ad quã de iure cõmuni tene/ tur. ⁊ ita nõ poſſit eccleſie deſeruire. fauore enim eccleſie ⁊ propter vtilitatẽ ipſius ius eccleſie ſtatutũ fuit ut clerici debeant in eccleſia reſidere. nec ob. quod dicit̃ q iſti receperunt alios habentes plura beneficia. ergo nõ poſſunt amplius hãc exceptionẽ opponere. hoc nõ eſt verũ. ſi enim ſemel male fecerunt nõ ſequitur q poſtea ideꝫ facere debeant. licet renunciauerint exceptioni ſue contra vnũ non renunciãt cõtra alios. quia res inter alios acta nõ prodeſt alijs nec nocet. j. de re iudi. c. pe. cũ ſuis concor. ar. ad hoc. j. de priuile. ſi de terra. ⁊. c. accedentibus.

c PAſtoralis. dilatorie. ſecus de peremptorijs ⁊ de exceptiõe ex cõicationis que poſſunt ꝓponi quãdocunqꝫ de his dicitur. j. eo. exceptionem.

d ℭExtunc. i. poſt terminũ ſtatutũ a iudice ⁊ finitum.

e ℭProteſtate. ſ. de teſti. pſentium. ⁊ intellige ꝓteſtate nominando expſſe exceptiones que ſcribi deberent. ſ. de ꝓba. quoniaꝫ. ut ſi ve lit ꝓponere exceptionẽ recuſatõnis illam p̃mo debet ꝓponere ⁊ ſu per illa tantũ ꝓcedere. de alijs poteſt ꝓteſtari ſic ſaluis alijs dilato rijs que tales ſũt ⁊ dñt noiari ꝓbandis ſuo loco ⁊ tpe poſtq̃ cogni tum fuerit de ſuſpitione. de hoc dixi. ſ. de ꝓba. quoniam. nec ſuffi/ cit dicere in genere ſaluis alijs exceptionibus. q ꝑ h nulla videret̃ ꝓuiſio hui⁹ decr. j. d ꝯfir. vti. uel inu. bone. ar. ſ. d do. ⁊ ꝯtu. ex his

f ℭAudiant̃. Sic etiã dicit lex q ſi aliquis ꝓpoſuit vnã exceptionẽ ⁊ ſuccubuit. ſi vult aliã poſtea ꝓponere. hoc faciat infra terminum

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

niſi forte aliqua de nouo[g] ſibi com petens exorta fuerit: uel is qui uo luerit eā opponere: fidē faciat iura mento ſe poſtmodū[h] ad illius noti tiā ꝑueniſſe. Idē mōacis farfen̄.

Cum inter priorem ⁊ conuen tū de argentolio ex parte una ⁊ nobilem uirum. s. de malileone dioce. pictauien̄. ex altera ſup dam nis ⁊ alijs coram uobis ex delega tione noſtra queſtio uerteretur: ꝓ curatore ipſius nobilis ueſtrū uo lente declinare iudicium: eo q du os ex uobis habebat ſuſpectos: ꝓ curator monaſterij allegauit parti eiuſdem nobilis cum eſſet uinculo excōicationis aſtrictus: exceptiōis huiuſmodi beneficium interdictū ⁊ infra. Inquiſitiōi ueſtre duxim⁹ reſpondendū q predicto nobili le gitima defenſio[i] in iudicio reſerua tur: ⁊ maxime iudicis recuſatio: cū periculoſum ſit coram ſuſpecto[a] iu dice litigare ac ſuſpectis iudicibus ſe. ap. cām de certa conſcientia[b] nō cōmittat. unde in talibus non excō municari fauor attēditur: ſed equi tas iudicantis: cū non debeat clau dicare[c] iudiciū: ac ſatis uideatur ab ſurdum ſi actore impugnante reo defenſionis copia denegetur: quia ſic cōdemnaretur multotiēs abſol uendus. Porro cum excōica to: quando in cauſa abſolutionis exiſtit: nō ſit iuſta deneganda ſentē tia: nec interdici debet eidem ap. remediū[d] ſi contra iuſtitiā condem netur: qua ratione in uno eodēqꝫ negocio ipſi alia legitima[e] ſubtra hantur ſuffragia: non uidemus. Ceterum non ſic in recōuentio ne[f] ſentimus: ne quod in defenſio nis remedium ſuſtinetur: ad impu gnationis materiam extendatur[g]. Idem monachis farfen̄.

Cum uenerabilis. f. noſter. j. ſabinen̄. epūs coram dilectis filijs noſtris. r. tituli ſancte anaſta ſie preſbytero ⁊. p. s. lucie. diaco. cardi. quos ſibi ⁊. r. ꝓcuratori ue ſtro cōceſſim⁹ auditores: eccleſiā ſācti uiti cū ſuis poſſeſſiōib⁹ ⁊ ptinē tijs petiuiſſet: aſſerens eandē ad ſe in ſpūalibus ⁊ tēporalib⁹ ptinere: idē nōdū epi intentione fūdata pre propere ſic reſpōdit: q ⁊ ſi dicta ec cleſia dudū fuerit eccleſie ſabinen̄. ſubiecta: eā tamē nō poterat epūs uēdicare: quam ex permutatiōis[h] cā farfen̄. monaſterium obtinebat ad hoc ꝓbādū quoddā exhibens inſtrumētū: in quo ꝯtineri prima fa cie uidebatur: q theodoſi⁹ epūs cū ſuorum ſacerdotū aſſenſu predictā eccleſiā ſci uiti, p quibuſdā eccleſijs ⁊ rebus alijs in cābium uro duxit mōaſterio ꝯcedēdā. Ad hec epūs ꝓpoſuit memoratus intētionē ſuā per huiuſmodi reſponſionē[i] eſſe funda tā. cū. n. pars uēa reſpōderit ſe di ctā eccleſiā ex ꝑmutatione facta ꝑ ſabin̄. epūm obtinere: ꝯfiteri ꝑ cō ſequēs uidebatur ſe credere: q dca eccleſia tpe ꝑmutatiōis ptinuit ad eccleſiā ſabin̄. cū ꝑmutatio iter cō tractus bone[k] fidei ꝯputetur: nec cū

constitutum. insti. de exc. tu. §. quon autem. ⁊ hoc verum eſt q̄ ſimul poſſunt ꝓponi cū alicui ꝯpetunt plures exceptiones que non ſunt ꝯrie. ſed in ꝯrijs ſecus. vñ ſi pmo ꝓpoſuit vnā ⁊ ſuccubuit volens poſtea ire ad aliā bene admittitur. C. de inoffi. teſta. ꝯtra maiores. ⁊ j. ti. ꝓxi. auditis. Et ita pꝫ hic q perditur exceptio ſi nō ꝓponatur j. terminū conſtitutū. ſed actio nō perditur. ſimile in accuſatore. quia ſi nō ꝓſequitur accuſationem ſuā infra terminuꝫ poſtea nō auditur. j. de accu. veniens. ⁊ C. qui accuſ. non poſ. l. ij. ⁊ iiij. q. v. quiſquis. de hoc dictū eſt. s. de ꝓba. licet, imo punitur in libra auri q exceptionem dilatoriaꝫ poſt litis ingreſſū ꝓponit. C. de except. l. ſi quis aduocatus.

g De nouo. ſ. poſt terminū ſtatutum. idem eſſet ſi etiam poſt litē cōteſta. exorta ſit. s. de offi. de leg. inſinuāte, quia que de nouo emergūt auxilio indigēt ff. de inter. ac. de etate. §. ex cā. ⁊ noua res nouū ꝯſilium ⁊ remediuꝫ exigit. ff. de ven. inſpi. l. i. in ꝑn. et ſi noua cauſa allegetur. puta quia ſi deinſſor mortu⁹ ſit iterū equū erit preſtare cautionē. ff. ut in poſ. leg. plane. et nouiſ morbis noua cōuenit antidota ꝑ parari. s. de iur. ca. ceterū. ⁊ l. di. ut cōſtitueretur.

h Poſtmodum. ſ. poſt terminū cōſtitutū infra queꝫ omnes dilatorie ꝓponātur. ſic. s. de teſti. ꝑſentium ⁊ ita iuramentū eſt hic ⁊ ibi legitima ꝓbatio. Sed quid ſi poſt litē ꝯteſt. vellet iurare q poſt ipſam ꝯteſtationē ad noticiam ipſius ꝑuenit que tñ nō eſt exorta de nouo ſed erat ab inicio. puta cōſanguine⁹ erat iudex impetrātis uel impetrās vaſallus iudicis uel aliqua alia ꝯſimilis. ſed hoc reus ignorabat. nūquid debꝫ audiri? Dicunt quidā q ſic. Mihi videtur q amplius nō audiatur. q: ab initio debet inquirere de hmōi dilatorijs, q: vigilātibus ⁊ nō negligentibus iura ſubueniūt. ff. qui. ex cau. ma. nō enim. ff. de eden. veluti. ⁊ facilitati ⁊ negligentie ſue imputet. neqꝫ eni oportet per ſingula momēta onerari actorē. ff. ut in poſ. lega. ſi is a quo. §. vlt. ſic enim nō eſſet litiū finis. ⁊ hoc qd dicit hic locū habet in exceptionibus facti ⁊ nō iuris. q: nemini licet ius ignorare. ff. de iur. ⁊ fac. igno. l. regula.

i Cum inter. defenſio. Hic manifeſte pꝫ q excōicatus pōt excipere ⁊ defendere ſe in iudicio. j. e. dilecti. ⁊ c. dilecte. ſignificauerūt. ⁊ pōt appellare ⁊ pōt appellantē ꝓſequi. j. e. c. vlt. ⁊ eadeꝫ defenſio ꝯpetit excōicato que ꝯpetit nō excōicato. ſicut eadē defenſio ꝯpetit ſeruo que libero. ff. de accu. ſeruos. ⁊ libert⁹ qui alias patronū accuſare nō poteſt in ipm patronū retorquere poteſt accuſationē ſi a patrono accuſetur. ff. de bo. libe. qui cuꝫ maior. §. ſi libertus. q: ignoſcendū eſt illi qui ꝓuocatus voluit ſe vlciſci ut ibi. ⁊ ſic pōt excipere de pacto de nō petendo ⁊ exceptionē ꝓbare. nō obſtante q lex dicit q reus in exceptione fiat actor. ff. de ꝓbati. in exceptionibus. q: quicqd facit ad ſui defenſionē facit. Iteꝫ qualiter ꝑſtabit ſacramentū calūnie cū ſibi nō liceat ingredi ſacra. multo minus ⁊ tāgere. v. di. ad eius vero. ⁊ xliiij. di. nulli clerico. ⁊ quibus cetera ſacramenta negantur. qūo vnū genus ſacramenti putatur poſſe concedi. xcv. di. illud. in illo caſu ꝯceſſuꝫ eſt a iure in odiū potius excōicati: q omnia poſſit facere que ad cauſaꝫ ptinent. ⁊ ſic iurabit ⁊ omnes participantes ſibi occaſione litis nō incidunt in canonē. cū talis cōmunio ſit potius ad damnū ſuū q̄ ad ꝯmodum. Sed quid ſi excōicatus cōuenitur ſuper eo pro quo fuit excōicatus iniuſte. nūquid poterit excipere q̄ nō tenetur reſpondere. niſi reſtituatur ei cōmunio hominū q̄ fuit iniuſte ꝑuatus. dicit io. q ſic. nec tenetur antea reſpōdere. dūmodo oſtendat q iniuſte fuit excōicatus. iij. q. ij. c. ij. ⁊ ij. q. v. ſup cauſis. in fi. q: omnia iura ſunt reſtituenda corꝑalia ⁊ incorꝑoralia. ij. q. ij. nullus pōt. ⁊ iij. q. ij. c. ſi epo. ⁊ ſic nō. q qui remotus eſt a quolibet actu legitimo tñ excipere poteſt.

a Suſpecto. ut. iij. q. v. q ſuſcepti. C. de iudi. apertiſſimi.

b Conſcientia. Ar. q ſententia lata a iudice ſuſpecto poſſit retractari ſi detecta fuerit ſuſpitio. q: littere ſic obtente nullā videntur cōferre iuriſdictionē. de hoc dictū eſt. s. de reſcrip. ad audientiā. ij. ⁊ nō. q omne reſcriptū habetur ſuſpectuꝫ quod de cōſcientia pape nō emanauit. s. de reſcrip. cū dilecta. ⁊ j. de ꝯfir. porrecta.

c Claudicare. Nō equalitatē ſeruari in iudicijs. s. de iudi. nouit. ⁊ iiij. q. iiij. c. ij. ⁊ iij q. ix. c. vlti. nec debet actori licere qd reo nō licet. ff. de reg. iu. nō debet. ij.

d Remediū. q: ſicut poteſt excipere ut dictū eſt ſic poteſt appellare. ut. iij. q. ix. reuera. ⁊ j. e. c. vlti.

e Legitima. ar. q qua ratōne vnū alicui ꝯceditur ⁊ omnia que ſunt eiuſdē cenſure ſunt ꝯcedenda. ar. iiij. di. deniqꝫ. in fi. ⁊ v. di. ad eius vero.

f Recōuentione. ſic ergo pꝫ q licet poſſit excipere ⁊ appellare nō poteſt tñ recōuenire. ratio redditur in lra ſequēti. qñ qꝫ tñ admittitur reconuentio. vbi non admittitur cōuentio iij. q. viij. cuius in agendo. et ff. de iudi. l. ij. §. ſed ſi agant. Sed nūquid pōt excōicatus ꝯpenſare? Dico q nō. q: qui ꝯpenſat quodāmodo agit. ſꝫ ſi ageret repelleretur per exceptionē. ergo nō poteſt cōpenſare. ff. de cōpen. quecunqꝫ. imo ⁊ ſi vellet cōpenſare ⁊ ab aduerſario admitteretur iudex ex officio ſuo ipum debet repellere. j. e. exceptioneꝫ. in fi. q: quod vna via ꝓhibetur alia ꝯſequeretur qd eſſe nō debet. s. de ꝓcu. tue. b.

g Extendatur. ſi. j. de eccle. edifi. cū dicat apoſtolus. in fi. i. rñſo.

h Cum venerabilis. ex permutationis. ſimilem caſum habes. s. de tranſactio. preterea.

i Reſponſionē factam ꝑ ꝓcuratorem monaſterij. ſ. ubi dixit ꝑpropere. ſic reſpondit. ſed in hoc nō bene allegabat epus pro ſe. q: hmōi repentina li. cōteſta. nō ꝑiudicabat monaſterio. in aut. de exhi. re. §. illud. coll. v. ar. xxxij. q. i. apud. ⁊ v. q. v. §. ſed aliud ibi. qui autē inconſiderate loquitur ſentiet mala. l. di. ponderet. ⁊ merito. q: litis cōteſta. directe debet fieri per interrogationeꝫ ⁊ rñſionē directam affirmando uel negando ſimpliciter. s. de li. cōteſt. c. vno ⁊. s. de elec. dudum. ij. ſed hic ꝓcurator ſub forma exceptionis ſub cōditione rñdet ut patet ex ipa reſponſione. ⁊ ꝑ id quod poſtea ſequitur in littera. ubi dicit uel per ꝓcuratoris rñſionem.

k Bonefidei. Que ſint actiōes bonefidei habetur. inſti. de ac. §. actionū. ⁊ connumerantur ibi. xvij. ſ. actio. ex vendito. empto. locato. conducto. negociorū geſtorū. mandati: depoſiti: pro ſocio: tutele: commodati. pignoratitia. famil. herciſ. communi diuidundo. preſcriptis verbis. ⁊ que de eſtimato proponitur ut ſi rem meam do tibi. ⁊ eſtimo ut eam vendas. x. aut. x. reddas mihi aut rē. ff. de eſtima. ac. l. i. ⁊ permutatio de qua fit hic mentio. ⁊ hereditatis petitio. alie vero dicuntur actiones ſtricti iuris ut actio ex mutuo arbitrium ⁊ conſimilia. Nec dicuntur bonefidei. quia in eis tantū ſeruari debeat bona fides. quia in contractib⁹ ſtricti iuris ſeruari debet bona fides. ⁊ in quocūqꝫ ꝯtractu bona fides interuenire debet. C. de ac. ⁊ obli. bonā fidē. iō dicuntur ſtricti iuris. quia non venit in eis. niſi q ſtricti exigit actionis natura. vñ nō veniunt vſure ex mora in contractib⁹ ſtricti iuris. niſi ſpāliter ſint promiſſe. ff. de nego. ge. quia tantundē. ⁊ C. de uſur. l. iij. ſed in cōtractibus bonefidei veniūt vſure ex tempore more. ff. de act. empt. ⁊ vendi. iulianus. §. ex vendito. ⁊ ff. de vſu. mora. §. in bonefidei. Itē in actionib⁹ ſtricti iuris nō venit intereſſe. ſi rem dari mihi eſt in obligatione. ſecus ſi rē tradi uel factū. ff. de verb. ob. vbi aūt. §. ult. ⁊ l. ſi fundū. ⁊ ff. de re iudi. ſi quis ab alio. §. ul. ſed iſta omnia acceſſoria veniunt in bonefidei iudicijs. ff. de ac. emp. ⁊ vendi. l. i. in pꝛin. ſed non

alio quaz cum dn̄o uel cum eo qui habebatur loco[l] domini legitime ualeat celebrari: ⁊ infra. ¶ Porro memoratus epūs ad ꝓbanduz ꝙ iam dicta eccleſia ad ſe in tēporalibus ptinebat quoſdam teſtes induxit: per quoſ nitebatur oſtēdere ꝙ taz dictā eccleſiā quā molēdina terras ⁊ alia bona ei⁹ ſabineñ. epi diutius poſſederūt de illis pro ſue uoluntatis arbitrio diſponēdo: ⁊ infra. Intelleximus ſupradictū epūm intentionē ſuam minime fundauiſſe per teſtium depoſitiones uel ꝓcuratoris ſupra dicti reſponſionez quia exceptionem obijciens de intentione partis aduerſe non intelligitur fuiſſe confeſſus[m]: uel per inſtrumentum exaduerſo exhibituz cum in eo theodoſius epiſcopus a quo ꝑmutatio facta ꝓponitur: nō dicatur epūs ſabiñ. quāquā in trāſcripto quo procurator utebat̄: appoſitum fuerit ſabiñ. per uiciuz[a] falſitatis. Licet aūt[b] nimis exceſſerit qui trāſcriptū illius inſtrumēti falſauit. quia tamen delictuz perſone in damnum eccleſie redundare nō debet: ac non ſolum ante ſententiā uerum etiam poſt obijci poteſt exceptio falſitatis: cum falſoruz īſtrumentorum pretextu lata ſententia uſqz ad[c] .xx. annorum ſpacium ualeat retractari ueritate comperta[d] nolumus: ut per id monaſterio ueſtro preiudiciuz generetur. Quia uero nobis conſtitit ſupradictam eccleſiam ſancti uiti conſtitutā eſſe in dioce.[e] ſabiñ. epiſcopale ius ī oībus eidez epiſcopo adiudicauim⁹ in eadē iſtis dūtaxat exceptis que per autentica ſcripta ei noſcūtur eē ſubtracta: cum per priuilegiuz uel preſcriptionem legittimā nullatenus probaretur exempta. Uerum quia dictus epiſcopus qui eandez eccleſiam uendicabat: munitum ſe preſcriptione legittima non oſtendit quāquā ꝓbauerit epūz ſabiñ. bona eiuſdē eccleſie aliquāto tempore poſſediſſe: uos ab impetitione epi quo ad temporalia eiuſdem eccleſie ſentētialit̄ duximus abſoluendos.

Hono. iij. abbati ſancti uberti ⁊ ſancti martini leodieñ.

Olim: ⁊ infra. Nup ex pte gu. fuit ꝓpoſitū ꝙ lr̄is pre. n. treuereñ. archiepō preſentatis idem excipiendo ꝓpoſuit: ꝙ auctoritate ipſaꝝ rñdere minime tenebat̄: qꝛ ultra duaſ dietas extra ſuā dioceſiz trahebat̄ in cām: ⁊ qꝛ dict⁹ archiepiſcopus hāc exceptionē admittere recuſabat: uocē ad nos ap. emiſit: ⁊ infra. ¶ Porro ꝓcurator ptis aduerſe rſpōdit ꝙ idē gu. ultra duas dietas extra ſuā dioce. minime trahebat̄: cum ipſe archiepūs terminū ī tali loco[f] ſtatuerit: qui remot⁹ ab illo non erat: ultra quā ꝓuiſum eſt per conſti. cō. gene. ⁊ infra. Diſ. u. mādam⁹ quaten⁹ ſi ꝓcurator dicti gu. ꝓbar̄ potuerit[g] exceptionē: quā corā archiepō ꝓpoſuit ſepe dicto vz ſe in cām trahi ultra duas dietas contra conſti. cōci. gene. uos appellatiōez dicti gu. legittimā decernentes negocio ſuperſedere[h] curetis.

ueniūt in cōtractibus ſtricti iuris. Item in boneſidei actionibus qn̄qz nō ueniunt ea de quibus nihil eſt cogitatū. ut rupta ⁊ ceſa ⁊ ſimilia. ff. de ac. emp. ⁊ vendi. l. fundi. §. ſi rupta. ⁊. ſ. de cau. poſ. cū eccleſia. ⁊ ibi quedā de his tangūtur. In actionibus boneſidei multū exuberat officiū iudicis ⁊ pingui⁹ ꝙ in actionib⁹ ſtricti iuris. ⁊ iſtis rōibus dnr̄ boneſide. ⁊ alij dnr̄ ſtricti iuris.

l ¶ Loco domini. hoc ideo dicit: quia qui dat alienam rem nō cōtrahit ꝑmutationē. ff. de re. permu. l. i. in fi.

m ¶ Confeſſus. Hec regula ſūpta eſt. ff. de excep. nō utiqz. Sed nōne ex eo ꝙ confeſſus fuit permutationem factam per ꝯſequēs eſt ꝯfeſſus ꝙ ſit factum de meo tuuz. qꝛ illud dicit̄ permutatio. ff. de reruz permuta. l. i. in fi. ⁊ qui confitetur vnū per cōſequens cōſitetur id quod ſequit̄ ex illo. viij. di. quo iure. et. ſ. de offi. dele. cū ſuper. ⁊. ſ. de do. ⁊ cō tu. cū dilecti. Preterea tacita ꝯfeſſio habetur pro conteſtatione. ſ. de do. ⁊ cō. ꝑpur. Itez interrogādo ſit cōfeſſio ſiue negatio. xxij. q. ij. quod ait. et xxxij. q. vij. quid eſt. xxxij. q. v. quid in omnibus. ⁊. j. de homi. cū iuramēto. ff. de vb. ob. l. i. §. ſi quis ita. Ad h̄ dicas: ꝙ excipiendo de ꝑmutatiōe nō cōfitetur de intentōne aduerſarij ut hic dicit. qꝛ poteſt eē qd̄ de facto fuit ꝑmutatio ⁊ non de iure. Similit̄ in exceptione pacti de nō petēdo debitū. qꝛ per h̄ ñ confitet̄ debitū. quia poteſt eſſe qd̄ nō de iure debuit. Qui excipit debet ita dicere. frater non cōfiteor hoc qd̄ dicis. ſed ſi feciſſem pactū factuz eſt mihi de nō petēdo. Et ſic iſte etiā reſpondet dicendo. ⁊ ſi dudum fuerit. ⁊c̄. quia ſic nō aſſeruit ſimpliciter. ſed ſub conditione. et ideo non preiudicauit talis confeſſio ipſi monaſterio. quia nō fuit cōfeſſio ſed exceptio. uel ſi ꝑtinuit ad eccleſiaz Sabiñ. permutatio interceſſit. Item ſi quiſ dicat ſe ꝑſcripſiſſe ⁊ aduerſarius dicat. ego interrupi ꝑſcriptiōz tuā. nonne per hanc exceptionem. dicendo ego interrupi preſcriptionem tuam cōfitetur de intentione aduerſarij: quare ergo poſtea auditur ꝓbatio preſcriptionis poſt talē exceptionem per quā confitetur de intentione aduerſarij. ut. ſ. de teſti. ex tenore. j. ti. proxi. illud. Sed dicas. ꝙ non fatetur de preſcriptione qui excipit de interruptione nec confitetur de intentione aduerſarij. ⁊ ideo debet probare preſcriptionem qui eam opponit. ſ. de proba. ex litteris. ⁊. j. ti. proxi. illud. Et ſic debet dicere. non credo te preſcripſiſſe. ſed ſi hoc veruz eſſet. dico ꝙ interrupi preſcriptionez tuā quā interruptionez probare debet. ut dicit decre. illud. Idem eſt dicendum. cum aliquis petitur in virū. dicat: non confiteor me eſſe virum tuū. ſed ſi eſſet. conſaguinitas eſt inter me ⁊ te. ut. ſ. de teſti. ex tenore nā ſic reſpōdendo nō ꝯfitetur de intentione aduerſarij. nec onerat ſe aliqua probatione. ſed aduerſarium. niſi tūc demū cū actor fundauerit intentionez ſuā. quia tūc exceptio ꝓbanda eſt. ut no. j. e. exceptionem.

a ¶ Per vicium. hoc ipo debuit ſuccūbere monaſterium. ſ. de reſcrip. olim.

b ¶ Licet autem. reſponſio quaſi tacite queſtiōis. Poſſet quis dicere ſi inſtrumentū falſauit. ergo hoc ipſo debuit ſuccūbere monaſteriū quod exhibet inſtrumentū falſum. Rñdet papa delictum ipſius qui ipm falſauit nō debet in damnū monaſterij redundare. xvi. q. vi. ſi epus. Uel intellige potius ꝙ allegabatur contra monaſteriū ex parte epi ut per hoc amitteret cauſam. ut. ſ. de reſcrip. olim. ꝓpter conſimilē falſitatē tulit Eugenius papa ſententiā cōtra eccleſiā Oſcen. ſ. de in integ. reſti. tum ex litteris. Sed quare nō hic papa tulit ſententiā contra monaſteriū. quia nō conſtitit capitulū fuiſſe in culpa: ut bene innuit littera iſta. delictū perſone. ⁊c̄.

c ¶ Ad. xx. annos. C. de fal. querelam. de hoc dictū eſt. ſ. de proba. licet.

d ¶ Comperta. Sed vtrū talis ſententia teneat ipſo iure. dubitari conſueuit quod nō videtur. quia exceptio nō datur ex ea. ff. de excep. qui agnitis. Sed ſi nulla eſt ipſo iure. qualiter incipit valere etiaz poſt an. xx. quia quod ab initio nō valet tractu temporis non conualeſcit. ff. de regu. iur. quod ab initio. ⁊. l. pe. xvi. q. iij. §. poteſt. v. ꝙ ſi priuatus. ⁊. ſ. de elec. auditis. Dicas ꝙ talis ſententia tenet et in ſuo robore durabit. ⁊ ſeruari debet quouſqz falſitas reuelata fuerit. ſ. de fide. inſtru. accepimus. §. interim. ꝗuis articulus ille dubitabilis eſt durabit ſententia. reuelata vero veritate. tunc p̄mo apparet ꝙ nulla fuit. ⁊ ideo tunc pronūciabit̄ nulla. ſic. j. de frigi. ⁊ maleſi. fraternitatis. in fi. ⁊ quicquid occaſione taliſ ſnie ꝓceptū uel obtentū eſt. non caſſabit̄. ſicut per ſniam ius non ꝯſtituitur. ſed quod erat declaratur. cū ſententia profert̄. ff. ſi ſerui. vendi. ſicuti. §. ſed ſi querit̄. ⁊ hic dicit lr̄a iſta valeat retractari veritate. cōperta ſicut eſt in ſnia lata per falſum procuratorē. qꝛ falſitate ꝓbata iudicium nullū tunc p̄mo apparet. ſ. de ꝓcura. in nr̄a. ⁊. C. e. ti. licet.

e ¶ In dioce. xvi. q. vij. omnes. ⁊. xviij. q. ij. monaſteria.

f ¶ Loco. i. tali loco ſtatuerit. ex eo qd̄ dicit̄ patet. ꝙ ſi aduerſari⁹ meus impetrauit litteras vltra duas dietas: ext̄ dioceſim meaz ⁊ iudices volūt venire vſqz ad locum illū qui non diſtat vltra duas dietas. nō poſſuz ꝓpterea corū iudiciū declinar̄ qꝛ nō trahūt me vltra ꝙ ꝓuiſum eſt ꝑ cōciliū generale. et ita nō faciūt ꝯ conciliū ut hic lr̄a probat. ⁊. j. vbi dicit ſe in cauſā trahi vltra duas dietas. ⁊ hoc idez dicit ꝯſtitutio illa. ſ. de reſcrip. nōnulli. Sed nūqd iſte reus ꝓcurabit illos veniēdo ad locū: nō credo. de h̄ dixi in ꝯſtitutiōe illa nōnulli.

g ¶ Potuerit. Sic videt̄ ꝙ ille qui apppellat ante ſententiam diffinitiuā a grauamine ꝙ in cauſa appellationis neceſſe habeat probare corā iudice appellationis cauſam ſue appellationis verā fuiſſe ſic. ſ. de teſti. ex parte ade. Sed cōtra videtur ꝙ ſufficit probare coram iudice appellationis. qd̄ iudex inferior exceptionē admittere noluit. ſ. de offi. dele. cū cauſa. ⁊. j. de ap. ut debitus. ⁊ melius. c. dilecto. Illud ꝯtrium ex parte ade ſoluit̄ in illa decre. alia vō ꝯtria ſoluunt̄ ꝑ decre. j. de appel. interpoſita. i. ſcḋm. cū. n. quis ꝓbabilē cāz exponit. quā dicit ſe probaturū ſi iudex ipſum repellat ⁊ ꝓpter hoc appellat̄. tūc in cā appellationis nō eſt neceſſe probare cām veram eſſe. ſed ſufficit ꝓbare ꝙ non fuit admiſſus. Si vero nō obtulit ſe ꝓbaturū. ſed illam tantū allegauit. tunc in cauſa appellationis ꝓbabit cauſam illam veram fuiſſe. alias ad p̄orē iudicē remittetur ſcḋz tenorē illi⁹ decre. j. de ap. interpoſita. ⁊ ſcḋm illā hodie ꝓcedenduz e. ⁊ ideo in hac decre. debet ꝓbare. ꝙ trahebat̄ vltra duas dietas qꝛ cum ꝓpoſuit ſuā exceptionē. nō obtulit ſe illam ꝓbaturum: ſed in decre. illa dilecto. j. de ap. nō obtulit ſe probaturum. ⁊ tñ ſufficit probare ꝙ nō fuiſſet admiſſus. ibi iam conſtabat de exceptione ꝑ ꝯfeſſionē p̄ſbyteri factā corā auditore. Sed dubitat̄ an ꝓpter illam uel alias legitimas fuerit appellatū. ⁊ ideo ſufficit ꝓbare ꝙ ꝓpoſuerat illas ei ꝙ non fuiſſet admiſſus. ⁊ eodē modo reſpondeas ad illā. ſ. de of. del. cū cauſā. qꝛ iudices ibi certi erāt de exceptionib⁹. qꝛ bene ſciebāt vtrū habuiſſent ſubdelegationē iudicis uel excuſationē ipſius. hodie eniz ſeruandū ē ꝓ ut dicit illa decre. interpoſita appel.

h ¶ Superſedere curetis. ſupple abbatē ſancti lau. ⁊ eius ꝯiudices ad quos gu. litteras impetrauerat contra ipſius aduerſarium ſup proſecutione appellationis ſue procedere ꝑmittentes iuxta tradita

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Idez archidia. tranſlig. officia li. τ. j. c. turoñ.

Dilecti filij. s. τ. p. ac. c. canonici eccleſie ſancte marie trāſmiſſa nobis petitione monſtrarūt q cū. m. canonicuſ eiuſdē eccleſie ipſos corā delegatiſ a nobis traxiſſet in cām ſup eo q ſe opponūt electioni a quibuſdam canonicis gradeñ. facte de ipſo in priorem eccleſie ſupradicte ydem propoſuerūt q dictuſ. m. nō debebat audiri: eo q excōicatus erat τ piurij crimīe irretitus. Cūq3 dict9. m. prefatis s. τ. p. piurium τ excōicatiōem in modum exceptionis τ replicationis obijciens eorum exceptionez elidere niteretur: procurator eoꝶ propoſuit: q eius ſup hoc probatio recipi nō debebat: quia τ ſi obiectū prefatis canonicis periuriuz probaretur: nō eſſent propter hoc a defenſione[a] ſue eccleſie repellēdi Adiecit etiaz q contra excōicationem dicto. m. in modū exceptiōis obiectam excōicatio ſupradicti. s. replicari non poterat quia exceptō ipſi. m. oppoſita τ probata eundez repelleret ab agēdo. replicatio uero ſepedictū. s. nequaquā a defendendo[b] repelleret: ſi etiam ꝓbaretur: τ infra. Ipſi uero iudices interlocuti[c] fuerunt q prius probatiōes reciperent ſuper replicatione premiſſa: propter quod ad noſtraz audientiā fuit appellatū. Quocirca mandamus: quatenus ſi res ita ſe habet[d] reuocato ī irritū. τ cetera.

Grego. ix. j. τ. m. canoñ. prageñ.

Apoſtolice ſe. τ infra. Sane uobis apud ſe. ap. cōſtitutis quedaz ſuſpēſionis τ amotionis a beneficijs ſnīe ſunt in moduz exceptionis obiecte: quas licet ꝓponeretis uos poſſe nullas eſſe ꝑ teſtes idoneos τ inſtrumenta ꝓbare: ne tamē ordinationē prageñ. eccleſie ꝓpter quā ueritatiſ huiuſmodi obiectiōis obſtaculo cōtingeret retardari[e]: ſnīas ipſas relaxam9 ad cautelam[f].

Idem decano lincoñ.

Dilecte in chriſto filie priorīſſa τ ɔuent9 de cāpeſſia nobis ſignificare curarūt: q cū iter ipſas ex una pte: τ priorē τ ɔuētū de buccelleia ex altera ſup quibuſdā decimis τ reb9 alijs ꝓ quib9 cōueniebanť ab illis corā abbate ſancti benedicti τ eius collegis auctoritate ap. queſtio uerterecť: τ ipſe ad nos ex ſufficienti[g] grauamine appellaſſent: ac nuncium ſuū ad ap. miſerit ꝓſequēdam. prefati iudices poſtmodum tulerūt excōicatiōis ſnīaz in eaſdē. Noſtris ergo lr̄is ſuper ap. prefata non facta mentiōe de excōicatiōe per eundē nūciū ad priorem de angleſ. τ ſuos coniudices impetratis: ps aduerſa ex eo ſe appellaſſe ꝓponēs: q ipſi iudices exceptiōem excōicatiōis predicte cōtra ipſas ab eadē pte ꝓpoſitam admitteť denegarūt[h] ad priorē de gernemoe in ſuos cōiudices noſtras ſuper hoc litteraſ impetrauit: corā quibus ex pte ipſaꝶ fuit excipiēdo ꝓpoſitū q cum poſt appellatiōem legitimā dicta ſnīa lata fuerit: τ cuilibet excōicato defenſionis auxilium ɔpetere dinoſcať: memorati iudices exceptionē ptis ɔtrarie ſicut nec debebāt admittere noluerunt ſ3 cū dict9 prior de gernemoe τ cōiudices ſui talē exceptionē nō recipere[i] earundē: ipſe nr̄am audiētiā appellarūt. Quocirca mandam9: quaten9 ſi eſt ita[k] reuocato in ſtatū debituz quicquid poſt huiuſmodi ap. iueneritis attētarū: in eodē negocio iuxta prioris mādati nr̄i ad prefatū priorē[l] de gernemoe τ ɔiudiceſ ſuos directi tenorē preuia rōne ꝓcedas.

Idem abbati ſancti Saluatoris papieñ. τ uercell. prepoſi.

ſibi formam. alioquin iſti procedent iuxta traditam ſibi formā. non obſtantibus litteris impetratis ad abbatem ſancti Laurentij. τ ei9 coniudices. Si vero gu. non probauerit ſe trahi vltra duas dietas extra dioceſim. abbas iſte ſancti huberti τ eius coniudices ꝓcedere in negocio ſibi cōmiſſo non omittant ad petitionez aduerſarij. τ iuxta mandatuz ad ipſos directum nō obſtantibus litteriſ impetratiſ ad abbatem ſancti Laurentij τ eius ɔiudices. ſicut continetur ī antiqua decre. aliaſ eſſet manifeſtū contrariuz. j. de appel. ut debitus cum ſi. Sed iſti quib9 ſcribitur. non erant iudices appellatiōis. ſ3 dati erant ad exequendum quaſdaz ſententias ſuſpēſionis ɔ iſtuz gu. latas ab archiepo treuereñ. poſt appellationem ab iſto gu. interpoſitā τ cognoſcere debēt de appellatione gu. q2 h̄ eis mandatur ꝑ lr̄as iſtas. τ ſi gu. non probauerit exceptionem. procedēt poſtea ad exequendas ſnīas ſuſpenſionis latas ab archiepo ꝑdicto.

a ¶ Dilecti. ad defenſionem. ſic patet q quilibet admittiť ad defenſionez eccleſie ſue etiā periurus. quia etiā ad agenduz ſiue ad accuſanduz admitteretur proſequens ſuam uel ſuoꝶ iniuriam. iij. q. xi. neganda. τ. iiij. q. vlti. omnibus. ğ multo fortius ad defendēdum. cum ad defendēduz admittiť qui alias ab agendo repellitur. ō. e. cū inť. τ. j. e. c. dilecte.

b ¶ Defendendo. et ex hoc patz q excōmunicatus tā ſe q̄ eccleſiā ſuam defendere pōt agere vero nequaq̄ ut hic. τ. ō. e. cū inť. τ. j. e. c. priori.

c ¶ Interlocuti ſunt τ male. quia ſi hoc eſſet probatuz. nō repelleretť. quia excōicato vel crimīoſo licitum eſt defendere tā ſe q̄ eccleſiā ſuam. ō. e. cum inť. Et eſt ar. q non debet quis admitti ad probandum. quo probato non prodeſt. C. de proba. ad ꝓbationē. ō. de offi. del. cū contingat. ad fi. vbi de hoc.

d ¶ Habet. hic habes q contra exceptionem doli non datur replicatio de dolo. ff. de do. excep. apud celſum. §. marcellus. Sed contra habes. ō. e. cum eccleſiaſtice. τ. j. de diuor. ſignificaſti. τ. j. de adul. intelleximus. τ. c. ſequē. τ. xxxij. q. vi. nihil iniquius. ff. ſo. ma. viro. ſ3 veritate inſpecta non ſunt contraria quo ad finem. quia vnus eſt finis ſiue effectus ſiue replicatio doli detur ſiue negetur. ſilicet ne alter de dolo ſuo commodū habeat i caſu p̄ſenti nō dať replicatio. ad h̄ ne alť. ſ. actor agere poſſit cū ſit excōmunicat9. ſed admitteretur hic replicatio ſi actor excōmunicatus admitteretur ad agendū quod eſſe non debet. τ ita cōmune delictū noceret vni τ alteri non vni nō obeſſet ei excōmunicatio. τ ita intelligiť lex p̄dicta apud celſum. §. marcellus. Ideo ibi nō dať replicatio. ne. ſ. cōis malicia alteri ſit lucro. alteri vero damno. verbi gr̄a. Dolo induxit te ad aliqd promittendū. deinde induxiſti me dolo ad remittēduz. τ ſic vterq3 eſt in dolo. quo caſu ſi ago contra te ad id qō ꝓmiſiſti mihi per dolum meū. mihi poteris opponere exceptionem quam exceptionē non potero remouere per meā replicationē ſi daret ur hic replicatio. repelleretur reus. τ actor remaneret in lucro de dolo. quod eſſe non debet. Et ideo in. l. illa non datur replicatio. τ in ɔtrarijs datur replicatio propter eandem cām. ut patet in adulterio viri τ vxoris. verbi gr̄a. Mulier repetit virum ſuuz. ipſe opponit ei adulteriuz excipiendo contra eam q τ ipſe ſimiliter eſt adulteratus. hic admittitur replicatio mulieris. ideo. ſ. ne ille lucruz habeat de ſuo adulterio. ſi replicatio mulieris nō admitteretť τ ſic remaneret maritus in lucro de dolo ſuo ut vxorem repelleret. ita τ vni noceret ad ulterium. alteri vero non. qō eſſe non debet. τ ſic intellige ō. e. cum eccleſiaſtice. Et ita patet q idē eſt replicationez dare quod denegare. τ ſic eadē rō eſt vtrobiq3. τ hic eſt rō alia que redditur in. lr̄a. τ melius. ō. e. cum inter.

e ¶ Apoſtolice. contingeret retardari. ex hoc videtur q ſuſpēſuſ ab officio τ beneficio non poſſet agere tanq̄ excōicatus eſſet maiori excōicatione. ar. ō. de conſue. cum dilectus. τ. ō. de electi. cum inter. r. ibi ſuſpenſus non poteſt eligi. τ ſic electus non poſſet agere pro ſua electione. ar. contra. j. de ele. ex. mi. c. ul. ubi habes q ſuſpenſi eligere poſſunt. τ ſic poſſūt agere pro ſua electione. ſic τ exercere ea que ſunt iuriſdictionis. ō. de elec. illa. Solu. cōtraria iſta loquuntur in diuerſo caſu. hic enim loquitur de ſuſpenſione iudicis. τ in concor. contraria loquuntur de ſuſpenſione canonis. τ canon mitius agit q̄ miniſter iuris. ff. de arbi. celſus. τ. l. p̄cedēti. in fi. cū ğ iſti ſuſpēſi dicanť ꝑ ſnīaz hois ab officio τ bn̄ficio. tā nō intereſt ipoꝶ agere ꝓ eccleſia cū ab ipſi9 bn̄ficio p̄uati ſint. τ p̄cipue cum agūt ꝓ re ſpūali. ſ. ꝓ ordinatione eccleſie a q̄ p̄uati ſūt ꝑ ſuſpenſiōez. vn̄ cū n̄ poſſent eligere uel eligi. nō poſſent ꝓſequi cām electiōis q2 nō pn̄t agere pro eo qō poſſidere nō pn̄t ꝓ ſe uel ꝑ alio. ar. j. ō ele. ex. mi. ſi celebrat. in alijs aūt negocijs ꝓprijs uel eccleſie q̄libet. ſi mandato eccleſie agerent. bn̄ admitterenť. q2 non ſunt p̄uati cōione hominū. ō. e. a nobis ſed quia p̄uati ſunt cōione ſacramentoꝶ ad ſacramēta ſpūalia nō admittunť. niſi p̄us fuerint reſtituti. τ ideo fuerunt abſoluti. ne ɔtingeret ordinationē eccleſie impediri que in p̄ſentia dn̄i pape fieri debebat ꝑ iſtos. τ ideo ne ordinatio ſiue electio eccleſie impediretur. abſoluit eos ad cautelam.

f ¶ Ad cautelā. ſic. ō. de teſti. veniens. in fi. τ. j. de app. ad p̄n̄tiam. τ. j. de ſen. ex. per tuas. τ. xxiiij. q. iij. audiuimus.

g ¶ Dilecte. ex ſufficienti. ſi. ō. ut li. non ɔte. accedens. ſed dic grauamine. ſ. expreſſo corā iudice. alias appellatio nō admittitur. niſi cauſa probabili allegata. que ſi eſſet probata debeat legitima reputari. j. ō ap. ut debitus. τ. c. interpoſita. τ. c. cum ſpāli. τ. c. cū cauſam. τ. c. dilecto.

h ¶ Denegarunt τ bene ut ſeqť. j. in fi. q2 l3 excōicate eēnt etiā ab initio τ ab alijs iudicib9. nihilomin9 poterāt appellare ſi grauarenť. τ lr̄as ipetrare. ō. e. cū inť. τ. j. e. c. ꝓx. τ ul. vn̄ lr̄e ſup h̄ impetrate valuerunt. ut. j. ſequitur.

i ¶ Reciperent. τ male fecerunt. quia debebant illā admittere. quia ut ſepius dictum eſt. excōicati a ſua defenſione repelli nō debent. quod iſti facere nolebant. τ. ideo quicquid fecerunt poſt appellationē. in priſtinū ſtatum reuocať.

k ¶ Si eſt ita. ſ. q p̄or de gernemoe nō receperat exceptionem prioriſſe.

l ¶ Priorez de gernemoe. quod fuit primum reſpectu iſtius mandati. ſed fuit

tertium mandatū reſpectu primi directi ad abbatem ſancti benedicti. Et iſte linconien. decanus poſtꝗ ↄſtiterit ſibi de appellatione prioriſſe interpoſita coram priore de gernemoe pro eo ꝙ exceptionem prioriſſe nō recipiebat. debet cognoſcere ſuper eo ↄ̃ quo prior de gernemoe debuit. ſ. an appellatio monachorū fuerit legitima uel non. ⁊ ſi iſte inuenerit monachos legitime appellaſſe procedet. ſi minus legittime condemnabit priorem. ⁊ conuentū ad expenſas reſtituendas prioriſſe et remittet partes ad priorem de angleſ. prout hic dicit. quia ea eſt forma appellationis que interponitur a grauamine. j. de appel. cum in eccleſia. ⁊ c. ut debitus. ⁊ ille prior de angleſ poſtea cognoſcet de appellatiōe ſibi cōmiſſa interpoſita ab abbate ſancti bn̄dicti:

Significauerunt nobis capitulum de conarc. ꝙ cum. p. in ſuum archipreſbyterum elegiſſent mediolan̄. archiepiſcopus preſentatam ſibi electionem renuēs[a] confirmare quendam ʒepū clericū in archipreſbyterū inſtituit eccleſie ſupradicte. quare ipſis ad ſedē ap. appellātibꝰ preposito ſcī Stephani cām ipſā ſup his dicimur ↄmiſiſſe: qui electionē ipſoꝝ ↄfirmās ⁊ ꝓnūcians ius eligendi ad ipſū capitulum pertinere: ꝑtem aduerſā ab impetitione ipſorū abſoluit[b]. a qua ſententia partes ad ſe. ap. appellātes: cauſam ipſam nobis obtinere committi: ſed a ꝑte altera exceptione excōicationis oppoſita contra capitulum memoratum: nos minꝰ prouide attēdentes: ꝙ pretextu excōmunicationis oppoſite a ꝓſecutione appellatōis non debeat quis excludi[c]: cum omnis legittima deſenſio[d] excōmunicato in iudicio reſeruetur: ꝑtem aduerſam non eſſe cogendam ad reſpondendū eiſdē ꝑperam decreuiſtis ꝓpter quod dictum capitulum noſtram audientiam appellarunt: ⁊ infra. Mandamus quatenus ſi eſt ita: exceptiōe huiuſmodi non obſtante in eodē negocio procedatis[e].

Idem.

Exceptionem excommunicationis in dilatorijs[f] ꝓponendis reus ſcienter obmittens i quaLibet parte litis opponere minime prohibetur: quod eſt in hac exceptione ſpecialiter obſeruandum: Ne quiſquam in periculū anime ſue excōmunicato communicare cogatur: qui ſi eā[g] obmiſerit ut actor laborībꝰ ⁊ ſumptibus fatiget̄: i expenſis eſt legittimis condemnandus[h]. Excommunicatus autē publice[a] ⁊ ſi huiuſmodi exceptio

a Significauerunt. renuēſ confirmare. quod facere potuit. ſi non erat idoneus. ⁊ illos potuit priuare iure eligēdi. vnde ſi hoc fuit verum. tenebat archiepi inſtitutio. ſ. ↄ̃ elec. nihil eſt. ⁊ c. quia propt̄. ad ipſum enim pertinet examinatio ⁊ confirmare dictū electum uel reprobare. ut ibi dicitur. alias iuſta fuit appellatio clericorū qd̄ patuit poſtea p ſniam. uel ideo hic eā noluit confirmare. quia dicebat archieps ad ipm ſpectare ius eligēdi archipreſbyterū in plebe. ⁊ hoc apparet per ſētentiam iudicis delegati qui ↄfirmauit electionem capituli ⁊ ꝓnunciauit ius eligendi ad ipſum capitulum pertinere.

b Abſoluit. ſuper quo fuit hec abſolutio hic non dicitur. potuit eſſe ꝙ capitulum petebat a parte aduerſa expenſas. uel forte petebat fructus perceptos ab illo inſtituto qui peti poterant. uel ꝙ ulterius non haberet vocem cōtradictionis in electione. ⁊ ſuper hoc appellauit capitulū quantum ad confirmationem electiōis. quantū ad ius eligēdi appellauit pars altera. ⁊ ſic ab eadē ſnia pōt vtraq; pars appellare. ſic. j. de teſta. rainutiꝰ. ⁊ c. rainaldus. qꝛ ſunt in ſnia plura capitula. alias nō haberet locū duplex appellatio ab vtraq; ꝑte.

c Excludi. ut. ſ. c. prox. ⁊ c. cum. inter. ⁊ c. ul.

d Defenſio. Ex hac littera videtur ꝙ iſti de capitulo erant rei ex eo ꝙ dicit legittima defenſio. ſed apparet ipſo facto ꝙ erant actores. quia petebāt electionē ſuam cōfirmari. ⁊ ius eligēdi ad ſe ſpectare dicebant. in iſtis duabus obtinuerūt. in tertia petitione ſuccubuerunt. ſup qua appellauerunt. ⁊ ex eo etiā ꝙ dicit partem aduerſam non eſſe cogendā ad reſpondendū illis de capitulo. ⁊ ſic erāt actores. ſed actor excōmunicatus non admittit̄ ad agendū j. c. prox. Qualiter ergo iſti admittuntur. ⁊ ſic eſt argu. ꝙ excōmunicatus admittitur ad agendum. Dicas ergo ꝙ in eo ꝙ condemnati fuerunt quaſi rei intelligunt̄. ne ergo ſuum ius admittant per iniquā ſententiā ſententiam admittur ad defenſionē iuris quod amiſerant per ſententiā. ⁊ ſic quicquid faciunt. totū eſt ad ſui defenſionē. ⁊ ideo admittuntur nō obſtāte exceptione excōmunicationis. quia pretextu excōicationis nō eſt aliquis condēnandus iniuſte aut etiam abſoluendus. per talem enim ſententiā iniquā amitterent iſti ius ſuum ſi nō admitterentur cōtra ſententiam. ⁊ ſic trāſiret in rē iudicatā. quia ex eadē ratione non poſſent appellare. ſed quilibet cōdemnatus poteſt appellare. ut. ſ. c. cum inter. ⁊ proſequi appellationē ſuam. j. e. c. ulti. ſecus videtur ſi eſſet lata pro eo ſententia. quia tūc non videtur valere ſententia ſi eſt excōmunicatus actor. ſed cauſa propterea nō periret quia eo abſoluto agere poſſet. ſic ergo iſti ſunt audiendi. Quid faciant iudices ſi inueniant ſentētiā iniquā. debent eam caſſare. Sed nunquid condēnabunt alterā partem ipſi excōmunicato: videt̄ ꝙ ſic. quia hoc ad officium eius qui cognoſcit de appellatiōe pertinet. ⁊ ſic fertur ſentētia pro actore excōmunicato ex certa ſciētia. Sed contra. j. e. c. prox. in fi. Forte poſſet dici ꝙ cōdemnatio differt̄ in tempus abſolutionis. ex quo iam releuatum eſt grauamen. in caſu illius capituli credo. ꝙ capitulum fuit excōicatū poſt appellationē pro alia cauſa ⁊ ab alijs iudicibus. ⁊ ſic minus contineret dubitationis. Sed non eſt verum ꝙ ferat̄ ſententia pro excōicato. quia non ↄſtat illum excōmunicatum eſſe. immo repellitur excipiens. nec auditur volens reprobare excōmunicationē. ⁊ ſic pōt iudex ferre ſententiam pro tali. ſed ſi poſt ſententiam latam vellet probare ꝙ actor erat excōmunicatus. audiretur forte. qꝛ exceptio excōicationis in qlibꝫ parte litis admittitur. ut. j. c. prox. ſed ſententia que proceſſit non minus robur obtinet firmitatis. ⁊ executio ſola impedit̄ ſi poſt rem iudicatam excōicatio probetur. ut in decre. inno. iiij. q̃ ſic incipit. pia ↄſideratione in fi.

e Procedatis. hic remittitur cauſa ad eos a quibꝰ fuit appellatum ſꝫ h̄ voluit appellans. alias non remitteretur. j. de ap. accepta. ⁊ c. interpoſita. §. ij.

f Exceptionem in dilatorijs. Ad intelligentiam huiꝰ nota. ꝙ exceptionū alia eſt dilatoria. alia peremptoria. Item dilatoriarū exceptionum alia eſt declinatoria iudicij. alia eſt dilatoria ſolutionis. declinatoria iudicij triplex ē ſiue proponat̄ cōtra iudicē ſiue cōtra reſcriptum ſiue cōtra impetrātem inter quas primo loco ꝓponenda eſt recuſatio iudicis. ar. ſ. ↄ̃ proba. quoniā contra falſam. vbi de hoc. ⁊ qui illā omittit tranſcundo ad alias. ad illam poſtea non videtur poſſe reuerti. qꝛ litigando corā ipſo ſuper alijs perſonā iudicis approbare videtur. Item alie dilatorie ante ingreſſum litis debēt proponi. j. ↄ̃ re iud. inter monaſterium ⁊ C. de excep. l. ul. ⁊ C. de ap. cū cām ⁊ C. ↄ̃ procura. ita demū. ad hoc etiā facit. C. ↄ̃ iudi. ſancimus. in fi. vn̄ poſt litem ↄte. aut etiā poſt terminum ſtatutū ad dilatorias ꝓponendas ꝓponi nō poſſunt. ſ. e. paſtoralis. niſi de nouo orta fuerit ut ibi dicitur. ⁊ ſ. de offi. dele. inſinuante. dilatoria ſolutiōis ante li. conteſt. ꝓponi debet. ſed ꝓbanda eſt poſtꝗ actor fundauerit intentionē ſuam. C. de proba. exceptionem. ⁊ iij. q. vi. §. exceptionē. ⁊ qn̄q; pōt proponi etiā in cauſa appellationis. ſ. de fi. inſtru. cū ioannes. C. de excep. ſi quidem. exceptio vero ꝑemptoria ꝓponi pōt quandocunq; ante ſententiā ſiue etiā anteꝗ ſit in cā cōcluſum. ⁊ poteſt etiā ꝓſtari ante lit. ↄte. ut hic. ⁊ C. de excep. exceptionē. ⁊ j. de pſcrip. auditis. ⁊ ſ. de teſti. c. de teſtibꝰ. in fi. ⁊ poſt ſententiā i cā appellationis. C. ſen. reſcin. nō poſ. l. ij. Et eſt alia dilatoria que partim accedit ad naturā vere dilatorie. ⁊ partim ad naturā peremptorie. ſicut eſt exceptio excōicationis. qꝛ ꝓponi poteſt qn̄cunq; ⁊ ante lit. ↄte. ⁊ etiam poſt ſententiā. ⁊ etiā ſi nō appellaretur qꝛ qn̄q; facit retro iudiciū nullū. ut hic. ⁊ j. de re iudi. ad ꝓbādum. ⁊ vere dilatoria eſt. quia ea ꝓbata iudiciū ſiue ꝓceſſus eſt nullus ſed actio remanet ſalua. ut in pdicta decre. ad ꝓbandum. quandoq; tn̄ nō facit iudiciū nullū. ut in decre. pia. ut dr̄ in nota. etiā ſi. ⁊ eſt ſpeciale in hac exceptione ꝓpter periculū aīe. ut hic dicit. Item quodāmodo ſimilis eſt huic exceptio falſi ꝓcuratoris. qꝛ ⁊ illa pōt ꝓponi qn̄cunq; etiā poſt ſniam. ſ. de ꝓcura. in nr̄a. ⁊ C. e. ti. licet.

g Qui ſi eā omiſerit. Nota quoddam ſpeciale in hac exceptione. qd̄ in alijs non ſeruatur. qꝛ ſi ex certa ſcientia illam omittat. nihilominus poteſt eā opponere quādocunq; poſtea. ſed in alijs non eſt ita. ſ. de of. del. inſinuāte. ⁊ j. de re iudi. inter. ⁊ iij. q. v. qꝛ ſuſpecti. puniuntur tamen in expenſis litis ꝓpter dolū ſuū. Eſt hic ar. manifeſte ꝙ nemo iuri publico pōt derogare ſeu denūciare. ſ. ↄ̃ fo. cōpe. ſi diligēti. vbi de hoc. ⁊ ſ. de fer. c. ul. ⁊ ar. j. de ſen. ex. c. ↄtingit.

h Condemnandus. etiā ſi excōicatio ꝓbata fuerit ⁊ ꝓceſſus habitus non valebit. ⁊ hoc innuit littera iſta ut actor laboribus ⁊ ſumptibus fatigetur. alias quare puniretur in expenſis reus ſi ꝓceſſus teneret. Sed per decre. nouam. j. eo. pia conſideratione. ſi inſtātia iudicij durante excōicationis exceptio ꝓponatur. ut ꝓbetur ꝓceſſus habitus valebit. ſed in ſequentibꝰ actor non audit̄ donec fuerit abſolutus. ⁊ per hoc obuiabitur malicijs illoꝝ qui ſcienter omittūt excōicationis exceptionem ab inicio doloſe. ⁊ ſic bona fuit ꝓuiſio illius decre. Et idem intelligo etiam ſi per maliciam non omittat̄. Secus credo de illa exceptione que proponit̄ cōtra iudicē publice excōmunicatum in quem nulla cadit iuriſdictio. vnde dum ſic ē excōmunicatus. non tenet proceſſus illius. j. de re iudi. ad probandum. de hoc notaui in decre. pia. in glo. que incipit. ſed mirū. Ber.

a Publice. No. etiam iſtud. quia in hoc eſt ar. ꝙ nulli licet ignorare quod publice factum eſt. xvi. di. ꝙ dicitis. ⁊ ſ. de poſtul. pre. ad hec. Et ideo non prodeſt alicui. ſi dixerit ſe ignoraſſe. ut in proxi. c. ſimile de iudice excōicato publice. j. de re iudi. ad probandum. vn̄ collige. ſi occulte quis excōicetur ꝙ poſtea non reuocaret̄ ſnia ſiue ꝓceſſus. op̄ ar. de cle. ex. mi. apoſtolice. vbi de hoc. qꝛ de occultis nō cogit̄ diuinare. j. ut eccle. bene. ut noſtrū. ⁊ ff. ad. l. acqui. ſi putator. ⁊ ff. man. ſi fideiuſſor. §. ſi cū debitor. qꝛ nec tenemur ad eiꝰ obſuationem. niſi poſt publicationem. ſ. de ↄſti. cognoſcēs. vbi dr̄ rē que culpa caret. ⁊ lxxxij. di. ꝓpoſuiſti. ⁊ dico eā publice latā ſi iudex tulerit ſniam illā in loco vbi publice iudicare ↄſueuit p̄ntibus officialibus ſuis ⁊ partibꝰ uel altera abſente p ↄtumaciā. C. qño ⁊ qn̄ iudex ſi ut proponis. ij. ⁊ l. i. alias ſi occulte non obeſſet. quantū ad h̄

multa argumēta poſſunt induci cōtra ea que occulte fiunt. xix. di. anaſtaſius. ⁊. ſ. de of. del. ꝯſuluit. ff. de ritu nup. palã. ⁊ de offi. pre fec. preto. barbarius.

b ¶ Officio iudicis. ſic prelatus ex officio ſuo examinare debet electum ſibi preſentatum. ſ. de elec. nihil eſt. ⁊. c. cū nobis olim. ⁊. c. venerabilē. ⁊ pretor quos ꝓhibet in totum prohibet etiã ſi pars nō opponat ff. de poſtula. quos prohibet. ⁊. ff. de ꝓcura. filiuſfamilias §. veterani. ſic etiã iudex admittit cōpenſationem. licet pars hoc nō petat. ff. de peti. here. l. vl. ⁊. ff. de iniur. apud labeonē. §. ſi quis alias ius publicū offēderetur. quod eſſe non debet. ſ. de ſo. compe. ſi diligēti. C. de ꝓcura. militē. ⁊. C. loca. milites. Judex enim q ſcit actorē excōicatū. nō debet ei participare ⁊ ſic tam ꝓ ſe ꝙ ꝓ alijs illū repellat ex officio ſuo. ſic ⁊ quedã poſſunt obijci poſt ſententiam. C. de iur. ⁊ fac. igno. l. i. ⁊. ff. ad mace. tamen.

c ¶ Aduerſario. tēpore mote litis ſcilicet. No. ꝙ ad hoc ut ſe quis cōdemnatio. reus debet poſſidere tēpore litis cont. ⁊ qꝺ poſſideat cū res iudicatur. ſed ſi tempore litis cōte. poſſideat. cum res iudicatur ſine dolo malo amiſit poſſeſſionē. abſoluit. ff. de rei ven. ſin aūt. §. i. vel ſufficit poſſidere cū res iudicatur. ut ibi dicitur.

non opponitur nihilominꝰ eſt officioᵇ iudicis repellendus.

Idem.

Aduerſario tuo per iudicem abſoluto: quoniã tēpore moteᶜ litis rem petitã ab ipſo ſine doloᵈ deſierat poſſidere: ſi eã modo poſſideat tibi petenti denuo rei iudicate exceptio nō obſiſtat. Idē.

Venerabilēᵉ f. n. archiepiſcopū narbonē. qui a iudicibꝰ ex ſufficienti grauamie ad ap. ſe. appellãs: ad nos ſuper appellatione ſua noſtras lr̃as reportauit: ⁊ ſi ex cauſis alijs tempore īpetrati reſcriptiᶠ uinculo fuerit excōicatōis aſtrictus: de quibus ibi mentio non habetur: ad proſequendã per eaſdē litteras appellationē predictã decernimus admittēdū: q² nihil excōicato appellare prodeſſet: ſi non poſſet appellatiōē ſuã ꝓſequi ⁊ ſuper ea litteras impetrare.

De preſcriptionibus.

Ex concilio aphricano.

Placuit: ut ſi quiſquã aliquē locū ad catholicã unitatē conuerterit ſi eū ꝑ triēniū nemine repetēte tenuerit: ulteriꝰ ab eo nō repetatᷣ ſi tñ ꝑ ipſū triēniūᵍ fuerit epūs qui poſſet repeterē ⁊ tacuit. Si aūt ñ fueritᵇ: ñ preiudicetur matrici eccleſie: ſꝫ liceat cum locus accepit epūm ex ipſo die itra triēniū repetere. Itē ſi fuerit epūs ad catholicã fidē ex donati pte conuerſus nō ei preiudicet prefinitum tēpꝰ: ſꝫ ex quo die ꝯuerſus eſt: habeat ꝑ triēniū ptãtē repetēdi locū qui ad ipſã cathedrã pertinebat.

Ex r̃giſtro gregorij italice pr̃icie.

Nihil prodeſt: ⁊ infra. Nihil cū ſcãdaloⁱ nihil cū forali ſtrepitu uobiſcū noſ uelle deᵏ cãis pauperū diffinire: uobis ſcripſiſſe meminimꝰ. Sed illud ſcire uos credimꝰ: taciturnitatē atqꝫ paciētiam nr̃am futurisᵃ poſt me pontificibus ī rebꝰ pauperū preiudiciū nō facturam. Gregorius.

Sanctorū patrū ſanctiōesᵇ ſtatuentes cōfirmauerūt: ⁊ nos irrefragabiliter cōfirmamꝰ: ut oēs poſſeſſiōes ad ſingulas ꝓuincias noſtrorū fratrū ꝑtinentes a quibus ꝑ. xxx. an. poſſeſſe ſunt quieteᶜ ⁊ ſinceᵈre: abſqꝫ ſynodaliᵉ proclamatione ꝑpetuo teneantur. Alex. iij. ſalernitano archiepō.

De quarta decime ⁊ oblatiōis defunctorū clericus ab impetitiōe epi quadragenariaᶠ preſcriptiōe temporis ſe poſſeᵍ tueri uide

ſura ꝑdicta. licet nō faciat mentionē de ſua excōicatione. ⁊ ſup ipa appellatione poteſt litteras impetrare. ut dicit in fi.

g ¶ Placuit. ꝑ triēniū. Signat ꝯ. xvi. q. iij. placuit ut qcūqꝫ. vbi dr̃ ꝙ qui poſt ſex mēſes negligit plebes ꝯuertere ad catholicã vnitatē q poſtea potuerit, eas ꝯuertere hēat ipas. So. illud. c. ⁊ iſtud fuit eiuſdē ꝯcilij ⁊ illud dꝫ itelligi ꝑ ſuppletionē iſtiꝰ ⁊ ecōuerſo. ſ. ut vicini epi admoneãt epm ut plebē ſuã ꝯuertat ad fidē catholicã ⁊ ſi negligēs fuerit ꝑ. vi. menſes a tpe admonitionis ꝯputãdos. qui potuerit eam poſtea ꝯuertere hēat eã cōputato iſto triennio poſt illos ſex mēſes. ⁊ ſic hꝫ. vi. menſes primo ⁊ poſtea triēniū. ⁊ ſic nullū ꝯtrariū. ⁊ ita hēs hic p̃ſcriptionē triū annorū ⁊. vi. mēſiū ꝯ eccleſiã qꝺ eſt ꝯ illud. ȷ. e. de quarta. ⁊. xv. q. iiij. §. q̃s actiones. ſꝫ h̓ introductū fuit fauore fidei catholice.

b ¶ Si aūt nō fuerit. ⁊ ita vacãte eccleſia ñ currit ei p̃ſcriptio. Itē ſi eps fuerit hereticus non currit eccleſie p̃ſcriptio. ut in. §. ſe. q² tūc eccleſia quaſi vacare intelligit̃. ſed vr̃ ꝙ debeat currere. q² eccleſia vacante ipſiꝰ economus pōt cōuenire ⁊ recōueniri. ut ar. xij. q. ij. vuletane. ⁊. c. nobiſ. g̃ vr̃ ꝙ currit p̃ſcriptio. Sꝫ nō ē verū ꝙ economꝰ poſſit agere vel ꝯueniri vacãte eccleſia q² tūc caret legitimo defenſore. ȷ. ne ſe. va. ꝑ totū. ⁊ ideo ñ currit. immo dormit interim preſcriptio.

i ¶ Nihil. cū ſcandalo. ar. ꝙ ꝓpter ſcandalū deſiſtēdū eſt a iure ſuo. ſ. ꝺ tē. ordi. ad aures. vbi de hoc. ⁊. x. q. iij. cauendū. ⁊. xi. q. iij. nolite ⁊ ſic dn̄s cū ſciret nō debere ſoluere tributū. tñ ꝓpter ſcãdalum ſoluit. ⁊ apoſtolus ne aliquē ſcandalizaret ꝓprijs manibꝰ victū ſibi q̃rebat. xxviij. q. i. iã nūc. ꝟſus fi. ⁊ ꝓpter ſcandalū ꝯſuetudo loci ſeruãda ē ut fecit mr̃ auguſtini. xij. di. illa. in fi. ar. ȷ. de reg. iu. qui ſcandalizauerit.

k ¶ De cauſis pauperū. ⁊ ſic bona eccleſie pauperū ſunt. xvi. q. i. quoniã qcq̃d ⁊. xxiij. q. vij. qꝺ aūt. ⁊. q. viij. cōuenior. circa ꝑn. ⁊ iō pauperū eſſe dicunt̃. q² tempore neceſſitatis oia ſunt cōicanda. xlvij. di. ſicut hi. ⁊. xij. q. i. c. ij. ⁊ victu ⁊ veſtitu his ꝯtenti ſumus. x. q. ij. epus. ⁊. xij. q. ij. aurū.

a ¶ Futuris. ar. ꝙ negligētia uel taciturnitas p̃lati nō p̃iudicat ſucceſſori. q² delictū pſone ⁊c̃. ſ. ti. ꝓxi. cū venerabilis. ⁊. xvi. q. vi. ſi epm ſic ⁊ tempore p̃lati male alienãtis nō currit p̃ſcriptio. xvi. q. iij. ſi ſacerdotes. ⁊ p̃latus ꝯditōnē eccleſie deteriorē facere non pōt. ȷ. de dona. fraternitatē. ar. ꝯ. ſ. e. c. proxi. ⁊. ȷ. e. auditis. in fi. So. negligentia p̃lati ſiue taciturnitas bene preiudicat eccleſie. quoniã ꝓpter taciturnitatē currit p̃ſcriptio. ut. ȷ. q̃ſi ꝑ totū. ⁊. ſ. e. c. ꝓx. ⁊ ideo hoc intellige quantū ad centenariã p̃ſcriptionē que ſola currit eccleſie romane. xvij. q. iiij. nemo. ⁊. ȷ. e. cū nobis. q² ñ poterit p̃ſcribere tempore ſuo per centū annos. ⁊ in aut̃. ut romana eccleſia gaudeat. ⁊c̃. §. i. col. ij. Uel pōt intelligi ꝺ re inuaſa. quã iſta patrina inuaſerat violēter. in q̃ nō currit preſcriptio. xvi. q. iij. licet in regulis. ⁊. xciij. di. illud. ⁊ hec ꝓteſtatio fuit quaſi q̃dã interruptio quã fecit p̃nceps p̃ncipi. Sꝫ h̓ nō facit illa quã hēs. xvi. q. iij. §. pōt. ꝟſi. his aūt. ⁊. C. ꝺ an. excep. ut p̃fectius. ⁊. ſ. de of. or. paſtoralis. in fi.

b ¶ Sanctorū patrū ſanctiones. ut. xvi. q. iij. c. i. ⁊. ij. ⁊. c. quicūqꝫ. ⁊. c. placuit.

c ¶ Quiete. i. ſine interruptione aliq̃ ⁊ ſine moleſtia. de qua nōtur. ȷ. eo. illud.

d ¶ Sincere. i. bona fide. qꝺ preſumit̃ eo ipſo ꝙ nō ꝓbatur ꝯtrium. ar. C. qui mili. nō poſ. ſup ſeruis. ⁊ qui malã fidē allegat eã probar̃ debet. ar. xvi. q. iiij. volumus. ff. de proba. quotiens. §. qui dolo. ⁊ qꝺ dicit de. xxx. an. preſcriptiōe quam non tenet. hodie verū eſt in rebꝰ eccleſie. tenet tñ in rebꝰ p̃uatorum. ȷ. e. de quarta. ⁊. c. ad aures.

e ¶ Abſqꝫ ſynodali. Per iſtam ſynodalem ꝓclamationē fit interruptio preſcriptionis. alias non poſſit litem cōteſtari. C. de anna. excep. ut p̃fectius. alias non videtur. C. de preſcrip. xxx. an. ſicut in rem.

f ¶ De q̃rta quadragēnaria. Hodie vero iure cōi ſola. xl. an. p̃ſcriptio currit cōtra eccleſiã nulla diſtinctiōe facta inter eccleſias ⁊ monaſteria ut hic patet. ⁊. ȷ. e. in pluribus. ⁊. c. xvi. q. iij. §. pōt. ꝟ. q̃s actiones ꝓut diſtinxit Gratianus. ⁊ male in illo. §. pōt. xvi. q. iij. ꝟſus fi. ꝑ vnã coll. ꝟ. in canōibus ꝟo. ⁊c̃.

g ¶ Se poſſe tueri. Sed videt̃ ꝙ nō poſſit ſe tueri. q² illa quarta decimarū de iure cōmuni videt̃ ad epm pertinere. x. q. iij. vnio. vnde ſi clericus iſte ceſſauit in ſolutione illus quarte fuit malefidei poſſeſſor. ⁊ ideo nō p̃ſcripſit. ȷ. c.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

pꝛoxi.⁊.j.e.quoniā.⁊.c.vigilanti. ⁊.c.ſi diligenti. Intellige ꝙ ab iſto clerico
nō incepit p̄ſcriptio niſi habuiſſet titulū talē qui dediſſet ei cām p̄ſcribendi.
de quo dicit̄.j.eo.ſi diligenti.ſed ab aliquo p̄deceſſoꝛ fuit inchoata ⁊ ipſe in-
ueniens eccleſiā in poſſeſſionē habuit bonā fidē credēs ꝙ aliqua iuſta cauſa
poſſideret vñ cōpleuit pꝛeſcriptionē. q2 qui in locū alterius ſuccedit iuſtam
hꝫ ignoꝛātie cām.ff.de re.iu.
qui in alterius.uel potuit ha-
bere titulū.ſ.ↄceſſionē epī tā
tū vñ p̄ſcripſit occaſiōe illi⁹ ti
tuli tantū licet minus iuſtus
eſſet.ut dr̄.j.e.ſi diligenti.
b ¶ Caruiſſet. q2 eccleſia tūc
caret legitimo defenſoꝛe.j.ne.
ſe.va.c.i.⁊ vl. ⁊ hic quare nō
currit p̄ſcriptio. ⁊.ē.eo.c.i.⁊
ſic iſtud tēpus ſubducit̄ de p̄
ſcriptionibus.j.e.auditis.et
c.cum nobis.
i ¶ Vigilāti. poſſeſſoꝛes.ſic
j.e.quoniā.⁊.c.ſi diligē
ti.⁊.c.veniens.in fi.⁊.xvi.q.
iij.licet. ⁊.xxxiiij.q.ij.ſi vgo.
⁊.xxxiij.q.v.ꝙ deo.⁊ h̄ ideo
etiā ↄtingit.q2 ſicut tēpus nō
tollit obligationē ſic nec idu-
cit.ff.de act.⁊ obli.l.obligatō
nū.§.placet. ⁊ hoc ſm cano-
nes.ſecus ſm leges.C. de p̄
ſcrip.xxx.uel.xl.an.ſi qs em
ptionis.⁊.xvi.q.iij.§.poteſt.
k ¶ Nouerit.qꝺ eſt intelligen
dū ſi ante impletā p̄ſcriptio-
nē habuerit malā fidem.quo
qui mala fide poſſidet nō pꝛe
ſcribit ut dictū eſt. Sꝫ pone
ꝙ poſt ↄpletā pꝛeſcriptionē
incipiat hr̄e malā fidē nūqd
tenet̄ ipā rem reſtituere ve-
ro dño. vr̄ ꝙ ſic.q2 iam ſcit ꝙ
res nō eſt ſua ⁊ nō dimittitur
peccatū niſi ablatū reſtituat̄.
iiij.q.vi.ſi res.⁊.j. de vſu.cū
tu. Sꝫ ↄ̄ videt̄ ꝙ cōpleta pꝛe
ſcriptiōe iā tutus ē ſꝫ vtrūqꝫ
ius.ē.c.pxi.⁊.j.e.ti.c.quoni
am omne.⁊ in pluribus alijs
ergo iure poſſidet.ſi iure.ergo iuſte ⁊ bñ.ut.xiiij.q.iiij.quid dicā. nec iam di
citur alienā ut ibi. Preterea iura faciūt hoc meū illud tuū. viij.di.quo iure.
Itē cōditoꝛ canonis uel legis pōt mihi dare rē alienā ⁊ tutus ero.ff.de euic.
lucius.⁊.C.de quadriē.p̄ſcrip.bene a zenone.⁊ per totū.⁊ ſic multo foꝛtius
potuit inducere hanc p̄ſcriptionē in odiū negligentiū.Quidā dicunt ꝙ quā
docūqꝫ habet ↄſcientiā rei aliene tenet̄ eam reſtituere alias peccat. Alij di-
cunt qꝺ videt̄ verius ꝙ nō tenet̄ eam amplius reddere. q2 iam nō eſt aliena
imo ſua ⁊ iuſte eam poſſidet q2 iure.xiiij.q.iiij.quid dicā. ſicut qui auctoꝛe p̄
toꝛe poſſidet iuſte poſſidet.ff.ē acqui.poſ.iuſte. Ala.dixit ꝙ ſi ex cauſa lucra
tiua rem habuit ſemp eā reddere tenet̄.ar.ff.de his que in frau.cre.qui autē
§.ſi quid cū pupillo. Si vero ex cā nō lucratiua. puta ꝙ emit ab eo quē crede
bat dñm nō tenet̄.ar.xiiij.q.i.ꝙ debitoꝛ.
l ¶ Epheſinus. Imparatoꝛ foꝛſitan fuit uel iuriſpitus qui hāc legē pm⁹ edidit.
m ¶ Segniciē vitandā.ſ.ne rerū dominia eſſent incerta.ff.de vſucapi.l.i.⁊ in
ſti.de vſucapi.in pꝛin.
n ¶ Cognitis.ipſi dño ꝙ ab alijs poſſideant̄.
o ¶ Latentibus.q2 verus dñs rem illā neſcit ad ſe pertinere.
p ¶ Placuit nō habere. In malefidei poſſeſſoꝛe qui p̄ſcribere ñ poteſt ſiue ve
rus dominus ſciat rem illam ad ſe ptinere ſiue ignoꝛet.ut.xxxiiij.q.ii.ſi vir-
go.⁊.ff.de peti.here.ſed ⁊ ſi lege.§.ſi de eo.
q Ad aures.de iure canonico ⁊ etiā ciuili.ē.de pꝛoba.ex litteris.j.de iure-
pa.quod aūt.xiiij.q.v.nō ſane.⁊.C.de rei ven.quotiēs.ff.de re. iur.cū
par.ff.de condi.ob tur.cau.ſi ob turpem.
r ¶ Quadragēnalis.ſic pꝫ ꝙ vna eccleſia poteſt pꝛeſcribere decimas in paro-
chia alterius.licet titulū non oſtendat.ar.ē.e.ti. de quarta.j. eo.veniens.ar.
ↄ̄.j.de deci.dudū.vbi dr̄ ꝙ titulus ē neceſſari⁹.de h̄ dr̄.j.e.ſi diligenti.
ſ ¶ Actionē.ar.ꝙ actio ſm canones ſit pꝛoponenda.de hoc dicit̄.ē.de iudi.di
lecti.c.examinata.⁊ ꝙ dicit omnē actionē excludit.intellige ꝙ talis ſit actio
que poſſit pꝛeſcribi.quia quedā ſunt que pꝛeſcribi non poſſunt.j.e.c.px.⁊.c.
accedentes.⁊.c.cū nō liceat.vbi notat̄ in quibus caſib⁹ nō currit p̄ſcriptio.b.
t Cauſam que conceſſione.ſupple facta poſt later.concil.in quo cauet̄.ꝙ
laici ſine animarū periculo decimas detinere nō poſſunt.ut.j.de deci.
pꝛohibem⁹.⁊.melius.e.ti.Quis ſit graue.vñ hodie epi decimas laicis in feu
dum concedere non poſſunt.quia ius decimarū cū ſit ſpirituale nō cadit in
laicum.ut hic in fi.ſatis patet.de hoc dicet̄ in decre.j.de deci.Quis ſit graue.
u ¶ Seculariſue.j.de deci.tua nos.⁊.c.dudum.
x ¶ Detinere.ſic.xvi.q.vij.c.i.⁊ dic detinere.ſcilicet ciuiliter . naturaliter aūt

tur:niſi foꝛte interim paſtoꝛalis ſe-
des caruiſſet[b] paſtoꝛe qui iura ec-
cleſie ſue exigere debuiſſet . nam
romana eccleſia tricennalem pꝛe-
ſcriptionem contra eccleſiam non
admittit.

Idem.

Vigilanti ſtudio cauendū eſt
ne malefidei poſſeſſoꝛs[i] ſim⁹
in pꝛedijs alienis. quoniā nulla an
tiqua dierū poſſeſſio iuuat aliquē
malefidei poſſeſſoꝛem:niſi reſipue
rit poſtquā ſe aliena nouerit[k] poſſi
dere:cum bonefidei poſſeſſoꝛ dici
non poſſit. Ephiſinus[l] enī legiſla
toꝛ ſolum pꝛopter uitandam miſe-
roꝝ ſegniciē[m] ⁊ longi tēpoꝛis erro-
rem ⁊ confuſiōem pꝛimus tricēna-
li uel quadragennali pꝛeſcriptio-
ni uigoꝛem legis impoſuit:nobis au
tem tam in rebus cognitis[n] quā la-
tentibus[o] placuit[p] non habere uigo-
rem. Idem mauritano epō.

Ad aures noſtras puenit du-
as eccleſias litigaſſe ſup de
cimis quas una eaꝝ in alterius par
rochia an.xl.poſſidet: ⁊ infra. Tue
fraternitati tenoꝛe pꝛeſentiū inote
ſcat:ꝙ de ⁹iure melioꝛ eſt conditio
poſſidentis:q2 quadragēnalis[r] pꝛe
ſcriptio omnem pꝛoꝛſus actiōem[ſ]
excludit.

Idem parmeſenſi epō.

Cauſā que iter regiñ. archid.
⁊ nobilē uirum .G. ſuper deci
mis uertitur: ⁊ infra. Ideoqꝫ mā-
damus quaten⁹ cām ipſā debito fi
ne decidas non obſtāte pꝛeſcriptio
ne tēpoꝛis uel conceſſione[t] eccleſia
ſtice ſeculariſue[u] pſōe:ſi idē .G. op
ponet̄ eā uoluerit:quia cū laici de
cimas detinere[x] nō poſſint:eas nul
la ualent pꝛeſcribere rōne. Idē.

Illud autē te ſcire uolumus ⁊
tenere ꝙ aduerſus eccleſias
minoꝛē pꝛeſcriptiōem quā .xl.[a] an.
ro.ec.nō admittit . licet quidā ca-
nones[b] compꝛobant tricēnalē: ⁊ ec
cleſia ſe pōt aduerſus[c] eccleſiā qua
dragēnaria tēpoꝛis pꝛeſcriptione
tueri:de re illa quā incōcuſſe[d] .xl.
an.noſcitur poſſediſſe. Verū ſi de
pꝛeſcriptiōe ⁊ iterruptiōe iter ptes
fuerit mota qō ab utraqꝫ pte[e] teſtes
recipi debent: ⁊ ſi pꝛobata fuerit i-
terruptio[f]: pꝛeſcriptio nō tenebit.

Idem.

Uia indicante abbate .C. com
perimus inter eum ⁊ abbatē
ſancte lucie exoꝛtā de finibus que
ſtionē: agrimeſſoꝛis[g] diffinitione
illam perſpeximus finiendā. Hoꝛ
tamur igitur:ut ad loca[h] de quibus
eſt contentio accedentes eam i uſa

ꝺ facto poſſident laici ⁊ in periculū animarū.exigitur ergo ciuilis
poſſeſſio ad pꝛeſcriptionē in huiuſmōi ſpiritualibus.i. ut perſona
ſit talis in quā poſſit cadere huiuſmodi poſſeſſio de iure. In laicū
enim ius ſpirituale nō cadit.ē.de elect.ſacroſancta.⁊.c.maſſana.et
xvi.di.bene quidem. talis quidē poſſeſſio germinat pꝛolē. ut ar.
inſti. per quas per-
ſo.no.acqui.§.ſꝫ bo
nefidei.⁊ ideo quia
non poſſident nō p̄
ſcribunt . quia ſine
poſſeſſione pꝛeſcri
ptio non pꝛocedit.
ff. de vſucap.l.iij.⁊
melius.in.l.ſine po
ſſeſſione et pꝛeſcri-
ptione obijcere nō
poteſt. niſi quis po
ſſideat.ē.de pꝛoba.
ex litteris.in fin.er
go laici nō poſſunt
nobis obijcere pꝛe-
ſcriptionē in huiuſ
modi ſpiritualibus
quia non poſſident
ciuilit̄ decimas ſub
audi.niſi allegēt ali
um titulum ⁊ cōceſ
ſionem factam.
a Illud.quadra
ginta.ē.co.de
quarta.et.c. ad au-
res.⁊.j.c.pxi.
b ¶ Canones.xvi.q.
iij.c.i. ⁊.ij.⁊.c.qui-
cunqꝫ. ⁊.c.placuit.
que hodie nō tenēt
ē.e.c.iij.b.
c ¶ Aduerſus eccle
ſiā.Hoc ideo dixit
quia aduerſus pri-
uatum bene tuetur
ſe eccleſia ſpacio.x-
xx.anno.ut.ē.e.ſa-
croꝝum. que in iſto
caſu habet intelligi
ne quod in eius fa-
uoꝛem noſcitur indultum ad eius leſionē retoꝛqueri contingat.C.
de lega.l.ꝙ fauoꝛe.l.
d ¶ Inconcuſſe.i.quiete ⁊ ſine aliqua interruptiōe.j.e.auditis.⁊.c.
ſe.uel ſine aliqua ſynodali pꝛoclamatione per quam interrumpitur
pꝛeſcriptio.ē.e.ſanctoꝝum.
e ¶ Parte.ſuper pꝛeſcriptione ⁊ interruptione.ut.j.e.auditis.
f ¶ Interruptio. Nō ꝙ interruptio fit pluribus modis.naturaliter
⁊ ciuiliter. Naturaliter duobus.per inundationem maris uel flu-
minis.ut.ff.de acqr.poſ.ꝗ vniuerſas.§.item labeo.⁊.l.poſſideri.§.
labeo. Item per deiectionem ⁊ expulſionem.ff.de vſuca. naturali-
ter.§.i. Ciuiliter vero multis modis interrūpitur pꝛeſcriptio. Et p̄
mo per libellum pꝛincipi oblatum in annali actione. C. qñ li.pꝛin.
da.li.conte.facit.l.ij. Item per li.conte.ꝙ habet locū in perpetuis
actionibus.xvi.q.iij.§.poteſt.ṽ.is.⁊.§.ꝙ ſi.ij. ⁊ coꝛam ſuo iudice.
C.ne de ſta.defunc.l.penul. Si non poteſt litem conteſtari.ſufficit
iudicem adire ⁊ libellum offerre contra abſentem.uel cōtra eum ꝗ
conueniri non poteſt aliqua de cauſa ⁊ in querimoniam deducere
ius ſuum uel coꝛā publicis perſonis uel ad domiciliū rei cū iudex
haberi non poteſt pꝛoponat.⁊ ſic interrupta eſt pꝛeſcriptio. C. de
anna.excep.ut perfectius.⁊ pꝛede.§.poteſt. ṽ.is autem . Item per
ſacrum oꝛaculum oblatum pꝛincipi ⁊ per executoꝛem poſtea ſubſe-
cuta ſit conuentio. C.de pꝛeſcrip.xxx.an.ſicut in rem.in fi. Item
per ſolutionem uſurarum. C.de pꝛeſcrip.xxx.an.ſi quis emptiōis
in fi. Item per ſynodalem pꝛoclamationem.ē.e.ſanctoꝝum . Item
per ſecundam cautionem a debitoꝛe factā.C.de pꝛeſcrip.xxx.an.
cum notiſſimi.§.ſed ⁊ ſi quis. Item per denunciationem factam a
colono.ē.ut lit.nō cōteſta.quoniam frequenter.§.ꝙ ſi ſuper.et.C.
vbi in rem actio.l.ij.Ber.
g Via indicante.agrimeſſoꝛis qui tenetur de modo finiū acti
one in factum ſi male renunciauerit.dummodo doloſe hoc fa
ciat de culpa enim uel negligentia non tenetur.ff. qui meſ.fal.mo.
dix.l.ij.§.i.l.
h ¶ Ad loca.ut loca diuidenda ſubijciat oculis.ff. fini.regun. ſi in-
terruptione.in fi.C.fini.regun.ſi quis. Et ex hoc poteſt ſumi arg.
ꝙ iudex poteſt iudicare ſecundū ꝙ nouit ⁊ non ſecundū allegata.
Et no.ꝙ iudex qui contra conſcientiam uel contra iuſtitiam in gra
uamen alterius aliquid fecerit per gratiam uel foꝛtes per vnum an

num nouerit ſe ſuſpenſum. ⁊ ſi durante ſuſpenſione ingeſſerit ſe di uinis. irregularis efficitur. cum quo ſolus papa diſpenſat et in ve ram litis eſtimationem condemnabitur. ut in decreta. Inno. quar ti. cum eterni. de re iudi.

faciatis pn̄tia terminari. xl.[f] tantuꝫ ānoꝝ preſcriptōe utriqꝫ pti ſuata.

Lucius tertius.

Ex tranſmiſſa cōqueſtione ab batiſ ⁊ monachoꝝ de haben̄. accepimus: ꝙ cum eccleſia[k] de ca menone ad ius eoꝝ ꝑtineat: ⁊ ho mines de ſibini. uinto. eccleſiaruꝫ parrochiani ſint ipſius eccleſie cle rici qui predictas habēt eccleſias: minutatim[l] omne ius parrochiale preter ius funerādi[m] matrici eccle ſie ſubtraxerūt: ⁊ infra. Diſ. u. mā damus quatenus decimas[n] ⁊ obla tiones cū alijs obuētiōib9 memo rate matrici eccleſie preſcriptione hoſtilitatis tpe nō[o] currēte: reſtitui faciatis.

Innocen. tertiuſ abbati de cirie to.

Accedētes[p] ad pre. n. prepoſit9 s. nazarij ⁊ a. canonicus ſan cti Stephani ſindici ⁊ ꝓcuratores primicerij: ⁊ clerici mediolan̄. de ordinarijs maioris eccleſie graui ter ſūt ꝯqueſti: ꝙ cū ipſi legatos ⁊ nūcios ap. ſe. deuote recipiant ⁊ ꝓ curēt dicti ordinarij ꝓcurare ipſos renuūt: ⁊ ꝓcurātib9 ad expēſas ſub ſidium impartiri: ⁊ infra. Uolētes aūt ut quod oībus imminet: ab[q] om nibus cōpoꝛtetur. Mādam9 qua ten9 niſi dicti ordinarij ꝑ ſpāle pri uilegiū ap. ſe. a preſtādiſ ꝓcuratio nibus oſtenderint ſe imunes: etiā ſi longiſſimo tpe ꝓcuratiōis obſe quiū nō impenderint: cū in talib9[q] preſcriptio ſibi locū nequeat uēdi care: ipſos ad ꝓcurationis ſarcinā ordine debito ſubeundā teneri de cernas.

Idem de coſta ⁊ de ſancto dona to prioribus.

Cum nō liceat a capite mēbra recedere[r] nō ſufficim9 admi rari: ꝙ ſicut referente ebrachareñ. archiepō nobis eſt intimatū: licet eccleſie ueſtre in ipſius ſint dioce. conſtitute: uos tamen obedire ſibi tanquā epiſcopo ueſtro contumaci ter recuſatis: ⁊ infra. Ideoqꝫ man dam9 quaten9 prefato archiepō ⁊ eccleſie brachareñ. obediētiā ⁊ re uerētiā debitā ſicut alij clerici ſue[a] dioce. faciunt impēdatis: preſcri ptione temporiſ non obſtante[b].

Idem nobili uiro mataſeloni.

Ad audientiā[c] ap. n. ꝑuenit: ⁊ infra. Proponebaṫ ex parte tua alexan. papa prede. n. tibi i ca ſtro palarioli cōceſſiſſe ſingulis an nis. xl. ſol. denarioꝝ papien̄. quoſ ro. eccl. ibi ꝯſueuit recipeṙ annua tim: iſup q̄ōnes bāna placita[d] foris facta[d] ⁊ oīa iura que ibi apo. ſe. ha bebat. ſꝫ ea tibi nulla rōe deberi ca ſtellanus eiuſdē caſtri cōſtātiſſime aſſerebat. ad quod probandū idu cebas predicti pape priuilegiū ⁊ li brū ec. ro. cenſualē. hoc etiaꝫ nite baris ꝓbare ꝑ teſtes: qui dicebāt ſe uidiſſe preſcriptū cenſuꝫ nūcijs ro. pon. a. l. annis: ⁊ infra fuiſſꝫ ſo lutuꝫ. Sed inter alia fuit ex aduer ſo rn̄ſū: ꝙ nec priuilegiū nec liber cēſualis tibi ad aliquid cōmodi af ferebat: cum priuilegio uſus non fueris ſpacio annoꝛuꝫ. xxx. ⁊ liber cenſualis ſuſpectus exiſteret: qua re nō fuerat in camera noſtra rece

i Quadraginta tantū annoꝝ. ſic ḡ vꝫ ꝙ fines preſcribi poſſunt. ut xvi. q. iij. volumus ⁊. q. iij. inter memo ratos. ⁊. s. e. ad au res. ⁊. s. de ꝓba. ex litteris. Sed cōtra videṫ ꝙ fines pre ſcribi nō poſſint ut xvi. q. iij. licet in re gulis. ⁊. j. de parro. ſuper eo. xvi. q. iij. quicūqꝫ. et. c. inter memoratoſ. Super hoc dicas vbi fineſ dioē. ſiue parrochi aruꝫ conſtat diſtin ctos fuiſſe. uel etiā poteſt ꝓbari per li bros antiquos ⁊ te ſtes ⁊ famam ⁊ alia adminicula. ut. s. ō ꝓbat. cum cauſam. fines dioē. ſiue par rochie aut ꝓuincie nō poſſunt preſcri bi. ⁊ ſic loquunṫ. c. iſta. xvi. q. iij. licet. ⁊ c. quicunqꝫ. et. j. de pro. ſup eo. ⁊ ratio eſt. ſ. ne prouincia rū termini ꝯfundā tur. xvi. q. iij. quicū qꝫ. ⁊ ſic limes p̄ſcri bi nō poteſt. nec ea que limitibuſ adhe rent. ff. de rei ven. que religioſis. ⁊. ff. de ꝯtrahen. emp. i mo dicis. vbi vō nō cō ſtat nec pōt ꝓbari ō diuiſiōe limes ⁊ ea q̄ ſibi adherēt bene pōt p̄ſcribi. ⁊ ſic di ſtinguit illud. c. xvi q. iij. inter memora tos. fines vō predi oꝝ bene p̄ſcribunṫ in quo cāu loquiṫ il lud. c. ex lr̄is. s. ō ꝓ ba. in quo caſu pōt intelligi illud. c. xvi q. iiij. volum9. ⁊ illud qō hic dṙ. Si vis intelligere hic ō finibus par rochiaꝝ intellige hic ꝙ fines nō erāt diſtincti. vn̄ habet locū p̄ſcri ptio ut dicit. c. inter memoratos. Illud ſcias ꝙ lꝫ limes p̄ſcribi nō poſſit tn̄ ea que ſunt. j. limitē limiti nō adherentia p̄ſcribunṫ ſpiri tualia ⁊ tpalia. ⁊ ſic loquunṫ. s. e. ad aures. ⁊. j. eo. auditis. vbi vna eccleſia preſcribit decimas in parrochia alteriuſ. ⁊ tūc neceſſarius ē titulus. ut in q̄dā decr. greg. e. ti. venerabiliū. ut no. j. e. ſi diligēti.

k Ex trāſmiſſa. eccleſia de camenone q̄ ꝓchialis erat eccleſia ⁊ matrix ꝑtinēs ad monachos ⁊ alie erāt ſub illa. ⁊ ita iſte eccle ſie pertinebāt ad monaſteriū mediāte matrice eccleſia. ⁊ ita maior eccleſia poteſt agere pro iure ſubditarū eccleſiarū. ſic. j. eo. auditis ⁊. xvi. q. iij. inter memoratos.

l Minutatim. fruſtratī lup9 ꝯmedit agnū. xiij. q. i. §. his ita. vltra vnā colū. ⁊ ē q̄ſi quedā ſpēs alluuionis que predioꝝ ſtatū immutat alij auferēdo paulatiꝫ. alij dando latenter. C. de alluuio. l. i. ⁊. ij.

m Funerādi. ius funerādi ꝯſiſtit in ſepulturis moꝛtuoꝝ ⁊ exequi is ⁊ oblationibus inde ꝓuenientibus iſtud ius nō ſubtraxerāt ma trici eccleſie. de hoc iure habes. j. de ſepult. per totū.

n Decimas. ⁊ ſic pꝫ. ꝙ de iure cōi matrix eccleſia dꝫ pcipere deci mas. j. confines ſue limitationis. ⁊ ſic capelle nihil debent habere. quod eſt verum. niſi per ſpecialem indulgentiam uel preſcriptionē j. de deci. cum ꝯtingat. ⁊. xvi. q. i. ō decimis.

o Non currente. Tempus hoſtilitatis non currit. immo illud ſub ducitur de preſcriptione ſic. ⁊. xvi. q. iij. prima actione. ff. de cap. et poſtli. reuer. poſtliminiū. ⁊. C. e. ab hoſtib9. ⁊ i alijs caſib9. s. e. c. i.

p Accedentes. ab omnib9 cōpoꝛteṫ. ar. ꝙ oēs tāgit. ab omnib9 ē approbandū. lxvi. di. c. i. ⁊. s. de tēpo. oꝛ. ſi archieps. ⁊. s. de of fi. oꝛ. ad hoc. ff. de aqua plu. ar. in cōcedendo. ⁊. C. de auc. p̄ſtan. l. vl. itē vbi onus ibi emolumētū. xij. q. ij. caritatē. ⁊. c. eccleſiaſticis. ⁊ iſti. ō leg. pa. ſuc. §. i. ⁊. C. ō fur. māifeſtiſſimi. §. ſin āt. ⁊ meli9. C. ō ca. tol. l. vna. §. ꝑ ho

q Cū i talib9. In ꝓcuratiōe q̄ debeṫ rōe viſitatōis ṅ currit p̄ſcriptio. j. e. cū ex officij. ⁊ hic pꝫ. ſꝫ in illa q̄ daṫ rōne inſtitutionis bene currit. ō q̄ loquiṫ. c. xviij. q. ij. eleuther9. itē in illa q̄ daṫ rōne ꝯſuetudinis. ut. xviij. q. ij. ſeruiciū.

r Cum nō liceat. recedere niſi vbi incidit i hereſiꝫ xxiiij. q. ij. ſane. iii. uel in ſciſ ma. s. ō elec. qꝛ diligētia. ⁊ in crie notoꝛio foꝛnicatōis. ⁊ in ſimoniaco i oꝛdine ſi poſſit ꝓ bari. xxxij. di. §. vex. ⁊. i. q. i. ſi qs a ſimoniacis. i alijs aūt criminib9 etiā ſi ſint notoꝛia expectāda ē ſn̄ia. xv. q. vl. ſciſ citātib9. viij. q. iiij. nōne. ⁊. s. ut li. pē. laudabilē. ⁊. c a mēo ria. ⁊. j. de diuoꝛ. poꝛro. ⁊ eſt ratō. qꝛ foꝛnicarij notoꝛij ⁊ ſi moniaci ſūt ſuſpēſi ipſo iure. i. q. i. reperiunṫ. Sꝫ nōne ꝓ ali is criminibus ꝓhibeṫ qs a ꝑ ceptiōe dn̄ici coꝛpis. de cōſe. di. i. quotidie. ⁊ ab imolatiōe ut. vi. di. teſtamentū. quare ḡ potius circa iſta cria hꝫ dicit? So. canō diē ꝙ iſtos ſimoni acos ⁊ foꝛnicarios vitare po ſſū iure mero ſꝫ alios nō. niſi eſſent excōicati ⁊ ſuſpēſi uel depoſiti. viii.

a Sue dioceſis. eo. n. ipſo ō bēt ſibi ſubeſſe. xvi. q. vij. oēs baſilice. ⁊. xviij. q. ij. monaſte ria. niſi oſtendāt ſe exēptos. j. de ꝯfir. cū dilecta. ad fi. ⁊ hꝫ ideo. qꝛ poſſeſſoꝛ nō cogiṫ ꝓ bare titulū ſue poſſeſſionis C. de rei ven. l. vl. C. de pe. here. cogi. ⁊. ij. q. v. §. i. qꝛ ius iſtud de cōi iure pertinet ad epm in omnibus clericis ſue dioceſis ut hic patet.

b Obſtāte. Nō hic caſus in quibus nō currit p̄ſcriptio. ꝑ mo in obediētia ut hic. Item in ꝓcuratione rōe viſitatōis debita. s. e. c. ꝓxi. Itē in deci mis a laiciſ poſſeſſis. s. e. caꝫ q̄. Itē i mr̄imonio. j. ō ꝯſan. nō debet. Itē in tributis ſiue publicis functōnibus. C. de p̄ſcrip. xxx. uel. xl. anno. l. cō perit. Et liber homo nō pre ſcribiṫ. xvi. q. iij. §. poteſt. ṽ. ꝙ ſi ꝓuat9. ⁊ ſe. §. itē tpe vacātis eccleſie ṅ currit p̄ſcriptio. nec tpe ſciſmatis. s. c. ꝓx. ⁊. c. ō q̄rta. ⁊. j. e. cū nobis. itē tpe hoſtilitatis nō currit. s. e. ex trāſmiſ ſa. ⁊. xvi. q. iij. ꝑma. itē nec ꝯ neruū eccleſiaſtice diſcipline. s. de ꝯſue. cū inter vos. itē i re q̄ ō iure cōi poſſideri ṅ pōt. xciij. di. illud. ⁊. c. di. ꝯ moꝛē. itē limeſ xvi. q. iij. licet. ⁊. j. de parro. ſup eo. itē nec in re ſpūali iniuſto titulo acq̄ſita. s. de trāſac. ꝑterea. ij. itē nec via publica. ff. de ui pub. viā. itē nec ꝯ ius publicū C. de oper. publi. p̄ſcriptio. itē res ſacra ⁊ res fiſcalis. inſti. de vſuca. §. i. ⁊. §. res fiſci. itē res p̄ſidi data ꝯ legē iul. repetundaꝝ. ff. ad. l. iul. repetū. qō ꝯ le gē. itē res pupillaris. ff. de acq. re. do. bone. itē fundus dotalis. ff. de fun. do. ſi fundus. itē res peculiaris ut vꝫ. C. ne de ſta. defun. l. ul. itē pupillo nō cur rit p̄ſcriptio. C. qui in cau. in inte. reſt. non eſt ne. l. ul. itē vxori durāte matri monio nō currit p̄ſcriptio. niſi maritus vergat ad inopiā. de iure do. in reb9. §. oēs. itē in reb9 que ſub ꝯditione debenṫ nō currit p̄ſcriptio. niſi a tpe cōdi tionis extantis. C. de p̄ſcrip. xxx. an. cū notiſſimi. §. illud aūt. itē tpe ſuſpen ſionis p̄lati nō currit p̄ſcriptio. j. ō ꝯceſ. p̄ben. qꝛ diuerſitatē. itē filiofamilias nō currit p̄ſcriptio dū ē in ptāte pr̄is. C. de anna. excep. l. i. in fi. §. ul. ⁊. C. ō bo. que libe. quecunqꝫ ad fi. ⁊. C. ō bo. ma. l. i. in fi. ⁊. s. ō poſtu. p̄la. bone me. in fi. Item quidam ſunt qui preſcribere nō poſſunt. ut precario tenentes. x. q. iij. qꝛ cognouim9. iteꝫ colon9. xvi. q. i. clerici. ⁊. c. ſe. C. ō p̄ſcrip. xxx. anno. male agitur. Iteꝫ qui nomine alieno poſſidet. j. eo. ſi diligenti. Itē vſufructu arius. inſti. ꝑ quas pſo. no. ac. §. fructuarius. Nec creditoꝛ preſcribit pignus ff. de vſuca. non ſolū. §. qui pignoꝛi. ⁊. C. de pig. ac. nec creditores. Et hoc in tellige de lōga preſcriptione ſm leges nō de longiſſima. ar. eſt. ꝙ contra obe dientiā preſcribiṫ. j. de priui. cum olim. Sed ibi habuit priuilegiū ratione cu ius preſcripſit. ⁊ preterea ſuberat ro. ec. que ipſam in obedientiā cōtra epm potius preſcripſit. ſic. j. eo. cum ex officij.

c Ad audientiā. placita. i. iuriſdictione cauſarum.

d Foris facta. i. pecuniarias penas delinquentiū. arg. j. de pen. preſbyter

e ¶ Scriniarius. Scrinarij appellant̄ tabelliones. ⁊ eſt vulgare romanorum
f ¶ Magis auctoritatē. ar. ꝯ. C. de fi. inſtru. in exercendis. ſ. de fi. inſtru. cuꝫ ioannes. So. illud generale. ⁊ iſtud ſpāle ꝓpter antiquitatē facti. ff. de ꝓba. cenſus. ⁊ ſunt ſemꝑ ſpecialia iſta obuiantia illi gn̄ali. ſ. vbicunqꝫ ſcriptura eſt neceſſaria. xcvij. di. nobiliſſimus. C. de man. prin. l. i. ſ. de offi. delega. cum in iure. C. ſi mi. ma. ſe dixe. ſi alteriꝰ ⁊ vbicunqꝫ ꝑuilegiū allegat̄. ar. j. de ꝑuile. porro. quedaꝫ enim meliꝰ ꝓbantur ꝑ inſtrumenta ꝙ̄ ꝑ teſtes. ut dictū eſt ꝯ h. ſ. de ꝓbati. tertio. ⁊ hic ſequit̄. ut ibi dicit cōſiderantes etiam librum cenſualem et cetera.

g ¶ Librum cenſualē. Sic. n. ꝑ libros antiquos probat̄ diuiſio dioceſium. ſ. de proba. cum cām. ⁊ inſtrumento producto de archiuo publico creditur. C. ꝯ fi. inſtru. autē. ad hoc. ar. xxx. q. i. peruenit. publicū teſtimonium dicit̄ habere. ex quo magiſtratus ꝯfitetur illud de archiuo publico eſſe. ut hic. ⁊ ſi manu cōmentarieñ. ei ſigna impoſita ſunt cōſueta. ar. ff. de iure fiſci. in fraudem. §. quotiēs. ⁊. C. de fi. inſtru. plures. ff. de ꝓba. cēſus. C. arbi. tutele. l. ul. ⁊ ſufficit ꝙ in libro autentico ſcriptum eſt. vi. q. iij. ſcriptuꝫ eſt in lege. ⁊. ff. qui ⁊ a qui. ma. libe. non fiant. l. ꝓſperit.

h ¶ Iuratus. ſic ḡ preſumitur pro aliquo ratione iuramenti. i. q. vij. ſancimus. ſ. de preſump. illud. itē ratione honeſtatis ſue. ſ. de fi. inſtru. cum dilectus.

ptus: ac ſcriniarius[e] alio modo ſcripſiſſꝫ dicta teſtiū quā dixiſſꝫ. Nos igitur magis[f] auctoritatē priuilegij quā depoſitiōes teſtiū attendētes ꝯſiderātes etiā librꝫ cenſualē[g] queꝫ nō ſuſpectū habuimꝰ: lꝫ nō in nr̄a: ſꝫ in cardinalis. s. hadriani camera ſit inuentus: qꝛ cū quādo camerariꝰ fuerat de camera beati petri ſuſcepit: nec credentes ipſū ſcriniariū: cū iuratꝰ[h] ſit officiū ſuū fidelit̄ exeqͥ aliud ſcripſiſſe quā a teſtibus diceret̄ reſpicietes inſuper ꝙ eſt lōge ualidius ipſū negociuꝫ tangere principaliter[i] ro. ec. ꝯtra quaꝫ non niſi centenaria[k] preſcriptio currit: ī ſolutiōe predicti cēſus ⁊ aliorū petitorū ꝯdēnauimꝰ partē aduerſam[l] iniungentes eidē: ut tibi nō tāquā tibi: ſed tanquā ec. ro. cuiꝰ auctoritate debes percipere: cuiuſ etiā ꝑ predicta beneficia uaſallus exiſtis ſine difficultate pſoluat.

Idem hel. gu. ⁊ abbatibus.

Cum nobis[m]: ⁊ infra. Licet tā legali[n] quā canōica[o] ſit diffinitione ſtatutum: ut cōtra ro. ec. qui gaudeat priuilegio ſpeciali nō niſi cētū annorū[p] preſcriptio locū ſibi ualeat uēdicare: tēpora tamē intercidētium ſciſmatum[a] que ſm̄ iuris ordinē curſum preſcriptionis ipediūt: nolumus aliquatenꝰ ꝯputari ſꝫ diligēti ꝯſideratiōe adhibita de ipſa computatione deduci[b].

Idem helieñ. ⁊ roſeñ. epis.

Auditis ⁊ intellectis meritis cāe que uertit̄ iter uigorē. epiſcopum ⁊ abbatem de heueſcham ſuꝑ eccleſijs ī ualle de heueſcham quas epiſcopus aſſerit ad ſe dioceſana[c] lege ſpectare: abbas[d] autē eas eſſe ab eius iuriſdictione proꝛſus exēptas[e]: ⁊ infra. Uerꝫ tanto tēpor̄ ꝓbant̄ per teſtes ab abbatibus de heueſcham pleno iure poſſeſſe: ut uideāt̄ ī eis epiſcopale[f] ius legitime preſcripſiſſe[g] ⁊ infra. Quocirca mādamuſ: quatenus inſpectis priuilegijſ the. ⁊ of. regū: que abbas ſuꝑ premiſſa libertate aſſerit ſe habere: ſi ꝑ illa[h] conſtiterit: ꝙ uallis de heueſcham ſit ille locus quem c. pre. n. libertati donauit: abſoluatis abbatem ab impetitione epiſcopi ſuꝑ eccleſijs memoratis: ⁊ adiu

i ¶ Principaliter. ſecus ſi ſecundario. j. de re iudi. c. pe. ⁊ ar. j. de priuile. ſi de terra. ⁊. c. accedentibꝰ. poſſet tn̄ iſte caſtellanus preſcribere ut teneret terraꝫ ⁊ eſſet feudatarius eccleſie romane ⁊ non ille. qꝛ ꝑ hoc nō preiudicatur eccleſie. ſic. xvi. q. iiij. volumus. ar. C. de preſcrip. xxx. an. comperit. ⁊. l. iubemus xvi. q. iij. §. poteſt. ⁊. ſ. e. ſanctorum.

k ¶ Centenaria. xvi. q. iij. nemo. ⁊. j. c. pxi. ⁊. C. de ſacroſan. eccle. l. ul. ⁊ melius in aut̄. ibi ſignata quas actiones. in fi.

l ¶ Tanꝙ̄. ar. ꝙ aliquis facit aliquid nō tanꝙ̄ ipſe ſed tanꝙ̄ aliꝰ. ſ. de elec. cū inter canonicos. ⁊. ff. de adop. ſi pat̄. §. qui duos. ff. de inof. teſta. papinianꝰ. §. ſꝫ nec impuberes. ff. qn̄ ap. ſit. l. i. §. ſolet. ⁊. j. de re. ec. nō alie. ſi qs pſbroꝝ. ſic aliqs facit aliqd ī eo ꝙ homo. ⁊ aliud ī eo ꝙ rex. xxiiij. q. iij. ſi eccleſia. ī fi.

m ¶ Cum nobis. caſus hilſedem. epiſcopus mouebat queſtionem ſubiectionis cōtra monaſterium grāden. ⁊ eccleſiam romanā. dicens ꝙ preſcripſerat ſubiectionē contra libertatem monaſterij. cōmiſit papa quibuſdam abbatibus ut reciperent teſtes epiſcopi ad probandū preſcriptionē contra libertatem monaſterij. ſed poſtꝙ̄ inchoata fuit preſcriptio cōtra monaſteria ſiſſura triū ſciſmatum fuit in eccleſia ro. Modo iterum ſcribit papa eiſdem iudicibus dicēs. ꝙ tam iure canonico ꝙ̄ ciuili romana eccleſia gaudet priuilegio ſpāli. ut nō niſi pſcriptio centū annoꝝ currat ꝯ romanā eccleſiaꝫ. tn̄ dicit papa ꝙ nō vult cōputare tp̄a ſciſmatū in preſcriptione. ſꝫ de medio deduci. ber.

n ¶ Legali. C. de ſacroſan. eccle. ut inter diuinum. ⁊ in aut̄. ut ro. eccle. c. an. gau. in. §. ꝙ autem. col. ij.

o ¶ Canonica. xvi. q. iij. nemo. ⁊. ſ. c. ꝓx. ⁊. j. c. ſi diligenti. in fi.

p ¶ Centum annorum. Hec preſcriptio obtinet in rebus ⁊ poſſeſſionibus ſꝫ in priuilegio prelationis quo ſuper alijs eccleſijs obtinet principatum nulla currit ei preſcriptio. xciij. di. cathedraꝫ. xxiij. q. i. quia ex ſola. ⁊. c. rogamus. ⁊ c. ſciſma. quia hoc eſſet preſcribere obedientiam: quod eſſe non poteſt. ſ. eo. cum non liceat. qꝛ nemo debet eſſe ſine capite. xciij. di. nulla. vin. Sed videt̄ certe impoſſibile probari preſcriptionem centum annorum idem eſt ac ſi diceret papa. nolo ꝙ currat preſcriptio contra romanam eccleſiam. ſi. ij. q. iiij. preſul. Sed qualiter probabit ſe poſſediſſe ſpacio centum annorum: per inſtrumenta non poſſet hoc probari: quia per inſtrumēta non probatur poſſeſſio. ſ. de fi. inſtru. inter dilectos. per teſtes non poſſet probare. niſi teſtes ad minus haberent. c. xiiij. an. vnde videt̄ ꝙ ſufficiat probare per tēpus cuiꝰ nō extat memoria. quia tāto tempore res alie preſcribunt̄. que alias non preſcriberētur. ff. de aqua quo. ⁊ eſti. hoc iure. §. aqueductus. uel ꝙ teſtes dicant ſe ſemper audiuiſſe a ſuis maioribus. ⁊ nemo ſit qui viderit uel audierit aliud. ſic enim probatur de antiquitate. ff. de probat. ſi arbiter. ff. de aqua plu. arcē. in ſumma. §. idem. io. ſed non recedendū eſt a verbis iſtis. ⁊ ſic neceſſe eſt ꝓbare centenariam probationē ⁊ ſufficit ꝙ ita placuit legiſlatori. ff. qui ⁊ a quibus ꝓſpexit. ⁊. vi. q. iij. ſcriptum eſt in lege.

a ¶ Sciſmatum. qn̄ currat preſcriptio ⁊ qn̄ non. dicit̄. ſ. e. cum liceat.

b ¶ Deduci. tempus eniꝫ ſciſmatis deducitur ꝯ preſcriptione ſi primū ſit medium vltimūue. C. de preſcrip. lon. tem. aut̄. qꝺ ſi quibuſdam. ⁊. C. de reſti. mi. ꝙ tp̄e. ff. qui ex cau. ma. necnō. §. ſi qs ſepꝰ.

c ¶ Auditis. dioceſana. Hec dioceſana lex comprehendit etiam legem iuriſdictionis. de his dicitur. ſ. de offi. ordi. dilectus. ⁊. c. conquerente.

d ¶ Abbas autem. Sic ergo cum agitur de ſubiectione aliquorum non illi. ſed ille qui dicit illos ſibi ſubiectoſ eſſe. conueniri debet xvi. q. iij. inter memoratos. ⁊. ſ. ut. li. non conte. quoniā. §. quod ſi. ⁊. ff. de libe. ho. exhiben. l. ut ſi. ff. de ſeruiu. l. ul. in fi. ⁊. ff. ſi ſerui. vendi. is cuius familia. ſic ⁊ pro illis agere poteſt. ſ. e. ex tranſmiſſa. C. ſubditus etiam cōuenitur. ſ. de elec. querelaꝫ. ſed ibi cōuenit̄ ſubditus ſuo nomine. ⁊. xvij. q. ij quicunqꝫ militum. ſed ſi petere vellet procurationem uel cenſuꝫ a capellaniſ eos poterit conuenire. ar. ff. ꝯ vſufr. ſi pendentes. §. pe. ⁊. l. vſufructu relicto. ⁊. l. vſufructu. legato. §. hactenus ⁊. j. de cenſi. cum inſtantia.

e ¶ Exemptas. primo priuilegium romani pontificis. ſ. de in integ. reſti. auditis. In illa littera vbi dicit cognouimus ⁊c̄. que dicit̄ parco illius ſecundo per pſcriptionē ut ſequit̄ in ꝟ. verū ⁊c̄. ⁊ hoc intelligitur ſub hoc. j. vn̄ pre. decre. fuit decisa ab iſto loco. quia faciebat ad ti. de reſti. in inte. ⁊ hec decre. cōtinuatur in integra.

f ¶ Ius epiſcopale. Hic ergo manifeſte patet ꝙ iura epiſcopalia preſcribuntur. ⁊. j. e. cuꝫ olim. de hoc dicitur. xvi. q. iij. quicunqꝫ. ſed videtur ꝙ abbas non potuerit preſcribere huiuſmodi exceptionē cōtra illud. ſ. e. cum nō liceat. ⁊. ſ. de conſuetu. cum inter. ſed bene potuit preſcribere illas eccleſias ſi legitimo tempore illas poſſederit. ut. ſ. c. de quarta. ⁊ ſic abbas illas habebat pleno iure. ſed abbas ſuam propriam libertatē preſcribere nō poſſet. ſed alius cuius nomine ipſam allegaret. j. e. cum ex officij. ſi ſuper hoc habuit tale quale priuilegium. ar. ſ. de conſue. cum dilectus. ⁊. j. de priuileg. cū olim. Itē pꝫ ꝙ omnia iura que abbaſ poteſt poſſidere poteſt pſcribere. j. e. cum olim. ſed non alia que enumerant̄. lxviij. di. Quis cor epiſcopi. vn̄ ea que ad vtranqꝫ legem ſpectāt poteſt preſcibere ut hic patet. cognitio eniꝫ cauſarū matrimonialiū tantū de iure cōmuni ſpectat ad iuriſdictionem epiſcopi. j. de exceſ. prela. accedentibus. quā preſcribit abbas. ut. j. ſequit̄. Ius epiſcopale genus eſt. ⁊ hꝫ multaſ ſpecies ſub ſe que enumerant̄. ſ. de offi. or. cōquerente. ⁊. c. dilectꝰ. in glo. ⁊. j. quedam enumerātur. ut ibi dicit circa proceſſionem ⁊c̄. que ſequuntur.

g ¶ Preſcripſiſſe. Sic ergo abbas iſte tuebat̄ ſe duplici iure. ſ. exēptionis ⁊ iure preſcriptionis. que iura contraria ſunt. j. e. veniens. quia ſi tutus erat iure priuilegij. non poteſt preſcribere. quia quod meum eſt ex vna cauſa. ex alia meū fieri nō poteſt. ſ. de fide inſtru. inter dilectos. Sed dicas ꝙ ſimul nō propoſuit iſta duo. ſꝫ ex vna exceptione trāſiuit ad aliā qꝺ fieri poteſt. ar. xxiiij. q. i. quiſquis. ff. de excep. nemo. C. de tranſac. interpoſitas. ſ. de cauſa poſ. ⁊ ꝓprie paſtoralis. ⁊. ſ. de teſti. ſignificauerunt. ⁊. ff. de acqui. poſ. naturalit̄ §. nihil. ⁊ generaliter licitum eſt de vna defenſione tranſire ad aliā. ar. ho. ſ. de proba. licet. ⁊. j. e. cum olim. niſi vbi ius contrarium prohibet. ff. ꝯ re. iur. nemo. ex his uel ſub diſiunctiōe ſimul ꝓpoſita fuerāt. ut ſi hoc uel illud probauerit abbas obtineat. ⁊ niſi forte ꝑ tantum temporis ſpacium eccleſia vacaſſet. h.

h ¶ Si ꝑ illa. Celeſtinus exemerat a iuriſdictione ep̄i loca que iſti reges donauerant libertati. cū aūt per ꝑuilegia celeſtini nō ꝯſtaret ꝙ vallis de heueſcham in qua ep̄s petebat ius ep̄ale. eſſet de illis locis donatis libertati ab illis regibus. mandat papa inſpici priuilegia illorū regū. ⁊ ſi per illa priuilegia ꝯſtiterit ꝙ vallis de heueſchā ſit ꝯ illis locis. apparet ꝙ celeſtinꝰ exemit locū. ſ. vallē ꝯ heueſchā

⁊ ſic abbas obtinebit. nec habet locū poſtea probatio vacātis eccleſie. ⁊ ſic prius cognoſci debet de hoc articulo tanq̄ preiudiciali.
i ¶ Subducto. ſic. ſ. e. c. i. ⁊. c. de quarta. ⁊. c. cū nobis. quia tūc deſēſore carebat. ſic. C. quomodo ⁊ qn̄. ſi preſes. ſic ⁊ abſenti adijciunt tot anni quot fuit abſens. C. de preſcrip. lon. tem. aut. q ſi.
k ¶ Sācti petri. forte percipiebant nomine romane eccleſie. ar. j. e. ſi diligenti. ſed abbas allegabat ad ſe pertinere miniſterium perceptionis. ſ. e. c. ad audientiam.
l ¶ Interruptionez. Sed contrariuz videtur q ſi interrūpit quo ad quedam ergo quo ad omnia ex iure epiſcopali pueniencia. nam qui autem hominis tetigit. totuz hominē tetigiſſe videtur. ð pe. di. i. vulgaris. ar. C. de duo. re. l. ul. hoc tn̄ ut ſciens ſe haber ius epiſcopale. vno tantū vtitur. ar. ff. ð ſerui. ruſti. predi. vna ē via. ⁊. ff. quēadmo. ſerui. amit. ſtilicidij. §. ul. ⁊. ff. de ſeruitu. ut pomū. ad finez. ſed non ē ita. ut hic patet. ⁊. j. de capel. mona. cū dilectus. licet eniz preſcribatur in vno capitulo non preſcribitur in alio. uel ſi fiat interruptio in vno. non prodeſt in alio.
m ¶ Imponētes. ſibi imputet epiſcopus qui tanto tempore geſta taciturnitate firmauit. C. de his qui a non domino manu. l. ul. in fi. Et ſic patet q neglīgētia prelati nocet eccleſie. Argu. cōtra. q taciturnitas nō videt nocere ſucceſſori. ſ. eo. nihil. vbi de hoc arg. ad hoc ff. de peti. heredi. ſi quidē poſſeſſor. §. ſi quid autez. Sed nunquid ei qui nō poteſt agere currit preſcriptio. videt q ſic. ſed reſtituit. ff. de iti. actuq3 priua. l. i. §. ſi quis propter. ⁊. ff. de ſeruitu. ruſti. predio. ⁊ attilicinus. Sed contra videtur argu. j. de appel. ex ratione. ⁊. C. de anna. excep. l. i. in fi. quia vbi nullla petitio. nulla mo. ff. de ver. ob. ſi pupillus. ⁊. ff. ſi cer. pe. lecta. Dicas ergo q preſcriptio ſemper currit. ſ3 ſi leditur quis. reſtituitur ex iuſta cauſa. ff. ex quibus cau. maio. l. i. in fi. ⁊. l. ait pretor. §. i. ⁊. ij. niſi lex impediat curſum preſcriptionis. ut in. l. C. de anna. excep. l. i. in fi. ⁊ in caſibus qui notantur. ſ. e. cū non liceat. ⁊. ff. de indi. l. ij. §. pe. in caſu tamē non fit reſtitutio. quādo currit preſcriptio. cum poteſt habere recurſum cōtra impedientem, cuius dolo res perijt. ff. de dolo arbitrio. §. dolo. ⁊ hoc ſi ſoluēdo eſt ille doloſus. alias fit reſtitutio cōtra aduerſariū. ff. de dolo. ⁊ eleganter. §. ſi dolo. Illud tamen ſcias q vbi quis leditur in preſcriptione reſtitutionem petere debet infra quadriennīū. C. de tēpo. in inte. reſti. l. ul. vbi vero non currit ſemp ſeruatur illeſus. nec eſt aliqua reſtitutio ibi facienda. Lau. tamen ſuper hoc dicit. ut notat ſ. de in inte. reſti. auditis in notula. ij. illa eccleſia ⁊c̄.
q ¶ Cum ex officij. negauerunt. quia tenebantur ad hoſpitalitatē. xlij. di. §. i. ⁊. c. quieſcamus.

dicātes illas abbati pleno iure ſubiectas epiſcopo ſuper illum ſilēnū imponatis. Quod ſi abbas ī hac pbatione defecerit: audiatis pbationes ſuper tempor quo infra. xl. annos ſedes epiſcopalis uacauit. ⁊ ſi per tantuz temporis uacaſſe cōſtiterit: ut illo ſubducto[i] non ſit quadragennaria completa preſcriptio uos in illis eccleſijs ius epiſcopale adiudicetis epiſcopo ⁊ ſuper illo perpetuum ſilentiuz imponatis abbati. Si aūt exceptionem huiuſmodi epiſcopus non probauerit: q2 tamē interruptionez[l] pbauit circa pceſſionē penthecoſtalem in uilla ⁊ eccleſia de mortona ⁊ receptionem ac procurationē archidi. nec non ſolutionē denarioꝝ. s. petri[k] i ualle de heueſchā: circa cognitiones quoq3 cauſarū matrimonialiū ⁊ capellani ſuſpenſionem in predicta uilla de mortona ⁊ interdictum capellaruz in prefata uilla de heueſcham: uos ſuper his ius epiſcopale adiudicetis eidem: ſi tamen circa ſuſpenſionem ⁊ interdictuz huiuſmodi infra. xl. an. interruptio facta fuit: in ceteris ei ſilentium iponentes[m] que abbas preſcripſiſſe pbatur.

Idem pariſien̄. epiſcopo.

Cum ex officij ſui debito ſenon̄. puinciam uiſitaret archiepūs ſenon̄. per pariſien̄. dioc. tranſitum faciēs ad abbatis. s. magloríj prioris de caſtres ⁊ quorundam alioꝝ eccleſias eiuſdē dioc. neceſſe habuit declinare: a quibus cum procurationem ſibi debitā poſtularet ipſi eam inhumaniter negauerūt[a]: ad ſue negationis defenſionem hoc ſolum allegātes: q nō meminerant ſe procurationem huiuſmodi predeceſſoribus eiuſdem archiepiſcopi exoluiſſe: nec ab eis aliquando fuiſſe petitam[b]: ⁊ infra. Nos igitur premiſſā allegationē[c] eorum nullam penitus[d] reputātes cum contra procurationez[e] que rōne[f] uiſitationis debetur preſcribi nequiuerit: quemadmodū nec cōtra uiſitatiōem[g] ipſaz poteſt aliquo modo preſcribi: ⁊ ſi alius ꝯtra euz preſcribere poſſ3 utrāq3. ¶ Ideoq3 mandamus: quatenus ſententiam quam in huiuſmodi cōtemptores de antiqua metropolis conſuetudine[h] tulit archiepiſcopus memoratus: uſq3 ad ſatiſfactionem condignam facias obſeruari. Quia ſecundum apoſtoluz: qui ſpiritualia ſeminat: non eſt magnum ſi metat carnalia: cum nemo cogatur ſuis ſtipendijs militare. Si quid enim aliud[i] quam ſuperius dictū eſt fuerit allegatum: contra intentionem archiepiſcopi obijcere uoluerint ⁊ probare: nos eis faciemus iuſticiam exhiberi.

Idem piſano archiepiſcopo.

Si diligenti[k]: ⁊ infra. Cuz iudicatus calaritanus ad ius ⁊ proprietatem beati petri pertineat: ſicut tota[l] ſardinia nullo pertinet mediāte: tibi non licuit pro te uel eccleſia tua a marchiōe maſſe iudice calaritano fidelitatis exigere iuramentum: ⁊ infra. ¶ Nos igitur que nuncius tuus proponere uoluit plenius circumſpectis: non intelleximus te uel eccleſiam tuam ſuper hoc aliquo iure ſubnixam: cuz aucto. ſe. apoſto. non oſtēdas per quam a iudicibus calaritanis tu ⁊ anteceſſores tui fidelitatis exigeretis iuramenta: nec preſcriptione aliqua muniaris cū ſecūdū cōfeſſionem[m] tuaz nec eccleſia piſana: uel fueris in quaſi[n] poſſeſſiōe iuris exigendi huiuſmodi iuramentum: quod pro ſe. apoſto. ab ipſis iudicibus receptum fuiſſe fateris: per quod conſtat eccleſiam romanam ſemper in quaſi poſſeſſione fuiſſe: cum pro ea miniſterio tuo ⁊ anteceſſorum tuorum exactum fuerit ⁊ preſtituz iuramentum ⁊ etiam poſſidere dicatur: cuius nomine[o] poſ

b ¶ Petitam. propter quod archieps eos excōmunicauit.
c ¶ Allegationē. ⁊ male. quia tempus non eſt modus tollēde obligationis. ff. de actio. ⁊ obliga. obligationū. §. placet. ar. ꝯ. C. de agri. ⁊ cenſi. libr. li. xi.
d ¶ Penitus. quidā notauerūt in loco iſto. q licet pcuratio nō poſſit pſcribi tamen ſi epiſcopus viſitat. ⁊ nullam recipiat procurationem. tūc poteſt preſcribi procuratio. ar. ad hoc. j. de cenſi. ſopite. cum enim procuratio talis poſſit cōmutari. ut x. q. iij. relatum. ergo ⁊ remitti. ſed non eſt verum. quia expreſſe non poteſt epiſcopus procurationem illam remittere. j. ð cenſi. cum venerabilis. ar. contra. j. de dona. paſtoralis. Item ratio legis obuiat eis. nam q̄diu quis habet iter. ⁊ hauſtum debet habere. ff. de ſerui. ruſtico. predio. l. iij. §. ulti. ⁊ licet ager ſit ſterilis. ita q nihil inde percipiat. tamen retineo vſufructum in eo. ff. de vſufruc. arboribus. §. ult. ioannes.
e ¶ Procurationem. ff. de of. preſi. plebiſcito. ⁊. ff. ð offi. pcōſu. ſolēt. §. ul. ⁊. l. obſuare.
f ¶ Ratione viſitationis. ſi. ſ. e. accedentes. vbi de hoc.
g ¶ Viſitationē. Iſtud eſſet pſcribere obedientiam. quod eſſe non poteſt. ſ. e. cum non liceat. ⁊. ſ. de cōſue. cū inter. ⁊ ſic patet q idem iuris eſt ī acceſſorio quod in principali ut ſi principale. ſ. uiſitatio nō preſcribitur. nec pcuratio q̄ accedit viſitationi. ſi. ſ. de fo. cōpe. ſi diligenti. in fi. ⁊. ſ. de offi. delega. prudentiā. ad fi. ⁊ cōtra correctionez non licz ſuffragium querere. j. de ap. reprehenſibilis. ⁊. c. ad nr̄az.
h ¶ Conſuetudine. preſcripta ix. q. iij. conqueſtus. immo ð iure cōi. j. de cenſi. ſopite. cuz de iure cōi debet viſitari. cuz eps eſt negligens. ix. q. iij. cū ſimus. ⁊ ð iure cōmuni debet habere tūc pcurationem. ut hic patet quia nemo ſuis ſtipendijs cogitur militare. ut hic dicit. ⁊. x. q. ij. precarie. et xiij. q. i. §. his ita. ⁊. xxviij. q. i. iaz nunc. in fi. ⁊. j. de ſimo. cum ſit romana.
i ¶ Aliud ut priuilegium. ſ. e. accedētes uel ſi aliqui abſoluti fuiſſent. ar. j. de cenſi. ſopite.
k ¶ Si diligēti. caſus. archiepiſcopus piſanus fecit ſibi pſtare iuramentū fidelitatis noie ſuo ⁊ eccleſie piſane a marchione maſſe iudice calaritano pro illo iudicatu. cum tn̄ iudicatus ille ptineat ad romanā eccleſiam. papa hoc intelligens mādauit archiepiſcopo piſano. ut eū abſolueret ab illo iuramēto. ut illud poſtmodū exhiberet romane eccleſie eo non obſtante. vn̄ archieps miſit nūcios ſuos ad dn̄m papā ut ipm ſup h excuſarēt. Rn̄dit eīs q poſtq̄ ipſe fuit aſſūpt9 i archiepz. iuramētū illud fidelitatis recepit ab illo iudice p ro. ec. ⁊ h idē facit añceſſor ſu9 papa vero audita rn̄ſione ⁊ alijs que nuncij ſui pponere voluerunt ad ei9 excuſationem reſcribit eidem archiepiſcopo prout p3 in littera. b.
l ¶ Tota ſardinia. ar. q eodē puilegio cēſent mēbra ⁊ caput. ſ. e. cū nō liceat. xij. di. de his. ⁊. c. nō licet. ⁊. j. de cog. ſpi. ſup eo.
m ¶ Confeſſionez que ſibi pīudicauit in hoc. ſ. de ꝯfeſ. cū ſup. ⁊. c. ul. ubi de hoc. vn̄ pſcribere non poterat. cū ſciret rē ad aliū ptinere. ut. j. dicitur.
n ¶ Confeſſionem de qua habuiſti in parte deciſa.
n ¶ In quaſi hoc ideo dicit. quia incorporalia nō poſſidentur. ſed q̄ſi poſſidētur. ſ. de cauſa poſ. cū eccleſia. ⁊. ff. de vſuca. ſequit. §. ſi viam.
o ¶ Cuius noie poſſidet. ⁊ ita ille poſſidere intelligit. cui9 noie ali9 poſſidet ſ. de reſti. ſpo. cū veniſſent. ⁊. ff. de acq. poſ. qð meo. ff. quēadmo. ſerui. amit.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ſidetur: ſi dicatur ꝙ noīe tuo ⁊ antecessorum tuorum: ⁊ non nomine noſtro ⁊ eccleſie romane fuerit iuramentū exactū: poſſet inferri: ꝙ iuramentum preſtitum de conſeruando iure ⁊ honore ſe. ap. fuerit uiolatum. unde licite retineri non poſſet: ꝙ contra iuramentum huiuſmodi fuerit ſcienter obtentum quia etiā ſecundū hoc locum preſcriptio habere non poſſet: cum in preſcriptione rerum eccleſiaſticarum bona[q] fides ⁊ iuſtus[a] titulus exigantur: ⁊ ſi etiā locum potuiſſet habere preſcriptio: non credimus centennariam preſcriptionem que ſola currit aduerſus ro. eccleſiam poſſe probari.

Idem epiſcopo lucano.

Cum olim[b] frater epiſcope cū abbate ⁊ monachis. s. ſaluatoris de ficheto ſup plebe ſalamazane ⁊ adiacentibus capellis illius in noſtra preſentia litigando inſtitutionē eis ⁊ alia ad ius epiſcopale pertinentia uendicares: ad fundandam intentionem tuam ius cōmune pricipaliter allegabas: cui⁹ auctoritate dicebas vniuerſa ſpiritualia in predictis locis que ſūt in dioc. tua conſtituta ad te tanquam ad dioceſanū epiſcopum ptinere: arbitrium[c] preterea ſuper hoc promulgatum a piſtorien. epiſcopo archipreſbytero ac primicerio lucanis allegans. ad elidendam autē intentionem tuam abbas grego. vij. pape priuilegiū exhibuit: quod predictum arbitrium multo uidebatur tēpore preceſſiſſe: per quod tam monaſteriū quam plebs ⁊ capelle predicte uidebātur libertati donate: ⁊ infra. Aliorū quoq; ro. pon. dictus abbas priuilegijs utebatur poſt arbitrium promulgatum obtentis: qui libertatis priuilegia ſibi concedere uidebantur: ⁊ infra. Quia predictus abbas ſufficienter oſtendit monaſterium ſuū ſuper inſtitutionibus deſtitutionibus ⁊ ordinationibus plebani ⁊ clericorum baptiſmo ⁊ penitentia in leuioribus culpis ſepultura decimarum perceptione ac diuinis officijs celebrandis tam in plebe quā in capellis predictis in excōicando atq; interdicendo ⁊ etiā abſoluendo legitima preſcriptione[d] munitū abbatē ipſum ab impetitiōe tua ſup iā dictis articulis duxim⁹ abſoluēdū ſuper illis tibi ppetuū ſilētiū īponendo: ſuper alijs oībus que ad ius epāle ſpectare noſcuntur: iuxta tenorē[e] arbitri eūdē abbatē quo ad plebē ⁊ capellas predictas ſnialiter ꝯdēnares. Idem.

Veniens ad pre. n. abbas. s. martini de pānonia: ⁊ infra. Petit a nobis poſtmodū idem abbas ueſprimien. epiſcopus non impediat[f] uel faciat impediri: quomin⁹ omnes qui in ſimagien. parrochia uel comitatu conſiſtunt: de omnibus que poſſident decimas ſibi ſoluant: ſicut in priuilegijs paſcalis pape pre. n. ⁊ s. ſtephani regis[g] continetur. prefatus uero epiſcopus poſtulauit[h]: ut decimas ſi-

l. ij. id eſt vſu retinetur.

p Nomine tuo. Hoc nō poteſt habere locū. niſi qn̄ ſciret uel crederet hoc iuramentum pertinere ad romanā eccleſiā. ⁊ hoc ipſe archieps ꝯfitebatur ꝙ anteceſſores ſui nomine romane eccleſie receperāt huiuſmodi iuramentū. vñ ſequitur ꝙ ſi dicat ꝙ nomine ſuo recepit iuramentū. ſic fecit cōtra fidelitatem vſurpādo ius romane eccleſie. ⁊ ideo dicit ꝙ pſcribere n̄ poſſet. cū non oſtendat titulum ⁊ habeat malā fidē qui enim ſcit rem ad aliū pertinere uel credit. non pōt preſcribere. niſi habeat titulū cuius nomine preſcribat. ſed iſte n̄ oſtendebat auctoritatē ſedis apoſtolice. vñ nō poterat preſcribere ſinē huius notule. intellige ꝑut no. in glo. ſe. ex h.

q Bona fides. ⁊ illud generaliter verum eſt ꝙ ſm canones bona fides preſcribētis neceſſaria eſt ſiue de re ſpirituali ſiue ciuili. j. e. quoniā. ⁊ s. e. vigilanti. ⁊ xxxiiij. q. ij. ſi virgo. ⁊ bona fides intelligitur cum aliquis credit tradentē eſſe dñm uel hr̄e ius diſtrahēdi. licet erret in facto. ff. de ver. ſig. bone fidei. ⁊ hec bona fides ſemp preſumitur niſi probetur contrarium. cū lex dicat preſumi ignorantiā. niſi probetur ſcientia. ff. de proba. veri⁹. quāq; tamē pſumitur ꝯtrariū. ꝑpter denunciatiōis vigorē. C. de rei ven. ſi fundum. vel q2 mercatur aliquid cōtra leges. C. de agri. ⁊ cē. quēadmodū. li. xi. uel ſi emit a procuratore meo. per colluſionē. uel q2 emit a ꝓdigo uel luxurioſo cui bonis interdictum eſt. cum ſciret potius illum conſumpturū pecuniā ff. pro empto. qui fundū. §. q ſciens. ⁊ l. ſi quis. quāq; tamē quis habet ꝯſcientiā rei aliene. ⁊ tn̄ vſucapit. ut ſi decretum iudicis interuenit. ff. de noxali. acti. ⁊. generaliter. et xvi. q. iij. placuit ut quicunq; ⁊ s. e. c. i. Illud tamen ſcias. ꝙ non obſtat accipienti mala fides tradētis. ff. de diuer. ⁊ temp. pſcrip. an vitiū. ar. ꝯ C. de preſcrip. xxx. anno. aut. malefidei. ſed illud intelligitur de preſcript. x. vel. xx. anno. vbi bona fides ab vtraq; parte exigitur. ſed in. xxx. vel. xl. anno. preſcriptio ſm leges non nocet. xvi. q. iij. §. poteſt. ⁊. §. ꝙ ſi mala fide. C. de preſcrip. xxx. anno. ſi quis emptionis. s. e. vigilanti. Itē dicitur bona fides. licet quis erret in iure. arg. j. de iurepa. cura. ſed illud intelligitur aliter. ut ibi dicitur. ⁊. ff. de peti. here. ſed ⁊ ſi. §. ſcire. licet ſecus ſit in vſucapione. ff. de vſuca. nunq̄. ij. Item ⁊ ſi habeat conſcientiā dubiā bonefidei dr̄. ff. de vſur. qui ſcit. §. bone fidei.

a Iuſtus titulus. ex hoc videtur. ꝙ bona fides nō ſufficiat ſine iuſto titulo. ſic. j. de deci. dudum. quia ex ſolo. curſu tēporis ius non cōſtituitur. ſicut nec tollitur. ff. de acti. ⁊ oblig. obligationum. §. placet. ſꝫ ꝯ videtur ꝙ bona fides tātum ſufficiat in huiuſmodi pſcriptionis. j. e. quoniā omne. ⁊ s. e. vigilāti. ⁊ c. de quarta. ⁊ s. de cauſa poſſeſ. cū eccleſia. in quib⁹ tantū ſufficere videtur bona fides cū de titulo ibi nulla fiat mentio. immo videtur ꝙ iſta cōtraria ſint. ſi enim aliquis habet iuſtū titulū. puta priuilegiū ſiue conceſſionē iam ſecurus eſt. vñ poſtea nō eſt ei neceſſaria preſcriptio. uel ſi iam pſcripſit. nō eſt neceſſe impetrare priuilegiū. immo impetrando vnū. alij. renūciare videtur. j. eo. veniens. ⁊ quod ſemel meū eſt. ex alia cauſa meū fieri non poteſt. s. de fide. inſtru. inter dilectos. ⁊ inſti. de acti. §. ſic itaq;. ⁊. ff. de acquirē. poſ. poſſideri. §. ex plurib⁹ ad hoc poteſt dici ꝙ titulus pro tāto dr̄ iuſtus. q2 dat cām pſcribēdi. licet i veritate nō ſit iuſtus. q2 tūc nulla eſt pſcriptio neceſſaria. ff. de vſur. l. ſequitur. §. ſi lana. vñ minus iuſtus titul⁹ dat cām pſcribendi. ſi adſit bona fides. ut ille credat talem titulū ſufficere. ⁊ credat tradentē eſſe dñm. ⁊ ſic pōt intelligi qd̄ dicitur. s. e. de quarta. ⁊. s. de conſue. cum dilectus. ⁊. j. de empt. et vendi. peruenit. ff. pro emp. ꝙ vulgo. ⁊. ff. pro legato. l. iiij. ⁊. ulti. Sed cum in caſu iſto non oſtenderet aliquē titulū ⁊ ſciret rem ad aliū pertinere. ut patet per confeſſionē illius non poterit pſcribere. ideo dicit ꝙ bona fides ⁊ iuſtus titulus requiruntur in preſcriptione rei eccleſiaſtice. Io. dicit ꝙ circa incorporalia non eſt neceſſe allegare titulum. ut notatur ſm eū. s. de cauſa poſſeſ. cū eccleſia. Sed hoc exemplum contradicit ei. Ut ergo ſcias quando ſit neceſſarius iuſtus titulus. ⁊ quādo ſufficiat bona fides. inſpiciēdūm eſt an illa ſuper quibus allegatur preſcriptio iure cōmuni valeant ab ipſo poſſideri nec ne. Si eniꝫ iure cōmuni poſſint poſſideri. ſufficit bona fides ad preſcribendum. Et ſic intelliguntur quaſi omnia iura iſti⁹ tituli. ⁊ xvi. q. iij. ⁊ iiij. per totum. eo ſaluo quo dictū eſt de limite. s. e. quia. Si vero iure cōmuni poſſideri non poſſunt ab eo qui obijcit preſcriptionem quantamq; habeat bonam fidem non preſcribit. quia preſcriptio ius creatū aduocat. nouū aūt ius non creat. ut. c. di. contra morem. xciij. di. illud. ſic ius decimarum non cadit in laicū. ⁊ ideo nulla valet ibi pſcriptio xvi. q. i. c. ult. ⁊ q. iij. §. poteſt. ꝟ. ꝙ ſi priuatus. ⁊ q. vi. c. i. ⁊ s. e. cām q. vbi non prodeſt titulus. ⁊ i. q. iij. queſitum. ſic ius eligendi non cadit in laicum. s. de elec. ſacroſancta. ⁊ c. meſſana. ⁊ j. de iurepa. c. a nobis. ⁊ ſic intellige. j. de deci. dudum. q2 ⁊ illi hoſpitalarij de iure cōi decimas poſſidere non poſſunt vnde compellebantur titulum oſtendere. ex quo habuiſſent cāꝫ pſcribendi. ſic ⁊ in monaſterio. ſi monachi nollent ſubeſſe epō. quia allegarent preſcriptionē. cū de iure cōi ſubiectionē euitare nō poſſet. ⁊ generaliter obtinet hoc in his ⁊ alijs oīb⁹ q iure cōi poſſideri nō pñt ab his q ea detinēt. ex h pꝫ ex eo ꝙ talia impetrant p priuilegiū q de iure cōi nō poſſedit. c. di. ꝯtra morē. Sic epō in parrochia alteri⁹ epi nō pōt decimas ⁊ eccleſias poſſidere de iure cōi. vñ ſi allegaret pſcriptionē in decimis ⁊ eccleſijs in dioce. alteri⁹ allegare dꝫ titulū ⁊ h ꝓbare. ⁊ h ꝓbatur in q̄dam decre. noua Greg. q incipit. venerabiliū. ⁊ cā de h fuit inter archiepū rothom. ⁊ epm exonien. Et idē eſt de alijs parrochijs inferiorib⁹. ut vna eccleſia in parrochia alteri⁹ nō pſcribat ſine titulo. ⁊ ſic intelligitur. s. e. ad aures. niſi illa eccleſia q pſcribit habeat titulū. Sed videtur ꝙ olim ſufficiebat bona fides. s. e. ad aures. her.

b Cum oliꝫ. tua dioceſi. xvi. q. vij. omnes baſilice. ⁊ xviij. q. ij. monaſteria. ⁊ s. e. cum non liceat.

c Arbitrium. ſ. ab vtraq; parte approbatū. ut. s. de arbi. ex parte.

d Preſcriptione munitum. ⁊ ſic abbas poteſt preſcribere iura epiſcopalia cōtra epiſcopū. ut. s. e. auditis. vbi de hoc.

e Tenorē. ⁊ ita ſnia ꝓ abbate in his tantū in qb⁹ pſcripſit. in alijs ſtatur arbitrio ⁊ fertur ſnia ꝓ epō. nec imerito. q2 p arbitriū receſſū fuit a priuilegio grego. admin⁹ in his q faciūt ꝓ abbate. ſed libertati nō potuit abbas renūciare p arbitriū ſine licētia pape. s. de arbi. cū tpe. alia vō nō valuerūt tanq̄ p mendaciū ipetrata poſt arbitriū. j. de deci. ex multiplici. T. intelligit ꝙ arbitriū nō tangit capitula illa ſup qb⁹ fertur ſnia ꝓ abbate. ⁊ in quib⁹ pſcripſit ꝯ epm. alias nō potuiſſet pſcribere pdicta. q2 pſumeretur habuiſſe malā fidē ꝑpter arbitriū. q2 habēs malā fidē nō pſcribit. j. e. c. ulti. ⁊ hoc probatur p lrām ſequentem vbi dicit. iuxta tenorem arbitrij ⁊c. b.

f Veniēs. impediat. intentabat abbas vñ poſſidetis. b.

g Regis Stephani. ar. ꝙ reges pñt dare priuilegiū decimarum et de reb⁹ ſpūalib⁹. xcvi. di. ꝯſtātin⁹ imperator. Sꝫ ꝯtriū. ver ē. j. de deci. tua nos. ⁊ c. dudū.

h Poſtulauit. Sup libellis iſtis nō

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

formaẗ ſententia. ſed ſupᷓ ſecunda parte libelli ipſiꝰ abbatis. in qua petijt ut clerici eccleſiaꝝ monaſterij libere poſſint recipeꝛ ſacramẽta que numerantur in ṽ. criſma ⁊c̃. ⁊ ibi incipit formare ſñiam ſupᷓ alijs libellis nihil dicit in hac decre. qꝛ nõ ꝑtinẽt ad hũc titulũ. her.

i ¶ Speciali. ſic argumentaẗ. c. di. ꝯ mor. ſed hic abbas oſtendebat libertatis ꝑuilegiũ

k ¶ Criſma. hic incipit ſententia.

l ¶ Paſchalis. idẽ videtur de iure communi ꝙ ab alio poſſet petere. ⁊ ſi illa clauſula nõ eſſet appoſita. qꝛ ꝓpter maliciam ſiue deſidiã iudicis delegati devoluiẗ poteſtas ad eũ qui in cauſa illa iudex non eſt. ṡ. de offi. or. ſignificauit ⁊ ṡ. de fo. compe. ex tranſmiſſa. ⁊ c. ex tenore. ⁊ lxv. di. ſi forte.

a ¶ Clementis. dato ſupᷓ ꝑdictis articulis ut illa ſacramẽta reciperent a quo vellent quod nõ valuit.

b ¶ Nullam. ſic pꝫ expreſſe ꝙ ſcḋm ꝑuilegiũ debet facere mentionẽ de primo. ad hoc ut revocet illud. de hoc dictum eſt plene. ṡ. ꝺ reſcrip. c. i. Quidã tñ dicũt aliud eſſe in priuilegio ꝙ̃ i reſcripto cũ priuilegium ſit lex priuata. iij. di. ꝑuilegia. ⁊ vna lex nõ dꝫ de alia facere mẽtionem. ſed illud obtinet in legibus cõmunibꝰ q̃s princeps hꝫ i ſcrinio pectoris ſui. C. de teſta. omniũ. ſecus in legibꝰ priuatis quarũ nõ hꝫ memoriã. ṡ. ꝺ of. de. ex parte. ſicẽ nec hꝫ memoriã reſcriptoꝝ.

c ¶ Opponebat ſupᷓ ꝑmiſſis ſacramentis recipiẽdis ab alio ep̃o.

d ¶ Renunciaſſe. Nota ꝙ ꝑuilegiũ ⁊ preſcriptio ꝯ̃ria ſunt. ex quo ſimul haberi nõ poſſunt. ut dixi. ṡ. e. ſi diligẽti. ⁊ c. auditis. quia ingreſſus vniꝰ alteriꝰ operatur egreſſũ ſimile. xxxij. q. i. cũ renunciatur. c. di. ꝯ mor. ff. de ſepara. l. i. §. illud ſciendũ. ff. de mino. in cauſe. ij. in prin. ⁊ ff. ad municipa. l. i. ff. de leg. i. ſi qñ. C. de theſau. l. vna. li. x. ſicut ecõuerſo. vtẽdo iure cõi renunciaẗ ꝑuilegio. ṡ. de cõſtitu. cũ acceſſiſſent. ⁊ ĩ. de preben. pro illoꝝ. ⁊ ĩ. de ꝑuile. ſi ꝺ terra. ⁊ c. accedentibꝰ. ⁊ C. de iure do. impetrãdo. l. ij. ⁊ ff. rem ra. ha. l. iij. §. falſus procurator. Sed videẗ ꝙ iure cõi ⁊ priuilegio poſſit q̃s ſimul vti. ṡ. de conſue. cũ dilectus. nec renunciat quis iuri militari. licet vtatur iure cõi. ff. de mili. teſta. l. iij. ⁊ xxiij. di. quanq̃. in prin. ⁊ ff. de ꝑuil. cre. l. antepenul. ſicut iure cõi ⁊ ꝯſuetudini aliquis innititur. xcv. di. olim. ⁊ ĩ. de cenſi. ſopite. Poteſt dici ꝙ hic receſſum fuit a iure cõi. ſ. ꝑſcriptione qꝛ impetrauit abbas ꝑuilegiũ donationis. ⁊ ex diuerſis cauſis non põt habere dominiũ. ṡ. de fide inſtru. inter dilectos. ⁊ ff. de acqui. poſ. l. iij. §. ex pluribus. Sed ſi ipſe impetraſſet priuilegiũ ꝯfirmationis illud nõ obſtaret. qꝛ confirmaret ius quo vtebatur. ſ. preſcriptione.

e ¶ Intentioni. dicebat abbas ꝙ licebat clericis eccleſiaꝝ ſuaꝝ recipere ſacramẽta ab ep̃o quo vellent iure ꝑſcriptõis ⁊ ꝑuilegio alexãdri. dicebat ꝙ primo a dioceſano ſuo. ⁊ ita ꝑuilegiũ iſtud quantum ad hũc articulũ ꝯtradicit. ⁊ ita impetrãdo ꝯ̃riũ priuilegiũ renũciauit preſcriptioni. ⁊ ꝑcipue. qꝛ vſus eſt in iudicio priuilegio alex. Et idem eſſet ſi priuilegio nõ fuiſſet vſus. qꝛ eo ipſo ꝙ impetrauit priuilegiũ. renunciabat ꝑſcriptioni ⁊ ita habebat malã fidẽ. ⁊ ideo nõ poterat preſcribere poſt impetratũ priuilegiũ ſi nondũ erat cõpleta preſcriptio ut littera dicit. Sed ſi nullũ priuilegiũ allegaſſet. ſed ſolam preſcriptionẽ. nunquid alter ep̃s poſſet preſcribere collationeꝫ iſtoꝝ ſacramentoꝝ. ex hac lr̃a videtur ꝙ ſic. Cõtra videtur. ṡ. e. ſi diligẽti. quia in talibus que ſunt cõtra ius cõmune. titulus neceſſarius videtur. ut ibi dicitur. ut. ĩ. de deci. dudum. ⁊ c. venerabiliũ.

f ¶ Cõtradicit. ſi. ĩ. de ꝯceſ. prebẽ. ex tenore. ⁊ ṡ. de fi. iſtru. iputari.

g Quoniã omne. ex fide. i. ex cõſcientia. ſic exponiẗ. ꝺ. pe. di. iij. ad fi. §. illud q̃ſi ad me. ⁊ ṡ. ꝺ reſt. ſpo. lr̃as. xxviij. q. i. §. ex his.

h ¶ Bona fide. ar. ꝯ. ĩ. de iurepa. cura. Qñ quis dicaẗ habere bonã fidẽ. dictũ eſt. ṡ. e. ſi diligenti in notula. illud generaliter. ⁊ quilibet preſumitur habere bonã fidem. Sed quid ſi aduerſarius etiam vellet probare ipſum nullo titulo poſſediſſe. ſed potiꝰ per violentiã. et ſic mala fide incepit poſſidere: videtur ꝙ debeat audiri. ex quo vult probare originem preſcriptionis vicioſam. C. de pig. ac. nec creditores. ⁊ C. de preſcrip. lon. temp. in aut. malefidei. C. de diſtrac. pig. ⁊ qui ſub imagine. ⁊ xvi. q. iij. ſi ſacerdotes. ⁊ c. ſe. ⁊ c. licet. ⁊ c. i. in fi. ⁊ xciij. di. illud. C. de preſcrip. xxx. an. ſi quis emptionis. §. ſed hec. Ar. ꝯ. ṡ. e. ad aures. quia ut ibi dicitur quadragennalis preſcriptio omneꝫ tollit actionem. ⁊ C. de ꝑſcrip. xxx. an. l. de. ⁊ ul. Ad hoc poteſt dici ꝙ bene debet audiri qui vult probare malaꝫ fidẽ ab initio habuiſſe. qꝛ poſtea ꝑſcribere nõ potuit. ṡ. c. ꝓx. in fi. ⁊ c. vigilanti. ⁊ c. ſi diligenti. ⁊ hic. Sed nunquid teneẗ hic docere de titulo. cum hic tantuꝫ dicatur de fide. de hoc dictũ eſt. ṡ. eo. ſi diligẽti. in notula ex hoc videtur.

i ¶ Quã ciuilis. Ex eo ꝙ dicit. tã canonica ꝙ̃ ciuilis. videtur ꝙ papa voluit ꝑiudicare preſcriptioni laicoꝝ. que ꝑſcriptio locũ habet vbi etiã habent malã fidem in preſcriptiõe. xxx. vel. xl. an. ṡ. e. vigilãti. ⁊ xvi. q. iij. §. poteſt. ⁊ §. ꝙ ſi mala. Dicebat io. ꝙ rõe peccati ſtatuit hoc papa de ꝑſcriptionibꝰ laicoꝝ. qꝛ oĩs cã ratiõe peccati ſaltẽ indirecte ꝑtinet ad eccleſiã. ṡ. de iudi. nouit. ⁊ ſm hoc oĩa ciuilia iura que tractãt de ꝑſcriptione xxx. uel. xl. ann. in mal. fidei poſſeſſoribꝰ nõ tenẽt hodie. Sed hoc non credo ꝙ ꝑ iſtã conſtitutionẽ papa voluerit preiudicare legibus. Sꝫ quo ad ius diuinum verum eſt illud quod ſine peccato mortali laicus malefidei preſcribens talem rem retinere non poteſt. xiiij. q. vi. c. i. Et littera iſta ſic intelligitur. tam canonica ideſt tam de re ſpirituali ꝙ̃ ciuili. Et hoc vult dicere ille qui ꝑſcribit bonaꝫ fidem habere debet ſiue res quaꝫ preſcribit ſpiritualis ſit uel ciuilis ſcḋm iura canonica. ⁊ ſic nihil ſtatuit cõtra leges. Uel dicas ſm ꝙ dixit io. ⁊ lex aliud conſiderauit ꝙ̃ canon. lex enim conſiderauit negligentiam non petentis rem ſuam. ṡ. e. vigilanti. ſed canon cõſiderauit peccatum preſcribentis mala fide. quod non excuſat negligentiam non petẽtis rẽ ſuã. ⁊ ideo dicit hic. ꝙ nulla valet ꝑſcriptio ſiue canonica uel ciuilis que ſine peccato mortali cõſeruari non poteſt. vñ potius ſtandũ eſt canoni ꝙ̃ legi. in hoc caſu. quia ꝑſcribens non excuſatur a peccato per rationẽ legis. ⁊ ideo canon voluit ꝓpter periculũ animarũ in hoc leges corrigere. licet non ſerueẗ in iudicio ſeculari. ſicut diciẗ de legibus permittentibus vſuras que hodie non tenent. ut no. ĩ. de vſur. quia in omnibus. ⁊ ꝯſtitutio iſta tantũ reſpicit futura. cũ de preteritis nihil dicat. ṡ. de conſti. c. ul. vbi de hoc.

k ¶ Nulla temporis. ſ. ipſius preſcriptionis. Si enim poſt completã preſcriptionẽ ſciat rẽ alienã. nõ dicitur ideo mala fide poſſidere. de hoc dicitur. ṡ. e. vigilanti. Sed quid ſi tꝑe ꝑſcriptionis habuerit cõſcientiã leſaꝫ. poſtea incipiat habere non leſã. nunqd ꝓpter hoc eſt interrupta ꝑſcriptio: vr̃ qꝛ erronea fuit. vñ eã deponere dꝫ. ĩ. de ſimo. ꝑ tuas. ⁊ xi. q. iij. cui ẽ illata. itẽ qd ſi dubitat. an res ſit ſua ⁊ hꝫ iuſtã cãm dubitatiõis: adhuc dr̃ bonefidei poſſeſſor. et vniẗ fructibꝰ. ff. de vſur. q ſit. §. bone fidei. ⁊ in hoc caſu ꝑſcribit. licet habeat conſcientiã dubiã nõ tamẽ leſam. qꝛ neſcit adhuc an res ſit aliena. dꝫ inquirere ab alijs de re illa. ut ſic ꝑueniat ad veritatẽ. ar. xxxvij. di. §. ul. xxiij. q. ulti. occidit. Itẽ quid ſi ꝑlatus habeat leſam ꝯſcientiã alicuius rei quã poſſidet licet eccleſia habeat bonã fidẽ. nũquid teneẗ dimittere illam. Reſpõdeo nõ. Sed ſignificabit illi cuius eſt ut petat. ⁊ ſic purgabit ꝯſcientiã ſuaꝫ. nec in hꝰ videtur fraudẽ facere. ff. de nego. ge. at qui natura. §. cũ me abſente. ⁊ ff. mã. quintus. Sed ſi ille veniat ⁊ petat in iudicio ⁊ ꝑlatus ꝯfiteaẗ. nunquid ꝑiudicat eccleſie que hꝫ bonã fidẽ. Si eniꝫ ꝑlatus ꝯſtitutus a collegio ad defendendũ ꝯfitetur tanq̃ ſindicus in iudicio. bñ ꝑiudicabiẗ eccleſie. quia tunc ſuſtinet perſonã totius capituli. alias non credo ꝙ cõfeſſio ꝑlati ꝑiudicet eccleſie. niſi forte cõfitereẗ de eo ꝙ ipſemet feciſſet. ar. xxv. q. ij. poſtq̃ de hac materia dixi. ṡ. de elec. dudum. §. ij.

l Sententia. Decre. iſta loquiẗ de materia illa. xvi. q. i. frater nr̃. ⁊ ex illa littera poteſt colligi caſus huius decre.

m Cõtra leges. que dicunt ꝙ ſententia a non ſuo iudice lata non tenet. C. ſi a ñ cõpe. iu. l. i. ⁊ ij. ⁊ vl. ⁊ ij. q. i. in primis. ṽ. de pſona. xi. q. i. c. pe. ⁊ ṡ. ꝺ iudi. at ſi clerici. ⁊ xvi. q. i. frater noſter. ut hic pꝫ. Itẽ ſñia lata ꝯ leges. i. ius ꝯſtitutionis. ita ꝙ hoc in ſentẽtia exprimaẗ. nulla eſt ipſo iure. ⁊ citra appellationẽ reſcinditur. ut hic pꝫ. ⁊ ĩ. e. cũ inter vos. in fi. ⁊ ĩ. e. inter ceteras. ⁊ ij. q. vi. §. diffinitiua. ṽ. item ſi ſñia ꝯ ius ſcriptum. ⁊ ff. de appel. l. ſi. expreſſum.

---

magiceñ. comitatꝰ ĩfra ſue dioc. terminos ꝯſtitutas quas detinet ideꝫ abbas ſibi reſtitui faceremꝰ: niſi aliquo iure ſpãli[i] ſeipſas poſſidere mõſtraret: ⁊ ĩfra. Criſma[k] vo oleuꝫ ſanctũ: ꝯſecratiões altariũ ſeu baſilicaꝝ: ordinatiões clericoꝝ qui ad ſacros ordines ꝓmouendi fuerint clerici eccleſiarum uel capellarum ipſiꝰ monaſterij quod eſt in ueſperimẽ. dioc. ꝯſtitutũ a ueſperimeñ. ep̃o poſtulabũt: ſiquidẽ catholicꝰ fuerit: ⁊ grãm ſe. ap. habuerit ⁊ ea gratis ſine prauitate aliqua voluerit exhibere. alioquin ab alio queꝫ maluerit preſide catholico ſuſcipiendi ea liberã habeãt facultateꝫ: ſicut in priuilegio dicti paſchalis[l] ⁊ alex. pape. pre. n. ꝓſperimꝰ contineri. nõ obſtãte priuilegio clemẽ.[a] pape ꝑ quod priuilegiũ ſuoꝝ pre. nõ extitit derogatũ. cũ de ipſis nullã[b] fecerit mẽtiõeꝫ: preſertim cũ ⁊ ipſe clemẽs priuilegiũ illud cõceſſerit ſaluis iſtitutiõibus nõ ſolũ ro. ec. ſed ipſius etiã legatoꝝ. Nec obſtare poterat preſcriptio quã ideꝫ abbas in ſuũ ſubſidiũ opponebat[c]. qꝛ ſi ꝯſumata erat: quando ab alexã. papa priuilegiũ ĩpetrauit: iuri preſcriptõiſ renũciaſſe[d] uidet: preſertĩ cũ corã nob priuilegio illo ſit uſus quod ſue intẽtioni[e] quantũ ad hũc articulũ ꝯtradicit[f]. ¶ Si uero nõdũ ꝯſumata erat preſcriptio: ſed erat in preſcribẽdo: poſt impetratũ huiuſmodi priuilegiũ bonã fidẽ non habuit ⁊ ideo ſecũdũ canones nõ preſcripſit. ¶ De ĩ ꝯcilio generali.

Quoniã oẽ nõ quod ẽ ex fide[g] peccatuꝫ eſt: ſynodali iudicio diffinimꝰ: ut nulla ualeat abſq̃ bona[h] fide preſcriptio tã canõica quã ciuilis[i]: cuꝫ generaliter ſit omni cõſtitutioni atq̃ conſuetudini derogandum: que abſq̃ mortali peccato nõ poteſt obſeruari: unde oportet ut qui preſcribit ĩ nulla[k] temporis parte rei habeat conſcientiam aliene.

De ſententia ⁊ re iudicata.

Gregorius.

Sententia[l] cõtra leges[m] canoneſue prolata licꝫ nõ ſit appellatiõe ſuſpẽſa nõ poteſt ipſo iur: tñ

Item ſi calculi error in ſententia ſit expreſſus. ſentētia nō tenet. ff. que ſen. ſine ap. reſcin. l. i. §. i. ⁊. j. de ſen. ex. ꝑ tuas. nec efficitur aliqua per appellationem. ut in. l. predicta. ſi expreſſum. ar. cōtra ꝙ efficiatur aliqua per appellationē ff. rem ra. ha. l. iij. §. falſus. ⁊. ff. de iu. licet. Sed non eſt ita. ibi enim ſententia lata eſt in ꝑſona falſi ꝓcuratoris. vnde ab initio tenet ſententia ꝙdiu ꝯſtet de falſo ꝓcuratore. ⁊ ſi dñs recurrat ad cōmune auxiliū appellationis intelligitur approbare factum falſi procuratoris. ⁊ ideo per appellationem efficitur aliqua que per exceptionem poterat irritari. ſecꝰ vbi ab initio nulla eſt. vbi eſt defectus in iuriſdictione. ibi per appellationē non firmatur ut hic ⁊ in cōcordan. ibi poſitis. Sed in. §. falſus. ⁊ in. l. licet verū nō fuit defectus in iuriſdictionem.

a Iurgantiū. celeri. ſi. ij. q. i. ſicut. ⁊. C. de iudi. properandū in prin. ⁊. ſ. de dolo et ꝯtu. fine. ⁊. c. venerabilis. ar. cōtra. xi. q. iij. cū apud. illud intelligitur qñ ſententia lata ē ad mortē. ⁊ ibi differtur executio ex cauſa. ut ibi dr. nec tñ cū nimia feſtinatione ferēda eſt ſententia añꝙ iudex poſſit eſſe inſtructus. ſ. de in integ. reſti. tuꝫ ex litteris. quia ipſum oportet cūcta rimari. xxx. q. ul. c. ul. aliter enim ad veritatē peruenire non poſſꝫ xxiij. q. ul. occidit. ſed moratoria cunctatione cām examinabit. ff. de admi. tu. tutor. qui. §. i.

b Non poteſt. ſacerdotū. i. Nepotum trium in cauſa diaconi. in cauſa preſbyteri. vi. admittus. xv. q. vij. ſi aūt. ⁊. c. felix. Sed nunquid oñt omnes cōcordare ad hoc ut teneat ſentētia: videtur ꝙ ſic ex eo ꝙ dicit cōcors. ſ. ď tranſla. inter corporalia. ſed ſufficit ꝙ maior pars ꝯcordet in vnā ſententiā. ⁊ ſatis dicetur tunc cōcorſ. quia qđ maior facit pars valet. ff. ad munici pa. qđ maior. lxv. di. c. i. ij. ⁊. iij. ſꝫ i cauſa epiſcopi nō tenet ſententia. niſi omnes concordauerint iudices quibus cā per papā cōmittitur. vi. q. iiij. ſi quis eps criminaliter. ⁊. c. i. ⁊ eſt ſpeciale in cā epiſcopi. aliud ſpeciale vbi nō tenet ſentētia pluriū no. ſ. de reſcrip. paſtoralis. in prin.

c Ea que. morem. i. ſm canones.

d Roborentur. Si poſtulatū fuit ea roborari. ut. xxxv. q. ix. omnimodis. ⁊. ij. q. i. ſicut. ⁊. ſ. de pac. quotiēs. ⁊. ſ. de tranſac. c. i. ⁊ hec quidē cōfirmatio ſi facta fuerit ex certa ſcientia ⁊ cū cauſe cognitione. nō poterit poſtea inferior iudex de illa iudicare. j. de ꝯfirma. uti. uel inu. c. i. ⁊. ij. vbi de hoc.

e De cetero. fraus. ſ. circa negociū principale. quia obtinet ſniam per fraudem. puta per falſos teſtes uel per falſa inſtrumenta. ſi hec obijciant coram executore ut executio differatur. non eſt ei facultas de hoc cognoſcendi. ut hic dicit. q̄ ſic aſſumeret partes iudicis quod eſſe non debet. C. ď execu. rei iu. ſi ut proponis. nec ſententiam debet mandare executioni. ſed hec referre dꝫ ſuperiori. ut hic dicitur. ⁊. j. de fal. ſuper eo. Ar. ꝯtra hoc habes ꝙ iſte executor poſſet de huiuſmodi cognoſcere. xxv. q. ij. ⁊ ſi non cognitio. Sol. hoc. c. ď mero executore intelligitur qui nullam habet cognitionē annexā. niſi ſolā executionem. ſic intelligitur. j. de fal. ſuper eo. Lex predicta intelligitur de illo executore qui habet cognitionem. De hac materia plenā tractatur. ſ. de offi. delega. paſtoralis. §. quia vero.

f Cum aliquibꝰ. pignora. ſic. ff. de cōſti pecu. promiſſor. §. cōſtitutio. ⁊. ff. de pigno. actio. non eſt. vbi dicitur pignus. nō aliter cōſtituitur. niſi ventum fuerit in poſſeſſionem. ſi. ff. de acqui. poſ. poſſideri. in princi. ⁊ hoc ideo. ne lites ex litibus oriantur. ff. de re iudi. l. iiij. in. §. ait pretor.

g Lator. inſinuatione. Modo collige ex hoc loco. ꝙ in cauſis ex quibus vertitur periculum anime poteſt quis venire cōtra factum ſuū. ut reuocetur ſententia quam ferri procurauit. ⁊ ſi conſtiterit eccleſiā fuiſſe deceptā. reuocabitur ſentētia. j. e. ꝯſanguinei. ⁊. ſ. ď teſti. ſicut. ⁊. xxxv. q. ix. §. his ita. in fi.

ſubſiſtere.

Idem.

Iurgantium cōtrouerſias celeri[a] ſentētia termiare ⁊ equitati couenit ⁊ rigori.

Idem.

Non poteſt in quēquā a ſacerdotali gradu: niſi iuſtis ex cauſis concors ſacerdotum[b] ſententia ſubmouere.

Leo papa.

Ea que iuxta eccleſiaſticū morem[c] iuſte ⁊ rōnabiliter fuerit diffinita: noſtra quoqꝫ ſentētia roborentur[d]. Alex. iij. eborac. archiepiſcopo.

De cetero noueris: ꝙ ſi ſententiam a nobis latam precipimus ꝑ aliquē executioī mandari ⁊ fraus[e] interuenerit non eſt facultas executori de toto negocio cognoſcendi: ſed deferri queſtiones que iciderint ad ſe. ap. oportebit.

Idem norwiceñ. epō.

Cum aliquibus eſt adiudicata poſſeſſio: nō ſufficit eis dari pignora[f]: niſi corpali poſſeſſione letentur. Idē eidē ⁊ U. archidia.

Lator preſētiū ſua nobis inſinuatione[g] monſtrauit ꝙ cum quandā mulierē legitime deſpōſaſſet: ⁊ carnalis eēt copula ſubſecuta inter eos ſcādalum eſt subortum: cuius occaſione debitum ei ſubtraxerit. ꝯſanguinei vo mulieris hoc moleſtū habētes: qōnē mouerūt ꝓponētes ꝙ mulierē inuitā ⁊ renitentē[h] nec etatis[i] apte mrionio exiſtentē duxiſſet uxorē: ⁊ quoniā idē uitā cupiebat agerꝰ diſſolutā: demū utriuſqꝫ ſtudio interueniēte fuerūt minus rōnabiliter ſeparati. Nolētes igitur matrimonia canonice ꝯtracta leuitate quadam diſſolui. Mādamus quatenus ſi uobis conſtiterit eos per iudicium eccleſie non fuiſſe legitime ſeꝑatos eccleſiāqꝫ deceptā ipſos faciatis ſicut virū ⁊ uxorē inſimul ꝑmanere[k]. Idē. t. ⁊ clericis ſancte anaſtaſie ueroñ.

Cum cā que uertitur inter uos et. g. ⁊. a. laicos ſuper domo quadā eis ab archipreſbytero uro uendita ad examen. j. ap. ſe. legati delata fuiſſet poſt ap. ad nos interpoſitā ⁊ receptas īducias quoniā infra terminū tibi ſi. t ad eā proſequēdam prefixū iter non arripueras[l] contra te ſententiam proferēs memoratis. g. ⁊. a. pretaxatam domum ſecūdū ueroñ. ciuitatis ꝯſuetudinē adiudicari curauit: deide cū cā fuiſſet ad nos ꝑ ap. delata: brixieñ. epiſcopus delegatꝰ a nobis ſententiā contra nos ſpreta forma canonum ſecundum eandē cōſuetudinē: ſicut prefatus legatꝰ fecerat promulgauit[m]. Nos autem conſiderantes: ꝙ licet uſus uel conſuetudinis[a] non minima ſit auctoritas nunquā tamen ueritati aut legi preiudicat[b]: preſcriptam ſententiā reuocauimus: ⁊ uos ab impetitione abſoluentes illorum uobis ⁊ eccleſie ueſtre domum adiudicauimus ſupradictam.

Idē eboraceñ. archiepō.

Inter ceteras: ⁊ infra. Item cum aliqua cauſa ap. re: committitur ⁊ ſententia fertur iniqua: eam euacuari[c] oportet: nec ei debꝫ ſtari: ſi iniquitatem cōtineat manifeſtam[d].

Clemens tertius.

alias turpitudinem ſuam allegans non auditur. j. de dona. inter dilectos. ⁊. j. de cōceſ. preben. cum ſuper.

h Renitentē. Hec violentia trāſiuit poſtmodū in conſenſum per carnalē copulam ſubſecutam. j. de ſponſa. ad id.

i Etatis. ⁊ hoc cōtradicit ei quod premiſit de carnali copula. ⁊ ſic fuit allegatio. ⁊ ex alia cauſa fuit matrimoniū ſeparatū

k Permanere. nō obſtante ſententia prius lata quia contra matrimoniū nō currit preſcriptio. xxxiij. q. v. ꝙ deo. etiam ſi ab illa ſententia non fuit appellatum. quia ſententia lata cōtra matrimonium nō tranſit in rem iudicatā quin reuocetur ſentētia quādocunqꝫ error ſententie detectus fuerit. ut hic patet. ⁊. j. ď frigi. ⁊. male. fraternitatis. ⁊. xxxv. q. ix. graue. ⁊. §. his ita. Sic nullo tractu tēporis matrimonium confirmatur in gradu ꝓhibito contractum j. de cōſanguini. nō debet. ⁊ ꝙ dici conſueuit ſententia cōtra matrimonium non tranſit in rem iudicatā. verum eſt vbi bene coniuncti indebite ſeparantur. Quia quos deꝰ cōiunxit. homo ſeparare non poteſt. et ideo quandocunqꝫ contrariū legitime conſtiterit. ſententia retractabitur. idē eſt cum in gradu ꝓhibito aliqui ſunt coniuncti. uel aliquo alio perpetuo impedimento. quia nullū eſt ibi matrimonium. vnde nullus cōſenſus poteſt matrimonium inducere iter eos. Sꝫ vbi ſententia fertur pro matrimonio vbi nullum ſubeſt impedimentū. ſi ab ea non fuerit appellatū. trāſit in rem iudicatā. quia iudicans acquieuiſſe videtur. j. e. quod ad conſultationē. vnde poſtea nō audietur. immo compelleretur alter alteri adherere.

l Cū cauſa. arripueras. ex quo aliquis nō proſequitur appellationem. j. terminū ſibi prefixum. extunc iudex procedere poteſt tanꝙ citatus peremptorie non veniſſet. j. de appel. ſepe cōtingit q̄ perinde eſt ac ſi non appellaſſet. j. de appella. cū ſit romana. vnde in hoc non peccauit iudex. b.

m Promulgauit. ecce hic obtinuit ꝯſuetudo his ꝯdictorio iudicio ergo debuit valere. ff. de legi. cū de cōſuetudine. ⁊. j. de ver. ſig. abbate. So. hec ꝯſuetudo fuit ꝯtraria iuri ⁊ mala in ꝑiudiciū eccleſie ⁊ ideo nō fuit ſeruāda. vñ ad vltimū caſſatur ſentētia. alias ſi bona fuiſſet ꝯſuetudo. ſuaretur. ſ. ď eo qui mit in poſſeſ. cū veniſſent. Forte talis erat ꝯſuetudo illa. ꝙ qui emit a ꝑlato eccleſie ſolo tenet venditio. licet non probet preciū in vtilitatem eccleſie verſum eſſe. contra illud. x. q. ij. hoc ius porrectum. xij. q. ij. ſine exceptione.

a Conſuetudinis. ſic. xi. di. conſuetudinis. ⁊. ſ. de conſue. c. vl. vbi exponitur hec auctoritas.

b Preiudicat verū eſt q̄ ꝯſuetudo nō ꝑiudicat legi. niſi ſit rōnabilis ⁊ legitime ſit ꝑſcripta. nā tūc bñ ꝑiudicat legi. ſ. de ꝯſue. c. ult. vbi plene de hac materia dr ⁊ hec ꝯſuetudo non fuit rōnabilis nec preſcripta.

c Inter ceteras. euacuari. cū ſnia tenuerit ⁊ appellatū fuerit ab ea uel euacuetur ď facto. cū ē nulla. ſi. j. ď re. ec. n alie. ſi qs ꝑſbiter.

d Manifeſtā. puta quia lata eſt cōtra ius ſcriptū. ſ. cōtra leges vel

Senoꝛ litterarꝫ tuarꝫ oſtendit ꝙ cum inter .r. ꝛ .m. mulierē queſtio matrimonij uerteretꝛ ꝛ tibe anno, epō cōmiſſa fuiſſet: idem eundem .r. muliere abſente ab impetitione ipſius abſoluit. Ceterum eadem mulier a nobis ad te litteras ipetrauit: ut de cauſa cognoſceres ꝛ cām fine debito terminares: ꝛ infra. Dictuſ uero .r. a te uocatus ad cāꝫ infirmitate[e] pretenta non affuit ſed quia nocte ſequente aliam ſibi copulare preſumpſit: in eum excōmunicationis ſententiam promulgaſti[f]: a qua poſtmodum abſolutꝰ ad te ueniens oſtendit litteras epiſcopi memorati: quibus euꝫ ab inquietatione ipſius abſolutuꝫ fuiſſe patebat. Quia igitur mulier ſuos teſtes offert ad probandum: ꝙ idē .r. eā deſponſatiōis annulo ſu. ſubarraſſꝫ[g]: tu quid ſuper his agere debeas: poſtulas edoceri. Ideoqꝫ inquiſitioni tue taliter reſpōdemꝰ ꝙ non obſtante illicita abſolutiōe[h] quam epiſcopus fecit in cauſa pcedas: eidem .r. ſub pena excōicationis artius interdicens: ne ad eam quam ſuperinduxit: accedat[i] priuſquam fuerit cā deciſa. Idem.

Conſanguinei .c. latricis preſentiū: ſicut tuis litteris intimaſti: cōpaternitatem inter ipſam ꝛ uirum ſuū legittime[k] probauerūt: ita ꝙ inter eos ſententiam diuorcij ptuliſti predicta uero .c. cum ſit tibi poſtmoduꝫ confeſſa: ꝙ eius cōmater in ueritate ante ſententiam non fuiſſet: ſed poſt ſeparationem compaternitateꝫ cū eo contraxit: ꝛ tandem ad ſecundas nuptias conuolauit: ꝛ ifra. Fraternitati tue reſpōdemus: ꝙ pter ſolā confeſſioneꝫ mulieris nō eſt recedendū a ſnīa p iudicium eccleſie rōnabiliter[l] promulgata. niſi legittime in cōtrariū pbaretur[m]. Idem. Ano. tertius archidia. ꝛ ſacriſte magaloñ.

Cum olim magaloneñ. epūs p. de caſtro nouo ad uacanteꝫ archidiaconatum eiuſdem eccleſie nominaſſet. i. prepoſito: ut nullus ibi niſi prius duplici[n] ſibi uoce conceſſa inſtitueretur per appella. interpoſitam inhibente: epiſcopuſ dictū .p. de archidia. per ſuū ānulū inueſtiuit. Prepoſitus uero aliū ad eundem archidiaconatū nominare preſumpſit. Tandem .c. predeceſſoꝛ noſter quod factuꝫ fuerat ab utraqꝫ pte caſſauit: pnunciāſ ꝙ aliquibus ſcriberet: ut tam epūm quā pſonas ad ordinādū ꝯcordit archidiaconatum monerent: ꝛ eorūꝫ forte monitis nō admiſſis hoc ipſi exequi nō differrēt. Poſt hec uero dictus predeceſſoꝛ noſter .g. qui nōdū ad diaconatꝰ[o] erat pmotus officium: preter ꝯſciam procuratoriſ epiſcopi apud ſedē apo. tūc morantis ipſum archidiaconatum contra pronunciationeꝫ ſuam contulit: ſicut credimus circūuentus[p] Nos igitur inherentes ueſtigijs prede. n. dicētū ſnīam ro. ſe. cū aliquid fuerit ſurreptū poſſe i meliuſ cōmutari: quod de predicto .g. factū eſt nō obſtāte donatiōe quā ab eodē epō in eluſiōem donatiōis[g] apoſtolice nup dicit̄ ſcepiſſe i irritū reuocamꝰ: ꝛ ei lꝫ abſñti[h] cū de ſurreptiōe[i] liquido ꝯſtet: ſup dicto archidiaconatu ppetuū ſilētiū iponētes precipiēdo mādamꝰ quatenꝰ ſepedictū archidiaconatū plena oium urm qui pñtes[k] fuerint in eccleſia i

canones.ſ.e.c.i. ita ꝙ in ipſa ſententia continebatur erroꝛ.ij.q.vi.§.diffinitiua.v. ita ſi ſententia contra ius ſcriptum. ꝛ .j. de confir. examinata. ꝛ .j. de ſen. excom. per tuas. ꝛ hic in fi. ꝛ ita ipſo iure nulla eſt talis ſententia. ut .ſ. eo. c.i. ybi de hoc. Aliud eſt cū lata eſt cōtra ius litigatoris. quia tūc tranſit in rem iudicatā. niſi fuerit appellatū. j.e. cum interpos. Et ſi per iniuriam iudicis damnatus fuit. poterit agere cōtra iudiceꝫ qui fecit litem ſuaꝫ ad intereſſe. ff. de iudi. filiuſfamilias ꝛ ff. de euic. ſi p imprudentiam. ꝛ .j. de emptio. ꝛ vendi. c. ul. ꝛ infamis efficitur. C. de pe. iudi. qui ma. iudi. l. ij. b.

e Senoꝛ infirmitate. qō ſi verꝫ fuiſſet. iuſta erat excuſatio. ſ. de pcur. querelaꝫ. ꝛ .v.q.iij. ſi egrotans. immo nec tunc res iudicata cenſetur. ff. de re iudi. queſitum. i. et ij. Ꝭ. nec mandanda eſt ſententia executioni infirmitate pretēta. ff. de iudi. ſi pretoꝛ. in fi. ſed hꝭ falſo allegabat. ut bene declarant ſequentia.

f Promulgaſti. et merito tanq̄ cōtra cōtumacē cū ex facto ſequēti appareat ꝙ malicioſe pretendebat infirmitatem. ꝛ ita ſequens preſumptio elidit pmaꝫ. ſic. ff. de in integ. reſti. diuuſ.

g Subarraſſet. i. fidem conſenſus de preſenti dediſſet. alias ſi loqueret̄ de cōſenſu de futuro nō mandaret papa virum ſeparari ab illa. cum qua poſtea cōtraxit per verba de preſenti. quia ſic ſoluta erant priora ſpōſalia. j. de ſpōſa. c. pe. ꝛ ul. ꝛ .j. de ma. cōtra. ꝯtra interdi. ec. c. ij. ꝛ eſt vulgare loci illius. ſic. xxvij.q.ij. ſi quis vxoꝛem. Uel poteſt dici ꝙ ſubarratio fit p immiſſionē annuli interueniente. cōſenſu tacite uel expreſſe ut hic dicit. Et dic tacite ut in muto expreſſe ut in loquēte. ꝛ ſtabitur huic ſubarrationi quāuis nihil dicat. q̄diu contrarium nō probabit̄. qꝛ preſumit̄ pro matrimonio. ar. xxvij. di. ꝙ interrogaſti. xxx.q.v. noſtrates. ꝛ .c. femine. nihil enim intereſt an facto uel verbo quis declaret voluntatem ſuā. xliij. di. c.i. ꝛ xli. di. c.i. ꝛ de pe. di.i. in actiōe ꝛ .j. de peni. ꝛ remiſ. omnis vtriuſqꝫ. §. ul. ꝛ ff. de legi. de quibus. niſi probet ſe animo non cōtrahendi id feciſſe. ar. xxij.q.ij. quod ait. ꝛ ff. de ac. ꝛ obli. obligationum.

h Abſolutione facta contra mulierē abſentem. ut ſuperius patet. ꝛ ita ſententia lata cōtra abſentē non contumacē nulla eſt in quocūqꝫ negocio. quia ea non obſtante citra aliquā appellationem cognoſcitur de cauſa. ꝛ hoc probat̄. iij.q.ix. caueant omnia abſente. reuera abſens. ꝛ ſi citatus eſſet aliquis ad ſententiā. ꝛ iuſta de cauſa impeditus venire non poſſet. reuocatur ſententia. j.e. cū. bertoldus. alias ſi fuiſſet cōtumax. non reuocatur. xxiiij.q.iij. de illicita. iij.q.ix. §. niſi. ꝛ in aut̄. ut omnes obe. iudi. §. ſi vero neqꝫ. colla. v.

i Accedat. Sed qualiter mulier illa ſecūda priuatur iure ſuo ante finem cauſe cōtra illud. ſ. ut lite pen. laudabileꝫ. ꝛ .viij.q.iiij. nōne? Sol. cū aliquis cū aliqua contraxit in facie eccleſie approbante eccleſia. ſi poſtea matrimonium accuſetur. locū habet illa decre. laudabilē. ꝛ ſimilia alia iura. ſed cū aliquis cōtrahit lite pen. cū aliqua uel contra phibitioneꝫ eccleſie tūc locū hꝫ qō hic dr̄. ꝛ .j. de ma. cōtra. ꝯ inter. ec. c.i. ꝛ ul. qꝛ cū res facta eſt litigioſa. nō debet in aliā trāſferri pſonam. xi.q.i. qui res. C. de litigi. l. ul.

k Conſanguinei legitime quo ad ordinē iuris nō quo ad veritatem.

l Rationabiliter. ꝛ illud referas quo ad ordinem tantum.

m Probaretur. per legitimos ꝛ idoneos teſtes. ꝛ non per illos qui primum falſum tulerunt teſtimoniuꝫ. cū periuri ſint. ff. de teſti. ſic. ſic. ſ.e. latoꝛ. ybi de hac materia. ad confeſſionē mulieris ꝛ etiā viri non reuocatur ſententia per eccleſiam lata ſcōꝫ iuris. ſicut nec ad eoꝝ confeſſionem matrimoniū ſeparat̄ j. de eo qui cog. conſan. vxo. ſue ſuper eo. b.

n Cum oliꝫ. duplici voce. Forte hoc dicebat ſe habere de ꝯſuetudine rōne dignitatis. vnā rōnem prepoſiture ꝛ aliā ratione canonie. Sed non vr̄ qō propter pluralitatē ſtipendioꝝ pluresſ habeat voces. cū vox vnius potioꝛ eſt q̄ alterius rōne dignitatis ſicut in teſtibꝰ. ſ. de teſti. in pſentia. uel aliqs forte cōmiſerat ei vices ſuas? qō licꝫ hodie ſm tenoꝛē illius conſtitutionis. ſ. de elec. quia propter.

o Ad diaconatus. Hec allegatio non valebat ſi erat archidiaconus. ſ. de eta. ꝛ quali. c. preterea. ꝛ .c. a multis. ſꝫ aſſumit illam nō cām ut cām ſ. de elec. cauſam que.

p Circūuentus. Nota ꝙ pſumitur circūuentus qui mutat interlocutoriā ſuā. quam tn̄ cū in preiudiciū alterꝰ partis inique interloquit̄. mutare dꝫ. j. de ap. cū ceſſante. vbi de hoc. Iteꝫ videtur ꝙ ſi aliquis impetrat occulte lr̄as. cum aduerſarius eſt preſens ꝙ non valeāt tanq̄ tacita veritate impetrate. ſ. de reſcrip. ceterum arg. contra. quia licitum eſt cuilibet vigilare pro commodo ſuo. licet in hoc alteri preiudicetur. ff. de his q̄ in frau. cre. publice. ꝛ C. de poſt. l. ul. Sed quare tenebat̄ querere aduerſariuꝫ. cum eius factuꝫ caſſatū fuerit? Io. dixit ꝙ forte ideo. ꝙ erat cōſtitutus procuratoꝛ ad reuocandum caſſationem. hec nō eſt ratio. ſed hec potuit eſſe. quia cum papa pronunciaſſet. ꝙ ſcriberet aliquibus q̄ monerent epm̄ ꝛ capitulū eligerēt. iam intererat epi ꝛ canonicorū ne alique littere in contrariū impetrarent̄. ꝛ ideo videbatur ꝙ procuratoꝛ illoꝝ debuit requiri. uel illa fuit potioꝛ cauſa. qꝛ ille in impetratione litterarū tacuit de pronunciatione domini pape q̄ ſi dixiſſet. nō habuiſſet litteras quin feciſſent mentionem de illa pronunciatione. ꝛ ſic circūuenit papaꝫ. Sed ꝙ aliquis teneatur requirere aduerſariū ſuum non eſt veruꝫ. immo ſibi imputet. ꝙ non cōtradixit in audientia. in qua debuit eſſe quādo littere trāſiuerunt.

g Donationis. Hec forte potuit eſſe. quia fecit ſibi concedi ipſe .g. archidiaconatuꝫ ab epiſcopo poſt conceſſionē ſibi factā a papa. ut ſic obtineret archidiaconatum. potiꝰ p epm̄ q̄ per papā. ꝛ ideo dicit in eluſionē dn̄i pape. r.

h Abſenti. ſic. ſ. de elec. dudum. i. ar. ꝯ. ſ. ut lit. non ꝯte. c.i. vbi lite non ꝯte. non proceditur cōtra abſentem. Sol. poteſt dici ꝙ hic fuit lis cōteſtata ut dicunt quidam. ſed ex littera non colligit̄. uel hic fuit citatus uel expectatus. Uincen. ar. ad hoc. ſ. de do. ꝛ cōtu. cum olim. ꝛ ſi fuit citatus ꝛ noluit venire recte potuit procedi cōtra eum lit. non ꝯte. quia de electione plati agebat̄. ſ. ut lit. non ꝯte. quoniā. §. porro. uel quia pape conſtitit de ſurreptione. ergo ei abſenti licet non citato imponit ſilentiū pter fraudem ſuā. qꝛ decepit papā.

i Surreptione. que per ſurreptioneꝫ fuerunt impetrate valere non debent ſ. de elec. cum dilecti. ꝛ xxxv.q.ix. ſententiam.

k Preſentes. immo ꝛ abſentes vocandi ſunt. ſi cōmode vocari poſſunt. ſ. de elec. ꝙ ſicut. ꝛ .c. quia propter. niſi conſuetudo eſſet in contrariū. ꝙ abſentes non vocarentur. ideo forte dicit qui preſentes fuerint. ꝛ ꝙ dicit omnium veſtrum uel maioris partis ſupple. quia ꝙ maioꝛ pars ꝛ ſanioꝛ facit. valet ꝛ canonicum reputatur. ſ. de elec. quia propter. j. de his que fi. a ma. par. ca. c.i.

terueniente concordia ordinarẽ curetis.

Idem abbati ⁊ conuentui ſancti zenonis ueroñ.

Cum inter uos pro eccleſia ueſtra ⁊ archipreſbyterum ⁊ clericos ſancti proculi ſup ſubiectiõe eiuſdem eccleſie queſtio uerteref: ex pte ueſtra fuit ꝓpoſituꝫ: qꝫ dicta eccleſia monaſterio uro pleno[l] iurẽ debet eſſe ſubiecta: uidelicet in inſtitutione deſtitutiõe iueſtitura archipreſbyteri ⁊ eiuſdem fidelitate ipſius ⁊ fratꝝ obedi(e)ntia correctõe repreſentatiõe ad ordines tõſoratiõe ſuſceptiõe criſmatis letanijs ⁊ alijſ ſimilibus[m] per que plena ſubiectio declaratur: ad quod ꝓbandũ iſtrumẽtũ publicũ ꝯceſſiõis .b. quõdã ueroneñ. epiſcopi ps ueſtra in mediũ ꝓducebat: quam ꝯceſſioñe ſucceſſor eius .g. ratam habuit ⁊ etiaꝫ confirmauit. Super his quoqꝫ tãro. pon. quã patriarchaꝝ aquileg. priuilegia ⁊ cõfirmationes induxit quoꝝ unus de ſubiectione plenaria i priuilegio ſuo euidẽter expreſſit qꝫ ſub teſtimonio[n]. r. quõdã ueroñ. epiſcopi qui eiuſdẽ eccleſie archipreſbyter extitit: factum fuerat ⁊ cõpletũ: ⁊ in eo a priore ſancti zenonis mãdauit ſua[o] uice ſubſcribi. Adiecit etiã pars ueſtra: qꝫ inter. B. quondã abbatẽ eiuſdẽ mõaſterij ⁊ ſancti ꝓculi archipreſbyteruꝫ ⁊ fratres ipſius ꝓcedente tempore de fidelitate ⁊ obedientia manuali ꝯtrouerſia fuit exorta: ad que duo illi ſe dũtaxat teneri negabãt: ⁊ ſup his teſtes ꝓducti fuerunt: tandem prefatus .g. ueroneñ. epũs quõdã card.[p] ſequẽs a quo idem fuerat iudicatum: qꝫ uel archipreſbyter dimitteret eccleſiã aut abbati obedientiã repromitteret ſentẽtialiẽ diffiniuit: cuius ſnĩa cuꝫ nulla fuerit appellatione ſuſpenſa: in rem tranſit iudicatã: ⁊ infra. Quãuis forte dicto inſtrumento donationis[q] nõ ſit plurimũ innitenduꝫ: nec confirmatiõibus uel priuil. que de ipſo cauſam ⁊ originem acceperũt: attẽdẽtes tamẽ: qꝫ quantũ ad[r] litigãtes ipſos ius ex ſnĩa factũ fuit: poſtquaꝫ in rem tranſijt iudicatã[s]: etiã ſi cõtra[t] ius litigatoris lata fuiſſet: cũ cõtra ius conſtitutionis expreſſe lata non fuerit ueritate geſtoꝝ ſermõibus[u] preualente: que preſumiẽ rite ꝑ oĩa celebrata: diffinimus: ut archipreſbyter ſancti ꝓculi qui pro tempore fuerit fidelitateꝫ ⁊ obedientiam preſtet abbati ſancti zenonis.

Idem canonicis nouarieñ.

Cauſaꝫ que inter uos ⁊ .a. clericuꝫ ſuper prebenda nouarieñ. eccleſie uertebaẽ: laudeñ. epõ de conſenſu partium commiſimus terminandam: qui pro uobis contra dictum .a. diffinitiuam ſententiam promulgauit: a qua fuit ad noſtram audientiam appellatuꝫ. ⁊ infra. Licet ex parte ipſius .a. fuiſſet propoſitum qꝫ cõtra formam mandati noſtri dictus epiſcopus ſentẽtiam pormulgauit: ſicut per atteſtationes nitebatur,[b] probare: quia tamẽ iudicis animus non ſemper ad unam probationis ſpeciem[c] iclinatur: ⁊ ipſa ſententia nihil cõtinebat iniquum: ⁊ eidem iudici de cõi partium aſſenſu fuerat cauſa cõmiſſa qui ut ſentẽtiã ferret poſt examinatiõem cauſe ab utraqꝫ parte fuerat requiſitus: ſententiam ipſaꝫ curauimus confirmare.

Idem conſtantino epõ.

Quod[d] ad conſultationem: ⁊ infra. Quia poſtulaſti utrũ ap. ſit clerici deferenduꝫ qui purgationem indictam ſibi per ſententiam ⁊ ad ipſius receptionem terminuꝫ competenteꝫ puta .xx. dies uel amplius ſine contradictione recipiẽs ⁊ ad diem ueniens conſequẽter appellat cauſam non[e] exprimens appellandi: nec ſit locus[f] niſi ſuſcipiẽ de purgationi ⁊ executõi ſentẽtie[g]:

l Cum inter vos. pleno iure. in ſpiritualib⁹ ⁊ temporalib⁹. xvi. q. ij. viſis. ⁊ .j. de priui. quoniam per confeſſionem.

m Similib⁹. ⁊ ita abbas huiuſmodi iura epalia poſſidere in eccleſijs poteſt ⁊ pſcribere. ſ. ti. ꝓxi. auditis. ⁊ .c. cum olim.

n Teſtimonio. alias non valeret. quia patriarcha uel archiepſ in dioceſi ſuffraganei ſui nihil diſponere poteſt niſi quantũ canones illis cõcedunt. j. de exceſ. prel. ſicut venire. ⁊ .ſ. ꝺ offi. or. paſtoralis vbi de hoc. ⁊ .c. romana. ⁊ .ix. q. iij. conqueſtus.

o Sua vice. Poteſt eni quiſ ſubſcribere per ſe uel per alium. ar. ff. de admi. tut. ita tñ. §. geſſiſſe. ar. C. de teſta. hac conſultiſſima. in prin. ſꝫ illud eſt cuꝫ ipſi ſciunt ſcribere. ſic etiam cum alieno annulo poſſunt ſignare teſtamentũ. C. e. ſi vnus.

p Cardinalem. qui delegatus fuit ad cãm illã. ſed forte fuit appellatũ ab ipſo.

q Donatiõis. quia donatio non valebat. que non fuit facta ſm formã iuris. xij. q. ii. ſine exceptione. j. de dona. paſtoralis. ⁊ ideo cõfirmatiões uel priuilegia que illaꝫ donationem confirmabãt non valebant quia ſi principale non tenet nec acceſſoriũ. ſ. de fi. inſtru. inter dilectos. ⁊ . C. ꝺ legi. non dubium.

r Ad litigantes. ſecus quo ad alios. C. de excep. ꝓportione. ⁊ .j. e. cum ſuper. ⁊ .ſ. e. de teſti. veniẽs. ij. ⁊ .j. e. c. pe. niſi in caſibus. in cauſa filiationis. ff. de lib. ag. l. i. §. ul. ⁊ duabus. l. ſe. Iteꝫ in cauſa teſtamentaria. ff. de inoffi. te. qui repudiantes. ⁊ . l. poſthumus. §. i. in cauſa liberali. ff. de ſtat. ho. ingenuum.

ſ Iudicataꝫ. hoc eſt poſt .x. dies. j. e. quod ad conſultationem. ⁊ .ſ. e. cum dilecti. in fi. ij. q. vi. §. diffinitiua. ff. ꝺ condi. indebiti eleganter. §. i. vñ poſtea retractari per appellationẽ uel ſupplicationeꝫ non poteſt. lanr.

t Cõtra ius conſtitutionis. Illa enim nec tranſit in rem iudicatã. nec ẽ neceſſe appellare ab ea. ij. q. vi. §. diffinitiua. et ſic intellige quando in ſentẽtia error exprimitur. ut j. de ſen. ex. per tuas. ⁊ . ff. de appel. ſi expreſſuꝫ. ⁊ .ſ. e. inẽ ceteras. vbi de hoc. ⁊ .c. i. ⁊ in §. diffinitiua.

u Sermonib⁹. Forte ideo dicit. quia res aliter fuit narrata qꝫ geſta. ſic. ff. de re iud. actorum. ⁊ . veritas rerum errore geſtorum non viciantur. ff. dẽ of. preſi. illicitas. §. i. hoc vult dicere ſcdm io. quia verba ſiue ſermo donationis non concordabant ſententie. Senſus huius littere talis eſt. ſententia hic appellatur veritas geſtorum. quia res iudicata pro veritate accipitur. ff. de ſta. ho. ingenuum. ſermones hic appellat alia que allegabantur. ſcilicꝫ donationes priuilegia ⁊ confirmationem ſuper donatione que nihil valebant. ⁊ ita veritas geſtorum ideſt ſententia que lata fuit auctoritate geſtorum que in prima cauſa probata fuerunt. que preſumuntur legitime acta preualent ſermonibus predictis donationibus ⁊ confirmationibus nihil valentibus. ⁊ ita papa ſententiat ſcdm primam ſententiam tantuꝫ in duobus articulis qui continebantur in ſententia. ⁊ hunc intellectũ probat lex ꝑdicta. ff. ꝺ offi. preſi. illicitas. §. i. h.

a Cauſam que. mandati ſi hoc probatum fuiſſet ſententia non valeret. ſ. de reſcrip. cum dilecta. ⁊ .ſ. de offi. dele. venerabili. ⁊ .j. de confir. vti. c. examinata. aliud eſſet ſi preter formam. ſ. de offi. dele. ex parte. ⁊ .ſ. de elec. in cauſis. ⁊ . ff. iudi. ſol. l. iam tamen. §. pe. ⁊ . ff. man. l. ul. ⁊ . ff. de ꝓcu. ad rem. ⁊ . l. ad legatum. ⁊ iudex cui cõmiſſa eſt inquiſitio. primo debet inquirere de fama. licet hoc non dicaẽ in litteris. j. de accuſa. cum oporteat.

b Nitebatur. ⁊ ita qui appellat probare dꝫ de iniquitate ſentẽtie. j. de ap. cũ i eccleſijs. ⁊ . C. de ap. q ad ciuilia. Sꝫ ꝯ vr dicere aut. de his q ingre. ad ap. §. illud. col. v. dic ut dictũ eſt. ſ. ꝺ renun. in pñtia.

c Speciẽ. ſic. ſ. de renũ. in pñtia. ſ. de teſti. in noſtra. ⁊ . iiij. q. iij. §. ſi teſtes ⁊ meli⁹. §. item ſepe. ⁊ . ff. de teſti. ob carmẽ. §. ul. Et nota qꝫ plura hic videnẽ facere pro ipſa ſnĩa ſcilicet qꝫ nihil continebat iniquuꝫ. qꝛ de cõi cõſenſu partium fuit cã cõmiſſa. ⁊ qꝫ requiſit⁹ fuit ille iudex ab vtraqꝫ parte ut ſentẽtiã ferret quorum quedam nihil operanẽ ad hoc ut teneat ſententia uel non teneat. ſiue de communi conſenſu cã fuerit cõmiſſa ſiue nõ. hoc nihil facit ut ſententia magis valeat uel non. nec etiã qꝫ fuerit iudex requiſitus. niſi cum cauſa eẽt cõmiſſa. j. certum tempus ⁊ prorogata iuriſdictiõe infra tẽpus ⁊ poſt tempus requiſitus ꝯſenſit ut ferret ſẽtẽtiã. tũc. n. vr ꝓrogaẽ iuriſdictionẽ. ſ. de of. del. de cauſis qꝛ iſtis ñ obſtãtib⁹ poſſꝫ appellaẽ ſi alias ſnĩa eẽt iniq. primũ ǵ faciebat ꝓ cõfirmatiõe ſnĩe. ſ. qꝫ ñ ꝯtinebat iniquũ. ⁊ qꝛ illa .a. ſnĩam illã ñ potuit ipugnare qꝫ eſſet lata ꝯ formã ſtatuti. uel mandati ut allegabat vñ merito debuit cõfirmari. qꝛ ſemp ſtaẽ ſnĩe qꝫdiu ꝯriũ nõ oñdaẽ ut i decr. ꝑdicta. ſ. in pñtia. ber.

d Quod ad ꝯſultationẽ. Caſus Indicta fuit cuidã purgatio vſqꝫ ad .xx. dies. ⁊ ab ipo recepta aduenıẽte .xx. die appellauit nulla cã adiecta. dr qꝫ ei⁹ appellatio non ẽ admittẽda. cũ .j. x. dies nõ appellauerit. quia ꝑ hoc acgeuit ſnĩe iuris interpretatiõe. Itẽ ꝯdẽnat⁹ fuit in cã pecuniaria. ⁊ qꝫ ad eundẽ terminũ ſolueret. ipſe nolebat ſolueẽ. niſi poſt temp⁹ q̃drimeſtre qꝺ daẽ ei iudicate. dr qꝫ ꝓpẽ h nõ ẽ differẽda executio ſnĩe. ⁊ ſi ꝓpẽ h appellauerit. nõ audiẽ appellãs. qꝛ illõ tps põt artari ⁊ elõgari iuſta ꝺ cã. ⁊ talẽ terminũ ſpõte ſuſpiciẽdo q̃drimeſtri tpe renũciaſſe vr. tñ ſi modũ iudex exceſſiſſet in exequẽdo poterit appellare. vincen.

e Nõ exp̃mẽs. cũ appellaẽ a grauamie añ ſnĩaꝫ cã grauamis ꝓpẽ quã appellaẽ ſẽp ẽ exp̃mẽda. j. ꝺ ap. ut. debit⁹. ⁊ .c. dilect⁹. ⁊ .c. ꝯſtitu t⁹. Sꝫ cũ qs appellat a diffinitiua. tũc ſufficit diceẽ. appello ab iniq ſnĩa. ff. ꝺ mi. pſcr. ⁊ . ij. q. vi. §. forma. ⁊ . l. añrioꝝ. ſꝫ i caſu pñti ñ valebit appellatio. ſiue exp̃ſſiſſet cãꝫ ſiue ñ. cũ ẽmin⁹ appel. eẽt elapſus.

f Locus. Hoc ideo dicit. qꝛ petẽdo inducias. videẽ approbaſſe ſententiã. ſ. de of. del. gratũ. ⁊ .ſ. de teſti. cũ veniſſet. C. de re iudi. ad ſolutionẽ. ff. de pac. tale. §. i. C. de iure do. impe. l. ij. ar. ij. q. vi. §. biduũ. in fi. ⁊ hic expreſſe. dr. ꝯ. iij. q. iij. offeraẽ.

g Sentẽtie. nõ ipſi⁹. de qua mentio facta eſt. ſ. de purgatiõe ꝑſtanda. ſed alteri⁹ late in pecuniaria cauſa ſm qꝫ dr in caſu.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

b Artari.ſic.ff.de re iudi.l.ii.ſi.j.de app.oblate.Contra.ff.de re iudi.l.iiii.§.ſi quis cōdēnat⁹.Sol.qd̄ dicit hic.ꝛ.c.oblate.ꝛ.ff.e.l.ii.intelligit quādo ex iuſta cā prorogatur uel ēt artatur tēpus q̄drimeſtre:lex ꝯtra quando iudex nulla cā aſſignata artat tempus:qd̄ facē nō debet vnde tunc tempus ſuppletur a lege.

i Excedat.ſic.ii.q.vi.§.ſunt quorū.ꝛ.§.ab executore.et C.quor appellatō nō re.l.ab executōe ꝛ.ſ.de offi.dele.ſuper queſtionum.§.nos etiā.ſed qualiter excedit modū:quia aut facit quod mandatur ꝛ tunc nō excedit aut facit aliud ꝛ tunc nulla eſt ſnia ſua.vnde nō eſt neceſſe appellare.ſ.e.c.i.quia non ſeruat formā mādati.ſ.de reſcrip.cum dilecta ꝛ.j.de ꝯfir.vti.uel inuti.examiata.Sol.iudex pōt excedere mādatū faciendo:qd̄ mādatur ꝛ plus aggrauādo illum ꝯ quem fit executio:ꝛ tūc tenet ſnia.vnde neceſſaria eſt appellatio.Item ī alio caſu ſi vendicauerit ptes iudicis.C.de exec.rei iudi.ſi ut ꝓponis.ꝛ tunc ſnia nulla eſt ut ibi.Itē ſi obiicitur excōicatio.xi.q.iii.cum excōicatio.ſ.de excep.cū inter.ꝛ in decre.inno.iiii.pia conſideratione.Itē ſi innouatio facta eēt p⁹ rē iudicatā tunc mutat ordo executōis ff.de re iudi.l.iiii.§.ſi ex conuentione.Itē ſi velit preuenire tps q̄drimeſtre.ff.eo.l.iiii.§.ſi quis ꝯdemnat⁹.Item ſi male interpretaret ſentētiā.ff.de ap.ab executore.Item ſi obiiciat queſtio falſi.ſ.de elec.decetero C.ſi ex fal.iſtru.iudican.ꝛ.j.de falſa.ſuper eo.Item ſi fiat exceptio p quam retro nullum fiat iudicium.ſ.de peu.in noſtra.Ar.ꝯ.ff.man.diligenter.in prin.ubi dicit qui exceſſit mandatū:aliud quidem facere videt.

k Sicut abſolutus.exceptio de re iudi.impedit li.ꝯteſ.ſ.ut li.ꝯteſ.c.ult.vnde non tenebat lite ꝯteſtari pſbyter iſte:ſi hoc oppoſuiſſet:ut dicit decre.ꝑdicta que incipit exceptionis.b.

l De cauſis.Videt ꝙ teſtis debeat aſſignare cām ſui teſtimonii:ut.ſ.de teſti.cū cām:ubi de cāis mādat iquiri.ꝛ.iiii.q.iii.§.itē ſolā aliē.n.nō ꝑuenit ad ueritatē.xxiii.q.ult.occidit.nec ſufficit teſti.dicere ſe ſcire:niſi aſſignet cām ſcie ſue:cū multa ſint gnā ſciēdi.xxii.q.v.hoc vī.qd̄ uerū eſt:ſi teſtis interrogatus fuerit.ſi uero iterrogat⁹ nō fuerit:bene valet dictū eī⁹ lꝫ fuerit nude prolatū:ut hic.ar.ff.de no.oper.nun.de pupillo.§.qui opus.

m Exprimant.Sed nunquid iudex tenet aſſignare cām que ipſū mouet in ſnia ꝓferenda.ar.ꝙ ſic.xxi.di.in tantū.ff.de his que no.infa.ait ptor.§.ignominie.C.de iudi.ꝓperādū.§.illo.circa.fi.ff.de cura.fur.ſi furioſo.§.i.qꝛ oꝫ ut ſciat qd̄ mouerit iudicē ad ſniam ꝓferendā ad hoc ut ēptor poſſit agē de euictōe.ff.de euic.hoc iure.ꝛ l.ſe.ad lꝫ pōt dici:ꝙ iudex pōt apponē cāꝫ que ipm mouet.ſi tn̄ nō apponit bn̄ tenet ſnia.j.e.cū bertoldus.i fi.ꝛ hic ubi nō fuit appoſita.i cā vo appellationis bn̄ oꝫ apponi cā q̄re reuocat prior ſnia:ut per hoc prioribus iudicibus non imputetur.ſic.ſ.de fi.inſtru.cū ioannes.in fi.ꝛ.j.de ꝑuile.cū olim.ii.et ſufficit rē fuiſſe redibitā:ſiue fuerit in cā redibitōis ſiue non.ff.de edil.edic.qd̄ ſi nolit.§.in factū.ꝛ ita ſtat ſnie iudicis:ſiue cauſa fuerit appoſita ſiue non.ſimilit in inſtris alior ꝑſumunt oia eſſe ſolēniter acta:ut inſti.de fideiuſ.§.ulti.ꝛ inſti.de inuti.ſtip.§.ſi ſcriptū.ꝛ.§.preterea.ꝛ.ff.de vbo.obli.ſciendū.ſed in hoc differētia ꝙ ſi in inſtrumentis tabellionū non exprimit cauſa non preſumit pro ipſo inſtrumento.ſ.de fi.inſtru.ſi cautio.ꝛ.ff.de ꝓba.cū de indebito.§.ſin autē.alias autē qui allegat ſolēnitatē ſiue circa ſniam ſiue circa inſtrumentū ipſaꝫ probet.xxxi.q.ii.lothari⁹.in ꝑn.ff.de publi.quecūqꝫ.in fi.vñ lꝫ per verba inſtrumētor nō appareāt inſtrumēta ſolēnit acta poſſunt ꝓbari per teſtes C.de vſu.l.i.ꝛ.ſ.de teſti.ſignificauit.ꝛ.c.alberic⁹.et ſic in maleficiis preſumit poti⁹ iniuſte factū ꝙ iuſte.ſ.de ꝑſump.c.i.ꝛ.C.de iniur.ſi nō ꝯuicii.Sed nūquid contra talem preſumptionē admittitur probatio:dico ꝙ ſic.ff.de pac.iuris gentiū.§.ꝙ fere.ꝛ ff.de proba.cū de indebito.§.ult.et.ſ.de fide inſtru.ſi cautio.io.

a cuius prolatione ꝛ purgatione iniuncta ultra decendium dicitur effluxiſſe:taliter duximus reſpondēdum ꝙ cum poſt.x.dierum ſpaciū ſententia in auctoritate rei tranſeat iudicate qui ad ꝓuocationis ſubſidium infra id temporis nō recurrit:appellandi ſibi aditum denegauit:cū per hoc uideat per īterpretatōeꝫ iuris late ſnie paruiſſe:preſertim ubi cauſa non redditur appellandi:ſed nec executōem ipſi⁹ ſententie.ideo conuenit retardari licet ad hoc agendum quadrimeſtre tempus regulariter ſit ſtatutū quia id artari pōt nonnūquā a ſedēte ī medio:ꝛ etiā ꝓrogari:ꝛ qui ab initio ſponte recipit terminum breuiorem īputare ſibi poteſt ꝛ debet cū ex hoc uideat ampli⁹ beneficium cōtempſiſſe:unde talis non audietur appellāſ:niſi forte aduerſus cum modus executōis canonicus excedatur. Idē decano cā cell.ꝛ.c.cañ.lūd.

Sicut nobis intimaſtis:cum cā que iter.b.ſubdiac.ꝛ.b.preſbyterū ſup.v.modijs frumēti vtebatur ipſi ſubdi.per ānos ſingulos exoluēdis uobis cōmiſſa fuiſſet:ꝛ reſtitutionem ſibi fieri poſtularet ſubdi.ſupradictus:aduerſarius ſe ad hoc ñ teneri reſpondit cum alia uice ſup hoc ꝯuēt⁹ fuerit ꝛ ſētentialiter abſolutus:quod oñdere uoluit duorum teſtimonio ex quorum diſpoſitiōe conſtitit ꝙ magiſter.a.auctoritate epi lūd.ipſum abſoluit ab impetitiōe ſubdi.memorati.Verū quia teſtimoniū ipſor quaſi nude prolatum fuerat cum de cauſis que iudicem mouere ſolent ad ſentētiam proferēdam nihil dixerint:quid tenendum ſit ſe.dixiſtis ap.cōſulendam.Cū autem in pleriſqꝫ locis in quibus copia prudentum habetur:id moris exiſtat:ꝙ omnia que iudicem mouent nō exprimātur in ſententijs ꝓferēdis:uobis taliter reſpondemus ꝙ cum ex depoſitionibus teſtium predictorum conſtiterit ſententiam a iudice ſuo prolatam ꝓpt auctoritatem iudiciariam preſumi debet omnia legitime proceſſiſſe.

Idem aſtoriceñ.epiſcopo ꝛ abbati.s.iſidori legioñ.

Cum ſuper controuerſia que inter aurieñ.epiſcopuꝫ ꝛ monaſteriuꝫ celle noue ſuper ſtatu ipſius uertebat:pro epiſcopo diuerſe ſentētie late fuiſſēt:nūn⁹ oneñ.epiſcopi per eas oneñ.eccleſiam leſaꝫ grauiter querebatur:ad quā proponebat monaſteriuꝫ pertinere:ꝛ infra.Cum ex parte monaſterij nihil rationabile fuerit propoſitum ꝛ oſtenſum:quare ſententia pro epiſcopo promulgata debuerat irritari:eam quantum ad mōaſterium duximus confirmandaꝫ:ꝛ infra.Mandamus quatenus ſi conſtiterit ap.pro eccleſia oneñ.rationabiliter interpoſitam ꝛ ad eam proſequendam nuntium eius infra tempus legitimum deſtinatum fuiſſe:executio ſententie differatur:ne circa poſſeſſionē oneñ.eccleſia detrimentum īcurrat:alioquin ſicut ius poſtulat executioni uſque oneñ.eccleſie preiudicio demandetur:cui que premiſſa ſūt non preiudicent:quo minus ſentētia ualeat conſequi rationem cum res inter alios acta non noceat regulariter alii:iuxta conſtitutiones canonicas ꝛ ciuiles.

Idem.

Cum bertoldus miles curiā ſuā.p.militi pignori obligaſſet eodem.p.ſublato de medio.a.nepos eius qui ſucceſſit eidem uacante eccleſia eiuſdem loci aſſerēs ꝙ ius patronatus cū uniuerſitate

n Debet.ſic.ſ.e.cum inter.ꝛ.ſ.de electi.bone.j.et.ſ.de renūci.in ꝑſentia.ar.ꝯ.ſ.de ꝓba.quoniaꝫ.ubi de hoc dī ad finem.

a Cum ſup monaſteriū.ꝛ ita tenet ſnia quo ad vnā perſonam ꝛ non quo ad aliaꝫ:ꝛ ſic et vltima voluntas defuncti deſtituta ſolēnitate iuris tenet quo ad filios et non quo ad extraneuꝫ.C.fa mil.hercis.l.ulti.ꝛ.C.de teſta.hac cōſultiſſima.§.ex inperfecto.ar.cōtra.j.de dona.inter dilectos.et.j.de capel.mona.dilectus.j.c.ſuborta.et.ſ.de arbi.cum tpe.et.xlix.di.c.ulti.

b Interpoſitam.Sed quaritur iſte compellit ꝓbare ſe iuſte appellaſſe cū non magis oneraret ſi contra eum eſſet lata ſententia:ſed ſi hoc probabit nunquid caſſabitur ſentētia:Dicas ꝙ non cogitur plene probare cauſam appellandi:ſed ſufficit probare ꝙ aliquo modo ſua interſit.ſ.de teſti.c.ueniens.ii.nec caſſabitur ſtatiꝫ ſententia ſed differtur executio ſententie ſi ꝓbabit ꝙ iuſte appellauerit:et poſtea admittet taꝫ ſup principali ꝙ ſuper ſentētia.ſic.ſ.de teſti.ueniens.ii.quia per ſententiā nō fit adhuc magnū preiudiciū ſed per executionē.ſic.ſ.de offi.deleg.ſuper eo.et ita ſentētia inter alios lata non obſtat alii tamē tale quale preiudiciū fit alii:ut hic pꝫ ar.C.de libe.cā.iubemus.Sed non uidet ꝙ a ſententia lata inter alios poſſet appellari.ff.de appel.a ſen.in ꝑnci.imo poteſt ut hic patꝫ ut per appellationē executio differatur.Sed pone ꝙ ſententia mandet executioni pro epiſcopo:nunquid ep̄us preſtabit cautionē eccleſie de cella ꝙ ipſam defendat contra oneteñ.videtur ꝙ ſic:quia ſi duo petant rem ab vno victor preſtabit cautionem ꝙ defendat victum contra alium.ff.de rei uendica.is a quo.ff.de peti.heredi.l.penul.ſed hic non eſt ita quia hic agit modo tantū eccleſia oneteñ.ioan.

c Noceat.Littera iſta contradicit ſuperiori:vbi dicit:nec circa poſſeſſionem ꝛc.ꝙ dicit hic:non noceat:verum eſt quantuꝫ ad proprietatem:ſed ibi loquitur de preiudicio quo ad poſſeſſionem:et ita non contradicit.ſi.C.de libe.cauſa.iubemus.

d Canonicas.ſ.de fi.inſtru.int dilectos.j.e.c.pe.ꝛ.j.de dona.int dilectos.

e Ciuiles.C.res inter alios acta p totū.et.ff.de re iudi.ſepe.

f Cum bertoldus.cum vniuerſitate.j.de iurepatro.ex lris.ff.de ꝯhen.emp.ſi aqueductus.et.l.dolia.

r

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

transiſſet i eum. d. clericum eiuſdē loci archidiacono ad ſupradictam eccleſiam preſentauit: qui de ꝯſenſu epiſcopi ipſū inſtituit in eadem in poſſeſſionem eū induci faciens corporalem. Predictus uero. b. dominus fundi. t. ſacerdotē memorato epiſcopo preſentauit: ſ3 ipſum epiſcopum non admiſit. Cu3 autē dictus. t. aduerſus[b] memoratum. d. ſuper predicta eccleſia de poſuit q̄ōnem: remē. epiſcopꝰ ap. ſe. le. iudicibuſ negociū delegauit ad quē cum atteſtationes utrinq3 receptas per partes poſtmodum remiſiſſet[i]: ꝛ prefato. d. cū ſuis atteſtationibus accedēte dictus. t. nec per ſe nec per reſponſalē idoneum comparere curaret: ipſe atteſtationibus inſpectis clerici memorati ipſum ab īpetitione ſepe dicti. t. ſētēnaliť reddidit abſolutū: eidē. t. imponens ſilētium ſuper eccleſia memorata: poſtmodum autē idē preſbyter ad archiepiſcopi preſentiā: īfra breue[k] tēpus accedens iuſtam cauſam[l] abſentie allegauit. archiepiſcopus uero argentino electo ꝛ alte ſilue ꝛ tudebernoñ. abbatibꝰ dedit ſuis lr̄is in mandatis ut ſi iuſtam abſentie cām ille oſtenderet coram eis: predictam ſniam nullius decernerent[m] eſſe ualoris: ꝛ cauſam fine debito terminarent alioquin facerent ſniam obſeruari. uerum dicto electo ꝛ prefatis abbatibus committentibus[n] alijs uiceſ ſuas: ipſi ſubdelegati teſtes ſuper predicto articulo receperunt a quibus dictus clericus uocem ad noſ ap. emiſit: ꝛ infra. Licet autem iuſtam cauſam abſentie minus ſufficienter[p] preſbyter probauiſſet: ne tamen preiudicaret opinio ueritati. r. dicat. card. eis ꝯceſſimꝰ auditorem: qui cum nobis omnia fideliter rettuliſſet: ex tenore ſententie archiepiſcopum inuenimꝰ circumuentum: tum quia continebatur in illa ꝙ per atteſtationes ipſius clerici fuerat ſufficiēter ꝓbatū ꝙ prefatus. a. i poſſeſſione iuriſpatronatus extiterat cum eundē ad predictam eccleſiam preſentauit: cū tn̄ ꝑ atteſtationes illas nihil oſtenſum aliud fuerit: niſi ꝙ pro quodam iureꝗ quod de illa eccleſia conſueuit exhiberi patroniſ predicti. p. ꝛ. a. annuatim. x. ſol. acceperunt. tum quia in eadem ſententia dicitur: ꝙ dictus. t. in probatione defecit: cū per atteſtationes ſuas appareat ipſum ſuam intentionem[r] ſufficiēter probaſſe: tum etiam quia cauſam non recipit ſufficienter inſtructam cum unius tātū partis atteſtatiōes receperit: quē parum faciebant ad cauſam: unde ſniā ipſam duximꝰ irritandam: memorato. t. adiudicantes eccleſiam ſupradictam: cu3 per atteſtationes nobis cōſtiterit euidenter ipſum a uero patrono[s] fuiſſe ad ſepedictam eccleſiam preſentatū. Idem.

In cauſis que ſūmi pon. iudicio deciduntur: et ordo iuris ꝛ uigor equitatis ē ſubtiliť obſeruandus cū in ſimilibus[a] caſibuſ ceteri teneantur ſimiliter iudicare niſi forte cū aliquid cā neceſſitatis ꝛ utilitatis īſpecta diſpenſatiue duxerit ſtatuendum. Idem conuē. mi. s. leod.

Inter monaſterium[b] ſācti. a. rothomē. et urm̄ ſup mō eligēdi abbatē i monaſterio uro fuit queſtio agitata: ꝛ infra. Cum cōſtiterit nobis primā cōmiſſionē: non fuiſſe ꝑ ultimā reuocatā: tum quia cauſe ſuſpitōnis in iure propoſite

g Epiſcopi. aliter nō poſſet. s̄. de offi. archi. cū ſatis: niſi haberet h̄ ꝺ ꝑſcripta cōſuetudine. s̄. de offi. archi. c. ult. ꝛ. ĩ. de exceſ. p̄ela. ad hec.

h Aduerſus. Sꝫ q̄liť. potuit iſte. t. agere cum ex ſola p̄ntatione nihil hēat iuris. imo vr̄ ꝙ ꝯ epiſcopū deberet agere ad iterēē. ĩ. de iurepa. paſtoralis. ridēo hn̄ acquiriť ius p̄ntato a vō patrono: l3 eps eū nō admittat dūmō ſuā volūtatē p̄ronꝰ n̄ mutet. ꝛ ſic pōt agere ut ſua p̄ntatio ꝯfirmeť ut hic p3 ſicuti electꝰ pōt agē: ut ſua electio confirmeť. s̄. de electi. poſtq̄. ꝛ. c. publicato.

i Remiſiſſent aſſignādo terminū pemptoriū ad ſniā3 audiēdā: ut p3 in antiq̄. alias nō tenuiſſet ſnia lata ꝯ abſente3 ff. que ſen. ſine ap. reſci. l. i. §. ex eo. edicto. ꝛ ea q̄ aduerſus abſētes nō ꝑ cōtumaciā ſtatuunť nō tenēt. C. quō ꝛ qū iudex ea que ſed hic tenuit ſnia ut p3 ꝑ ſequētia: ꝛ ꝓpter t̄minū perēptoriū ad ſniam: ſ3 q2 ꝓbauit iuſtā cām abſentie reuocať ſnia. ut. iii. q. ix. caueāt her.

k Breue. ꝛ ita videť. ꝙ mora poſſit purgari ī iudicijſ. ff. ſi quis cautionibus. ſi pꝰ tres ꝙ locu3 h3 ante li. con. ꝛ vbi ius actoris nō eſt factū deterius: ut dicit illa lex. ſ3 hic non fuit ſnia retracta ꝓpter breue tēpus: ſ3 q2 ꝓbauit iuſtā cām abſentie fuit auditus.

l Cām alioquin nō fuiſſ3 auditus. ar. s̄. de ī inte. reſti. ex lr̄is: ſ3 illō fuit ī fauorē matrimonii: ꝛ q2 nō poterat hr̄e recurſum ꝯ doloſū: cū ī eo caſu fuerit nō ſoluēdo. s̄. de ꝓcu. querelā. ꝛ. v. q. iii. ſi egrotās: ꝛ ita reuocať ſnia: ſi iuſte īpeditus venire nō potuit. ff. de dā. infec. l. ſi finita. §. ſi forte. nec dr̄ iudicatū vbi iuſta ō cā detentus p̄ns eſſe nō potuit. ff. de re iudi. queſitū nec mādari d3 talis ſnia executioni. ut. ff. de iudi. ſi p̄tor. i fi. ꝛ eſt notabile iſtō: ꝙ reuocať ſnia: cū intereſſe nō potuit. ꝛ ſic ē ar. ꝙ iudex nō d3 nimiū feſtinare ad ſniam: ut dicit lex p̄dicta ſi finita. §. ſi forte.

m Decernerēt. Sed q̄liť potuit iſte legatꝰ retractaŕ ſnia3 ſuā: cum nullus iudex poſſit hoc facere: dūmodo nō ſit lata ꝯ ius conſtitutionis. C. de ſen. reſci. non poſ. l. i. Reſpōdeo non pōt retractari niſi ꝑ in inte. reſtitutionē. ff. de mino. in cē. ii. §. ul. ꝛ. l. ſe. prefecti ēt pretorio: uel niſi ipſo iure ſit nulla. C. de accu. l. iii. vnde hic fuit retractata per in inte. reſtitutionē. ꝛ improꝑe poniť h̄ nullꝰ momēti. q2 talis ſnia bene t3 quouſq3 fuerit reuocata. io.

n Committētibus. ſ3 q̄liter delegatus ab alio quā a p̄ncipe ꝯmittit alii vices ſuas ꝯ illud. s̄. de offi. dele. ſup queſtionū. §. ſi vō. ꝛ. C. de iudi. a iudice: quidā dicunt ꝙ hic erat lis conteſtata corā delegatis vnde cum eū videantur facti qua in domini litis: poſſunt alii cōmittere vices ſuas. ad ſimilitudinē procuratoris. Ar. C. de ꝓcura. l. nulla. ꝛ. l. neq3 tutores. uel dic ꝙ hic nō fuit oppoſitū: ꝛ iō taliter de facto ꝓceſſum fuit. ꝛ hodie ſtari debet predictis iuribus. C. de iudi. a iudice. ꝛ codē ſuper queſtionū ꝛ eſt expreſſum. ĩ. de app. cu3 cā3 vnde non valet hodie qō hic diciť.

p Sufficienter. ꝛ tamē admiſſus fuit ꝑ talem probationem: ne ueritati opinio preualeret. ut ſequiť. Et ſic ar. colligitur hic. ꝙ minus ſufficiens probatio admittitur. Ex pluribꝰ aliis cauſis fuit iſte auditus. q2 circumuentus fuit iſte legatus ex pluribus cauſis que in ſnia continenť. Primo diciť ꝙ ille erat i poſſeſſione iuris patronatus. ꝛ hoc falſū fuit. Jtē dicebať in ſnia ꝙ. t. defecerat i probatione ꝛ hoc fuit falſū: ut. ĩ. dicitur. Jtē q2 cā non fuit ſufficienter inſtructa ad legatum remiſſa: q2 atteſtationes illius. t. non fuerūt remiſſe ad legatū ꝑut ipſe mādauerat: vnde manifeſte apparet legatū circumuentū fuiſſe. b.

q Jure. Sed videť ꝙ ꝓpter hoc ꝙ fuit in poſſeſſione ptis: qō etiā fuit i poſſeſſione totius. ff. de ſerui. ruſti. pre. vna eſt via ꝛ qui minimā ptē fundi poſſidet totum poſſidere videtur. ff. de acquirenda poſſeſſione poſſideri. ſed non eſt ita ſupra de preſcrip. auditis vbi de hoc. ꝛ. ĩ. ō capel. mona. dilectus. q2 ꝑceptio penſionis nec poſſeſſionē probat: nec dominiū. s̄. de fide inſtru. inter dilectos. i fi. ꝛ. ff. de acqu. poſ. q̄uis. §. i. q2 alia ē ꝑceptio penſionis ꝛ alia poſſeſſio preſentationis: ꝛ iō errauit legatꝰ in ſnia credens hoc ſufficere. ꝛ hec penſio ſiue cenſus pōt conſtitui a patrono in fundatione eccleſie de auctoritate epiſcopi. x viii. q. ii. eleutherꝰ. ꝛ. ĩ. ō iuŕ patro. p̄terea. ii. ꝛ hoc ante cō ſecrationē eccleſie: poſt conſecrationē nō pōt ei aliqō onꝰ imponi q2 rei conſecrate non imponiť ſeruitus: ut. ff. de ſ. uitu. ſuitutes. §. ul. ꝛ qō humani iuris eſſe deſinit. ſuitutē non recipit. ff. cōia predi. caueri. io. ꝛ ꝑ talē perceptionē nō fuit i poſſeſſione iuriſpatronatus. cū h̄ non fuerit de fructibus iuriſpatronatꝰ ſed p̄ter ius p̄ronatus pōt talis cēſus ꝯſtitui a patrono in ipſa fundatione. ut in. c. pre. eleutherꝰ ꝛ. c. preterea. Quid ītelligať noie iuriſpatro. colligiť. ĩ. de iurepa. nob fuit. b.

r Intentionē. ſ. ꝙ fuerat p̄ntatus a vō patrono ut diē i fi.

s Patrono ꝑ h̄ patet. ꝙ patronus de obligatione quam fecit: excipit iuſpronatus alioquin trāſiſſet cū vniuerſitate. ĩ. ō iurepatro. ex litteris. arg. ff. de contrahen. emptio. in modicis. ſic ꝛ in fūdo vendito accedūt ſeruitutes ꝛ alia iura. ff. de contrahen. emp. ſi aqueductus ꝛ. l. ſequē. ꝛ. l. dolia. ꝛ ſic fundus dotaliſ trāſit cū vniuerſitate. ff. de fun. do. l. i. Sed alia ratio eſt i emptore uel feudatario qui directum ꝛ inutile dominium habent in re ꝛ aliō i creditore. q2 ſi ius preſentādi ꝯſiſtit i fructu: eo ipſo ꝙ creditō vtiť tali fructu: exonerari d3 q̄ntitaſ debiti. C. ō pig. ac. l. i. ꝛ. ii. ꝛ. ĩ. de vſu. c. i. ꝛ. ii. Sꝫ talis fructꝰ eſtimari nō pōt: ꝛ iō nō diminuit q̄ntitatē debiti. Jtē nec aliis iuribꝰ vtiť creditor: niſi h̄ ꝯuenerit. ff. de pig. ac. ſ3 an vie. Jtē q2 ſoluto pignōe oīa iura tolluť. ff. q. mo. pig. uel hypo. ſo. l. i. ꝛ. C. ſi pig. pignori datū fuerit. l. i. ꝛ. ii. ꝛ ſic p̄ntatꝰ ſoluto debite eēt ō eccleſia remouēdus. qō ē ꝯ illud. xvi. q. vii. inuentū. ꝛ. lvi. di. ꝑuerſū. ꝛ. ĩ. de exceſ. p̄la. c. ult. Jtē q2 creditor peccat vtēdo pignore. ff. de fur. creditor: alias icipit ſ pignōe. l3. n. creditō rē ſibi obligatā poſſit locare. ut. ff. ō pig. ac creditor: tn̄ fructꝰ ꝯputabit ſibi i ſortē. ĩ. de pig. cū ꝯ l3. n. i venditione oīa iura trāſeāt. ar. ff. de offi. p̄fec. vrb. l. i. i vſu. cū vrbē noſtrā. §. iii. nō tn̄ i obligatōe gn̄ali veniūt que ſp̄aliť nō obligarēť. ff. de pig. obli. ꝛ. l. ſe. ff. de pecu. q peculiū. ꝛ. C. q̄ res. pig. obli. poſ. l. i. ar. ꝯ. iſta. ſ. ꝙ fructꝰ nō diminuat ſortē: q2 ſuitꝰ q̄nq3 inutilis ē. ff. de ſuitu. l. ei q fundū. ſ3 ius p̄ronatꝰ hn̄ trāſit cū vniuerſitate. niſi ſp̄aliter excipiať. ĩ. de iurepa. cū ſecundū. ꝛ. c. ex lr̄is.

a In cāis i ſimilibꝰ. ꝛ ſic p3 ꝙ diffinitiua ſnia p̄ncipis trahēda ē ad ꝯſeq̄ntiā ex quo alii ſimiliť iudicare dn̄t. ſ3 interlocutoria n̄. C. ō legi. l. iii. circa finē. ꝛ. l. ſi iperial. ar. ꝯ ꝙ iterlocutoria vi legis hēat ff. ꝙ me. cā metū. §. ſ3. qō p̄tor ait: qō verū nō ē niſi interlocutoria in corpe iuris claudať ꝛ ē ſimile huic. xvi. q. iii. l3. b.

b Inter monaſteriū. Caſus. Vacāte monaſterio ſancti leufre

di monachi elegerūt quēdā de gremio ſui monaſterii i abbatē. & dū peterent ꝯfirmatōz ſue electionis. monachi ſci antonii ſe oppoſuerunt dicētes illā electionē eē caſſandā ex eo ꝙ de monaſterio ſācti antonii fieri debuiſſet: q̄re dioc. eps illā diſtulit ꝯfirmare. tādē ſup hoc cā fuit ꝯmiſſa quibuſdā iudicib⁹ ad petitionē monaſterii ſācti leufredi: corā q̄bus iudicibus ptes litez conteſtate fuerūt & ꝓceſſū fuit i cā & teſtes recepti fuerūt: deniū monachi ſci antonii ad alios iudices lrās impetrarunt: ꝯtinentes ꝙ ꝑmi iudices erāt eis certa rōne ſuſpecti: vnde ꝓpoſuerunt q̄ſdā exceptiōes friuolas ꝯ illos q̄s cū iudices admittē nolent ipſi appellauerunt iudices videntes: ꝙ ꝑme lrē nō reuocabāt per ſecundas: proceſſerunt in cā nō obſtāte appellatione eorum & cōfirmauerunt electionez factā per monachos ſācti leufredi. vnde occaſione appellationis predicte delata ē cā ad dominū papā corā quo obijciebat ꝯ ſniam: ꝙ lata erat a ſuſpectis iudicib⁹: & qō cā fuerat alus iudicibus delegata & poſt appellationē allegabāt ēt ſniam: q̄ ꝑus lata fuerat pro eis ſup queſtione ipſa dominus papa auditis hinc inde ꝓpoſitis q: conſtitit ei: ꝙ ſecūde lrē nō reuocabant ꝑmas: tum q: cauſe ſuſpitionis friuole fruerunt que debuerūt ꝓponi āte litis ingreſſum: & iō renunciaſſe videnẜ eidē. Et q: nec de ꝓceſſu nec de ꝑuilegio ſe. ap. fecerāt mentionē que ſi fuiſſent expſſa: lrās nullatenus habuiſſent: cōfirmauit ſniam a ꝑmis iudicibus latā non obſtāte ſnia que allegabaẜ: q: nec fuit oſtenſa dño pape nec ꝑmis iudicibus: que ēt ſi fuiſſet illis oſtenſa: nihilominus contrariū ſtatuiſſet: ea poſt poſita q: non valebat. ſi autē ualebat & ñ appoſuerūt eā: eis imputeẜ cum lites pretextu nouoꝝ inſtrumentoꝝ nō debeāt inſtaurari: & electo ſaluo iure dioceſani mun⁹ benedictionis exhibuit.

friuole uidebātur quas ēt tanquaz dilatorias añ litis[c] ingreſſum opponere debuiſſēt: quibus coram delegatis eiſdem de ſubeundo[d] iudicium renūciaſſe[e] uidētur: tum etiaz quoniam de priuil[f]. ap. ſe. & ꝓceſſu[g] negocij coram primis iudicib⁹ nihil i ſecundis litteris dicebatur quod ſi fuiſſet expreſſum: obtineẜ minime potuiſſēt: nō obſtāte[h] ſnia que ꝓ monaſterio ſancti. a. diceba tur fuiſſe ꝓlata: que tñ nobis oſtēſa nō fuit: cū ſi a predictis iudicib⁹ fuiſſet oñſa: ea poſt[i] habita contrarium ſtatuiſſēt: alioquin[k] eā objiciētibus iputeẜ: cum ſub pretextu nouorum[l] inſtrumētoꝝ lites nō debeant inſtaurari: factum priorum iudicum ratū & firmuz habemus: & eorum ſentētiam confirmantes[m] electo a uobis nos ipſi munus benedictōnis ſaluo iure dioc. curauimus exhibere. Idem epō decano & cancell. pariſieñ.

Suborta. iter meldeñ. epūm & monaſterium actrabatenſe ſup ipſius monaſterij ſubiectione materia queſtionis: & procuratoribus partium litigantibus corā nobis: quia per confeſſionez[a] partis aduerſe conſtitit eundē epiſcopuz quaſi poſſeſſionem[b] obediētie i eodē monaſterio habuiſſe ipſuz reſtituēdum decernimus ad eandem. Uerum quia priuil. ino. pape. pe. n. libertatē mōaſterij plenariaz exprimebat: decāo ſueſſioñ. & ſuis cōiudicibus dedim⁹ i mandatis: ut

c ¶ Litis. ſ. de excep. paſtoralis. iii. q. vi. §. exceptio. & C. ꝯ iudi. apꝓiſſimū. & l. cū ſpālibus. ber.

d ¶ Subeundo iudicium. Quicūq5 hꝫ plures exceptōes dilatorias dꝫ ꝑmo opponere illā de iudice ſuſpecto. illa. n. ꝓcedit naturaliter. ut pꝫ. ſ. de ꝓba. quoniā ex ordine verboꝝ: ut ibi dictū eſt. ſi. n. primo opponeret exceptionē ꝯ perſonā aduerſarij, puta ꝙ ipſe ſit excōicatus poſt lrās impetratas: q: mō non eſt admittēdus & ſnia ꝓ ipſo feraẜ: ſic approbat perſonā iudicis: vnde ipm poſtea reprobare nō poſſunt. iii. q. iii. §. itē ſi quis teſtibus. & iii. q. viii. cuius i agēdo. qui enim alijs defenſionibus vſus ē non poſt redire ad iſtū: ut ff. de iudi. ſed & ſi ſuſceperit. & preterea ſpāliter caueẜ de hac exceptione: ꝙ vſq5 ad. xx. dies proponaẜ. iii. q. iii. §. offeratur. & ſi iudex abſens ſit quē volo recuſare illō debeo proteſtari. C. ꝯ iudi. cū ſpālis. Sed ꝯ videẜ per hoc ꝙ non conſenſerit i iudicē lꝫ. n. quis dederit fideiuſſoē ſtādi iuri. adhuc poteſt iudicē recuſare. ut. iii. q. iii. §. offeratur. Preterea videẜ ꝙ excōicatōis exceptio uel de falſitate reſcripti naturaliẜ precedat: q: niſi reſcriptū teneat: nō pōt iudex aliq̄ iuriſdictione vti. ſ. de iudi. c. i. Itē ſi aduerſarius eſſet excōicatus: non pōt eligere. arbitros ꝓ iudicis recuſatione vel ēt alios iudices eligere. vnde videẜ ꝙ ꝑmo inquiraẜ de reſcripto ſiue de excōicatione aduerſarij. anteꝙ ad alia ꝓcedaẜ. Sup hoc dicūt quidā ſicut. t. ꝙ ſi omiſſa exceptione de iudice ſuſpecto ꝓpoſuit alias: ſiue ſuccūbat. ſiue obtineat: nō pōt poſtea redire ad eā de ſuſpecto iudice: qn per h̄ videtur tacite approbare pſonā iudicis. exquo cōſentit litigare ſub ipſo. Ar. ꝯ. ſ. de offi. deleg. inſinuante: maxime in illa proteſtatione premiſſa: ꝙ preterea non renunciat exceptioni ꝯ ſuſpecto iudice. Jo. innuebat: ſed non precise diſtinguendo: ſi ſuccubuit in aliq̄ exceptione adhuc pōt redire ad illā de ſuſpecto: q: ad hoc intēdit: ut declinet iudicium. vnde non plene conſentit in iudicem. ar. C. de inoff. teſta. contra maiores. ſecus eſſet ſi obtineret in aliq̄ exceptione quia tunc approbauit ſententiam iudicis. vnde illum poſtea reprobare non poterit: ut diciẜ in ꝑn. notule. & hoc ſatis equuz videẜ: tamen credo ſtandum opi. tan. quia litigādo ſub ipſo approbat perſonam iudicis. ſemel enim conſentit &c. ſiue pro eo ſiue cōtra eum ſniauerit: ut hic pꝫ. b.

e ¶ Renunciaſſe. ar. ꝙ tacite ſiue ipſo facto renunciat quis iuri ſuo ſic. ſ. de offi. dele. gratum. & c. inſinuante. & j. de his que fiūt a ma. ꝑ. c. ex ore. ubi ar. plura inuenies de hoc. b.

f ¶ De ꝑuilegijs. Per que ius eligendi de ſuo monaſterio ſe hr̄e dicebāt. ſ. de cōſue. cū dilectus qō nō debuit taceri. ar. ſ. de reſcrip. cum ordinē.

g ¶ De ꝓceſſu. nā de ꝓceſſu negocii. & de exceptione ſiqua ꝓponitur mentio fieri debet. ſ. de procu. in noſtra.

h ¶ Non obſtante ſnia: que non tenebat forte lata a iudice non ſuo uel non ſuato ordine iudiciario: vnde ſequiẜ: q̄ ſi fuiſſꝫ oſtēſa ꝯriū. ſtatuiſſent. b.

i ¶ Poſt habita expōiẜ hec lrā ꝑ tā. ea hita. i. ea viſa. p⁹. i. poſtea ꝯriū ſtatuiſſent q̄ ſtatuerunt. q̄ſi diceret ſi iudices illā vidiſſent: ſtatuiſſent cōtrariū eius qō fecerunt: q: nō confirmaſſent electionē: et iō dicit alioquin. i. ſi nō fuiſſent illis oſtenſa ipuẜēt ſibi qui debuerunt oſtendere. Sed hec expoſitio ꝯtradicit notule lau. ꝓmo poſite. vnde ſm notulā lau. ſic expone: p⁹ habita. i. poſtpoſita. C. de ſpoꝛ. l. i. ut ſint vna dcō: ſic expōiẜ. xxxii. q. iiii. dixit ſara. ibi ꝯiugalez poſthabuit toꝝ. i. poſtpoſuit cōiugalē toꝝ & acceſſit ad ancillā. ſic. C. de exac. mili. annone. l. ii. i fi. li. xii. q̄ſi diceret ſi ſnia fuiſſet iudicibus oſtenſa illā poſtpoſuiſſēt ſiue ſpreuiſſēt & ſtatuiſſent ꝯtra ipſam ſicut ſtatuerunt: q: non tenebat.

k ¶ Alioquin. i. ſi tenuiſſent & nō eā oppoſuerunt imputeẜ eis. uel alioquin. i. ſi nō fuiſſet poſtpoſita ſiue ſpreta: q: ſnia tenebat iputaẜ eis: q: āmodo pretextu nouoꝝ inſtrumentoꝝ. i. repertoꝝ de noua ſnia nō retractabitur: & iſte eſt verioꝛ intellectus: & h̄ expoſitio probaẜ. j. c. ꝓx. v̄. nimirum. & ff. de neg. geſt. ſi aūt. §. i. & ff. de ꝯpē. quod in diē. §. i.

l ¶ Nouoꝝ. i. de nouo repertoꝝ. j. c. ꝓxi.

m ¶ Cōfirmātes. & ita tenet h̄ ſnia ꝯtra res ꝑus iudicatas: q: hic monachi eā omiſerunt poſt ſniam ea vti nō poſſunt: q: pretextu nouoꝝ inſtrumentorum non retractaẜ ſnia. ff. de re iudi. ipatores. & C. de trāſac. ſub pretextu nec exceptio pemptoria locum habet poſt ſniam niſi appellatū ſit. C. ſen. reſcin. nō poſ. l. ii. & ſ. de fi. inſtru. cū ioannes. Itē iure minoris ſubueniẜ eccleſie i hac exceptione. ſ. de in inte. reſt. c. i. & c. auditis. ſed h̄ ñ fuit petitū. Itē ñ pōt opponi ſnia ſi fuit oſtenſa iudicib⁹: & ipſi eā reprobauerunt: veluti nullam. j. c. ꝓxi. ff. de ꝯpē. qō i die. §. i. Itē etiā in alio caſu tenet ſnia ꝯtra res ꝑus iudicatas. ſi qō ſit an ſit iudicatū vel nō: & ſi iudex ꝓnunciat iudicatū nō eē reſcidiẜ ꝑma ſnia. ff. que ſen. ſine ap. reſci. l. i. in ꝑn. itē i alio caſu tꝫ ſnia ꝯtra res ꝑus iudicatas: ut i negocio publico. ff. de re iudi. impatores: & in alio caſu. ff. ꝯ iureiurā. admonēdi. Itē ubi vertiẜ piculū anime tenet ſnia ꝯtra ꝑmaꝫ ēt ſi non oſtēdaẜ ſnia i iudicio. ſ. e. c. latoꝛ. & c. conſanguinei. viii. Sed videẜ ꝙ iniuria facta fuit iſtis monachis qui objiciebāt ſniam. quia ñ fuerūt admiſſi: iſti monachi appellauerunt a iudicib⁹ q̄ tulerūt ſniam. Sꝫ i cā appellatōis ut dictuꝫ ē: pōt opponi exceptio pēptoria omiſſa in ꝑma cā. q̄ iſti debebāt audiri in ſua exceptōe. io. dixit. ꝙ hec decre. loquiẜ in eo caſu: cū ſcit aliqs ſe hr̄e exceptōꝫ rei iudicate: & i fraude & dolo eā omittit uolēs fatigare aduerſariū ſuū aliaẜ ſi ignorabat hāc exceptōꝫ ſibi ꝯpetere: hñ pōt eā tūc opponere q̄ñcūq5. q: tūc nō retractaẜ ſcda ſnia. imo nulla ꝓnunciaẜ. Hoc ꝙ dicit io. nō colligiẜ aliquo mō ex iſta lrā vel i deciſa nec ꝓdeſt. Unde dicas: ꝙ nō audiūẜ monachi: ut objiciāt ſuiam ēt ſi uera fuerit. q: monachi appellauerunt a iudicib⁹ āte ſniaꝫ occaſione litteraꝝ. que non valebāt aucte quaꝝ valebāt poſt litē ꝯẜ. iudices recuſare ſm qō ſatis patet ꝑ hāc decre. in ꝑn. & in pte deciſa colligiẜ: vbi hoc expſſe diciẜ ꝙ monachi iſti appellauerūt. q: iudices non admittebāt recuſationes: & q: dicebāt ſecundas lrās valere: & ita receſſerunt ꝯtumaciter nō expectata ſnia: & talis appellatio nulla fuit ſed a ſnia diffinitiua non fuit appellatum: nec ēt poterāt. q: ꝯtumax non audiẜ appellās. ii. q. vi. §. ſunt quoꝝ. & hec ē cā q̄re non admittūẜ: & iputēt ſibi qui non oppoſuerūt ſniam corā iudicib⁹ ſi valebat: & q: hñficiū reſtitutōis ñ petierūt: q: admiſſi fuiſſēt: ut dictū ē. ſ. & qō dič ſnia ꝯ res ꝑus iudicatas ñ tꝫ locū hꝫ qñ i iudicio allegaẜ & oſtēdiẜ ſnia: tunc ſi iudices nolūt admittē ſniam dū tñ teneat ſnia & iudicant ꝯ ꝑmā ſniam: nulla ē ipo iure. nec ē appellare neceſſe: & ſic loquiẜ. ii. q. vi. §. diffinitiua. v̄. itē ſi ſnia fuerit &c. C. quando ꝓuo. non ē neceſ. l. i. & ibi Joan. intelligit aliẜ hāc decre. & illā legē. ut. ſ. dixi. Sꝫ tu itellige hāc decre. & illā legē ut diximus: & ita plana lrā erit: & ita intelligit vincen. ut i ꝑn. iſtius notule. Et ita ſiue ſcienẜ ſiue ignorāẜ eā omiſerit non pōt poſtea opponi exquo nō ē appellatū. & tē ꝑtextu nouoꝝ iſtrumētoꝝ ñ iſtauraẜ lites finite. Preẜa h̄ ñ fuit oñſa ſnia dño pape: ſed allegata fuit tantum: nec etiam fuit oſtenſa primis iudicibus.

a ¶ Suborta. ꝑ ꝯfeſſionē. Nō ꝯfeſſionē ꝓcuratoꝛis domino preiudicare. de hoc dictum ē. ſ. ut lite non conteſt. c. i.

b ¶ Poſſeſſionē. hoc iō dicit: q: incoꝛpalia non poſſidēẜ. ſꝫ quaſi. ar. ſ. de preſcrip. ſi indiligēti. & ſ. de cā poſ. cum eccleſia. & ff. de vſucap. ſequiẜ. §. ſi viam & ff. de acqui. re. do. l. ſi hnus. §. incoꝛpales.

epõ in quaſi poſſeſſionem obediē/tie reſtituto[c]: niſi cõtra priuilegiũ rõnabile aliquid obijceret ⁊ ꝓbaret: ſuper ſubiectione monaſterij ſibi ſilentium iponere procurarēt: ⁊ infra. Iudicibus autē cauſam iſtructam renitentibus quia cognouimus efficatiores epiſcopi rõnes ſubiectiõem eidē adiudicauimus memorati mõaſterij: ut ibidem habeant tanquã dioc. epũs poteſtatē ita tamē ut nullũ per hoc ap. ſedis preiudicium generetur quo minꝰ ſi uoluerit ſuam iuſticiam ꝓſequatur[d]. Nimirum[e] ſi prefati inno. priuilegiũ alexandro[f] fuit in iudicio preſētatũ: ⁊ ipſe tulit ſententiam cõtra illud itelligitur reprobaſſe[g]. Si uero nõ fuit corã eo exhibitum: pretextu priuilegij de nouo reperti predicta nõ dicitur ſnĩa retractari[h].

Idem. s. marie in cagiuallis ſecrete abbatibus.

Cum. j. ⁊ a. canonicoꝝ: ſācti dioñ. remē. ex pte quorũdã canonicoꝝ eiuſdē eccleſie nr̃o apoſtolatui reſerarint: ꝙ abbas corũ ſuꝑ dilapidatione periurio ſimonia ⁊ quibus alijs erat multipliciť infamatus: nos catalañ. epõ ⁊ eis collegis dedimus in mandatis: ut ad eccleſiam perſonaliť[i] accedētes tam in capite quã in membris corrigerent corrigenda: ⁊ ſtatuerent que ſtatuenda uiderēt: ⁊ infra. Iudices autem abbatis ⁊ canonicoꝝ iuramenta recipientes[k] abbatē ad adminiſtrationem ipſius eccleſie per ſententiam remouerunt: correctione mēbrorum dilata[l] quã tũc non poterãt expedire. a qua ſentētia cũ procurator predictus ad noſtram audientiã appellauerit: propoſuit dictã ſnĩam reprobãdã: tũ quia iudices lite[m] non cõteſtata i ipſo negocio proceſſerunt: tum quia iuramenta conſpiratoꝝ[n] contra ipſum recipientes depoſitionibꝰ coram partibus minime publicatis nec oſtenſis[o] eiſdem ad ſententiã procedere preſumpſerunt: ⁊ infra Quia uero de conſpirationis[p] articulo nobis non potuit fieri plēa fides: mandamus quatenus ſi nobis conſtiterit: ꝙ illi cõſpiratores fuerint: quorum conſtat a iudicibꝰ iuramenta[q] recepta quod abbas ꝓbaꝛ noluit coram eis ⁊ coꝝ dicta iudices ſecuti[r] tantũmodo: cum ꝑ alios ea probata nõ eſſēt: ſententiã protulerunt: uos irritantes proceſſum eorum in negocio iuxta predictam formam comprehēſam in prioribꝰ litteris: ꝓcedatis. Si uero eos cõſpiratores fuiſſe nequiuerit cõprobare: uel lʒ de hoc conſtaret[s] appareat tamē illos nihil ſuꝑ his depoſuiſſe: ꝓ quibus idē abbas fuit amotus uel etiam ſi aliqua ſuper his depoſuerint[t] ea tamen pro aliorum dicta fuerant ſufficiēter oſtēſa proceſſum ipſoꝝ iudicum confirmetis: quia licet aduerſus abbatē non debuerint cõſpiratores admitti iuramēta tamen ipſoꝝ de ueritate dicēda ſuper ſtatu ipſius domus recipi potuerunt: ut per ipſorũ dicta ſuper alijs fides poſſit hēri que abbatē minime contingebant: preſertim cum tũc probatum non eēt eos cõſpiratores fuiſſe.

Idē. h. de caſtro guarti.

Cum te ab. e. iniuriarũ actione cõuēto. eo ꝙ diceres equũ tuum nõ eſſe minoris precij quam capillos ipſiꝰ iudices qui ſuꝑ hoc cognoſcebãt: te in. x. ſol. cõdennaſſent: tu timens ne ipſorum ſententia te notaret iſamia[a]: bñficiũ reſtitutionis ad famã a ſede apoſtolica

c Reſtituto. Nota ꝙ cã liberalis ſit ꝑiudicialis tamen queſtio poſſeſſionis ei preiudicat: ut hic pʒ: ⁊. C. de or. cog. l. vlt. §. finali. agebat epũs poſſeſſorio ꝺ quo conſtitit per confeſſionē ptis aduerſe. vnde papa mandat ipſum reſtitui petitorio: ſed de hoc nõ ꝓbauit epũs corã papa: ſed ps aduerſa per ꝑuilegium inno. vnde mãdat papa iponi ſilentiũ epõ niſi ꝯ priuilegium aliꝺ ꝓbeť: ⁊ ita qui obtinet in ꝓprietate obtinet finaliter i poſſeſſione. licʒ alter ꝓbet de poſſeſſione. ſ. de cã poſ. cuʒ dilectus: ⁊ hoc cũ vtroqʒ iudicio actũ ē. Sed quare papa nõ tulit ſniam ꝓ monaſterio cũ ꝑ ꝑui. ino. ꝓbatũ eſſet ꝙ erat liberũ ⁊ exēptũ ⁊ ex pte epiſcopi nihil oñſũ eēt ꝯ priuilegiũ ⁊ actũ eſſʒ ab epiſcopo petitorio ⁊ poſſeſſorio. ſ. de cã poſ. cum eccleſia. Reſpõdeo epũs coram papa proſecutuſ fuit tãtũ poſſeſſoriũ petens inducias ad probandũ ꝯ ꝑuilegium inno. uel ipſe ex officio ſuo voluit prouidere epõ: alias non recte ꝓceſſiſſet papa: uel ſi poſſeſſorio tantũ actũ fuit: abbas petiit cãm cõmitti q̃rum ad petitoriũ: cũ ꝑ ꝑuilegiũ intentio eius ꝓbaret qꝺ melius vr̃.

d Proſequať. arg. de proteſtatione premittenda. ſi. j. de dona. iter dilectos in fi. ⁊. ix. q. iii. ſalua. ſ. de electi. cumana. §. i.

e Nimirũ. Reſpõſio tacite qõnis. Diceret aliquis: nõne ꝑuilegiũ ino. debuit tueri monaſteriũ: reſpõdet papa ꝙ nõ ſm ꝙ ſequiť in littera.

f Alexãdro. Qui ſuꝑ eadē qõne ſniauit ꝓ epõ ut habeť i pte deciſa. quã ſniam epũs corã iudicibus exhibuit ⁊ corã papa de qua hic fit mentio. h.

g Reprobaſſe. Nota. ꝙ inſtrumentũ diciť reprobatum: eo ipſo ꝙ cum iudici oſtenditur: cõtrarium iudicaꝛ. ſic teſtis reprobať eo ipſo ꝙ iudex ꝯ eũ iudicat. arg. ſ. ꝺ or. cog. cum dilectus. i fi. ⁊. ff. de his qui no. infa. lucius. ſic ex quo queſtio falſi moueť: ⁊ iudex contrarium iudicat: eam itelligiť reprobaſſe. C. ſi ex fal. iſtru. l. i. ſecus ē in cõpenſatõe. qꝛ vbi iudex non admittit cõpenſationē poſt ſniam: põt opponi: ſed ſi expſſe eã reprobat poſtea opponi nõ poteſt. ff. ꝺ cõpen. ꝙ in diē. §. i. ⁊. ff. de neg. geſ. l. ſiñ autē. §. ſi quocũqʒ mõ. ita hic qꝛ alex. reprobauit ꝑuilegium inno. ſi fuit oſtenſum i iudicio. ſic. ſ. c. ꝓx. Itē hic ē ar. ꝙ ipſo facto ⁊ ſine vbo ꝑdiť priuilegiũ. ſ. de offi. dele. a. gratũ. ⁊. j. de his que fi. a. ma. par. c. ex ore.

h Retractari. ſ. c. ꝓx. ⁊. ff. de re iudi. .ipatores. C. de trãſac. ſub pretextu in fi. niſi i caſu. ut in. l. predicta impatores. ff. de iureiu. admonendi. ⁊ ſic tolliť ꝑuilegiũ per ſniam. ſicut per conuentionē. j. de deci. ex multiplici ⁊ per arbitrium. ſ. ti. ꝓx. cum olim. ii.

i Cum. j. ⁊. a ꝑſonaliť. i h caſu ñ poſſēt iſti cõmittē vices ſuas. ut. ſ. ꝺ offi. dele. quoniã apoſtolica. §. is ãt cui. ⁊ i caſibꝰ alijs q ibi ponũť: ⁊ in loco ipo dʒ fieri iqſitio: vbi morãť illi ꝺ quoꝝ vita queriť. xlvii. di. ꝺ petro. ⁊. ii. q. i. deꝰ oĩpotēs. xxiiii. q. i. pudēda ⁊. xxiii. di. illud. ⁊. ſ. de elec. poſtꝙ.

k Recipiētes. ſm formã ꝙ hēs. j. de accu. q̃liť ⁊ qñ. §. formã. ⁊. c. cuʒ dilecꝰ.

l Dilata ꝑ h pʒ. ꝙ lʒ iquiſitor ꝺ qbuſdã tulerit ſniãm ꝺ qbuſdã nõ. nõ iõ expirat officiũ eiꝰ: qn de alijs poſſit cognoſcē ⁊ ꝓnũciare. ⁊ idē ē i ordinario. ff. de doli. excep. apud. §. itē queriť. ⁊. ff. de neg. geſ. ſin aũt. §. pe. alias icipit. l. nã et ſi hũs. i arbitrio idē ē: niſi dictũ ſit ut ꝺ oibus ſimul ꝓnũciet. ⁊ ſi tunc de quibuſdã ꝓnũciauit: nihil egit ⁊ de nouo põt ꝓnũciare. ff. de arbi. ꝙ tamen.

m Lite nõ cõteſtata. Hec exceptio efficax nõ ē: qꝛ i iquiſitõe põt ꝓcedi lite ñ cõt. ut. ſ. ut lite nõ cõt. quoniã frequēt. §. ſũt ⁊ alii. ſi cõtumaciť ſe abſentet. tñ citari dʒ ⁊ exponēda ſũt ſibi oia que contra ipſũ obiciunť. j. de accu. qualiter ⁊ qñ. §. dʒ. et hoc intelligiť cum aliquis ꝓſequiť inquiſitionē: ſed cum ex officio tantum inquirit ibi ꝓprie conteſtari non poteſt. h.

n Conſpiratoꝝ. qui nullo modo recipiendi ſunt. j. de ſimo. ꝑ tuas.

o Nec oſtēſis: ⁊ illꝺ ei nõ debuit denegari. imo oia que ſibi obiiciuntur: ⁊ dicta teſtiũ ſũt dãda eidē. j. de accuſa. qualiť ⁊ qñ. ii. §. dʒ. ⁊ c. olim. §. ſi vo. ⁊ ita tã ex hac cã q̃ ex ꝑcedēti tenuit appellatõ papa tñ retulit ſe ad illũ articulũ de cõſpiratione. qꝛ de alijs ei cõſtitit.

p Cõſpiratores q. n. malo zelo moueñť ad teſtimoniũ admitti nõ debēt. j. de accu. cuʒ oporteat. ⁊. j. de ſimo. ꝑ tuaſ. i. ⁊. xi. q. i. cõſpirationuʒ. ⁊. c. cõiurationũ ⁊ hic.

q Iuramenta. ſed nõ vr̃ ꝙ ſufficiat h: niſi hoc fuiſſet obiectũ corã iudicibus. ⁊ ꝙ abbas ꝓbaꝛ voluerit vt dicit littera iſta. Itē nec ſufficit ꝙ fuerit obiectũ et ꝙ obtulit ſe ꝓbaturũ: niſi ⁊ mõ ꝓbenť cõſpiratores: ⁊ ita ñ caſſať ſnia: niſi ꝓbetur ꝙ cã expoſita fuit vã. ſic. ſ. de teſti. ex pte ade. vbi ꝺ h. Sʒ ꝯ. j. ti. ꝓx. interpoſita. Sʒ illud ſolt i. c. ex pte. Et ē h ar. ꝙ exceptõ que ꝓponiť ꝯ pſonã teſtis. obiciēda ē ⁊ ꝓbãda ãte ſniam niſi ꝑ iudicē ſteterit ut hic ſatis innuiť. ſic. ſ. ꝺ exce. deniqʒ vbi de hoc.

r Secuti. ſic pʒ: ꝙ nõ ſufficit ꝓbare cõiurationē uel cõſpirationē uel falſitatē teſtis uel inſtrumēti: niſi ꝓbeť iudicē ſecutuʒ fuiſſe dicta falſoꝝ ſeu cõſpiratorũ teſtiũ ſeu inſtrumētoꝝ. C. ſi ex fal. iſtru. falſã. ar. ſ. de teſti. ſicut.

s Cõſtaret. Ex h pʒ: ꝙ appellationē ñ reuocatur: niſi ea que minꝰ legitime facta ſũt: ut. ſ. ꝺ re. ſpo. audita ⁊ ē mirabile: ꝙ ſnia tenet lata poſt appellationē legitime iterpoſitã: ⁊ niſi cã legitima et ꝓbabilis oppoſita fuit ꝙ ē ꝯ illud. ſ. ꝺ offi. dele. ſuꝑ queſtionũ. i fi. ſed appellatio iſta licet fuiſſʒ legitima ꝑma facie: qꝛ cã ſufficiēs erat: tñ nõ ꝓbauit: qꝛ debuit ꝓbare oēs teſtes q ꝯ eũ depoſuerũt cõſpiratõres fuiſſe ut h pʒ: ⁊ ſic mõ appeꝛ ꝙ appellatio ñ fuit legitia: vñ nõ reuocať ſnia ſʒ confirmatur. ut. ſ. de teſti. ex pte ade.

t Potuerũt. hic vr̃ ꝙ minꝰ idonei teſtes admittãť i cã inquiſitõis: ſicut in cã cõpurgationis. ſ. de ꝑſump. lras. ⁊. j. de pur. ca. conſtitutus. ſed hoc iõ eſt: qꝛ de facto ſuo agitur: qꝛ ⁊ hui reſpõſo crediť. cũ de facto ſuo interrogať. iiii. q. i. §. itē hui reſponſio. Sed nõne alii ꝺ eccleſia qui forte ſũt idonei: poſſunt illos repellere cũ ſint criminoſi: nec debeãt cõuinci ꝑ criminoſos: põt dici ꝙ ſic. Et ꝙ hic dr̃: ꝙ tales admitti pñt: itelligo ñ q̃tũ ad plenã fidē faciēdã. ſʒ ad ꝑſũptõʒ: qꝛ ⁊ ſi dicta ipſoꝝ debilitēť i aliquo. nõ tamē euacuanť in toto. ⁊ ſic cũ alijs adminiculis ꝓbauit. j. de ſimo. ꝑ tuas in fi. uel põt dici ꝙ ꝑiudicať alijs qui hucuſqʒ tolerauerunt eoſ: nec aliquod crimen obiecerunt eis. j. de accu. nulli hoc tamen verũ eſt. ꝙ cõtra extraneuʒ nõ poſſent induci teſtes de eccleſia: niſi eſſent idonei. xiiii. q. ii. ſuꝑ prudētia. ⁊. ii. q. i. deꝰ oĩpotēs. io. Et ꝑterea eo tpe quo recepti fuerint nõ cõſtabat eos cõſpiratores fuiſſe. ut hic in fi. dicit.

a Cum te infamia. Actio. n. iuriaꝝ infamat ſiue ciuiliť ſiue criminaliter agať. ff. de his qui no. infa. athletas. §. vltimo. Si quis cõueniat te actione famoſa ſi vis vitare iſamiã: nõ cõſtitue procuratorem. ff. de his qui no. infa. l. furti. §. ſi quis alieno.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

implorasti. Nos autem cōſiderā
tes quia nulla fuerit uel minima[b]
facta iniuria uolumus[c] te per predi
ctam ſententiam infamia non nota
ri. Idem.

Ad probādum ꝙ procurato
re domine: ⁊ infra. Uos aūt i
terim agnoſcatis de cōfirmationiſ
ſnia: que lata eſt a iudicib⁹ delega
tis de electiōe cuſtodis: ut eam ſic
de iure fuerit faciendum cōfirmarē
uel infirmare curetis: ita ut ſi pro
eo ꝙ unus ex delegatis iudicibus
qui eandem ſententiaꝫ protulerūt
excommunicationis uinculo eſſet
publice innodatus[d]: quando ſnia
lata fuit: ſicut per metropolitani lit
teras[e] perhibetur: aut ex alia iuſta[f]
cauſa eādem ſniam conſtiterit īfir
mandam ipſa caſſata[g] de ipſius ele
ctiōe cuſtodis iterū cognoſcatis[h].

Gregorius nonus.

Quāuis regulariter alijs non
noceat res inter alios[i] iudicata ei ta
men qui cum ſibi primum de ea
re actio uel defenſio competebat:
ſubſtinuit ſequentem agere. ac illi
etiā qui paſſus ē cum a quo cauſaꝫ
habuit experiri: eſt preiudicium
generatum. Idem.

Uobis iudicibus: ut accepi
mus: diuerſas ſnias proferē
tibus[k] ſi ex iuriſdictōne ordiaria ꝓ
ceſſerūt: tenet pro reo nō pro acto
re ſententia: niſi i cauſa fauorabili:
puta matrimonio libertate dote
ſeu teſtamento ꝓ ipſo fuerit ꝓmul
gata. Si uero ex delegata[l] poteſta
te utraqꝫ pendet ſnia ex arbitrio
delegātis. Quod ſi ex cōpromiſſo
neutra debet habere uigorem.

De appellatiōibus recuſatiōibus ⁊ relationibus.

Alexā. iij. exoñ. epiſcopo et de
cano lūd.

b Minima q: nō omnia talia verba ſunt ꝓ iniuria habenda: ut ſi
ex repentino aīo hoc dixit. ii.q.iii. ſi quis iratus. de pe. di.i.§. diuor
tiū quoniā nec lubricū lingue ad penā facile trahēdū ē. ff.ad.l.iuli.
ma.famoſi.§.nec lubricū. ⁊ iconſultus calor calumnie vitio caret.ii.
q.iii.§.notādū. Itē illud requirit. ꝙ ſit ꝯ bonos mores.ff. de iniu
riis.itē apud.§.i.et
§.adicit. ⁊ ita hēs
ar. hic qḋ pro modi
co ñ dat actio iniuri
aꝝ ſicē nec actō ḋ do
lo dat ꝓ modico. ff.
ḋ dolo ſi oleū.in ſi.
⁊.l.ſe. ⁊ reſtitutio ꝑ
modico nō dat. ff.
de in inte.reſti. ſcio
illō. ſꝫ actō furti pro
modico datur. xiiii.
q.i.c.ul. ⁊ iſti. ḋ rez
diui.§. gallinarum.
c Volum⁹. Si iſti
erāt clerici: planum
ē.ſed ex lr̄a nō vide
tur. Bene potuit pa
pa talē infamiā ſi q̄
fuit remouere.ii.q.
iii.§.notandū in ſi.
Sed ſi erāt laici: nō
videt: ꝙ papa potu
erit infamiā ꝑ ciui
lē iudicē irrogatam
remouere: q: q̄ꝙ
aias ⁊c. infamiā tñ
abolere ñ poſſum⁹.
ii.q.iii.§. hic colligi
tur. Sed dic ꝙ ſub
ſunt quo ad tpalem
iuriſdictionem domino pape: ⁊ ſic planum eſt.

d Ad ꝓbandū. innodatus. ſic.ſ̄. de excep. exceptionē ad ſi. vbi
de hoc. aliud ſi occulte. q: tunc nec ipſe nec alii ipſū tenebāt
vitare: q: diuinare non poterant. j. ut ec. benefici. ut noſtrum. vnde
cū cōi opinione liber ⁊ abſolutus habeat ⁊ credatur: quicquid inte
rim facit valet. iii.q.vii.§.iii.v̄. verū ſi hu9. ⁊. ff. de offi. pretor. bar
barius. C. de teſta.l.i. ⁊. j. de iurepa. conſultationib⁹. ⁊. j. de cle. ex.
celeb. apoſtolice. b.

e Per lr̄as metropolitani. a quo dicitur excōicatus. ⁊ ita eſt ar. ꝙ
lr̄is epi creditꝛ. ſ̄. de ꝓba. poſt ceſſionē: ubi de hoc.

f Ex alia iuſta cā. puta q: ipſa electa ſimiliter eēt excōicata: vel ſi ꝑ
ſimoniā electa fuiſſet: aut q: inutilis ⁊ inſufficiens eēt. j. de ap. con
ſtitutis. ſ̄. de elec. per inquiſitionē. ⁊. i.q.i.§. ecce cū honoris. ⁊. ſ̄. ḋ
eta. ⁊ q̄.c. vlt. ⁊. ſ̄. de offi. cuſto. c.i. vel q: nō fuit huata forma. ſ̄. de e
lec. q: propter. ⁊.c. cū poſt petitā: uel q: ñ fuiſſꝫ huat⁹ ordo iuris: q:
nō fuiſſꝫ lis ꝯt. ſ̄. ut li. nō ꝯt. c.ii. qḋ melius videt ut ꝑ h̄ nō ꝑiudi
cet ꝑncipali negocio. ſꝫ tātū ꝓceſſus caſſet. ſ̄. de elec. dudum. ii.

g Caſſata. i. caſſa ⁊ irrita nunciata: ⁊ ſic patet ꝙ retractet ſnia ſi ḋ
tegatur ipedimentū poſt ſniam. ar. viii. di. veritate. xxix.q.ii. ſiquis
ingenuus. Et ē hoc ꝯ illa iura. iii.q.vii.§. tria. v̄. vex. cū aliis ꝯcor.
ſuis. ibi poſitis. ſ̄. i p̄ma notula. ⁊. i.q.i. ſi quis a ſimoniacis. Sꝫ ali
ud incōueniens videt: q: retractatur ſnia quo ad alios iudices qui
legitimā ꝑſonam habebant: ſic. ſ̄. de offi. dele. cum ſuper. Idō retrac
tatur ſnia q: impedimentum erat notorium per ſententiaꝫ publice
latam. vnde nulla in eum potuit cadere iuriſdictio: ⁊ ita cum ſibi ⁊
aliis cōiter cā cōmiſſa fuiſſet. duo ſine ipſo iuriſdictionem non po
terant exercere: vnde propter connexitatem reuocatio fit quo ad
oēs: quia non potuit tenere ſnia quo ad quoſdam ⁊ non quo ad ali
um: cum illi per ſe non habuiſſent iuriſdictionem. ſi. ff. de ar. pedi⁹
in ſi. Ar. contra. ff. ꝙ cū falſo tu.l.i.§.i. ⁊. ſ̄. de elec. cū vintoñ. Itēꝫ
ar. hic: ꝙ utile per inutile viciat. ſ̄. de offi. dele. cum ſuper. ⁊.c. ſup
queſtionum.§. ſi vero. vbi de hoc.

h Itēꝫ cognoſcatis. ⁊ ſic pꝫ: ꝙ licet ſnia ſiue ꝓceſſus caſſet: actio
tamen ſalua remanet. vnde itēꝫ cognoſcet ex integro de cā: q: ꝓ ñ
iudicato habetur. ſi. C. quoniā ⁊ quando iudex. ſi ut ꝓponis. Hec
exceptio excōicationis in qualibet parte litis pōt opponi: etiā ſi fu
erit omiſſa ſcient. ſ̄. de excep. exceptionem. her.

i Quāuis res inter alios. Hec regula: res inter alios acta. aliis
non nocet habetur. C. res inter alios acta. l.i. ⁊ i ipſa rubri
ca. ſ̄. de ſi. inſtr. inter dilectos. ⁊. ſ̄. c. cum ſup. ⁊. C. qui res iudi. nō
no. l.i. ⁊. ii. hec regula. fallit in multis caſibus. ſ. cum cauſe ſunt con
nexe. lxxi. di. tantis. daniel. ⁊. iii.q.vi. hoc quippe. ⁊. j. de accu. ad
petitionem. j. de pur. ca. c. penul. in his enim res inter alios acta ali
is nocet. Item in cauſa libertatis. ff. de ſta. homi. ingenuum. Item
in cauſa filiationis. ff. de libe. agnoſ. l.i. in ſi. ⁊. l.ii. ⁊. iii. i principio.
Item res inter alios acta aliis prodeſt: ut in querela inofficioſi te
ſtamenti. ff. de inoffi. teſtamen. papinianus. §. meminiſſe. hec res
inter alios acta ꝓdeſt ſiſco. Item in re indiuiſibili. ff. ſi ſer. ven. loci. §. ſi fun
dus. Itēꝫ in re cōi cum pupillo. ff. quēadmo. ſerui. amit. ſi cōem. ⁊. ii.q.vi.§.
diffinitiua. v̄. q̄nqꝫ plures. ⁊. j. de ap. c. pe. et in his trib⁹ cōcordātiis res acta
inter alios prodeſt alii. et vbi res cōis eſt cum ſiſco. C. de cōmu. re. alie. l.ii.
Itēꝫ fallit in caſibus hic cōtentis vbi preiudicat alii per factū alterius: puta
ſi actio uel defenſio primo lo
co pertineat ad aliquē et ipſe
ſcienter patiat ſequentē expe
riri de illa re intelligitur iure
ſuo renūciaſſe: vbi gratia ſi
creditor paſſus eſt debitoreꝫ
experiri de ꝓprietate pigno
ris et ſuccubuit debitori ob
ſtabit res iudicata ſi poſtea
aget uelit uel ecōuerſo: ſi cre
ditor paſſus ſit debitoreꝫ: uel
ſi maritus patiat experiri ſo
cerū uel vxorē de ꝓprietate
rei in dotem accepte: uel ſi
emptor patiat uenditorē ex
periri de ꝓprietate rei vendi
te a quo cauſaꝫ habet: uel em
phiteota ꝓprietariū. ⁊ hec ꝓ
bant. ff. de re iudi. l. ſepe. vn
de ſumpta eſt hec decre. et in
eadeꝫ. l. vbi dicit ſi creditor.
debet eſſe debitor ſm lr̄am
piſanā ponit hoc exemplum
de debitore et creditore: ⁊ ſꝫ
hoc non cōtradicūt. l. ille. ff.
de pig. ſi ſuperatus. ⁊. C. eo.
ti. preſes. illi legi ſepe ſꝫ aliā
lr̄am ſignant ꝓ contrario: ſꝫ
leges ille intelligunt quādo
debitor ſuperatus eſt ignorā
te creditore: ſic ergo iſta re
gula eſt intelligenda res inter alios acta non nocet aliis: exemplū habes q̄ñ
non nocet in prin. illius. l. ſepe. quādo nocet aliis habes in ea. l. et hic. quan
doqꝫ etiā prodeſt ut pꝫ. ſ̄. ſed verbū iſtud experiri quo ad exempla de vxore
et ſocero et venditore ponit improprie. ſ. ꝓ defendere: ſic ponit. ſ̄. de iudi. c. i.
quia illis non dat rei vendicatio. C. de rei uen. doce ancillā. hoc ſm eos qui
dicunt ꝙ vxor conſtāte matrimonio nō eſt dn̄a rei dotalis. vnde nec cōpetit
ei rei vendicatio: ut in. l. predicta doce. ⁊ ꝙ experiri ponat ꝓ defendere pōt
colligi ꝑ legē predictā ſepe. v̄. cui autē ⁊c. ſic ergo ecōuerſo defendere ponit
pro agere. C. de teſti. l.i. et. ff. de alie. mu. iudi. cā facta. l. penul. uel pōt poni
proprie: quia ⁊ ſi agere non poterāt: tamē preiudicat mihi ſentētia lata cōtra
eos quia potui prohibere quo minus agant: et quia ex voluntate mea iudica
tum videtur de iure quod habui ex perſona agentis: ſed in ꝑſona debitoris
et creditoris uerbum experiri ponit proprie ⁊ improprie: cum vni rei uendi
catio et alteri hypothecaria competat. argu. ꝙ res iudicata aliis non noceat
habes. ſ̄. de teſti. veniens. ii.

k Uobus. ꝓferentibus. hoc intellige cum omnes ſunt preſentes: alias
vno abſente alius ſententiā ferre non poſſet: imo nulla eſt ſi ferat. ſ̄.
de offi. dele. cauſaꝫ matrimonii. et. ii.q.vi.§. diffinitiua. v̄. item ſi plures. di
ſtinctio illa que habet in.§. diffinitiua. ſuper v̄. itē ſi plures. ⁊ in decre. predi
cta. cauſaꝫ matrimonii ponit tota in decre. preſenti. Si ergo plures ſunt iu
dices ſiue ſint ordinarii ſiue delegati ſiue arbitri: et omnes preſentes ſunt te
net ſnia maioris ptis. lxv. di. c.i. et. ii. et. ff. de re iudi. duo ex tribus. ⁊. ff. de
arbi. ſi in tres. et. l. ſe. et. l. diem.§. ſi plures. Fallit in caſu vbi non valet ſnia
maioris partis. ſ̄. de reſcrip. paſtoralis. i. Rn̄. item fallit in cauſa criminali
epiſcopi ſm quoſdaꝫ quia non valet ibi ſnia niſi omnes concordant. vi.q.iiii.
c.i. et ſi quis ep̄us criminaliter. Cum v̄o iudices equali numero diſcordant
in ſententia: puta vnus ex vna parte: et alius ex alia: uel duo ex vna ⁊ duo ex
alia locū habet decre. preſens. ſi ergo ſint ordinarii ⁊ ꝑdicto modo diſcordāt
tenet ſnia pro reo: ut hic dicit quia ꝓmptoria ſunt iura ad abſoluendū q̄ꝫ ad
condēnandū. ſ̄. de ꝓba. ex litteris. ⁊. ſ̄. de ſi. inſtru. inter dilectos. in ſi. ⁊. ff.
de actio. ⁊ obli. arrianus. niſi in quatuor caſibus hic cōtentis. Primo fauore
matrimonij: ut. xxxiii.q.i. ſi quis acceperit. et. j. de deſpon ipu. continebat.
de libertate autē habes in predicta decre. ex lr̄is. circa ſi. et. ff. de re iudi. int̄
pares. de teſtamēto habes. ff. de inoffi. teſta. ſi pars iudicantiū. Alius caſus
de dote inducit fauore dotis ut hic dicit: quia mulieribus multū fauoris de
betur in dotibus ſuis. j. de do. poſt diuor. reſt. nuper. j. de pigno. ex lr̄is. ⁊ ſic
iſti quatuor caſus ꝓpter fauorem excipiuntur.

l Ex delegata. in delegata iuriſdictōe ſecus q̄ꝫ in ordinaria: q̄ vtraqꝫ pēdet
a ſupiore: ut. ff. de re iudi. duo iudices. in cōpromiſſo v̄o neutra ualet: ut. ff. ḋ
arbi. dic.§. ſi plures. Sꝫ que eſt rō diuerſitatis quare ſnia ordinarioꝝ teneat
⁊ non delegatoꝝ ſed pendet a ſupiore et ſnia arbitroꝝ nulla. Dicas ꝙ in or
dinaria iuriſdictione non eſt ſuperior ad quem recurratur niſi lex mortua:
et ideo lex uoluit ſine alio remedio ꝙ talis ſententia teneret pro reo in fauo
rem ipſius. In delegatis poteſt haberi recurſus ad delegantem ut ipſe ap
probet quam uiderit comprobandam: et ideo remanet impendenti. in ſentē
tia arbitrorum non eſt quis ſuperior nec habet iuriſdictionem a lege: ⁊ ideo
nulla eſt.

Dilecti.f. prioꝛ ꝛ clerici de giſebergeñ. grauez[a] querimoniā tranſmiſe rūt ꝙ eboraceñ: archi/epūs apoſtolice ſedis lega. eūdez prioꝛez poſt[b] appellationem ſuſpē dit ſuas eccleſias interdixit: ꝛ ca/nonicos ſi[c] eidem tanquam prioꝛi obedirent: excōmunicatos denun tiauit: ꝛ infra. Sup quibus ſi ueri/tate per[d] idōeas pſonas ꝛ famā[e] lo ci ſollicite iquiſita ueneritis eccle ſiarum cōceſſiones: factas[f] niſi pꝛi oꝛ ꝛ canonici malicioſe diſtulerit[g] eas quātū ad ſe pertinet oꝛdiare: i irritū reuocetis eaſdez. Idez archiepiſcopo remeñ.

Inter cetera: ꝛ ifra. Sup eo ꝙ abbas ſancti apolliariſ i clau ſtro a te appellationē[h] interpoſuit generalem ſup omni cauſa que ad uerſus eū aliquo tēpoꝛe poſſet mo ueri: ipſum exinde redarguimus: nec huiuſmodi appellationē duxi mus admittendaz. Idem abba ti ſancti petri.

Ad noſtrā: ꝛ ifra. Quia uero remediū ap. non ideo eſt in uentum ut alicui a religionis ꝛ oꝛ dinis obſeruātia exoꝛbitanti debe at in ſua nequicia[i] patrociniū exhi bere: mandamus quatenus ſiquā do quilibet ſubditoꝛū tuoꝛū ad re medium appellatiōis conuolaue rit nō ideo minus[k] cum iuxta teno rez mādati quod i pꝛedicta regula continet: ꝛ inſtitutionē oꝛdinis co rigas ꝛ caſtiges. Idez noꝛuiceñ. epiſcopo.

Perſonas eccleſiarum: ꝛ ifra Siquis ad noſtraz audienti az appellauerit: ꝛ appellationi ſue prolixum terminum pꝛefixerit[l] tu ei diem[m] infra quez ap. ſe. cōueniē ter poſſit adire: aſſignes: ad quā ſi uenire cōtempſerit: tu illum extūc[n] iuditio tuo ſuper his que in queſti one uertunť: ſine cōtradictiōe ali/qua ſtare compellas. Si autē quiſ quā ap. ſue pꝛefigat terminum con gruentez: nec tamen cauſaz ad diē ap. fuerit pſecutus: ipſum nihilo/minus extūc[n] ſententie tue ſicut de alio diximus ap. re. parere ꝯſtrin/gas. Idē remeneñ. archi.

Cum ſit romana: ꝛ infra. F. Que duximus rēſpōdendū: ꝙ ſi ante ſentētiā uel poſtea fuerit ap pellatū huiuſmōi appellātib[9] ān[9] idulgeť[a]: aut ex neceſſaria ꝛ euidē ti cauſa biēnium: niſi foꝛte iudex a quo appellatū fuerit ſꝫm locoꝝ di/ſtātiā[b] ꝛ pſonaꝝ ꝛ negocij qualita/tez. reciſius[c] tēpus fuerit modera tus: ifra quod ſi is qui appellaue/rit: cauſam ap. non fuerit pꝛoſecu/tus: tenebit ſententia. Si poſt ſen tentiam appellauerit: ꝛ a cauſa ſua cecidiſſe uidetur: nec amplius ſup eodem negocio audieť appellās: Si uero[d] a grauamine ꝛ āte[e] litis i greſſum fuerit appellatū huiuſmōi

a d Dilecti filii. grauē. pꝓter quā deberet deponi archiepſ qui non de tulit appellationi. ii. q. vi. decreto.
b Poſt appellationem que ſi legitima fuit ſnia ſuſpēſiōis vel interdic ti poſtea lata non tenuit. j. de ſen. ex. per tuas.
c Si eidē. i. ſi canonici appellāt añ ꝯditionē extātē: ſuſpenſa erit excōicatio: j. e. pterea. ii.
d Per idoneas. hꝫ ſolū ſuffi ceret ſiñ fama loci p duos uel per tres teſtes. ꝭ. de teſti. lꝫ.
e Famā. fama per ſe nō ſuf ficit. iiii. q. iii. §. itez ſepe fit: ſꝫ cuꝫ aliis adminiculis puta cū teſte vno aut aliis legitimis. ar. ꝭ. de pba. cū cām. ꝛ. ꝭ. de pꝛeſump. illud. ꝛ. c. iii. ꝛ. ꝭ. de teſt. pꝛeterea.
f Factas poſt appellationez pꝛemiſſa a pꝛioꝛe.
g Diſtulerint vltra ſex men ſes. ſi eis elapſis conceſſiōes facte fuiſſent ualerent: qꝛ po teſtas ad archiepm̄ ē traſla ta. j. de cōceſ. pbē. ꝛ ec. nō va. nulla. ꝛ ita p negligentiā per dit quis ius ſuū. ſic. j. de iure patro. quoniam. ꝛ. c. cum pro pter diſcoꝛdias ꝛ ppť culpā. ꝭ. ð elec. cū in cunctis. ꝛ. c. cū vitonieñ: ꝛ. c. qꝛ pꝛopter.
b Inter cetera. appella tionem. Generalis ap pellatio nō valet: ut hic patet nec etiā ſpecialis. niſi cā pba bilis ſit expoſita: q̄ nō admiſ ſa tenet appellatio. j. e. ut de bitus. ar. ꝯ. j. e. ꝯſuluit. ii. vbi appellatio generalis valꝫ. ſo. ibi. Et eſt ar. ꝙ nō valet i ge nere: ualet in ſpecie. ff. ð pac. ſi vn[9]. §. pacta. ꝛ. §. illud. ꝛ eſt ar. qð nō licet in genere licet i ſpecie. ff. cōia pꝛedo. in tradē dis. ff. ſi qs cau. ſed ꝛ ſi quis. §. queſitū. Ar. ꝯ. ꝭ. de offi. oꝛ di. ſi ſacerdos. ꝛ. j. de pbē. re latū. Jtē a futuro grauamine nō eſt appellādū ut hic pꝫ: ni ſi a grauamine cōminato vel illato. j. e. cū ceſſante niſi ap paruerint alia indicia. ut. j. e. conſuluit.
i Ad noſtrā. in ſua nequitia. appellatio enim non eſt inuenta: ut ſit iniqui tatis vinculum ſed oppꝛeſſoꝛum leuamē. j. e. cum ſpeciali. §. poꝛꝛo. ꝛ. ff. de mino. pfecti pꝛetoꝛio. ꝛ ſic iuramentum nō eſt iniquitatis vinculum. ꝭ. de iureiur. quanto. ꝛ. xxii. q. iiii. inter cetera. Jtē no. ꝙ vtendum eſt aliquo ad eū vſum ad quem iſtud fuit inſtitutum. xxii. q. ii. is autem. ꝛ. xlv. di. licet. ii. ꝛ. ꝭ. de tranſla. inter coꝛpalia ꝛ. j. e. ſuggeſtum in fine.
k Minus a coꝛrectione. n. non appellať. j. e. repꝛehenſibilis. ꝛ. c. cum ſpāli i fi. ꝛ. ꝭ. de offi. oꝛdi. lꝫ: niſi excedat modum in coꝛrigendo. j. e. de pꝛioꝛe. ꝛ. ꝭ. de offi. del. ſup queſtionū. §. nos autē: ſicut appellatur ab executoꝛe: cū modū ex cedit. ꝭ. de re iudi. ꝙ ad conſultationē in fi. a quo alias appellari nō pōt. j. eo. nouit. ꝛ. ii. q. vi. §. ſunt quoꝛum. v̄. ab executoꝛe. ꝛ ideo nō admittiť appellatio a coꝛrectione. qꝛ fit ad penitentiā ꝛ extra foꝛmā iudicii ar. xxvii. q. i. ſi hō. xlv. di. cū beatus nec admittiť recuſatio. j. e. cōſoꝛciali in fi. ꝛ hec locum habent in omnibus regularibus vi in conſtitu. cum ſpāli in fi.
l p Perſonas. pꝛefixerit. ꝛ ſic appellās poteſt ſibi ſtatuere terminum ad ap pellationem pꝛoſequendā iudex eodē modo. j. e. oblate. ꝛ. j. c. pxi. ꝛ. c. ad hoc. ꝛ. c. peruenit. j.
m Tu ei diem. Hic ſtatuiť dies ad pꝛeſentandū ſe iudici. j. c. ſe. quādoqꝫ ſta tuitur ad iter arripiendū. j. c. peruenit. ii. ꝛ. ꝭ. c. pꝛoxi. cum cauſa. quādoqꝫ ſta tuitur terminus a lege annus vel a iuſta cā biennium. j. c. px. Terminum vō ſtatutum a parte vel a iudice neutra pars poteſt pꝛeuenire. j. e. ſepe. ꝛ. c. obla te. terminum a lege poteſt vtraqꝫ pars pꝛeuenire: dum tamen appellatus do loſe nō pꝛeueniat appellantem: ut. j. e. oblate: ꝛ de termino dato a lege pōt in telligi. j. e. ex inſinuatione: ut dixit io. quod non eſt veruꝫ: ut ibi dicitur.
n Extunc. i. poſt terminum elapſum: ꝛ pꝛocedere poteſt ac ſi perēptoꝛie vo catus non veniſſet. j. e. ſepe. ꝛ. j. e. conſuluit nos in fi. her.
a c Cum ſit romana idulgeť. ii. q. vi. ei qui appellat. ꝛ. C. de tēpo. auť. ei q appellat: ꝛ ſi iuſta cā iteruenerit: biennium indulgeť ut ibi dicitur. alias nō dareť. j. e. cōſtitutus: imo ꝛ triēnium datur. j. e. ex rōe.
b Diſtātiā. oia iſta ſunt conſiderāda ad moderādū tēpus. ſ. locoꝛum diſtan tia. lxiii. di. cum lōge. ꝛ. xxiii. q. ii. vbicūqꝫ. ꝛ qualitas pſonaꝝ ꝛ negocii. ff. de dam. infec. qui bona. §. vlt. ꝛ. l. ſe. ꝛ. l. ſi finita. §. iii. ꝛ. ff. de iudi. l. nonūquaz. ꝛ. ff. de re iudi. l. ii.
c Reciſius tēpus. Ar. ꝙ iudex pōt abbꝛeuiare iducias datas a. l. ſic. ff. de re iudi. l. ii. ꝛ. j. e. oblate. ꝛ. ꝭ. e. ti. px. ꝙ ad cōſultationē ar. ꝯ ꝙ nō poſſit. xxviii. di. de his. ꝛ. ff. de re iudicata. l. iiii. §. ſi quis cō dēnatus. ꝛ. iii. q. iii. de iudiciis. imo arbitrio iudicis iſta videť com mitti. ar. v. q. iii. ſi egrotās. iii. q. ii. ſi epiſcopus. ff. de iudi. nōnūq̄. So. inducie q̄ danť a lege vel canone ſeruāde ſunt: niſi iuſta cā interuenerit: q̄re ſint abreuiāde: ꝛ tūc cōmittiť arbitrio iudicis ut hic. ꝛ. ff. ð v̄. ob. cōtinuus. §. ii. ꝛ magis hoc poteſt officio iudicis diſcerni quam aliqua locutōe expmi. ff. ð ſolu. ratum. ꝛ. ff. rez ra. ha. quo. n. §. iulianus. ꝛ. j. de dona. apoſtolice. ꝛ ita ex cā hoc faciēdum ē. ꝭ. ti. px. ꝙ ad ꝯſultationē. ꝛ. ff. ð re iudi. l. ii. ꝛ. ꝭ. ð dila. c. i. quedā tn̄ inducie ſť ſtatute i iure que diminui ſiue mutari ñ poſſunt nec augeri: ut eſt tēpus decē diez datū ad appellādum. Jtē ēt tēpus. j. qð peti debꝫ i itegrum reſtitutio ꝛ ēt terminari. ſ. q̄ttuoꝛ ānoꝛum: ut. ii. q. vi. āterioꝝ. ꝛ. C. de tēpo. in ite. reſti. l. vlt. de hac mā dictum c. ꝭ. de dila. pꝛeterea. Sꝫ nūquid ē iſtud ita intelligēdū ſimpliciter ut iudex poſſit diminuere ð āno appellationis: ut appellās teneať cāꝫ appellatōis finire ifra minus tp̄s āno uel biēnio? Quidā dicūt ꝙ bene poteſt iudex imponere hanc neceſſitatem appellanti: ut ip ſe debeat finire cauſam appellationis q̄ntum eſt in ſe. ſed ſi remane ret per iudicem vel aliam iuſtam cām: nō eſt ei imputādum. j. e. ex inſinuatione. ꝛ. ii. q. vi. āterioꝛum. §. ad hoc. ꝛ ſic intelligunt quod dicit: niſi iudex foꝛte reciſius tempus fuerit moderatus ifra quod finiat cām ſuā. Verius dicas: ꝙ iudex nō poteſt iſtud tempus ab bꝛeuiare quātum ad hoc ut appellans teneatur cauſam finire infra tempus ſtatutum a iudice. immo ānum integrum habebit uel bien nium ex iuſta cauſa ad finiendum cām: quo elapſo rata manebit ſē tentia: ut hic dicit. ꝛ. C. de temp. ap. l. vlt. ſed pꝛo tanto dicitur iu dex poſſe reciſius tempus moderari: quia iudex poſſet compelle re appellantem ſiue terminum ſtatuere illi: ut ſe repꝛeſentet in ter mino illo coꝛam ſuperioꝛe ad quem appellauit: vel iter arripiat ad pꝛoſequendam appellationem coꝛam illo ad quem appellauit: ꝙ ſi non fecerit ſi lata eſt ſententia pōt: poteſt illam mandare execu tioni: quia ſtatim tenet ac ſi apellatum non fuiſſet: ſed ſi appellaue rit ante ſententiam poſtea tunc pꝛocedat in cauſa: quia terminus talis tunc obtinet vicem peremptoꝛii infra eodem ſepe. ꝛ ſupꝛa ti. pꝛoximo cum cauſa. ꝛ ſupꝛa. c. pꝛoximo. ꝛ quantum ad hoc ſolum poteſt iudex reciſius tempus moderari. Si vero nullum terminuꝫ ſtatuit appellanti: tunc habet annum a lege: ꝛ iudex tunc per totuꝫ annum non poteſt pꝛocedere ad exequendam ſententiam vel ſu per pꝛicipali anno elapſo poteſt: ſecundū ꝙ poteſt cum terminus ſtatuitur. ꝛ hoc ſatis colligitur infra eodem repꝛehēſibilis. §. i. ꝛ. c. conſuluit. j. in fine. ꝛ hoc ſtatuitur pꝛopter maliciam appellan tium qui malicioſe appellant cauſa impediendi executionem vel p ceſſum iudicis. ꝛ per hoc ei conſulitur contra quē appellatur.
d Si uero a grauamine. Cauſa grauaminis pꝛobabilis al legata: que ſi pꝛobata eſſet legitima: alias non auditur infra eodē ut debitus.
e Ante litis. Hoc poteſt intelligi cum appellatur ſuper aliqua ex ceptione dilatoꝛia coꝛam iudice. j. e. ex pte. ꝛ etiā poſt. j. eo. ſup eo.

z.ii.q.vi.non ita:ſecus ſm leges:ut.ibi.

f Paſſim.i.qñcunq; etiã grauamine nõ expſſo: ⁊ ſũt illi canones ii.q.vi.ad romanã.⁊.c.ſe.ſiquis placuit.⁊.ẽ.ut lit.nõ conteſt.accedens.j.hodie neceſſe ẽ allegare cãm ꝓbabilẽ.que ſi eẽt ⁊c̃.quecũq; ſit cã.j.e.ut debitus.⁊.c.cum ſpãli.§.porro.

g Hec ſolẽt ꝓprie ſupto vocabulo q2 appellatio nõ ſit niſi a iudice.ẽ.ð offi.dele.ſup q̃õnum.§.nos autẽ.vel ꝓut dr̃ appellatio ꝯtinet q̃relã inique ſnĩe.ff.de mino.ꝑfec.pretorio.loquit̃ ergo ð appellatiõib⁹ q̃s aliqui quãdoq; faciũt cũ dicũt:ego appello te ad curiã vel venias ad iudicẽ:ut faciat mihi iuſticiam:ſed ille nõ tenet̃ ire:ut ſicut denunciatõ facta ipſi domino i foro non tenet:ſed i re ipſa dʒ fieri.ff.de no.ope.nun.l.ð pupillo.§.ſi quis forte vel dicas.ꝙ loquit̃ de appellationibus que fiunt extra iudiciũ ab aduerſario:ne faciat aliquid in p̄iudiciũ appellãtis ſup eo ꝑ quo appellat:⁊ tales appellationes quaſi ꝓuocationes ſũt ad cãʒ ⁊ talib⁹ appellatiõibus eſt deferẽdũ.j.eo.bone ⁊ tales appellatões faciũt clerici frequẽter inter ſe ⁊ electionib⁹ ⁊ ꝓ aliis negociis eccleſie.ẽ.de elec.cõſiderauimus.⁊.c.bone.⁊.c.auditis.⁊.j.de his q̃ fi.a ma.par.ca.c.i.

audietur appellans: quoniam ſacri canones etiam extra iudicium paſſim[f] appellare permittunt: nec ſolent[g] huiuſmodi dici appellationes ſed prouocationes ad cauſam Si autem ante ſententiam[h] quis appellauerit: cogitur[i] illius ſtare iudicio: ad queʒ noſcitur appellaſſe. Preterea ſi raptor ſit uel uiolẽtus detẽtor alieni rei qui appellat: huiuſmodi appellatio facta ĩ iudicio apud eccleſiaſticas perſonas ſolet audiri[k]: niſi forte manifeſtus[l] raptor uel fornicator exiſtat. ſicut ille quem abſenteʒ ⁊ irrequiſituʒ[m] apoſtolus excomunicauit. I Dẽ eidem.

Ad hec ſi ĩ una cauſa quis appellauerit: ⁊ pendẽte appel. aliquod crimẽ committat: uel pri⁹ commiſiſſe dicatur: uel modo etiã accuſetur aut conueniatur de alia re ſuper qua non ſit appellatum: ⁊ illaʒ proferri contingat ad audientiam iudicis a quo in alio negocio appellauit: eum poteſt ſi uoluerit tanquam ſuſpectuʒ[a] uitare alioqui debebit eiuſ ſtare iudicio maxime ſi ſuus ordinarius iudex exiſtat. I Dem.

Si duobus coram ſuo iudice litigantib⁹[b] alter ad noſtraʒ alter ad ſui iudicis[c] audientiam ſuper eodem negocio appellauerit: ⁊ ille qui ad ſuum iudicem appellauit: ad diem ap. ueniens ſe ad cũ appellaſſe proponit: eo tacito ꝙ

h Ante ſnĩam p⁹ litis ingreſſũ:ut differat a precedenti.ð.

i Cogit̃.ſed nõ vr̃ ꝙ ſit compellendus.C.ð appel.eos.i ſi.vbi dr̃ ꝙ nemo ꝯpellit̃ proſequi appellationẽ.immo põt penitere.ii.q.vi.§.ſi quis libellos:ſʒ dʒ ꝯpelli alternatiue.j.e.conſuluit.i.⁊.c. ſepe.

k Audiri.j.e.peruenit.

l Manifeſtus.i.notoriuſ.j.e.ꝑuenit ad nos in notoriis enim non admittitur appellatio:ut ibi.

m Irrequiſitum. Ar.ꝙ in notoriis non ẽ aliquis vocãdus in ius.ar.ii.q.i.de manifeſta.xi.q.i.ſtatuimus ar.ẽ.xii.q.ii.indigne.⁊ nemo eſt excõicandus:niſi legitima admonitione p̄miſſa.j. de ſen.excõ.ſacro.dic ꝙ non fuit requiſitus ꝑ edictum pemptorium ad iudicium:admonuit tamen eum ad penitẽtiã:⁊ q2 crimẽ notoriũ erat nõ vocauit eũ:q2 nec expediebat exquo nolebat ſe corrigere: uel irrequiſitum illa vice:vel requiſiuit eum ꝑ apollinẽ diſcipulum ſuuʒ.

a Ad hec.ſuſpectũ.j.e.ꝓpoſuit. Sed vr̃ ꝙ non poſſit eum vitare tãq̃ ſuſpectuʒ:q2 nõ põt hoc p̄tẽdere quaſi habeat eũ offenſum.ff.apud eũ a quo appel.l.vna ſm leges non recuſant̃ iudices ita indiſtincte:tamen ſi aliquod crimẽ enorme interim ⁊ manifeſte committat:nõ poterit ipſum vitare.j.e. ꝓpoſuit.⁊.c. preterea.i.cũ ſit eius ordinarius. Sed quid fiet tunc de cauſis illis: ſup quibus conuenit̃ pendente appellatione:⁊ ep̃s tunc delegabit cauſã aliis:ſicut fit cuʒ alias tãq̃ ſuſpectus recuſat̃.xi.q.i.ꝑuenit.⁊.j.eo.cum ſpãli.⁊.ẽ.de fo.ꝯpe.ſi quis contra clericum.her.

b Si duobus.ad noſtrã.quod fieri põt omiſſo quolibet medio ii.q.vi.metropolitanũ.arg.ſecus ſecundum leges.ff.de ap.imperatores.

c Ad ſui iudicis. Hoc põt ĩtelligi dupliciter:ut litigarẽt corã archidiacono:⁊ alter ad ſuum iudicẽ.i.epiſcopũ appellauit: alter ad papã vel corã epiſcopo:⁊ alter appellauerit ad archiep̃m qui ſuus iudex ẽ ꝑ appellationẽ:⁊ alter ad papam qui oĩum ẽ iudex ordinari⁹.infra de ſnĩa excõicatõis.ꝑ tuas.⁊.ẽ.de offi.lega.c.i.

d Tenebit. Sed videt̃ ꝙ non teneat:q2 lata eſt poſt appellationẽ. vnde non tenet infra de ſententia excommunicationis.per tuas: ⁊ iam non erat ſuus iudex.vnde non poteſt illum excommunicare.ix.queſtione.ii.c.i. Item quia vocabatur ad maius tribunal.ff.de re iudicata.contra pupillum.§.i. Solu.hic tenet ſententia propter contumaciam.ut hic dicit: quia debuit ire ⁊ allegare ꝑuilegium ſuum.infra eo.cuʒ parati.⁊.ff.de iudi.ſi quis ex aliena: ex quacunq; enim cauſa quis vocetur:ire debet ad p̄torẽ.ff.ſi q̃s in ius voca.l.ii.

aduerſarius eius ad audientiam ro.pon.appellarat ſi legitime citatus nec uenit nec reſponſalem miſit: aut etiam alias parere contemnit: tenebit[d] excomunicationis ſententia in eum pro contumacia promulgata: niſi iudex cognouerit[e] euʒ ad audientiam ro. pon. appellaſſe. Deniq; quod queris: ſi a ciuili iudice ante iudicium uel poſt ad noſtram audientiam fuit appellatum: an huiuſmodi appellatio teneat: tenet quideʒ in his qui ſũt noſtre temporali[f] iuriſdictiõi ſubiecti: in alijs uero ⁊ ſi de conſuetudine eccleſie teneat: ſecundum iuris rigorem credimus[g] non tenet̃. I Dem plebano ⁊ clericis .s. nazarij de albia.

Ex ratione: ⁊ infra. Uerum ſi appellationem biẽnio elapſo interpoſitam a ſententia contra uos prolata proſecuti nõ eſtis: dũmodo proſecutionem ipſius per impotentiam[h] uos conſtiterit omiſiſſe: nolumus ꝙ iuſticie ueſtre debeat preiudicium generare. I Dẽ uigorieñ. epiſcopo.

Meminimus: ⁊ infra. Cetex cum aliquam cauſam contingit tibi ap.re. committi: ⁊ aduerſa pars poſt citationem[i] iter arripuerit ad ſedem ap. ueniẽdi nõ min⁹ poteris ĩ negocio ſʒ iuris formaʒ ꝓcedere: ꝙ ſi ãte citationem[k] iter arripuerit: nõ eſt aliquatenus ꝓcedendum. I Dem.

e Niſi cognouẽit.ergo ſi notuʒ illi erat ꝙ non eſſet ð ſua iuriſdictione non tenet ſentẽtia:⁊ ille non tenebatur venire exquo ſciebat iudicem hoc ſcire ar.ff.ſi quiſ in ius voca.l.ii.quia qui ſcit certiorari nõ debuit.ff.de act.emp. ⁊ ven.l.i.in fi.⁊.ẽ.de elec.cum inter vniuerſas.

f Noſtre tẽporali.ut ſupra ð iureiuran.venientes.⁊ ſupra de fide inſtrumen.cum ioannes.

g Credimus. ⁊ ita patet ꝙ iuriſdictio temporalis non ꝑtinet ad eccleſiam: nec de ea debet ſe intromittere in preiudicium iudicis ſecularis ſupra de iudi.nouit.in ꝑin. ⁊ infra qui fi.ſint le.lator. ⁊ infra de ꝑuile.c.ii.niſi cum vacat imperium ſupra de fo. compe.licet ideſt tunc enim propter defectum iudicis ſecularis bene appellabitur ad papam.argu.xxiii.queſtione.v.adminiſtratores. ⁊ ſupra de fo.compe.ex tenore.her.

h Ex ratione. impotentiam. Hec impotentia pluribus modis poteſt intelligi:ut per propriam impotentiam: quia fuerunt impediti iuſta de cauſa:vel per iudicem ſtetit:vnde non imputatur.ii.queſtione.vi.anteriorum.§.ad hoc.⁊.§. biduum.⁊.§.ſi forte.⁊.infra eodem ex inſinuatione.idem eſſet etiaʒ ſi medio tempore arbitros elegerunt partes.C.de temp.ap.aut̃.ſi tamen. ⁊ in his caſibus ſeruatur appellans illeſus ipſo iure. nec currit tempus nec indiget reſtitutione. Si vero dolo alicuius priuati circumuentus appellat. ⁊ appellationem non fuit proſecutus:tunc currunt tempora appellationis: ſed habet recurſum contra doloſum ad intereſſe.ff.de dolo arbitrio.§.dolo cuius. ꝙ ſi ſoluendo non fuit:reſtituitur appellans ad proſecutionem ſue appellationis.ff.de eo per quem factum erit.l.ex hoc edicto.ff.de dolo.⁊ eleganter.§.ſi dolo. Dicunt tamen quidam:ꝙ iſti adiuti fuerunt beneficio reſtitutionis: quia illud biennium cuilibet currit etiam impedito agere:ſi non poterit habere copiam iudicis:vel quia noluit procedere:vel quia potuit facere ꝙ compelleretur iudex.C.de temp.ap.l.vlt.§.vltimo.ſed hoc ex littera non colligitur: ut hic.⁊ hic non ſtetit per negligentiam iudicis:ſed ex propria impotentia. vnde non habet hic locum lex illa.C.de temp.ap.l.ultima. ⁊ ita nota hic illud generale:ꝙ ſi per me non ſtat mihi non imputat̃.⁊ iſto iure iſti ſeruant̃ illeſi.

i Meminimus. poſt citationem: vel etiam poſt ſcientiam ante citationem.j.eo.ſuggeſtum.

k Ante citationem.vel ante ſcientiam litterarum impetratarum contra euʒ j.eo.ſuggeſtum.⁊.c.ad hoc.ſed hodie iſta non habent locum: quia non prodeſt allegare:ꝙ promiſerit nuncium ante: etiã ſi dixerit ſe ſuper hoc litteras habere que non ſint iudici p̄ſentate infra eodem ut debitus.⁊.ii.queſtione vi.§.eius qui. Sed quid ſi non miſit nunciuʒ:ſed in propria perſona iuit:nũquid procedetur contra eum ſi conueniatur coram ordinario vel delegato ſuper eo pro quo iuit? Credo ꝙ ſi non ſit qui defendat eum cum debuerit dimiſiſſe procuratorem:procedetur contra eum non obſtante ꝙ iuerit propter hoc:quia ⁊ ſi iam cum litteris reuerſus eſſet:non prodeſſet tanquam ab aduerſario iam p̄uentus infra eodem cum debitus.⁊ ſupra ð fo. compe.c.pe. Arg.contra infra eodem dilecti.i.⁊.c.ut noſtrum quia plus eſt facto appellare quam verbo:ut ibi.ſed.ibi ante iter arreptum litigabant. vnde iter ibi habetur quaſi pro appellatione.ſed hic iuit ad curiaʒ nulla cauſa mora vel comminata pro litteris impetrandis: vnde ſi aduerſarius eum p̄uenerit ſibi imputet:qui debuit eſſe diligens ⁊ ipſum preueniſſe. T. dicit quod non debet procedi contra ipſum:niſi fuerit fraude vel dolo:tũc enim propter dolum ſuum nõ expectabitur.

a S[V]per eo. appellationē fieri. Hoc pōt habere locū tā ante li. cō. q̄ po-
ſtea: ut ſi ante lit. cōteſta. obiciať aliqua exceptio rationabilis que ſi eēt pba-
ta deberet legitima reputari ⁊c. ⁊ iudex eā admittere nolit ſi propter hoc ap-
pelleť: iudex uel nō dз pcedere uel remouere grauamen. ĩ. e. ut debitus. ⁊. c.
cum ceſſante: alias reuocabiť totū qd fecerit de hoc habes multa exēpla. ĩ. e.
ex pte: ſignificauit: ſignificāti
bus: ubi infinita exēpla. inue-
nies ſup hoc poſt lit. conte. ⁊
eodē mō pone exēplum. ſ. de
or. cog. c. i.

b Et pncipalis cā. ⁊ ita non
pcedeť ſuper pncipali: ⁊ in p̄
iudicialibus exceptionib9 h̄
habet locū. plura exēpla po-
nuntur. iii. q. xi. §. aliquādo.

c Sine illa. puta de non pe-
tēdo preſcriptio ⁊ cōſimiles.

d Termiari. ergo videť q ſi
pncipalis cā poſſit expediri
ſine illa q nō obſtāte illa ap-
pellatione pcedere poſſit in
pncipali: ⁊ ita videť q teneor
litigare ſub illo qui ēt me gra
uauit a quo appellaui iuſta d
cā. contra illud. ĩ. e. ad hoc. ⁊
ĩ. pпoſuit. Satis crederē q
uacat hic. ar. a ɔtrario ſenſu:
q cū iā certa rōne me graua-
uit: quō poterit pcedere po-
ſtea me inuito nō videť. iii. q.
v. quia ſuſpecti.

e De falſi ſuggeſtione. hoc i
telligunt quidā: cū pbare no-
lebat: ſed allegabat tantum ⁊
iō nō valet appellatio. Uel di
cas q hec exceptio de falſi ēt
ſuggeſtione non ē admittēda
poſt lit. cōteſt. cū ſit dilatoria:
⁊ ſic erat lis cōteſtata q ſola
ſnia erat ferēda. vnde non dз
differri ſnia pпter talē appel
lationē interpoſitā occaſione
exceptōnis que ab initio fue-
rat pponēda. ſ. de re iudi. in
ter monaſteriū. ſi. C. d fal. l.
ii. ⁊. C. d le. ſi i fraudē vbi nō
differť executio pпter ſugge
ſtionē falſi. b.

f D[E] appellatōib9. mini-
mis. minima cā pōt di
ci duorū aureorū: q pro ea nō
dať actio de dolo. ut. ff. de do
lo. ſi oleū. in fi. ⁊. l. ſe. vel ēt. x.
aureorū. ff. ſi cui pluſq̄ per le
gē falcidiā. l. iii. §. quāuis. vel
l. ſolidorū. C. de defen. ciui. l.
i. vel illa dicitur minima que
ad ſūptus iudiciales nō ſuffi-
cit. ii. q. vi. anteriorū. §. illō ēt:
⁊ ita pro qualibet cā appellať
quia ita poteſt quis grauari i
paruo ſicut in magno: q̄ntitas
cauſe nō facit: quare introdu
cta ſit appellatio: ſed iniquū
grauamen. ſ. c. ad noſtrā. ⁊. ĩ. eo. cū ſpāli. §. porro. ſic etiā in minima re furtū
committitur. xxiii. q. vlt. c. vlt. quia nō furtū ſed furātis affectus conſiderať:
ut ibi dicitur.

S[V]Up eo q ſollicitudo tua que
ſiuit: prudentie tue duximus
reſpondendū: q ſi de aliqua excep
tōe queſtio oriať: ⁊ ex ide appella-
tionē[a] fieri cōtingat eidē excepti
oni erit merito ſuperſedēdum: ⁊ ſi
principalis[b] cauſa ſine illa[c] termia
ri[d] nō poterit: ei nihilomin9 ſupſe
deať. Si autē aduerſa ps de falſi
ſuggeſtione[e] in ap. prorupit: nō ē ſen
tētia ſup hoc differēda. Idem.

D[E] appellationib9 pro cauſis
minimis[f] īterpoſitiſ: uolum9
te tenere: q eis pro quacūq leui
cā fiant: non minus ē quā ſi p ma-
ioribus fierent deferēdū. Idē.

S[V]per eo. ⁊ infra. Sacri cano
nes ante ⁊ poſt litis conteſta
tionem[g]: ⁊ in prolatione ſentētie:
⁊ poſt ſingulis facultatem tribuūt
appellandi leges autem ſeculares
ap. niſi in caſibus[h] ante ſententiam
non admittunt. In cauſis quoq
eccleſiaſticis ubi ap. remediū tolli
tur: ſicut ap[i] ita recuſationi nō eſt
aliquatenus deferendū. Si autē
infra certū tēp9 lis decidēda com-
mittitur. ex tūc terminus icipit cur
rere cum iudices contingerit litte
ras recepiſſe[k]. Idem.

P[E]ruenit ad nos: q cum cleri
ci ſe conquerant ab aliquib9
ſe uulneratos uel alias eſſe leſos.
qui impetuntur ap. ſe. appellant ⁊
infra. F. t. mādam9: quaten9 ſi eo
rū exceſſus publicus nō ſit ⁊ noto
rius eos eccleſia. cen. compellas[l]
ut īfra conueniēs tēpus ap. iterpo
ſitā pſequātur. Si uero publicus
ē ⁊ notorius[m]: ap. obtentu non pre
termitas: quin eos excōicatos de
nuncies; ipſoſq facias ſicut excō-
municatos cautius euitari: donec[n]
paſſis iniuriā ſatiſfaciant: ⁊ cū litte
ris tuis ap. ſe. cōſpectui repreſen-
tent. Idē archiepiſcopo tole.

C[O]nſuluit nos. f. t. ⁊ īfra. Cō.
t. duximus reſpondēdum: q
ſi aliqui quos manifeſtū ſit ⁊ noto
rium uxorē alterius detinere aut
iniecisse manus uiolentas ī cleri-
cū appellauerint: eorū appellatio
ni non eſt aliquatenus[a] deferendū
Sed cū multa dicantur notoria[b]
que non ſunt: prouidere debes ne
quod dubiū eſt pro notorio uide
aris habere. Illos autē qui ap
pellant a preſentia tua: coge[c] infra
tēpus cōueniēs ap. iterpoſitā pſe
qui: aut iudicio tuo ap. re. pareř.
Idem.

S[V]ggeſtū eſt aurib9 noſtris
q cum oppreſſi ad preſidiū
ap. ſe. recurrunt: ⁊ appellatōe fac
ta iter arripiūt: aduerſarij eorū ap.
interpoſitā cognoſcentes: nec ad
preſentiā noſtrā accedūt: nec re
ſponſalem tranſmittūt: cum autē
ſenſerint illos noſtras litteras re-
portaſſe. in uocē ap[d]. prorūpunt ⁊ iť
ad nos arripiūt ueniendi: ut ſic eo
rum ſollicitudinē a quibus impe
tuntur eludant. Tue conſul. t. r. ut
ſiquis deprehenſus[e] fuerit hoc ex
fraude uel malicia facere: ap. eius
non deferas neq ob id cauſam ti
bi commiſſam terminare poſtpo-
nas: q decre. epiſtolā[f] qua tales
muniri uidenť nō ad deprimēdā
cuiuſq iuſticiā: ſed ad remouēdū[g]
grauamen nos feciſſe cognoſcas.
Idē eboracen. archiepiſcopo.

A[D] preſentiā noſtrā. r. preſby
tero ueniente epiſcopo tuſcu
lano ⁊. p. ſancte ſuſāne card. tuā
⁊ ipſi9 cāz cōmiſſimus audiendā.
qui ad obiectiōes tuā licз. r. preſ-
byter nō eſſet excōmunicat9 de iuř
de facto tñ fecerūt eum abſolui[h].
Ideoq mādamus: quaten9 pre
dictū preſbyterū p eo q poſt excō
municationē cōtra[i] ap. factam di
uina cantauit: nullatenus īquietes
ſed ad eū ſtatum[k] reducaſ omnia
in quo erant tempore ap. emiſſe.
Idē centuarien. archiepiſcopo.

g S[V]per eo. litis conteſtationē. de appellatōe que fit ante ſniam itellige
ſm illā decre. ĩ. e. ut debitus. poſt ſniam vō indifferēter appellať nulla
cā expſſa: ſed ſufficit dicere ab iniqua ſnia appello. ii. q. vi. §. forma. ii.

h In caſibus. ut. ii. q. vi. §. ante ſententiam.

i Sicut appellationi. ſicut appellatio cā pbabili nō expreſſa non admittitur
ĩ. e. ut debitus: ſic nec recuſatio admittitur cā recuſationis pbabili ñ expreſſa
ĩ. e. cū ſpāli. ⁊ melius. ĩ. e. nouit.

k Recepiſſe. die receptōis nō numerata. ff. ſi quis cautionibus. l. i. ff. de re-
quir. re. l. annus. ⁊. iiii. q. v. quiſquis. ſic dies in quo excōicationis exceptio p
poniť: que. ĩ. octo dies pbari. dз: non cōputať in illis octo diebus. ſ. d excep.
pia ɔſideratione, que eſt inno. iiii. ⁊. c. frequens: ar. contra. ff. de ver. ob. cōti-
nuus actus. ⁊. l. i. §. qui preſens.

l [illegible]eruenit. Cōpellas alternatiue. ſ. ut vel pſequať appellationem i termino
conſtituto a iudice: vel eo elapſo corā eo reſpōdeat. ſic. ĩ. c. px. ⁊. ĩ. c. ad hoc.
ii. ⁊ ſic intellige. ſ. e. cum ſit romana. v̄. ſi vō ante. alias nemo pōt cōpelli pſe-
qui appellationem. ut. C. e. ti. eos. in fi.

m Notorius. ſ. eo. cum ſit romana. ⁊. ĩ. c. proximo. ⁊ habes ex hac
decre. arg. q excommunicatus appellare poteſt. iii. q. ix. reuera. et
ſupra de except. cum inter.

n Donec pa. In hoc caſu cum iniuria eſt manifeſta. primo debet
ſatiſfacere q̄ abſoluatur. ĩ. de v̄. ſig. ex pte. i. ⁊. c. cuз olim. ſi. ĩ. de ſē.
ex. parrochianoſ.

a C[O]nſuluit. ñ
ē aliquaten9
ſic. ſ. e. c. px. ⁊. c. cū
ſit romana. in ſi.

b Notoria. notori-
um diciť tribus mo
dis. ĩ. de coha. cle. ⁊
muli. c. vl. ubi de h̄.

c Coge. ſub alter-
natione: vt vel pſe-
quať appellationē
in termino ſtatuto:
vel eo elapſo reſpō-
deat corā eo. ut. ſ.
c. proxi. ⁊. c. cum ſit
romana. ⁊. ĩ. eo. ſe-
pe. ⁊. c. ad hoc. ii.

d S[V]ggeſtū. in
vocē appel-
lationis. arg. hic: q
aliquiſ poſſit appel
lare i abſentia iudi-
cis. ar. ſ. de ali. mu.
iudi. cauſa. c. i. q ex
quo quis ſcit appel
lādū ē. ii. q. vi. bidu
um. ⁊. C. q°. ⁊ quā.
iudex ab eo. ⁊. ff. q̄
do appel. ſit. l. i. §. ſi
aduerſus. vnde vi-
deť q ſi ep̄s meus
vellet me excōmu-
nicare: ⁊ abſens ap-
pellem: ſi ferat ſen-
tentiā non tenet: ta
men in hoc caſu te-
net: quia ignōat me
appellaſſe. ⁊ ideo ñ
punitur per capitu
la. ii. q. vi. decreto. et
xxiii. q. iii. de illici-
ta. lau. ⁊ eſt hic arg.
q talis appellatio
valet: dūmodo non
fiat malicioſe: ſз ho
die non valet appel
latio talis infra. eo
ut debitus. ⁊. c. cum
ſpeciali.

e Si quis depre-
henſus. Sed quis
probabit iſtum ma-
licioſe appellaſſe ad
uerſarius qui hoc
obicit. ff. de proba.
ab ea. ⁊. l. in excep-
tionibus: quia qui
fraudem allegať: cū
probet. ff. de proba. quotiens. §. qui dolo. ipſo facto videtur q ſit p
bata malicia.

f Epiſtolam. ſ. e. meminimus. ⁊. ĩ. e. ad hec ſicut aſſeris.

g Remouendum ſupra. c. ad noſtram. ⁊. ĩ. e. cum ſpeciali. §. porro:
Quod enim prouiſum eſt ad concordiam: nō debet vergere ad no
xam. xlv. di. licet. ii. ⁊ iuris occaſio ad iniquum ſuſpendium trahi
nō debet. C. de vſuca. pro emptore eum qui. ⁊. ĩ. de puil. q nōnul-
lus. in fi. de reſcrip. nonnulli.

h A[D] preſentiā. abſolui. ad cautelā: ſic ⁊. ſ. de teſti. veniens. in
fi. ⁊ iſtud ſepe fit: lз excōicatio de iure nō teneat. ĩ. d ſē. ex. p
tuas. ⁊. c. venerabili. ⁊. c. ſoler a nōnullis. ⁊. ſ. d offi. dele. cū ɔtigat.
xxiii. q. i. audiuimus. ſi. ff. de remiſ. l. vna. C. de ingenuis. l. ii. ⁊ in
quodā decre. inno. iiii. ſoler a nonnullis.

i Cōtra appellationē. ſ. legitimā. vnde nō tenuit excōicatio: quod
ex eo patet: quia de facto fuit abſolutus. vnde ceſſare a diuinis nō
debuit. ĩ. de ſen. excom. per tuas. ⁊. c. ſoler a nonnullis.

k Eum ſtatū. ſic. ĩ. c. bone. ⁊. ſ. de offi. dele. ſup queſtionū. ⁊. ii. q.
vi. appellatione interpoſita. ⁊. ff. nihil inno. appel. pen. l. vna. ⁊. ſ. d
iureiuran. venientes. ⁊. ſ. de elec. cum inter canonicos.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Cum teneamur: ⁊ īfra. Quoniā noſ ɔſulere uoluiſti: utrū ſi eorū poſſeſſio qui ad audiētiam n. appellāt: turbata fuerit: tibi caȝ ſibi liceat reformare eo de quo appellatio ē interpoſita pretermiſſo[m] p.t.rñ. ꝙ ſi exinde ad te querela ꝑuenerit: id ordine iudiciario tibi licebit experiri. Idē epiſcopo ⁊ archidi. de bonoñ.

Conſuluit: ⁊ īfra. Conſul .u. t.r. ꝙ ſi generaliter ap. quis interponeret ab omni grauamine quod ſibi poſſet ɔtigere huiuſmodi ap. tenerī nō debet. Si uero ab aliquo iudice ſuꝑ omni grauamīe quod in una cauſa ſibi poſſit īferri: quanquā generalis[a] appellatio ſit interpoſita: appellationi tamē ei⁹ eſt ab eodem iudice deferendū.

Idem zamorēn. epiſcopo.

Cum parati eſſemus tuas petitiones admittere. j. diacoñ cardi. olim ap. ſe. le. propoſuit ꝙ cū ad eius uocationē contempſiſſes accedere: in perſonam tuā excōmunicationis ſententiam ꝓmulgauit[b]: ⁊ īfra. Cumq; n. canonic⁹ beati iacobi firmiter aſſeueraret: ꝙ in legatione regis[c] eſſes: ⁊ idō nō potuiſſes ad uocationem predicti cardi. accedere: cardina. econtra aſſeruit: ꝙ non in legatione regiſ: ſed in ſalamātina eccleſia te ſuus nuncius[d] inueniſſet: ⁊ infra. Nos uero attendentes: ꝙ te non decuit cōtemnerī obtentu[e] ap. ad uocationem uenire legati: precipim⁹ quatenus uel in perſona propria uel ꝑ nūcios idoneos ap. te conſpectui repreſentes innocentiam tuā ſi poteris oſtenſurus[f]. Idem cantuarieñ. archiepiſcopo.

Ad hec: ⁊ infra. Preterea de his qui iuramentum preſtant ꝙ eccleſie ſtabunt iudicio: ⁊ poſtea appellant[g]: id tua ſollicitudo ꝓuideat: ut eos ſeruare quod iurant: uel infra[h]. xl. dies poſt appellationem interpoſitam iter arripere[i] ad ipſam proſequendaȝ[k] cōpellaſ. Idem carnoteñ. epiſcopo.

Queſtioni quam facis: utrum appellationi illius ſit deferendum[l]: qui ſicut moris eſt: preſtito iuramento abſolui meretur: ⁊ ante quam ei mandet aliquod uel mandato recepto cauſa ſubterfugij appellauerit: rñ. ꝙ appellationi que iuramento eius debeat derogare: non eſt in aliquo deferendum: ſed ſtatim erit in eandem reducēdus[m] ſententiam: que donec mandatuȝ ſuſceperit: ⁊ ſuſceptum pro poſſe[n] fuerit proſecutus: debet firmiter obſeruari. Idem uintoneñ. epiſcopo.

Preterea de hiſ qui ad ſe. ap. appellāt: ⁊ poſtea grauia[a] cōmittentes ſe dum cōueniuntur: appellatione tuentur: duximuſ reſpōdendum: ꝙ eos appellatio nō debet in ſua iniquitate[b] tueri quominus eorum exceſſus cenſura canonica puniatur. Idem grandeñ. patriarche: ⁊ ſancti uitalis preſbytero cardinali.

Conſtitutis[c] i preſentia. n. abbate ſancti felicis ⁊ preſbytero. r. pro cōtrouerſia que de electione torcellane eccleſie eſt ſuborta. ⁊ īfra. Ideoq; mādam⁹: quaten⁹ ſi archidi. poſt ap. ⁊ denūciatōeȝ excōmunicatiōis ad nomīatiōeȝ[d]

l Cum teneamur. reformare ꝑ ſeruū etiā turbata poſſeſſio pōt recupari abſēte dño. C. ſi ꝑ vim vel alio modo. l. i.

m Pretermiſſo. ⁊ ſic videt̄ ꝙ in eo tātū articulo ſuꝑ quo appellat̄ exēptus ē a iuriſdictione iudicis ſui ordinarii. j. e. ꝓpoſuit. ⁊. ſ̄. eo. ad hec. ⁊ contrariū ex illis decre. colligit̄ ⁊ ad hoc ē. arg. ff. apō eū a quo ap. l. vna. vnde pōt poſſeſſionē illā reformare: nec ꝑ hoc itelligit̄ renūciare appellationi: ut hic patet. In delegato ſecus: q: ex quo appellat̄ ab ipſo et legitia cā nulla remanet ei iuriſdictio. j. e. ut debit⁹ vnde ſi rediret ad ō legatū: renunciare itelligit̄ appellatōni. ſ̄. de offi. dele. grauī. ſ̄. ō teſti. cum venitur.

a Conſuluit. generalis. Hic admittit̄ gnālis appellatio. ɔ. ſ̄. e. c. ii. vbi nō admittit̄. ſȝ ꝙ dicit hic i vna cā ſoluit cōtra. ibi loquitur de gnāli appellatione que fit i q̄lib; cā. ſed nec iſtud tenet: q: cā ꝓbabilis ſemꝑ eſt exponenda: aliter nō admittitur appellatio ſiue gnālis ſit: ſiue ſpecialis. j. e. ut debit⁹. ⁊ c. cū ſpāli. §. porro.

b Cum parati. ꝓmulgauit. ꝓpter cōtumaciaȝ. ut. xi. q. iii. certū. ⁊ ſ̄. e. ſi duobus.

c Regis. ar. ꝙ excuſaret euȝ auctoritas regis: ſi i legatōne regis inuēt⁹ fuiſſet. ar. xix. di. ſi eps lxiii. di. ſalonitane. ⁊ in aut. quo. opor. epi. §. illud. coll. i. xxiii. q. vlt. ſi aut vob ar. ɔ ꝙ nō excuſat. xxiii. q. ult. quo auſu. ⁊. c. repħēſibile. xxv. q. i. oē. ⁊. xii. q. ii. quicunq; militū. Sol. ſi mādatū regis ꝑueniat mādatū cuiuſlibet plati poſt dominū papā: tūc regi obtēꝑādū eſt: ſi ab ipſo teneat regalia. xxiii. q. vlt. §. ecce. Quod ſi papa vocat eū poſtea exēplo petri relictis oīb⁹ regalibus ſequat̄ papā. vnde iſte ēt ſi ibi fuiſſȝ debuit venire ad cardinalem: exemplo petri qui vicem pape gerebat. xciii. di. c. vlt. xciiii. di. c. i.

d Suus nūci⁹. ar. ꝙ ſimplici nūcio credēdū ē ēt i alteri⁹ ꝑiudicio. ff. de re. eo. qui ſub tuto. vel cura. l. magis. §. illō. ar. ɔ. ſ̄. ō offi. lega. ꝑudētiā: q: dī ibi: ꝑ certū nūciū litteratorie deſtinatū: ⁊ vni teſti in alteri⁹ ꝑindiciū credi nō dȝ. ſ̄. ō teſti. veniēs. i. ⁊. c. lȝ. nūcio tñ publico iurato fidelit̄ ereq officiū ſuū bñ credit̄ circa citatōes. alit̄ ñ crederet̄. ar. ſ̄. de ꝓſūp. illud. ſ̄. de ꝓſcrip. ad audiētiā. ⁊. arg. ꝓdicte. l.

e Obtētu appellatōis. ⁊ ſic duplici defenſione defēdebat̄ iſte: auctoritate regis ⁊ ꝑ appellationē: q: nemo ꝓhibet̄ plurib⁹ defēſionib⁹ vti. ff. de excep. nemo. ⁊. ſ̄. ō ꝓſcrip. auditis. Preterea ſi appellatio tenuit ⁊ cardinalis ſciuit illū appellaſſe: ſnīa cardinalis nō tenuit. ſ̄. e. ſi duob⁹. Quare ḡ papa nō admittit talē appellationē: q: nō ɔſtabat ꝙ appellaſſet. vel q: iuſta fuiſſȝ appellatio lȝ allegaret: ⁊ poti⁹ debuit credi cardinali ⁊ nūcio q̄ illi q h̄ tātū allegabat. ⁊ ꝑterea debuit ire ⁊ allegare ꝑuilegiū ſuū. ff. de iudi. ſi qs ex aliena. ⁊. ſ̄. eo. ſi duob⁹. maxime ſi in vna legatōe inueniebatur. ff. de iuriſdic. om. iudi. l. vlt. ar. a contratrio ſenſu.

f Oſtēſur⁹. ſȝ q̄re papa mādat ꝙ veniat ad curiā cū cardinalis excipiat ɔ eū: ut vī ꝑ id qō dicit i ꝑncipio ꝙ paruus erat petitiōes illi⁹ admittē. ſȝ ꝑ exceptionē repelli tātū debuit nō puniri. ſ̄ de or. cog. c. ii. Cardinalis nō excipiebat ēt ſimpliciter imo denunciabat dño pape cōtumaciā ſuā ⁊ excōicationē ſuā ut inde puniret̄ ⁊ repelleret̄ a petitionibus ſuis tanq̄ excōicatus: q̄re papa ipſū non audiuit ꝓpter excōicationē ⁊ ꝓpter cōtumaciā ⁊ contēptū ſedis apoſtolice vocat ipſum ad apoſtolicā ſedē. j. de accu. veniens in fi.

g Ad hec. ⁊ poſtea appellant. Sȝ q̄re nō cōpellunt̄ ꝑciſe etiā ſtare iudicio eccleſie ſm ꝙ iurauerunt? idō nō cōpellunt quia grauabāt̄: aliter non admittit̄ hodie appellatio. j. e. ut debit⁹: ⁊ ideo non videt̄ deferere iuramentū: cū ex iuſta cā dimittat illō ff. qui ſatiſda. cog. l. vlt.

h Infra. xl. nō artatur ad h̄ niſi ſm ꝙ viſum fuerit iudici ut. ſ̄. e. cum ſit romana.

i Iter arripere. Hic ꝑfigitur terminus ad iter arripiēdum: ſic. ſ̄. e. perſonas.

k Proſequēdā. Cōtra. j. e. c. ꝓx. ſed ſoluit̄ ibi.

l Queſtioni deferēdū. ſ̄. c. ꝓx. ɔ. ibi iuſta de cā appellauit: h̄ cā ſubterfugii: ut lr̃a dicit: ⁊ lr̃a ſoluit contra vel ſic intellige diuerſitatem iſtarū decre. ibi iurauit ſtare iudicio eccleſie: q: ꝓpter contumaciā fuerat excōicatus. ⁊ licet appellet ex cā ꝓbabili: iudicio ſtare intelligit̄ q: facit qō ius ſibi permittit. j. e. ut debitus. ar. ff. iudi. ſol. l. cū apō ⁊. ff. rē ra. ha. l. iii. §. falſus. h̄ erat excōicatus ꝓ aliquo delicto iquo iacebat. q: forte idē detinebat vxorē alterius: ⁊ ſuper hoc iurauit ſtare mādatiſ eccleſie: ſed ſtatim ante mandatum vel mādato facto: ꝙ illā vlterius dimitteret icontinenti appellauit: tali appellationi nō eſt aliquatenus deferendū: q: preiudicat iuramēto ſuo: ⁊ hoc ſatis pōt colligi ex ipſa lr̃a: ubi dicit appellatiōi que iuramēto ei⁹ debeat derogare: q: ſine iuramēto tali appellationi nō ē deferēdū: ꝑ quam in ſua iniquitate remaneat. j. e. ꝓx. ⁊. ſ̄. e. conſuluit. ⁊. c. cū ſit romana. in fi.

m Reducēdus. ſic. j. de ſen. ex. ſacro. verſus fi. ſ̄. de offi. ordi. ad repmēdā. i fi. Sȝ nūquid iterū recipiet̄ iuramētū ab eo ſtādi mādato eccleſie: cū iā ſemel deierauit? Lau. dixit ꝙ ſic. ⁊ eſt ar. opinionum. ſ̄. de ma. ⁊ obe. cū in eccleſiis. ar. contra. xxii. q. v. puuli. ⁊. vi. q. i. quicūq;. ⁊. ſ̄. de ꝓſūp. lr̃as. ſed ibi nō admittit̄ ad iuramētū ut poſſit teſtificari ꝓ aliquo i opprobriū ipſoꝝ qui periuri ſunt. ſic. ſ̄. de teſti. teſtimoniū. Itē ar. ɔ. ii. q. vii. nō poteſt: ſed illud intelligit̄ anteq̄ peniteat. T. dicebat: ꝙ aliā cautionē debeat ab iſto recipe preter iuramētū. ſ. fideiuſſoriam cautionē vel pignoraticiā. ff. mā. l. ſi mādato. §. vlt. ⁊. ff. de fideicō. liber. l. iii. §. adiici. ar. illius decre. lr̃as: ſed illud loquit̄ cū ſuſpectus ē de hereſi: vn de eccleſia recipit fideiuſſoriam cautionem ad dānum illius: ⁊ ala. hoc idem ſentiebat. argu. ſ̄. de procu. c. i. ⁊. ſ̄. de preſump. ſcribam. Dico cū lau. ꝙ iterū iſti iurabunt in cōfuſionē ipſoꝝ ⁊ q: forma eſt talis: ꝙ cū iuramēto abſoluat̄ j. de ſen. excō. ex tenore. ⁊. c. cū deſideres. in fi. ⁊. c. ſuper eo.

n Quod pro poſſe. alias non compellitur. xiiii. q. vi. ſi res. ⁊. xxiii. q. viii. peſſimam. j. de vſu. cum tu. quia impoſſibile preceptum nō obligat. ff. que ſen. ſine ap. reſcin. paulus. ſi. ſ̄. de pac. c. ult. her.

a Preterea. grauia. maxie quoniā ſi ſuper articulo aliquo appellatio facta ē. ad ea que poſtea emergunt nō extēdit̄: q: in alijs remanet ſub iuriſdictione iudicis ſui. j. e. propoſuit. ⁊. ſ̄. e. cum teneamur ergo multo fortius appellatio illos non defendit in enormibus. ut. j. e. ꝓpoſuit.

b Iniquitate. ſic. ſ̄. e. c. ad noſtrā. ⁊. cum ſit. in fi. ⁊. c. peruenit. ⁊. c. conſuluit

c Conſtitutis. excommunicationis. idem eſſet ſi ſuſpenſus eſſet: nā ſuſpenſi ⁊ excommunicati nec eligere nec eligi poſſunt ſupra de conſue. cum dilectus. ⁊. ſ̄. de elec. cum inter. ⁊. ⁊. ix. q. i. nos in hominem ar. contra. j. de cle. excom. mi. ſi celebrat ſed ibi ſoluitur.

d Nominationem ſi fuit ſimplex nominatio nullum ius fuit acquiſitū nominato. ſ̄. de elec. ꝙ ſicut. ⁊. ii. q. vi. nominationes. vnde nullum potuit impedimentum preſtare ſequenti electione.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

e ¶ Maioris.ſ̄.de elec.q: ꝓpter.⁊.c.eccleſia veſtra:ubi de hoc

f ¶ Nō obſtāte appellatione:q: fruſtra iploꝛat legis auxilium qui cōmittit i legem.j.e.an ſit.j.de vſur.q: fruſtra.ff.de mino.auxiliū.in fi.ſ̄.ð elec. bone.j. de immu.eccle.c.vlt.⁊.C.de re.credi.gnāliter.§.i.ar.cōtra.ſ̄.de elec. cōſideravimus.⁊.c.auditis.Dicas ꝙ h prioꝛ nominatio ſiue fuerit electio ſiue nominatio:nulla fuit tribus de cauſis:q: poſt appellationem interpoſitā ⁊ poſt denunciationē excōicationis:cū excōicati electio ipſo iure nulla ſit: ⁊ a lōge minori pte: alia vō q̄ ſi a tota eccleſia.vnde merito preualuit:⁊ appellationē obiicere ille nō poterat cum ipſe appellationi non detulerit:ut ſ̄.de elec.bone.⁊.j.e.an ſit.

g ¶ Propoſuit.in aliis. Et ita patet:ꝙ appellatio nō eximit appellātē a iuriſdictione iudicis:niſi i eo tātum ſup quo appellaŧ.ſ̄.e. cum teneamur.⁊.c.ad hoc.⁊.j.e.paſtoralis.§.verum.

h ¶ Non dꝫ.hoc verbum debet neceſſitatē impoꝛtat ſ.xi. q.iii.debēt. vnde ſi appellās vult eum recuſare pōt: q: ſuſpectus eſt:ut hic dicit.⁊.ſ̄.e. ad hec.alioquin ſi nollet eum recuſare:tenetur corā illo reſpōdere:q: ſuus iudex ē. Sꝫ quid ſi appellaui a delegato: ⁊ pendēte appellatione iterū datur iudex cōtra me in alia cā.nunquid potero ipſum recuſare ꝓpter ipſā appellatōꝫ dicas ꝙ ſic.ar.iſtiuſ.c.Dicas ꝙ hec recuſatio pendēte poꝛi appellationi eſt i pendēti:naꝫ ſi ꝓnuncieŧ appellationem tenuiſſe:apparet ꝙ eum grauauit:⁊ ſic admittitur recuſatio i ſecūda cā.ar.j.e. poſtremo. Si autē pronunciaŧ male appellatum appeŧ:ꝙ illum non grauauit.vnde remittiŧ ad p̄mum iudicē.j.e.cum in eccleſia.⁊.c.ut debitus.⁊ ſic nō poterit eum recuſare in alia cā.

i ¶ Manifeſto. Habes hic ꝙ i notoꝛiis non eſt locus recuſatiōi:ſicut nec appellationi. ſ̄.e.cuꝫ ſit.⁊.c.ꝑuenit.⁊.c.cōſuluit.Arg.contra.iii.q.v.q: ſuſpecti:ſed illud de manifeſtis non notoꝛiis hic vero de manifeſto quod eſt notoꝛiuꝫ.

ſepedicti.c.proceſſerit:⁊ primicerius cum canonicis ⁊ plebāus cū aſſenſu cleri epiſcopatus:uel maioꝛis[e] ⁊ ſanioꝛis partis prenominatum.j.in epiſcopum ⁊ paſtorē elegerit:nō obſtāte[f] ap.prefati archidia.ſi ipſe ap.prius facte non detulit:electionem de prefato.j.factaꝫ auct.ap.confirmetis.

Idem eboꝛaceñ.archiepiſcopo.

Propoſuit nobis.m.cleric⁹ tuus:ꝙ ſepe contingit:ut cū aliquiſ ſuper aliqua cauſa appellat in alijs[g] cauſis in quibus nō eſt appellatum reſpondere recuſet: ſup quo.t.t.rñ.ꝙ licet ꝓ illa appellatione non minus teneatur in alijs ſuper quibus appellatum non eſt reſpondere:iudex tamē a quo appellatur:quia illi omnino ſuſpectuſ ē: cum non[h] debet ad reſpondendū ſuper alijs compellere: niſi ꝓ crimine a deo graui ⁊ manifeſto[i] quo ipſo actu merito ſit damnandus.

Idem cāuarieñ.archiepiſcopo.

Qua fronte nos conſuleŧ uale as non uidemus cum dicariſ ordinem iuris peruertere[a].iaꝫ.ꝑ. nō i eccleſia:ſicut eſt canonicum[b] ⁊ honeſtum: nō etiam in palatio nō in camera tua ſed in camera regis contra debituꝫ[c] iuris ⁊ pōtificalis officij dignitatē epiſcopoꝝ electiones clericis cōfirmare:⁊ iſra. Sane ſi quis pro contumacia uel alia qualibet[d] cauſa interdicto uel excōmūicatione teneŧ aſtrict⁹:⁊ offert ſe ad iuſticiam:de his pro quibus ſententiā ipſam excepit:iudex euꝫ ne in excomunicatiōe deced āt[e] abſoluere poterit:etiaꝫ ſi parſ aduerſa ne abſoluatur ap.obſtaculum interponat ab ipſo tamen ante abſo-

a ¶ Qua fronte ꝑuertere. Quam iure poſſet ei dici peccaſti quieſce.arg.iii.q.vii.§.tria.⁊.§.ſunt āt verū.idem teſtatur.

b ¶ Canonicum q: huiuſmodi ſpiritualia i eccleſia:ſiue capitulis ad hoc deputatis fieri debēt.xxiii.di.in noīe.ſ̄.ii.q.vii.p̄ceptum.⁊.xxiii.q.vlt.conuenioꝛ. ⁊.ſ̄.de electio.cū terra.⁊.c.ꝙ ſicut.vii.de imu.ec.c.i.⁊.c.cum eccleſia.arg.ʒ̄.

c ¶ Debitum iuris.Cōfirmatio.n.cauſe cognitionē deſiderat ut.xxiii.di.illō. xlvii.di.de petro ⁊ iō de plano expediri non pōt.iii.q.iii.§.ſpacium ⁊.§.a iudice.⁊.ii.q.iii.§.notandum.v̄.itē ꝑ tribunali ⁊ non de plano.⁊.ff.de offi.proconſul.nec quicq̄.C.de ſen.⁊ interlo.om.iudi.cum ſñiam.ff.de regu.iuris. omnia quecunqꝫ ⁊ talia fieri nō debēt:niſi p̄miſſa diligenti examinatione tā perſone q̄ de modo electionis.ſ̄.de elec.nihil eſt.⁊ fieri non debēt ſine conſilio capituli ſui.vel maioꝛis ptis.j.ð his que fi.a p̄la.ſiñ ꝯſē.c. nouit.⁊.c.q̄to.

d ¶ Qualibet non manifeſta:q: ſi aliquis eſt excommunicatus pro manifeſta offenſa non abſoluitur ante ſatiſfactionē.j.de v̄.ſig.ex pte.

e ¶ Decedāt.q: ꝓpter peccatum hō citius ēt minori p̄ſumiŧ.xi.q.iii. epiſcopi ſi ſacerdotali.in fi.⁊ ar.xii.q.i.c.ii.tollit deus malos de medio: ne peccatum eoꝝ augeatur.xxiii.q.iiii.ca.in dicta.v̄.magni ſacti viri.ſicut tollit bonos ne malicia mutet intellectum eoꝝ de pe.di.iiii.ſi ex bono.⁊ ideo ꝓpter periculū moꝛtis non admittiŧ hic appellatio:nec in his que dilationē non capiunt: ut ſus.C.de ſepul.vio.l.vlt.⁊.ff.ð fe.l.i.§.ii.⁊.l.ſolet. Preterea nihil deperit aduerſario ſi abſoluaŧ ⁊ ei ꝓdeſt:quo caſu non ē eius malicie indulgendum.ff. de rei ven.in fundo.⁊.ff.de aqua.plu.ar.in ſumma.§.item varus: ſic propē periculum moꝛtis citius abſoluiŧ.j.de ſen.ex.ſacro.⁊.c.nuper.

f ¶ Cautione.ergo non iuratoꝛia:q: nomine cautionis ſimplex ꝓmiſſio intelligitur.C.de v̄.ſig.ſancimus:imo iuratoꝛia cautio preſtatur i abſolutione.cum illa ſit foꝛma eccleſie generaliŧ ſtatuta.j.ð ſen.ex.ex tenoꝛe.⁊.c.cum deſideres ⁊.c.ſup eo.imo in caſu iſto cum excōicaŧ quis:q: non paret iuri:non dꝫ abſolui:niſi p̄ſtita cautione ſufficienti:ꝙ iuri parebit:ſicut cum reſtituiŧ poſſeſſio.ſ̄. de ſequeſtrati.c.i. in fi.ſed in aliis excōicationib⁹ ſufficit iuratoꝛia:alias videreŧ fieri iniuria aduerſari.

lutioneꝫ ſufficienti cautione[f] recepta:ꝙ uel in preſentia ro.pō.ad cuius audientiā appellatur:ſi maluerit aduerſarius uel corā iudice cui cauſam delegauerit iuris pareat equitati. ¶ De his etiā qui cōqueruntŧ[g] ſe irrationabiliter excomunicationi uel interdicto ſuppoſitos: illud[h] idem dicimus:etiā ſi hi qui huiuſmodi ꝓtulerunt ſentētiaꝫ ad ſe apo.duxerint appellandū. Idē in concil.laŧ.

Reprehēſibilis:⁊ iſra.preſenti decreto ſtatuimus: ut nec prelati: niſi canonica cōmotione premiſſa: ſuſpēſionis uel excōmunicationis ſententiā proferant[k] in ſubiectos: niſi foꝛte talis ſit culpa que ipſo[l] ſuo facto ſuſpēſionis uel excōmunicationis penā inducat: nec[m] ſubiecti cōtra diſciplinā eccleſiaſticā in uoceꝫ ap. erumpant.

¶ Si uero quiſquā ꝓ ſui neceſſitate crediderit appellanduꝫ: cōpetēs[n] ei ad ꝓſequēdam appellationē terminus prefigatur: infra quē ſi foꝛte ꝓſequi neglexerit.tūc epiſcop⁹[o] libere ſua auctoꝛitate utaŧ. Si aūt i quocūqꝫ negocio aliquis appellauerit:⁊ eo qui appellat⁹ fuerit ueniēte:qui appellat uenire neglexerit:ſiquid ꝓpriū[p] habuerit: cōpetēteꝫ illi recōpēſationeꝫ faciat expēſaꝝ:ut hoc ſaltē timoꝛe territus in grauamē alteri⁹ nō facile quis appellet. Precipue uero hoc in religioſis uolumus obſeruari.ne religioſi cū ꝓ aliquo exceſſu fuerit cōrigēdi ꝯtra regularē[q] prelati ſui et capituli diſciplinā appellare preſumant: ſed humiliter ac deuote ſuſcipiant:quod pro ſalute ſua fuerit eiſdem iniunctuꝫ. Idem.

g ¶ Conqueruntŧ coꝛā ſupioꝛe excōicatoꝛis qui ꝑ ſimplicē querelā de excōicatione cognoſcē pōt ſ̄.de fo.ꝯ.ad repꝛimendā.⁊.j. de ſen. ex.ſacro.

h ¶ Illud idē.ꝙ abſoluaŧ.ſ.non obſtāte appellatione illi⁹ qui ipſū excōicauit Arg.ʒ̄.j.e.ſollicitudinē. Solu.ibi.

i ¶ Reprehenſibilis. commotione:terna ſcilicet illa:enim dicitur.canonica. xvi. q. vii. omnes decime.⁊.xvii q.iiii.de preſbyteroꝛum.de canonica admonitione habes ſupra ð iudi.nouit ⁊.ii.q.i.ſi peccauerit ⁊ ſi quis ea omiſſa aliquem excommunicauerit ꝑ vnum menſem ingreſſum eccleſie ſibi nouerit interdictum infra ð ſen.ex. ſacro.⁊ in odium p̄latoꝛum qui excommunicabant non p̄miſſa admonitione contra iſtud concil. emanauit illa conſtitutio. ſacro ⁊.c. cum medicinalis. que imponit ipſo iure penam illam prelatis.

k ¶ Proferant. tenet tamen licet contra hoc faciāt. xi.q.iii. ſñia paſtoꝛis niſi in duobus caſib⁹.j.de ſen.ex.ꝑ tuas.vbi hēs duos caſus.tertium hēs.i.c.ſtatuimus.⁊ q̄rtum hēs.xxiii.q.i.audiuimus ⁊ ſic ſunt quatuoꝛ caſus in quibus non tenet ſñia paſtoꝛis.

l ¶ Ipſo ſuo genere.i.ipſo facto.ſ̄.e.ꝓpoſuit i fi.ut.xvii.q.iiii. ſi qs ſuadēte.lxxxi.di.ſi qs ſacerdotū.⁊.c.ſi qs amō.i.q.i.repiūŧ.⁊.j. de ſen.ex.ſi ꝯcubine.c.nup.tūc.n.pñt ſine admonitione ⁊ ſine pena illius conſtitutionis ſacro puniri.

m ¶ Nec ſubiecti.quia ſubiecti conſtitutionem illam non ſeruabāt immo indifferenter appellabant non expectata aliqua admonitione ⁊ nulla cauſa premiſſa:alia etiam conſtitutio edita eſt contra ipſos que illis imponit ſilentium infra eo.cum ſpeciali. ⁊ ſic patet ꝙ ſubditi ꝯtra eccleſiaſticam diſciplinam non appellant:niſi grauarētur iniuſte ſm tenoꝛem illius ꝯſtitutionis cum ſpāli.

n ¶ Competens.ſm tenoꝛem illius decre.ſ̄.e.cū ſit.ſi expoſuiŧ cāꝫ ꝓbabilē ſue appellationis ante ſñiam.j.e.ut debitus: poſt ſñiam nō eſt neceſſe allegare aliq̄ cām.

o ¶ Tūc ep̄s.qui ꝑinde eſt ac ſi nō appellauit.ſ̄.e. cū ſit.⁊.j.e. ſepe.

p ¶ Propꝛium punitur appellans qui non ꝓſequiŧ ap.in expenſas alteri parti ex eo ꝙ ipſum ad iudicium ꝓſecutus ⁊ non venit:⁊ ſi ꝓuocatus fuiſſet ꝑ procuratoꝛem non ad tractandam litem:ſed ad impetrādas lr̄as aduerſario legitime ꝓſequente ad totā cauſam ſimiliter condēnaŧ:q: ſi venit ſufficienŧ infra eodē nicolao.ſed ſi nō hēat ꝓpꝛiū alias punieŧ ſꝫ arbitriū iudicis.xiiii.q.vi.ſi res.⁊.ſ̄.de do.⁊ contu. finē i fi. ſi.ff.de in.eū quē temere.ſ̄.ð reſcrip.ceteꝝ ⁊.c.vlt.

q ¶ Regularē.ſic.ſ̄.e.ad noſtram.ubi de hoc.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

a A[d] hec ↄpellere ſub altnatōe vt dictū ē.ſ.e.ↄſuluit.⁊.c.pue-nit ſic altnatie ↄpellit qs ad ↄtinētiā:ut.xxvii.q.ii.multoꝝ.
b ¶ Suſpectū.⁊ ita ordinari⁹ pōt recuſari de hac ſuſpitōe.tene q̧ dī j.e.cū ſpāli.⁊.ſ.de foro comp.ſi quis.b.

q ¶ In cōi capitulo.qd̄ facē debēt abbates ⁊ p̄ores de triēnio in trienniū.j.de ſtatu.regu.in ſingulis.⁊ ſi ſponte cedē noluerint:tunc pſidētes capitulo denuncient epo diocesano qui ipſū remoueat.j.de ſtatu.regula.i ſingulis.⁊.c.ſe.§.i.⁊ in tali caſu nō h̄z locū hec appellatio ↄ hmōi correctionē:maxie cū publice ſint infamati:ut p talē appellationē remaneat īfamia.ſi.ſ.e.ↄſuluit:ſic ⁊ a pena legis appellari nō pōt ff.de v̄.ſi.l.ante penul.

c P[Eruenit.] Eruenit.reſidētiā quā qlibet cleric⁹ ꝺ iure cōi facē dʒ.ii.q.i.ſi qs i clero.⁊.xci.di.eleuterius j.de cle.non reſi.extue:q: nōnulli:niſi iuſta cā excuſāt:puta infirmitate vel ſi abeſt ꝺ licētia p̄lati ſui.j.ꝺ cle.non reſi.relatum.
d ¶ Fruſtratorie.⁊ ita admittit hec fruſtratoria appellatio q̄ hodie nō recipit niſi cā pbabilis exponat i appellatōe.j.e.ut debit⁹.⁊.c.cū ſpāli.⁊.c.iterpoſita
e ¶ Arripiat.Termin⁹ iſte dat ad iter arripiēdū nō pſētādū ſe iudici.ꝺ h̄ dictū ē ſ.e.pſonas.ad hoc tñ pciſe nō pōt ↄpelli.C.ꝺ ap.coſ i ſi.h̄z ſub altnatōne:ut ſe pius dictum eſt.
f ¶ Aſſignes.Sʒ ex quo appellatio eius admittit:q̄re dīc papa.q̧ bñficia illius alii interi aſſignent cū appellatōe interpoſita q̄ recipit nihil inouari oportet.ii.q.vi.§.appellatione:h̄ iō fit:q: eccleſia interi nō dʒ carere ſuffragio clerici.⁊ iō ne buiuū eccleſie pp appellatōʒ ill⁹ diminuat:ſubtrahit illi bñficiū ⁊ aſſignat alii q interiʒ officiet eccleſiā vice ſua:q: fruſtratoria videbat appellatio.
g ¶ Princes.ex h̄ pʒ:q̧ q in eccleſia ſua nō vult facē reſidētiā pōt a p̄lato ſuo ea priuari:niſi iuſta cā fuerit ipedit⁹.q̄re reſidere nō poſſʒ.j.ꝺ cleri.ñ reſi.iter q̄ tuoꝝ.⁊.c.vlt.de hac mā dictū ē.ſ.ut lit.nō ↄt.quoniam frequenter.

A[d] hec:⁊ infra.Cuʒ a te ſuper aliqua cauſa fuerit appellatū fas tibi ſit appellātes ap.re.cōpellere[a] ut uel appellationē interpoſitam pſequātur.uel coram te iuris parcāt equitati.aut ſi alterutra partiū te ſuſpectum[b] habuerit:te iſiſtē te iudicem eligant:qui propoſitaʒ inter eos ualeat dirimere queſtioneʒ. I[dem] Deʒ ſaleſberieñ.epiſcopo.

P[eruenit] Eruēit ad nos:q̧ cuʒ.u.eccleſie tue canonicū:ut i ea reſidētiā[c] faceret monuiſſes:i appellatiōeʒ prorupit:⁊ infra.Cuʒ autē fruſtratorie[d] dilatiōis cā uideat dict⁹ canonic⁹ appellaſſe.mādam⁹:quaten⁹ eū ſtudioſe moneas:ut i eadē eccleſia reſidētiā faciat:uel infra terminū cā pſecuturus iter ad nos arripiat[e] ueniendi.Interi vo alicui honeſte pſone uices ei⁹ i eccleſia pretaxata cōmittaſ:⁊ ei de beneficijs illius aſſignes[f] unde poſſit cōgrue ſuſtentari.q̧ ſi prelibat⁹ u.alterū iſtoꝝ adimplere neglexerit:tu de prebēda ſua priues[g] eundeʒ:⁊ eā alij idonee perſone concedas. I[dem] Dem.

C[onſuluit] Onſuluit nos.t.f.utrum ſit appellationib⁹ deferēdum a rege francoꝝ pro iudeis iterpoſitis:ut mancipia detineat chriſtiana:⁊ ifra.Nō cōuenit:ut p huiuſmodi appellationib⁹[h] ab obſeruatiōe decreti debeas abſtinere.

Dem genuenſi archiepiſcopo.
A[d] hec ſicut aſſeres:⁊ infra.A[rbit]rā.q̧ iudex ſi ei ↄſtiterit appellantē antequā partes eſſent citate:uel delegatio[i] cauſe pueniſſʒ ad ipſū:qui ap.iterponit obſtaculum nūciuʒ ad ſe.ap[k].deſtinaſſe:facere debet ap.deferre:ſʒ ſi poſt citatiōʒ fuerit deſtinat⁹.ſatiſ poteſt exequi quod mandatur. Dem.

O[ffendit] E priore.⁊ i fra.Ceterum ſi prefat⁹ canonic⁹ prioreʒ ppt ſuas enormitates manifeſtas:que ipſuʒ notabilē rēddūt ad ſe.ap.appellauit:⁊ ipſi tali ap.deſſerre cōtempſit[l]:eū cū litteris tuis ueritateʒ ↄtinentib⁹ de tāto exceſſu[m] ſatiſfacturū ad ſe.ap.uēire compellaſ.
I[dem] Dem
Q[uia] Uia noſ[n]:⁊ ifra.Ut abbateſ:qui de aliqua publica īfamia[o] publice reſperſi ſunt aut conuicti[p]:deīde i cōi ⁊ capitulo[q] cōmōiti prelationi cedere noluerūt:appellādi nō habeāt facultateʒ. I[dem] Dem.

A[d] D aureſ noſtras:⁊ ifra.Appellanti ad pſecutionem ap.terminus cōgruus[a] prefigaſ:ifra quem ſi ap.non fuerit proſecutuſ.ex tūc compellatur ſtaſ iudicio delegati. I[dem] Deʒ abuleñ.epiſcopo.

A[d] D audiētiam noſtram noueris peruenisse.q̧ cū zamoreñ.epiſcopus.g.preſbiterū eccleſie[b] ſancti iacobi zamoreñ.multipliciter moleſtaret.tādeʒ ideʒ preſbiter ſe ⁊ eccleſiā noſtre pꝫtectiōi ſubiecit:⁊ ifra.Licet aūt predict⁹ preſbyter ex ſimplicitate[c] forte uerbū ap.nō expreſſit:quia tñ poſtquam ſe ⁊ ſua noſtre ptectiōi[d] ſubiecerat non debuit ſine cauſe cognitione[e] aliqua ſententia cōdemnari māda mus:quaten⁹ ſi ita tibi cōſtiterit.ſententiaʒ quam prefat⁹ eps in eūdem preſbyterū tulit:denūcies ñ tenere[f]. I[dem] Deʒ ar.terracoñ.

A[d] Ccepta cōqueſtione canonicorū papilloñ.⁊ ifra.Non debet ad[g] eos cā remitti:niſi partes[h] cōſenſerint:a quibuſ noſcitur appellatū. L[ucius] Ucius.iij.gualtiro linconñ.epiſcopo.

P[oſtremo] Oſtremo.f.t.litteris preſētib⁹ iīnamus:q̧ ſi cauſa alicui fuerit delegata:qui cōſāguineus[i] ſit illi⁹.qui litteras īpetrauit.aut in eodem negocio aduocati[k] officio functus uel ex alia iuſta cā ſuſpect⁹.huiuſmōi delegat⁹ nō immerito poterit recuſari:quāuiſ

a A[d] D aures.tmin⁹.Hoc iā ſepi⁹ dictū ē.ſ.eo.pſonas.⁊.c.ſe.⁊.j.e.ſepe.⁊.c.oblate.q: pinde ē ac ſi nō.eēt appellatū.
b A[d] D audiētiā.eccleſie q̄ ē pꝑia ↄpoſtellane eccleſie.
c ¶ Ex ſimplicitate.vñ ei pcēdū fuit.lxxxvi.di.tāta.⁊.ff.ꝺ iuriſ.om.iudi.ſi qs id.§.doli.⁊.ff.ſi qs in ius vo.nō ie.l.ii.§.i.C.de teſta.l.ul.⁊.ſ.de pſcrip.ſup litteris.
d ¶ Noſtre ptectioni.Ar.ↄ.j.de p̄uileg.ex pte vbi nō eximit lʒ aliqs hēat lraſ ptectionis dñi pape a iuriſdictōe ſui iudicis.So.ibi loqſ de gnāli ptectōe:hic ſpālis fuit ptectio que obtinuit vicē appellationis ⁊ p̄terea ibi ↄſtat illos ſubeē ſuis p̄latis h̄ ſacerdos iſte nō erat de iuriſdictiōe zamoreñ.epi:imo dicebat ſubeē ſe eccleſie.ſci iacobi compoſtell.⁊ erat i poſſeſſione libertatis ⁊ allegabat ſup h̄ p̄uilegiū ↄpoſtellane eccleſie.q̄re ſnīa zamoreñ.nō tenuit.vñ ſine cauſe cognitōe ius ſibi dicere nō debuit i pſbyteꝝ illū:ipſo.n.facto appellauit.ar.j.eo.dilecti.⁊.c.vlt.noſtrum.
e ¶ Cognitione delegata a papa:q: ipſe nō poſſet cognoſcē de hoc:an iuſta cā fuiſſet h⁹modi ptectio vel nō:⁊ an haberet iuriſdictionē i ipſuʒ:q: nemo ius ſibi dicē pōt.C.ne quis in ſua cā.l.vna.her.
f ¶ Tenere.⁊ ſic nulla fuit ſnīa tāquam a nō ſuo iudice lata p hmōi ptectōe:ac ſi vbū appellatiōis expſſiſſet.ſic.j.de ſen.excom.per tuas.
g A[d] Ccepta ad eos.ut.ii.q.vi.§.vl.⁊.c.ſi eps accuſat⁹.⁊.C.de ap.cos q.⁊.j.de ſen.excō.p tuaſ.Cōtra.ſ.de excep.cū oli in ſi.
h ¶ Partes.i.ps appellās:q: nō obſtāte ↄdictōe alteri⁹ ptis pōt appellās redire ad priorē iudicē.j.e.iſpoſita.§.ii.tñ ↄdēnabit appellans aduerſario in expenſis alteri pti:ſi ↄ-dicente aduerſario reuertit ad eundē iudicem ut ibi dicitur.

h Q[uenter] ¶ Onſuluit.hmōi appellatōib⁹.Hmōi appellatōib⁹ nō ē deferēdū ↄ canonicas ſāctōes.liiii.di.mācipia ꝺ quo decreto fit hic mētio ⁊.j.de iudeis.multoꝝ.⁊.c.iudei.ii.⁊.c.cū ſi nimis.⁊ ſic pʒ q̧ appellatio q̄ fit ↄ leges vel canones nō ē aliq̄ten⁹ admittēda.j.de cle.nō reſi.c.relatum.b.
i A[d] D hec delegatio.j.cognitio delegationis facte.
k ¶ Ad ſe.ap.deſtinaſſe.Hodie nō admittit talis appellatio:q: ſi hēret lras ſup coꝺ negocio nō pdeſſʒ:ſi nōdū eēnt iudici pſentate.j.e.ut debit⁹ ſi.hēs.ſ.e.meminimus vbi de hoc.
l D[e] De p̄ore ↄtēpſit.ex h̄ pʒ:q̧ ſi p̄lat⁹ modū excedat i correctōe q̧ hñ admittit appellatō a tali correctōe.ſ.ꝺ offi.ordi.lʒ a correctōe nō appellat.ſ.e.ad nraʒ.⁊.c.rephēſibilis ul.ri.⁊.j.e.cū ſpāli.in ſi.
m ¶ Exceſſu.⁊ ſic pʒ:q̧ qui non defert legitime appellationi:dʒ puniri:ut ſi clericus fuit deponi dʒ.ii.q.vi.decreto ſi laicus.xxx.pondo auri mulcteſ.C.de ap.quoniam iudices.
n Q[uia] Uia nos.ſupple ſtatuimus.
o ¶ Infamia ꝺ q̄ purgaſ ſe nequeūt.ii.q.v.pſbr.ſi.j.ꝺ ſimōi.ꝺ h̄
p ¶ Couicti.de plano ēt ordine iudiciario p oīa nō ſuato.j.ꝺ accu.oli.q: regulares.hmōi ꝺ facili poſſūt a ſuis admiſtratōib⁹ amoueri ⁊ ex leuib⁹ cāis.j.ꝺ accu.q̄lit ⁊ q̄do i ſi.⁊.j.de ſimo.per tuas.in ſi.

i P[oſtremo] Oſtremo ↄſāguine⁹.Sʒ vſqʒ ad quē gradū itelligim⁹ iſtā ↄſāguinitatē:vr̄ q̧ vſqʒ ad ſeptimū q: vſqʒ ad illū gradū ſuccederet illi alius deficiētib⁹.xxxv.q.v.ad ſedē i p̄ma colūna.vñ cū remaneat affectio pōt recuſari vſqʒ ad illū gradū:i quo poſſet ei ſuccedere.Ar.ↄ q: hodie ↄſāguinitas vltra q̄rtum gradum nō extēdiſ.j.de ↄſāg.⁊ affi.nō dʒ.Ar.illius ↄſtitutōis non dʒ poſſe dici:qd̄ vltra q̄rtū gradū nō poſſʒ recuſari:ut ſuſpectus.ſed certe honeſti⁹ reputo:q̧ in ſupioribus adhuc repellaſ.q: ſemp affectio ⁊ dilectio p̄ma remanet ⁊ ſuccederet ei:ut dictū ē.modica.n.cā repellit iudicē:puta familiaritas.ſ.de offi.dele.īſinuāte.⁊ piculoſū ē ſub iudice litigare ſuſpecto.iii.q.v.q̧ ſuſpecti.⁊.C.de iudi.apiſſimi.Quid ſi iudex equaliter eſſet conſanguineus vtriuſqʒ:tunc par affectionis cā ſuſpitionē remouet.ff.de ritu.nup.non ſolū.§.de vno.Itē remoueretur iudex:ſi eēt dominus impantis.ſ.ꝺ offi.dele.cauſamqʒ vbi plures caſus notantur.Item ꝺ hoc plures caſus inuenies.ſ.ut li.non ↄteſ.accedens.Idē ſi ab ipſo appellaſ i alia cā.ſ.e.ad hec.⁊.c.pꝑoſuit.de eo qd̄ hic dicitur.⁊.ſ.de offi.dele.cām que ⁊ in decre.predicta accedens plene inuenies de hoc.
k ¶ Aduocati qui enim fuit aduocatus in cā.poſtea in ea iudex eſſe non debʒ aut aſſeſſor.ne affectionis ſue aduocatōis memor incorrupti iudicis nō poſſit nomen preferre.C.de offi.aſſeſ.nemo in ſi.

i A[d] hec īterdictū. Nō ꝙ excōicatio ⁊ īterdictū equiparent ī h ut ſicut excōi-
catio pꝰ appellatōꝫ nō tꝫ. ī. de ſē. ex. p tuas. ita ⁊ īterdictū emiſſum p ap
pellatōꝫ ſubſequētē nō ſuſpēdit ut hic pꝫ ⁊ ecōuerſo. ī. e. paſtoralis. niſi ſubcō-
ditōe ponat īterdictū ſiue ſnīa ferat medio tpe pōt appellari. ī. e. pterea. ⁊. ī.
e. dilectꝰ. §. q. Sꝫ qd ſi aliq̄ eccleſia īterdicta ē ⁊ eps ſuſpēdat ad tps īterdictū
ut ī ea celebret ſi qs tūc appel
lat: nūqd valꝫ appellatō: vr ꝙ
nō ꝫ relaxet īterdictū ad tps
ut ī ea celebret īterdictū: tn̄ ē
⁊ īterdicta eccleſia hn̄ celebra
tur. ī. de ṗuil. cū ⁊ plātare. §.
ꝙ ſi. ⁊. c. ut ṗuil. ſ. de offi. or.
irrefragabili. ⁊ excōicatis ēt
pōt p̄dicari. ī. de ſē. excō. rn̄. ⁊
c. cū volūtate. ī. rn̄. nō. n. ē no
uū īterdictū: ꝫ eiꝰ executio ſu
ſpēdat. ar. ff. de p̄car. ꝫ ſi ma
nēte. ff. de pecul. peculiū. §. ſi
ere. ⁊ ita appellatio nō ſuſpen
dit īterdictū: ⁊ ſic eps pōt ſu-
ſpēdē ſuū īterdictū. nec pōt ap-
pellare medio tpe. ⁊ h dicunt
lau. vi. ⁊. t. ōdicit. ī. e. dilectis
§. q. Et alii dixerūt ſic guil.
nazo. ꝙ epſ nūq̄ pōt ſuſpēdē
ſuū īterdictū quin tollat illō
ex toto: vn̄ ſi tunc appellet. ⁊
iuſta ſit appellatio: defēdet p
appellatōꝫ: ⁊ illō qd īducūt p
dicti doctores ad h ꝓbādū: n̄
ꝓbat hec decre. cū ⁊ plātare:
q illō fit auctē ſpāli dn̄i pape
vn̄ alij ad ōſequētiā trahē nō
pn̄t ut poſſint facē ꝙ celebre-
tur ī eccleſia īterdicta. de ſcō
tn̄ fuat opinio p̄dictoꝝ doc-
toꝝ. ⁊ ꝙ h poſſit fieri ꝓbat. ī.
e. dilectis. §. q. ubi de h. ō ap
pellatōe. ſcā dū ſuſpēdit īter-
dictū: dic ut no. ī p̄dicto. §. q.
Dixit tā. ꝙ ſi eccleſia īterdi-
cat: tale īterdictū pōt ſuſpēdi
ſꝫ ſi hō īterdicat tale īterdic-
tū nō pōt ſuſpēdi: q tollat in
totū q n̄ pōt eē ī eccleſia ⁊ ex
eodē tpe. ſꝫ n̄ credo ꝙ eps poſ
ſet dare alicui ṗuilegium cele
brādi in eccleſia īterdicta: q
illud pertinet ad papam.
m Declinare. ī. e. paſtoralis.
a Cum ī eccleſia. obſuat
qd de iure facē nō pn̄t
niſi p appellatōꝫ ⁊ ī aliis cer-
tis caſibꝰ q notat. ſ. de offi.
or. paſtoralis. loquit papa ar-
chiepiſcopo cantuarien̄.
b A grauamine. exp̄ſſo ī ap
pellatōe: ī quo caſu tātū tꝫ ap
pellatio āte ſnīaꝫ. ī. e. ut dbitꝰ
⁊. c. cū cām. in fi. ⁊. c. dilecto.

ap. re. fuerit ei negociū delegatū.
Idē nouicen̄. epiſcopo.
Ad hec quoniaꝫ ſub īterdicto
aliqui ōſtituti appellāt: ⁊ dein
de illud ſuare cōtemnunt quid in
hoc caſu ſuandū ſit: cōſulere uolu
iſti. Noueris igit: ꝙ ſicut poſt ap.
excōmunicari nō pn̄t: ſic īterdictū
nequeūt cui āte ap. eos cōſtat ſup-
poſitos declinare[m]. Clemēs. iij.
Cuꝫ ī eccleſia: ⁊ īfra. Accepi
mꝰ: ꝙ quidā clerici de gual.
occaſione iudicij tui ꝙ uelle obſer
uare ſe iactāt liconien̄. epiſcopi iu
dicis ordinarij ſine cā rōnabili co
gnitionē euitāt. Unde mādamꝰ.
quatenus ſi quādo contigerit ali-
quē de clericis a prefato epiſcopo
ad tuā audiētiā appellare. nō ante
appellationē admittas: quaꝫ tibi
cōſtiterit eā uel a grauamine[b] uel ī
iuſta[c] cōdemnatione porrectā: alio
quin[d] ipſuꝫ ad predicti epiſcopi au
dientiaꝫ remittas[e] ap. re. eius iudi-
cio[f] pariturum. Idem.
Directe nobiſ tue litter demō
ſtrarūt: ꝙ cū in tua preſentia
cā cuiuſdā matrimonij tractaretur
ī qua ps uiri cōſanguinitatis uicu-
lum opponebat: ⁊ ps mulieris
ad ſe. ap. appellaſſet nec appellati
oneꝫ ſuā prefixo termino fuerit ꝓ
ſecuta: poſtmodū ea rn̄ūciāte[g] ap.
quā fecerat: tu ī cauſe cognitione
ꝓcedēs de parētela teſtimonia re
cepiſti. uerū quia mulieris ps ite-
ruꝫ appellauit poſtulaſ utrū ad cal
culū ſententie procedere ualeas e
doceri. Reſpōdemus igit ꝙ licꝫ
iuxta decretū lat. cōcil[h] poſtquā in
termino ꝓſequēde ap. ſtatuto ap-
pellans ſuā ap. nō fuerit ꝓſecutꝰ.
auctoritate tua libere poſſis uti tn̄
quia iterū appellauit: cum ſecundū
iura ei licuit in eadem cauſa bis ap
pellare[i]: ſe a iuriſdictione tua fecit
exemptam: preſertim cum hic ad
ſeparationem matrimonij: quod
ē res fauorabilis[k]: intentio uiri ꝓ
cedat. Celeſtinus. iij.
Preterea requiſiti fuimꝰ: ſi-
quis iudex ita ꝓtulerit ſentē
tia: niſi ſempronio īfra. xx. dies ſa-
tiſfeceris[l]: te excōmunicatū uel ſuſ
penſū aut īterdictū eſſe cognoſcas
ille ī quem fertur ſententia medio
tempore appellanſ ad diem ſtatu-
tum minime ſatiſfecerit: utruꝫ ille
ſententia tali ligetur: aut interpoſi
tione ap. tutus exiſtat: uidetur aūt
nobis: ꝙ huiuſmōi ſentētiā ap. ob
ſtaculū debeat īpedire[m]. Idem
Secundo requiris: cū pluri
bus articulis ī una commiſſi
one poſitis in uno tantum cōtingit
appellationē expreſſe uetari: utrū
appellatio teneat: ſi ſuper alijs fue
rit appellatuꝫ ī quo. t. r. ꝙ cū ſecū
dum beatuꝫ grego. uerba intētio-
ni[a] deſeruiant: ⁊ hec ſit noſtra intē-
tio ut de omnibus articulis: qui ī
commiſſione ponuntur iuſticia ſu
um ōſequatur effectū: in omnibꝰ[b]
ap. intelligit īterdicta. Nihil eiꝫ
intereſt: utrū īhibeatur primo an
ſecundo: medio an in fine: cū ſicut
utriuſqꝫ[c] iuris argumēta noſ docēt
ea que in principio ad mediū ⁊ ad
finem: illa uero que in medio ad fi
nem atqꝫ principium ſepe referri
contingat. Tertio poſtulas edo
ceri: ⁊ infra. Con. t. t. rn̄. ꝙ cū ali
quis iudicē ꝓponit ſe habere ſuſ-
pectū ſuſpitiōis cauſam coram eo
dem allegare[d] tenetur: ſed partes
ut in aliquos[e] non ualde remotos
ōueniat per eundem iudicē debēt[f]
cogi: corā quibꝰ ſi cauſa ſuſpitiōis

ff. de pig. ac. ſi rem alienam. §. omnis. lau.
m Impedire. ⁊ ita ſuſpēdit ſnīa que nōdū tꝫ: nō. n. tenebit niſi ex
tate ōditōe. ī. de ſē. excō. a nobis. ī. ex quo āt teneret nō ſuſpēderet
eiꝰ effectꝰ p appellatōꝫ. ī. e. paſtoralis. ī fi. ar. ō. q vbicūqꝫ ōditio ex
ſtiterit pinde habet: ac ſi ab initio pure ōhat. ff. q po. in pig. hab. l.
potior. ⁊ ita ſnīa ex-
cōicatōis ſub ōditō
ne pōt ferri: ⁊ ſtatiꝫ
currūt tpa ap. vnde
ſtati appellādū ē an̄
diē ōditōiſ ut hic pꝫ
ſic ⁊ alie ſnīe ſb ōdi
tione pn̄t ferri. ſed
ibi. ī. x. dies ē appel
lādū pꝰ. x. dies non
audit appellās: licꝫ
adhuc nō extet ōdi
tio. ii. q. vi. hiduū. ⁊
illud nota. ꝙ ſi pen
dēte ōditōe efficiat
de alieno foro is in
quē lata ē hmōi ſnīa
puta q trāſtulit do
miciliū alio loco ni-
hilominꝰ ligatꝰ erit
exiſtēte ōditōe: niſi
āte ōditōꝫ appella-
uerit. ar. C. de te-
ſta manumiſ. ſtatu-
liberis. ar. op. ad h.
ſ. ō. fo. cō. c. pe. lau.
a Secundo req
ris. ītentioni
xxii. q. v. hūane ⁊. ī.
ō ṽ. ſi. intelligentia.
b In oībꝰ. ī. e. inq
ſitioni ō. Solue. h
ō qd dicit h locū hꝫ
cū ē vnū negociuꝫ
p̄ncipale: ſꝫ plures
articulos ōtinet pē
dēteſ ex negocio p̄n
cipali exēplū pone.
ſ. ō reſcrip. cū dilec
ta ⁊. ſ. ō offi. delega
ti venerabilis. Illō
āt qd dr. ī. e. ī decre.
gre. inqſitōi loqt cū
plra ſt negocia oio
diuerſa ī vna ōmiſ-
ſione ōtēta. Exēplū
pone de h. ii. q. i. p̄
mis. tūc ꝫ ſit ꝓhibi
ta ī vno n̄ tn̄ ē ꝓhibi
ta ī alio: niſi h dicat
ī decre. greg. ar. ad
h. ff. ō mino. ēt. §. i.
⁊. C. de repu. l. vna
ſed hodie ipſo iure
remota eſt appellatio. ī. eo. ut debitus.
c Utriuſqꝫ iuris canōici ⁊ ciuilis. xxxii. q. vii. apoſtolus. ff. ō pac.
itē q. §. vlt. ff. de ṽ. ob. ticia. §. i. C. famil. her. quotiens. C. de pac.
petens. ff. ſi cer. pe. lecta eſt. ff. de le. i. ſi ſeruus plurium in fi.
d Eodē allegare. Nō ꝙ hec decre. loqt ō iudice delegato. ſꝫ. ī. e.
cū ſpāli loqt ī ordinario vn̄ nota: ꝙ q iudicē recuſare ītēdit: cām iu
ſte recuſatōis dꝫ allegare corā ipſo ut hic dicit talē videlꝫ: q̄ ſi eēt ꝓ
bata deberet legitia reputari. ī. e. cū ſpāli ſicut ī appellatōe. ī. e. ut ō
bitꝰ: ⁊ recuſatio dāda ē ī ſcrip. ſ. de ꝓba. quoniā ⁊ ante litē ōt. dꝫ ꝓ
poni cū ſit dilatoria. iii. q. iii. offerat. ⁊. ſ. ō re iu. īter monaſteriū. ⁊
C. ō iudi. aptiſſimi. uel ſaltē. ī. tminū ſtatutū a iudice ad dilatorias
ꝓponēdas. ſ. de excep. paſtoralis. niſi ex noua cā ſupueniēte pꝰ litē
ōt. ꝓponi nō pōt. ſ. de offi. dele. īſinuāte ſcōm leges pōt ꝓponi vſꝫ
ad. xx. dies: ut ī p̄dicta autē. offerat. ⁊. C. ō ſē. ⁊ īterlo. om. iu. aut.
⁊ ōſequent cā ṽo ſuſpitōis corā arbitris a ptibꝰ electis ē ꝓbāda. ſ.
de offi. dele. ſuſpitōis. ⁊. ī. e. cū ſpāli. ⁊. ſ. ō fo. ōpe. ꝫ. i. Cā ṽo recu-
ſatōis nō ꝓbata delegatꝰ ī cā ꝓcedat ea ṽo ꝓbata ſupſedere dꝫ iu-
dex: ne āpliꝰ ſe īromittat: cū apet ipm nō hr̄e iuriſdictōꝫ pꝰ ꝓnun
ciatōꝫ arbitroꝝ ī ordinario ſecꝰ ē: q pōt ōmittē cām illā pſone non
ſuſpecte uel illā cām remittē ad ſupiorē. ī. e. cū ſpāli. ⁊ ibi de hoc ēt
inuitis ptibus: qd non poteſt delegatus: ut ibi notatur.
e In aliquos. ī. arbitrum vel arbitros. an tales veri arbitri dicant
dictum eſt. ſ. de offi. dele ſuſpitionis.
f Debēt cogi. ar. ō de iudi. ſi qs ex aliena. Sꝫ ibi dubitat an iudex

c Iniuſta ōdēnatōe. ī caſu iſto cū appellat a diffinitiua ſnīa nō ē neceſſe cām
exp̄mere: niſi ꝙ dicat appello ab iuſta ſnīa ⁊ tunc dꝫ ſupior cognoſcē: uel alii
ōmittē ſcōm arbitriū ſuū.
d Alioqui. ī. ſi appellatio nō ſit legitia: remittit ad illū a quo appellauit ut ꝓ
cedat ī cā cū appellauit a grauamie vel qd exeqt ſnīam: quā ipſe ſupior ōfir-
mauit: ⁊ ſic ē hic op. ar. ꝙ iudex appel. q ōfirmat ſnīam q̄ alꝰ tulit: n̄ dbeat ip
ſā mādari executōi. ſed ṗmꝰ ō hac mā tractat. ſ. ō offi. dle. paſtoralis. §. p̄ta.
e Remittas. alias cā ad eū a quo appellatum ē remitti non dꝫ: niſi de conſen
ſu appellantis. ſ. e. accepta. ⁊. ī. eo. interpoſita. §. ii.
f Eiꝰ iuditio. ita ꝙ oē ius ſaluū ſit ei ō quē fuit appellatum. ut ſi tunc fuit mi
nor: nunc āt factus ſit maior. iure minoris vtet. ff. de minori. l. iter vtile. ī. rn̄.
g Directe renunciāte. ſ. de off. delega. gratū ipſo. n. a ſcō renunciauit ap-
pellationi teſtes ꝓducendo. ſic. ī. de his que fi. a ma. par. ca. exor. ī. de
ṗuil. ſi de terra. ⁊. c. accedentibus.
h Lat. ōcilii. ſ. e. rephenſibilis. ⁊. ī. e. ſepe. ſic. C. de temp. ap. l. vi. §. vlt. h.
i Appellare ſcdo. ſic. ii. q. vi. ſi qs ī q̄cūqꝫ. ⁊. C. ne li. ī vnā eadēqꝫ. l. vna. ⁊ qd
dicit appellare ſcdo. itellige a diffinitiua ſnīa: a q̄ ſcdo appellare pmiſſum ē ⁊
nō vltra. ī. e. ſua. ⁊ ut dicunt iura p̄dicta. ⁊ h idē locū hꝫ āte ſnīam ſi grauaret
qs pluries ſup vno articulo. ſcdo poſſꝫ appellare ēt ſup illo: imo āte ſnīam ſi
grauaret qs poſſꝫ appellar pluries q̄ ſcdo uel tr̄io vel q̄rto: quotiēs ſup diuer
ſis articulis grauaret: q ſup vnoquoqꝫ articulo licitū ē appellare ſi grauet
k Res fauorabilis. ī. qui. ma. accu. poſ. vr̄. h.
l Preterea ſatiſfeceris. Quid ſi ſatiſfacē. habes. ff. qui ſatiſda. cogan. l. i.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ſit. hic autẽ non. cũ conſtat de iuriſdictõe: ſed p̃tẽdiť recuſatio. lau.
g Terminũ ꝯpetẽtẽ. ťminũ iſtũ ñ iudex. ſ; arbitri ſtatuẽ dñt. ſ̃. de offi. dele. ſuſpitiõis. Hodie vͦ o; iudex aſſignare terminum. ut in decre. inno. iiii. in hoc. c. ti. b.
h Supſedere. Cõtradicit. l. q: l; iudex delegat⁹ recuſeť: põt cãm alii delegare. C. de iudi. cũ ſpãli ibi nõ ꝓbaťcã ſuſpitõis. ſ; allegata ſuſpitõe delegaťcã alii. ⁊ q: nõ grauať i aliq̃ ꝓbatõ ne ꝑmittiťa lege: ut delegat⁹ alii deleget ſ; hic neceſſe h; ꝓbare cãm ſuſpitõis. ⁊ iõ q: i h grauať re leuať ꝓbata ſuſpitõne: ãpli⁹ ñ ꝯmittat inuito recuſatore: ⁊ nos aliud ſuam⁹ ſecidũ canoneſ. Certe lex illa non dicit: q ꝯmittẽ poſſit cã; ⁊ ſic nõ cõtradicit.
i Suſpecti ⁊ inimici. ſic. iii. q. v. q: ſuſpecti. ⁊. C. õ iudi. apriſſimi. ber.
a An ſit incõtinẽti. Sz q̃liť itelligis illud incontinẽti: an vſq; ad triduũ. C. de erro. aduo. l. vlt. an ſine inť uallo. ſ̃. de teſtibus cogẽ. pterea. ⁊. ſ̃. de electio. q: pp. ⁊. ſ̃. õ reſtitu. ſpo. lr̃as. et ſ̃. de teſtib⁹ veniẽs. ii. an ꝯcito põt. ff. õ ſta. libe. ſi peculiu;. §. vl. ⁊. ff. ad tertul. l. ii. §. ꝯfeſti. So. hoc põt ꝯmitti arbitrio iudicis. ut dixit alan⁹. Ego dico q hic ſupplendũ ẽ maxie q: idẽ eẽt ſi cõgruo tpe h ꝓbaret. q: fruſtra auxiliũ legis iplorat q ꝯmittit i legẽ. ſ̃. c. ꝯſtituiť ⁊. ſ̃. de elec. bone. ⁊. ff. õ

infra terminũ[a] cõpetẽtẽ probata nõ fuerit: tũc demũ auctoritate ſua iudex utetur. Quod ſi corã ipſis cã ſuſpitionis probata fuerit. cauſe cognitiõi ſupſedere[h] tenebiť recuſat⁹ ipſa nanq; rõ dictat ſuſpecti[i] ⁊ inimici iudices eẽ nõ debẽt. Idẽ.

An ſit deferẽdũ ap. illi⁹: quẽ aduerſari⁹ de exſpoliatiõe p⁹ ap. legitime iterpoſitã ſibi factã paratus eſt incõtinẽti[a] cõuincere. nos duxiſti ꝑ tuos nũcios conſulẽdos. Reſpõdem⁹ q cũ in eo puniẽdus ſit: in quo deliquit: qui ap. deferre neglexerit ſe bñficio reddidit ap. indignum[b].

Inno. iij. illuſtri regi frãcoꝝ.

Nouit ille qui nihil ignorat: et ĩfra. Preterea interdicti ſententiã card. nõ edidit[c]: ſ; potius publicauit[d] nec fuit dictator ipſius ſ; ueri⁹ executor. Uñ cũ ſecundũ[e] ius ab executorib⁹[f] appellari non poſſit niſi forſan modũ[g] excederẽt i exequẽdo: nos etiã in litteris ſuper hoc directis ad ipſũ ap. curauim⁹ obſtaculũ inhibere: appellatiõi ab eo iterpoſite nõ fuerat deferendũ. De ſuſpitiõis autẽ obiectu licet eũ merito tibi ſuſpectũ non fuiſſe credam⁹: nõ tñ ⁊ ſi fuiſſ;: ꝓpter appellationẽ interpoſitã ab eo deſiſtere debuiſſ;[h]: ad quod nõ ꝓprio motu ſ; nr̃o potius precepto ꝓceſſit.

Idem.

Sepe cõtingit: q cũ ad noſtrã audientiã appellať ꝓpter defectũ partis alteri⁹[a] neq; ꝑ ſe neq; ꝑ reſpõſalẽ idoneũ ap. interpoſitã

mino. auxiliũ. i fi. ⁊ hic expreſſe dr̃: niſi ipſe ſe ſpõte obligaret ut h ꝓbaret icõtinẽti. q: poſſ; renũciare iuri ſuo: ſimile. ſ̃. õ rſ̃ti. ſpol. c. i.
b Indignũ nunq̃d ille q nõ detulit appellatõi i vna cã: repelli d; i alia a bñficio appellatõis. ar. q ſic. ſ̃. de excep. cũ eccleſiaſtice. ⁊. ſ̃. de elec. bone i fi. ⁊. ĩ. de vſu. q: fruſtra. ff. q quiſq; iuris. l. iii. §. hec pena. Rñ. non d; in alia cã ab illo vel ab alio repelli. ⁊ ſufficit q ſemel puniť⁹ ẽ. ar. ſ̃. de electi. cũ i cunctis. §. clerici. ⁊ ca. cum vinton. Et hic habes: q quis punitur in eo in quo deliquit. ſic. ĩ. õ iure pa. paſtoralis. ⁊. ſ̃. de tẽpo. or. lr̃as.
c Nouit. ille nõ edidit. ſed domin⁹ papa tulit ſniam illã.
d Publicauit. ſic ⁊ achatius nõ fuit dictator noui erroris. ſ; ueteris imitator. xxiiii. q. i. achati⁹. ⁊. xii. di. p̃ceptis. ⁊. ĩ. õ feu. c. ii. ſi. ĩ. de puil. q: intẽtionis. qui. n. rẽ ꝓducit i lucẽ potius rẽ declarat: q̃ aliq̃d noui faciat. ff. de acq. re. do. adeo quidẽ. §. ſi qs in ſi. ff. õ teſt. heredes. §. i. ff. ſi. fui. ven. ſicuti. §. diſcant. alias ſed queriť.
e Scdʒ ius tã canonicũ q̃ ciuile. ſ̃. õ re iudi.. q ad ꝯſultatõ;. ⁊. ii. q. vi. §. ſi quoꝝ. v̄. ab executore ⁊. C. quoꝝ ap. ñ reci. l. ab executor.
f Ab executoribus. Hoc itelligẽdum ẽ de mero executore. qui nulla h; cognitionẽ: ſ; tãtum executionẽ. ſ̃. õ offi. dele. paſtoralis. §. q: vero vbi de hoc. ⁊. ſ̃. ti. ꝑx. decetero talis fuit iſte.
g Modũ excederent ſic. ſ̃. ti. ꝑx. q ad ꝯſultatõ; vbi de hoc.
h Debuiſſet ex hoc vr̃: q ſicut nõ poſſet appellari a mero executore ita non põt recuſari. ſ̃. e. ſup eo. ⁊. c. ii. §. iii. ſed ſi nõ eſſ; mer⁹ executor: bene poſſet appellari ab ipſo ⁊ recuſari. io. ſed vr̃ poti⁹ dicẽ lr̃a iſta: q ſi quis appellat a ſuſpecto: q ꝓpterea non d; dimittẽ qn ꝓcedat: q: ꝑmo recuſatio ẽ ꝓponẽda: ⁊ ſi iudex illã non admittat ſi ſit iuſta: tc̃ ẽ appellãdũ: q: tũc ipſũ grauat. ſuſpitio. n. ꝓponẽda ẽ ſ; formã illius decre. ſ̃. e. ti. ho requiris. ⁊. ĩ. eo. cum ſpeciali. b.
a Sepe contingit. alterius. ſ. appellantis.
b Reſponſalis. ſic videtur: q negligentia ſiue dolus procuratoris

noceat domino. de hoc dictum eſt. ſ̃. ut lit. non conteſ. c. i.
c Queſtio. De h potes hr̃e plura exẽpla. ſ. vtꝝ laicus vel aliquis i minorib⁹ ordinibus conſtitutus eligi poſſit ad dignitate; uel minor. xxv. an. uel aliq̃s poſſit hr̃e plura beneficia de iure cõi. de hoc nulla ꝓbatio apud papã ẽ neceſſaria: cũ ipſe hẽat ius i ſcrinio pectoris ſui. C. de teſta. l. omnium.

proſequẽtis uel forſitan ex malicia ſubſequẽtis reſpõſalis[b] mãdatum procuratoriũ occultãtis: lites que de facili poterant terminari: remaneãt indeciſe: cum frequẽter iuris queſtio[c] moueať. cuius apud nos ꝓbatiões neceſſarie in cõtrario nõ exiſtũt ⁊ interdũ etiã facti[d] queſtio de leui poſſet partib⁹ preſẽtib⁹ cõprobari. Uñ licet in lateranẽ[e]. con. fuerit cõſtitutũ: ut ſi in quocũq; negocio aliquis appellauerit[f]: ⁊ eo qui appellatus fuerat ueniẽte: qui appellauit uenire neglexerit: cõpetentẽ illi recõpenſationẽ faciat expenſaꝝ: ut hoc ſaltem timore deterritus in grauamen alterius non facile quis appellet. Quia tamen propter hoc queſtiones prorogantur: preſenti decreto ſtatuim⁹. ut ſi huiuſmodi appellatio: uel a iudice recepta uel a pte fuerit approbata poſt terminum appella. prefixum edicti perẽptorij vires optineat[g]: ita videlicet: ut extunc in abſẽtem[h] perinde procedatur: ac[i] ſi ꝑemptorie uocatus ad iudiciũ extitiſſet: q ſi forſitan interpoſita ꝓuocatio malicioſe recepta uel approbata non fuerit: cum conſtiterit legitie prouocatũ: nihilomin⁹ eam vigorem uolumus obtinere ſaluis[k] conſtitutionibus de ꝓuocantibus poſt ſententiam ꝓmulgatis: quibus app. ſuas ꝓſequi non curantibus poſt terminũ appel. ꝓſequẽde prefixũ rata manet ſentẽtia[l] que fuerat ap. ſuſpenſa. Quicquid autem cõtra citationem perẽptoriam poſſet ab

d Facti queſtio. Queſtio facti q̃nq; p̃ntib⁹ ptib⁹ de leui poſſ; ꝓbari. puta ꝑ ꝯfeſſionẽ ptiũ uel ꝑ inſtrumẽta que haberent. vel ꝑ teſtes p̃ſentes.
e In lateran. ſ̃. c. reprehenſibilis.
f Appellauerit. Iſtud no. q qui appellat: ſi appellatio ſua recipiaťa iudice vel ab adũſario approbeť: teneť illã ꝓſeq ſufficienter q̃tũ ad totum negociũ. alias ſi nunciũ mittat ad ipetrãdũ tantũ: uel nullu; mittat pte altera ꝓſequẽte cõdẽnabiť i expenſis alteri pti. ĩ. c. nicolao. ⁊. c. iterpoſita. §. i. alias ſi nõ approbeť a populo a iudice aut ab aduerſario ſufficit mittere ꝓcuratorẽ ad ipetrãdũ: l; altera ps ſit p̃ñſ: ut i decre. iterpoſita. §. i. ſec⁹ ẽ de appellato. q: ei non iponiť ꝓſequendi neceſſitas: niſi venire velit vel ſolus vel cũ aduerſario. ut. ii. q. vi. appellatore. ⁊ põt negligẽ cãm ſi vult. cũ ſine ipſo poſſit cã tractari ſi ꝯtumax fuerit. C. de tẽpo. appel. l. vlt. §. illud. eo ꝑ̃us citato. ĩ. e. ꝑ tuas. ⁊ no. q q appellat a grauamine: cãm i ſcriptis aſſignare teneť. ⁊ petat apoſtolos i q̃bus iudex cãm exp̃mat appellatõis. ⁊ cur appellatio nõ ſit admiſſa. vel ſi forſitan appellatõi ſit delatũ: poſtea ſtatuat ťminũ appellãti. ⁊ ſi appellat⁹ voluerit: pteſ debẽt ꝑ ſe vel ꝓcuratores inſtructos ad cãm ꝯtẽdã accedere: q ſi appellãs nõ fecerit reputabiť nõ appellãs: ⁊ ad p̃mũ iudicẽ remitteť: ⁊ i expenſis pti alteri ꝯdẽnabiť: ⁊ ſi appellãs h ꝯtẽpſerit: ipſe i expẽſis ꝯdẽnabiť. ut. ĩ. e. ti. i decre. ino. iiii. cordi nob ẽ. ĩ. e. ti.

g Obtineat. ipſa appellatio ſiue termin⁹ ſtatutus a iudice ad ipſã proſequẽdã erit loco peremptorii: ut eo elapſo procedat iudex in cauſa: ſi nõ fuerit appellationem proſecutus.
h Abſentem. hoc poteſt intelligi de appellante ⁊ appellato.
i Ac ſi perẽptorie. ut ſi lis nõ ẽ ꝯť. excõiceť reuſ abſens q appellauit: uel mittatur actor i poſſeſſionẽ cã rei ſuãde: ſi lis eſt ꝯť. põt ferri diffinitiua ſnia ſi liqueat de cã: vel ſi nõ liqueat ꝯſtituať verus poſſeſſor. ſ̃. de do. ⁊ cõ. ꝓut. ſ̃. ut lit. nõ conteſ. quoniã. §. i aliis. ſi actor ẽ abſens qui appellauit: ꝓcedat ꝯ ipm ad teſtiũ receptõ;. ⁊ ad diffinitiuã ſniam: ut. ſ̃. õ dolo. cãm que: ꝓut no. in decre. ꝓut. Itẽ i alio h; appellatio ſimilitudinẽ cũ citatione ꝑemptoria: ut ſicut ꝑemptorie citatus qui non venit nõ audiť appellãs. xxiiii. q. iii. õ illicita ſimiliť nec appellãs qui nõ ꝓſequiť appellationẽ. ſ̃. eo. ꝑſonas. ⁊. c. cũ ſit romana. In hoc tamen differunt q: ꝑemptorie citato iudex põt facẽ grãm. ſ̃. de offi. dele. conſuluit. ſ; ſi qs nõ ꝓſequiť appellatõem: ſtati; t; ſnia. ut. ſ̃. e. cũ ſit. nec ãpli⁹ audiť appellãs: ut ibi dr̃. ⁊ hic v̄. ſaluis ⁊c̃. ⁊ h itellige cũ notũ ẽ h iudici. q appellans nõ ẽ ꝓſecutus appellationẽ i ťmino cõſtituto. ⁊ ipſe nõ ꝯparet i p̃ſentia iudicis in ipſo ťmino: alias nõ põt ꝓcedere contra abſentem.
k Saluis ꝯſtitutionibus. hoc reſpicit id quod dixi. ſ̃. v̄. extunc in abſentẽ ꝓcedať ⁊c̃. ſed h poſt ſniam ſtati rata manet ſnia. ⁊ ꝓcedit iudex ad executionẽ tantum. ſed tunc ante ſniam alius eſt modus procedendi: ut dictum eſt in notula illa: ut ſi lis non eſt conteſtata ⁊c̃.
l Snia. ſic. ſ̃. e. cum ſit romana. ⁊. ii. q. vi. appellatore. Qui. n. non ꝓſequiť appellationẽ: fingiť nõ appellaſſe. C. de de temp. ap. l. vlt. §. vlt. vnde ẽt retro notať infamis. ff. de his qui no. infa. furti. Sed nunquid ẽ idẽ in ſnia excõicationis: ut ſi aliquis fuerit excõicatus poſt appellationẽ ⁊ eã non ꝓſequiť: an tunc rata maneat ſnia excõicatõis. ut fingať non appellaſſe. vr̃ q ſic: q: retro notať infamia qui condẽnatur de furto. nec ꝓſequiť appellationem: ut in. l. p̄dicta furti. Sed hoc nõ eſt veꝝ i ſnia excõicationis: q: aut appellatio tenuit: aut non. Si tenuit excõicatio lata poſtea ipſo iure nulla fuit. ĩ. de ſen. ex. ꝑ tuas. ⁊ ita ſiue ꝓſequiť appellationẽ ſiue non: non efficiť poſtea aliq̃. ff. de reg.

iur. ꝙ ab initio. c. xvi. q. iii. §. pōt vltra vnā colū. Si appellatio non tenuit ergo excōicatio poſtea facta ſtati tenuit. ⁊ aliud ē i ſnīa excōicationis ꝙ̄ in aliis: q: effectus aliaꝝ ſniaꝝ ſuſpēdit̄ ſi appellet̄. ff. ad turpil. l. i. in fi. ſ; effectus excōicationis nō ſuſpēdit̄ ꝑ appellationē. j. e. paſtoralis. Ex hoc ſequeret̄ abſurditas: ſi aliqs retro eēt excōicatus. ſequeret̄. n. ꝙ aliquis canonice electus eēt ⁊ tamē caſſanda eēt electō ei⁹ facta medio tpe. io. Sȝ pone aliquē epm depoſitū: ſtati p⁹ ſniam appellat: appellatōe pēdente excōicat ſubditū ſuuȝ: nunqd talis excōicatio tenet? vin. dixit: ꝙ ſi eps nō appellauit: vel ſi appellauit ⁊ nō fuit appellatōȝ ꝓſecut⁹: excōicatō nō tenuit. ar. l. ꝓdi. ff. ꝺ his q no. infa. furti. q: fingit̄ nō appellaſſe. C. de tēp. ap. l. vlt. §. vlt. ſi fuerit ꝓſecutus: ſiue cōfirmet̄ ſnīa ſiue nō: tenuit excōicatio. T. dixit ⁊ melius: ꝙ exquo appellauit: remāſit in officio ſuo: q: qui appellat nō dr̄ cōdēnatus. ff. de pe. l. ii. §. vlt. ⁊ integer ē ſtatus ei⁹: ut interim fungat̄ honorib⁹. ff. de ap. iterpoſita. ⁊ ff. nihil inno. l. vna. §. iteger. ⁊ iō ſiue ꝓſeqtur ſiue nō ꝓſeqt̄ appellatoȝ excōicatio tenuit. ⁊ hoc ſm ꝓdictā rōnē quā io. aſſignauit. ſi vō nō appellauit: acquieuit ſnie. ⁊ ſic ꝑ ſniam amiſit oēm iuriſdictionē. vnde ſi tulit poſtea ſniam: nulla fuit.

m ¶ Abſente ꝓponi. Hoc vult dicere lr̄a iſta: ſic abſens perēptorie vocat⁹ q nō potuit venire iuſta ꝺ cā detētus audit̄ allegās ipedimentū ſuū: ita ꝙ reuocat̄ qđ ꝯ eū factū ē. ſ. ti. ꝓx. cū bertoldus. ⁊ ff. ꝺ iudi. ſi ꝑtor. ⁊. iiii. q. v. quiſqs: ſic appellās ſi nō potuit appellationē ſuā ꝓſequi. j. terminum cōſtitutū audit̄ volens ꝓbare ipedimētū. ſ. e. cū ſit romana ⁊ c. cū ex rōne. ⁊ C. ꝺ temp. ap. l. vlt. §. illud.

n ¶ Preueniēs. Hoc intelligit̄ de t̄mino ſtatuto a iudice vel ab appellāte: ſecus ē i t̄mino ſtatuto a lege quē pōt qs ꝑuenire. ii. q. vi. appellatore. dūȝ tñ appellatus nimiū nō ꝑcurrat: ut appellātē i cōmiſſione impetrāda ſupplantet. j. e. oblate.

o ¶ Veritate. q: tacuit ipetrādo ꝙ t̄minus ſtatutus fuiſſȝ vel a ſeipſo.

p ¶ Careat ipetratis. Iſte cui ꝑfigit̄ tps ab hoīe: nō pōt ante terminū illū ipetrare. nunqd illō tps currit i āno appellatōis? nō vr̄: q: tūc non eſt in mora. q: ſi vellet ꝓcedere: non pōt ut h dicit ⁊ ei qui agere non pōt non currit tps: ut dicit. l. C. de anna. excep. l. i. §. vlt.

q ¶ Cōtumacie. q: punit̄ i expenſis. ſ. e. reprehenſibilis. ⁊ iudex cui fit cōmiſſio illum ꝯdēnabit ad expenſas. j. e. ut debitus.

Idem lemonicē. ⁊ cantuariē. epiſcopis.

Conſtitutus[a] in preſentia nr̄a archi. clarem. nobis expoſuit: ꝙ clarem. decanatu uacante quidā canonici uota ſua in epiſcopum tranſtulerunt[b]: ⁊ epiſcopus cū quibuſdā aliis expreſſe cōſentiētib⁹ in eundē archi. ei cōtulit decanatum xi. canonicis prius appellātibus: ne quis aſſumeretur preter aſſenſū omniū[c] in decanū: cū electiōi eius xxv. tum per ſe tum epiſcopo medio conſentirent. Cumqȝ ſancti marcelli preſbyter cardinalis tunc ap. ſe. le. per partes illas tranſituȝ faceret: nō ut appellationi ad nos interpoſite derogaret[d]: ſȝ ut inſtructā trāſmitteret ad nos cauſā ſancti illudij ⁊ ſancti andree abbatib⁹ examinationē delegauit[e] ipſius: ⁊ mādauit eiſdem: ut partē cōtradicētē electioni decani citarent ad ipſum cōtradictionis ſue cauſam in eius preſentia oſtenſurā: ⁊ infra. Intellecto igitur per aſſertionem cardi. ꝙ ſub ea forma fuerat appellatuȝ: ne ſine aſſenſu omniū procederet̄ in electione decani: ⁊ ꝙ appellātes ap. infra annum non fuerant proſecuti: nec erat ꝓpter quod eis eſſet biennium indulgēdum[f]: cuȝ ſicut bis infra tempus legitimū ſimplicem nuncium ad ſe ap. deſtinarant ſic potuiſſent[g] ſaltem ſemel procuratorem idoneuȝ deſtinaſſe: ne tñ pemptorias exceptiones[h] ex eorū parte propoſitas videamur ſub ſilentio preterire: mādam⁹ quaten⁹ ſi uobis conſtiterit archidia. facto epiſcopi exquo nititur ſpōte renūciaſſe[i]: uel predictū epiſcopuȝ proceſſiſſe[k] ad electionē ipſius pretermiſſis[l] predictis ſine quib⁹ ne ꝓcederet in illa tranſlatione uolūtariū ex qua nititur archidi. proponitur eſſe actum ei ſuper decanatu ſilentium imponatis: alioquin nominationē ſeu electionem taliter factaȝ[m] de alio ⁊ quicquid fuerit ſecutū ex ipſa denūcietis irritū ⁊ inane.

Idem cancellario meteñ.

Conſtitutis in preſentia nr̄a decano ſancti ſaluatoris ⁊ cātori meteñ. ⁊ infra. Meteñ[a]. intimauit epiſcopus: ꝙ ſancti ſaluatoris prepoſitura uacāte die electiōi prefixo ꝑ patrē ⁊ filiū ⁊ ſ. ſ. in virtute obedientie ac ſub aīe periculo canonicos adiurauit[b]: ut ſm deum ⁊ iuxta cōſcientiā ſuam vnum eligerent de duobus in quos partes videbantur oculos extendiſſe: queȝ eccleſie magis utilem[c] ⁊ idoneum reputarēt. decanus autē cū duob⁹ diaconibus ⁊ ſubdia. tribus dictū cantorem[d] in prepoſitum nomiauit cantor uero ipſe qui preſbyterali officio fūgitur: ⁊ cuſtos cum ſcholaſtico ⁊ magiſtro b. ſacerdotibus leuitis duobus ⁊ ſubdia. v. te concorditer elegerint: cuius electionē tanquā a maiori[e] ⁊ ſaniori parte capituli factaȝ: cū de ꝑſone tue honeſtate conſtaret predict⁹ epiſcopus confirmauit: ⁊ cū tibi uellet donuȝ et inueſtituraȝ porrigere: ut moris eſt decan⁹ ad ſedeȝ ap. appellauit: cōtra te ipotentiā[f] dūtaxat allegans ꝓponendo te in partib⁹ illis quaſi penit⁹ ipotētē: i quib⁹ prepoſiture poſſeſſiōes exiſtūt: addens ꝙ alia tibi obijceret in preſentia nr̄a: que tūc in preſentia iudicis ſuſpecti noluit explicar̄. Nos ergo q: ꝯſtitit

l. i. ⁊. ii. ⁊. j. e. intimaſti.

f ¶ Indulgendum: q: indulgeri non dȝ: niſi ex iuſta cauſa. ſ. e. cum ſit. ⁊ c. ex rōne.

g ¶ Potuiſſent. ſic. ſ. de elec. bone. ⁊. ſ. de dolo ⁊ contu. cū dilecti.

h ¶ Exceptōnes. duas videlicet quas ſtatim ſubiungit qs iudex ex officio ſuo decurſo tpe appellatiōis admittit: ⁊ de eis mandat iquiri: ne ꝑ ſurreptionē ꝓmoueat̄ ar. ſ. ꝺ elec. cū dilecti. ſic. C. ꝺ tempo. appel. l. ii. in fi. In hmōi electionib⁹ ꝑcipue ualet officiuȝ iudicis. ſ. ꝺ elec. cū nobis olim. ⁊ c. nihil eſt.

i ¶ Renunciaſſe. qđ ei licuit. vii. q. i. ꝙ̄ ꝑ icu'oſū. ⁊. C. ꝺ pac. ſi quis in ꝯſcribendo: vnde āp'ius nō eſt audiēdus. ar. j. ꝺ inſti. cum veniſſet.

k ¶ Proceſſiſſe. excedēdo fines ꝯpromiſſi: ⁊ ita nihil egit. ſ. de elec. cū dilecti. ⁊ j. de ꝯfir. examiata. ⁊. ff. ꝺ arbi. pedius.

l ¶ Pretermiſſis. ꝑdictis. xi. canonicis ⁊ ſine quib⁹ ꝓcedē nō debeāt ꝓut expſſū fuit i trāſlatōe voluntatū: ut dicit hec littera.

m ¶ Factā ꝺ alio ab illis. xi. pendēte electione decani: de q̄ ⁊ ſi dubitaret̄ an teneret: nō eſt alia facienda. ar. C. q da. tuto. vel cura. poſ. l. i. ſec⁹ ſi notoriū eēt ſ. c. ꝯſtitutis. ⁊. j. ꝺ iurepa. c. illud. vin.

a ¶ Conſtitutis. metenſis. ex vna parte.

b ¶ Adiurauit. talis adiuratio in locum iuramēti habet̄. ii. q. v. ſi quis ꝑſbyter j. ꝺ purga. cano. c. i.

c ¶ Magis vtilē. ad hoc qdē de iure tenent̄. ille. n. qui eſt doctior ⁊ ſanctior ē eligēdus. viii. q. i. lȝ ergo cui⁹ ꝯparatōe ceteri grex dicātur. xxv. di. §. nunc autē. ⁊. i. q. i. viliſſimus. ⁊. lxi. di. i ſacerdotibus lȝ talis ſit eligendus: ſufficit ſi eſt idoneus: q: conueniens ſcia tolleratr̄ in ꝑlato. ſ. de elec. cū nobis olim: ⁊ ſufficit ꝙ nō ſit malus. xvi. q. vii. monaſterium. ſ. de preſum. dudum.

d ¶ Cantor ſancti ſaluatoris.

e ¶ Maiori ⁊ ſaniori: quaſi a duabus ꝑtibus electus. vnde merito debuit preualere: qđ ſemꝑ obtinet in electionib⁹. ꝯ. de elec. q: ꝓpt̄ ⁊ in aliis ēt negoc is eccleſie niſi a paucioribus aliquid rōnabile oiı datur. j. de his que fi. a ma. par. ca. c. i.

f ¶ Impotentiā. Impotētia ꝓueniēs ex nimia ſenectute vel corporis debilitate bene nos repellit a ꝓmotione. lxxxv. di. archidiaconi. ſȝ hic non obijciebat̄ talis ipotētia: ut pȝ ex lr̄a. Sed nunqd eſt habēda rō potentie i electionibus ſiue diuitiaꝝ ſiue nobilitatis: ſicut hr̄ rō dignitatis? ar. ꝙ ſic. iiii. q. iii. in teſtibus. xxx. di. hoc ſcripſimus. xcvii. di. nobiliſſimus. xli. di. non cogātur. xxiiii. q. i. q: cōtra paceȝ in aut. de defen. ci. §. i. colla. iii. ⁊. j. de ꝑbē. de multa. ff. de cuſto. et exhi. re. l. i. ⁊. ff. fa. herci. ſi que ſunt. ⁊. ff. de fide inſtru. l. vlt. ⁊. C. q bo. ce. poſ. l. vlt. Sȝ ꝯ videtur ut pauptas ꝑferat̄. xii. q. ii. gloria epi ⁊ c. ſocrates. xv. q. i. illa. in fi. ff. de va. ⁊ extraor. cog. l. i. §. eſt quedā res ſciſſima. Sol. ſi oēs alie circunſtātie pares eēnt hincinde: ſanꝰ pōt recurri ad diuitias ſeu potētiā: ut ꝑ eas ſubleuet̄ eccleſia ꝑ iura

a ¶ Conſtitut⁹. hec decretalis loquit̄ de materia illius. ſ. ꝺ teſti. veniēs. ii.

b ¶ Trāſtulerūt. ⁊ quidā alii retinuerunt penes ſe poteſtatē eligendi. h acto i ipſa trāſlatōe: ꝙ eps ſine aliis ad electōnē non ꝓcederet. ut. j. dicitur.

c ¶ Omniū. i. ꝑter aſſenſū oium requiſitū: q: oēs ſūt vocādi. ſ. de elec. ꝙ ſic. ⁊ c. q: pp. ⁊ c. bone. ii. ſi velles itelligere ꝑter aſſenſū oium. ſ. habitū i electōe: n valuiſſet appellatio: q: nō ē neceſſe ꝙ oēs cōſentiāt i electōe: q: ſufficit conſenſus maioris ꝑtis ⁊ ſanioris capituli i electionibus: exquo vocati ſunt oēs: ut dicit illa cōſtitutio: q: propter. ⁊ multa alia iura eiuſdem tituli. ⁊. j. de his que fi. a ma. ꝑte capi. c. i. ſuata forma illius. c. quia propter.

d ¶ Derogaret. q: nec poſſet ſi vellet: exquo appellatū ē ad ſupiorē vel delegatum. ſ. de offi. lega. licet. ⁊. ſ. de poſtula. bone.

e ¶ Delegauit. Sed qliter potuit iſte legat⁹ delegare cām alii. cū iā eſſet delata ad papā ꝑ appellationē ꝯ id. ſ. de offi. lega. ſtuduiſti. ⁊ c. licet. Io. dixit: ꝙ ſpāle ē in cā vbi appellat̄ ab electōe: ꝙ alter cognoſcere poſſit. Tā. dixit ⁊ meliꝰ ꝙ hoc facere nō pōt: niſi de conſenſu ꝑtiū: quē credebat hic interueniſſe: ad hoc ut cām magis iſtructā remitteret ad papā ꝑ iura predicta. C. ꝺ relat.

predicta. Item patet hic q̧ non recurritur ad dignitatē: cū numerꝰ eſt longe maior ab alia pte. ſ. de elec. dudum. i.

b ¶ Rationabilē non. Ex hoc pȝ: q̧ epiſcopus non tenebat̃ deferre appellationi pdicte: qꝛ licet alius ſit potẽtior non fuit iuſta cā appellādi dūtamen alter ſit idoneus: ⁊ ſic potẽtia hmōi vel nobilitas nō ꝯfertur: ſed iō detulit: qꝛ dicebat ſe velle aliā ꝓponere coram papa.

i ¶ Quod aliā vellet. Ex hac lr̃a ſatis colligit̃: q̧ aliam exceptionē ſiue aliam cām poſſunt ꝓponere corā iudice appellationis q̄ expſſeri coram illo a quo appellaui. ar. ff. de appel. ſcio queſitum ⁊ noua inſtrumenta ⁊ allegatōes poſſuȝ inducere i cā appellatiōis. C. de tẽpo. appel. ꝑ hanc. Sed ꝯ. j. eo. dilecto. ⁊ c. ut debitus. qꝛ nō admittit̃ appellatio niſi ſit rationabili ſ cā expreſſa ut ibi dicitur: ergo ſi illā ñ expſſit poſtea nō pōt aliaȝ exprimere ꝓpt̃ quā nō appellauit. In caſu pſẽti dico: q̧ coram iudice appellatōis poſſū opponer̃ quācūqȝ caȝ rōnabileȝ volo: ſiue illā expſſerim i appellatōe ſiue ñ. ut. ſ. ut li non ꝯt. accedens ut. ſ. de fi. inſtr. cuȝ ioānes. ⁊ de hoc. ſ. de excep. deniqȝ. et multofortius ſi ꝓteſtatus ſum me velle tunc aliā ꝓponere ut hic: ⁊ ſi decanus aliā ꝓpoſuiſſȝ bene fuiſſet auditus: ſȝ nullā ꝓpoſuit qꝛ non hēbat quid obiiceret: vel mutauit ꝯſiliū ſuū ⁊ ſupior tenet̃ illā admittere: qꝛ ⁊ ſi nihil opponeret̃: ipſe ex officio ſuo tenet̃ iquirere de ipa electione ⁊ meritis electi. ſ. de elec. cum nobis oli. ⁊ c. nihil ē. ⁊ c. venerabilē: imo ſi aduerſarius negligens eēt: ſupior dȝ inquirere de exceptionibus pemptoriis. ſ. e. c. ꝓx. ne ꝑ ſurreptionē aliquis adipiſcat̃ honores. ſ. de elec. cū dilecti. ⁊ in. c. cū nobis oli. qd iuris ſit i aliis caſibus ab iſto: dicet̃. j. e. dilecto. In hac ſnia quātū ad caſū pſentē erat. t. Alii ut io. da. colligebāt ex hac lr̃a q̧ i caſu iſto nō pōt opponi alia exceptio q̄ fuiſſȝ expſſa: cum ſuccubuit i vna: nec lȝ variare ne eccleſia diu vacet: vel hic ñ fuit admiſſus: qꝛ cū ſuccubuit i vna pſumit̃ calūnioſe aliam ꝓponere. iii. q. x. placuit. qō prius dixi: teneas. b.

i ¶ In modū exceptōis. ſi. j. ꝯ ꝯceſ. pbē. pꝰ electōȝ. i fi. ſȝ cū iſti det̃ actio ad ipugnādā electōȝ multofortius exceptio dȝ dari ad ipediēdū. ſ. de iure iur. quēadmodū. qꝛ turpius eiicit̃ ⁊c. ut ibi. ⁊ cui damus actionē. multo fortius ⁊ exceptōȝ. ff. de ſupſi. l. i. §. is aūt. ⁊. ff. de re iur. inirꝰ. §. cui damꝰ. Pretea q̄lit̃ pōt iſte electꝰ pēdēte lite recipe dignitatē. ꝯ id. lxxxi. di. tātis. j. de accu. deꝰ oipotēs. ⁊. ſ. de teſti. c. vl. ⁊. ff. de re mili. q ſtatꝰ. Io. dixit: q̧ hoc iō ſtatuit̃: qꝛ pſumit̃ q̧ calūnioſe ⁊ differēdi cā obiiciat. ar. ſ. de elec. cū dilecti. ⁊. ſ. ꝯ reſti. ſpo. lr̃as. imo vr̃: q̧ cū i modū exceptōis obiicit̃ crimē electo: niſi electꝰ publice ſit ifamatꝰ ꝯ illo crimine: q̧ differēda ſit exceptio. j. ꝯ accu. accedēs. ar. C. de edic. diui adria. tol. l. ii. ⁊. C. de fal. l. ii. ⁊ ſic vr̃ q̧ iſte ſub ꝯditōe recipiat dignitatē ſi inocēs repꝰ fuerit. ff. de tuto. ⁊ cura. datis. ei q. Itē pȝ hic: q̧ lȝ aliqs ſit excluſus a iure excipiendi: nō tñ a iure denūciādi uel accuſādi. ſic. ſ. de iureiurā. quēadmodū in fi. ſic. j. de ꝯceſſi. pbē. pꝰ electōȝ. i fi. Sȝ q̄re iſte ēt pꝰ ꝯfirmatōeȝ nō pōt obiicere crimē i modū exceptōis: ut. j. de accu. ſup his. Rñ. rōe pſūptōis onerat̃ durior mō agēdi: qꝛ de facili repellit̃ qs a denūciādo: ut ſi fuerit inimicꝰ uel criminoſus qui denūciare nō pōt: cū ſe ñ correxerit: vel ſi nō pmonuit. ſil̃r ē durȝ agere criminalit̃ pp penā talionis: ſȝ excipe pōt quilibet criminoſus ⁊ excōicatꝰ. ſ. de excep. dilecti. i fi. io. Alia rō verior ē: qꝛ vlterius nō poſſet obiicere crimen i modū exceptionis ꝑ confirmationē quā iſte habuit ⁊ poſſeſſionē corpalem quā mandat papa dari huic: conſequit̃ iſte plenū ius a quo repelli nō pōt: niſi ꝑ denunciationē uel accuſationē: vnde exceptio locū nō hȝ qꝛ per exceptionē repellit̃ quis ab obtinendo: ut dicit illa decre. ſup his: ⁊ licȝ ibi ſit confirmatus ⁊ habeat poſſeſſionē: nondū tñ plenū ius hȝ. vnde adhuc hȝ ibi locū exceptio: ſed hic nō ē ita. In decre. accedens. erat ille iā iſtitutꝰ ꝑ papā: ⁊ non deerat ſibi niſi ſola executio quā papa mādat fieri: niſi publice infamatꝰ eſſet qꝛ executio differri nō dȝ p̃textu exceptionis oppoſite: niſi exponeret̃ ꝯ falſo. ſ. ti. ꝓx. decetero. ⁊. j. de fal. ſup eo.

euidēter illam ap. cauſā que fuit expreſſa: rōnabilē[b] nō fuiſſe: aliā autē tūc nō expreſſit: ⁊ ſi dixerit idē decanus: q̧ aliā[i] uellet obiicere corā nobis decernimꝰ tue ꝯfirmationiſ effectū nō debere ꝑ ea que ſūt ꝓpoſita ipediri. Si quid tñ cōtra te nō in modū exceptionis ad impediēdum electionis ⁊ confirmationis effectum: ſȝ in[i] modū denūciatiōis uel accuſationis duxerit ꝓponendum: poſtquā pacificā ipſius prepoſiture poſſeſſionē fueris aſſecutus ꝓponēdi licenciā nō negamꝰ.

Idem vigorieñ. epiſcopo.

Ex parte tua: ⁊ infra. Preſēti pagina reſpōdemus q̧ cum excuſetur honeſte qui ad preſētiaȝ delegatorum iudicum non poteſt ſecure uenire: citatꝰ tu uel tui quotiens ad illos iudices uos euocari cōtigerit ad quoȝ preſentiā uobis periculoſū[k] eſt ire: libere poteris appellare: etiam ſi in litteris commiſſionis appel. fuerit remedium intercluſū: niſi iudices[l] uobis aſſignent locū idoneū ⁊ ſecurum.

Idem epiſcopo decano ⁊ precētori herfordeñ.

Significauit nobis magiſter hoſpitalis eboraceñ. ⁊ infra. Preterea capitulū eboraceñ. auctoritate quarūdaȝ litteraȝ in quarum ſigillo continebatur ſigillum capituli ad citationes[m] tantū cū aliud ſigillū capitulū illud noſcatur habere: quendā conſtituebat[n] actorem. ſed licet idem magiſter allegauerit q̧ occaſione litteraȝ illaȝ actor non deberet admitti: ⁊ inſup adiunxiſſet: q̧ auctoritate litterarū quarundam a nobis ad alios iudices obtentarum prius[o] conuentus nō debuit per litteras poſteriores in quibus nulla fuerat mentio de prioribus cōueniri: iudices tamē exceptiōes huiuſmodi admittere noluerunt: propter quod uocē ad nos appel. emiſit. Quo circa mandamus: quatenus ſi uobis conſtiterit ob dictas cauſas uel earū aliquam[p] ad noſtram fuiſſe audientiā appellatum reuocato in irritū quicquid poſt appellationem huiuſmodi noueritis eſſe factum partes et cetera[q].

Idem magiſtro. G. archidiacono. ⁊ .v. normanno canonicis ſueſſioneñ.

Significātibꝰ[r]. t. ⁊ . r. fribꝰ noſtro fuit apoſtolatui declaratū q̧ cū iter ipſos ex vna pte ⁊ .v. ex altera ſup quadā terra corā iudicibus delegatis queſtio uerteret̃: ipſi cū plures terras haberent: ut terra illa ſup qua queſtio uertebat̃ oſtēderet̃ eiſdē: a iudicibꝰ poſtularūt quod cū ipſi facere denegarēt[s]

k ¶ Ex pte. periculoſū ē ire. No. q̧ ibi iudex dic̃ ꝑfige dȝ: vbi ptes ſine piculo poſſint acceder̃ ⁊ oēs ſui ſiue teſtes ſiue aduocati. xxxiii. q. ii. ſiue ꝯiugi. iii. q. ix. hortamur. ii. q. ii. c. vl. ⁊. ff. ꝯ iud. ſi locus: immo nec altera ps que nō pōt venire honeſte tenet̃ ire ad locū inhoneſtū. ff. de arbit̃. ſi cū dies. §. ſi arbit̃. Itē nō ſolū dicit̃ locꝰ incōmodus ꝓpter inimicitias: ſȝ etiā ſi excedat duas dietas. ut. ſ. de reſcri. nōnulli. Itē nec ex̃ ꝓuinciaȝ terminos ē faciēda citatio. iii. q. vi. neminem: niſi ex ſpāli iuſſiōe pricipis. C. ꝯ epi. ⁊ cleri. aut̃. ſȝ hodie. C. ꝯ ap. cū poſt. in aut̃. ut oēs obedi. iudi. §. ii. coll. v. ⁊ vbi citat̃ quis ad locū periculoſū: non ſufficit pſtare ducatū: ut. ſ. ut li. non ꝯt. accedens. io.

l ¶ Niſi iudices. No. ar. iudicē poſſe reuocare grauamen ut appellans cogatur recedere ab appellatōne legitima. j. e. cum ceſſante.

m ¶ Significauit. ad citationes faciēdas. ſ. quando capitulum citabat aliquos: ſigillabat lr̃as̃ illo ſigillo. ſed ꝑ illud ſigillū non debebant cōſtituere actorē ad cām. immo cum ſigillo noto ⁊ autentico: uel ēt cum citabantur: mittebant nuncium cum ſigillo illo nec tamen ſufficiebat ſigillum ad litem totam. her.

n ¶ Conſtituebat actorem. Adhuc poterat obiici huic actori q̧ non erat conſtitutus de auctoritate archiepiſcopi eboracen. quia ſi capitulum conueniat aliquem vel conueniatur: auctoritas prelati debet interuenire: ⁊ ſi prelatus ſimiliter agat uel conueniatur: debet habere conſenſum capituli. ſupra de iudi. cām. ⁊. ſ. de ꝓcura. c. i. vbi de hoc. ſȝ ſi capitulū agat ꝯ prelatū ſuū vel ꝯueniatur ab ipſo: tunc dabitur capitulo actor ad liteȝ auctoritate iudicis ad iſtar minoris: qui ſi vult litigare contra curatorem ſuum: dabit iudex minori actoreȝ: ut iſti. ꝯ auc. tuto. §. vl. et inſtitu. de curato. §. vltimo. cum enim eccleſia equiparatur minori. ⁊ capitulum dicatur eccleſia infra de teſtamen. requiſiſti. ergo ⁊ capitulum equiparatur minori. ſed agebat capitulum contra archiepiſcopum ⁊ contra rectorem hoſpitalis qui per archiepiſcopum fuerat inſtitutus qui dicebat ordinationem hoſpitalis ad ſe ſpectare: capitulum vero contrarium dicebat. vnde in caſu iſto archiepiſcopus non preſtaret auctoritateȝ capitulo contra ſe: ⁊ ſic iudicis auctoritate poteſt conſtitui per capitulum iſte actor ſiue ꝓcurator. ut dictum eſt.

o ¶ Prius conuentus. Hec allegatio efficax. ſ. de reſcrip. ex tenore. ⁊. ſ. de foꝯpe. c. pe. ⁊. j. e. ut debitus.

p ¶ Aliquam. argu. q̧ qui plura narrat in libello ſuo: quorum vnum per ſe ſufficeret: ſufficit vnum probare infra de preben. cum iam dudum. ⁊ infra de accuſa. accedens. ⁊ ſupra de reſcrip. inter. ff. de condi. ⁊ demon. falſa. §. i. ⁊. j. de pͥuile. ut priuilegia. arg. contra. ſ. de reſcrip. ex parte. vbi de hoc. ff. ꝯ excuſa. tuto. qui teſtamento. ⁊. ſ. de reſcrip. olim. ⁊. ſ. de proba. licet. ſed ibi ſe obligauit ad probandum vtrunqȝ: ut ibi dictum eſt: ⁊ ſic vtraqȝ iſtarum exceptionum legitima fuit ad appellandum.

q ¶ Et cetera. ideſt ad noſtram preſentiam conuocetis: ⁊ in cauſa procedatis. ioannes.

r ¶ Significantibus. Hec decreta. ponitur ſupra de libel. oblat̃. ⁊ ibi exponitur.

s ¶ Denegarent. ⁊ ita pronunciandum eſt ſuper incidenti ſiue emergenti. hec queſtio non erat incidens: ſed potius emergens. De hoc plene dicitur. ſ. de ordi. cogni. c. i.

t ¶ Ex inſinuatione aduocatus. Ex hoc ſumebant quidam. argu. q̧ iudex poſſit recuſari. ſi aduocatus alterius partis eſt commenſalis ipſius: ſȝ

ad noſtram audientiam ꝓuocaue runt. Quocirca mādamꝰ quatenꝰ ſi eſt ita: reuocato in ſtatum debitū ſi quod poſt appel. noueritis attē tatum. ⁊ cetera.

Idem eboraceñ. epiſcopo ⁊ de luc. ⁊ de monte molli abbatibꝰ.

Ex inſinuatiōe prioris ⁊ cano nicoꝝ ſancte barbare nobis innotuit: ꝙ cum inter ipſos ex vna parte ⁊. v. camerariū de tangar ex altera ſuper quodaꝫ manerio corā iudice ordinario queſtio uerteref et idem camerariꝰ ad noſtram au dientiam appellauerit: appellatōi terminū non prefigens dictus iu dex qui cauſam illius videbaf fo uere: pro eo ꝙ quidaꝫ clericus cō menſalis ſuus dicti camerarij in ea dem cauſa fuerat aduocatus[a]: hūc terminū appel. prefixit: ut ad feſtū purificatiōis: utraqꝫ pars eſſet ab appel. proſecutione reuerſa[b] licet non potuit[c] nobis legem imponer ut eam teneamur infra dictum ter minū expedire: cū ⁊ ſm legitimas ſanctiones lis que in conſiſtorio principis ſperaf inferri: abſqꝫ dā no more intacta permaneat: donec ipſam faciat itroduci ⁊ a procerbꝰ dirimi iuxta morem. interim auteꝫ nūcius camerarij preueniens nun cium eorundem: nec ipſo uſqꝫ ad terminū legitimū expectato[d] impe trauit litteras ⁊ receſſit. Quia vo fraus ⁊ dolus alicui patrocinari nō debet. mandamꝰ quatenꝰ ſi eſt ita partibus conuocatis audiatis[e] cau ſam. ⁊ cetera.

Idem roſeñ. ⁊ bondoñ. epis.

Bone memorie. o. de camera perſona eccleſie de faſi. viam vniuerſe carnis ingreſſo; abbas ſā cti auguſtini cantuarieñ. eiuſdem eccleſie: quā ad ſe aſſerit pertinere primo per quoſdam monachos; ſecūdo per ſeipſum poſſeſſionem ingreſſus[f] ad nos pluries uocem ap. emiſit: ne quis eum ſuꝑ poſſeſſi one ipſius eccleſie preſumeret mo leſtare. Cūqꝫ aliquādiu predictā eccleſiā pacifice poſſediſſet: quidā laici cātuarieñ. diocesis ipſū abba tem ⁊ monachos de poſſeſſione ip ſius eccleſie ꝑ violentiā eiecerūt: et infra. Procurator vo archidi. ꝓpoſuit ex aduerſo: ꝙ defūcta pſō na eccleſie archidi. tantū daf eius cuſtodia: imo archi. qui fuerūt pro tēpore: tam de[g] iure cōi: quā de ge nerali cōſuetudine tam in illa eccle ſia quā in alijs vniuerſis eiuſdem dyoceſis hoc iure ſempꝫ uſi fuerūt. Preterea prefatꝰ. o. noīe[h] archi. eccleſiā poſſedit eandē: utpote qui ei vnā[i] ꝓcurationē ⁊. v. ſol. nomie eccleſie ānis ſigulis exſoluebat: et infra. Premiſſis igif diligēter in ſpectis predictos abbateꝫ ⁊ mona chos in eū[k] ſtatū in quo tēpore ap. facte ex uerisimilibꝰ[l] et ꝓbabilibꝰ cāis ad nos legitie interpoſite fuiſſe noſcunf: ꝓprietatis parti utrilibet ſaluo iure decernimꝰ reducēdos: ac fructꝰ medij tēporis ꝑceptos eē ſuimꝰ parif aſſignādos eiſdem.

De. s. aug. ⁊. s. gre. prioribꝰ.

Dilecti filij. i. ⁊. b. prioris ⁊ mo nachoꝝ cantuarieñ. eccleſie nuncij retulerunt: ꝙ cuꝫ pro cauſa que inter dictos priorem ⁊ mona chos ⁊ cantuarieñ. archiepiſcopū ſuper capella de lamede uertebaf ab ipſis ad ſe. ap. mitterenf: idem archiepiſcopus poſt iter arreptuꝫ in eos excōicatiōis ſentētiā ꝓmul gauit. Cum autē plus ſit ad ſe. ap. facto[m] ꝓuocare quā vbo: et ipſis ꝓ pter dictaꝫ cauſam ad ro. eccle. ue nientibus intelligitur ad ſe. ap. ꝓ uocatum: mandamus quatenus ſi eſt ita: dictos. i. ⁊. b. denūciatis ex cōicationis vinculo nō teneri.

Idem epiſcopo elieñ.

non eſt ſufficiens cā recuſandi. ſ. de offi. iudi. c. i. ſed ſi altera pars eēt cōmen ſalis ſiue familiaris iudicis: tūc pōt recuſari. ſ. de offi. dele inſinuante.

b Reuerſa. hoc facere non potuit: q: ſic eēt iponere legem domino pape: ut hic dicit. ⁊. ii. q. vi. anteriorum. §. ad hoc.

c Potuit. ſi. xxi. di. inferior. ⁊. ſ. de elec. innotuit. ff. de mino. minor. ff. ad tre belli. ille a quo. §. tempeſtiuū ⁊. ſ. de maior. ⁊ obedie. cum inferior.

d Expectato. de termino cō ſtituendo dictū eſt. ſ. e. perſo nas: q: triplex eſt terminus: ut ibi dicif. ſed de quo termino itelligif: quod hic dicit: de an no appellationis nō pōt intel ligi: q: terminus ille bene pōt preueniri: dūmodo nimiū ad uerſarius nō precurrat. ſ. eo. oblate. Jo. intelligit terminū iſtū de termino legali. ſed de illo non pōt intelligi: q: ſi nō ꝓſequitur aliquis appellatōꝫ vſqꝫ ad annum: poſtea nō po teſt ꝓſequi: quia rata manet ſnia: uel iudex ꝓcedet in pnci pali. ſ. e. cuꝫ ſit romana. ⁊ ſic neceſſe eſt: ut intelligaf ꝺ ter mino ſtatuto a iudice: ut intel ligamus ꝙ vſqꝫ ad feſtuꝫ pu rificationis altera pars expe ctare debeat: nec antea debe at lras impetrare: qꝺ cum nō fecerit nō valent lre ante ter minum illū impetrate: ut hic dicit. ⁊. ſ. e. ſepe. ⁊ ſic terminꝰ iſte ſtatutus fuit ad preſentā dum ſe iudici: licet alia fuiſſet intentio ſtatuentis terminuꝫ ipſuꝫ. ⁊ ſic q: non poterat ſta tuere illum tminū valeat qꝺ ſtatuere potuit: q: ſi non valꝫ ut ago: valeat ut valef poteſt C. plus valere qꝺ agi. l. i. ⁊ ꝑ totum: ⁊ quod ꝺ tali termino intelligaf: pꝫ ex lra: vbi dicit. interim autem ⁊c̄. quaſi ante terminum ſtatutuꝫ ab ipſo iu dice: vnde non valent lre.

e Audiatis cām: ut ſi de his conſtiterit: lre camerarii non valebunt: ut. ſ. e. ſepe. ⁊ iſte ꝓ cedet in cauſa ſm iuris ordi nē: alioquin remittentur par tes ad iudicef camerarii ⁊ pu nientur in expenſis. ſ. de re ſcrip. ceterum. ⁊. ſ. de dolo ⁊ contu. ex lris. b.

f Bone. ingreſſus: videf ꝙ male. j. de ꝑuil. pa ſtoralif. quod veꝝ eſt niſi ſpā liter hoc eſſet ei conceſſuꝫ: ut i decre. paſtoralis. uel niſi cle ricus premortuus eorum no mine poſſediſſet. ſ. de reſti. ſpo. cum veniſſent. vin.

g De iure cōi. hoc enim videtur ſpectare ad ipſum de iure. lxiii. di. ſi in plebi bus. j. de inſti. cum veniſſent. immo potius ad archiepiſcopum: ut ibi dicit: q: archidiaconus hoc habebat ex donatione archiepiſcopi.

h Nomine. archidiaconi. ⁊ ita archidiaconus intelligebaf poſſidere ꝑ aliū. q: qui per aliū poſſidet: poſſidere intelligitur. inſti. de interdic. §. poſſidere. ⁊ ſ. de reſcrip. ſi diligenti. ⁊. ſ. de reſti. ſpo. cum veniſſent.

i Vnam. procurationem. hec ratio non fuit ſufficiēs: q: ſolutio pēſionis nec dominiū nec poſſeſſionē ꝓbat. nec ꝓuat aliū ſua poſſeſſiōe. ſ. ꝺ fide iſtru. inf dilectos. ad fi. ⁊. ſ. ti. ꝓx. cū bertoldus. ff. de acquiren. poſ. ꝗuis. §. i. io.

k In eum ſtatum. ſed cum abbas ⁊ monachi ſpoliati fuiſſent per laicof illos ⁊ non per archidiaconum: quō cōpetit eis interdictum vnde vi contra archi diaconum: nec etiā videtur feciſſe contra appellationem monachoꝝ: ⁊ ſic eſt contra. ſ. de reſti. ſpo. cum ad ſedem. in fi. pōt dici ꝙ reſtituunf: ħ non ex vi i terdicti: ſed iudicis officio. ar. ii. q. i. in ꝑmis. vbi remouetur tertius qui ſuc ceſſerat iam defuncto: ⁊ forſitan conſtitit pape ꝙ abbas poſſidebat: cum ap pellatio fuit ab ipſo interpoſita: vel forte hec facta fuerant per laicos mandā te archidiacono: uel ratum habente. vnde tenetur vnde vi. ut. ff. ꝺ vi. ⁊ vi. ar. l. i. §. deieciſſe. ⁊. §. ſed ⁊ ſi quis. ⁊. ſ. de reſti. ſpo. cum ad ſedem. lau. uel quia ſcienter archidiaconus recepit rem qua monachi fuerunt ſpoliati: ⁊ ita ſuc ceſſit in viciū. ſ. de reſtitu. ſpo. ſepe. ⁊. ſ. de iudi. q: ii. ⁊ hoc verius puto. vnde tenef ad ipſam rē reſtituēdā cum fructibus medio tem pore ꝑceptis: ut hic dicit: ⁊ non ſolū ꝑceptis: ſed qui ꝑcipi potuerūt ſ. de reſti. ſpo. grauis. ⁊ q: poſt appellationē rē recipit ab illis laicif: vnde omnia reſtituunf in ꝓſtinū ſtatū tpe appellationis facte.

l Ex veriſimilibꝰ. ſufficit ſ. ꝙ ſit ꝓba bilis cā appellatōis licet nō ſit vera vel neceſſaria talis vi delꝫ dꝫ eē: que ſi eēt ꝓbata: legitima eēt tūc valet appellatio j. e. ut debitus.

m Dilecti. ſcō ꝓ uocare. quo niā plus ē factis de mōſtrare ꝙ vbis di cere. ff. ꝺ edili. edic. ſi tñ. §. et qui. ⁊. ff. ꝺ legi. ꝺ qbus. i ſi. . ſ. e. ad audiētiā. ⁊. j. e. ut noſtrū. ſic ſcō re nūciat qſ iuri ſuo. j. ꝺ hiſ q ſi. a ma. par. ca. ex ore. ⁊. ſ. ꝺ of. dele. gratū. ⁊ ēt ſcis mētimur. xxii. q. v. cauete. ⁊ factis con ſētit qs. j. ꝺ ꝯdi. ap. ꝑ tuas. ⁊ ipſo ſcō cō ſētit qs malis. xliii. di. ſit rector. ꝟ. qd a liud ē ꝙ tacēdo ter ga ꝓbuiſſe ⁊c̄. ⁊ fac tis qs ꝓbaf incōti nēf. xxviii. di. ꝓuiſꝗ ⁊. xii. q. ii. ꝗtuor. fa cnſ ēt ratū hēnꝰ. ff. rē ra. habe. l. iii. §. falſuf. ⁊ factis nega mꝰ deū. xii. q. iii. ex timāt. Et ita ſicut ñ tꝫ excōicatio pꝰ ap pellationē. j. ꝺ ſē. ex cō. ꝑ tuas. ſic non tꝫ excōicatio poſt iter arreptum ad papā. Sed non eſt ita i ar chiepiſcopo: q: pa pa vocatus eſt i ple nitudinem poteſta tis: alii in parteꝫ ſol licitudinis. ii. q. vi. q ſe ſcit. ⁊. ſ. de vſu pal. ad honorē. Jo. dixit aliam rationē ſcilicet quia nō itur ad archiepiſcopum per querimoniam. ſed hoc eſt falſum. infra eo. ſollicitudi nem ⁊. ſ. de offi. or di. ad reprimenda. Sed videtur ꝙ iter arreptum non ſufficiat pro appellatione in iudicio: niſi iuſta cauſa allegetur talis: que ſi eſſet probata ⁊c̄. j. e. ut debitus. cum aliter nō valeat appellatio. ſed poſt ſententiam diffinitiuam non ſufficit iter arreptum niſi viua voce appellaretur: quia ibi eſt opus facto. arg. j. de ſenten. excō. a nobis. vbi non prodeſt iter arreptum in parte deciſa. ⁊ in ſcriptis etiā ap pellandum eſt. ii. q. vi. forma. ⁊. j. e. cordi. ⁊. ff. de ap. a ſententia. §. vl. alias iter arreptum nihil operatur: niſi incontinenti quis ap pellet viua voce. ⁊ aliud ante ſententiam ꝙ poſt: q: excōicatur poſt arreptum: ut hic. ⁊ ita perinde habetur: ac ſi excōicaretur poſt ap. ut ħ. ⁊ preterea archieps nō poterat eē iudex i cā ꝓpria: cū iter ipꝫ ⁊ capitulū eboř. eēt ꝯtrouerſia ſuper capella iſta. j. de no. ope. nun ci. c. ii. pro qua controuerſia monachi iſti ibant ad curiam. vnde ex communicatio non tenuit poſt iter arreptuꝫ: ⁊ ſic non obſtat qꝺ di citur iter arreptum non ſufficit pro appellatione in iudicio: q: hic non erat iudex archiepiſcopus: ut dixi. ⁊ credo ideꝫ eſſe ſi capitulū habeat cām cū epō: ut ſi capitulū mittat ad archiepm pro cā illa. ⁊ epiſcopus excōicat nuncium poſt iter arreptum: ꝙ ſententia non tenet: cum archiepiſcopus in hoc caſu ſit iudex epiſcopi: uel dic ꝙ ſecus eſt in archiepiſcopo: ut dictum eſt. b.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

Pastoralis officij diligētia: ⁊ īfra. Queſiuiſti: utrū quādo inhibet ap. in reſcripto: fruſtratoria tātum inhibita uideatur. Nos igitur attēdentes: quod ꝑ appellatiōem fruſtratoriam ēt ſi nō fuiſſet inhibita: negocium nō debeat impediri: rñdem⁹ quod quelibet ꝓuocatio intelligitur reuocari: que a iure nō indulgetur expreſſe: ſed ſi appellās fuerit grauat⁹ iniuſte grauamen hmōi per ſuperiorē poterit emendari[b]. Ueruꝫ quia multotiēs quis ad tempus[c] per appel. legitimam a iudicis ſui quo ad aliquem certum articuluꝫ eximitur poteſtate: conſuluiſti nos: utruꝫ ſiquis excōicationis ſnīa innodatus āte denunciatiōem ipſius ab ea tanquaꝫ minus rōabiliter promulgata i eo caſu[d] in quo ante ſentētiam appel. uires obtinuiſſet: curauerit prouocare eo quod per appel. interpo. excommunicantis uidetur iuriſdictio dormitaſſe[e]: ipſe denūciarī poſſit eūdē: ⁊ ad tēp⁹ eccleſiaſticis beneficijs clericū ſpoliare. Nos itaqꝫ rñdemus: quod cū executionē[f] excōicatio ſecum trahit: ⁊ excōmunicat⁹ ꝑ denūciatōem amplius nō ligetur: ipſum excommunicantē denūciare poteſt: ut ab alijs euitetur ⁊ illi ꝓuentus eccleſiaſtici merito ſubtrahūtur[b] cui eccleſie cōmunio denegatur. Idem epō pariſien.

Sollicitudinē paſtoralis: ⁊ īfra. Sane cuꝫ ſicut recepim⁹ duob⁹ corā epō litigātibus alter eorum ad ſedē ap. appellaſſet epiſcopus appellantem reputans cōtumacem: ipſum excōicatōnis uinculo innodauit: qui coram metropolitano de epō ſibi petijt iuſticiaꝫ exhiberi: aſſerēs. quod poſt app. legitime ad nos iterpoſitam ipſuꝫ excōicauerat: ⁊ petēs ſe ad eū ſtatū ī quo fuerat ap. tpe a metropol. reduci denūciari uidelicet abſolutū adijciēs ēt quod ap. ñ renūciabat obiecte: ſed ꝓſequi uolebat eādē. ⁊ īfra. Nos igiẗ inqui. t. t. rñdemus[a]: quod ſicut metropolitanus de appel. ad nos iterpoſita cognoſcere[b] omnino non ualet: ſic nec

Paſtoralis. expreſſe. ar. ꝙ oīa intelligunẗ ꝓhibita que nō inueniunẗ in iure ɔceſſa. ſ. de trāſla inter corporalia. uel de hoc expſſe indulgeẗ appellatio: ſi etiā remota ſit appellatio in reſcripto ſi iudex denegaꝫ reſtitutōeꝫ ſpoliato. ſ. de reſti. ſpo. ex cōqueſtiōe. Itē ſi nō vult admittere recuſationē ɔſanguinitatis. ſ. e. poſtremo Itē ſi nō facit exp̄imi res petitas in libello. ſ. e. ſignificātib⁹. Itē ſi citat ꝑtes ad locū nō tutū ſ. eo. ex pte. ſi cogit ptes litigare coraꝫ ſubdelegato ſuſpecto. ſ. de offi. dele. ſup queſtionū. i fi. Multa exēpla poſſes aſſignare i qb⁹ recipiẗ appellatio: lꝫ ſit remota in reſcripto. vbicūqꝫ ꝑmittit ius appellarī ſꝫ antiq iura hñ admittebaẗ appellatō lꝫ cā in iure non exꝓmereẗ dūmō non eſſet manifeſte fruſtratoria. de qua intellige qđ dicit vſi. nos igiẗ attēdētes. vbi ꝑ appellationē fruſtratoriā etiaꝫ ſi non eſſꝫ manifeſte ⁊c. i. manifeſte fruſtratoria alias ſi habeat qualēcūqꝫ excuſationeꝫ poterat appellare dūmodo non ɔſtaret ipſam fruſtratoriam. ii. q. vi. ad romanam. ⁊ pluribus alijs ibidē. ⁊. ſ. eo. ꝑſonas. ⁊. c. ꝓuenit. ⁊. c. cū ſit romana. hodie vō ſiue ſit remota appellatio ſiue nō in reſcripto non poteſt appellari niſi ꝓbabilis cā fuerit allegata talis: que ſi foret ⁊c. Iteꝫ ſiue ſit expreſſa in iure ſiue nō cā ꝓpter quaꝫ appellaẗ dūmodo ſit ꝓbabilis bene tenet appellatio. j. e. ut debitus. ⁊ ita cōſtitutio iſta addit huic decre. hoc. ſ. ꝙ ſi cā ꝓbabilis ꝓpter quā appellaẗ nō ſit expreſſa ualet appellatio ſm hanc decre. non ualebat: quid opereẗ remotio appellationis hodie. diceẗ. j. e. ut debitus.

b Emendari. nō eñi debuit appellanti obeſſe ꝙ nō fuit ſue appellatōi delatū cū appellatio eius iuſta fuerit. ii. q. vi. appellatore. ⁊. ſ. eo. ſepe. hodie vō nō ſtamus huic ſed ei qđ diciẗ. j. e. ut debitus. ut videlicet appellatio teneat ſiue grauamē in iure ſit expreſſum ſiue non dū tamē ſit probabile.

c Ad tempus. qui eñi appellat a iudice ordinario ſup aliqua cā ad tempus tantū exempt⁹ eſt ab ipſo quantū ad illū articulū. ſꝫ ī alijs remanet iudex: ⁊ tñ pendēte illa cā poteſt illū ſi uoluerit in alia cā tanꝙ ſuſpectū recuſare. ſ. e. ad hoc. ſi in vna. ⁊. c. ꝓpoſuit. et. c. cuꝫ teneamur. ⁊. j. eo. romana. §. cū vō. in delegatis ſecus.

d Caſu. hoc dicit ꝓpter crimina notoria in quibus non admittiẗ appellatio. ſ. e. cū ſit romana. et. c. conſuluit.

e Dormitaſſe. ſ. ne vlterius ſit ꝓcedendū: q: appellatōe interpoſita extinguiẗ ꝓnūciatū: ut. ff. ad turpil. l. i. in fi.

f Executionē. hec ratio non eſt ſufficiēs: q: nō appellaẗ a ſnīa excōicatōis. nā cū quis abſoluiẗ ab ipetitōe alicui⁹ huiuſmōi ſnīa ſecū trahit executionē et tamē ab ea appellaẗ. ſ. de excep. ſignificauerūt. ab executore appellaẗ ſi modū excedat. ii. q. vi. §. ab executore. et. ſ. c. pxi. qđ ad cōſultationē. Itē ſnīa furti trahit ſecū ſuaꝫ infamiā. ff. de fur. non pōt. et. ff. de his qui no. infa. furti. Que eſt ergo cā? Pe. q dixit ꝙ deus ligat et non hō. xi. q. iii. nemo. ubi de hoc. ⁊ a ꝓncipe non appellaẗ. Illa videẗ verior: rō ut hō creſcat ꝑ merituꝫ parēdo etiā inique ſnīe. ar. viii. q. i. ſciendū. et. xi. q. iii. quid ergo. ⁊ ut magis timeaẗ diſciplina eccleſiaſtica lau. Io. dixit ꝙ conſtitutio eccleſie hꝫ facit ut magis timeaẗ. ſicut eñi conſtitutio boiuꝫ facit ꝙ ſnīa que cito ligat quo ad eius effectū tardius liget. ii. q. vi. anterior. ⁊. xi. q. iii. cū apud. io. Sed videẗ ꝙ nō ſit differētia inter ſnīaꝫ excōicatōis ⁊ alias ſnīas. imo idē: vbi grā: cū dico excōico te ſtatiꝫ es excōicatus: ita ꝙ nihil aliud eſt neceſſe. Idē eſt cū dico: ɔdēno te ut ſoluas illi. x. q: ſtatim es condēnatus: ⁊ ſi appelleẗ ab iſta ſnīa ɔdēnatio nō remoueẗ ꝑ appellationē: imo remanes ɔdēnatus ꝗtū cūqꝫ appelles: ſicut ille remanet excōicatus q poſt excōicationē appellat: qđ pꝫ per ſnīaꝫ appellatōis in qua dr̄: cōfirmo uel caſſo primā ſnīaꝫ: ⁊ ſic ſnīa ſemꝑ durat vtroqꝫ caſu in alijs ſentētijs appellatio retardat id qđ nondū erat. ſ. ſolutionē uel rei de qua ɔdēnatio facta eſt traditionē q: vez eſt iſtū condēnatū ſed non eſt vez iſtū adhuc ſoluiſſe. ⁊ ſi ſtatim cōdēnatus ſolueret ⁊ poſtea appellaret nihil releuat talis appellatio niſi in euentu cauſe appellatōis. ff. de appel. cū ex cā. In excōicatiōe nihil eſt qđ poſſit appellatio retardare. verus effectus ſnīe eſt ut ɔdēnatus ſoluat q: ad hꝫ agiẗ: ⁊ finis excōicatōis eſt ut ſit excōicatus: ⁊ in ipſa ꝓlatōe ſnīe ſtatim ꝑuenit ad iſtū finē. ſed in alijs ſentētijs condēnatōis nō ſtatiꝫ ꝑ ſnīaꝫ cōſeqẗ finē. i. iudicatū. ⁊ appellatō impedit ſolā executionē q: ad hꝫ eſt opus facto: lꝫ condennatio ſit facta. ſed in ſnīa excōicatiōis non eſt ita opus facto quo ad ſuū effectū niſi ut publiceẗ.

g Secū trahat. ex hoc pꝫ ꝙ ſnīa excōicatiōis: uel ſtatiꝫ ligat: uel ſtatim nulla eſt. Sed quid ſi aliquis excōicaẗ poſt appellationē ꝓbabilē: aut iſte eſt excōicatus aut non? ꝓbo ꝙ non eſt excōicatus q: excōicatus eſt poſt appellatōeꝫ ꝓbabilē q legitima eſt ġ nō ē excōicatus. j. de ſen. ex. ꝑ tuas. ⁊. j. e. dilectis. ſed ɔ̄ videẗ ſic ꝙ iudex appellatōis ꝓnūciat appellationē nō tenere ġ ꝑ ɔñs ꝓnunciat excōicatōeꝫ tenuiſſe. Rñdeo quis dubitat an talis excōicatio teneat uel non: ex futuro pendet an teneat: ſicut ex futuro euētu pēdet an teneat matrionium uel non. j. de frigi. ⁊ malefi. fraternitatis. in fi. vnde hec argumētatio nō ualet: iſte eſt excōicatus poſt appellationē ꝓbabilē que ſi ꝓbata eēt ⁊c. ergo excōicatō nulla eſt: imo eſt inferendū. ġ ꝑ excōicato non eſt habēdus: ⁊ tñ reuera excōicatus eſt quia ſtatim ligat ſnīa excōicatōis uel ſtatim nulla eſt. tñ ſi talis medio tpe adept⁹ eſſet eccleſiā non videẗ ꝙ eſſet ea ꝑuandus q: ipſuꝫ ꝓbabilis error excuſat j. de ſen. ex. ſacro. cū interim licite cōiceẗ ei in oibus ſacramētis. j. e. dilectis. ⁊ quicqd tunc facit ualet. iii. q. vii. §. tua. vˀ. vez. ⁊. C. de teſti. l. i. Item q: medio tpe ſtatus eius integer eſt. ff. nihil inno. appel. pen. l. vna. §. integer. nec dānatus diciẗ qui appellauit. ff. de pe. l. ii. §. ii. io.

b Subtrahunẗ. qui eñi ex eccleſiā eſt nihil noīe eccleſie pōt poſſidere. viii. di. quo iure. ⁊. xxiii. q. vii. c. ii. ⁊. iii. ⁊. xxxii. di. eos. ⁊. c. ꝑter hꝫ. ſi tamē non hꝫ aliud vnde viuat: dico ei interim ꝓuidendū de bonis eccleſie. ⁊ q: depoſito ꝓuideẗ. l. di. ſtudeat. habēda eſt eñi ratio ne egeat. ff. de re iudi. inter eos. in fi. ne cogaẗ in cleri. obprobriū mendicare. xciii. di. diaconi. lꝫ videaẗ ꝙ male meriti publica egeſtate debeāt laborare. ff. depo. bona fides. Itē illud pōt intelligi in eo caſu qñ in ſnīa hꝫ exprimiẗ ꝙ bona eccleſie ſubtrahanẗ ei. cū eniꝫ excōicatū cōparemus relegato: ⁊ relegato ad tēpus non ſubtrahanẗ bona niſi hoc i ſnīa expmaẗ. C. de pe. l. deportatorū. ſic ⁊ in excōicato idē videẗ. nā ꝗdiu quis alijs rōibus pōt ɔſtringi non ſunt ei ſubtrahēda ſtipendia. C. de execu. rei iudi. ſtipēdia. xvi. q. vi. illud. qui autē excōicatus eſt in vna eccleſia excōicatus eſt quantū ad alias. xi. q. iii. c. ii. ⁊. iii. ⁊. iiii. q. v. quiſquis. ſ. ǒ offi. ordi. ad repmendā. Sed nūquid eſt idē in ſuſpēſo: ut ſi ſuſpenſus eſt ab vno epō ꝙ ſuſpēſus habeaẗ quantū ad alios. ſic ſi eſt ſuſpenſus ab officio q: ſnīa facit ius quantū ad oēs. xix. q. ii. due ſunt. ⁊. vii. q. i. ſi quis p̄ſbyter. ff. de interdic. ⁊ rele. l. relegatoꝝ. §. interdicere. ⁊. §. ſe. Poſſet forte diſtingui: vtꝝ ſuſpēſus eſſet ꝓ crie qđ irrogat infamiā ut tunc vbiqꝫ ſuſpenſus ſit: ſi non irrogat infamiā tunc non vbiqꝫ eſt habēdus ꝓ ſuſpenſo. ar. ff. de poſtu. ex ea. ſꝫ ꝑus dictū ꝑualet q: ſuſpēſus ab officio nihil dꝫ de officio eccleſiaſtico attractare. alias eſt deponēdus. in hoc equiparaẗ excōicato. j. de cle. excō. uel ſuſpē. mi. c. ii. ⁊. iii. ſed ſi ſuſpenſus eſt a beneficio in vno loco: tunc dico ꝙ in alio loco poteſt habere beneficiū: ut. xvi. di. placuit. lviii. di. c. ii. Sed nūquid abſolut⁹ poteſt recipe uel petere fructus medij tpis ſibi ſublatos? diſtingue vtꝝ iuſte an iniuſte ſit excōicatus. ſi iniuſte pōt. ii. q. v. ſup cauſis. ⁊. ff. de re mili. l. pe. ⁊. j. de cōceſ. ꝑben. q: diuerſitatē. ſi fuit iuſte excōicatus non poteſt. C. de re mili. cū allegatis. li. xii. ad hāc diſtinctionē facit op. j. de ſen. ex. ſacro. alioqn ſpe reſtitutōis facili⁹ delinqueret. l. di. c. i. q: facilitas venie incentiuū tribuit delinquēdi. xxiii. q. iiii. eſt iniuſta. pene eñi nō ſolēt repeti. ff. de cōdi. inde. pene. ff. de ꝓcu. qui ꝓprio. §. ut in ceteris io. Ego credo quicqd dixit io. lꝫ depoſito ꝓuideaẗ ne in cleri opprobriū mendicare cogaẗ ꝙ excōicato in nullo ſit prouidendū qui ɔtēnit claues eccleſie cui participandū non eſt niſi forte fame periret tūc dꝫ ei ſubueniri: q: poterit ad huc ad eccleſiā redire. b.

a Sollicitudinē. taliter reſpōdem⁹. Reſpōſio prime queſtionis: que fuit vtrū metropolitanus de huiuſmodi qōe ualeat cognoſcere.

b Cognoſcere. dubitatōis cā fuit hec q: fuit hꝫ noua iniuria. vnde opus erat noua querela. ff. de excep. rei iudi. ſi mater. §. candē. ſed ſecus eſt quia ⁊ ſi ſit

ſ

noua iniuria tamē pēdet ex p̄cedenti facto nec poſſet de illa cognoſci niſi co-gnoſceret̄ de appellatōe. ſ. ē. c. cū teneamur. ⁊ ſic p₃ ꝙ ſi ſuſpēdit̄ iuriſdictio alicu⁹ in p̄ncipali ⁊ in acceſſorio. ĩ. c. ꝓxi. §. preterea. ſicut delegato p̄ncipali delegat̄ acceſſoriū. ē. de offi. dele. preterea. ⁊ c. prudentiā. §. ſexta. io. ar. ꝯtra ē. c. proxi. §. i.

c ¶ De his que. ſicut nec de p̄uilegiis dn̄i pape. ē. de iudi. cū veniſſent. nec de cā ad papā delata. ē. de offi. lega. lic₃. nec de cā ſpēaliter alii cōmiſſa. ē. de offi. lega. ſtuduiſti. et ff. de iudi. iudiciū. vin. ⁊ ē ar. ꝙ idē iuris eſt in acceſſorio quod in principali. ſimile. ĩ. eo. c. proxi.

d ¶ In quo. hic innuit ſolutionē certe q̄ōnis que fuit vtr̄ ſi ep̄us appellauerit ab archiep̄o an teneat appellatio.

e ¶ Epiſcopus poſſ₃. S₃ q̄re poſſ₃ ep̄us appellare cū ipſe dicat appellationē illius nullā ⁊ excōicauerit poſt illā appellationē? So. ideo appellat q: ſi appellatō eſt aliqua ꝑ ſuperiorē ad quē eſt appellatu₃ debet cognoſci ⁊ corrigi q̄ō poſtea minus legitime factū eſt: ⁊ q: ſi metropolitanus ꝓcederet ⁊ inueniret ep₃ in culpa puniret illū ⁊ ideo audit̄ appellās tanq̄ cuius intereſt vin. Sed ꝯ. ē. e. qua fronte. §. de his. ubi nō audit̄ ep̄us appellans ne abſoluat̄ excōicatus ab ipſo. illud intelligit̄ de eo q petebat ab archiep̄o abſolutionē offerēdo cautionē: ⁊ ideo non tenet ibi appellatio ep̄i propter periculū ne decederet in excōicatōe: ⁊ q: eius nō intereſt ne abſoluat̄. hic v̄o appellat ne cognoſcat vtrū ſit iuſte excōicatus uel iniuſte: ⁊ eius intereſt ne archiep̄us de hoc cognoſcat. ſunt eni oīno diuerſi caſus: ⁊ quia iſte non vult recedere ab appellatione unde nō poteſt ſe intromittere archiep̄us: ſed ſi vellet recedere ab appellatione bene poteſt archiep̄us interponere ꝑtes ſuas ⁊ cognoſcere de illa excōicatōe ⁊ illū abſoluē. t. S₃ q̄re iudex nō pōt cognoſcē d̄ appellatōe ab ipſo facta ſicut cognoſcit an ſua ſit iuriſdictio. ff. de iudi. ſi quis ex aliena. ff. ſi quis i ius vo. non ierit. l. ii. ⁊. ē. e. cū parati. ideo n̄ pōt cognoſcere de appellatōe quia cum ꝓbabilis cā expoſita eſt in appellatōe iā exemptus eſt a iuriſdictōe illius: ⁊ ē illi ſuſpectus: ut. ē. e. ad hoc ſi. ⁊. c. ꝓpoſuit. ⁊ preſūptio eſt ꝓ ipſo ꝙ ſemꝑ velit iudicare ꝓ ſua iuriſdictōe. et eadē eſt cā quare arbitri cognoſcūt de ſuſpitione ⁊ non ipſe iudex. ſed cū dubitat̄ de iuriſdictōe ſecus eſt q: de hoc ipſo an ſit iudex agit̄ q: ſemꝑ preſumit̄ ꝓ iuriſdictōe q̄diu in ꝯtrariū oſtendatur ex quo apparet delegatō uel ordinaria iuriſdictō: ut. ē. de reſcrip. ſuꝑ l̄ris i fi.

de his[c] que poſt ap. fuerant īnouata: dummodo de alijs cognoſci n̄ poſſit: niſi de ap. pariter cognoſcatur: uel de his que appellationis cauſam contingere dinoſcunt̄. In quo[d] cāu ſi metropol. ad cognoſcēdum partes ſuas īterponere forte preſumeret: ep̄us poſſet[e] ad app. bn̄ficium conuolare: nam ad officium eius qui de ap. cognituruſ ē pertinet prudenter corrigere que contra ipſā inuenerit attentata. Si uero[f] notoriu₃[g] exiſteret. quod mādatum epiſcopi indiſcretum fuerat uel iniuſtum: cui nō tenebatur ſubdit⁹ obedire ac ꝑ ꝯſequētiam ei liqueat euidēter ſubditum legitime ꝓuocaſſe: pōt archiep̄us auctoritate metropoli. declarare[h] ſubditū irrōabiliter extitiſſe anathēatis mucrone ꝑcuſſū. Cum āt[i] excōicatus qui appellauerat iuxta preſcripta₃ formā corā archiep̄ō deponit ꝯtra ep̄ū₃ q̄ōnem[k] metropol. ad recognoſcēdū de cā pōt interponer̄ partes ſuas: cū ille appellatōis ꝓſecutioni renūciare tacite[l] uideat̄ ſed ſi uerbo uel facto ap. ſe uelle ꝓſequi proteſtetur: nō tāquā[m] aduerſa petens ⁊ ſibi contrarius audiēdus.

De ep̄ō . a. cantori treten̄.

Dilectis filijs decano altiſiodoren̄. ac magiſtro. r. altiſiodoren̄. epiſcopi ꝓcuratore in n̄ra p̄ntia cōſtitutis: idē magiſter ꝓpoſuit: quod cū dict⁹ ep̄us preſbyter domus dei in qua diſpenſationem plenaria₃ obtinere dignoſcitur detineri faceret[n] uinculis mancipatū ꝓ eo quod bona quedam euſde₃ dom⁹ que furtiue ſubtraxerat: r̄ſtituer̄ detractabat ꝑꝑ quod ēt ab eodē ep̄ō fuerat excōicationis uinculo innodatus: ⁊ ſupradictus decanus ep̄ūm monuiſſet: ut ei reſtitueret uel ſaltē redderet preſbyterum mēoratū quē ad iuriſdictōem ſua₃ ſpectare firmiter aſſerebat: ep̄us metuens ne decan⁹ aliquid i ſuu₃ preiudiciū attētaret: ſe ac ſubſtatum eccleſie ac ciuitatis ꝓtectioni metropoli. ſupponens ad ei⁹ audiētiā appellauit. Uex decan⁹ p⁹modicū tēp⁹ iterdictū[o] h̄mōi promulgauit: ut epiſcopo in ciuitate preſēte a diuinis in altiſiodorenſi eccleſia ceſſaretur. Poſtmodum uero cū die appellat. prefixo ꝯparuiſſēt ꝑtes corā officiali curie ſenonen̄. decanus allegās ꝙ ap. ab ep̄ō int̄poſite: ideo nō duxerat deferendū quoniā preſbyt̄ ſupradict⁹ adhuc in uīculis tenebat̄[p] ad nos uocem app. emiſit: officialis āt iudicauit irritum[q] interdictu₃ a decano poſt ap. ep̄i ꝓmulgatū: ⁊ īfra. Quia uero idē ep̄us diuerſos[r] mōs expreſſit ſ̄m quos decano par⁹ fuerit ſuꝑ captōe preſbyteri iuſticiā exhiber̄ ad metropol. ſedē appellans decanus nō potuit poſt hoc ferre ſn̄iam īterdicti: ⁊ iō ſn̄iam ipſam ab eo p⁹ appellationē[s] legitime[t] ꝓmulgata₃ irritam decernimus ⁊ inanē nō obſtante ꝙ decanus ad excuſatione₃ ſuam quaſi uariando[t] propoſuit: ꝙ priuſquā ep̄us appellaſſet ſn̄ia₃ tulerat cui⁹ effectum ad tēpus duxerat ſuſpēdendum[u] cu₃ interī ap. interpoſita ꝓcedere n̄ debuerit ad romana. in fi.

f ¶ Si v̄o. qui eni alias nō h₃ iuriſdictiōe₃ ſi crimē ē notoriū: hēs. ē. c. puenit.

g ¶ Notoriū. hic innuit ſolutionē ſc̄de q̄ōnis: que fuit vtr̄ archieps denūciare debeat iſtū abſolutū ſi inuenerit eū legitime appellaſſe: ⁊ dicit ꝙ ſi eſt notoriū mandatū ep̄i fuiſſe indiſcretū uel iniuſtū: bene pōt h̄ facere.

h ¶ Declarare. Sed nūquid pōt ꝓnunciare ſn̄iam ep̄i iniuſtā: uel denūciare illū non ligatū? videt̄ ꝙ ſic: cū notū ſit ei ep̄m deliquiſſe. ſed non credo: quia ſic ꝓnūciaret appellationē fuiſſe iniuſtā. ⁊ ſic vſurparet officiū ſuperioris. ſi āt vellet renūciare appellatōi ſue tunc archieps poſſet ꝓnūciare ſn̄iam iniuſtā imo pronūciaret ſn̄iam nullā fuiſſe: ⁊ denūciaret illū abſolutū ſi legittima appellatio preceſſit. ē. de offi. dele. cum contingat.

i ¶ Cū autē. modo dat verā ſolutionē que perimit p̄dicta. ⁊ eſt ſolutio prime q̄ōnis que fuit: vtrū metropolitan⁹ cognoſcere valeat de huiuſmōi queſtione quā iſte appellans corā ep̄o depoſuit.

k ¶ Queſtionē. ⁊ ita magiſtratus pōt facere iniuriā ſubdito. ff. ad. l. aquil. quēadmodū. §. magiſtratus. ⁊. ff. ꝙ me cā. l. ii.

l ¶ Renūciaſſe tacite. ſi. C. de iureiurā. ſi quis. ⁊. ē. de offi. dele. gratū. ⁊. ĩ. de his que fi. a ma. par. ca. ex ore. vbi de hoc. ⁊. ĩ. de p̄uile. accedētibus. ⁊. C. de iure do. impe. l. ii.

m ¶ Tanq̄ aduerſa. no. ꝙ non audit̄ ꝓponēs aduerſa. xxiii. q. vii. q̄ō autē. et xiii. q. ii q̄ prepoſterū. ⁊. ē. de preſump. litteras. lxxxiii. di. geſta. C. de mu.

patrimo. ꝓeſ. li. x. ar. ꝯtra. ĩ. de regula. ſicut. ff. de inoffi. te. papinianus. §. ſed nec impuberis. ē. de p̄ſcrip. auditis. ⁊ eſt hic ar. ꝙ ſi aliquis ꝯteſtat̄ litē licet dicat illa uerba: ſalua lit. cōteſta. nihilomin⁹ facta eſt litis cōteſ. ar. ē. de conſti. cū. M. ferrarien̄. arg. ꝯ. ix. q. iii. ſaluo. ff. qui. mo. pig. uel hypo. ſol. ſi debitor. §. ſi in uenditiōe. ff. ad ſille. heres. ff. de acqui. heredi. ꝓ here. de. vii. q. i. pontifices. ē. d̄ elec. cuma na. vbi de proteſtatione tractat̄.

n ¶ Dilectis. faceret. i hoc eni nō incidit in canonē late ſn̄ie. ĩ. de depo. grauis. ĩ. d̄ ſen. excō. ut fame. Sed nunquid licet laico taliter detinere clericū habentē adminiſtrationē ipſius? ar. ꝙ ſic. ĩ. ne cleri. uel mo. c. ii. ſed nō credo. ⁊ expōe ibi deꝑhendant̄ i fraudē uerbo. ſ. reddendo rōnem adminiſtratōis. eccleſia tn̄ illis qui talit̄ deprehendunt̄ in fraudē non ſubuenit quia poſt ꝓhibitionē eccleſie hoc fecerunt ut ibi dicit. Sicut nolebāt iudei capere ihēſu₃ i v̄bo. de pe. di. vii. c. i. v̄. hi eni₃ a deo. ⁊c̄. ſi. ff. de pi no. ac. l. vlti.

o ¶ Interdictū huiuſmōi. hoc facere potuit decanus ex ſpēali cōſuetudine ut ciuitatē uel eccleſiā maiorē ſuppōneret interdicto nā de iure cōi ſecus ē. ĩ. de his que fiūt a ma. par. ca. q̄ſiuit.

p ¶ Tenebat̄. q: dū quis manet in crie ſuꝑ quo appellat n̄ eſt audiēdus. ē. eo. cōſuluit. ⁊. c. cu₃ ſit romana. in fi.

q ¶ Irritū. q̄ō facere non debuit ꝓpter appellationē decani: ut. ĩ. ſequit̄. Et tn̄ interdictū nō tenebat ꝓpter appellationē ep̄i: q: qui facit quod ad ipſu₃ non pertinet etiam ſi bonu₃ ſit improbatur. xcvi. di. bene quidem. tan.

r ¶ Diuerſos modos. qui fuerūt illi non dr̄ hic. forſitan dixit ep̄us ꝙ paratus erat dimittere ſacerdotē p̄ſtita cautōe de reſtituēdis rebus eccleſie uel de ꝯſeruādo eccleſiā indēne₃: uel ſi decanus oſtendere₃ eccleſiā illā ⁊ ſacerdotē ad ſe ꝑtinere: ⁊ ita fuit appellatio iuſta vnde ſ̄m hos uel ꝯſimiles modos uolebat ei facere iuſticiā ⁊ ideo non tenuit interdictū: q: non erat notoriū captiōe p̄ſbyteri iniurioſam eē. vnde non obſtat. ē. eo. conſuluit.

s ¶ Legitime. no. ꝙ vocat appellationē legitimā ꝓpter probabiles cauſas quas expreſſit appellās: q̄ō ſemꝑ facere debet qui appellat ĩ. c. ut debitus. ⁊. c. cū ſpēali. §. i. ⁊. ē. e. bone. ⁊. ĩ. e. cordi.

t ¶ Variando. vnde nō debuit audiri. ē. c. ꝓxi. in fi. iiii. q. iii. §. item in criminali. v̄. qui falſo. lxxiiii. di. geſta. xxiii. q. vii. quod autē. ĩ. de pe. ſuꝑ his. ⁊. ĩ. ut eccl. bene. ut noſtrum.

u ¶ Suſpendendū. Sed non uidet̄ ꝙ ſn̄ia interdicti poſſit ſuſpēdi cū eni interdictū ⁊ excōicatio pari paſſu āhulēt. ē. c. ad hec. quoniā ⁊ excōicatio nō poſſit ſuſpēdi. ē. e. paſtoralis: ǵ nec interdictū. ſn̄ia eni ſtati cōſeqt̄ ſuū effectū. nā facti q̄dē q̄ō in arbitrio ⁊c̄. ii. q. iii. §. notādū. nec iudex pōt efficere q̄ꝫ dānati de furto ſeqt̄ infamia. ff. de fur. nō pōt. Ad h̄ dicas ꝙ ſn̄ia interdicti quā tulit decanus fuit ſub cōditōe uel in diē ꝓlata q: ſuſpēdit eccleſiā q̄ncūq₃ ep̄s eēt p̄ns ſi. ff. de here. inſti. quotiēs. §. ſi q̄s ita. ⁊ talis ſn̄ia bn̄ pōt ſuſpēdi ꝑ appellationē. ē. e. p̄terea. ii. ⁊ iō cū appellatio īterpoſita fuerit ante diē ꝯditōis: imo cū appellatio p̄ceſſit ſn̄ia₃ nō debuit poſtea nec potuit ferre nec exequi ſn̄ia₃ īterdicti. Pōt tn̄ dici ꝙ quātūcūq₃ purū

fit interdictū pōt ſuſpēdi ⁊ in hoc differt ab excōicatōe ſicut effect⁹ originalis peccati ſuſpēdiṫ lȝ ipſuȝ originale maneat. de ɔſe. di. iiii. c. ii. ſicut executio dignitatis alicui⁹ ſuſpēdiṫ. xv. q. viii. ſi qs pſbyṫ. ſicut effectus acceptilatōis ſuſpendiṫ lȝ nō ipſa acceptilatio. ut. ff. de do. inter vi. ⁊ vxo. cū hic ſtatus. §. ſin aūt. vnde ſi relaxatū eſt interdictū ad tēpus ipſuȝ tn̄ manet. ff. de pēa. ſed ſi manē-te. nec eſt opus ut iterū renoueṫ. xx. vi. q. vi. q recedūt. ⁊ C. de cur. furio. cum aliis. ⁊ in caſu iſto ſi appelleṫ non ſuſpendiṫ interdi-ctū: ut dictuȝ eſt. ſ. e. ad hec quoniaȝ. Sed lr̄a ſequēs: cū interim ⁊c. ɔdicit expſſe. vnde ſi tpe ſuſpēſionis appel-leṫ nō dȝ poſtea ex equi interdictū: ut hic dicit dn̄mō ap-pellatō ſit legitima Cōtrariū tn̄ dixe-runt lau. ⁊ vin. ⁊ tan. ut dictū eſt. ſ. e. ad hec quoniaȝ. ſȝ iſta lr̄a obſtat eis Sed qō hic dicit: intelligiṫ qn̄ inter-dictū poſitū fuit in diē uel ſub ɔditiōe effectus vō excōi-catōis ſuſpēdi non pōt q2 ɔ̄ceito quis eſt excōicat⁹ eſt mē-brū diaboli ⁊ ē pri-natus ſacris ⁊ cōio-ne fideliū. vnde ad hoc ut efficiaṫ mē-bruȝ dei neceſſaria eſt abſolutio. xi. q. iii. excellētiſſimus. papa tn̄ poſſȝ eius effectū ſuſpēdere. j. de ſen. excō. ſi vē q2 de nulla ſnīa faċ aliquā. iii. q. vi. hoc quippe. maius eni eſt de nihilo aliqd facere ɔ̄ de aliquo aliud uel nihil. de cōſ. di. ii. reuera. v̄. ſi. in v̄. ſmo igitur xp̄i. qui potuit faċ ex nihilo quod nō erat ⁊c. io.

x Exequendā. q2 appellatōe interpo-ſita nihil ē innouā-dū. ii. q. vi. appella tōe. ff. nihil inno. l. vna. Ex h̄ pȝ ꝙ iu-dex poſt appellatō-nē diffinitiuā ſnīaȝ nō dȝ executōi mā-dare alioqn reſtitu-aṫ poſſeſſio appel-lāti anq̄ꝫ de appel-latōe cognoſcaṫ. ſ. de iureiurā. venie-tes. ⁊ idem dicit hic inferius: ꝙ appellatione interpoſita nihil de-bet innouari.

y Perturbare. qui perturbat diuinū officiū ſine pena excōicatōis pōt eiici de eccleſia. j. de ſen. ex. veniēs. ⁊ c. cū volūtate. §. ſi qs vō.

z Deferēdū. ꝑmo nō detulit ſȝ denūciauit interdictū nullū: ut. ſ. dr̄. poſtea detulit quo ad ꝓceſſū p̄ncipalis cauſe ⁊ apoſtolos conceſſit ut hic dicit tan.

⁊ Principale. captio p̄ſbyteri fuit negociū p̄ncipale: acceſſoria fue-rūt interdictū ⁊ eius obſeruatio, ⁊ ſic pȝ ꝙ idē iuris dȝ eſſe in acceſ-ſorio qō i p̄ncipali. ſ. de offi. dele. p̄terea. ⁊ c. prudētiā. ad fi. ⁊ ff. ō

ſnīam exequēdam ˣ officialis: ꝓceſ-ſum qui poſt ap. hmōi ſnīam inter-dicti irritaȝ ⁊ inanē decreuit: teme-rarium iudicans: cum ap. ad nos īterpoſita nil debuit innouari.

Preterea licet excōicatōis ſen-tentia in decanū per epūm ꝓmul-gata rite lata prima facie uideretur cū ꝑ dictum officialem eēt ꝓhibitū ne ſeruaretur in eccleſia interdictū ⁊ decanus ne celebraretur in eccle-ſia ꝓhibēdo diuinum: uidereṫ of-ficium perturbare ʸ: qui tn̄ ꝑ app. ad nos īterpoſitam ex pte decani: cui ēt officialis duxerat deferēdū ᶻ apoſtolos concedendo non ſoluȝ principale negociū ⁊ ſed acceſſoria ēt ad noſtrum referebantur examē eandem ſnīam poſt ap. ꝓmulgatā decernimus uiribus caruiſſe. Ue-ruȝ licet archiepiſcopus poſt ap. ᵖ predictā: de qua ſibi ꝑ officialis lit-teras innotuerat: decanum denun-ciauerit euitandum: ſenoneñ. tātū canonicos qui ſaniori ducti ɔſilio cōicauerūt eidē: ut ap. ad nos īter-poſite magis quā denūciatōni ᵠ ab archiepō facte deferent: inculpa-biles iudicamᵃ. Idem medio-lañ. archiepiſcopo.

Ut noſtrū ᵃ ꝓdeat de uultu dei iudicium: ⁊ infra. Iudicibuſ dedimus in mādatis: ut ſi poſt ſȝ mandatum per quod totius cogni-tionem negocij ad noſtrum iudici-um reuocauimus ᵇ: traditionem ſi-gilli dicto. b. a te cognoſcerent eē factam: eam decernerent irritam ⁊ inanem inhibentes illi ne quomo-dolibet eo uti preſumeret cū plus ᶜ ſit roma. pō. ad ſe aliquod reuoca-re negociū quā quēquā ad eū ſup aliquo negocio ꝓuocare.

Idem abbati ſancti felicis. ⁊ g. canoñ. bonoñ.

Ablate nobis ueſtre lr̄e con-tinebant: ꝙ cum quidā iudi-ces: quibus cā que inter ſambṙ. ⁊ rinocoṙ. plebes v̄tebatur: fuerat ab apo. ſede cōmiſſa: ꝓ plebe ſam-brienſi ſnīam protuliſſent: ac ꝓcu-ratores plebis de renocoṙ. ad noſ fuerit ſine termino appellatuȝ nec delatuȝ appellatio fuiſſet nec ad ꝓ-ſecutionē ipſius terminus a iudici-bus partib⁹ aſſignatus plebanus de ſambro. ſuper obſeruatōne pre-dicte ſnīe: ſiċ rōabiliṫ lata erat nr̄aſ ad uos lr̄as ⁊ alia ps alias ɔmiſſio-nis lr̄as a nob̄ ſup īfirmāda eadeȝ poſtmodū ad alios iudices impe-trauit nulla ī poſterib⁹ lr̄is de prio-rib⁹ hita mētiōe: unde ī dubitatōe reuocato: an poſteriores iudices uel uos de illa debeatis cognoſceṙ nos ſup hoc ɔſuleṙ uoluiſtis. ⁊ in-fra. Licet igṙ appellāti legitime a ſnīa īdulgeaṫ ān⁹ a lege: aut ex iu-ſta cā bieñiū ᵈ ad ap. īterpoſi. ꝓſe-quēdā: q2 tn̄ hmōi termin⁹ pōt re-ſtringi nō ſolū a ꝓuocāte ᵉ ueruȝ ēt a iudice a cuius ſnīa ꝓuocatur: cū iō ſit ɔſtitutum nō ut terminis ipſe preueniri nō poſſit: ſed ne ualeat ꝓ-rogari ᶠ: credim⁹ diſtinguenduȝ in quo caſu lr̄e impetrantur: ⁊ quidē qn̄ certus terminus ab appellāte uel a iudice ap. prefigiṫ ꝓſequēde ſi eo tacito appellatus ᵍ lr̄as īpetra-uerit: hmōi lr̄e tanquā tacita v̄itate ſubrepte obtinere nō debēt aliquā firmitatē. Si uero non ſit aliquis terminus: a iudice uel ab appellā-te prefixus ps ʰ appellata infra ter-minuȝ conſtitutū a lege: dūmodo nimiū nō precurraṫ ⁱ: ut appellāteȝ ī cōmiſſione impetranda ſupplātet ɔmiſſionis lr̄as poterit īpetrare: quaȝ auctoritate ī ap. cā legitime ꝓcedaṫ: ita ꝙ ſi appellans uolue-rit ī cā ap. ꝓcedere oportebit cum ageṙ ſub iudice ſic obtēto: niſi poſ-ſit eū legitime recuſare: ꝙ ſi agere noluerit appellat⁹ pōt nihilomin⁹ ꝓſequi ᵏ cām ipſā: maxime ſi ſciat ſibi ex dilatione īminere grauamē ſupior quoqȝ iudex ſi uiderit ex dilatōe piculū ˡ īminere: pōt ⁊ debȝ neutro ꝓſequēte ap. occurrere ut piculū euiteṫ: puta ſi a ſnīa lata ſup confirmatione alicui⁹ electi fuerit ꝓuocatū: ⁊ utraqȝ ps uelit etiam ad annum ꝓſecutioneȝ appel. dif-ferre pōt utiqȝ: immo dȝ ſupior iu-dex ad quem fuerat appellatū ter-minū ꝓuide moderari ne gregi do-minico diu deſit cura paſtoris. Ex his igṙ ɔſul. ur̄e noueritis eē rn̄ſū ꝙ ꝑ poſteriores nō derogatur pri-oribus ᵐ legitime īpetratis ꝑ quas ad confirmādā ſnīam uel infirman-dā preuia pōt rōe ꝓcedi. De.

iuriſ. om. iudi. l. ii. ff. de reg. iur. cū principalis. ⁊ ſ. c. ꝓxi. v̄. nos igiṫ.

p Poſt appellationē. huiuſmōi appellationē dicit legitimā: ⁊ tn̄ factū decani fuit min⁹ legitimū. ſi. j. de ɔce. ꝓben. ɔſtitut⁹. ɔ̄tū ad ptē deciſā. ⁊ ſic vṙ ꝙ ap-pellatō min⁹ legitima īpedit effectū excōicatōis. h̄ ſatis potuit eē ut factū de-cani fuiſſȝ min⁹ legitimū: ⁊ tn̄ decan⁹ ex alia cā poſtea potuit legitie appellaṙ.

q Quā denūciatōni. hic vṙ ꝙ in dubio magis ſteṫ appel-latōi ɔ̄ denūciatōi excōicati-onis ⁊ quā ipſi ſnīe cū tamē potius pſumendū ſit ꝓ ſnīa ɔ̄ ꝓ appellatiōe: q2 appellās teneṫ ꝓbare ſnīaȝ iniuſtā: ut ſ. eo. cū eccleſia. ⁊ eſt ſi. ff. de mino. minor. xxv. an. in fi. io. Credo ꝙ cum dubitaṫ an te-neat appellatio potius vitan-dus ē ɔ̄ in dubio ei cōicādū. ar. j. de cle. ex. mi. illud. b.

a Ut noſtrū. hec decre. ē ps illiuſ quā habes. j. ut eccle. bene. ut noſtrū. ⁊ ꝑ illaȝ intellige iſtā.

b Reuocauimus. ⁊ ita ɋcqd poſtea factū fuit nō tenuit: ⁊ ita traditō ſigilli poſtea facta non ualuit tāɋ̄ a nō ſuo iudi-ce. ſi. ſ. ut li. pen. eccleſia ſan-cte marie. ſ. de offi leg. licet. ⁊ ſ. de poſtu. bone.

c Cū plus. ſic ipſo facto ne-gat aliqs clericatū. j. de ſen. ex. cōtingit. ⁊ j. de vi. ⁊ ho. cle. c. ult. ⁊ plus eſt reuocare negociū ad ſe ɔ̄ ſit appellare ſed poſt appellatōeȝ nihil eſt innouandū. ſ. c. ꝓxi. ⁊ c. bo-ne. ergo multo fortiuſ poſtɋ̄ ſupior ad ſe negociū reuocat inferior nihil facere pōt. ii. q. i. nomē. ⁊ ſi iudex dicat ſe uelle referre negociū ſupiori ſtatim teneṫ ptibus tradere acta. j. e. itimaſti. ſi ptes hoc approbauerint. C. de rela. l. ii. ſimile. ſ. eo. dilecti. vbi de hoc. her.

d Ablate. bienniū. ſ. eo. cum ſit romana. ⁊ c. conſtitutus.

e A ꝓuocāte. ſ. eo. pſonas.

f Prorogari. niſi ex iuſta cā ſ. e. ex rōne. ⁊ c. cuȝ ſit roma-na. ⁊ hic.

g Appellat⁹. idē eſt de appel-lante. ſ. eo. ex inſinuatione. ⁊ ſ. eo. ſepe.

h Pars appellata. pars ap-pellata non poteſt preuenire terminū legalē: niſi ſm ꝙ hic diciṫ. ii. q. vi. appellatore. ter-minū vō ſtatutū ab homine neutra pars poteſt preuenire j. eo. ſepe. pars appellans in-fra terminū legalem quādo-cunqȝ poteſt: ⁊ ſi vult poteſt litteras impetrare cū in eius fauorē annus cōcedaṫ eideȝ j. de confir. bone. item ⁊ illō ſcias ꝙ infra terminū legalē debet cauſa appellatōis eſſe terminata: nec poteſt vltra ꝓ-tendi. ii. q. vii. ei qui appellat ⁊ C. de tēpo. appel. l. ulti. §. ul. ⁊ l. nemo. niſi eṫ iuſta cā prorogeṫ. ſ. e. cuȝ ſit. ⁊ c. conſtitutus. ⁊ hic.

i Precurrat. ⁊ ſic nemo debet preuenire diligentiā alterius captioſe. ſi. xvi. q. iii. placuit. ⁊ ff. ad tertul. l. ii. §. ſi mater. ii.

k Proſeq. ēt altera pte abſēte ea tn̄ ꝑus citata ut hic pȝ. ⁊ ii. q. vi. appellatore ⁊ ſ. de ſen. ⁊ re iudi. cū bertoldus. ⁊ C. de tēpo. appel. l. ulti. §. illud etiam. ⁊ eſt expreſſum. j. eo. c. priori.

l Periculū. ne eccleſia in ſpūalib⁹ uel tpalib⁹ ex mora detrimētū incurrat ī quo caſu poſſȝ etiā li. nō cō. ꝓcedi. ſ. ut li. nō ɔte. quoniā. §. i. ar. ſ. e. ɔſtitut⁹.

m Priorib⁹. hoc intellige dū tn̄ ꝑores lr̄e ō alteri⁹ ptis appellatōe fecerit mē-tōeȝ: alias ñ ualerēt v̄itate tacita īpetrate. j. ō ɔfir. bone. ⁊ ſ. ō reſcrip. ex pte.

a Per tuas. liquebit. no. ꝙ ſi iudici non liquet de cauſa tunc debet conſtituere ītē poſſeſſorē nec audiretur aduerſarius niſi de ꝓprietate: ut. C. quomō ⁊ quādo iu. cōſentaneū. uel ſi liquet ꝓcedat ad diffinitiuā ſententiaꝫ ⁊ hoc intellige in caſu altero iſtius decre. cū fuit appellatū teſtib⁹ publicatis ante ſententiā: ut. ſ. de do. ⁊ contu. prout. ubi de hac materia plene dicitur. Item ſi poſſeſſor eſt pſens ⁊ actor abſens: tunc ſiue lis ſit cōteſtata ſiue non poteſt dari diffinitiua ſentētia ſi conſtet de meritis cauſe. ⁊ ſic intelligitur. ſ. de do. ⁊ cōtu. cauſaꝫ. ⁊ ſic pōt ēt intelligi. ſ. de reſti. ſpo. audita ⁊. C. quō ⁊ qn̄ iu. aut. qui ſemel. ſꝫ ſi nō liquet ei de cauſa abſoluet reum ab obſeruatione iudicii ⁊ in expenſis condēnabit ſibi actorē C. de iudi. ꝓperandum. §. ſi quidē. nec obſtat quod dicitur actore non ꝓbante reus ⁊ ſi nihil preſtiterit obtinebit. vi. q. vlti. actor. ⁊. ī. ut eccle. be. ut noſtrū. ⁊. ſ. de cauſa. poſ. ⁊ ꝓprie. cū eccleſia. illa regula locū habet cum ambo ſunt preſentes: ſed in alio caſu iſtius decre. cum appellatur a ſentētia debet illā cōfirmare uel infirmare. ii. q. vi. in fi. Sed pone ꝙ iudices priores qui tulerūt ſniaꝫ condēnatōis crediderūt actorē bene ꝓbaſſe intentionē ſuā cū in ueritate non ꝓbaſſet in cauſa appellatōis altera ps que appellauit eſt abſens per contumaciā ut ibi dicit ⁊ ille ꝓ quo lata eſt ſnia eſt preſens iudicibus cōſtat ꝙ preſens non probauit vnde ſniam cōfirmare non poſſunt: credo ꝙ caſſanda ſit ſnia: ⁊ quia ille reus eſt cōtumax adiudicabunt preſenti poſſeſſionē reſeruata qōne ꝓprietatis abſenti ſicut facerent ante ſententiā. vel dic ꝙ ſufficit tantū infirmare ſniam condēnando abſentē in expēſis. ii. q. vi. in. §. appellatore. b.

Per tuas lras requiſiſti: utrū ſi poſt latā ſniam uel ſaltē p⁹ depoſitōes teſtiū publicatas fuerit ad ſe. ap. ap. hi qui ſup hec delegātur a nobis: ſi altera ptium eoꝝ ſe noluerit cōſpectib⁹ preſētare: cām ſibi delegatam iudiciali poſſint calculo termiāre. Nos igitur cōſul. t. tali rn̄dem⁹: ꝙ cū lis ſit ſup eodem negocio corā primis iudicib⁹ legitime cōteſtata potuerūt iudices delegati eo ꝯ ꝯuenitur ſe p cōtumaciam abſentante cū eis de meritis cāe liquebit⁹: cōmiſſū ſibi negociū diffinire.

o ¶ Et debitus. deferatur. ſi. C. quādo ꝓuo. non eſt neceſ. omnē honorem: ⁊ ſic eſt ar. ꝙ iudices honorandi ſunt ꝓpter ſuam dignitatē.

p ¶ Corā idoneo. hoc ideo dicit quia ſi conueniatur corā non ſuo iudice nō obeſt ei quia debet allegare priuilegiū fori nec preiudicatur ei ꝙ facit coraꝫ eo. ſ. de iudi. at ſi clerici. ⁊ ſ. de fo. cōpe. ſi diligēti. ⁊ c. ſignificaſti. ⁊ eſt ar. ad qōnem vtrū interruptio facta ſit p li. cōteſta. corā non ſuo iudice ꝙ non ſit interruptio facta. pꝫ. C. ne de ſta. defunc. ſi pater.

q ¶ Ante ſniam. no. ꝙ dicit ante ſniaꝫ. ergo de appellatiōe poſt ſniaꝫ nihil ſtatuit: quia qō de uno dicitur de alio negatur. xxv. di. qualis. ⁊. ſ. de preſup. nōne. quod verū credo: et idē dicitur in decre. noua. e. ti. cordi. nobis eſt. Et ita pꝫ ꝙ hodie idē iuris eſt in oībus iudicib⁹ delegatis et ſubdelegatis et ordinariis a quibus non poteſt appellari niſi cauſa rationabili allegata ſcripta uel non ſcripta quia dicit corā idoneo iudice: ⁊ ſic non habet locū hodie decre. illa ſuper queſtionū. §. ſi vo duo. vbi dicit ꝙ ſi delegat⁹ alii cōmittat vices ſuas ab illo poterit appellari licꝫ cauſa ſit appellatiōe remota cōmiſſa: ſed quantū ad alia bene tenet. Cū ergo remota ſit appellatio ante ſniam ipſo iure ut hic ꝓbatur quid operatur remotio appellatōnis cū papa ſemper ſcribat appellatōe remota? Jo. dixit ꝙ remotio appellatiōis hoc hodie operatur ut poſt ſniam appellari non poſſit quin iudex poſſit mādare ſniam executiōi non obſtāte appellatione niſi habeat cauſaꝫ ꝓbabilē appellandi: ſed ſi non eſt remota appellatio tunc poteſt appellari poſt ſniaꝫ ſm ꝙ appellabatur ante conſtitutionē iſtā ſ. de offi. dele. ſuper eo. ſed hoc non eſt verū: quia de appellatione poſt ſniaꝫ nihil ſtatuitur per iſtā cōſtitutionē: ut dixi. Et io. etiā non pſiſtit in hoc: imo dicit ꝙ ſi remota eſt appellatio non pōt appellari niſi in caſibus expreſſis a iure. ſ. e. paſtoralis. et ſi non eſt remota tunc appellatur quotiēs habet ꝓbabileꝫ cāꝫ appellādi talē: que ſi eſſet ꝓbata ⁊c. vnde pōt dici ꝙ illud ideꝫ operatur hodie remotio appellatōnis cum apponitur in litteris: quod olim operabatur quia poteſt appellare in cauſis tantū expreſſis a iure lꝫ ſit remota appellatio i nō expreſſis non poterit appellari: ut. ſ. eo. paſtoralis. ubi notantur quidā de illis caſibus. et ita per remotionē appellatōis non poſſet hodie appellari in caſibus non expreſſis: ſed in aliis poſſet. Ex vi huius cōſtitutōis poteſt appellari vbicunqꝫ quis grauatur lꝫ grauamē non ſit expreſſuꝫ in iure: et quia iniquū erat ꝙ aliquis euidenter grauatus non poſſet appellare qui habebat ꝓbabilē cauſaꝫ appellandi cū caſus ille non eſſet expreſſus in iure: emanauit iſta conſtitutio qua cauetur ꝙ quicūqꝫ habet ꝓbabilē cauſaꝫ appellādi talē: que ſi eſſet ꝓbata ⁊c. lꝫ illud grauamē non ſit expreſſuꝫ in iure poſſit appellare. et ita hec conſtitutio ad alia extenditur q̄ꝫ illa decre. paſtoralis. quotiens eni noua lex conſtituitur ad eas ſpecies ptinere non videtur quibus ſpēaliter ipſa lege pena addita eſt. ff. de pe. ſanctio legū. et ita conſtitutio iſta pmittit appellare ubi remotio appel. ꝓhibebat: ergo ſiue ſit remota appellatio in litteris ſiue non idē iuris eſt. Si eni non eſt remota appellatio poteſt appellare vbicūqꝫ pmittitur appellatio per iura ſpēalia: ut. ſ. e. poſtremo. ⁊ c. ex parte. et. c. ſignificantibus. et non in omnibus cōſimilibus vbi exprimitur in decre. ꝙ poſſit appellari. et beneficio iſtius cōſtitutiōis poteſt appellari in oībus aliis caſibus non expreſſis vbi exprimitur talis cauſa: que ſi foret ꝓbata legitima eſſet: licꝫ illa non ſit ſcripta in iure. et ita pꝫ ꝙ remotio appellatōnis quo ad veritatem nihil operatur ſed potius apponitur ad cautelā quia plus timeri ſolet qō ſpēalitur ꝓhibetur q̄ꝫ qō generaliter imperatur. xxiii. di. q̄ꝫ q̄ꝫ. et cōſuetudo eſt eccleſie et tā in ꝑncipalibus queſtionibus q̄ꝫ in incidētib⁹ remota eſt appellatio per iſtam conſtitutionē ⁊ coram quocunqꝫ iudice niſi cū quis grauatur in caſibus expreſſis uel non expreſſis. ⁊ ſic papa remouet id quod iaꝫ remotū eſt de iure. ſic concedit papa quod de iure cōi conceſſuꝫ eſt. ſ. de iureiurā. ⁊ ſi xpus. in fi.

r ¶ Si dicat. et ſi ꝓpterea appellauerit eius appellatio non eſt admittenda. ii. q. vi. eius qui. ff. de ap. reci. eius qui. et ſic correcta ſūt iura illa. ſ. e. meminim⁹. ⁊ c. ad hoc. ſicut. et ſ. de offi. dele. cum cauſa. quia non ꝓdeſt nunciū premiſiſſe ad ſuperiorem nec prodeſt etiā habere lras quod pl⁹ eſt que nondū ſunt iudici preſentate: ut hic dicit. Ratio huius cōſtitutōnis fuit ne quis ſine cā declinet examē ordinarii iudicis ut ꝓprius honor debitus iudicibus deferatur. C. quādo ꝓuo. nō ē ne. omnē honorē. vnde ſicut non poteſt declinari iudiciū eius p appellationē fruſtratoriā ſic nec p miſſionē nuncii: quia p miſſionē nuncii non intelligitur ꝓuocaſſe facto uel uerbo cū cauſa nondū eſſet mota nec cōminata nec ad iudicē aliquo modo inſinuata. Unde licitū eſt aduerſario ad iudiciū ꝓuocare et ius ſuū proſequi corā ordinario: ⁊ ita ꝑuenire aduerſariū nec prodeſt illi lras allegare ſi nōdū ſint iudici preſentate: ⁊ ita quaſi preuētus oportet eum corā ordinario reſpondere quia iudices illius non prius dicuntur iuriſdictionē recepiſſe cum effectu niſi cū eis littere preſententur. ſ. eo. ſup eo. ii. in fi. ſic cum quis citatur ſi poſtea pendēte citatōe mutauerit domiciliū quaſi preuentus oportebit eū reſpondere. ſ. de fo. cōpe. c. pe. ſic ⁊ iſte qui iam habebat litteras in arca ſua ꝑuētus eſt. Preterea cū p ſcōm reſcriptū nō tollatur iuriſdictio delegata niſi de ea fiat mētio multo fortius videtur ꝙ non tollatur ordinaria niſi de ipſa fiat mētio. facilius eni tollitur extraordinaria q̄ꝫ ordinaria. iii. q. iii. §. ei aūt. Sup hoc dicas ꝙ ſi iuriſdictio ordinaria iam cepta eſt p ſolā citationē amodo non poteſt tolli quantū ad cauſaꝫ illā per litteras pape niſi de hoc fiat mentio in reſcripto ſicut ⁊ in delegata. Sed ſi ordinaria iuriſdictio non eſt cepta p citationē preuenitur bene per reſcriptū prout quotidie fit nec eſt neceſſe fieri mētionē in reſcripto de ordinaria. ⁊ hoc ideo ut dixit io. quia ordinaria iuriſdictio generalis eſt. vnde tollitur p ſpēalem quantū ad illā ſpēm que delegatur. ſ. de reſcrip. paſtoralis. ar. ī. e. ti. c. i. ⁊ eo ipſo ꝙ papa ſcienter committit cauſaꝫ eam tranſfert a poteſtate ordinarii. ſ. de offi. dele. paſtoralis. §. preterea. Et tu dicas aliā rōneꝫ meliorē: cū enim dn̄s papa ſit iudex ordinarius oīuꝫ hominū. ut. ix. q. iii. cuncta. poteſt quilibet ipſuꝫ audire per ſimplicē querelā reintegra. etiā ipſe poteſt cognoſcere uel delegare: nec eſt neceſſe ꝙ facit mentionē de iuriſdictione minoris: ⁊ per appel. itur ad ipſuꝫ ſicut in legato cōtingit de quo minus uidetur. ſ. de offi. lega. c. i. Item ⁊ hic corrigitur iſtud. ſ. de reſcrip. plerūqꝫ ut ſtatim quis poſſit aliū preuenire habētē priores litteras que nō ſunt iudici pſentate. de hoc tamē dixi. ſ. de reſcrip. c. i. ⁊ ita pꝫ ꝙ ille qui primo ſuas litteras exhibet iudici ſiue ꝑuenit aliū in citatōne facienda per ordinariū uel per delegatū ille obtinebit. ad hoc facit. ſ. ō reſcrip. capitulū ſancte crucis. ⁊ ita non refert que ſint prime uel ſecūde re integra exiſtente. ⁊ ſic intelligitur cōſtitutio iſta: re non integra exiſtente locum habent alia iura: in quibus cauetur ꝙ non ualet ſecundum reſcriptum niſi faciat mentionem de primo. b.

Item in ꝯcilio generali. Ut debit⁹ honor deferatur iudicib⁹: ⁊ litigatorib⁹ ꝯſulatur ſup laborib⁹ ⁊ expēſis: ſtatuimus ut ſi quis corā idoneo iudice ꝯuenerit aduerſariū: ille an̄ ſniam ad ſupiorē iudicē abſqꝫ rōnabili cā nō prouocet: ſed coram illo ſuam iuſticiā ꝓſequatur: nō obſtāte ſi dicatur: ꝙ ad ſuperiorem iudicem nuncium deſtinauerit aut lras īpetrauerit ab eodem priuſquam delegato fuerint

ſ ¶ Delegato fuerint. ⁊ ita uidetur ꝙ ſi prime littere delegato ſint aſſignate non poteſt preueniri ab ordinario uel delegato per ſecūdas niſi fiat mentio de primis. Sed quid ſi non ꝓcedant primi iudices nūquid ualebunt ſecunde uel q̄ꝫdiu debēt expectare ſecundi ſi nō poſſūt primi ꝓcedere impediti iuſta de cauſa? poteſt dici ꝙ in hoc caſu locū habeat decre. illa plerūqꝫ. ſ. de reſcrip. ut ſi non ꝓcedāt primi iuſta cauſa ceſſante ualeant ſecunde. Sed ſi non curant ꝓcedere: tūc moueantur per ordinariū uel per ſecundū delegatū ut ꝓcedant infra terminū cōpetentē quia vnus iudex ꝓpter negligentiam amittit iuriſdictionē: ⁊ alter poſtea procedit in cauſa. ſ. de offi. ordi. ſignificauit. ⁊. ſ. de offi. dele. prudentiā. in fine. ⁊. ſ. de fo. cōpe. licet. ⁊ c. tenore. ne de dolo ⁊ malicia pars altera cōmodū conſequatur quia dignū eſt ut propter negligentiā ſiue dolū perdant iuriſdictionē. Iſta notula intelligitur cum prime littere ſunt iudici preſentate nulla citatione facta per eas ſed non eſt curandū de his q̄ in illa dicuntur quia litterā iſtam priuſq̄ꝫ ⁊c. debꝫ intelligi prout dicitur in ſequenti notula que incipit: ſed nūquid: ⁊ in fi. illius notule ⁊ ſi propterea quia non dicitur preuenta iuriſdictio p ſolā pſentationē: licet littera iſta hoc innuat.

aſſignate. Cuʒ aũt ex rõabili cã putauerit appellandum corã eodem iudice cã probabili appellationis expoſita tali uidelicʒ que ſi foret ꝓbata deberet legiẽa reputari: ſuperior de appellatiõe cognoſcat. Et ſi minus rõabiliter eum appellaſſe conſtiterit: illum ad inferiorem remittat ⁊ in expenſis alteri pti cõdẽnet. Alioquin ipſe ꝓcedet ſaluis cõſtitutõibus de maiorib9 cauſis ad ſedẽ apoſtolicam referẽdis.

Idem in eodem.

CUm ceſſãte cã ceſſet effectus ſtatuimus: ut ſiue iudex ordinarius ſiue delegatus aliquid cõminãdo uel iterloquẽdo ꝓtulerit quo executõi mãdato alter litigantium grauaretur: ⁊ ſano uſus conſilio ab hmõi iterlocutõnis uel comminatõis effectu deſtiterit: libere i cãe cognitõe procedat: non obſtãte ſi a tali cõminatõe uel interlocutione fuerit appellatum: dummodo non ſit ex alia legitima ſuſpect9ne ꝓceſſus negocij friuolis occaſionibus retardetur.

Idem i eodem.

CUm ſpãli ſit probibitiõe ꝓuiſum: ne quis in aliquem excõmunicatõis ſñiam: niſi cõpetẽti commonitione premiſſa ꝓmulgare preſumat: uolentes etiaʒ prouideri ne forte commonit9 fruſtratorie recuſationis uel appellatiõis obtentu mouentis poſſit decliare examen: ſtatuimus: ut ſi allegauerit ſe iudicem habere ſuſpectum: corã eodẽ cãm iuſte ſuſpitionis aſſignet: ⁊ ipſe cum aduerſario: uel ſi forte aduerſarium non habeat: cuʒ iudice arbitros communit eligat aut ſi cõiter conuenire non poſſint abſqʒ malicia: ipſe unũ ⁊ ille aliuʒ eligat: qui de ſuſpitõnis cã cognoſcant: ⁊ ſi nequiuerit i unam cõcordare ſententiam aduocent tertium: ut quod duo ex ipſis decreuerit: robur obtineat firmitatis: ſciãtqʒ ſe ad id fideliť exequẽdum ex i iũcto a nobis in vtute obediẽtie ſub obteſtatiõe diuini iudicii diſtricto

t Aſſignate. Sed nũquid ſola pſentatio lrarũ ſine aſſignatio ſufficit ut non poſſit preueniri ab ordinario ſiue alio delegato: ex hac lra uideť q ſic. Sed cõtra potius videť q ſola preſentatio ſine aſſignatio non ſufficiat: quoniã uideo q ſi duo ſint ordinarij poſſuʒ aduerſariũ meũ preuenire corã altero quẽ voluero eligere nõ obſtante ſi aduerſari9 dicat q volebat et deliberauerat me cõuenire corã alio cũ quo tractauerat niſi ipſius citatõ puenniſſet. ⁊ ideʒ credo in legatis ſiue delegatis ſiue i delegato ⁊ ordinario re integra. Rem intelligo integrã ante citatione per quã iuriſdictio ꝑpetuata eſt ⁊ non p preſentationeʒ. ꝭ. de offi. deleg. gratũ. vnde qd dicit prius ⁊c. ſupplendũ eſt maxime quia idem eſt poſt pſentatione ⁊ ante citationeʒ niſi aliud videre. ⁊ hoc dicit i fine illi9 no. ⁊ ſi ꝓpterea per ſolã preſentatõne uel additione ordinarij nulla etiã facta citatõe non eſt preuentus aduerſari9 ſed p citatione preuentus eſt. ꝭ. d fo. cõpe. c. ulti. ⁊ p ſolam citatione iuriſdictio perpetuať ⁊ non per ſolã pſentationem. Si alibi inueneris vbi dicať q ſola preſentatio ſufficiat reducas illa ad id quod hic dicitur. ber.

u Ex rationabili cauſa. Colligiť euidenter ex hac littera q ſemp ſit cauſa appellationis talis: que ſi eſſet ꝓbata legitima eſſet ꝓponenda eſt corã iudice a quo appellať. ⁊. j. cũ cauſaʒ. in fi. ubi diciť de hoc. Sed poteſt queri que cauſa dicať probabilis: vtrũ illa que videť iudici uel alijs: videť q hoc non ſit referendũ ad opinioneʒ iudicis. j. de ſentẽ. excõi. ſacro. ſicut nec ad opinionẽ iudicis referť quid dicať manifeſtũ: ſed ad ipſaʒ rei veritatẽ. j. de vbo. ſigni. cuʒ olim. ad id facit. iii. q. vii. iudicet. Sentẽtiabit eni iudex in hoc ſm q ſibi videť: habita tñ collatiõe ſapientũ ſi non eſt certus. ar. ff. de arbi. qualem. ⁊ iudex eſtimabit ex opinione animi ſui ea que ꝓponunť. arg. iii. q. iii. §. item ſepe fit. Si vo iudex dubius remanet qa iudex nõ poteſt certificari an ſit ꝓbabilis uel non in tali dubio deferat appellationi. j. de ſen. excõi. ſacro. ad fi. quicunqʒ eniʒ appellat a grauamie ſiue in iudicio ſiue extra cauſaʒ rõnabilẽ debet allegare in ſcriptis ſm tenorẽ cõſtitutiõis Inno. iiii. j. eo. cordi nobis. alias reputabiť non appellãs: ut ibi diciť. b.

x Rationabiliter. qr cauſaʒ quã ꝓpoſuit in appellando nõ fuit ꝓbabilis: ut ex euentu cauſe apparet. Quid autẽ debeat probare appellans in cauſa appellatõnis: diciť. j. eo. interpoſita. vbi de hoc. Sed qualiter remittiť ad illũ a quo appellauit cũ habeat eũ ſuſpectũ. ꝭ. e. ad hec. ſed non poteſt dicere illũ ſuſpectuʒ cũ ex ꝓpria culpa ꝓceſſerit illa ſuſpitio: ſicut ille qui non ꝓſequiť appellationẽ. ꝭ. eo. perſonas. ⁊. c. cum ſit romana.

y In expenſis. hoc generaliter obtinet q qui deficit in appellatione puniť in expenſis. ꝭ. de teſti. ſignificauerunt. de expenſis iſtis plene dr. ꝭ. de do. ⁊ cõtu. ſinẽ. ⁊. ꝭ. de reſcrip. c. ulti.

z Alioquin. hic pʒ q ſi iudex appellatiõis ꝓnunciat appellationẽ tenere q p hoc non expirat eius officiũ ſed incipiet poſtea cognoſcere de cauſa pncipali. C. de re. credi. generaliter. §. ſin autẽ. ⁊ in aut. de ſanc. epiſ. §. ſi quis cõtra aliquẽ in prima colũ. colla. ix. Dicas q hoc locũ habet quãdo appellať a grauamie ante ſñiaʒ quia tunc iudex dať quaſi ſub conditiõe quo ad principalẽ cauſaʒ. vnde primo cognoſcit de grauamine ⁊ ſi inueniat legitimã appellationẽ tunc ꝓnunciat legitime appellatũ fuiſſe: ⁊ poſtea ꝓcedit ſuper pncipali ſi male appellauerit pronunciauit male appellatũ ⁊ remittit partes ad priores iudices in expenſis appellantẽ condẽnando: ut hic diciť: ⁊ ſub hac forma ſemper reſcribiť quando appellať a grauamine. Si vo appellať a ſñia diffinitiua tunc iudex debet cognoſcere d meritis cauſe ⁊ videre an bene uel male ſit iudicatũ. ⁊ ſi bñ ſit iudicatũ cõfirmabit ſententiã uel caſſabit ſi male iudicatũ fuit: ut. ii. q. vi. in fine. ⁊. C. de appel. eos. in quibus dr q iudex tantuʒ ꝓnunciare debet ſententiã iuſtã uel iniuſtã. Si vo plura capitula ſint in ſñia ſiue plures articuli iudex pro pte poteſt confirmare ⁊ p parte caſſare ⁊ reformare ſñiam ſm q iuſtũ fuerit. j. de teſta. rainutius. ⁊ rainaldus.

⁊ Cauſis. ille eni ſemp ſunt referende ad ſedẽ apoſtolicã. j. de bap. maiores. Que dicanť maiores cauſe. no. ꝭ. de offi. lega. q tranſlationẽ.

9 CUm ceſſante cõminãdo. videť ergo q ſi iudex cominatoria verba proferat parti q ex hoc poſſit appellari niſi de hoc ſatiſfaciat iudex: qd tñ non eſt verũ qr ex officio ſuo cõminari debet. ff. de iudi. in pemptorio. ⁊. ꝭ. de reſti. in integ. tum ex lris. in fi. nec etiã debet ſtatiʒ quis moueri ꝓpter aſperitatẽ vboꝝ. ꝭ. de reſcrip. ſi quãdo. Sed qualiter iudex põt mutare cõſiliũ ſuũ in alteri9 iniuriã contra regulã iſtam. ff. de reg. iur. nemo: ſed certe eodẽ modo quo appellãs poteſt mutare conſiliũ: ut. ii. q. vi. ſi quis libellos. ſic ⁊ iudex. ⁊ intellige ſi appellans adhuc non fecit ſumptus ad ꝓſequendã appellationẽ. ff. de condi. ob cau. da. ſi pecuniã. in princi. ſed ſi ſumptus uellet reficere poteſt adhuc reuocare grauamen qr iam non intereſt illius. j. e. interpoſita. §. ii. Sed nũquid iudex poſt decẽ dies poteſt mutare ſuaʒ interlocutoriam: videť q non: quia poſtea tranſit in rem iudicatã ſicut etiaʒ in diffinitiua. ꝭ. de elec. cũ dilecti. ⁊. ꝭ. de teſti. ſignificauerunt. ad fi. Arg. cõtra. ff. de re iudi. q iuſſit. poteſt dici q licʒ tranſeat in rem iudicatã quo ad hoc q poſt. x. dies non poſſit appellari: non tamẽ quo ad iudicẽ quin poſſit reuocare ſuam interlocutoriã: quia ⁊ appellans poſt. x. dies poſſit renunciare appellationi quia ipſo facto renunciat quis eo q non ꝓſequiť ipſaʒ. ꝭ. eo. perſonas. Aduertat tamẽ qualiter corrigat ſuaʒ ſententiã ſiue errorẽ quia ſi ita dicat: Ego reuoco ſñiam meã ſiue corrigo errorẽ meuʒ: ſic fateť ſe erraſſe. ⁊ ſic ille habuit probabilẽ cauſaʒ appellandi: ⁊ ſic videť q iuriſdictio ab illo tranſlata ſit ⁊ ſic canon nõ poſſet reddere ſibi iuriſdictionẽ cũ fateatur cauſaʒ a ſe tranſlatã: curialius ergo dicat: nõ credo te grauaſſe: ſed ſi grauaui te in aliquo illud reuoco. ar. colligiť ex hac decre. q interlocutoria non trãſeat in rem iudicatã. Sed verũ eſt q non tranſit ut dictum eſt quin iudex bene poſſit illã reuocare re integra. ſed quantũ ad illuʒ ɔtra quẽ lata eſt ſñia ſi non appellet infra. x. dies bene trãſit ⁊ ſibi imputeť q non appellauit quia ſñie acquieuiſſe uideť. arg. ꝭ. ti. proximo. q ad cõſultationẽ. io. Item hic eſt ar. q actio ſemel extincta reuiuiſcit. ar. ff. de bono. poſſe. ſm tabulas. l. pe. §. qui teſtamẽto. ⁊ eſt cõtra illud de cõſecra. di. iiii. ſi queris. ⁊. ff. de ſolu. qui res. §. aream. ſed hoc eſt beneficio huius cõſtitutõis. ⁊ quia iudicis eſt corrigere quod minus legitime fecerit. j. de accuſa. qualiter ⁊ quãdo. alia iura plura hoc dicunt.

a CUm ſpeciali ſit ꝓhibitiõe. quã habes. j. de ſen. excõi. ſacro.

b Competenti. trina. ſ. ut. xvi. q. vii. omnes decime. xvii. q. iiii. de preſbyteroꝝ. ⁊. xxiiii. q. iii. de illicita.

c Coram eodem. ꝭ. eo. ſecundo.

d Iuſte ſuſpitõis. Quid ſi dubiteť an ſit iuſta quia non eſt in iure expreſſa ⁊ alias dubitareť: reſpõdeo arbitri electi de hoc cognoſcãt: pmo an ſit iuſta: quia omnia que ad hunc articulũ pertinent ad arbitros pertinent. ꝭ. de offi. dele. c. ſuſpitionis.

e Cum iudice. hoc intellige quãdo iudex ordinarius ꝓcedit ex officio ſuo contra aliquem ad famam uel clamorem. j. de accuſa. qualiter ⁊ quando: et ſic loquiť iſta conſtitutio in ordinario ut bene declarant ſequentia: aliter intelligi non poteſt: et ita tam in ordinario iudicio q extraordinario. ſ. inquirendo poteſt iudex recuſari.

f Tertium. ſub hac forma non poſſet compromitti in duos. ut ſi diſſentiant tertiũ eligant. ꝭ. de arbi. innotuit. ⁊. ff. de arbi. item ſi vnus. §. ſi in duos. ſed ſi in duos ſimpliciter cõpromittatur ſi diſſentiunt pretor eos cogere debet ut concordent uel tertiũ aſſumant. ff. de arbi. item ſi vnus. §. principaliter. ⁊. ꝭ. de offi. delega. ſuſpitionis. §. i. item argu. q arbiter quantuʒ ad hunc caſum poſſet egredi fines iniunctos: quod verum eſt auctoritate huius conſtitutionis: alias non poteſt. ꝭ. de arbi. cuʒ dilectus. ff. de arbi. non diſtinguemus. §. ultimo. her.

g Diſtricto precepto. ⁊ ſic uideť q idem faciat preceptum canonis qd facit preceptuʒ iudicis ut beneficio huius canonis teneanť cõcordare uel altũ eligere. ſed quia canon iſte penã iſtam nõ imponit iudex recuſatus cõpellat illos ⁊ penaʒ eis imponat ſi non concordant. ꝭ. de offi. deleg. ſuſpitionis. in fi.

precepto teneri. Cauſa uero ſuſpi
tionis legitima coram ipſis īfra cō
petētē terminū[b] nō probata ſua iu
riſdictione iudex utatur. At ipſe ꝓ
bata legitime de recuſatoris[i] aſſen
ſu perſoꝫ idonee committat nego
cium recuſatus: uel ad ſuperiorē
tranſmittat: ut in eo ipſo ꝓcedat ſꝫ
ꝙ fuerat procedendū. ¶ Porro
ꝯmonito ad ap. obſtaculum cōuo
lante: ſi eius exceſſus euidētiaꝫ rei
uel ipſius confeſſione[k] aut alio mo
do legitimo fuerit manifeſtus cuꝫ
appellationis remediuꝫ non ſit ad
defenſionē iniquitatis: ſed ad pre
ſidium innocentie inſtitutuꝫ: nō ē
prouocationi hm̄oi deferendum.
Exceſſu quoqꝫ dubio exiſtēte ne
friuole appellatōis diffugio appel
lans iudicis proceſſum impediat
coram eodem probabilem cauſaꝫ
appellatōnis exponat: talem uide
licet que ſi foret probata deberet
legitima reputari: ⁊ tūc ſi habuerit
aduerſarium: īfra terminum[l] ſꝫ lo
corum diſtātiam ⁊ tēporis qualita
tem ⁊ naturam negocij ab eodem
iudice moderandum ap. cauſaꝫ ꝓ
ſequatur: quam ſi proſequi non cu
rauerit: extūc ipſe iudex appel. nō
obſtante procedat[m]. nullo autē ad
uerſario comparēte: tunc iudex ex
ſuo officio procedat. Appel. cā co
ram ſupiore[n] probata: ſuperior ſue
iuriſdictōis officium exequatur
Sed ſi appellans ī eius probatiōe
defecerit[o]: ad eū a quo ipſū malitiō
ſe appellaſſe conſtiterit: remittaꝛ.
Ceterum has[p] duas conſtitutōes
premiſſas nolumus ad regulares[q]

que ſit poteſtas iſtoꝝ arbitroꝝ dꝛ: ſ. de offi. dele. c. ſuſpitōis. in fi.
b ¶ Terminū. ab ipſo iudice prefigendū infra quē arbitri ſuſpitiōis negociū
terminare ꝓcurent. j. eo. ti. legitima iu. concil. lugdu. que corrigit illaꝫ: ſuſpi
tionis in hoc tantū. ⁊ merito iudex recuſatus arbitris iterū terminū prefige
re debet infra quē cauſaꝫ ſuſpitōnis determinēt: ſicut iudex a quo appellaꝛ
poteſt ⁊ debet prefigere ter
minū appellanti infra quem
cauſaꝫ appellatiōis ꝓſequaꝛ
alioquin in cauſa procedet:
ut in. §. ſeq. ⁊ ſ. eo. ſepe. ⁊ ea
dē ratio eſt in vtroqꝫ caſu. ſ.
ne ꝑtextu friuole appellatio
nis uel recuſatōis negocium
prorogetur: ideo decre. illa
ſuſpitiōis corrigiꝛ quātuꝫ ad
hunc articulū. b.
i ¶ De recuſatoris. nota ergo
ꝙ hec cōſtitutio loquiꝛ in or
dinario quod ex eo ꝓbatur:
ꝙ iudex recuſatus cōmittit
aliī negociū illud qđ non pōt
facere delegatus inuito recu
ſatore. ſ. eo. ſecūdo. imo ſtati
ſuſpenſa eſt poteſtas ipſiꝰ: ut
ibi dictū eſt que loquiꝛ in de
legato tantū. ſic. ſ. de fo. cōpe.
ſi quis ꝯtra clericū. ⁊. xi. q. i.
ꝑuenit. ⁊ ſ. e. ad hec. ⁊. j. vbi
ordinarius recuſatus cōmit
tit aliī cauſaꝫ probata primo
ſuſpitiōe ſm tenorē huius cō
ſtitutōis. Sed cōtra. ſ. de fo.
cōpe. licet. vbi ordinarius re
cuſatꝰ non cōmittit negociū
imo ibi recurriꝛ ad aliū iudi
cem: ſed illa loquiꝛ ſm con
ſuetudinē loci cū vacat impe
riū nec continet ius cōmune
⁊ ſic pꝫ ex hac conſtitutiōe ꝙ
ordinarius poteſt recuſari: ⁊
cauſa ſuſpitōis ꝓbanda ē co
raꝫ arbitris. ⁊ ſm determina
tionē iſtius: intellige iura pre
dicta que loquūꝛ de recuſati
one ordinarii. Nota ꝙ hec
clauſula de recuſatoris aſſen
ſu ſm io. ſi determinet totalē
diſiunctā cōmittat negociuꝫ
uel ad ſuperiorē remittat in
optione recuſatoris eſt an ve
lit negociū cōmitti an ad ſu
periorē referri. Et dicit io. ꝙ
intellectus iſte ꝓbabilis eſt ſi
determiat primā partē tantū
tunc littera vult ꝙ ſm volun
tatē recuſatoris eligenda ſit ꝑſona cui cōmittat negociū dū tamen non ſit ſu
ſpecta. intellectus iſte non videꝛ ꝓbabilis imo improbabilis. iniquū eni eēt
ꝙ actor ad voluntatē ipſius rei ipſiuꝫ cōueniat. nā ꝓ modica cauſa quādoqꝫ
traheret eū ad papaꝫ ut illuꝫ fatigaret laboribus ⁊ expēſis. ſic poſſet ſepe cō
tingere ꝙ potiꝰ renūciaret liti q̄ꝫ vellet taliter laborare. uel poſſꝫ eligere talē
ꝗ illū recuſare nō poſſit q cāꝫ ſuā male tractaret. vn̄ dicas de recuſatoris aſſē
ſu ⁊ ēt de aſſenſu actoris ut de vtriuſqꝫ ptis aſſēſu cōmittat negociū recuſatꝰ
qđ ꝓbaꝛ. ſ. de fo. cō. ſi quis ꝯ. ⁊ ſ. eo. ad hec. ⁊. j. ubi dꝛ: te inſiſtēte iudicē eli
gāt ipſe ꝑtes. ꝑtes eni cōi ꝯſenſu iudices eligere debēt cū ordinariꝰ recuſaꝛ.
xi. q. i. ꝑuenit. ſi ꝑtes nō ꝯcordauerint tūc iudex cōmittat alicui ꝑſone neutri
ꝑti ſuſpecte. ⁊ ꝙ dicꝛ de recuſatoris aſſenſu ꝑcipue itellige regrēdus eſt aſſen
ſus recuſatoris ne iteꝝ recuſet illū exquo cōſēnt i illū. ſ. de offi. dele. inſinuāte
⁊. c. ſup q̄onuꝫ. §. nos. ⁊. §. ueꝝ. ⁊. iii. q. iii. offeraꝛ. ⁊ ſimilꝛ ꝯſēſus actoris req
rēdus ē ne ipſiuꝫ poſtea recuſet: qꝛ lꝫ ſit actor poſſet eū recuſare: ut. ſ. de fo. cō.
ſi qs ꝯ. nūq̄ꝫ fuit itētio dn̄i pape ꝙ ꝑtās cōmittēdi reſideꝫ penes recuſatorē
⁊ in ꝑtāte iudicis ē remittere negociū ad ſupiorē uel cōmittere de aſſenſu re
cuſatoris ⁊ etiā actoris ut dictū eſt. ⁊ hec determinatio de aſſenſu recuſatoris
determinat tantū hoc verbū cōmittat.
k ¶ Cōfeſſione. Ita pꝫ ꝙ nō admittiꝛ appellatio ꝯ ꝯfeſſionē uel ſi exceſſus ſit
manifeſtus euidētia rei uel alio legitimo mō: puta ꝑ ſniaꝫ. Iſtis tribꝰ modis
factū dꝛ notoriū. j. de coha. cle. ⁊ mu. c. ul. Cōfeſſꝰ nō audiꝛ appellās. ii. q. vi.
quicūqꝫ. ꝯſueuit tn̄ dici ꝙ ſola cōfeſſio nō ipedit in criali qn̄ poſſit appellari.
ii. q. vi. §. ſunt quoꝝ. in ciuili tn̄ ſi vellet ꝓbare errorē audiꝛ. ff. de cōfeſ. cum
fideicōmiſſum. ſ. de confeſ. c. ul. ſed hic nō admittiꝛ qꝛ a correctione non ap
pellaꝛ: ⁊ extra ordinē agitur hic.
l ¶ Infra terminū. no. ꝙ triplex ē ꝉminꝰ: ut no. ſ. e. ꝑſonas. ⁊ ibi illđ videas.
m ¶ Procedat ad petitionē aduerſarii. ut differat a ſequenti quando iudex ex
officio ſuo procedit.

extēdi cōtra ſuas ſpēales obſeruan
tias. Ho. iij. decano cancel. ⁊
cantori linconieñ.
Cum cām que īter abbatem:
⁊ fratres de ualle ſancti ioan
nis ex parte una: ⁊ priorem ⁊ cano
nicos de nouo loco ex altera ſuper
eccleſia de holiſeth uertitur. r. ſan
cti angeli diacono cardinali ꝯmiſi
mus audiendaꝫ: ⁊ infra. Procu
rator predictoꝝ prioris ⁊ canoni
coꝝ propoſuit: ꝙ cuꝫ coraꝫ ſubde
legatis iudicū delegatorum indu
cias ad ꝓponendum[r] exceptiones
dilatorias petijſſet: quia aduocatꝰ
ipſius ductus errore reſpondit ꝙ
eccleſia de nouo loco eccleſiam de
qua erat qđ ꝑ. xl. annos ⁊ amplius
pacifice poſſederat: licet ipſe eadē
die aduocati errorem corrigens ip
ſius reſponſionē que ſue petitioni
contradicere uidebatur: ne per eā
aliquod ſibi poſſet preiudiciuꝫ ge
nerare: ꝓ eo ꝙ ante lit. conteſta.[s]
ſunt exceptōes dilatorie proponē
de: coram eiſdem iudicibus reuo
cauit. Iudices[t] tamē ꝑ huiuſmodi
reſponſionē erroneā aduocati lit:
cōteſta. fore credētes ad receptio
nem teſtium[u] partis alterius ꝓceſ
ſerunt: ⁊ infra. Mandamus qua
tenus ſi dicti prior ⁊ canonici legi
time ꝓbauerint ꝙ per ꝓcuratorē
ipſoꝝ eodem die aduocati[x] reſpon
ſio extiterit reuocata: quia ſic per
conſequens lis conteſtata[y] non fu
it: uel ꝙ delegati teſtes receptos a
ſubdelegatis ſubdelegatorum ſuo
rum approbauerint cum nō niſi de
legatus[z] a principe cām alij ualeat

n ¶ Corā ſupiore. Sꝫ q̄liꝛ ꝓcedet ſupior qn̄ eps ꝓcedit ex officio:
nūqd uocabiꝛ eps: credo ꝙ ſit vocādus ut defendat ꝓceſſuꝫ ſuū ſi
uoluerit ſicut vocareꝛ aduerſariꝰ in alio caſu cū eſt ibi actor ⁊ reus
nec tunc neceſſe eſt iudicē eſſe preſentē qui tulit ſententiā quia ius
eius non lediꝛ. arg. ii. q. vi. hoc etiam.
o ¶ Defecerit. ⁊ ſic
videꝛ ꝙ appellans
teneaꝛ ꝓbare ſe iu
ſte appellaſſe: qđ ē
veꝝ ſi appellatō re
cipiꝛ: alias nō. j. e.
īꝉpoſita. ⁊ ſic ꝑſu
miꝛ ꝓ ſnia iudicis
ſ. de renū. in prīia.
ar. ꝯ. ſ. de ꝓba. quo
niā ꝯ. ſed dic ꝙ ꝑ
ſumiꝛ ꝓ ſnia iudi
cis ex quo apparet
de actis ſꝫ ꝓ ꝓceſſu
nō ꝑſumiꝛ ſi dubi
tareꝛ de ipſo niſi q̄
tenus ꝯſtiterit ut ī
cōſtitutiōe illā quo
niā contra.
p ¶ Has ꝯſtitutōes
. ſ. ꝑntem ⁊ illā. j. de
ſen. excōi. ſacro.
q ¶ Regulares. ſ. e.
rephenſibilis. ⁊. ſ.
eo. c. ii.
r ¶ Ad cāꝫ. ꝓ
ponēduꝫ qđ
iudex ex offō ſuo
ēt facē dꝫ. ſ. ti. ꝑxi.
inter mōaſteriū. et
ſ. de excep. paſtoralꝭ
ſ ¶ Litis ꝯteſtatōeꝫ
qđ uerū ē: ut. iii. q.
vi. §. exceptio. ⁊. ſ.
ti. ꝑxi. inter mona
ſteriū. ⁊. C. de ex
cep. ſi qs aduocatꝰ
t ¶ Iudices. ꝺlegati.
u ¶ Teſtiū. quibꝰ re
ceptis. iudiceꝛ dele
gati examiatōeꝫ quo
rūdā teſtiū cōmiſe
rūt quibuſdā q vi
ces ſuas alijs cōmi
ſerāt ⁊ illi quoſdaꝫ
teſtes receperūt. ꝑ
mi iudiceꝛ delegati
approbauerūt rece
ptōneꝫ illoꝝ teſtiū
cuꝫ de iure talis re
ceptio non ualeret propter que grauamina extiterit appellatū.
x ¶ Eadē die. aduocati. Sꝫ nūqd ē iſtud neceſſariū: ut eadē die de
beat reuocari uel qn̄cūqꝫ an̄ ſniaꝫ: vꝛ ꝙ qn̄cūqꝫ an̄ ſniaꝫ: ut. ſ. de cō
feſ. c. ul. ⁊. C. de iur. ⁊ fac. igno. error facti. ⁊. j. de cēſi. olꝫ. ubi de h.
uel ſaltē vſqꝫ ad triduū. C. de erro. aduo. l. iii. In caſu iſto vꝛ ꝙ ea
dē die dēat reuocari uel ſaltē anteq̄ꝫ fiat aliqd in cā ꝑ qđ videaꝛ ap
probare huiuſmodi cōfeſſionē: puta ſi ꝓducerenꝛ teſtes uel ſi ali
quid aliud fiat qđ tantū poſt li. cōteſta. fieri debet.
y ¶ Lis cōte. nō fuit. ḡ vꝛ ꝙ ſi nō ꝓbabit ꝙ cōfeſſio eadē die fuerit
reuocata ꝑ ꝯn̄s lis fuit cōteſtata ⁊ ſic ꝑ idirectā ꝯfeſſionē aduocati
ēt fit litis cōteſ. ſi. ſ. de do. ⁊ cōtu. ꝓut. ar. ꝯ. ſ. de elec. dudū. ii. ⁊. ſ.
de li. cōte. c. vno. vbi dꝛ ꝙ ꝑ narratiōnē ⁊ reſpōſionē fit litis cōteſ.
z ¶ Delegatus. a ꝑncipe. C. de iudi. a iudice. ⁊. ſ. de offi. dele. ſuper
q̄onuꝫ. §. ſi vō. ꝑ h pꝫ ꝙ reprobata ē opi. illoꝝ qui dicūt ꝙ ſubdele
gatꝰ poſt li. cōteſt. pōt alij vices ſuas ſubdelegare ad inſtar ꝓcura
toris q poſt li. ꝯteſ. factꝰ ē dn̄s litis. vnde pōt poſtea dare aliū ꝓcu
ratorē. C. de ꝓcu. nulla. ⁊. l. neqꝫ. ⁊ ſic nolūt intelligere illā decre. ſ.
ti. ꝑxi. cū bertoldus. q expſſe ꝯdicit huic. ſꝫ illa nō cōtinet ius q̄ntū
ad hoc: nec fuit obiectū ⁊ ita ꝑ patiētiā tolleraꝛ. j. de ꝑben. cū iā du
dū in fi. ꝙ ius nō cōtineat: pꝫ ꝑ h qđ hic dicit nō niſi delegatꝰ a ꝑn
cipe cām pōt aliī delegare nō diſtinguēdo ante li. ꝯte. uel poſt. ⁊ ita
ibi nō potuit de iure delegari. Eſt ḡ tenēdū ꝙ ſubdelegatꝰ alij ſub
delegare nō pōt: qꝛ ſic ⁊ illi poſſent iteꝝ ſubdelegare qđ eē nō dꝫ. ⁊
ē ſimile in excōicatōe q nō trāſit in tertiā ꝑſonā. ⁊ qđ dꝛ delegatus
ab alio q̄ꝫ a ꝑncipe non pōt aliī cāꝫ delegare: intellige de eo q ē dele
gatus ab alio ad vnā cām tantū. nā ſi eſſet ei delegata vniuerſitas
cāꝝ bene poſſet vnā cām aliī ſubdelegare. ff. de iudi. cū pretor. §. i.
alias nō pōt. ff. de of. ꝓcōſul. ⁊ leg. legatꝰ. qꝛ q̄ſi ordinarius videꝛ.

a ❡ Dūmodo hec. Sed nūquid poſſit in cauſa appellatiōis ꝓponere aliā cām quā expreſſit in appellādo: uideť ꝙ ſic. ſ. e. cōſtitutus. Itē ⁊ noua cauſa pōt opponi in cā appellatiōis ⁊ noua inſtrumēta ⁊ allegatiōes. ſ. de fi. inſtru. cū ioannes. ff. de appel. ſcio. ſ. de teſti. fraternitatis. ⁊. C. de tēpo. appel. ꝑ hanc. ⁊. ſ. ut li. non cōteſta. accedens. ſed contra uideť expreſſuꝫ. ſ. eo. ut debitus. vbi dř: qui appellat cāꝫ appellatiōis ꝓpter quā appellat debet allegař corā iudice ⁊ h̄ expreſſe idē dicit lr̄a iſta dūmodo hec in appellatiōis cā expreſſa fuerint ⁊. j. e. ꝑxi. Super hoc ita diſtingue: aut appellať a grauamine ante ſniaꝫ diffinitiuā aut a ſētētia diffinitiua. ſi a grauamine ante ſniaꝫ tunc neceſſe ē allegař corā iudice pellatōnis cām ſui grauaminis talem que ſi eſſet ꝓbata eſſet legitima uel q̄ eſſet expſſa in iure et tunc in cā appellatōis non pōt aliā allegař ut hic dicit ſ. e. ut debitus. ⁊ ē ratio q2 non appellať niſi a grauamie Sed propter hanc cām quaꝫ de nouo vult ꝓponere corā iudice appellatiōis non grauabať: nec ꝓpter hoc appellauit. ⁊ iudex appellatiōis cognoſcere debet tantū ſup eo ꝑ quo appellauit ⁊ papa ſemper ita reſcribit in appellatiōnibus ante ſniaꝫ ſi eſt ita. Si vō aliqs appellat a diffinitiua tunc non eſt neceſſe aliquā cām allegare cuꝫ appellat ſed ſufficit dicere appello ab iniqua ſnia ⁊ tūc in cauſa appellatiōis poteſt opponeř nouā cāꝫ ⁊ noua inſtrā: ⁊ ſic loquiť. ſ. de fide inſtru. cū ioānes. et. l. ſcio. ⁊ ꝑ hāc decre. illa. ſ. eo. cōſtitut⁹. ſpēaliť intelligiť i cā electōis: ut ibi dř. ⁊ decre. illā accedēs. itellige ut ibi dř. Itēꝫ i aliis appellatōib⁹ eť iudiciū faciēdis exprimēda eſt cā ꝓpter quā appellať. j. de his que fi. a maio. par. ca c. i. ⁊. ſ. eo. bone. ⁊. ſ. de electi. cum nobis. ⁊. ſ. eo. dilectis. ⁊ in ſcriptis proponenda eſt: alias reputabitur non appellans. in decreta. Inno. iiii. cordi nobis eſt. eo. titu. her.

b ❡ Dilecto. propoſitas. ſic pꝫ ꝙ cauſa ꝓpter quā appellať ꝓponenda eſt corā iudice a quo appellať: ⁊ ſic fuit cauſa iſta legitima q2 non eſt veriſimile ꝙ papa ex certa ſcientia mādaſſet illū recipi cōtra iuramēta canonicoꝝ imo videť papa circūuentus. ſ. de reſcrip. cōſtitutus. in pte deciſa. Idē eſſet etiā ſi ſtatutū canonicoꝝ cōfirmatū fuiſſet ſolūmodo ꝑ ſedē apoſtolicā ⁊ ſine iuramēto. ſ. de cōſti. cū acceſſiſſent. ⁊ ar. j. de ꝓuile. ex parte. ⁊. ſ. de reſcrip. cū ordinē. Itēꝫ pꝫ hic ꝙ lꝫ exceptio etiā legitima ꝓpoſita non admittať ſi nō ſit appellatū ꝓpter ipſaꝫ lꝫ appellatū ſit non debet retractari pretextu illi⁹ exceptiōis: quod factū eſt q2 ſnia cōtra ius litigatoris bene tenet a qua non eſt appellatū: lꝫ non teneat cōtra ius conſtitutōis lata. ſ. ti. ꝑxi. cū inter uos. ⁊. ii. q. vi. §. diffinitiua. v̄. itē ſi ſnia. C. qñ ꝓuo. non eſt ne. l. ii. ⁊. ff. que ſen. ſine ap. reſcin. l. i. §. i. Item ex hoc patet ꝙ ſi quis appellat a grauamine non tamen exprimit cauſam illam in appellatione propter quam appellauit. ſed aliam proſequi non poteſt: quia propter illam non appellauit: de hoc dictum eſt ſupra. c. proximo. Item videtur ꝙ in cauſa appellationis ſufficiat probare cauſam probabilem fuiſſe propoſitam coram iudice a quo appellauit. ⁊ ñ admiſſam. ſed hoc intelligendum eſt ſecundum ꝙ dicitur. j. e. interpoſita.

delegare: quicquid ab ipſis p⁹ ap. coꝝ factū ē: dummodo hec in appellatione expreſſa fuerit: nūcieti ſ irritū ⁊ ianc. ❡ Dē decāo ⁊ theſaurario ⁊. p. petri canōico zamoreñ.

Dilecto filio. g. capellāo nr̄o d. preſbytero ⁊. i. capituli ſalamantini ꝓcuratori a nobis auditore cōceſſo ꝓcurator capituli propoſuit corā eo: ꝙ cū dictus preſbyter ſup receptione ſua in ſalamātina eccleſia executorias a nobis ad archidi. ciuitateñ. ⁊ collegas ei⁹ lr̄as ipetraſſet: corā eis fuit ex parte capituli allegatū: ꝙ cum i ipſa ſit eccleſia certus numer⁹ canonicoꝝ iuramēto firmat⁹: de quo i lr̄is ad eos directis mētio non fiebat: per eas nō debebāt contra ipſos ꝓcedere: ⁊ ne aliter facerent fuit ad nostrā audientiā appellatum: ⁊ ifra: Quoniam igiť ⁊ ſi per cōfeſſionem preſbyteri factā corā auditore predicto cōſtiterit ſalamantinam eccleſiā habere certū numeꝝ canonicorum iuramēto firmatū: ⁊ huiuſmōi exceptōem corā executorib⁹ fuiſſe ꝓpoſitam: ⁊ ꝙ appellatū extiterit ab eiſdē: q2 tamē nō conſtitit ꝙ ꝓp exceptionē hmōi nō admiſſam aliamue legitimam fuerit appellatuꝫ mādamus quatenus ſi uobis conſtiterit prefatā exceptionem hmōi de certo canonicoꝝ nūero iuramēto firmato: uel alias legitias exceptiones fuiſſe ꝓpoſitas corā ipſis executorib⁹ nec admiſſas: ac ideo partem capituli appellaſſe: ipſorū executorum proceſſuꝫ denūcietis irritum ⁊ inanem. ❡ Idem. s. andree archid. ⁊ magiſtro. j. canonico de melteñ.

Nicolao militi ac fratri. c. mōnacho monaſterij ſancte marie: ſancti adriani diac. car. ꝯceſſimus auditorē: i cuius pn̄tia cū dictus monachus non niſi ad impetrandum ⁊ contradicēdum ꝓcurator fuerit inſtitut⁹: ſupplicauit humiliter idēꝫ miles ut contra ipſos tanquā contumaces procedere deberemus: ⁊ infra. Mādam⁹ quaten⁹ ſi uobis ꝯſtiterit dictos abbatem ⁊ conuentū appellatiōi ſue terminum prefixiſſe: cum ad proſequendam eandem ſufficientem ꝓcuratorem non miſerint memorato milite ipſam perſonaliter proſequente ipſos ad reſtituendas expenſas a tempore appella. factas eiſdem militi condemnetis.

❡ Idem epō mantiñ. ⁊. p. canonico tuſcañ.

Sua nobis. r. tutor filiorum quondaꝫ. b. ciuis tuſcañ. petitione monſtrauit: ꝙ cum inter ipſuꝫ ex una pte ⁊. f. pro ſe ac. p. tutore quōdā filij. b. ex altera ſup quadaꝫ ſūma pecunie coraꝫ iudice tuſculañ. queſtio uerteretur id ē diffinitiuā pro eodeꝫ. r. ſententiam promulgauit: que bis fuit per iudices delegatos ꝯfirmata: ⁊ infra. Sed ps altera que ſemel ⁊ iteruꝫ appellauerat tertio uocē appellationis ad nos emittēs. p. ⁊ ei⁹ collegę cognitōeꝫ ipſi⁹ ſnie a nobis obtinuit delegari: ⁊ ifra. Cunqꝫ. r. ſācte marie i coſmed. diaco. card. ſuꝑ app. tertio ad nos emiſſa utriqꝫ pti a nob dat⁹ audiť iterlocut⁹ fuerit illos nō potuiſſe de iure tertio appellare: nos predicto. p. ⁊ eius collegę dedimus in mādatis ut in negocio ipſo nequaquā ꝓcedere attētarent. ❡ Dē magiſtro. g. archidi. ⁊ offi. lemoñ.

Dilecti filij prior ⁊ conuentus de lacu rubeo tranſmiſſa nobis petitione mōſtrarunt: ⁊ infra: Ex parte dictorum prioris ⁊ ꝯuētus fuit excipiēdo ꝓpoſitum: ꝙ cū

a ❡ Nicolao. appellationi. poteſt enim quis appellationi ſue ſtatuere terminū ad ipſam proſequendam ſupra. e. perſonas. ⁊. c. oblate ⁊ ſi talis appellatio a iudice vel aduerſario fuerit probata tunc appellans tenetur proſequi cauſam per ſufficientem procuratorem ad cauſam pte altera eam proſequente: alias in expenſis appellator condēnabitur: ut hic dicit. ⁊ idem intellige in diffinitiua: ut cū appellans ſtatuit terminum ad proſequendam appellationē ſuam: tenetur appellatus mittere ſufficienter ad cauſā ſuā defendendam: alias procedetur ad confirmandam uel infirmandam ſententiam etiaꝫ altera parte non proſequente ut ſupra de renuncia. veniēs. Si vō appellanſ non prefixit terminum appellationi ſue ꝓſequende: nec a iudice nec ab aduerſario appellatio fuit approbata: tunc ſufficit appellāti mittere ꝓcuratorem ad impetrandum ⁊ contradicendū altera parte etiā proſequente infra. e. ti. interpoſita. §. i. ad hoc facit. j. e. ti. cordi. vbi dicit ſi appellatuſ voluerit: quia approbat appellationeꝫ: ⁊ ſic ideo vterqꝫ teneť mittere ſufficienter. ut ibi dicit. Sꝫ ſi appellatuſ noluerit proſequi appellationem: quia eam nō approbat: tunc ſufficit appellanti mittere ſimplicem nunciuꝫ ad impetrandum ⁊ contradicendum a contrario ſenſu horum verborum: ſi appellatus voluerit. ⁊ ita hec decre. ⁊ illa interpoſita. §. i. loquuntur in diuerſo caſu ⁊ non contrario. Et notatur ꝙ terminus ſtatutus ad proſequendam appellationeꝫ a iudice uel ab aduerſario vicem obtinet peremptorii. ſupra eodem ſepe. De hac materia plene nota. ſupra de renuncia. veniens in glo. que incipit. ſed non videtur. b.

b ❡ A tempore appellationis factas. quia extunc fuit contumax: ex quo non miſit ſufficientem procuratorem: quia extunc videtur citatus ad cauſam. ſimile ſupra de dolo ⁊ contu. cum dilecti. ⁊. ſ. e. reprehenſibilis. ⁊. c. ſepe.

c ❡ Sua nobis. iterum. hec vox iterum duas res ſignificat. et exponitur iterum: ideſt quotiens opus erit. ff. de eden. veluti.

d ❡ Tertio appellare. bene interlocutus fuit. ut. ii. queſtione. vi. ſi quis in quacunqꝫ. ⁊. C. ne li. in vna eademqꝫ cauſa ter. ap. l. vna. Ex hoc ⁊ in predictis iuribus patet: ꝙ non licet tertio appellare. Sed contra videtur. ii. queſtione vi. quotiens. vbi dicitur quotiens putauerunt ſe grauari: ad romanam ſedeꝫ appellent. ut. ii. queſtione. vi. pulſatus. ſed dic quotiens ideſt ſecūdo ⁊ non vltra in diffinitiua ſententia ſiue ſuper eodem capitulo. ſic ſupra eodem directe. vbi de hoc. ⁊ ſic illud quotiens reſtringitur. verbum enim generale ſepe reſtringitur. xviii. diſtinct. placuit. lxxv. diſtinct. ꝙ dic. in fi. ⁊. xii. queſtione. ii. ſine exceptione. in principio. ⁊ ſupra de reſcrip. ſedes. Item argumē. ꝯtra. xxxi. queſtione. ii. lotharius. vbi dicitur ꝙ teberga ter appellauit ſed exponi conſueuit: ter appellauit ideſt ter vocem appellationis emiſit: dicendo appello ter. ſ. appello: appello: appello: appello. b.

e ❡ Dilecti filii. monſtrauerunt ex parte ⁊ quendam militem claremōteñ. dioceſis ex altera ſup quodam nemore.

f ❡ Poſt huiuſmodi appellationē ex hoc pꝫ ꝙ gradatim eſt appellandū. arg. ii. q. vi. metropolitanū. ⁊. q. vi. anterioꝝ. §. illo videlꝫ. ⁊. ſ. de offi. dele. ſuper queſtionū. §. porro. ⁊. ff. de appel. imperatores. C. de appel. ꝑcipimus. ff. qs ⁊ a quo. appel. l. i. ⁊ ii. Sed cōtra. j. de ꝑben. referēte. ibi appellatū fuit ad

archiepm. omiſſo epo. ⁊ ff. quis ⁊ a quo appel. l. i. §. i. ⁊. j. de no. ope. nunci. ſignificantibus. vbi omittitur medius. ⁊ medius dicas ꝙ gradatim eſt appellandū: et de iure ſꝫ canones tñ ſi omittat̃ medius ⁊ non opponat̃ exceptō corā illo ſupiore: bene ualet quod ꝑ ipſū fit: ſic intelligunt̃ ꝑdicte decre. referente. ſignificantibus. uel forte illud obtinet de cōſuetudine preſcripta ut ad illos archiepos appellet̃ miſſis medijs. Si vō opponat̃ exceptio nō ualet qd̄ poſtea fit ſi propter hoc appellet̃ ſi conſuetudo nō obſtat: ⁊ ita intellige qd̄ hic dicit̃: ſed. l. iſta ff. quis ⁊ a quo. l. i. §. i. multū cōtradicit: q2 dicit̃ ꝙ generaliter debet appellari ad ꝑmū delegantē ⁊ non ad illū qui delegauit. ſed intellige legē illā in ſubdelegatis: ut ſi appellat̃ ab aliquo ſubdelegato cui commiſſa fuit tota cauſa a delegato ad vniuerſitatem cauſarū appellari debet ad ꝑmū delegantē: ⁊ ſic intellige legē illā ſm̄ illā decre. ſuper queſtionū. §. porro. Sꝫ ſi appellet̃ a delegato tantū ſiue ſit delegatus ad vniuerſitatē cauſarū: ſiue ſit delegatus ad vnā cām tantū: ſemꝑ de iure appellandum eſt ad ſuū delegantē: ⁊ ſic intellige qd̄ dicit hic: ⁊ in. l. predicta. ff. quis ⁊ a quo ap. l. i. alie vō leges loqunt̃ i ordinarijs. ⁊. c. metropolitanū. illud generale ē ꝙ ad papā pōt appellari omiſſo medio ꝓpter plenitudinē poteſtatis. ii. q. vi. quotiēs ad romanā. ⁊ in plurib9 alijs. c. ibidē. q2 per ſimplicē querelā poteſt adiri cū ipſe ſit iudex ordinarius ſingulorū. ix. q. iii. cuncta. ⁊. c. ꝑ ꝑncipalē niſi in caſu illius decre. ſuꝑ queſtionū. §. porro. Et ſic omnia plana ſunt de appellatiōibus interponēdis ab officialibus epoꝝ uel archidiaconoꝝ uel alioꝝ inferioꝝ. Dicas ꝙ cū idem ſit auditoriū ſiue curia eporū ⁊ eoꝝ officialiū ſi appellet̃ ab officialibus epoꝝ: appellandū eſt ad archiepm de iure: non ad epm: ⁊ ſi appellet̃ ab archidiacono uel eius officiali appellandū eſt

omiſſo dioce. epō fuiſſet ad archiepiſcopū appellatū: ad quē gradatim fuerat appellādū in cauſa ipſa de iure procedere non debebat: ſꝫ quia officialis archiepiſcopi hui9modi exceptionem admittere denegabat: ipſi ad noſtram audiētiā appellauerunt: ⁊ infra. Quocirca mandamus quatenus ſententias poſt huiuſmodi appell. latas i coſ denūcietis penitus non tenere.

Grego. ix. magrō ſcolariū. h. ⁊. g. de rupe canonicis ſancti ādomiani morinē. dioce.

Ex parte. m. domine de colb. nobis fuit oblata querela: ꝙ cum nobis mulier domina de bellebrō. ſuper quibuſdam terris ipſam noīe filioꝝ ſuorum corā iudicibus auctoritate noſtra traxiſſet in cauſam eadem in iudiciū ipſoꝝ excipi fecit preſentia: ꝙ cū res de quibus in iudicio agebatur: ⁊ predicti filij ei9 ſub poteſtate[g] ⁊ tutela ipſius minime permanerent: cum iā ad ſecunda uota tranſiſſet: ſuper his ei non tenebatur ipſoꝝ nomine quoꝝ tutrix eē deſierat reſpondere: ſed quia dicti iudices hac exceptione neglecta nihilomin9 ad hoc compellebant eandē ipſa ſentiens ſe grauari: nr̄am audiētiam appellauit. Ideoq3 mādam9 quatenus ſi ita ē: reuocato in irritum quicquid poſt appella. interuenerit attentatum: audiatis hincinde ꝓpoſita. ⁊ cetera.

Idem magrō ⁊ fratribus dom9 morinē.

Intimaſti: ⁊ infra. Prete-

ad epm ⁊ non ad archiepm: tamē ſi cōſuetudo eſt ꝙ appellet̃ ab archidiacono uel eius officiali ad archiepm omiſſo epo ualet appellatio: et hoc totū habes in quadā decre. Inno. iiii. eo. ti. que incipit: romana. ⁊ idē credo ꝙ ſi cōſuetudo ſit ꝙ appellet̃ ab officiali epi ad epm ꝙ teneat appellatio: non obſtāte qd̄ dr̃ in illa decre. romana. ne a ſeipſis ad eoſdē uideat̃ appellatū. xvii. di. multis. ubi appellat̃ ab aliquo ad ſeipſū cū alijs. i. ab archiepo ad ſynodū: ubi ipſe eſt tanꝙ caput: ⁊ eſt ſimile. ff. qn̄ appel. ſit. l. i. §. ſolent. ubi appellat̃ ab ordine ⁊ preſide ad ipſū preſidē. ⁊ decre. predic. referēte. ⁊ ſignificātib9. loquūt̃ de conſuetudine cū illa decre. romana. q2 ibi admittit̃ appellatio ab archidiacono ad archiepm omiſſo epo: ⁊ hic non tenet. Sed hec decre. vr̃ cōtraria ꝑdictis tribus decre. ubi tenet appellatio omiſſo epo: ⁊ hic nō tenet. Sed tu dicas ꝙ debuit hic appellari ad epm ⁊ non ad archiepm q2 hic non fuit appellatū ab officiali epi ſed a quodā magiſtro. R. canonico claremōtis cui epus ſpāliter cām cōmiſerat qui non erat de curia dioceſani epi: ⁊ ideo ad epiſcopū qui cōmiſit cām gradatī fuerat appellandū ⁊ hec habent̃ in antiqua decre. in parte deciſa.

g Ex parte. M. ſub poteſtate ⁊ tutela. Filius non dr̃ eſſe in ptāte matris ſed patris quantū ad ius patrie poteſtatis. inſti. de pa. pote. §. ius autē. quia filius familiā patris ſequit̃ ⁊ non matris. inſti. de leg. ag. tute. §. i. ⁊. j. de conuer. infi. c. vlti. ſed ꝑ officiū tutele bene recidit filius in ptātem matris. illud tñ regulariter eſt verū ꝙ femina tutrix eſſe non pōt q2 virile officiū eſt. C. qn̄ mu. tute. offi. fun. po. l. ii. ⁊. ff. de reg. iur. l. i. ⁊. ē. de arbi. dilecti. niſi a ꝑncipe tutelā impetrauit: ut. ff. de tute. l. ulti. tamē ſi mater maior eſt ⁊ null9 tutor legitimus ſit uel datus non ſit impuberi in teſtamēto. uel ſi ſit excuſatus poteſt repetere tutelā filii ⁊ ipſa iurabit ꝙ ipſa nō trāſibit ad ſcdās nuptias: ⁊ renūciet velleiano ſub hypotheca rerū ſuarū. C. qn̄ mu. tute. offi. fun. pōt. l. ii. ⁊. iii. olim ſic obſeruabat̃: hodie tñ ꝑ aut. prefert̃ mater oibus tutoribus. legitimis ⁊ datiuis. ſed nō teſtamentarijs renūciando ſimplici verbo ſcdis

nuptiis ⁊ non ꝑ iuramentū ⁊ velleiano et oi alio auxilio: ut ſi obligauerit ſe ꝓ pupillo nō iuuet̃. C. qn̄ mu. tute. offi. fun. po. aut̃. matri ⁊ auie. ⁊ in aut̃. de here. ab inteſta. veni. §. ex his. colla. ix. ⁊ in aut̃. ut matres ſine ꝓhi. tute. gerant. §. q2 vō. col. vii. ⁊. C. qn̄ mu. tute. offi. aut̃. ſacramentū. ⁊ ꝯcito ad ſcdm matrimoniū cōuolauerit ſoluta eſt tutela quaſi mortua eſſet ut. d. §. quia vō. et ita pꝫ ꝙ mulier iſta bene excipiebat ꝙ tutrix eſſe deſierat trāſeundo ad ſecūdas nuptias. Itē ſi trāſeat ad ſecūdas nuptias non reddita rōe tutele oia bona ſua et mariti ſecūdi tacite ſunt filiis obligata. C. in quib9 cau. taci. pi. contra. l. ſi mater. et in aut̃. de nupt. col. iiii. §. ſi ante tutelā. Item in ꝑncipio debet facere inuentariū et ſatiſdare rē pupilli ſaluā fore: ut in aut̃. ut ma. ſine prohibi. §. vltimo. her.

rea hoſpitalarijs ignorantibus: ⁊ non facta eis copia de inquiſitionis[b] ꝓceſſu ad nos relatiōem trāſmiſiſſe noſcūtur: cū iuxta legitimas ſanctiōes quotiēs relaturū ſe iudex quilibet pollicetur: illicito litigatorib9 apud acta cōſultationis exēplum edere teneatur.

Idem archiepiſcopo archi. ⁊. g. canonico turonē.

Significāte aurelianē. epiſcopo nos noueritis accepiſſe. ꝙ cum decanus ⁊ capitulū magd. ipſū ſuꝑ eo: ꝙ dicebāt alibi quam i ſtallis decani ⁊ capituli predictorum carnifices carnes uēdere nō debere corā iudicib9 auc. ap. cōueniſſēt: petētibus tandem decano ⁊ capi. nominatis iudicū officium implorādo: ut cū idē epiſcop9 poſt citatiōem[i] carnes in ſtallis alijs uēdi feciſſet: quod ꝑ eū ſuper hoc factum fuerat: i ſtatum priſtinū reuocarent: ꝑ pte ipſius fuit propoſitū ꝙ cum lis preſertim[k] non fuiſſet ſuper negocio conteſta. locū imploratio huiuſmodi nō habebat: adijciens ꝙ cum de cōſenſu partiū coram dictis iudicibus ad litigādū ſuper ipſo negocio certus dies ſtatutus fuiſſet: quantum ad illam diē ſolutum fuiſſet iudicium eorūdem preuenire[l] diem ipſum ac audire partem aduerſam in tali imploratione abſq3 conſenſu partium non debebāt: ⁊ q2 ſuꝑ his[m] nī audiebat eundem ad noſtram audientiā appellauit ⁊ licꝫ procuratorem ſuum infra annum ad huiuſmodi appellatōem miſerit proſequendā quia

b Intimaſti. ſ inquiſitiōib9. hic ꝓceſſū fuit ſuper exceſſib9 iſtoꝝ platoꝝ puniendis in modū inquiſitionis. ⁊ ideo ſiue cauſa ſit crialis ſiue ciuilis poteſt iudex referre cām ſuperiori. Si iudex dubitat qualiter i cauſa debeat iudicare talis relatio approbatur. ſi vō vult euitare onus iudicandi tunc non debet admitti relatio. i aut̃. de iudi. §. ulti. coll. vi. ff. de iudic. eum quē temere. §. i. de iure queri debet et non de facto: ut ibi dicit q2 nō crimina ſed vindicta poti9

ad nos debuit ꝑuenire. C. de offi. ꝑfec. ori. l. iii. in fi. ⁊. xxvii. q. i. ſi cuſtos. et. c. ſi homo. Si vō iudex dubitat de iure et vult referre negociū ſupiori exemplū ꝯſultatōis illico tenet̃ edere ptibus ut ſi forte minus plene referat uel ꝯtrariū ꝙ debeat uel in ꝑiudiciū alteri9 ptis: ptes cōtradicere poſſunt et appellare. C. de rela. l. i. et. ii. ⁊ h. Si aūt tunc non appellauerit poſtea cū ꝑnceps reſcripſerit nō poterit appellare. ii. q. vi. §. biduū. i fi. quia approbaſſe uidet̃ appellationē: ut ibi. et. ff. qn̄ appel. ſit. l. i. i. Bn̄. et quia hoſpitalarijs ignorantibus relatio facta fuit nō tenuit relatio: q2 exemplū relatōnis oſtendi debet litigatoribus ut dicunt leges predicte: de quibus hic fit mentio.

i Significāte. poſt citationē. certe nec ante citationē nec poſt debuit eps moleſtari ſuꝑ poſſeſſione carnificū lite pendēte ſi ipſe poſſidebat cū capitulū ſuꝑ hoc cōueniret epm: vnde patꝫ ꝙ erat in poſſeſſione de qua non debuit eiici lite pēdente. ē. ut li. pē. c. i. ⁊. ii. xvi. q. iiii. uolumus. vnde male petebat capitulū uel ſi capitulū poſſideat agens cōtra epm ne inquietaret̃ adhuc nō poterat implorare officiū iudicis lite non cōteſtata: ut infra ſequitur: quod magis videtur.

k Preſertim. i. maxime: q2 nec poſt litē cōteſtatā debuit ei auferri poſſeſſio ſi ipſe poſſidebat. ſꝫ vi9 vr̃ ꝙ capitulū poſſidebat ut dixi.

l Preuenire. quod facere non poterat q2 pendēte dilatiōe iudicis officiū conquieſcit niſi partes cōſentiāt. C. de dila. ſiue pars. ex cā tamē mutat̃ dilatio quādoq3. ff. de arbi. diē autē. in fi. et ar. ff. de re iudi. ꝙ iuſſit. et. ē. c. cū ceſſante. ar. et eſt notabile ꝙ iudex data donatōe nihil facere poſſet ante terminū altera pte inuita.

m Super his. nō. ſ. ꝙ iudices lite nō cōteſtata reducere uolebāt capitulū in priſtinū ſtatū: ut carnifices nō venderēt carnes alibi ꝙ

tamen dictus procurator ut creditur circumuentus contra inhibitionem ipſius epi nr̃as ſup hoc ad quoſdã iudices certa ratione ſuſpectos litteras impetrauit: dictus epũs uti noluit litteris ſic obtentis: petens non obſtãte lapſu anni ad proſecutionem appella. admitti. Ideoqȝ mãdamus: quatenus ſi de inhibitiõe[n] huiuſmodi ⁊ premiſſis cauſis appel. uel earum altera conſtiterit reuocato in irritum ⁊ cetera uſque attentatum in iã dicto negocio iuxta priorum cõtinentiam litterarum ⁊ cetera. Idem.

Interpoſita appellatione ex cauſa probabili[a] non ſufficit appellanti probare: ꝙ ex cauſa huiuſmodi prouocauit: ſi eam nõ doceat eẽ ueram[b]: niſi hoc ſe offerẽs[c] probaturum: non fuiſſet admiſſus Eidem[d] quoqȝ permittitur: ſi nõ recipiatur app. eius a iudice nec ab aduerſario approbetur ſuper proſecutionem appella. ꝑ ꝓcuratorem ad impetrandum ⁊ cõtradicendũ cõſtitutum litteras impetrare licet pars altera per ſe uel per procuratorem idoneum iudicium ſup hoc apud ſedem apoſtolicam recipere[e]

in ſtallis capituli quod facere nõ debebãt cũ ad huc poſſẽt recuſari lite nõ conteſtata. iii. q. iii. offeratur. et ita ante litẽ cõteſta. iudex delegatus circa principale negociũ nihil facere poteſt. ar. ſ. de reſcrip. ſup litteris. et ſup eo ꝙ pendente dilatiõe ꝓcedere uolebant quod facere non poterãt vnde valuit appellatõ. ar. ꝯ. ſ. de offi. iudi. c. ii. in fi. poteſt dici ꝙ illa loquitur in ordinario cuius iuriſdictio fundata eſt cuius etiã officium ani li. conte. ⁊ poſt: implorari põt tẽpe cõpetenti: ſed non dilatõe pendente aduerſario cõtradicẽte: ut hic dic. ⁊ C. de dilat. fine hic loquitur ꝺ delegato cuius iuriſdictio non eſt firma ante li. cõteſ. quare eius officiũ implorare non poteſt ante li. cõte. ⁊ maxime dila. pẽdente: ut hic pȝ. uel verius dicas ꝙ ibi loquitur de alio officio iudicis qȝ petitur incidẽter fauore minoris uel alterius qui vtitur iure minoris: hic de alio qȝ quaſi reſpicit principale factum quod imutatũ eſt ab aduerſario ⁊ quod ẽt competeret maiori poſt li. cõteſta. corã delegato ſed nõ ante nec pendẽte dilatione: ut dictum eſt.

n De inhibitõe. ⁊ ſic pȝ ꝙ ꝓcurator nõ põt excedere fines mandati alias non nocet dño. C. de ꝓcu. ſi ꝓcurator. ⁊ ſ. de offi. dele. cũ olim. Si vo ſimpliciter cõſtitutus fuiſſet nulla forma data ſibi de iudicibus impetrãdis nõ poſſet eos recuſare quos ꝓcurator impetraſſet. ſ. de cã poſ. cum olim. ⁊ hic a cõtrario ſenſu: unde hoc. ſed uidetur ꝙ nõ ſit amplius audiẽdus poſt annũ. ⁊ ſibi iputet ꝙ tali comiſit negocia ſua. ff. de mino. cũ mandato. in fi. agat ergo tũ epũs ꝯtra ꝓcuratorẽ uel cõtra eum qui circũuenit ꝓcuratorẽ ipſũ. ff. de do. ⁊ eleganter. §. qui dolo. hic ꝓcurator circũuentor forte non erat ſoluẽdo. et ita reſtituitur cõtra aduerſariũ. ff. de eo ꝑ quẽ factum erit. l. ul. i. Bñ. uel auditus fuit epũs ex generali clauſu. ſi qua iuſta cã mihi uidebitur in integrũ reſtituã. ff. qui. ex cau. ma. l. i. in fi. arg. ſ. de in inte. reſti. ex lr̃is. ar. ĩ. de pig. ſignificãte. quantũ eni in ipo fuit bene ꝓſecutus fuit appellatiõem: ⁊ ita auditur epũs triplici rõne. Quod auditur poſt annũ hoc fuit ꝓpter factũ ꝓcuratoris qȝ fuit iuſta cã quare indulgetur bienniũ. ut. ſ. e. cũ ſit romana. Ex aliis duabus cauſis premiſſis tenuit appellatio: aut ex altera earum. Et eſt argu. ꝙ quando plura mandantur coniunctim quorum alterum per ſe ſufficit alterum ſufficit ꝓbare. ꝺƀ dictũ fuit. ſ. de reſcrip. ex pte. b.

a Interpoſita ꝓbabili. tali que ſi foret ꝓbata reputaretur legitima. ſ. e. ut debitus. ⁊ c. cũ ſpẽali. §. i.

b Eſſe verã. ſi. ſ. e. de teſti. ex pte ade. ⁊ ſ. e. ti. ꝓxi. cũ. i. ⁊ a. ar. ꝯ ſ. de offi. dele. cũ cã. ⁊ ſ. e. ut debitus. ⁊ c. dilecto.

c Niſi hoc ſe offerens. huic verbo ſignatur. ꝯ. ſ. de teſti. ex pte ade. quia ille adam obtulit ſe probaturũ nec fuit admiſſus ⁊ ante ſniam ⁊ tamẽ in cauſa appellationis debet ꝓbare cauſam appellatiõis verã fuiſſe. Solue hoc ſm quod ibi dixi. Ex hoc enim apparet apertũ grauamẽ ꝙ oppono cauſam ꝓbabilem et eam offero me ꝓbaturũ ſi non admittor. et ideo ſufficit hoc probare in cauſa appellatiõis: qr hoc probato ſatis probatur grauamen quia perinde habetur ac ſi cã allegata quam uolo probare eſſe uera ⁊ me repelleret: ſecus eſt cum ſimpliciter cauſam allegat quia tũc videtur id quaſi malicioſe feciſſe. vnde illam cãm teneatur probare veram fuiſſe. ar. ſ. eo. ſuper eo. §. ſi autem aduerſa. De hac materia plene dictum eſt in decretali ex pte ade. ⁊ ſ. de excep. olim.

d Eidem. ſ. appellanti.

e Recipere iudicium. ſit parata ſibi imputet ꝙ non approbauit appellationem: ex quo eam apud ſedem apoſtolicam proſequi uoluit: ⁊ ſi appellationẽ approbaſſet ipſe uel iudex tunc enim tenetur ſufficienter proſequi: alias punitur in expenſis. ſupra co. nicolao. Sic ergo cautus qui appellat circa duo. Primo ꝙ cum appellat

ex cauſa probabili: ꝙ offerat eam ſe probaturum: quia in appellatione releuabitur: quia non oportebit eum ꝓbare cãm eſſe veram. Item in alio: ꝙ cum recipitur appellatio a iudice vel ab aduerſario ſuo: ꝓſequatur cauſam ſuam ꝑ ſufficientem procuratorem ad totam cauſam: ne condemnetur alteri parti cã proſequenti in expenſis.

ſit parata. Ille deniqȝ qui uocẽ ap. emiſit cuius nondum ẽ alij cognitio delegata: ad petitõem[f] eiuſdem ad eum a quo ꝓuocauit: de iure remittitur ꝯtradictiõe[g] ptis alterius nõ obſtãte i legitimis expẽſis aduerſario quas eũ ꝓpter hoc feciſſe cõſtiterit condemnãdus. Sane parato aliquo ꝓbare grauamẽ ꝓpter quod duxerat appellandum ⁊ parte aduerſa ſe cõtumaciter abſentãte poteſt ſup hoc lite nõ conteſtata[h] procedi licet nõdum lite ꝯteſtata facta fuerit in ipſo appella. articulo uel negocio principali: qr cum in hoc caſu iniquitas principaliter prioris iudicis arguitur non eſt rigor[i] iuris ex quo ſequi poſſet cauſe perplexitas: requirẽdus. Idem.

Inquiſitõi. t. t. reſpondemus[k] quod quotiens clauſula per quam tollitur appellatõnis remedium: i medio lr̃arum ponitur ſi ſunt plura negocia ſe minime contigẽtia: tantum premiſſa[k] cõplectitur niſi forte in fine lr̃arum predicta clauſula iteretur. Idem.

Uiſa ſnia[l] pluribus condẽnatis ſi unus ſolus ad appel.

f Ad petitionẽ eiuſdẽ. ſic. ſ. e. accepta. alias. n. nõ debȝ cã remitti ad eũ a quo ẽ appellatũ. C. de appella. eos. ⁊ ii. q. vi. §. ab. co. ⁊ ĩ. de ſen. ex. per tuas.

g Cõtradictõe ptis alterius. pars appellata contradicere non poteſt: qr non habet iudicem ſuſpectum qui pro ea tulit ſniam: cũ ipſũ ꝑ hoc approbauerit. vnde ipſũ reprobare nõ põt. iiii. q. iii. §. ſi quis teſtibus. ⁊ in fauorẽ tãtum appellantis ſtatutũ fuit: ꝙ ad eũ nõ remittatur a quo appellauit. huic fauori qui ꝓ eo introducitur põt renũciare: cum ƀ licitũ ſit cuicunqȝ. C. de pac. ſi quis i conſcribẽdo. ĩ. de regula. ad apoſtolicã. cõdẽnatur tñ alteri parti in expenſis tanꝙ cõtumax. qr malicioſe ipſum traxit i appellando ipſum ad papã: qr perinde eſt: ac ſi ipſe non fuiſſet ꝓſecutus altero ꝓſequente. ſ. e. reprehẽſibilis.

h Lite nõ conteſtata. hic habes nouum caſum in quo poteſt ꝓcedi lite non conteſtata alium habes. ſ. de offi. iudi. c. ii. alii notantur. ſ. ut lit. nõ cõteſta. quoniam frequenter. ratio redditur in lr̃a: quia agitur de iniquitate iudicis: non de negocio pncipali uel de facto aduerſarii. vnde equum fuit ut de hoc cognoſcatur nõ obſtante abſentia aduerſarii. ⁊ ita colligitur ex hac lr̃a. a contrario ſenſu ſi eſſet pſens: ꝙ ſuper exceptione deberet lis conteſtari. qȝ verum credo: ut no. ſ. de offi. dele. prudentiam. §. ſexta.

i Rigor iuris. rigor eſt: ut non ꝓcedatur lite non conteſtata. talis rigor in hoc caſu non eſt ſeruãdus: cum pncipaliter agatur de iniquitate iudicis. ſed i aliis cauſis vbi agitur pncipaliter de iniquitate aduerſarii propter ipſius cõtumaciã ponendus ẽ actor in poſſeſſione cã rei ſuande vel excõicãdus. hoc non dȝ fieri in hoc caſu. qr de iniquitate iudicis agitur: ſed ꝓpter hoc pars puniri debet: vnde ſi non poſſet cognoſci de hoc grauamine lit. non conteſtata. eſſet quaſi quedã perplexitas. qr cũ non conſtet adhuc vtrum appellatio ſit legitima: non põt ſe intromittere de pncipali queſtione. in quo caſu tantũ ⁊ nõ ante hȝ iuriſdictionẽ ſuper pncipali. quare non põt ꝓcedere in pncipali. nec penam imponere aduerſario: cũ ipſe non peccauerit: ⁊ ſi puniret illũ: faceret contra ꝯſcientiã: ſed ꝓpter cõtumaciã videtur puniendus. Et ideo ut hec pplexitas euitetur: põt iudex cognoſcere de hoc grauamine lite nõ conteſtata. ſ. de iniquitate iudicis. ꝓbato vero grauamine reuocabitur grauamen. ⁊ poſtea iudex citabit abſentẽ: ⁊ ſi citatus non venerit: propter ipſius cõtumaciã procedetur ꝯ ipſum. ⁊ ſic nulla pplexitas eſt. Si vero appellatio non valuit: remittitur ad illum a quo appellauit.

k Inquiſitioni. pmiſſa. Ar. ꝯ. ſ. e. ſecundo requiris. i. rñ. vbi dicitur. ꝙ nõ refert: an ponatur in medio pncipio. uel fine remotione appellationis. quia ad omnia refertur. So. eſt ibi: quia ƀ ſunt diuerſa negocia nõ ſe tãgẽtia ibi vnum negocium: licet habeat plures articulos. Item eſt ar. ꝙ determinationes reſpiciunt tantum precedentia ⁊ non ſequentia. Ar. contra. ff. de le. i. l. ſi huius plurium. §. ult. ⁊ xxxii. q. vii. apoſtolus. ber.

l Uiſa ſententia. ſententiam huius decre. habes. ii. queſtione. vi. §. ſunt quorum. ⁊ §. quandoqȝ. ⁊ C. ſi vnus ex pluribus app. l. i. ⁊ ii. Unde ut intelligas quod hic dicitur. nota ꝙ ſi res communis ſit pluribus ⁊ corporalis. nec diuerſitas facti ſeparationem recipit: ut in duobus correis debendi ſi omnes condemnati ſint: ⁊ vnus appellauit: victoria vnius omnibus prodeſt: ut ƀ dicit. ⁊ ii. queſtione. vi. §. quandoqȝ. ⁊ C. ſi vnus ex pluribus ap. l. ii. ⁊ ſunt tales qui non iuuentur beneficio reſtitutionis. Si vero vnus fauore minoris etatis impetraret contra ſententiam beneficium reſtitutionis: hoc non prodeſt aliis. ut in. l. predicta. C. ſi vnus ex pluribus. l. ii. ⁊ iii. queſtione vi. §. quod ⁊ ſi etatis. ⁊ ideo dicit hic ſi iure communi iuuentur. Si vero res ſit incorporalis ⁊ communis ⁊ indiuidua: tunc victoria minoris prodeſt maiori. ff. quemadmodum. ſer. amittitur. ſi communem. i. rñ. ut ſeruitus in diuidua ſit. tamen vſqȝ fructus. licet ſeruitus ſit diuidi poteſt. ff. ad. l. fal. l. i. §. ſi vſufructus.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

beneficiũ cõuolauerit: illius uictoria iure cõmuni ceteris ſuffragat᷑: ſi cõmuni iure inuenĩtur. idéq; negocium ⁊ eadem[m] cauſa defenſioni exiſtat. Idem

Si iuſtus metus quo min⁹ appellaueris te excuſat[n]: ad ap. reputaris beneficium conuolaſſe: dũmodo infra tẽpus quo licite ꝓuocatur: corã[o] iudice a quo appellaſſe uolueras: uel ſi hẽre ipſi⁹ copiam nequiuiſti i preſentia bonorum uirorum cõteſtatione ſuper hoc ꝓpoſita: cauſas appel. duxeris exprimẽdas[p]

De clericis peregrinantibus.

Celeſtinus. iij. abieñ. epiſcopo

Conquerente. j. preſbytero intelleximus. ⁊ infra. Licet preſbyter idẽ res ſuas ⁊ eccleſie ſue in protectione noſtra non poſuerit[q] quãdo ad nos acceſſit: tamẽ cũ hi qui accedũt ad[r] pre. n. cũ rebus corũ debeãt eſſe ſub apoſtolica protectione ſecuri: mãdamus quatenus quicquid eidem preſbytero poſt iter arreptum ad nos ueniendi ſubtractum eſt uel ablatum ſibi reſtitui faciatis[s].

De cõfirmatiõe utili uel inutili.

Alex. iij. exoñ. epiſcopo.

Si quis rei litigioſe[t] ꝯfirmationeʒ[u] ipetrauit ab ap. ſe. nõ minus poteſt iudex de cauſa cognoſcere: ⁊ eam fine debito terminar᷑. Sʒ ſi rẽ tũc pacifice poſſidebat: cũ inde cõfirmationẽ obtinuerit: nõ ẽ licitũ iudici de queſtione poſtea exorta[x] decernere aut eã diffinire abſq; ſe. ap. mandato.

Idem uigorieñ. epiſcopo.

De confirmatiõibus autẽ romani põti. uolumus te tener᷑ quod cõtra illa: niſi nouũ ap. ſe. ꝓcedat mãdatuʒ: aut certũ ſit quod ſint ꝑ falſi ſuggeſtionẽ illicite: nõ ẽ aliquatenus iudicandum.

Celeſtinus. iij.

Bone me. a. cãonicus ueſter ꝓpoſuit ſentẽtiaʒ a delegatis iudicibus prolatã fuiſſe: ĩfra. x diem ille contra quem ſentẽtiatuʒ fuerat. ab illa ſententia appellauit: iudices tamen nihilominus ſentẽtiam executioni mandarunt[a].

Ceterum appellans itinere ſtatĩ ad apoſto. ſe. arrepto litteras de retractando ſententiam impetrauit. aduerſarius aũt ipſum caute preueniẽs[b] confirmatõis ꝓmulgate ſententie reſcriptum fuerat aſſecut⁹: ĩ quo nulla de facta appellatiõe mẽtio[c] hẽbat᷑. Ideoq; requiſiſti: que quibus litteris preiudiciuʒ faciãt Reſpõdem⁹ igit᷑: quod poſteriores debent prioribus preiudiciuʒ generar᷑[d]: uerũ ſi dicat᷑[e] ĩ illis litteris[f] uitari ⁊ iuſtitie preiudicãtib⁹ uel ſub alia forma uerborũ: dummodo nil dicer᷑tur de litteris ꝯfirmatiõis expreſſe: dicim⁹ quod prime tãdiu[g] ſuũ debent habere uigorem: donec de iniqua ſententia cognitio plenior habeatur.

Innocẽtius tertius decano paderbureñ.

m Eadẽ cã. Pone exemplũ: tres erant tutores habẽtes adminiſtrationẽ indiuiſaʒ gerentes condẽnati ſunt: vnus appellauit ⁊ obtinuit ceteris ꝓdeſt q̃ idẽ eſt negociũ cõe ⁊ eadẽ cã defenſionis. Si aũt vnus etiã geſſit et alter nõ ſi ille qui non geſſit appellauit iniquũ eſſet ut eius appellatio prodeſſet ei qui geſſit: ut. ff. de appel. ſi qui. §. pe. ex quo. §. ſumit᷑. ṽ. iſte. ⁊. C. ſi vnus ex plu. appe. l. i. et. ii. q. vii. §. qñq;. ⁊ idem eſt ſi habent diuerſas adminiſtrationes: tunc non ꝓdeſt vnius appellatio alteri. ar. ad hoc. C. de diuer. reſcrip. l. i.

n Si iuſtus. excuſat. ar. q̃ ea que ꝑ metũ fiũt non obligãt. de hoc dixi. ſ. q̃ me. cã. abbas. Et ita ꝓ appellãte habet᷑. ſed illud non ſufficit niſi ⁊ illud ꝓteſtet᷑. C. de his qui ꝑ me. iudi. nõ appel. l. ii. ff. de appel. cũ quidaʒ. de quib⁹ legibus ſumpta eſt hec decre. ⁊ ita currit tẽpus ei q̃ agere non põt niſi iſtud ꝓteſtet᷑. ſi. ſ. de offi. ordi. paſtoralis. i fi. ⁊. xvi. q. iii. §. pe. ṽ. is autẽ. ⁊. ſ. de elec. c. ulti. ſi. C. de anna. excep. ut pfectius. ⁊ C. de epiſ. audi. l. ul. ⁊ ita interrũpit᷑ preſcriptio per proteſtationem.

o Corã iudice a quo. No. q̃ ſi põt haber᷑ copiã iudicis a quo debet ꝓuocare non debet corã alio ꝓteſtari ſed tũc demũ iudicẽ illũ habere non poteſt: ut hic dicit. ⁊ ſic ex ordine ṽboꝝ argumentandũ ẽ ar. xliii. di. ſit rector. in fi.

p Exprimẽdas. Sed quare cõpellit᷑ exprimere cauſas appellationis cũ ſufficiat dicer᷑ appello. ii. q. vi. §. forma. hoc ĩtelligo quãdo appellat᷑ ante ſententiã ab aliquo grauamine q̃ tunc cã appellatiõis debet exprimi. ſ. e. ut debitus. ⁊. c. cũ cauſam ubi dicit᷑ quãdo ſit exprimenda cã appellatõis et quãdo non. uel dic q̃ idem eſt in diffinitiua. C. de his qui ꝑ me. iudi. nõ appel. l. ii. ⁊ ſupple maxime q̃ non eſt neceſſe cãs appellationis exprimere niſi uelit. ff. de ap. ſcio queſitũ. uel q̃ dicit cãs: intellige i genere: ſic hoc mõ iniqua ſnĩa lata eſt ꝯtra me: nec audeo appellare: et h̃ ꝓteſtor corã uobis. b.

q Conquerẽte. non poſuerit. expreſſa voce: ſed expreſſit ipſo facto qd̃ plus eſt. ſ. ti. ꝓxi. dilecti. ⁊. c. ut noſtrũ. ⁊. c. ad audientiã. ſi.

r Ad preſentiã noſtrã. cauſa peregrinatõis ſupple ut faciat ad hunc titulũ qui iterũ ſub apoſtolica ꝓtectiõe ꝯſiſtũt. xxiiii. q. iii. ſi quis romipetas paternarũ. illi canones qui ad hunc titulũ pertinent. C. ſi ꝑ vim uel alio mõ abſentis poſſeſ. turbata eſt. l. i. et. C. de emanci. liber. l. iubemus. ff. de tuto. ⁊ cura. da. ab his. l. ulti.

s Faciatis. in hoc caſu qñ poſſeſſio abſentis taliter turbat᷑ ſeruus amicus proximus colonus petere poſſunt ut poſſeſſio reſtituat᷑: ut in. l. predicta. C. ſi per vim uel alio modo. l. i.

t Si quis rei litigioſe. res litigioſa eſt de cuius dñio cã mouet᷑ inter petitorẽ ⁊ poſſeſſorẽ iudiciaria cõuentõe: ut tradit᷑. C. de litig. aut᷑. litigioſa res. ⁊ ſic cõtrouerſia ſuꝑ poſſeſſione orta non facit rem litigioſam: quod verũ eſt. ⁊ ſuꝑ re litigioſa nouũ priuilegiũ impetrari non poteſt. ſ. de teſti. cauſaʒ que. et. ſ. ut li. pen. c. i. ⁊. ul. ⁊. j. e. c. bone. nec ad aliã põt tranſferri ꝑſonã. xi. q. i. quia res. ⁊. ſ. ut lite pendẽ. eccleſia ſancte. et in aut᷑. ut in medio litis ſacras iuſſio. nõ fieri. §. ſi ṽo õndũ. col. viii. ⁊ nõ obſtãte priuilegio tali ſiue indulgẽtia iudex ꝓcedere debet.

u Confirmationẽ. No. q̃ cõfirmatio ĩpetrata ſub forma cõi ſine etiã innouatio nihil noui iuris tribuit ſed ſolũmodo vetus conſeruat. xii. di. p̃ceptis. ar. xxx. q. iii. c. ulti. et. j. e. cum dilecta. et. c. ſequentibus. ⁊. j. de p̃uile. quia intentõis. vnde ꝑ talẽ confirmationẽ uel innouationẽ non impedit᷑ petitio alterius uel iudicis cognitio. j. de cõceſ. preben. quia diuerſitatẽ. j. eo. bone. arg. ix. q. iii. conqueſtus. nunc ṽo. ⁊. ſ. de offi. ordi. licet. ⁊. ff. ne quid in loco pu. l. ii. §. ſi quis a p̃ncipe. quia hoc facit papa ſine p̃iudicio alicuius ut pʒ ꝑ iura predicta. Quid ergo ualẽt huiuſmodi cõfirmatões: paruʒ ualent niſi quia ſolet plus timeri quod ſpecialiter ⁊c̃. xxiii. di. q̃q̃.

x Exorta. quia dicit hoc non eſſe licitũ iudici cognoſcere de queſtione exorta ſine mãdato pape. Dicit vin. q̃ ſi poſt cõfirmationeʒ moueat᷑ ei queſtio: an licite obtineat bñficiũ an non: non eſt licituʒ iudici de hoc cognoſcere ſine mandato pape. ſed ſi ei obijcit᷑ crimẽ non impedit᷑ ꝓpter cõfirmationẽ iudicis cognitio. Sed certe non eſt uerũ ſi cõfirmatio ſit facta i forma cõi ſine cãe cognitione. ſi aũt cũ cauſe cognitõne cõfirmatio ſit facta tunc verũ eſt qd̃ dicit vin. ⁊ ideʒ dicit qd̃ tan. Et lau. dic᷑ q̃ ſi moueat᷑ queſtio. an talis cõfirmatio valeat uel non: de hoc non põt cognoſcer᷑ iudex iferior: quod verũ eſt. T. diſtinxit ⁊ meli⁹: aut eni cõfirmatio facta fuit ſine cãe cognitõe in forma cõi ⁊ tunc non impedit᷑ petitio alicuius uel cognitio: in quo caſu loquũt᷑ iura ſuperius aſſignata. ſi ṽo cõfirmatio fiat de beneficio alicuius uel de aliqua ſnĩa cũ cauſe cognitiõe ⁊ hoc cognito papa ex certa ſcientia cõfirmat tibi beneficiũ tuũ uel ſnĩam lataʒ. de queſtione illa ſi poſtmodum queſtio ſuboriatur nullus poterit iudicare ſine ſpẽali mãdato pape: ⁊ hoc itelligit᷑ ex ipſa confirmatõne q̃ tunc ſimplicit᷑ cõfirmat nulla conditiõe appoſita. De tali confirmatõe habes. ſ. de offi. delega. quoniaʒ abbas. ⁊. ſ. de tranſact. c. i. ⁊. ſ. de pac. quoniã. ⁊. ſ. ꝺ teſti. ueniens. ⁊. ſ. de offi. dele. coraʒ. in fi. ⁊. j. ꝺ teſta. rainuti⁹. ⁊. c. rainaldus. ⁊. j. de inſti. ex frequẽtib⁹. ⁊. j. e. c. penul. ⁊ in aliis confirmatõibus cũ dicit᷑: cõfirmamus ſicut iuſte poſſides: ſicut exponit᷑. i. ſi. j. de cõceſ. p̃ben. quia diuerſitateʒ. ⁊ iſtas duas decre. intelligebat tan. de cõfirmatiõe que fit cũ cauſe cognitõe ex certa ſciẽtia pape: tamẽ ſi certũ eſſet q̃ per falſi ſuggeſtionẽ confirmatio ſit obtenta non ualebit huiuſmodi confirmatio j. e. ꝓxi. ⁊ ſic poſſunt intelligi iſte due decre.

a Bone. mandarunt. quod facere non debuerũt: q̃ appellatõe interpoſita nihil eſt innouãdũ. ii. q. vi. appellatõe. ⁊. ff. nihil inno. appel. pen. l. vna. imo reuocari debet executio anteq̃ de appellatõe cognoſcat᷑. ſ. de iureiur. veniens. ⁊. ſ. de appel. dilecti.

b Caute preueniẽs. qd̃ facere p̃mature non debet ut appellanteʒ in cõmiſſione impetrata ſupplantet. ſ. de ap. oblate. ſec⁹ ſi nõ p̃ueniat diligentiã appellãtis. j. e. c. §. uex. q̃ tunc ualẽt p̃me: ut ibi.

c Mentio habebat᷑. ⁊ ideo nõ ualuerũt. ſ. de reſcrip. ex pte. quia tacita veritate. ſi. ſ. de appel. ſepe. in fi. Et ita patʒ q̃ ſi q̃s non facit mentionẽ de appellatiõe aduerſe ptis non ualẽt lr̃e: qd̃ eſt notabile ſi. ſ. de reſcrip. ex parte. vbi de hoc.

d Generare. in hoc. ſ. q̃ non obſtãtibus p̃mis lr̃is confirmatõis iudices dati ad appellationẽ cognoſcẽt ꝺ ea. ſ. e. c. i. ar. ⁊. j. e. c. pe. ad fi. ar. ſi. ſ. de teſti. ex pte ade. ⁊. c. ad cãʒ q̃. ⁊. j. ꝺ p̃uile. dudũ. b.

e Si dicat᷑. in ſcdõis lr̃is impetratis ab appellãte: ⁊ q̃ dicit ſi dicat᷑ ſupple maxime.

f Nullis lr̃is. ꝑ hãc gñalitatẽ nihil reuocat᷑. ſ. de do. ⁊ ꝯtu. ex lr̃is ⁊. ff. ad. l. corne. ꝺ fal. diu⁹. nec ualet legatũ uel ſtipulatio fundi i genere facta nullo fundo demõſtrato. ff. ꝺ iur᷑ do. cũ poſt diuortiũ. §. gener a ſocero. ⁊. ff. de iure fiſ. ita fidei. exp̃ſſaʒ eni debẽt facẽ mentionẽ de p̃mis: ad h̃ ut p̃me reuocent᷑. ſ. de offi. dele. ex lr̃is.

g Tãdiu. iſta littera multuʒ uidet᷑ contradicere priori que dicit q̃

poſteriores debent p̄iudicare prioribus. ⁊ hic innuit̄ q̄ valent lr̄e ɔfirmatõis prime: ergo non eſt opus ut in prioribus fiat mentio ӛ appellatione: ⁊ ita non refert vtrū in ſecūdis fiat mentio de p̄mis uel non. vnde debet intelligi. §. iſte in eo caſu cū prime valẽt cū appellatus nõ preuenit diligẽtiā appellãtis ſed expectauit legitimo tẽpe ⁊ ſunt littere ſine aliquo vicio: et ſic ꝓcedent p̄mi iudices ad cõfirmandā uel infirmandā ſententiaꝫ: ut. ӛ. de appel. oblate. ad fi. q̄ p talẽ generã itã nõ reuocant̄ p̄me legitime ipetrate: ut d̄r in ꝓxima notula. In p̄mo caſu non valent p̄me q̄ appellatus p̄uenit diligentiam appellantis nec fecit mentionẽ de appellatõne ut pꝫ ex ipſa littera. uel dic q̄ iudices dati ſuper appellationẽ debent cognoſcere de iniquitate ſnie: ⁊ lr̄e confirmatõis tãdiu valebunt quouſqꝫ cõſtet de iniqua ſnia. ⁊ ſi ſnia confirmet̄ remanebit ɔfirmatio i ſtatu ſuo. ſi võ caſſet̄ confirmatio non ualebit. ar. ӛ. ӛ fide inſtru. accepimus. §. interim. ⁊ i c. ꝓxi. in fi. arg. ad hunc ſenſū lr̄a iſta ɔpetẽtius adaptat̄ ⁊ ita fuit ſimplex ɔfirmatio ſnie quã fecit papa in forma cõi cõmiſſa ipetranti: alias quare fuiſſet poſita hec decreta. in titulo iſto. potꝰ debuiſſet poni i titulo de appellatõibus: ſi deberet intelligi ſm̄ illã decre. oblate. ⁊ ex lr̄a vtriuſqꝫ decre. pꝫ intellectus iſte in illa oblate. d̄r q̄ plebanus de ſambro ſup obſeruatõe ſnie litteras ad iudices impetrauit ɔmiſſiõis ſicut rõabiliter lata erat: ⁊ h̄ d̄r reſcriptū cõfirmatõis ſuerat aſſecutus quia papa eã ɔfirmauit in forma cõi: ⁊ ſic ñ intelligitur iſta ſm̄ illã: ⁊ lr̄e ɔfirmationis nõ mittūt̄ h̄ iudicibꝰ ſꝫ illis q ɔfirmatiõeꝫ ipetrãt. b.

Cum dilecta i chriſto filia abbatiſſa ⁊ ſorores eccleſie de gardeuenñ. ſua cuperent priuilegia inouari: ꝓpter uarꝫ diſcrimina quatuor epiſcopis ⁊ abbatibus tociden: ut ea iſpicerẽt diligẽter ⁊ tenorem ipſoꝝ fideliter tranſcribentes ſub ſigillis ſuis nobis remitterent duxerimꝰ iniūgendū: ⁊ ifra. Nos autem tam legato qui ſub ſigillo ꝓprio ea noſtro fecit cõſpectui preſẽtari q̄ iquiſitoribꝰ ipſis fideꝫ debitam adhibẽtes: licet non uideremꝰ[b] quare nõ deberẽt eadẽ priuilegia inouari: q2 tñ. c. maioris eccleſie. ⁊ ifra. Sancte crucis canõici ꝓpoſuerũt hildeſemẽ. eccleſiã in poſſeſſiõe ſubiectõis ipſiꝰ monaſterij p cẽtū ãnos ⁊ ampliꝰ extitiſſe priuilegia ipſa tunc nõ duximus inouãda. Unde iudicibus dedimꝰ in mandatis: ut ad locū idoneū accedentes: citatis qui fuerint euocandi: inquirerẽt ſuper his diligentiꝰ ueritateꝫ: a quibꝰ pars hildeſemẽ. eccleſie ad apoſtolicaꝫ ſedẽ appellauit. Unde nuper autem iterato predicta petijt abbatiſſa: quatenuſ deberemus priuilegia ſue eccleſie renouar̄. Ex aduerſo uero fuit poſtulatum: ut cauſaꝫ ipſam diſcretis uiris cõmittere dignaremur: qui teſtes reciperent quos cõtra priuilegia monaſterij ⁊ ad probandum preſcriptiõem legitimaꝫ inducere ꝓponebãt. Nos igitur attendentes: q̄ iure ſit ciuili[i] ſtatutū: ut quãdo periculū teſtium formidatur: ne ueritas occultetur: ⁊ ꝓbãdi copia fortuitis caſibus ſubtrahatur: etiam lite nõ conteſtata. teſtes ualitudiarij ⁊ alij de quibꝰ ex aliqua rationabili cauſa timetur: ad teſtimoniuꝫ admittant̄: euiſdeꝫ equitatis ſimilitudine ꝓuocati[k] predicta priuilegia quaſi iam nimia uetuſtate conſumpta: cum fuerint non in pergameno: ſed in papyro cõſcripta: duximꝰ inouãda[l]. uolẽtes q̄ ex inouatione huiuſmõi nouum[m] ius monaſterio acquirat̄: ſed antiquū ſi quod habet p inouationẽ priuilegij cõſeruetur. Quia uero prefatuꝫ monaſteriū ad ius ⁊ ꝓprietatẽ ap. ſe. p priuile. pre. n. ptinere mõſtratur: ne ius eccleſie romane remaneat indefenſuꝫ: eandẽ abbatiſſaꝫ ꝓcuratricem[n] ipſiꝰ duximꝰ ſtatuẽdã ut cū aduerſuſ roma. eccle. poſſeſſiones ⁊ iura nõ niſi cẽtẽaria currat preſcriptio: ipſa ſup hoc ⁊ alijs uice noſtra ꝓcuret que coraꝫ te in iudicio fuerit ꝓcurãda. Nolẽtes igitur: q̄ de ſtatu eiuſdẽ mõaſterij diutius dubitet̄: mãdamus quatenꝰ locū tutū ⁊ cõmodum eligẽs recipias teſtes: quos ad preſcriptionẽ probãdaꝫ hildeſemẽ. eccleſia uel ad iterruptionẽ[o] oſtẽdẽdaꝫ cenobiū duxerit ꝓducẽdos. ⁊ ſi legitimaꝫ[p] preſcriptionẽ ꝓbauerit ut itẽdit: niſi ꝓbata fuerit iterruptio ex aduerſo: ſubiectionẽ ipſiꝰ mõaſterij ad iudices epiſcopo memorato: cuꝫ cõſter ipſuꝫ in ſua dioceſi[q] cõſtitutū priuilegiū quod monaſterio inouari fecimꝰ corrūpendo. alioqui eidẽ ſup hoc perpetuū iponens ſilentiū monaſteriū ꝓnūcies ꝑpetua libertate gaudere noſtro ſibi priuilegio r̄ſignato. De epiſcopo ⁊ prepoſito uticeñ.

Ad noſtrã audiẽtiã prepoſito nemaneñ. eccleſie ſignificãte peruenit q̄ quidã canonici nemaneñ. eccleſie a nobis litteras confirmatiõis ſuper adminiſtrationibus ſuis obtinere laborãt religionis ſue cõditiõe ſuppreſſa. cū igit̄ regularibꝰ perſõiſ non cõſueuerit ap. ſe. aliqua ꝑſonaliter[r] confirmare: mandamus quatenus cõfirmatões quaſ ab ipſis cãonicis cū r̄gulareſ exiſtãt: noueritis taliť ipetrataſ: denūcietiſ irritaſ ⁊ ianeſ. De

Correcta nobis ex parte tua petitio continebat: q̄ plures ex religioſis qui prioratibus ⁊ aliis adminiſtrationibus preſunt: a nobis ſuper ipſis quoad uixerint poſſidendis confirmationis litteras ſe aſſerunt impetraſſe[s]: ⁊ infra. Cum igitur a cancellaria noſtra huiuſmodi litteras emanaſſe non credamꝰ[t] mãdamꝰ quatenꝰ illos qui tales litteras exhibuerit: i quibus prioratuſ uel adminiſtratiõeſ tãquã religioſis confirmantur[u]:

b Cum dilecta. non videremus. nec poterat uideri qõ nõ erat ut. xxxv. q. v. ad ſedẽ. vltra vnã colũnã. v̄. hic ergo euigilent ⁊c. ⁊ hoc ideo nõ poterãt uidere q2 innouatio nihil noui iuris tribuit. j. de p̄uil. ex pte. ⁊. c. q2 intentiõis. ⁊ ſi originalis caſſat̄ ſimilit̄ ⁊ innouatio ſiue cõfirmatio: ut. ӛ. de fide inſtru. inter dilectos. ⁊. ӛ. de re iudi. cum inter vos.

i Iure ciuili. in aut̄. de teſti. §. quoniã multe. ⁊. §. hec võ. colla. vii. ff. ad. l. aquil. in. l. aquilia. ff. de reſti. in integ. diuus. ⁊. C. de vſur. pupillari. l. ulti. ⁊ iure canonico. ӛ. ut li. non cõteſ. quoniã. i. ꝟñ. et ӛ. de teſti. ſignificauit. ⁊. c. cum olim.

k Similitudine ꝓuocati. ſimilis eniꝫ equitatis ratio ſimilia iura ſuadere videt̄. ar. ӛ. de cõſti. nam cõcupiſcẽtiã. ⁊. C. ad. l. fal. l. ulti. ff. ad. l. aquil. illud. et. ӛ. de trãſla. inter corporalia. et. C. de conſti. pecu. l. ul. Item arg. eandẽ eſſe rationẽ in teſtibus et inſtrumentis. C. de fide inſtru. in exercendis. et. ӛ. de teſti. cogen. ꝑuenit.

l Duximus innouãda. ne ſi vetuſtate cõſumant̄ nulla fides eis adhibeatur ar. ӛ. de fi. inſtru. inter dilectos. ar. cõtra q̄ inſtrumẽtis vetuſtate cõſumptis uel a muribus roſis ſit adhibenda fides. ff. de bo. poſ. ſꝫ tabulas. l. i. §. ſi roſe. et. ӛ. de fi. inſtru. c. ulti.

m Ius nouū. ſimile. xii. di. preceptis.

n Procuratricẽ. ſic ergo femina poteſt eſſe procuratrix ſic ⁊ arbiter. ӛ. de arbi. dilecti. ſimiliter ⁊ iudex. xii. q. ii. cum deuotiſſimã. nam et monachus de mandato abbatis poteſt eſſe ꝓcurator. xvi. q. i. monachi. uel dic q̄ rõne adminiſtratõis poteſt eſſe ꝓcuratrix ſicut et abbas. ӛ. de tranſac. contingit. ⁊. j. ӛ cẽſi. ſopite. vel ideo potuit eſſe ꝓcuratrix eccleſie ſue ſicut miles in cã cõnumeri ſui. ff. de ꝓcura. filiuſfamilias. §. veterani. uel dic qõ verius eſt q̄ papa ex certa ſciẽtia cõſtituit eã ꝓcuratriceꝫ. vnde de hoc nõ eſt diſputandū. xvi. q. iiii. §. qui autẽ. et. C. ӛ cri. ſacri. l. ii. ff. de re. iudi. quidã cõſulebant. et. ӛ. de offi. dele. cuꝫ viceſimuꝫ. alias femina non poteſt eſſe procuratrix. iii. q. vi. §. tria. et. C. de ꝓcura. alienam. ff. de reg. iur. l. ii. Sꝫ ſi papa in ſua ꝑſona vellet agẽ corã quo agere debet: debet ſup hoc arbitros eligere uel delegare cãm alij. ar. ff. de iuriſdi. om. iudi. pretor. uel poſſet eſſe iudex i cauſa eccleſie ſue. de hoc dictū eſt. ӛ. de iudi. cum veniſſent.

o Ad interruptionẽ. ſic. ӛ. ӛ reſcrip. illõ. et. c. audiuis. vbi de hoc.

p Legitimã. ſ. centū annoꝝ que ſola currit cõtra romanã eccleſiã. ӛ. de preſcript. cum nobis.

q Dioceſi. ut. xvi. q. vii. oẽs baſilice. et. xviii. q. ii. monaſteriis. ⁊. j. de reli. domi. conſtitutus.

r Ad audientiã. ꝑſonalit̄. ſ. tacita veritate q̄ ſit regularis ⁊ ſi exp̄meret̄ ſūt falſe lr̄e: q2 in talibus ꝑſonis adminiſtratio non cõfirmat̄ j. c. ꝓxi. ſecus eſſet ſi realiter aliqua concedant̄ ſeu confirment̄ quia tunc valent. fauore eniꝫ religionis multa eis cõceduntʼ. j. de priul. ex pte. ⁊. c. paſtoralis. et. c. dudum. et ſumma eſt ratio que ꝓ religione facit. ff. ӛ reli. et ſũp. fune. ſunt ꝑſone.

s Correcta nobis. impetraſſe. tacita veritate quia tales p̄oratus nõ cõfirmant̄. ӛ. c. ꝓximo.

t Non credamus. q2 omniū habere memoriã ⁊ in nullo peccare potius eſt diuinitatis q̄ humanitatis. C. de uete. iur. enu. l. ij. §. ſi quid autẽ.

u Confirmant̄. lꝫ eni p̄oratus aliquãdo ꝑpetui ſunt. j. de ſtatu. regu. monachi. nec poſſint remoueri ſine ordine iuris ut ibi: nõ tamẽ cõfirmant̄ ut hic: et. ӛ. c. ꝓxi. ſimiliter nec epiſcopatus cõfirmari cõſueuerũt licꝫ ſint perpetui. Eſt eni ratio quare non cõfirmant̄: quia regulariter veꝝ eſt q̄ non ſunt ꝑpetui. j. de ſtatu regu. cum ad monaſteriū. §. tales. vnde remouent̄ pro voluntate abbatis: ut ibi d̄r. ⁊ q2 de facili huiuſmodi regulares etiã ſi ſint ꝑpetui remouent̄. j. de ſimo. per tuas. in fi. ſed ſi adminiſtratio ex certa ſciẽtia et cum cauſe cognitõe eſſet alicui cõfirmata non poſſet inde remoueri ſine mãdato pape: ut. ӛ. c. c. i. ⁊. ii. et. xvi. q. i. ꝑuenit. Sed ſi confirment̄ et i lr̄is fiat mẽtio

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

de ipſis ꝑoratibus non valēt littere: imo ſunt falſe: ut hic dicit ⁊ ſunt puniēdi tāq̄ falſarii niſi euidēt̄ appareat ꝙ ex certa ſcia dn̄i pape h̄ ꝓceſſerit. Si vō non fiat mētio de ꝑoratibus tacita v̄itate ſunt ip̄etrate ⁊ ita vtroq̄ʒ caſu non proſunt: ut hic patet.

x ¶ Falſitatis. qualit̄ falſarii puniēdi ſunt: hēbis. j. de falſa. ad falſarioꝝ.

y ¶ Examinata. cōpromiſſi duplici ɢ rōne nō va luit arbitriū. p̄mo qꝫ ꝯ ius fuit latū arbitriū: forte p ſordeſ uel p gratiā: ⁊ iō nullū. C. ꝺ arbi. l. iii. ſic ēt obtinet ī aliis iudicibus ſi ferāt ſniaʒ ꝯ ius ſcriptuʒ non tenet. ii. q. vi. §. diffinitiua. v̄. itē ſi ꝯ ius. ſed cōtra ius litigatoꝛis lata hn̄ tenet ſnia a q̄ non eſt appellatū: ut ibidē dr̄. ⁊. ſ. de re iud. cū inter uos. in fi. ⁊ idē intellige in arbitrio qꝫ ꝯ formā cōpromiſſi nihil pōt facere arbiter. ſ. de arbi. cū dilectus. ff. de arbi. l. pedius. i fi. ⁊. l. n̄ diſtinguem᷒. §. de officio.

z ¶ Cōfirmatōe. ⁊ ita pʒ ꝙ cōfirmatio nihil uel modicum opat̄ qꝫ ſi aliqd inuenit confirmat illud alias nihil opat̄ j. de cōceſ. p̄ben. qꝫ diuerſitatē. ſi. Et ſic patʒ ꝙ ꝯfirmatio ſub forma cōi nō impedit petitionē alteri᷒ nec cognitionē iudicis. de hoc dictū eſt. ſ. e. c. i. ar. ꝙ ſi p̄ncipale caſſat̄: ⁊ acceſſoꝛiū. ſ. ꝺ fi. inſtru. inſ. ⁊. ſ. de re iudi. cū inter vos.

⁊ ¶ Sicut prouide. hec enim v̄ba ſicut ꝓuide in ꝯfirmatōnib᷒ poſita ꝯditōnalit̄ intelliguntur: ut hic pʒ. ⁊. j. ꝺ ꝯceſ. p̄. qꝫ diuerſitatē. Ar. ꝯ. j. c. ꝓxi. ſecus ſi ponunt̄ in priuilegio qꝫ cū priuilegiū ſit lex p̄uata certū dʒ ibi poni ut aliqd cōcedat p̄uilegiū. j. de v̄bo. ſig. abbate. alias eſſet inutile. j. ꝺ p̄uil. in his. ar. ſ. ꝺ offi. dele. quoniā abbas. ⁊. ſ. de electi. cū ad monaſteriū. io.

a ¶ Venerabilis. amicabilis cōpoſitio. bene dic̄ amicabilis cōpoſitio qꝫ trāſactio ſup decimis ut aliqd tēpoꝛale det̄ ꝓ decimis nō valʒ j. ꝺ re. p̄mu. c. ul. nec ſup alio ſp̄uali. ſ. de trāſac. cōſtitut᷒. ſed ꝯpoſitio bene interuenit in decimis ⁊ aliis ſp̄ualibus. ſ. ꝺ trāſac. ſtatuim᷒. ⁊. c. decetero. ⁊. j. ꝺ ꝺci. ex multiplici.

b ¶ Inſert᷒. ut p hoc appareat ꝙ cōpoſitio legitima fuerit ⁊ nō poſſit ꝺ ea dubitari. ar. ſ. e. c. i. ⁊. ii. vn̄ nō poſſet ali᷒ iudex ulterius de q̄ōne ſuboꝛta cognoſcē ut ibi dr̄: qꝫ papa ex certa ſcia cū eam uiderit cōfirmauit. imo ſi cōpoſitio alias non valeret exquo papa eā ex certa ſcia cōfirmat: valet. ſ. de trāſac. c. i. ⁊. c. ueniens. Si vō tenoꝛ cōpoſitōis non eſſet ibi inſert᷒ nec ipſe uidiſſet cōpoſitōēʒ ⁊ eā ꝯfirmaſſet ſicut ꝓuide facta eſt nihil oparet̄: ut. ſ. c. ꝓxi. ⁊ ut dictū eſt ſup eo. c. i. Sʒ nūquid neceſſariuʒ erit de cetero oſtēdere inſtr̄m cōpoſitiōis poſtq̄ oſtēdit̄ ꝯfirmatio pape in q̄ cōtinet̄ tenoꝛ cōpoſitōis: ar. ꝙ ſic. ſ. de fi. inſtru. c. i. C. de eden. aut̄. ſi quis in aliquo. ſed nō credo ꝙ de cetero expediat oſtēdere inſtr̄m cōpoſitōnis de neceſſitate cū aucte pape trāſcriptū ſit ⁊ redactū in publicā cōfirmatōnē. C. de teſta. publi. ⁊. j. de p̄uil. cū olim eſſemus. arg. ⁊. ſ. de fide inſtru. c. ulti. de hoc notat̄. j. de v̄bo. ſigni. abbate.

c ¶ Sicut ſine prauitate. p iſta v̄ba q̄ in cōfirmatōibus ꝯditōaliter intelligūt̄ ut dictū eſt. ſ. c. ꝓxi. dubitabat̄ an teneret̄ cōpoſitio: qꝫ nō videbat̄ eaʒ cōfirmaſſe ſimplicit̄. vn̄ eā ſeruare tenebāt ſed errabāt: qꝫ illud intelligit̄ cū papa cōfirmat ea q̄ nō videt. ⁊ iō dicit in ꝯfirmatōib᷒ ſicut ſine p̄uitate. Sʒ qn̄ cognoſcit de cōpoſitōe ⁊ uidet ea que cōfirmat tūc lʒ illa v̄ba ponāt̄ in ꝯfirmatione non intelligunt̄ conditionaliter ſed cauſatiue: ⁊ ſic intelligit̄ ſicut ſine prauitate facta fuit cōpoſitio. i. quia ſine prauitate.

d ¶ Si p̄miſſis. veritas. i. cōpoſitio. talit̄ fuit facta ⁊ ꝯfirmata tenoꝛe ꝯpōnis inſerto: qꝫ p h̄ apparet ꝙ ipſā app̄ꝛobauit: vnde mādat eā ſeruari.

eoſdem punias tanquā falſitatis[x] actoꝛes. Si uero in eis nō ſit mētio religionis ipſoꝝ: illas tanquā tacita ueritate ſubreptas denunciēs non ualere. Idem nobili uiro mathéo de riuaria.

Examinata cauſa que v̄titur inter te ⁊ milites cāpanicos ſuper eccleſia ſancti angeli ꝑpēdimus arbitriū: quod uicedominus ſabineñ. dicebat̄ ſup eodeʒ negocio ꝓmulgaſſe: cōtra formā iuriſ ⁊ cōpꝛomiſſi[y] fuiſſe dictatū. Unde cū nō obſtāte cōfirmatione[z]. c. pape p̄re. n. qui confirmauerat illud. ſicut ꝓuide[⁊] latuʒ fuerat ⁊ ab utraq̄ʒ parte receptū: decernimus ipſum irritū ⁊ inane. Honorius tertius illuſtri regi baronibus ⁊ militibuſ ⁊ alijs hominibus cypri.

Venerabilis frater. n. archiepiſcopus nicoſieñ. ⁊ ſuffraganei eius tranſmiſſa nobis petitione monſtrarunt: ꝙ inter ipſos ⁊ uos ſuper quibuſdā decimis mediāte albaneñ. epiſcopo: tunc ap. ſe. legato amicabilis cōpoſitio[a] interuenit expꝛeſſe adiecto ꝙ quāto citius eā auctoꝛitate apoſto. cōfirmari cōtingeret ſtatiʒ deberet executioni mandari: uerū licet ſit per nos cōfirmata ⁊ ad maioꝛē rei euidentiā litteris cōfirmatiōis tenoꝛ compoſitionis inſertus[b]: ipſaʒ tn̄ renuiſtis obſeruare occaſionē friuolā pretendentes: tum ex eo ꝙ i litteris uerbū cōfirmatiōis iuxta ſtilluʒ eccleſie roma. p̄cedat: tuʒ quia clauſula cōſueta ſcilicet: ſicut ſine prauitate[c] prouide facta eſt: in eiſdeʒ litteris cōtinetur: ⁊ infra. Mandamus: quatenus ſi p̄miſſis[d] ueritas ſuffragat̄: cōpoſitionē eandeʒ adimplere curetis. Idem uniuerſiſ abbatib᷒ ⁊ p̄latis ac cōuentibus ⁊ clericis in cōſtantino. dioceſi conſtitutis.

e ¶ Ua nobis. ꝯfirmatōēs in forma cōi minui. qꝫ nō dʒ inde ꝓcedere iniuriarū occaſio vnde iura naſcūt̄. C. vn̄ vi. meminerint. ⁊. j. de accu. q̄lit̄ ⁊ qn̄. ⁊ qꝫ ſi ſua iura vniciq̄ʒ ep̄o nō ſeruant̄ quid aliud ē q̄ ut oꝛdo eccleſiaſticus cōfundat̄. xi. q. i. ꝑuenit: nec fuit intētio dn̄i pape p cōfirmationē huiuſmōi aliqd ſubtrahē ep̄o dioceſano: nec ēt p collationē cardinalis imo remanʒ ius ſaluū dioceſāo ep̄o j. ꝺ religi. do. c. ii. ⁊ dic papa nec honorē meū deputo in quo f̄res meos honoꝛē ſuū ꝑdere cognoſco: ut. xcix. di. ecce. Et ſic pʒ ꝙ p ꝯfirmatōnē huiuſmodi ius alteri᷒ n̄ tollit̄. ſic ēt lʒ papa recipiat aliquē ſub ſua ꝓtectōe: nō ꝓpt ea eximit̄ a iuriſdictōe ſui ep̄i. j. de p̄uil. ex p̄te. ſic lʒ aliq aſſumant̄ in cōfraternitate hoſpitalarioꝝ ſiue tēplarioꝝ n̄ eximūt̄ a iuriſdictōe ſuoꝝ ep̄oꝝ. j. de p̄uil. cū ⁊ plātare. §. pe. ⁊. c. ex tuarū. ⁊. c. pe. b.

Ua nobis patriarcha cōſtantinopolita. cōqueſtione monſtrauit: ꝙ cū quidā ueſtrum ſumētes occaſionem ex eo ꝙ. j. p̄ſbyter cardi. tunc ap. ſe. legatus quibuſdaʒ alijs eccleſijs ⁊ clericis in ſpiritualibus ⁊ tēpoꝛalib᷒ contulit monaſteria eoꝛundē: ipſi patriarche obedire r̄cuſant ⁊ ei de iurib᷒ patriarchalibus reſpondere ī ſue preſumptionis adiutoꝛiū inducētes cōfirmatiōēs[e] huiuſmodi collationū a ſe. apoſto. impetratas. Cuʒ igitur nolumus iura que dioceſanis debētur p collationes: ſeu cōfirmatiōeſ predictas minui ſeu ledi: mādamus quatenus occaſione huiuſmodi: nō obſtāte ipſi patriarche reuerētiam ⁊ obediētiaʒ exhibet̄ curetis: eiq̄ʒ de iuſtitijs ſuis integre reſpondere.

Liber tertius.

De uita ⁊ honeſtate clericoꝛum.

Ex concilio maguntino.

Ut laici[a] ſecus altare[b] quando ſacra myſteria celebrātur: ſtare uel ſedere inter clericos nō preſumāt: ſed pars[c] illa que cancellis ab altari diuidit̄: tantū pſallētibuſ pateat clericis: ad oꝛandū uero ⁊ cōmunicādū laiciſ ⁊ feminis: ſicut mos[d] ē: pateant ſancta ſanctoꝛuʒ[e].

Ex concilio pictauiñ.

Clerici arma[f] poꝛtātes ⁊ uſurarij[g] excōicentur.

Ex concilio maticeñ.

Ut quiſq̄ʒ preſbyter qui plebem[h] regit: clericū[i] habeat

a ¶ Ut laici. ſup ple ſtatuim᷒.

b ¶ Sec᷒ altar̄ laici. n. ibi ſtare nō debēt ſʒ tātū clerici ut liberi᷒. itēdāt diuinis officijs: ut de cō. di. ii. ſacerdotū. cōſecrate. n. mulieres incenſū circa altare poꝛtare nō debēt. xxiii. di. ſacratas. ⁊ in. c. nō liceat ⁊ de cō. di. i. in ſancta. ⁊. j. n. ꝓxi. c. i. in fine.

c ¶ Sʒ ps illa. i. chorus ī quo moꝛātur clerici ad cātandū q diuidit̄ ab altari p cancellos: ut pʒ p exēplū ī eccleſia bononi. ⁊ loc᷒ intra cācellos appellat̄ ſacrariū. vn̄ inſacrati hoīes ibi ſacrata vaſa cōtingē nō debēt. ꝺ cō. di. i. in ſancta. ⁊ appellat̄ ſacrariū diaconiū: eo ꝙ diacon᷒ miſtrat ibi altari. xxiii. di. nō opʒ. dr̄ etiā p̄ſbyteriū de cōſe. di. ii. ſacerdotū.

d ¶ Sicut mos eſt. ⁊ ita eſt hic arg. pro conſuetudine: alias ponunt ſancta. i. maioꝛ pars eccleſie ſiue coꝛpus.

e ¶ Sancta ſanctoꝝ. in qua ſūmus ſacerdos intrabat: ſed hodie laici ⁊ femine ad oꝛandū ⁊ cōicandū tantū poſſūt intrare.

f ¶ Clerici arma. Clerici arma poꝛtare nō debēt. xxiii. q. ul. clerici. ⁊. c. quicūq̄ʒ ſine iuſta cā. Juſtā cāʒ intellige ſi p loca periculoſa tranſitū faciāt tūc poſſūt poꝛtare arma ad terroꝛē latronū lʒ ꝑcutere nō debeāt. ar. xxiii. q. iii. maximian᷒. aliter poꝛtare nō debēt. ⁊ ſi tertio admoniti nō deſtiterint ꝑdūt p̄uilegiū illi᷒ canonis. xvii. q. iiii. ſi qs ſuadēte. ⁊. j. de ſen. excōi. in audiētiā. ⁊. c. cōtigit. ii.

g ¶ Uſurarii. h̄ itellige de laicis q ſūt excōicādi niſi reſtituāt vſuras j. de vſur. p̄tea ⁊ clerici ab officio ⁊ bn̄ficio ſuſpēdēdi: ut ibi dr̄ ⁊ repellēdi ſunt ēt a dignitatibus. j. ꝺ exceſ. p̄la. inter dilectos. ⁊ etiā deponi debent ſi de hoc conuincant̄. xlvii. di. quoniā multi. et nihilominus excōicandi ſunt ſi eas non reſtituant.

h ¶ Ut quiſq̄ʒ plebeʒ. i. populū quecunq̄ʒ ſit eccleſia ſiue plebs ſiue capella. ut. ſ. de fi. p̄ſby. propoſuit.

i ¶ Clericū habeat. ar. ꝙ eccleſia dedicari non debet niſi dos ꝓ duobus ad min᷒ ſufficiat clericis. i. q. ii. placuit. ⁊ de cōſe. di. i. nemo.